مختصر

صحيح مسلم

MUSLIMOVA ZBIRKA HADISA

(izbor)

Hafiz hadisa Zekijjuddin
Abdu-l-Azim el-Munziri

KNJIGA 1

ISBN 9958-9244-0-4

مختصر صحيح مسلم

MUSLIMOVA ZBIRKA HADISA - izbor

KNJIGA 1

Naslov originala:

**MUHTESAR
SAHIH MUSLIM**

Autor:
hafiz hadisa Zekijjuddin Abdu-l-Azim el-Munziri ed-Dimiški

Obrada i bilješke uz tekst:
Muhammed Nasiruddin el-Albani

Prevodilac:
dr. Šefik Kurdić

Recenzija:
- *dr. Fuad Sedić*
- *dr. Sulejman Topoljak*
- *Odsjek za verifikaciju i naučna istraživanja "Kuće mudrosti" na čelu sa prof. Elvedinom Huseinbašićem*

Lektori:
Midhat Kasap i Sejida Čehajić

Redaktor:
Midhat Kasap, prof.

DTP:
Ninel Hodžić

Design korice:
Salih Tufekčić

Fotoliti:
JORDAN Studio, Budakovići 15, Sarajevo

Izdavač:
Kuća mudrosti

Štampa:
AMOS – graf, Sarajevo

CIP-Katalogizacija u publikaciji Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo

297.15

el-MUNZIRI, Zekijjudin ebu Muhammed Abdula'zim bin Abdullkavijj bin Abdullah bin Selameh bin Sa'd el-Munziri eš-Šafi' eš-Šami

Muslimova zbirka hadisa: izbor / Zekijjuddin Abdu-l-Azim el-Munziri ed-Dimiški; [prevodilac Šefik Kurdić]. – Zenica: Kuća mudrosti, 2003-.
– Knj. <1-> : 24 cm.

Prijevod djela: Muhtesar Sahihu Muslim. – Dosadašnji sadržaj: Knj. 1. – 2003. – 640 str. – Tekst na bos. i arap. jeziku. – Bilješke uz tekst.

ISBN 9958-9244-0-4

I. el-Munziri, Zekijjuddin Abdu-l-Azim ed-Dimiški vidi el-Munziri, Zekijjudin ebu Muhammed Abdula'zim bin Abdullkavijj bin Abdullah bin Selameh bin Sa'd el-Munziri eš-Šafi' eš-Šami

COBISS.BH-ID 12117766

Na osnovu mišljenja Federalnog ministarstva kulture i sporta br. 02-15-1617/03 od 09. 06. 2003 godine, ovaj proizvod je oslobođen plaćanja poreza na promet.

مختصر صحيح مسلم

MUSLIMOVA
ZBIRKA HADISA

(izbor)

KNJIGA 1

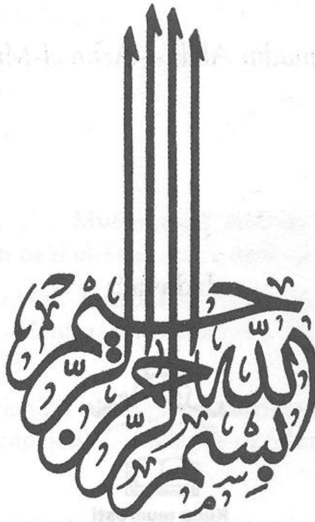
hafiz hadisa Zekijjuddin Abdu-l-Azim el-Munziri ed-Dimiški

Izdavač:

Kuća mudrosti
Pro-Media d.o.o.

Zenica, 2003. god.

بسم الله الرحمن الرحيم

U ime Allaha Milostivog Samilosnog

RIJEČ IZDAVAČA

Hvala Allahu, od Njega pomoć i oprost tražimo, kajemo Mu se i utječemo od zala duša i loših djela naših, koga Allah uputi niko ga u zabludu odvesti ne može, a koga u zabludi ostavi niko ga uputiti ne može:

Prvi put na bosanskom jeziku na svjetlo dana izlazi kapitalno djelo:

MUSLIMOVA ZBIRKA HADISA /IZBOR/

Ova zbirka hadisa i Buharijina zbirka čine najvjerodostojnije knjige hadisa. Sunnet, koji nam je Allah naredio da slijedimo i koji je na više mjesta, zajedno sa Svojom knjigom spomenuo, zasniva se na Poslanikovim, ﷺ, hadisima.

Izbor iz Muslimove zbirke hadisa priredio je imam muhaddis Abdu-l-Azim el-Munziri, o kome imam Subki u djelu *Tabekat-šafiijje* kaže: *Bio je, Allah mu se smilovao, jako bogobojazan i skroman, veliki poznavalac fikha. Što se hadisa tiče, nema sumnje da je, u vremenu u kojem je živio, bio najučeniji. Slovio je za velikog poznavaoca vjerodostojnih i slabih hadisa. Imao je izuzetno pamćenje kad su u pitanju imena prenosilaca hadisa i njihove biografije. Također je bio veliki poznavalac tekstova hadisa, različitih dijalekata i analize teksta.*[1]

Prevod ovog kapitalnog djela trebalo bi da zadovolji potrebe imama, hatiba i daija, te svakog onog ko želi da nauči što više o svojoj vjeri, a ne poznaje arapski jezik. Da im pomogne u spoznaji vjerodostojnih predaja koje su prenesene od Poslanika, ﷺ, i da im bude svjetlo u cjelokupnom životu.

---

[1] *Tabekat-šafiijje, IV tom, str. 386.*

Stoga je želja da se prevede ovo djelo bila velika, te je izdavačka kuća *Kuća mudrosti* sklopila ugovor o prevodu na bosanski jezik sa doc. dr. Šefikom Kurdićem.

Recenziju je izvršila grupa stručnjaka koji su se specijalizovali za hadis i fikh na čelu sa: dr. Fuadom Sedićem, dr. Sulejmanom Topoljakom te odgovorni iz Odsjeka za verifikaciju i naučna istraživanja *Kuće mudrosti* predvođeni prof. Elvedinom Huseinbašićem.

Redakturu prevoda na bosanski jezik obavio je Midhat Kasap.

Prevod je urađen na osnovu knjiga čiju je obradu na arapskom jeziku uradio šejh Muhammed Nasiruddin el-Albani, koji je napisao i izuzetno vrijedne opaske tokom obrade.

Kuća mudrosti ima čast da prva štampa ovo djelo na bosanskom jeziku, uz molbu Allahu da njeni odgovorni ljudi služe Allahovoj vjeri, širenju Njegove knjige i sunneta Njegovog Poslanika, ﷺ.

Knjiga će biti štampana u dva toma. Ovo je njen prvi dio, a nadamo se da ćete, uvaženi čitaoci, vrlo brzo biti u prilici da u svojim rukama imate i drugi tom skraćenog izdanja ove hadiske zbirke.

Molimo Allaha da pomogne da muslimanima ova knjiga bude od koristi i da nagradi one koji su doprinijeli njenom izlasku iz štampe. Gospodaru naš, primi naše dove jer Ti sve čuješ i sve znaš. Naša posljednja dova je: *Neka je hvaljen Allah, Gospodar Svjetova.*

Izdavač:

Kuća mudrosti

NAPOMENA IZDAVAČA

U ovoj knjizi nastojali smo da se pridržavamo sljedećih pravila:

- Navodili smo hadis na arapskom jeziku, a potom njegov prevod na bosanski jezik.
- Ubacivali smo ajete na arapskom jeziku i njihov prevod na bosanski jezik.
- Ponekad se u tekstu hadisa navodi samo dio ajeta. U tom slučaju pridržavali smo se teksta hadisa, ali smo u fusnoti naveli cijeli ajet s prevodom.
- Fusnote koje nisu označene sa *op. prev.* su Albanijeve, ili redaktorove.
- Fusnote koje su označene sa *op. prev.* su prevodiočeve ili fusnote šerijatskih recenzenata.

* * *

Subhanehu ve teala - سبحانه وتعالى - Ove riječi spominju se uz Allahovo ime, a znače: *Neka je Slavljen i Uzvišen.*

Sallallahu alejhi ve sellem - ﷺ - Spominje se uz Poslanikovo, ﷺ, ime, a znači: *Neka je Allahov salavat i selam na njega.* Allahov salavat na Poslanika, ﷺ, znači njegov spomen i pohvala u uzvišenom društvu.

Alejhi-s-selam - عليه السلام - Spominje se uz imena drugih poslanika, a znači: *Neka je selam na njih.*

Radijallahu anhu - رضي الله عنه - Spominje se uz ime nekog od ashaba, a znači: *Neka je Allah zadovoljan s njim.*

Radijallahu anha - رضي الله عنها - Spominje se uz ime sahabijke, a znači: *Neka je Allah zadovoljan s njom.*

Radijallahu anhuma - رضي الله عنهما - Spominje se uz imena dvojice ashaba, uglavnom oca i sina koji su ashabi, znači: *Neka je Allah zadovoljan s njima dvojicom.*

Radijallahu anhum - رضي الله عنهم - spominje se uz imena trojice ili više ashaba, a znači: *Neka je Allah zadovoljan s njima.*

Recenzija knjige
«*MUSLIMOVA ZBIRKA HADISA – IZBOR*»
Hafiza El-Munzirija u prijevodu doc. dr. Šefika Kurdića

Knjiga koja je pred nama predstavlja skraćenu verziju Muslimovog «Sahiha», koja se, uz Buharijin *Sahih*, nakon Kur'ana, smatra najautentičnijom knjigom pod svodom nebeskim. Muslimov *Sahih* rezimirao je hafiz El-Munziri, inače, jedan od velikih hafiza hadisa i izvanredni stručnjak u raznim hadiskim disciplinama. On je u djelu koje se nalazi pred nama izostavio hadise koji se u Muslimovoj zbirci ponavljaju ili koji imaju slično značenje. Uz to, izostavio je i lance prenosilaca hadisa, navodeći samo ime ashaba koji dotični hadis prenosi od Allahovog poslanika, Muhammeda, ﷺ, što čitaocima olakšava čitanje i korištenje ovih hadisa.

Knjigu je sa arapskog na bosanski jezik preveo doc. dr. Šefik Kurdić, jedan od naših najvećih eksperata u oblasti hadisa i hadiskih znanosti. Inače, profesor Kurdić je poznat široj čitalačkoj publici po izuzetnom spisateljskom i prevodilačkom opusu, pa je ovaj izuzetno kvalitetan prijevod samo još jedna potvrda njegova dometa.

Ova knjiga umnogome će koristiti edukaciji čitalaca raznih profila, što će, uz veoma veliku dozu moralnih poruka koje emaniraju iz nje, dobro doći za odgojno-pedagoško profiliranje naših učenika i studenata, onih koji će obrazovati i odgajati naše buduće generacije.

Toplo preporučujemo ovu knjigu našim imamima, učenicima i studentima ali i svim čitaocima željnih novih spoznaja.

RECENZENTI:

prof.dr.Fuad Sedić

doc.dr.Sulejman Topoljak

BIOGRAFIJA
šejha Muhammeda Nasiruddina el-Albanija

Učenjak, veliki muhaddis, pomagač sunneta, rušilac novotarije - šejh Muhammed Nasiruddin sin Nuhov Nedžati Albanac, Allah mu se smilovao. Rođen je 1332 h. god. u gradu Skadar, tada glavnom gradu Albanije.

Odrastao je u siromašnoj porodici, poznatoj po znanju. Sa ocem je učinio hidžru iz Albanije u Siriju, nakon što je vlast u Albaniji preuzeo Ahmed Zugo koji je Albaniju pretvorio u sekularnu državu koja se borila protiv islama i njegovih sljedbenika.

Školovanje i traženje znanja

Albani je osnovno školovanje započeo u Damasku, a zatim je nastavio učenje pred šejhovima. Učio je Kur'an i završio hatmu pred svojim ocem, uporedo učeći i o hanefijskom fikhu. Pred šejhom Seidom el-Burhanijem učio je *Meraki-l-felah*, *Šuzuru-z-zeheb* i još neke knjige iz područja retorike.

Šejh Muhammed Ragib et-Tabah dodijelio mu je idžazu u hadisu.

Opskrbu je zarađivao popravljanjem satova. Taj zanat je naučio od oca. U ranim dvadesetim posvetio se hadiskoj nauci, na što su ga podstakli radovi u magazinu *El-Menar* koje je pisao šejh Muhammed Rašid Rida. Počeo je da posjećuje Zahirijsku i neke privatne biblioteke, kao što su biblioteka Selima el-Kasibanija i Arapsko hašimijska biblioteka. Dugo je ostajao u biblioteci čitajući i istražujući, pa su mu u Zahirijskoj biblioteci odredili posebnu prostoriju za rad i istraživanje. Spominje se da bi se ponekad popeo na ljestve da dokuči neku knjigu sa rafa, pa kada bi je našao, ostao bi na ljestvama sahat ili više, zaboravljajući da je na ljestvama iz želje i ljubavi prema čitanju. Što se tiče njegovih veza sa učenjacima, treba reći da se susreo s mnogima kao što su šejh Hamid el-Feki, šejh Ahmed Šakir, šejh Abdurrezzak Hamza, šejh Muhammed b. Ibrahim, te šejh Abdulaziz b. Baz, s kojim je imao posebno čvrstu vezu i brojne izuzetno korisne naučne susrete.

Albani i hadis

Hadiska nauka je stagnirala nakon generacije prvih muhaddisa koji su uložili velike napore u bilježenju hadisa. Pisana su djela o vjerodostojnom, slabom i izmišljenom hadisu. Zabilježeno je sve, i bitno i manje bitno o prenosiocima hadisa, tako da se došlo do ubjeđenja da su istraživanja u oblasti hadisa upotpunjena, te da nije ostalo prostora da se nešto doda. Međutim, šejh Albani je osnovao novu školu u hadiskoj nauci posebno značajnu po prečišćavanju sunneta od onoga što je ulemi poznato kao hadis koji se odbija (izmišljeni ili slab hadis). Napisao je djela o vjerodostojnim hadisima, o izmišljenim i slabim hadisima, te odvojio vjerodostojne od slabih hadisa u četiri sunena. Obradio je hadise iz različitih hadiskih djela, napisao je brošure o nekim hadisima, te se kritički osvrnuo na tekstove hadisa koji se spominju u djelima koja govore o islamskoj civilizaciji. Stao je u odbranu hadisa nekih autora koji su pisali u oblasti sire. Pisao je o nekim pitanjima oslanjajući se na vjerodostojne hadise i brojna druga značajna naučna djela. Sve navedeno doprinijelo ja da se njegov rad može smatrati posebnom savremenom hadiskom školom koja podsjeća na rad selefa u toj nauci, koja je, po značaju, odmah nakon Kur'ana.

Šejh Albani napisao je ili obradio više od stotinu knjiga u oblasti hadisa, od čega je, otprilike, 70 štampano. Neke od njih sadrže po nekoliko tomova, a neke samo nekoliko listova. Sve to doprinijelo je da šejh Albani postane institucija – škola u hadisu i da, uistinu, zaslužno nosi naziv muhaddis svog vremena. Imajući u vidu navedeno, nijedan savremeni učenjak koji izučava hadis ne može a da se ne osvrne na šejhovo mišljenje o pitanju vjerodostojnosti, odnosno slabosti hadisa. Štaviše, neki od njih zadovolje se sa šejhovom ocjenom, pa se ni ne obraćaju na druge izvore (zbog sigurnosti i pouzdanja koje ljudi imaju u njega u hadiskoj nauci). Ono što posebno pomaže onome koji traži znanje je šejhova jasnoća u ocjeni svakog hadisa, posebno u zbirci o vjerodostojnim i zbirci o slabim hadisima. Jer, Albani prvo spomene (na kratak i jasan način) ocjenu hadisa, a zatim to podrobnije objašnjava. Onome ko ne istražuje i ne traži znanje, dovoljna je ta ocjena, a ko istražuje i traži podrobnija objašnjenja, plovi sa šejhom u obradi hadisa, i vidi da su u to uloženi trud i napor koji nisu nimalo manji od truda i napora prethodnika.

Albanijeva djela

Prvo fikhsko djelo koje je napisao je: *Tehziru-s-sadžid min ittihazi-l-kuburi mesadžid*, a njegovo prvo hadisko djelo je prepis djela: *Al-Mugni an hamli-l-esfar fi el-esfar*.

Jedno od njegovih prvih djela je: *Er-ravdu en-nedir, fi tertib ve tehridž mu'džem et-Taberani es-sagir*.

Napisao je i brojna druga korisna djela čiji broj prelazi stotinu, od kojih je, kako je već naznačeno, sedamdesetak odštampanih. Neka od njih su:

1. *Zbirka vjerodostojnih hadisa*
2. *Zbirka slabih hadisa*
3. *Irvau-l-galil fi tehridž ehadis menar-s-sebil*
4. *Propisi dženaze*
5. *Kako je klanjao Poslanik, ﷺ*
6. *Tevessul – vrste i propisi*
7. *Poslanikov, ﷺ, hadždž*
8. *Odbrana Poslanikovog, ﷺ, hadisa i sire*
9. *Hadis je dokaz sam po sebi*
10. *Džilbab žene muslimanke.*

Bojeći se da previše ne oduljimo, zadovoljit ćemo se spomenom ovih djela.

Šejh je, u oporuci, sve knjige iz svoje biblioteke ostavio Islamskom univerzitetu u Medini.

Ukratko o Albanijevom životu

Bio je poznat po brizi o vremenu, pa je onima koji su se najavljivali da će ga posjetiti određivao vrijeme za posjetu.

Imao je sedmero muške i šestero ženske djece i četiri žene, da ih Allah učini najboljim namjesnicima, najboljim prethodnicima, da ih Allah sve blagoslovi, čuva i nagradi u musibetu gubitka oca i supruga.

Albanijevi učenici:

- šejh Hamdi, Abdul-Medžid es-Selefi,
- šejh Ali Haššan,

- šejh Muhammed I'd Abbasi,
- šejh Muhammed Ibrahim Šekra,
- šejh Nebil el-Kejal,
- šejh Alij b. Hasen el-Halebi el-Eseri,
- šejh Selim el-Hilali,
- šejh Mešhur Hasen Alu-Selman,
- šejh Husejn el-Avajše,
- šejh Muhammed Musa Nasr,
- šejh Ebu el-Jusr Ahmed el-Hašab,
- šejh Muhammed Džemil Zejnu ...

Smrt

Smrt šejha Albanija, događaj koji je pogodio islamski ummet, desio se u subotu naveče, 22. 6. 1420 h. god. što odgovara 3. 10. 1999. god.

Pridružio se tako učenjacima bez kojih je ummet ostao u godini, koju su neki nazvali godinom tuge, zbog mnoštva uleme koju je ummet u njoj izgubio.

Umro je u jednoj od amanskih bolnica, u Jordanu, nakon duge borbe sa bolešću.

Ukopan je nakon jacije.

S njegovim ukopom požurilo se zbog dva razloga:

- Prvo - izvršavanja naredbe u oporuci,
- Drugo - dani šejhove bolesti bili su u vrijeme velikih vrućina, pa je postojala bojazan da odgađanje može naškoditi onima koji dođu da isprate dženazu.

Uprkos činjenici da u javnosti gotovo da nije bilo obavještenja o šejhovoj smrti prije dženaze (osim obavještenja bližnjim kako bi mogli pomoći u pripremi i ukopu), te blizini vremena između smrti i ukopa, dženazu mu je klanjalo na hiljade ljudi, koji su se o tome međusobno obavještavali.

Rekli su o Albaniju

Abdulaziz b. Baz

Pod nebeskim svodom nisam imao priliku da vidim učenijeg u hadisu od Muhammeda Nasiruddina el-Albanija.

Svakih sto godina Allah će ovom ummetu slati nekoga ko će obnoviti vjeru. ***Ko je to u ovom vijeku?***

Reče: ***Šejh Muhammed Nasiruddin el-Albani, on je obnovitelj vjere u ovom vjeku, po mom uvjerenju, a Allah najbolje zna,*** rekao je, između ostalog, o ovom velikom muhadisu Abdulaziz b. Baz.

Abdu-l-Muhsin el-Abbad

Bio je, Allah mu se smilovao, od rijetkih koji su život posvetili službi sunnetu i pisanju o njemu, pozivu ka Allahu, i potpomaganju selefijske akide, uz borbu protiv novotarija i odbranu sunneta. Bio je poseban učenjak, njegovu posebnost povjedočili su i učeni i obični ljudi.

Stoga, gubitak takvog alima je veliki gubitak koji je zadesio muslimane. Neka ga Allah nagradi najboljom nagradom i nastani u Džennetu.

Muhammed b. Salih el-Usejmin

Ono što znam o šejhu tokom nekoliko susreta s njim je da se izuzetno pridržavao sunneta i da je bio kategoričan prema novotarijama, svejedno bilo to u akidi ili radu. To sam još više spoznao čitajući njegove knjige. Vidio sam da posjeduje veliko znanje u hadisu, o prenošenju i značenju hadisa. Allah je okoristio puno ljudi njegovim knjigama, i kada je riječ o znanju, menhedžu i okretanju hadiskoj nauci. To je veliki doprinos za muslimane, Allahu hvala na tome. A što se tiče njegovih hadiskih naučnih radova, o tome je izlišno govoriti.

Muhammed el-Emin eš-Šenkiti

Poštovao je Albanija jako puno, tako da kad bi Albani naišao, a on držao ders u Poslanikovom, ﷺ, mesdžidu, prekinuo bi ders, ustao i poselamio se s njim.

Abdullah el-Ibejlan

Izražavam saučešće braći muslimanima u svim djelovima svjeta zbog smrti imama, učenjaka, zahida, šejha Muhammeda Nasiruddina el-Albanija.

Uistinu, riječi ne mogu da opišu tog čovjeka. Dovoljno o njegovoj veličini govori to što je odrastao u sredini koja nije selefijska, a postao je jedan od najvećih pozivača u selefijski menhedž i rad po sunnetu, a upozoravao je i na novotarije. Tako je naš šejh Abdullah ed-Duvejš, koji je smatran autoritetom u oblasti hadisa u ovom vremenu, umro je mlad, rekao:

"Već generacijama nismo vidjeli nekog poput šejha Albanija, po plodnosti u radu i kvalitetu njegovih djela.

Od Sujutijeva vremena do današnjih dana nismo imali nekog ko je toliko i tako precizno uradio u oblasti hadisa, kao što je slučaj sa šejhom Albanijem."

U ime Allaha Milostivog Samilosnog

UVOD

šejha Muhammeda Nasiruddina el-Albanija

Allahu, uistinu, pripada sva hvala, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo. Utječemo se Allahu od zla naših duša i loših djela naših. Koga Allah uputi, nema nikog ko ga može na stranputicu okrenuti, a koga uputi u zabludu, njemu nema upućivača.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟
ٱللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِۦ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾

O vjernici, bojte se Allaha istinskom bogobojaznošću i nipošto ne umirite osim kao muslimani! [1]

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُوا۟ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَٰحِدَةٍ وَخَلَقَ
مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَآءً وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ٱلَّذِى
تَسَآءَلُونَ بِهِۦ وَٱلْأَرْحَامَ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١﴾

O ljudi, bojte se Gospodara svoga, Koji vas je stvorio od jedne osobe, od koje je njen par stvorio, a od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao! Bojte se Allaha, Čijim imenom jedni druge molite, i čuvajte rodbinske veze! Allah doista nad vama bdije! [2]

---

[1] *Ali-Imran, 102.*
[2] *En-Nisa, 1.*

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَقُولُوا۟ قَوْلًا
سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَٰلَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَن يُطِعِ
ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾

"O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo Istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehe vam vaše oprostiti... A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao - postići će ono što bude želio.[1]

A zatim :

Razumnom čovjeku poznato je da je obaveza svakom ko posjeduje neko znanje, u bilo kojoj nauci, da se trudi da olakša ljudima korištenje te nauke, tako da se za što manje vremena što više okoriste, izbjegavajući da obične ljude zamara sredstvima nauštrb cilja.

Nema sumnje da je jedna od najprečih nauka u vezi s tim Poslanikov, ﷺ, hadis, te njegov sunnet, koji je većina ljudi gotovo zapostavila u podučavanju i radu.

Zbog toga sam, otprilike prije 20 godina, zacrtao sebi program koji sam nazvao:

Približavanje sunneta ummetu

Cilj tog programa bio je recenzija i obrada djela iz područja sunneta u mjeri u kojoj je to moguće, te brisanje lanaca prenosilaca, nakon potvrde autentičnosti ili neautentičnosti tekstova, osim u slučaju dva sahiha koje je ulema prihvatila i u kojima nema slabih hadisa, za razliku od drugih hadiskih djela.

---

[1] *El-Ahzab, 70-71.*

Tada sam otpočeo sa prvim djelom, *Ebu Davudovim sunenom* koji sam podijelio na dva dijela: *Sahih-sunen Ebu Davud,* i *Daif sunen Ebu Davud.*

Zatim sam oba djela podijelio na dvije cjeline: prvu, gdje sam spomenuo tekst hadisa i njegovu ocjenu, i drugu, gdje sam opširnije govorio o lancu prenosilaca, u skladu sa pravilima hadiske nauke, uz pojašnjenje, ko od muhaddisa određeni hadis prenosi u drugim hadiskim djelima (autori šest hadiskih zbirki i dr.).

Od tog vremena stalno razmišljam o nužnoj potrebi skraćivanja *Muslimovog sahiha,* da bih na taj način olakšao pristup tom djelu, jer većina ljudi nema želju za iščitavanjem lanaca prenosilaca, koji su sredstvo da bi se stiglo do teksta, koji je cilj. Pogotovo u slučaju mladih intelektualaca koji nisu učili šerijatske nauke i koji su, u svom savremenom obrazovanju, navikli da uzmu informaciju na najbrži i najjednostavniji način.

Ali, zauzetost radom na *Ebu-Davudovom sunenu* i drugim djelima koja su mi bila važnija i bliža mojoj specijalnosti spriječili su me u tome. Priželjkivao sam da nađem nekog od učenjaka koji je to uradio prije mene, pa da to distribuiram. Znao sam da je imam Nevevi napisao jedno takvo djelo, te da se ono nalazi u Zahirijskoj biblioteci, ali i da mu nedostaje prvi džuz.

Nakon toga našao sam djelo *Es-siradžu-l-vehadž, min kešfi metalibi Muslim b. Hadždžadž,* koje je štampano u Indiji 1302 h. god., a čiji autor je Ebu-Tajjib Siddik Hasen Han el-Kanudži, Allah mu se smilovao. Ispostavilo se da je to komentar skraćene verzije *Muslimovog sahiha* hafiza Munzirija, što me jako obradovalo.

Nakon što sam prepisao skraćenu verziju *Muslimovog sahiha,* posvetio sam se njegovoj obradi, uporedio sam ga sa osnovom uz koju je komentar, zatim sam ga uporedio sa originalnom verzijom, te ukazao na stranicu i broj hadisa prema *Muslimovom sahihu.*

Pisao sam i kratke ali korisne fusnote, pojašnjavajući nepoznate riječi i rečenice, što sam većinom prenio iz spomenutog komentara. Gdje god sam rekao: "Tako je spomenuto u komentaru", odnosi se na taj komentar.

Ponekad sam govorio i o slabosti nekih hadisa i prenosilaca u Muslimovoj zbirci, u skladu sa pravilima hadiske nauke, radeći po naučnoj etici i želeći dobro ummetu.

Nakon toga je Ministarstvo za vakufe i vjerska pitanja Kuvajta izrazilo želju da štampa ovu knjigu pod svojim pokroviteljstvom, jer je bila na spisku djela namijenjenih za oživljavanje islamske tradicije. Na to nisam imao zamjerki. Naprotiv, zahvalio sam im se na namjeri da štampaju ovakva djela.

I pored toga što sam knjigu obradio i uporedio sa originalnim *Muslimovim sahihom*, kako sam već pojasnio, uslov Ministarstva bio je da se izvrši uporedba sa rukopisom skraćene verzije kojom su oni raspolagali. Nakon pregleda slika rukopisa koji se nalazi u: *Daru-l-kutubu-l-Misrije,* pod brojem: *179 - hadis,* bilo je jasno da je rukopis vrlo loš i nepodoban za uporedbu. Izgleda da je pisac, nisam otkrio ko je, izvršio neke korekcije po svom nahođenju, ne upozorivši na to. Naprimjer, izbrisao je riječ: *poglavlje* na svakom mjestu, tako kaže: *Stid je od imana,* umjesto da kaže: *Poglavlje: Stid je od imana, Mnogoboštvo je najveći grijeh,* mjesto *Poglavlje: Mnogoboštvo je najveći grijeh*, i sve tako, do kraja knjige. I ne samo to, nego je sve naslove stavio na marginu knjige, iako su, u svim rukopisima do kojih smo došli, oni u sastavu knjige.

Osim toga, pored svakog hadisa pisao je redni broj riječima: prvi, drugi... do sedamnaestog, onda je do šezdesetog pisao brojevima, nakon čega nije pisao ništa!

Pored nekih poglavlja napisao je broj hadisa koje to poglavlje sadrži što nije uradio u većini poglavlja: npr. "Poglavlje uzdržavanja" ima 28 hadisa.

Uporedio sam deset prvih hadisa sa indijskom verzijom koja je upoređena sa originalnim *Muslimovim sahihom*, pa sam vidio razliku na dvadesetak mjesta, negdje je bilo dodataka, negdje je nešto oduzeto, negdje je bilo razlike u riječima.

Zbog svega toga nismo se oslonili na taj primjerak, pogotovo što je novijeg datuma. Napisan je 1174 h. god.

Otputovao sam u Kairo i, nakon proučavanja rukopisa koji obrađuju tu knjigu, odabrao sam primjerak sačuvan u *Hazane – Tejmurije*, pod brojem: *253- hadis*, i još jedan koji se nalazi u *Odjelu za rukopise u Ligi arapskih zemalja*, koja je kopirana u *Mektebetu Ribat* u Maroku, iako joj je osnova sa Istoka, našto ukazuje rukopis.

To su dva najispravnija rukopisa koja sam našao. Zato sam ih i koristio prilikom poređenja. Što se tiče primjerka iz Maroka napisan je 761 h. god., bez imena pisca. Pisac drugog primjerka je Abdul-Kadir b. Abdul-Baki el-Ba'li el-Hanbeli, 918. h. godine. Izvršena je uporedba i ispravka u tom primjerku, iako je redoslijed poremetio onaj ko je uvezivao listove, što je, donekle, otežalo uporedbu.

Nakon upoređivanja rukopisa vidjelo se da su razlike između ta dva rukopisa i osnove koju smo imali neznatna, što nas je navelo na ovakvu uporedbu:

1. Dva su razloga da je za osnovu uzet indijski primjerak, koji sam prepisao iz *Siradžu-l-vehadža* (komentara).

Prvo: To je dobar primjerak, a na to najbolje ukazuje činjenica da je prepisan u Munzirijevom (autor) vremenu, 678 h. god. tj. 22 godine nakon njegove smrti. Sve su prilike da je prepis sačinjen na osnovu autorovog rukopisa, što je navelo Siddika Hasan Hana da je koristi u komentaru.

Drugo: Uporedio sam je sa originalnom Muslimovom zbirkom, štampanom u Istanbulu, koju je brižno i precizno obradila grupa učenjaka. Tako smo sve razlike (u gramatici i riječima) u dva druga primjerka ujednačili s originalom.

Primjer za to je hadis pod brojem 1810. U našem primjerku stoji: *Dale su prisegu Vjerovjesniku*, kako je i u Muslimovom sahihu. Dok u druga dva rukopisa stoji: *Dale su prisegu Allahovom Poslaniku.*

U slučaju kada nije moglo doći do uporedbe sa originalnom Muslimovom verzijom(kad su u pitanju razlike), izabrali bismo ono što nalazi u dva od tri dostupna primjerka: indijski, marokanski i tejmurijski. Tako se naprimjer, u tejmurijskom primjerku Poglavlje o nasljedstvu nalazi prije Poglavlja o oporuci i sadaki.

2. Ono što se nalazilo u primjerku koji smo uzeli za osnovu, a nije spomenuto u druga dva rukopisa, dodavali bismo zbog hadiskog pravila koje glasi: *Dodatak pouzdanog se prihvata,* te zbog toga što postoji u originalnoj verziji *Muslimovog sahiha.* Tj. nije bilo razloga da to ne dodamo.

Nakon uporedbe, vidjeli smo da se u primjerku koji je osnova nalazi 13 hadisa kojih nema u druga dva rukopisa, pa smo ih dodali, dok smo u oba rukopisa našli 6 hadisa kojih nema u osnovnom, pa smo ih također dodali i naznačili gdje se nalaze u *Muslimovom sahihu.* U ta dva rukopisa našli smo i dodatak u slučaju hadisa pod brojem 1289, koji glasi: *u drugom rivajetu se navodi:* ***Zaista onaj koji jede i pije iz zlatne i srebrene posude*** - pa smo i taj dio dodali.

3. Na nekim mjestima uočili smo male razlike između indijskog primjerka *Muslimovog sahiha* i druga dva rukopisa. U datom slučaju uzeli smo ono što je zabilježeno u *Muslimovom sahihu.*

Primjer za to je hadis pod brojem 1813. *Rekao je Allah, azze ve džell,* a u indijskoj: *rekao je Allah, tebareke ve teala.* Izabrali smo prvu verziju, pogotovo što na margini indijskog primjerka piše: *u nekim primjercima.*

4. Primijetili smo da se indijski primjerak razlikuje od *Muslimovog sahiha* u sljedećem:

- *Riječima radijallahu anhu,* uz spominjanje imena nekog od ashaba,
- *Riječima azze ve džell,* nakon Allahova imena,
- *Riječima "Siddik", "Iskreni",* nakon spomena Ebu Bekra.

Sve smo to dodali, držeći se primjerka koji je osnova i na taj način smo obradili knjigu. Nadamo se da je nudimo u obliku najbližem onom u kojem ju je ostavio pisac Munziri.

Jedino u čemu se ova naša verzija razlikuje od svih drugih rukopisa ovog djela je izbacivanje riječi iznad svakog hadisa: *Pod istim poglavljem.*

Primjer za to je hadis (I/57): *Poglavlje: Skraćujte brkove a puštajte brade,* nakon čega je spomenut Ibn Omerov hadis: **Razlikujte se od mušrika, skraćujte brkove a puštajte brade** - zatim je rekao: *pod istim*

poglavljem: zatim je spomenuo Enesov hadis: **Vremenski nam je određeno da skraćujemo brkove...**

Riječi: *pod istim poglavljem,* nećeš naći u štampanoj verziji, jer odgovorni za štampu su vidjeli da se to bez potrebe puno ponavlja. Iako se slažem s njima u vezi s tim, ipak mi je bilo draže da je ostavljeno kako jest, pogotovo što se knjiga štampa prvi put, pa bi dobro bilo da dođe do ljudi u prvobitnom izgledu zbog čuvanja originalne verzije. Ali, tako je Allah odredio i što je htio uradio. Znaj da se autor ove skraćene verzije nije pridržavao poglavlja i rasporeda, kakvi su u *Muslimovom sahihu,* na što je ukazao u svom uvodu riječima: *Ovo je knjiga u kojoj sam skratio Sahih imama Muslima... na takav način, da je olakšan za one koji ga uče napamet, i one koji ga čitaju. Uredio sam je tako da se u njoj brzo može naći ono što neko traži. Iako je znatno manji po obimu, sadrži većinu onoga što je pisac želio ponuditi u originalnoj verziji...*

Navedenim riječima autor je ukazao na nekoliko značajki, od kojih nas interesuju dvije:

Prva: Uredio ga je drugačije nego je uređen izvorni *Muslimov sahih,* što je primjetno u poglavljima, naslovima i hadisima.

1. Što se tiče poglavlja, npr. *Poglavlje o čistoći* je u originalu drugo po redu, zatim slijedi *Hajz,* potom *Namaz.* U Munzirijevoj knjizi, drugo poglavlje je *Abdest,* potom *Gusul.* Isto tako nakon, *Poglavlja o razvodu,* naveo je nekoliko poglavlja kojih nema u originalu, tako npr. kaže: *Poglavlje iščeka, Poglavlje uzdržavanja, Poglavlje vakufa, Poglavlje zabrana života, odmazda i krvarina, Poglavlje ugošćavanja, Poglavlje hidžre i bitki* i druga poglavlja koja se mogu naći u sadržaju.

2. Što se tiče naslova, nije čudno što se razlikuju od originala jer i nisu Muslimovi, oni su Nevevijevi, kao što je poznato i kao što se može vidjeti i u samoj knjizi: svi su naslovi u komentaru a ni jedan u osnovi knjige.

3. Što se tiče hadisa, jasno se razlikuje njihov raspored od rasporeda u originalu, što se može vidjeti iz broja toma i hadisa što se nalazi na kraju svakog hadisa.

Hadis 75 u *Poglavlju o imanu* u *Muslimu* je na kraju knjige (8/238); hadisi pod brojevima 203 i 204, u *Poglavlju o namazu*, u Muslimovoj zbirci su na početku *Poglavlja o imanu*.

Hadis pod brojem 1026 u *Poglavlju o zabranama života* u Muslimovoj zbirci je u *Poglavlju o imanu* (1/72).

Posljednje poglavlje i u slučaju Muslima i u slučaju Munzirija je *Poglavlje o tefsiru*: s tim što je Munziri spomenuo hadise koji su u *Muslimovom sahihu* u prvom, drugom i petom tomu, pogledaj npr. hadise pod brojevima: 2126, 2137, 2139, 2146, 2147, 2155, 2165, 2166, 2172, 2176, 2177.

Druga: Nije uvrstio sve Muslimove hadise, nego većinu.

Zbog toga i drugog što je dosad spomenuto može se reći da je ovo posebno djelo (po načinu rada), što ga izdvaja od drugih skraćenih verzija, gdje se autori, uglavnom, drže rasporeda osnove *Muslimova sahiha*, i njihovog načina.

Na kraju, nadam se da sam ovim djelom pomogao širenju Poslanikova, ﷺ, sunneta, te da sam, obrađujući i izdajući ovo djelo, olakšao svima koji se njime budu koristili, pristup uputi i svjetlu koji su u njemu. Istinu je rekao Uzvišeni Allah, kad je rekao:

يَهْدِي بِهِ ٱللَّهُ مَنِ ٱتَّبَعَ رِضْوَٰنَهُۥ سُبُلَ ٱلسَّلَٰمِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ
ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ بِإِذْنِهِۦ وَيَهْدِيهِمْ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

Kojom Allah upućuje na puteve spasa one koji nastoje da steknu zadovoljstvo Njegovo i izvodi ih, po volji Svojoj, iz tmina na svjetlo i na pravi put im ukazuje (El-Maida, 16).

Allaha molim da njime okoristi pisca, onoga ko je knjigu priredio, čitaoca i sve koji su pomogli da ovo djelo bude štampano.

Damask: muharrem, 1380. h. god.

Muhammed Nasiruddin el-Albani, recenzent

BIOGRAFIJA IMAMA MUSLIMA

Imam Muslim jedna je od najznačajnijih ličnosti u islamskoj historiji, posebno u oblasti hadisa. On je, uz imama El-Buḥarija, predstavljao neprobojni bedem slabim i apokrifnim hadisima i njihovom infiltriranju u hadisku znanost i tradiciju muslimana.

Njegova zbirka autentičnih hadisa je remek-djelo u islamskoj pisanoj riječi, te je uz Buharijin *Sahih*, kako se slažu svi učenjaci, najautentičnija knjiga nakon Časnoga Kur'ana.

Ime Muslim b. el-Hadždžadž b. Muslim el-Kušejri en-Nejsaburi koristi većina učenjaka koji u svojim djelima spominju njegovu biografiju.[1]

Rođen je 204. a umro 261. godine u rodnom Nejsaburu.

Imam Muslim pokazao je ljubav spram nauke veoma rano, što se posebno primjećivalo u oblasti hadisa. U rodnom kraju redovno je prisustvovao kružocima hadisa koje su organizirali poznati učenjaci. Do četrnaeste godine slušao je predavanja učenjaka iz svog kraja a onda ga želja za hadisom odvodi na pučinu ogromnog okeana te znanosti.

Pun nagona za spoznajom putuje širom islamskog svijeta. U potrazi za hadiskom naukom obišao je Hidžaz, Egipat, Šam, Irak, Haramejn i druga područja.[2]

Na tom putovanju, već u rodnom Horasanu, susreće i sluša čuvene hadiske stručnjake Ishaka b. Rahevejha i Jahja b. Jahja et-Tejmija; u Rejju Muhammeda b. Mehrana i Ebu Gassana; u Hidžazu Se'id b. Mensura i Ebu Mus' aba; u Iraku Ahmed b. Hanbela i

---

[1] Vidi: El-Hatib el-Bagdadi, *Tarihu Bagdad*, 13/100; Ibn Hadžer, *Tehzibu-t-tehzib*, 4/67; Ez-Zirikli, *El-a'lam*, 7/221: dr. S. es-Salih, *Ulumu-l-hadisi ve mustalehuhu*, str. 398; dr. Abdurrahman Itr, *Me'alimu-s-sunneti-n-nebevijjeti*, str. 206; dr. M. U. el-Hatib, *Usulu-l-hadisi*, str. 329; dr. O. Nakićević, *Uvod u hadiske znanosti*, str. 151 i M. Karalić, *Imam Muslim b. el-Hadždžadž*, "Islamska misao", br. 113-114, maj-juni 1988., str. 24.

[2] Vidi o tome: Ez-Zehebi, cit. djelo, 12/558; Ez-Zirikli, cit. djelo, 7/221, dr. M. es-Siba'i, cit. djelo, str. 448, dr Hasan Muhammed Makbuli, *Mustalehu-l-hadisi ve ridžaluhu*, str. 77, M. Handžić, str. 88 i dr. O. Nakićević, str. 151.

Abdullaha b. Meslemu; u Egiptu Amr b. Sevvada i Harmelu b. Jahjaa; u Mekki El-Ka'nebija; u Kufi Ahmeda b. Junusa i mnoge druge.[1]

Nekoliko puta je, kako navodi Handžić,[2] boravio u Bagdadu u potrazi za hadisom, a posljednji put to je bilo, kako tvrdi Hatib el-Bagdadi, 259. god. po Hidžri.[3]

Potrebno je konstatovati da je imam Muslim, ipak, najviše vremena proveo sa imami Buharijem od koga je najviše i naučio iz raznih hadiskih disciplina i koga je izuzetno cijenio.[4]

Inače, imam Muslim slušao je hadis od velikog broja šejhova. Samo u svom najpoznatijem djelu bilježi, kako spominje Ez-Zehebi, 200 učitelja.

Nakon obilaska velikih islamskih centara, susreta sa brojnim hadiskim autoritetima i apsorbiranja zavidnog znanja iz hadiske oblasti, vratio se u rodni kraj i počeo držati predavanja iz hadisa. Veliki broj zaljubljenika u tu znanost prisustvuje njegovim predavanjima. Naročito blizak bio je omladini. Tako će, u krilu njegovih kružoka, izrasti plejada velikih muhaddisa.

Islamska literatura, kako klasična tako i novija, prepuna je brojnih pohvala na račun ovog velikana. Davani su mu razni epiteti, svojstveni samo najvećim učenjacima, kao što su: *imam*, *hafiz*, *hudždže*, *hakim* i *šejhu-l-islam* u hadisu. Nema ni jedne hadiske discipline koju imam Muslim nije precizno poznavao. U nekim elementima nadmašio je čak i svoga učitelja imama Buharija.[5]

Poznati hafizi i stručnjaci u hadisu Ebu Hatim i Ebu Zur'a er-Razi stavljali su ga ispred svih učenjaka tog vremena.[6]

Husejn b. Mensur bilježi da je imam Muslim jednom prilikom spomenut pred svojim i Buharijinim učiteljem Ishak b. Rahevejhom,

---

[1] Ez-Zehebi, isto djelo, 12/558 i dr. S. es-Salih, cit. djelo, str. 398.

[2] *Uvod u hadisku i tefsirsku nauku*, str. 88.

[3] *Tarihu Bagdad*, 13/101.

[4] Vidi o tome: dr. M. es-Siba'i, str. 448, dr. M. U. el-Hatib, str. 330; dr. H. M. Makbuli, str. 77, M. Handžić, str. 88 i M. Karalić, str. 24.

[5] M.Karalić, str.24.

[6] Ibn Kesir, 11/36 i Ez-Zehebi, 12/563.

koji je tada na perzijskom jeziku izgovorio pohvalu u njegovo ime, koja u prijevodu glasi: *Kakav je to samo kapacitet!*[1]

Poznati kritičar u hadiskoj znanosti Abdurrahman b. ebi Hatim kaže: *Muslim je pouzdan hafiz u hadisu. Od njega sam bilježio hadise u Rejju. Kada su mog oca pitali o autentičnosti njegove predaje, odgovorio je: Pouzdan je i iskren!*[2]

Ebu Amr b. Hamdan kaže: Upitao sam Ibn Ukdeta, hafiza u hadisu, o Buhariji i Muslimu: *Ko je od njih dvojice učeniji?* Odgovorio je: *Buharija je imam a i Muslim je imam u hadisu!*[3]

Hafiz Ibn Kurejš bilježi da je čuo Muhammeda b. Beššara da je jednom prilikom izjavio: *Samo su četiri istinska hafiza hadisa na dunjaluku. To su: Ebu Zur'a er-Razi u Rejju, Muslim u Nejsaburu, Abdullah ed-Darimi u Semerkandu i El-Buhari u Buhari.*[4]

Hafiz Ishak b. Mensur jednom prilikom je, obraćajući se imami Muslimu, rekao: *Dobra neće nestati sve dok te Allah poživi među muslimanima!*[5]

Ibn Mende bilježi da je čuo Muhammeda b. Ja'kuba el-Ahrema da je rekao: *Mali je broj autentičnih hadisa promakao Buhariji i Muslimu.*[6]

Hafiz El-Ahrem je također rekao: *Trojica su se istinskih muhaddisa pojavila u Nejsaburu. To su: Muhammed b. Jahja, Muslim b. el-Hadždžadž i Ibrahim b. ebi Talib.*[7]

Ibn ebi Hatim kaže: *Imam Muslim bio je jedan od pouzdanih hafiza u hadisu čije je poznavanje te oblasti bilo, doista, istinsko i veliko!*[8]

---

[1] Ibn Kesir, 11/36 i Ez-Zehebi, 12/564.
[2] Ez-Zehebi, *Tezkiretu-l-huffaz*, 2/589.
[3] *Tarihu Bagdad*, 13/102; *El-bidaje ve-n-nihaje*, 11/37 .
[4] *Sijeru a'lami-n-nubela'*, 12/564.
[5] *El-bidaje ve-n-nihaje*, 11/37.
[6] Ez-Zehebi, 12/566 i Ibn Kesir, 11/37. Pretpostavljam da je ovdje El-Ahrem mislio na to koliko su Buharija i Muslim poznavali hadis, a ne na ograničenost uvrštavanja hadisa u njihovim sahihima. Treba, ovom prilikom, spomenuti da su veliki broj hadisa zabilježili, recimo, Ibn Hibban i Ibn Huzejme u svojim sahihima, ali i brojni drugi sakupljači poznatih hadiskih zbirki.
[7] Ez-Zehebi, 12/565.
[8] Ibn ebi Hatim, *El-džerhu ve-t-ta'dilu*, 4/182.

Mesleme b. Kasim rekao je: *On je pouzdan hafiz u hadisu, izvanrednih sposobnosti i umijeća!*[1]

Imam En-Nevevi kaže: *Sva se ulema složila u pogledu njegove učenosti, pouzdanosti, visokog položaja i izvanredne sposobnosti u hadiskim disciplinama...*[2]

Nakon takvih pohvala spomenutih islamskih velikana, komentar u vezi sa ovim genijem iz trećeg stoljeća po Hidžri nije potreban. On je, neosporno je, bio jedan od stubova hadiske renesanse tog perioda, čovjek koji je, zajedno sa imamom Buharijem, udario temelje hadiskoj znanosti i postavio kriterije na temelju kojih će biti trasirani jasni putevi u svim hadiskim disciplinama.

Djela

Imam Muslim je napisao veliki broj hadiskih djela. Brojni autori spominju da je riječ o više od dvadeset djela iz te oblasti.

Daleko najvrednije i najznačajnije njegovo djelo je *Sahih*, o kome će više riječi biti nešto kasnije. Ovom prilikom značajno je spomenuti i njegova ostala djela u ovoj oblasti:

- *Kitabu-l-musnedi-l-kebiri ala esmai-r-ridžali*
- *Kitabu-l-džami'i-l-kebiri ale-l-ebvabi*
- *Kitabu-l-'ileli*
- *Kitabu evhami-l-muhaddisine*
- *Kitabu men lejse lehu illa ravin vahidin*
- *Kitabu tabekati-t-tabi'ine*
- *Kitabu-l-muhadremine*
- *Kitabu-l-kuna ve-l-esma'*
- *Kitabu-t-temjiz*
- *Kitabu-l-vuhdan*
- *Kitabu-l-efrad*
- *Kitabu-l-akran*
- *Kitabu evladi-s-sahabe*

---

[1] Dr. Nuruddin Itr, *El-imam et-Tirmizi*, str. 37.

[2] En-Nevevi, *Tehzibu-l-esma'*, 2/90.

- *Kitabu efradi-š-šamijjine*
- *Kitabu-l-intifa'i bi džuludi-s-iba'i*
- *Kitabu musned hadisi Malik*
- *Kitabu tesmijeti šujuhi Malik ve Sufjan ve Šu'be, i dr.*[1]

Sahih

Najznačajnije djelo po kojem je imam Muslim postao poznat i koje mu je donijelo ugled i respekt u znanstvenom svijetu je *El-Musnedu-s-sahih,* više poznato kao *Sahih.* Imam Muslim je klasificirao hadise u tom djelu prema fikhskim poglavljima. Na tome je radio, kako bilježe mnogi autori, punih petnaest godina.[2] On je iz tri stotine hiljada hadisa koje je poznavao izabrao deset, a neki vele, dvanaest hiljada. Ako se odbiju hadisi koji se više puta ponavljaju u *Sahihu* onda taj broj ne prelazi četiri hiljade.[3] Međutim, šejh Muhammed Fuad Abdul-Baki, stavljajući brojeve uz svaki hadis iz njegovog *Sahiha,* ustanovio je da se radi o 3.033 hadisa koji se ne ponavljaju.[4] Treba napomenuti da većina islamskih učenjaka preferira Buharijin *Sahih* nad Muslimovim. Međutim, ima alima, posebno sa islamskog Magreba, koji Muslimovu zbirku stavljaju ispred Buharijine. Među njima se posebno ističe Ebu Ali en-Nejsaburi, učitelj poznatog muhaddisa Hakima en-Nejsaburija, koji je izjavio: *Pod nebeskim svodom nema pouzdanije zbirke od Muslimovog Sahiha!*[5] Imam Muslim, govoreći o hadisima u svom *Sahihu,* kaže: *Nisam sve vjerodostojne hadise koje sam poznavao uvrstio u*

---

[1] Uporedi: Ibn Hadžer, 4/67; M. M. Ebu Zehve, str.357; dr. S. es-Salih, str. 399, M. Tufo, str. 264 i dr. O. Nakićević, str. 152.

[2] Ez-Zehebi, *Tezkiretu-l-huffaz,* 1/589 i M. U. el-Hatib, cit. djelo, str. 321.

[3] Es-Sujuti, *Tedribu-r-ravi,* str. 104 i Ahmed Muhammed Šakir, *El-ba'isu-l-hasis,* str. 25.

[4] Vidi: dr Ekrem Dija' el-Umeri, *Buhusu fi tarihi-s-sunneti-l-mušerrefeti,* str. 247.

[5] *Tarihu Bagdad,* 3/101; Ibnu-s-Salah, *Ulumu-l-hadisi,* str.19; Ibn Hillikan, *Vefejatu-l-a'jan,* 5/194; *Tezkiretu-l-huffaz,* 2/289; *Sijeru a'lami-n-nubela,* 12/566.

Sahih. Zabilježio sam u njemu samo one koji ispunjavaju kriterije autentičnosti po svim hadiskim učenjacima.[1]

Nakon završetka *Sahiha* imam Muslim ga je dao na uvid svom suvremeniku, ekspertu za hadis i čuvenom hadiskom kritičaru, Ebu Zur'a er-Raziju da pregleda djelo i da svoju ocjenu. Sve hadise na koje je Ebu Zur'a imao primjedbu imam Muslim je izbacio, a ostavio samo hadise na koje nije bilo nikakve primjedbe.

Zato imam Muslim i ističe: *Sve što sam uvrstio u svoj **Sahih** bilo je argumentirano, a i sve što sam izbacio iz njega učinjeno je argumentirano!*[2]

To na najbolji način ilustrira poslovičnu opreznost istinskih stručnjaka i velikana u hadiskoj oblasti. S druge strane, otkriva i skromnost ovog genija i njegovu spremnost da konsultira eksperte svoga vremena.

Skraćene verzije Sahiha

Brojni autori su zbog značaja *Sahiha* pravili njegove skraćene verzije, tako što su izostavljali sened hadisa i hadise koji se tekstualno ponavljaju. Među najpoznatijim skraćenim verzijama su:

Telhisu kitabi Muslim ve šerhuhu, priredio Ahmed b. Omer el-Kurtubi (umro 656. god.),

Muhtesaru Muslim, priredio Hafiz Zekijjuddin Abdulazim el-Munziri (umro 656. god.),

Muhtesaru zevaidi Muslim ale-l-Buhari, priredio Siradžuddin Omer b. Alija b. el-Mulekin eš-Šafi'i (umro 804. god.).[3]

---

[1] Ibnu-s-Salah, cit. djelo, str. 20; Džemaluddin el-Kasimi, *El-Fadlu-l-mubin*, str. 146; M. Karalić, str. 25.

[2] Dr. M. U. el-Hatib, cit. djelo, str. 331.

[3] El-Huli, str. 85-86 i M. es-Siba'i, str. 449.

BIOGRAFIJA
hafiza hadisa[1] El-Munzirija

Puno ime mu je Zekijjuddin ebu Muhammed 'Abdu-l-'Azim b. 'Abdu-l-Kavijj b. Abdullah b. Selame ebu Muhammed ed-Dimiški el-Misri. Porijeklom je iz Damaska, a rođen je 581. god. po Hidžri u Egiptu, gdje je živio i umro.

Obrazovanje i učitelji

U ranom djetinjstvu je naučio Kur'an i savladao brojna šerijatskopravna pitanja. Nakon toga okreće se proučavanju hadisa i hadiskih znanosti u čemu dostiže zavidan nivo. Sluša brojne muhaddise svoga vremena u Medini, Damasku, Nedžranu, Aleksandriji, Kudsu i drugim mjestima, poput hafiza Ebu-l-Hasana 'Ali b. el-Mufeddala el-Makdisija, hafiza Dža'fera b. Emusana, Muhammeda b. Se'ida el-Me'munija, El-Mutahhera b. ebi Bekra el-Bejhekija, Omera b. Tibrizda, Muhammeda b. Vehba b. eš-Šerifa i dr. Inače, početak njegovog bavljenja hadisom i interesiranje za hadis datira još od 591. god., kada je El-Munziri imao svega deset godina.

Naučna angažiranost i učenici

Hafiz el-Munziri bio je angažiran kao profesor hadisa i hadiskih znanosti u Zafirijskoj džamiji u Kairu a zatim u Kamilijji. Napustio je taj posao i punih dvadeset godina širio znanje. Među generacijama izuzetnih stručnjaka u hadisu i hadiskoj znanosti koji su učili od njega

---

[1] To je titula za učenjake hadisa kojom se nazivaju oni koji poznaju njegov sunnet i poznaju lance prenosilaca, pamte od hadisa ono u čemu su se učenjaci složili da je vjerodostojno i ono u čemu su se razišli. Hafiz Ibn Hadžer je spomenuo uslove potrebne da neko dobije taj naziv. On je rekao:

1. Mora biti poznat po uzimanju znanja od učenjaka, a ne iz knjiga,
2. Mora poznavati generacije prenosilaca i njihove stepene,
3. Mora poznavati nauku o ocjenama prenosilaca, raspoznavati vjerodostojne od slabih hadisa, tako da je ono što zna napamet o tome veće od onoga što ne zna, uz pamćenje brojnih tekstova.

Običaj učenjaka bio je da nauče Kur'an napamet, a da zatim uče hadise (op. prev.).

posebno su se isticali Hafiz ed-Dimjati, Tekijjuddin b. Dekik el-'Id, Ebu-l-Husejn el-Junini, Isma'il b. 'Asakir i Eš-Šerif b. 'Izzuddin.

Djela

Hafiz El-Munziri bio je plodan pisac. Napisao je brojna djela, posebno iz oblasti hadisa i hadiskih znanosti, od kojih ističemo:

1. *Et-Tergibu ve-t-Terhibu*
2. *Muhtesar Sahihi Muslim* (to je ovo djelo)
3. *Muhtesar Suneni Ebi Davud*
4. *Šerhu-t-tenbih li Ebi Ishak eš-Širazi*
5. *Erbe'une hadisen fi fadli istina'i-l-ma'rufi*
6. *El-E'alamu bi ahbari šejhi-l-Buhari Muhammed b. Selam*
7. *Mu'džemu šujuhihi*
8. *'Amelu-jevmi ve-l-lejleti.*

Munzirijeve vrline

Brojni izvori navode njegove izvanredne osobine, posebno bogobojaznost, po čemu je bio posebno prepoznatljiv. Uz njegove duhovne kvalitete brojni autori ističu i izuzetno poznavanje šerijata i šerijatskih propisa. Međutim, poznavanje hadisa i hadiskih znanosti je, ipak, prepoznatljiva crta po kojoj je i danas poznat u islamskom svijetu. Izvanredno razlikovanje vjerodostojnih od slabih predaja, precizno poznavanje skrivenih mahana u hadisu, posebna nadarenost u razlikovanju povredivih od nepovredivih prenosilaca hadisa i podjednaka stručnost u znanju i lanca prenosilaca i samoga teksta hadisa, svrstavaju ga, kako primjećuje hafiz hadisa Eš-Šerif 'Izzuddin, u imama koji je čvrst i pouzdan i na koga se može osloniti. Poznati hafiz hadisa imam Ez-Zehebi tvrdi da od Munzirija, u vrijeme u kojem je živio, nije bilo znanijeg učenjaka u hadisu. Spomenuti epitet, kojim je Munzirija okitio veliki hafiz hadisa Ez-Zehebi, dovoljno govori o kvalitetu tog vrsnog poznavaoca hadisa, te nema potrebe da se podrobnije govori o njegovim vrlinama.

Smrt

Umro je, kako navode svi izvori, 656. god. po Hidžri u Egiptu.

U ime Allaha Milostivog Samilosnog

UVOD
pisca, hafiza hadisa El-Munzirija

Hvala Allahu, Samilosnom, koji puno prašta, Plemenitom, kome se sve pokorava, koji okreće srca, Poznavaocu javnog i tajnog, pohvaljujem Ga jutrom i večeri.

Svjedočim da nema istinskog boga sem Allaha, Jedinog, koji nema suparnika, izričem to svjedočenjem koje spašava od Vatre.

Svjedočim da je Muhammed Njegov odabrani vjerovjesnik, i izabrani poslanik, najodabranijeg roda. Neka je salavat Allahov na njega, njegovu porodicu, supruge, ashabe - dostojne veličanja sve dok traju noć i dan.

A zatim:

Ovo je knjiga u kojoj sam skratio *Sahih* imama Ebu el-Husejna Muslima b. el-Hadždžadža el-Kušejrija el-Nejsaburija, Allah s njim bio zadovoljan, na takav način da je pristupačniji za korištenje onima koji ga uče napamet i onima koji ga čitaju. Uredio sam je tako da onaj ko traži nešto brzo može i naći to što želi. I pored toga što je ova knjiga manja obimom, sadrži većinu onoga što je pisac želio ponuditi originalnom verzijom.

Od Allaha tražim da me okoristi urađenim djelom, kao i onoga ko ga čita, piše ili se na bilo koji način njime bude služio. **On** je blizu i odaziva se.

كتابُ الإيمانِ

POGLAVLJE O IMANU-VJEROVANJU

باب أوّلُ الإيمانِ قَوْلُ: لا إله إلا الله

١ - عَنْ أَبِي جَمْرَةَ؛ قالَ: كُنْتُ أُتَرْجِمُ بَيْنَ يَدَيْ عَبْدِاللّهِ بنِ عَبَّاسٍ وبينَ النَّاسِ، فأَتَتْهُ امْرَأَةٌ تَسْأَلُهُ عَنْ نَبيذِ الجرِّ؟ فقالَ: إنَّ وَفْدَ عبدِالقَيْسِ أَتَوْا رَسولَ اللهِ ﷺ، فقالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «**مَنِ الوفدُ (أو: مَنِ القَوْمُ)؟**». قالوا: رَبيعة. قالَ: «**مَرْحبا بالقَوْمِ (أو: بالوَفْدِ) غَيرَ خزايا ولا نَدامى**». قالَ: فقالوا: يا رسولَ اللهِ! إنَّا نَأْتيكَ مِنْ شُقَّةٍ بَعيدَةٍ، وإِنَّ بَيْنَنا وبَيْنَكَ هٰذا الحَيّ مِنْ كُفَّارِ مُضَرَ، وإنّا لا نَسْتَطيعُ أَنْ نَأْتِيَكَ إلاّ في شَهْرِ الحَرامِ؛ فَمُرْنا بِأَمرِ فَصْلٍ نُخْبِرُ بِه مَنْ وَراءَنا، ونَدْخُلُ بِهِ الجَنَّةَ. قالَ: فأَمَرَهُمْ بأَرْبَعٍ، ونَهاهُمْ عَنْ أَرْبَعٍ. قالَ: أَمَرَهُمْ بالإِيمانِ باللهِ وَحْدَهُ، وقالَ: «**هَلْ تَدْرُونَ ما الإيمانُ بِاللّهِ وَحْدَهُ؟**». قالوا: اللّهُ ورَسولُهُ أَعْلَمُ. قالَ: «**شَهادَةُ أَنْ لا إِلٰهَ إلاَّ اللّهُ وأَنَّ مُحَمَّداً رسولُ اللّه، وإِقامُ الصَّلاةِ، وإيتاءُ الزَّكاةِ، وصَوْمُ رَمَضانَ، وأَنْ تُؤَدُّوا خُمُساً مِنَ المَغْنَمِ**». ونَهاهُمْ عَنِ الدُّبَّاءِ والحَنْتَمِ والمُزَفَّتِ (قالَ شُعْبَةُ: ورُبَّما قالَ: النَّقيرُ)، وقالَ: «**احْفَظُوهُ وأَخْبِروا بِهِ مَنْ وَراءَكُم**».

وزادَ ابنُ مُعاذٍ في حَديثِه عَنْ أَبيه؛ قالَ: وقالَ رسولُ اللهِ ﷺ للأَشَجِّ (أَشَجِّ عبدِالقَيْسِ): «**إِنَّ فيكَ لَخَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُما اللّهُ: الحِلْمُ والأَناةُ**».

PRVO OD IMANA JE IZGOVOR: *LA ILAHE ILLELLAH*

1. Ebu Džemre, rekao je: *Bio sam Ibn Abbasov tumač, kada se obraćao ljudima. Jedanput je došla neka žena i pitala ga o moštu koji se pravi u glinenoj posudi.* Tada je Ibn Abbas rekao: *Izaslanstvo plemena Abdu-l-Kajs došlo je kod Allahovog Poslanika, ﷺ, pa ih je upitao:* **Čije je izaslanstvo**? Ili: **Odakle je narod?**

Rebi'a, rekli su. ***Dobrodošao taj narod - ili izaslanstvo - koje neće biti poniženo niti će se kajati***[1], rekao je Allahov Poslanik, ﷺ.

Rekli su: **Allahov Poslaniče, dolazimo ti izdaleka. Između nas i tebe nalazi se nevjerničko pleme Mudar. Zbog toga ti možemo doći**

[1] Tj. vi se niste dvoumili da primite islam niti ste se tome protivili pa, prema tome, nemate zbog čega biti poniženi niti se kajati (op. prev.).

samo u svetom mjesecu. Zato nas zaduži nečim jasnim i nedvosmislenim kako bismo o njemu obavijestili one koji su ostali iza nas. Naredi nam ono što će nas uvesti u Džennet.

Poslanik im je tada naredio i zabranio po četvero.

Naredio im je da samo Allaha obožavaju, upitavši: ***Znate li šta znači samo Allaha obožavati? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju,*** *odgovorili su.*

Rekao je: ***Svjedočenje da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov Poslanik, obavljanje namaza, davanje zekjata, post mjeseca ramazana i davanje petine od ratnog plijena.***

Zabranio im je korištenje tikvenih posuda, zelenih ćupova i posuda oblijepljenih ziftom.[1]

Šu'be je rekao: *A možda je kazao:* **I u kacama od palminih trupaca.**

A zatim im je dodao: **Zapamtite to i prenesite svom narodu.**

Ibn Mu'az u predaji ovog hadisa od svog oca dodao je: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *je El-Ešedždžu Abdul Kajsu rekao:* ***Kod tebe postoje dvije osobine koje voli Allah. To su: razboritost i smirenost!***

---

[1] Katran, smola; jer se u njima najbrže voće ukiseli, pretvori u vino, postane haramom. Ovo je bilo u početku islama nakon čega je zabrana o posudama i kiseljenju u njima derogirana, s tim što je ostala zabrana pijenja svega što opija, kao što je u Burejdinom hadisu pod br. 496 (op. prev.).

٢ - عن أبي هريرة رضي الله عنه؛ قال: كان رسول الله ﷺ
يوماً بارزاً للناس، فأتاه رجلٌ فقال: يا رسول الله! ما الإيمان؟ قال:
«أن تؤمن بالله، وملائكته، وكتابه، ولقائه، ورسله، وتؤمن بالبعث
الآخر». قال: يا رسول الله! ما الإسلام؟ قال: قال: «الإسلام أن
تعبد الله ولا تشرك به شيئاً، وتقيم الصلاة المكتوبة، وتؤدي الزكاة
المفروضة، وتصوم رمضان». قال: يا رسول الله! ما الإحسان؟
قال: «أن تعبد الله كأنك تراه؛ فإنك إن لا تراه؛ فإنه يراك». قال: يا
رسول الله! متى الساعة؟ قال: «ما المسؤول عنها بأعلم من السائل،
ولكن سأحدثك عن أشراطها: إذا ولدت الأمة ربها؛ فذاك من
أشراطها، وإذا كانت العراة الحفاة رؤوس الناس؛ فذاك من أشراطها،
وإذا تطاول رعاء البهم في البنيان؛ فذاك من أشراطها؛ في خمس لا
يعلمهن إلا الله (ثم تلا ﷺ: ﴿إِنَّ اللَّهَ عِندَهُۥ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ
الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِى الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِى نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِى
نَفْسٌۢ بِأَىِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌۢ ﴿٣٤﴾﴾ [لقمان: ٣٤]». ثم أدبر
الرجل، فقال رسول الله ﷺ: «ردوا علي الرجل». فأخذوا ليردوه،
فلم يروا شيئاً، فقال رسول الله ﷺ: «هذا جبريل جاء ليعلم الناس
دينهم».

2. Od Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi se da je rekao: *Allahov Poslanik*, ﷺ, *jednog dana je izišao među svijet, pa mu je prišao jedan čovjek i upitao ga:* ***Allahov Poslaniče, šta je iman?***

Odgovorio mu je: ***Da vjeruješ Allaha, u Njegove meleke, knjigu, susret s Njim, Njegove poslanike i da vjeruješ u proživljenje na Sudnjem danu!***

Upitao je: ***Allahov Poslaniče, šta je islam?***

Islam je - odgovorio je - ***da obožavaš Allaha, ne pridružujući Mu ništa, klanjaš propisane namaze, dijeliš propisani zekat i postiš ramazan!***

Allahov Poslaniče - upita ponovo - ***a šta je ihsan?***[1]

[1] Savršenstvo u vjeri ili najviši stupanj imana (op. prev.).

Da obožavaš Allaha kao da ga vidiš - reče mu on - *jer, iako ti Njega ne vidiš, On tebe vidi!*

Allahov Poslaniče - upita - *kada će biti Sudnji dan?!*

Pitani ne zna ništa više od onoga koji pita - odgovori mu. *Međutim, obavijestit ću te o njegovim predznacima! Predznaci su: Kada robinja sebi rodi gospodara,*[1] *kada goli, bosonogi postanu predvodnici narodu*[2] *i kada se pastiri ovaca i koza budu nadmetali u gradnji visokih palača! Pet stvari zna samo Allah!* - zatim je, ﷺ, proučio ajet:

إِنَّ ٱللَّهَ عِندَهُۥ
عِلْمُ ٱلسَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ ٱلْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِى ٱلْأَرْحَامِ ۖ وَمَا تَدْرِى نَفْسٌ مَّاذَا
تَكْسِبُ غَدًا ۖ وَمَا تَدْرِى نَفْسٌۢ بِأَىِّ أَرْضٍ تَمُوتُ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٤﴾

Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, samo On spušta kišu i samo On zna šta je u matericama, a čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti; Allah, uistinu, sve zna i o svemu je obaviješten.[3]

Taj čovjek zatim ode, a Poslanik, ﷺ, reče: *Dovedite mi tog čovjeka!*

Oni krenuše da ga dovedu, međutim, ne vidješe ništa!

Allahov Poslanik, ﷺ, tada im reče: *To je bio Džibril. Došao je da pouči ljude njihovoj vjeri!*

---

[1] Tj. starješinu. O njegovom značenju postoji više razmišljanja. Najveći broj autora smatra da je to obavještenje o velikom broju konkubina/robinja i njihove djece, pa ako neka od njih rodi dijete u kući gospodara, ono postaje njenim starješinom.

[2] Tj. zemaljski kraljevi, kako stoji u Muslimovoj predaji.

[3] *Lukman*, 34.

٣ ـ عن سعيدِ بن المُسَيَّبِ عن أبيهِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: لمَّا حَضَرَتْ أبا طالِبِ الوَفاةُ؛ جاءَهُ رسولُ اللّهِ، فَوَجَدَ عِنْدَهُ أبا جَهْلٍ وعبدَ اللّهِ أبي أُمَيَّةَ بنِ المُغيرَةِ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «يا عَمِّ! قُلْ: لا إِلَهَ إِلاّ اللّهُ؛ كَلِمَةً أَشْهَدُ لكَ بها عِنْدَ اللّهِ». فقالَ أبو جَهْلٍ وعَبْدُاللّهِ بنُ أبي أُمَيَّةَ: يا أبا طالبِ! أَتَرْغَبُ عن مِلَّةِ عبدِالمُطَّلبِ؟! فلَمْ يَزَلْ رسولُ اللّهِ ﷺ يَعْرِضُها عليهِ ويُعيدُ لهُ تِلْكَ المَقالَةَ، حتّى قالَ أبو طالِبٍ آخِرَ ما كَلَّمَهُم: هوَ على مِلَّةِ عبدِالمُطَّلِبِ، وأَبى أنْ يَقولَ: لا إِلَهَ إلاّ اللّهُ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أما واللّهِ لأَسْتَغْفِرَنَّ لكَ ما لَمْ أُنْهَ عَنْكَ». فأَنْزَلَ اللّهُ عزَّ وجلَّ: ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَن يَسْتَغْفِرُواْ لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوٓاْ أُوْلِي قُرْبَىٰ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَٰبُ ٱلْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾﴾ [التوبة: ١١٣]، وأنزلَ اللّهُ تعالى في أبي طالِبٍ، فقالَ لِرسولِ اللّهِ ﷺ: ﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَآءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِٱلْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾﴾ [القصص: ٥٦].

3. Se'id b. el-Musejjeb, ﷺ, prenosi od svog oca da je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, je posjetio Ebu Taliba pred samu njegovu smrt. Zatekao je tamo Ebu Džehla i Abdullaha b. ebi Umejju b. el-Mugiru i rekao Ebu Talibu:* ***Amidža, izgovori La ilahe illellah, riječi s kojima ću ti svjedočiti kod Allaha!***

Ebu Talibe - povikaše Ebu Džehl i Abdullah b. ebi Umejje - ***zar se odričeš vjere Abdulmuttalibove?!***

Allahov Poslanik, ﷺ, nije prestajao i ponavljao je te riječi sve dok Ebu Talib nije izgovorio svoje posljednje riječi: *On ostaje pri Abdulmuttalibovoj vjeri* i tako je odbio da kaže: *La ilahe illellah!*

Tako mi Allaha - reče tada Allahov Poslanik, ﷺ - ***tražiću oprost od Allaha za tebe, sve dok mi se to ne zabrani!*** - pa je Allah Uzvišeni objavio:

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَن يَسْتَغْفِرُواْ لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوٓاْ أُوْلِي قُرْبَىٰ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَٰبُ ٱلْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾

Vjerovjesniku i vjernicima nije dopušteno da mole oprost za mnogobošce, makar im bili i rod najbliži,

kad im je jasno da će oni stanovnici Džehennema biti. [1]

Allah Uzvišeni je također poslao objavu o Ebu Talibu, rekavši Allahovom Poslaniku, ﷺ:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

Ti, doista, ne možeš uputiti na pravi put onoga koga ti želiš da uputiš, - Allah ukazuje na pravi put onome kome On hoće, i On dobro zna one koji će pravim putem poći! [2]

بابُ أُمِرْتُ أَنْ أُقاتِلَ النَّاسَ حتَّى يَقولوا: لا إِلٰهَ إلاَّ اللّهُ

٤ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضِيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: لمَّا تُوُفِّيَ رسولُ اللّهِ ﷺ، واسْتُخْلِفَ أَبو بَكْرٍ بَعْدَهُ، وكَفرَ مَن كَفَرَ مِن العَرَبِ؛ قالَ عُمرُ بنُ الخطَّابِ رضيَ اللّهُ عنهُ لأبي بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ: كيفَ تُقاتِلُ النَّاسَ وقَدْ قالَ رسولُ اللّهُ ﷺ: **«أُمِرْتُ أَنْ أُقاتِلَ النَّاسَ حتَّى يَقولوا: لا إِلٰهَ إلاَّ اللّهُ، فَمَن قالَ: لا إِلٰهَ إلاَّ اللّهُ؛ فقدْ عَصَمَ مِنِّي مالَهُ ونَفْسَهُ إلاَّ بِحَقِّهِ، وحِسابُهُ على اللّهِ»**؟ فقالَ أَبو بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ: واللّهِ؛ لأُقاتِلَنَّ مَن فَرَّقَ بينَ الصَّلاةِ والزَّكاةِ؛ فإِنَّ الزَّكاةَ حَقُّ المالِ، واللّهِ لَوْ مَنَعُوني عِقالاً كَانوا يُؤَدُّنَهُ إلىٰ رَسُولِ الله ﷺ؛ لَقاتَلْتُهُم على مَنْعِهِ. فقالَ عمرُ بنُ الخطَّابِ رضيَ اللّهُ عنهُ: فَوَاللّهِ؛ ما هُوَ إلاَّ أَنْ رَأَيْتُ اللّهَ قَدْ شَرَحَ صَدْرَ أَبي بكرٍ للقِتالِ، فَعَرَفْتُ أَنَّهُ الحَقُّ.

NAREĐENO MI JE DA SE BORIM PROTIV LJUDI SVE DOK NE KAŽU: *LA ILAHE ILLELLAH!*

4. Od Ebu Hurejre, ؓ, prenosi se da je rekao: *Nakon što je umro Allahov Poslanik,* ﷺ, *i Ebu Bekr postao halifa, a odmetnuo se od islama ko*

[1] *Et-Tewbe, 113.*

[2] *El-Kasas,* 56.

se odmetnuo od Arapa, pa je Omer b. el-Hattab, ؓ*, rekao Ebu Bekru,* ؓ*:* ***Kako se boriš protiv ljudi kad je Allahov Poslanik,*** ﷺ***, rekao: Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne budu govorili: La ilahe illellah, a kada to učine, zaštitili su od mene svoj imetak i život, izuzev ako se ogriješe o propise islama, a Allahu će račun polagati.***

Tako mi Allaha - reče Ebu Bekr, ؓ - ***ja ću se boriti protiv onoga koji pravi razliku između namaza i zekjata, jer je zekjat pravo u imetku. Tako mi Allaha, kada bi mi prestali davati priuzu koju su davali Allahovom Poslaniku,*** ﷺ***, doista bih se borio protiv onih koji to čine.***

Omer b. el-Hattab, ؓ, tada je rekao: ***Tako mi Allaha, vidio sam da je Allah otvorio Ebu Bekrova prsa za borbu i shvatio sam da je u pravu.***

٥ ـ عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ عُمرَ رَضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«أُمِرْتُ أَنْ أُقاتِلَ النَّاسَ حتَّى يَشْهَدوا أَنْ لا إِلٰهَ إِلَّا اللّهُ وَأَنَّ مُحمداً رسولُ اللّهِ، ويُقيموا الصَّلاةَ، ويُؤْتوا الزَّكاةَ، فإِذا فَعَلوا؛ عَصَموا مِنِّي دِماءَهُم وأَمْوالَهُم إِلَّا بِحَقِّها، وحِسابُهُم على اللّهِ».**

5. Abdullah b. Omer, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne budu svjedočili da je samo Allah bog i da je Muhammed Allahov poslanik, klanjali namaz i davali zekjat. A kada to učine, zaštitili su od mene svoje živote i imetke, izuzev kada se ogriješe o propise islama, a Allahu će račun polagati.***

بابٌ مَنْ قَتَلَ رَجُلاً مِنَ الكُفَّار بعد أَنْ قالَ : لا إِلٰهَ إِلاَّ اللّهُ

٦ - عن المِقْدادِ بن الأَسْوَدِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّهُ قالَ: يا رسولَ اللّهِ! أَرَأَيْتَ إِنْ لَقِيتُ رَجُلاً مِنَ الكُفَّارِ فقاتَلَني، فَضَرَبَ إِحْدى يَدَيَّ بالسَّيْفِ فقَطَعَها، ثُمَّ لاذَ مِنّي بِشَجَرَةٍ فَقالَ: أَسْلَمْتُ للّهِ؛ أَفَأَقْتُلُهُ يا رسولَ اللّهِ بعدَ أَنْ قالَها؟ قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«لا تَقْتُلْهُ»**. قالَ: فقلتُ: يا رسولَ اللّهِ! إِنَّهُ قدْ قطعَ يدي، ثمَّ قالَ ذٰلك بعدَ أَنْ قَطَعَها، أَفَأَقْتُلُهُ؟ قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«لا تقتُلْهُ فإنْ قتلْتَهُ فإِنَّهُ بِمَنْزِلَتِكَ قَبلَ أَنْ تقتُلَهُ، وإِنَّكَ بِمَنْزِلَتِهِ قَبلَ أَنْ يَقولَ كَلِمَتَهُ الَّتي قالَ»**. أَمَّا الأَوْزاعِيُّ وابنُ جُرَيْجٍ؛ ففي حَدِيثِهِما: قالَ: أَسْلَمْتُ للّهِ. وأَمَّا مَعْمَرٌ؛ ففي حَديثِهِ: فَلَمَّا أَهْوَيْتُ لأَقْتُلَهُ؛ قالَ: لا إِلٰهَ إِلاَّ اللّهُ.

KO UBIJE NEVJERNIKA NAKON ŠTO IZGOVORI: *LA ILAHE ILLELLAH*

6. El-Mikdad b. el-Esved, ﵁, upitao je: Allahov Poslaniče, šta kažeš ako se sukobim sa nevjernikom koji se bori protiv mene i sabljom mi odsiječe ruku, a zatim se sakrije za drvo - i kaže: *Prihvatam islam!* - smijem li ga ubiti, nakon što je to rekao?!

Ne smiješ! - odgovori mu Allahov Poslanik, ﷺ.

Allahov Poslaniče, on mi je odsjekao ruku, a onda je rekao: - Hoću li ga ubiti? - ponovo je upitao.

Ne smiješ ga ubiti, jer ako ga tada ubiješ on će biti u položaju u kojem si ti bio prije nego što si ga ubio, a ti ćeš biti u položaju u kojem je on bio prije nego što je to izgovorio! - odgovori mu Allahov Poslanik, ﷺ.

U El-Evza'inoj i Ibn Džurejdžovoj predaji stoji: *Prihvatam islam*, a u Ma'merovoj[1] predaji kaže se: *Kada sam krenuo k njemu da ga ubijem, izgovorio je* ***La ilahe illellah!***

[1] Kao što kaže El-Lejs u svojoj predaji i tako navodi.

٧ ـ عَنْ أُسامَةَ بن زيدٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: بَعَثَنا رسولُ اللّهِ ﷺ في سَرِيَّةٍ، فصَبَّحْنا الحُرُقاتِ مِن جُهَيْنَةَ، فأدْرَكْتُ رَجُلاً، فقالَ: لا إلٰهَ إلاّ اللّهُ، فطَعَنْتُهُ، فوقَعَ في نفسي مِن ذٰلِكَ، فذَكَرْتُهُ للنَّبِيِّ ﷺ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**أقالَ: لا إلٰهَ إلاّ اللّهُ، وقَتَلْتَهُ؟!**». قالَ قُلْتُ: يا رسولَ اللّهِ! إنَّما قالَها خَوْفاً مِنَ السِّلاحِ. قالَ: «**أفلا شَقَقْتَ عن قَلْبِهِ حتّى تَعْلَمَ أقالَها أمْ لا؟**». فما زالَ يُكَرِّرُها عَلَيَّ حتّى تَمَنَّيْتُ أنّي أسْلَمْتُ يَوْمَئِذٍ. قالَ: فقالَ سَعدٌ: وأنا واللّهِ لا أقْتُلُ مُسْلِماً حتّى يَقْتُلَهُ ذو البُطَيْنِ (يَعْني: أُسامَةَ). قالَ رَجُلٌ: أَلَمْ يَقُلِ اللّهُ تعالى: ﴿وَقَٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ﴾ [الأنفال: ٣٩]؟ فقالَ سَعْدٌ: قد قاتَلْنا حتّى لا تكونَ فِتْنَةٌ، وأنتَ وأصحابُكَ تُريدونَ أنْ تُقاتِلوا حتّى تكونَ فِتْنَةٌ.

7. Od Usame b. Zejda, ﵁, se prenosi da je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, nas je poslao u jedan pohod pa smo, nakon noćnog putovanja, izjutra stigli do vatri plemena Džuhejn, pa sam zgrabio jednog čovjeka, koji je rekao:* ***La ilahe illellah****, i probo ga*[1]*, pa me je to dirnulo, te sam taj momenat spomenuo Vjerovjesniku, ﷺ, koji je rekao:* ***Zar je izgovorio La ilahe illellah, a ti si ga ubio?!***

On je to, Allahov Poslaniče, izgovorio iz straha od oružja! - rekoh.

A jesi li ti raspolutio njegovo srce i saznao je li on to iskreno rekao ili ne? - odgovori on.

Toliko mi je to ponavljao da sam poželio da sam prešao tek tog momenta na islam![2]

Kaže: *Sa'd je rekao:* **Ja, tako mi Allaha, ne ubijam muslimana sve dok ga ne ubije Zu-l-Butajn**[3]**, tj. Usame!**

Tada mu jedan čovjek prigovori: *Zar Allah Uzvišeni nije rekao:*

---

[1] Kopljem (op. prev.).
[2] Tj. da nisam ranije prešao na islam, već od tog momenta, tako da se izbrišu grijesi koje sam ranije počinio.
[3] Onaj koji ima velik stomak (op. prev.).

وَقَٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ

I borite se protiv njih dok mnogoboštvo/fitne/ ne iščezne i dok samo Allahova vjera ne ostane.[1]

Pa mu je Sa'd odgovorio: *Mi smo se borili da fitneta nestane, a ti i tvoji drugovi želite da se borite da fitnet nastane!*

٨ ـ عن صَفوانَ بنِ مُحْرِزٍ؛ أَنَّ جُنْدَبَ بنَ عبدِاللّهِ البَجَليَّ رضيَ اللّهُ عنهُ بعَثَ إلى عَسْعَسِ بنِ سَلامَةَ زَمَنَ فِتْنَةِ ابنِ الزُّبَيْرِ؛ فقالَ: اجْمَعْ لي نَفَراً مِن إِخْوانِكَ حتَّى أُحَدِّثَهُم. فَبَعَثَ رسولاً إليهِمْ، فلمَّا اجْتَمَعوا؛ جاءَ جُنْدَبٌ وعليهِ بُرْنُسٌ أَصْفَرُ، فقالَ: تَحَدَّثوا بِما كُنْتُم تَحَدَّثونَ بهِ. حتَّى دارَ الحَديثُ، فلمَّا دارَ الحَديثُ إليهِ؛ حَسَرَ البُرْنُسَ عن رأسِهِ، فقالَ: إنِّي أَتَيْتُكُم ولا أُريدُ أَنْ أُخْبِرَكُم إلاَّ عَن نَبِيِّكُم ﷺ؛ إنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ بَعَثَ بَعْثاً مِنَ المُسْلِمينَ إلى قَوْمٍ مِنَ المُشْرِكينَ، وإنَّهُمُ التَقَوْا، فَكانَ رَجُلٌ مِنَ المُشْرِكينَ إذا شاءَ أَنْ يَقْصِدَ إلى رَجُلٍ مِنَ المُسْلِمينَ؛ قَصَدَ لهُ فَقَتَلَهُ، وإنَّ رَجُلاً مِنَ المُسْلِمينَ قَصَدَ غَفْلَتَهُ. قالَ: وكُنَّا نُحَدَّثُ أَنَّهُ أُسامَةُ بنُ زَيْدٍ، فلمَّا رَفَعَ عليهِ السَّيْفَ؛ قالَ: لا إلهَ إلاَّ اللّهُ. فقَتَلَهُ، فجاءَ البَشيرُ إلى النبيِّ ﷺ فسأَلَهُ فأَخْبَرَهُ، حتَّى أَخْبَرَهُ خَبَرَ الرَّجُلِ كيفَ صَنَعَ، فدعاهُ فسأَلَهُ فقالَ: «لِمَ قَتَلْتَهُ؟!». فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! أَوْجَعَ في المُسْلِمينَ، وقَتَلَ فُلاناً وفُلاناً (وسَمَّى لهُ نَفَراً)، وإنِّي حَمَلْتُ عليهِ، فلمَّا رأى السَّيْفَ؛ قالَ: لا إلهَ إلاَّ اللّهُ. قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«أَقَتَلْتَهُ؟!»**. قالَ: نعمْ. قالَ: **«فكيفَ تَصْنَعُ بِـ (لا إلهَ إلاَّ اللّهُ) إذا جاءَتْ يَوْمَ القيامَةِ؟»**. قالَ: يا رسولَ الله! استَغْفِرْ لي. قالَ: **«فكَيْفَ تَصْنَعُ بِـ (لا إلهَ إلاَّ اللّهُ) إذا جاءَتْ يَوْمَ القِيامَةِ؟»**. قالَ: فجَعَلَ لا يَزيدُهُ على أَنْ يَقولَ: **«فكَيْفَ تَصْنَعُ بِـ (لا إلهَ إلاَّ اللّهُ) إذا جاءَتْ يَوْمَ القِيامَةِ؟»**

8. Safvan b. Muhriz prenosi da je Džundub b. Abdullah el-Bedželi, ﵁, poslao (poruku), za vrijeme Ibn ez-Zubejrove pobune,

[1] *El-Enfal, 39.*

'As'asu b. Selametu, rekavši mu: **Sakupi mi jednu grupu tvojih ljudi da im se obratim.**

On im je poslao glasnika i, nakon što su se okupili, izišao je Džundub, na kome je bio žuti burnus[1] i rekao im: *Pričajte o onom što ste govorili* - pa je tako priča započela, a nakon što su mu se obratili, skinuo je kapuljaču i rekao: *Ja sam došao samo da vam donesem vijest od vašeg Vjerovjesnika* - Allahov Poslanik, ﷺ, je poslao muslimansku vojsku na idolopoklonički narod, vojske su se srele, pa je neki idolopoklonik pratio jednog muslimana htijući da ga ubije. Jedan musliman je čekao da taj idolopoklonik bude neoprezan. Mi smo rekli da je taj musliman Usama b. Zejd. Pa kada je on nad njim podigao sablju, on je izgovorio: *La ilahe illellah!* - a on ga je ubio! Nakon toga je glasnik došao Vjerovjesniku, ﷺ, koji ga je upitao o tome, a on ga je obavijestio o čovjeku koji je to učinio! On ga je, onda, pozvao i upitao: ***Zašto si to učinio?!***

Allahov Poslaniče - rekao je - ***on je izvršio pokolj nad muslimanima, pa je ubio toga i toga*** - spomenuvši mu grupu ubijenih - ***i ja sam navalio na njega,* pa kada je ugledao sablju, izgovorio je: *La ilahe illellah!***

Zar si ga ubio?! - upita ga Allahov Poslanik, ﷺ.

Da - odgovorio je.

Kako ćeš se postaviti spram La ilahe illellah kada dođe na Sudnjem danu? - upita ga Poslanik, ﷺ.

Allahov Poslaniče - reče on - **moli Allaha da mi oprosti.**

Kako ćeš se ponašati na Sudnjem danu kada dođe La ilahe illellah? - upita ga ponovo Vjerovjesnik, ﷺ.

Ponavljao je to: ***Kako ćeš se osjećati na Sudnjem danu kada dođe La ilahe illellah?!***

---

[1] Burnus je odjeća sa kapuljačom (op. prev.)

بابٌ مَنْ لَقِيَ اللّهَ تعالى بالإيمانِ غيرَ شاكٍّ فيه، دَخَلَ الجنَّةَ

٩ - عَنْ عُثمانَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَن ماتَ وهُوَ يَعْلَمُ أنَّهُ لا إلٰهَ إلاّ اللّهُ؛ دَخَلَ الجنَّةَ».

KO SRETNE ALLAHA UZVIŠENOG VJERUJUĆI I NIMALO NE SUMNJAJUĆI U NJEGA, UĆI ĆE U DŽENNET

9. Osman, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko umre a bude znao da nema drugog boga osim Allaha, ući će u Džennet!***

١٠ - عن أبي هُرَيْرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ: (أو: عن أبي سعيدٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ شكَّ الأعْمَشُ)؛ قالَ: لمّا كانَ يَوْمُ غَزْوَةِ تَبوكَ؛ أصابَ النّاسَ مَجاعَةٌ، فقالوا: يا رسولَ اللّهِ! لو أذِنْتَ لنا فَنَحَرْنا نَواضِحَنا، فأكَلْنا وادَّهَنّا. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «افْعَلوا». قالَ: فجاءَ عُمَرُ فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! إنْ فَعَلْتَ؛ قَلَّ الظَّهْرُ، ولٰكِنِ ادْعُهُمْ بِفَضْلِ أزْوادِهِمْ، ثمَّ ادعُ اللّهَ لَهُمْ بالبَرَكَةِ، لعلَّ اللّهَ أنْ يَجْعَلَ في ذٰلكَ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «نعم». فدعا بِنِطَعٍ، فَبَسَطَهُ، ثمَّ دعا بِفَضْلِ أزْوادِهِمْ. قالَ: فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَجيءُ بِكَفِّ ذُرَةٍ. قالَ: ويَجيءُ الآخَرُ بِكَفِّ تَمْرٍ. قالَ: ويَجيءُ الآخَرُ بِكِسْرَةٍ، حتّى اجْتَمَعَ على النِّطَعِ مِن ذٰلكَ شيءٌ يَسيرٌ. قالَ: فدَعا رسولُ اللّهِ ﷺ بالبَرَكَةِ، ثمَّ قالَ: «خُذوا في أوْعِيَتِكُمْ». قالَ: فأخَذوا في أوْعِيَتِهِمْ، حتّى ما تَرَكوا في العَسْكَرِ وِعاءً إلاّ مَلَؤوهُ. قالَ: فأكَلوا حتّى شَبِعوا، وفَضَلَتْ فَضْلَةٌ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أشْهَدُ أنْ لا إلٰهَ إلاّ اللّهُ وأنّي رسولُ اللّهِ، لا يَلْقى اللّهَ بِهِما عَبْدٌ غيرَ شاكٍّ، فَيُحْجَبَ عَنِ الجنَّةِ».

10. Ebu Hurejre, ﵁, ili Ebu Se'id, ﵁, (dvoumi se El-E'ameš) prenosi: *Na dan bitke na Tebuku narod je zadesila glad, pa su se obratili:* ***Kada bi nam dopustio, Allahov Poslaniče, da zakoljemo deve vodonoše pa da ih jedemo i od njih uzmemo mast?***

Učinite to! *- odgovori im Allahov Poslanik, ﷺ. Nakon toga, dođe Omer i reče:* **Allahov Poslaniče, ako to učiniš smanjit će se broj životinja, nego, pozovi ih da dođu i ponesu svoju hranu i učini dovu Allahu da im dadne berićet, koji će, nadati se, u tome nastati.**

Da! *- reče Allahov Poslanik, ﷺ, i zatraži kožni tepih, koji je postavio a onda zatraži da donesu višak svoje hrane.*

Tada jedan čovjek donese pregršt prohe (kukuruze), drugi pregršt hurmi, treći komad hljeba, tako da se na tom kožnom tepihu sakupilo nešto malo hrane.

Nakon toga je Allahov Poslanik, ﷺ, učinio dovu za berićet, a onda rekao: ***Nakupite svi u svoje posude!***

Svi su nakupili u svoje posude, tako da niko nije ostavio posudu a da je nije napunio. Zatim su jeli sve dok se nisu najeli a višak su ostavili. Tada je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i da sam ja Allahov Poslanik. Rob neće sresti Allaha sa njima*** (ovim riječima)***, ne sumnjajući u njih, a da mu Džennet bude zabranjen.***

١١ ـ عنِ الصُّنابِحِيِّ، عنْ عُبادَةَ بنِ الصَّامِتِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: دَخَلْتُ عليهِ وهُو في المَوْتِ، فبَكَيْتُ، فقالَ: مَهْلاً، لِمَ تَبْكي؟ فواللّهِ؛ لئنِ اسْتُشْهِدْتُ لأشْهَدَنَّ لكَ، ولَئِنْ شُفِّعْتُ لأشْفَعَنَّ لكَ، ولَئِنِ اسْتَطَعْتُ لأنْفَعَنَّك. ثمَّ قالَ: واللّهِ؛ ما مِن حَديثٍ سَمِعْتُهُ مِن رسولِ اللّهِ ﷺ لكُمْ فيهِ خَيْرٌ إلاَّ حَدَّثْتُكُموهُ، إلاَّ حَديثاً واحِداً، وسَوْفَ أُحَدِّثُكُموهُ اليَوْمَ وقدْ أُحيطَ بِنَفْسي، سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «مَنْ شَهِدَ أَنْ لا إلٰهَ إلَّا اللّهُ، وأَنَّ محمداً رسولُ اللّهِ؛ حَرَّمَ اللّهُ عليهِ النَّارَ».

11. Es-Sunabihi prenosi od 'Ubade b. es-Samita, ؓ, da je rekao: *Ušao sam mu na smrtnom času, pa sam zaplakao* - a on mi reče: ***Polahko, zašto plačeš? Tako mi Allaha, kada bih bio zamoljen da svjedočim, svjedočio bih za tebe, kada bi se zagovaralo za mene, ja bih zagovarao za tebe i kada bih mogao učinio bih ti korist.***

Zatim je rekao: *Tako mi Allaha, nema nijednog hadisa koji sam čuo od Allahovog Poslanika, ﷺ, u kome je dobro, a da vam ga nisam saopćio, izuzev jednog koji ću vam danas saopćiti, jer sam na kraju života! Čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao:* ***Allah će zabraniti vatri (da prži) onoga koji bude svjedočio da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov Poslanik.***

١٢ ـ عن أَبي هُرَيْرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: كُنّا قُعوداً حولَ
رسولِ اللّهِ ﷺ، معَنا أبو بكرٍ وعُمَرُ رضيَ اللّهُ عنهما في نَفَرٍ، فقامَ
رسولُ اللّهِ ﷺ مِن بينِ أَظْهُرِنا، فأبطأَ علَينا، وخشينا أن يُقتَطعَ دوننا،
وفَزِعنا، فقُمنا، فكُنتُ أوَّلَ مَن فزِعَ، فَخَرَجْتُ أَبْتغي رسولَ اللّهِ ﷺ،
حتَّى أَتَيْتُ حائطاً للأنصار لبني النَّجّار، فدُرْتُ به هلْ أَجِدُ لهُ بابا، فلمْ
أَجِدْ، فإذا رَبيعٌ يَدْخُلُ في جَوْفِ حائطٍ مِن بِئْرٍ خارِجَةٍ (والرَّبيعُ:
الجدْوَلُ)، فاحْتَفَزْتُ، فدَخَلْتُ على رسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَ: **«أبو
هُريرة؟!»**. فقُلْتُ: نعمْ يا رسولَ اللّه! قال: **«ما شَأْنُكَ؟»**. قلتُ: كُنتَ
بينَ أظْهُرِنا، فقمتَ فأبْطأْتَ علَينا، فخشينا أَنْ تُقْتَطعَ دوننا، ففزِعنا،
فكُنْتُ أوَّلَ مَن فزِعَ، فأتيتُ هٰذا الحائِطَ، فاحْتَفَزْتُ كما يَحْتَفِزُ الثَّعْلَبُ،
وهٰؤلاءِ النَّاسُ وَرائي. فقال: **«يا أبا هُريرة!»**. وأعطاني نَعْلَيْهِ، وقالَ:
**«اذْهَبْ بِنَعْلَيَّ هاتَيْنِ، فَمَن لَقيتَ مِن وَراءِ هٰذا الحائطِ يَشْهَدُ أَنْ لا إِلٰهَ
إِلاَّ اللّهُ مُسْتَيْقِناً بها قَلْبُهُ؛ فَبَشِّرْهُ بالجَنَّةِ»**. فكانَ أَوَّلَ مَن لَقيتُ عُمَرُ،
فقالَ: ما هاتانِ النَّعْلانِ يا أبا هُرَيْرَةَ؟ فقلتُ: هاتانِ نَعْلا
رسولِ اللّهِ ﷺ، بَعَثَني بِهِما، مَنْ لَقيتُ يَشْهَدُ أَنْ لا إِلٰهَ إِلاَّ اللّهُ مُسْتَيْقِناً
بها قَلْبُهُ؛ بَشَّرْتُهُ بالجنَّةِ. قالَ: فضَرَبَ عُمَرُ بيدِهِ بينَ ثَدْيَيَّ، فخَرَرْتُ
لاسْتي، فقالَ: ارْجِعْ يا أَبا هُريرة. فَرَجَعْتُ إِلى رسولِ اللّهِ ﷺ،
فَأَجْهَشْتُ بُكاءً، وركِبَني عُمَرُ فإذا هُوَ على أَثَري، فقالَ
رسولُ اللّهِ ﷺ: **«ما لكَ يا أبا هُريرة؟!»**. فقلتُ: لَقيتُ عُمَرَ،
فأخبَرْتُهُ بالّذي بَعَثْتَني بهِ، فضَرَبَ بينَ ثَدْيَيَّ ضَرْبةً خَرَرْتُ لاسْتي،
فقالَ: ارْجِعْ. قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«يا عُمرُ! ما حَمَلَكَ على ما
فَعَلْتَ؟»**. قالَ: يا رسولَ اللّهِ! بأبي أنتَ وأُمّي؛ أَبَعَثْتَ أبا هُريرة
بنَعْلَيْكَ؛ مَنْ لقِيَ يَشْهَدُ أَنْ لا إِلٰهَ إِلاَّ اللّهُ مُسْتَيْقِناً بها قَلْبُه بَشَّرَهُ بالجنَّةِ؟
قالَ: **«نعم»**. قالَ: فلا تَفعَلْ؛ فإِنّي أَخْشى أنْ يَتَّكِلَ النّاسُ عليها؛
فَخَلِّهِم يَعْمَلونَ. قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«فَخَلِّهِمْ»**.

12. Prenosi se od Ebu Hurejre, ؓ, da je rekao: *Jednom prilikom sjedili smo okupljeni oko Allahova Poslanika,* ﷺ. *U našem društvu bili su i Ebu Bekr i Omer,* ؓ. *Poslanik,* ﷺ, *iznenada je ustao i otišao od nas. Nije se zadugo vratio. Pobojali smo se da mu se nešto desilo, pa nas je to zastrašilo. Ustali smo da ga potražimo. Bio sam prvi kojeg je to uplašilo. Krenuo sam*

da tražim Allahova Poslanika, ﷺ. Došao sam do ensarijskog voćnjaka koji je pripadao plemenu Nedždžar. Kružio sam oko njega ne bih li našao ulaz, ali ga ne nađoh. Iznenada sam vidio potočić kako ulazi kroz ogradu voćnjaka od vanjskog bunara. Skupio sam se koliko sam mogao (kao lisica da bi se provukao) *i došao sam kod Allahova Poslanika.*

Poslanik, ﷺ, je tada upitao: **Je li to Ebu Hurejre?**

Rekao sam: **Jest, Allahov Poslaniče.**

Upitao je: ***Šta te muči?***

Rekao sam: **Bio si s nama, pa si otišao i zadržao se. Pobojali smo se da ti se nešto desilo. To nas je uplašilo. Prvi sam se se pobojao. Došao sam i uvukao se u ovaj voćnjak kao što se lisica uvlači. Ljudi koji su ostali iza mene su također uplašeni.**

Poslanik, ﷺ, je na to rekao: ***Ebu Hurejre!*** *- i dao mi je svoje dvije papuče i rekao:* ***Idi sa ove moje dvije papuče, pa koga god izvan voćnjaka sretneš da iskreno vjeruje da nema boga osim Allaha, obraduj ga Džennetom!***

Prvo sam sreo Omera. Kada me je vidio, upitao je: **Što će ti te dvije papuče Ebu Hurejre?**

Ove dvije papuče su papuče Allahova Poslanika, ﷺ. Poslao me je s njima da, koga god sretnem, ko iskreno vjeruje da nema boga osim Allaha, obradujem Džennetom.

Ebu Hurejre dalje priča da ga je Omer, ؓ, nakon što je to čuo udario u prsa i posadio na stražnjicu, a zatim rekao: **Vrati se Ebu Hurejre!**

Vratio sam se Allahovom Poslaniku, ﷺ, suzdržavajući se od plača. Omer me je pratio i išao za mnom. Kada me je Poslanik, ﷺ, ugledao, upitao me je: ***Šta ti se desilo Ebu Hurejre?***

Rekao sam: ***Sreo sam Omera pa sam ga obavijestio o onome s čime si me poslao, pa me je udario u prsa i posadio na stražnjicu.***

Poslanik, ﷺ, mi je rekao: ***Vrati se Ebu Hurejre!***

Allahov Poslanik, ﷺ, je nakon toga upitao Omera: ***Omere, šta te je navelo na to što si uradio?***

Omer je upitao: ***Allahov Poslaniče, iskupio bih te i ocem i majkom, je si li ti, uistinu, poslao Ebu Hurejru sa svojim papučama***

da Džennetom obraduje svakog onog ko istinski vjeruje da nema boga osim Allaha?

Da - rekao je.

Nemoj to raditi - rekao je Omer - **jer ja se bojim da se ljudi neće osloniti samo na to, nego ih ostavi neka se trude i rade.**

Allahov Poslanik, ﷺ, na to reče: ***Ostavi ih.***

١٣ - عن مُعاذِ بنِ جَبَلٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كُنتُ رِدْفَ النبيِّ ﷺ، ليسَ بَيْني وبَيْنَهُ إلاَّ مُؤْخِرَةُ الرَّحْلِ، فقالَ: «يا مُعاذُ بنَ جَبَلٍ!». قلتُ: لَبَّيكَ يا رسولَ اللّهِ وسَعْدَيْكَ. ثمَّ سارَ ساعةً، ثمَّ قالَ: «يا مُعاذُ بنَ جَبَلٍ!». قلتُ: لَبَّيكَ يا رسولَ اللّهِ وسَعْدَيْكَ. ثمَّ سارَ ساعةً، ثمَّ قالَ: «يا مُعاذُ بنَ جَبَلٍ!». قلتُ: لَبَّيْكَ يا رسولَ اللّهِ وسَعْدَيْكَ. قالَ: «هلْ تَدْري ما حَقُّ اللّه على العِبادِ؟». قال: قلتُ: اللّهُ ورسولُهُ أَعْلَمُ. قالَ: «فإنَّ حَقَّ اللّه على العِبادِ أنْ يَعْبُدُوهُ ولا يُشْرِكوا بِهِ شَيْئاً». ثمَّ سارَ ساعةً، ثمَّ قالَ: «يا مُعاذُ بنَ جَبَلٍ!». قلتُ: لَبَّيكَ يا رسولَ اللّهِ وسَعْدَيْكَ. قال: «هلْ تَدْري ما حَقُّ العِبادِ على اللّهِ إذا فَعَلُوا ذُلكَ؟». قلتُ: اللّهُ ورسولُهُ أَعْلَمُ. قال: «أنْ لا يُعَذِّبَهُم».

13. Prenosi se od Mu'aza b. Džebela, ﵁, da je rekao: *Jahao sam iza Allahovog Poslanika, ﷺ. Samo nas je razdvajao zadnji dio sedla. Pozvao me je:* **Mu'aze, sine Džebelov!**

Odazivam ti se, Allahov Poslaniče - *rekao sam.*

Zatim je nastavio putovanje, pa mu se ponovo tako obratio, pa nastavio putovati. I treći put ga Poslanik, ﷺ, upita: ***Znaš li kakve su obaveze Allahovih robova spram Allaha?***

Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju - *odgovorio sam.*

Obaveze robova spram Allaha su da Ga obožavaju i da Mu druga ne pripisuju! - rekao je.

Zatim je jahao jedno vrijeme, a zatim me ponovo zovnuo: ***Mu'aze, sine Džebelov!***

Odazivam ti se, Allahov Poslaniče! - *rekao sam.*

A znaš li kakve su obaveze Allaha spram Svojih robova, ukoliko oni to učine? -upitao je.

Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju! - *rekao sam.*

Da ih ne kazni! *– reče.*

١٤ ـ عن محمودِ بنِ الرَّبيعِ رضيَ اللّهُ عنهُ، عن عِتْبانَ بنِ
مالِكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قَدِمْتُ المَدينَةَ فلَقيتُ عِتْبانَ، فقُلْتُ:
حديثٌ بَلَغَني عنكَ، قالَ: أصابَني في بَصَري بَعْضُ الشَّيْءِ، فَبَعَثْتُ إلى
رسولِ اللّهِ ﷺ: إنِّي أُحِبُّ أنْ تأتِيَني فتُصَلِّيَ في مَنْزِلي فأتَّخِذَهُ
مُصلًّى. قالَ: فأتى النبيُّ ﷺ ومَنْ شاءَ اللّهُ مِن أصْحابِهِ، فدَخَلَ،
وهُوَ يُصَلِّي في مَنْزِلي وأصْحابُهُ يَتَحدَّثونَ بَيْنَهُم، ثمَّ أسْنَدوا عُظْمَ
ذٰلكَ وكِبْرَهُ إلى مالِكِ بنِ دُخْشُمٍ؛ قالوا: وَدُّوا أنَّه دَعا عليهِ
فهَلَكَ، ووَدُّوا أنَّه أصابَهُ شَرٌّ. فقَضى رسولُ اللّهِ ﷺ الصَّلاةَ،
وقالَ: «ألَيْسَ يَشْهَدُ أنْ لا إلٰهَ إلاَّ اللّهُ وأنّي رسولُ اللّهِ؟!». قالوا:
إنَّهُ يقولُ ذٰلكَ وما هُوَ في قَلْبِهِ. قالَ: «لا يَشْهَدُ أحَدٌ أنْ لا إلٰهَ
إلاَّ اللّهُ وأنّي رسولُ اللّهِ فيَدْخُلَ النّارَ أوْ تَطْعَمَهُ». قالَ أنَسٌ:
فأعْجَبَني هٰذا الحَديثُ، فقُلْتُ لابْني: اكْتُبْهُ. فكَتَبَهُ.

14. Mahmud b. er-Rebi', ﵁, kaže: *Došavši u Medinu, sreo sam 'Itbana b. Malika i rekao mu:* **Jedan hadis od tebe je dospio do mene.**

Odgovorio je: **Vid mi je bio oslabio, pa sam poručio Allahovom Poslaniku, ﷺ: Volio bih da mi dođeš i klanjaš u mojoj kući i tako je učiniš musallom/mjestom za klanjanje.**

Došao mi je Vjerovjesnik, ﷺ, i neki ashabi, kako je Allah htio da bude. Ušao je i klanjao u mojoj kući, dok su ashabi međusobno razgovarali i optuživali Malika b. Duhšuma da je najviše kriv za to (za licemjerstvo i postupke licemjera), rekavši: Željeli su da ga prokune, pa da propadne i željeli su da ga snađe kakvo zlo, pa kada je Allahov Poslanik, ﷺ, završio namaz, rekao je: ***Zar on ne svjedoči da nema drugog boga osim Allaha i da sam ja Allahov Poslanik?***

On to kaže, ali to nije u njegovom srcu! - rekoše oni.

Niko ko bude svjedočio da nema boga osim Allaha i da sam ja Allahov Poslanik neće ući u Vatru niti će ga ona progutati.

Enes je rekao: *Zadivio me taj hadis, pa sam svom sinu rekao:* ***Zapiši ga!*** *- i on ga je zapisao.*

بابُ الإيمان ما هو؟ وبيانُ خِصالِه

١٥ - عن أبي سَعيدٍ الخُدريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ أناساً مِن عبدِ القَيسِ قَدموا على رسولِ اللّهِ ﷺ، فقالوا: يا نبيَّ اللّهِ! إنَّا حَيٌّ مِن رَبيعةَ، وبَيْنَنا وبَيْنَكَ كُفّارُ مُضَرَ، ولا نَقْدِرُ عليكَ إلاَّ في أَشْهُرِ الحُرُمِ؛ فمُرْنا بِأَمْرٍ نأمُرُ بهِ مَن وراءَنا، ونَدخُلُ بهِ الجنَّةَ إذا نحنُ أخَذنا بهِ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**آمُرُكم بأربعٍ، وأنهاكُم عن أربعٍ: اعْبُدُوا اللّهَ ولا تُشرِكوا بِهِ شيئاً، وأَقِيموا الصَّلاةَ، وآتوا الزَّكاةَ، وصوموا رمَضانَ، وأَعْطوا الخُمُسَ مِنَ الغَنائِمِ. وأَنهاكُمْ عنْ أَرْبَعٍ: عنِ الدُّبَّاءِ والحَنْتَمِ والمُزَفَّتِ والنَّقيرِ**». قالوا: يا نبيَّ اللّهِ! ما عِلْمُكَ بالنَّقيرِ؟ قالَ: «**بَلى؛ جِذْعٌ تَنْقُرونَهُ فتَقْذِفونَ فيه مِن القُطَيْعاءِ** (قالَ سَعيدٌ: أو قالَ: مِنَ التَّمْرِ)، **ثُمَّ تَصُبُّونَ فيهِ مِن الماءِ، حتَّى إذا سَكَنَ غَلَيانُهُ؛ شَرِبْتُموهُ، حتَّى إنَّ أَحَدَكُمْ** (أَو: إنَّ أَحَدَهُم) **لَيَضرِبُ ابْنَ عَمِّهِ بالسَّيفِ**». قالَ: وفي القَوْمِ رَجُلٌ أصابَتْهُ جِراحةٌ كذٰلكَ. قالَ: وكُنْتُ أَخْبَؤُها حَياءً مِن رسولِ اللّهِ ﷺ، فقلْتُ: فَفيمَ نَشْرَبُ يا رسولَ اللّهِ؟ قالَ: «**في أَسْقِيَةِ الأَدَمِ التي يُلاثُ على أَفْواهِها**». قالوا: يا رسولَ اللّهِ! إنَّ أرْضَنا كَثيرَةُ الجِرْذانِ، ولا تَبْقَى بِها أَسْقِيَةُ الأَدَمِ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**وإنْ أَكَلَتْها الجِرذانُ، وإنْ أَكَلَتْها الجِرذانُ، وإنْ أَكَلَتْها الجِرذانُ**». قالَ: وقالَ نبيُّ اللّهِ ﷺ لأشجِّ عبدِالقَيْسِ: «**إنَّ فيكَ لَخَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُما اللّهُ: الحِلْمُ والأناةُ**».

DEFINICIJE I ODLIKE IMANA

15. Ebu Se'id el-Hudri, ﷺ, prenosi da su ljudi iz plemena Abdi-l-Kajs došli Allahovom Poslaniku, ﷺ, i rekli mu: *Vjerovjesniče, mi smo jedan ogranak iz plemena Rebi'a, a između nas i tebe su nevjernici Mudara. Nemoguće je stići do tebe, izuzev za vrijeme svetih mjeseci, pa naredi nam nešto što ćemo prenijeti onima koji su iza nas ostali, kako bismo ušli u Džennet, ako se toga budemo pridržavali.*

Naređujem vam četiri - reče Allahov Poslanik, ﷺ - ***a zabranjujem četiri stvari: Obožavajte Allaha i nemojte mu ništa pripisivati, klanjajte namaz i dajite zekjat, postite ramazan i dajite petinu od ratnog plijena. Zabranjujem vam četvero: Kiseljenje vina u tikvenim posudama, zelenim ćupovima i posudama oblijepljenim katranom i u koritu (kaca) od palminog stabla.***

Allahov Vjerovjesniče - upitaše oni - *kakvo je tvoje znanje o koritu od palminog stabla?*

To je stablo koje vi izdubite i bacite u njega male hurme *(ili je rekao: hurme)* ***a zatim po tome pospete vodu, pa kada se završi vrenje, vi to pijete sve dok neko od vas*** *(ili kaže: neko od njih)* ***ne udari svog amidžića sabljom.***

Rekao je: *Među njima je bio i jedan ranjen baš na takav način, koji se skrivao iz stida prema Allahovom Poslaniku,* ﷺ.

Iz čega ćemo onda piti o Allahov Poslaniče - *upitao sam?*

Rekao je: ***Iz posuda od štavljene kože koje se na vrhu zavežu špagom.***

Rekli su: **O Allahov Poslaniče, u našim krajevima ima mnogo pacova tako da se to piće ne može držati u mješinama.**

Allahov Poslanik, ﷺ, *je odgovorio:* ***Pa čak ako ih pojedu pacovi, pa čak ako ih pojedu pacovi, pa čak ako ih pojedu pacovi.***

Allahov Vjerovjesnik, ﷺ, *tada je rekao Ešedždži Abdul Kajsu:* ***Ti imaš dvije osobine koje voli Allah: razboritost i smirenost.***

بابُ الإيمانُ باللهِ أفضلُ الأعمالِ

١٦ - عنْ أَبي ذَرٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ: قالَ: قُلْتُ: يا رسولَ اللّهِ! أيُّ الأعمالِ أفضلُ؟ قالَ: «الإيمانُ باللّهِ والجهادُ في سَبيلِهِ». قالَ: قُلْتُ: أيُّ الرِّقابِ أفضلُ؟ قالَ: «أنفَسُها عِندَ أهلِها وأكثَرُها ثَمناً». قالَ: قُلْتُ: فإنْ لم أفعَلْ؟ قالَ: «تُعينُ صانِعاً أوْ تَصنَعُ لأخرَقَ».

قالَ: قلتُ: يا رسولَ اللّهِ! أرأيْتُ إنْ ضَعُفْتُ عنْ بَعْضِ العَمَلِ؟ قالَ: «تَكُفُّ شَرَّكَ عن النّاسِ؛ فإنّها صَدَقَةٌ مِنكَ على نَفسِكَ».

VJERA U ALLAHA NAJVREDNIJE JE DJELO

16. Ebu Zerr, ﷺ, kaže da je upitao Allahovog Poslanika, ﷺ: *Allahov Poslaniče, koje djelo je najvrednije?*

Vjerovanje u Allaha i džihad na Njegovom putu - odgovorio je.

Koji rob je najvredniji (koji bi se oslobodio)? - upitao sam.

Onaj koji je najdragocjeniji i naskupocjeniji kod svojih vlasnika! - odgovori.

A šta ako nisam u mogućnosti da to učinim? - upitao sam.

Pomozi onome ko nešto radi ili onome koji je bez zanata - odgovori.

Allahov Poslaniče, šta kažeš ako postanem slab u slučaju nekih djela? - upitao sam.

Ne čini zlo ljudima, jer će ti to nečinjenje biti sadaka! - reče mu Vjerovjesnik, ﷺ.

بابٌ في الأمْرِ بالإيمانِ والاسْتِعاذَةِ باللّهِ
عِنْدَ وَسْوَسَةِ الشَّيْطانِ

١٧ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا يزالُ الناسُ يَسْألونَكُم عنِ العِلْمِ حتَّى يَقولوا: هٰذا اللّهُ؛ فَمَنْ خَلَقَ اللّهَ؟!». قالَ: فبَيْنا أنا في المَسْجِدِ؛ إذْ جاءَني ناسٌ مِن الأعْرابِ، فقالوا: يا أبا هُريرةَ! هٰذا اللّهُ خَلَقَنا؛ فَمَن خَلَقَ اللّهَ؟! قالَ: فأَخَذَ حَصىً بِكَفِّهِ فرَماهُم بهِ، ثمَّ قالَ: قوموا، قوموا، صَدَقَ خليلي ﷺ.

O IMPERATIVU VJEROVANJA I TRAŽENJU ALLAHOVOG UTOČIŠTA OD ŠEJTANSKOG DOŠAPTAVANJA[1]

17. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ljudi vas neće prestati pitati o znanju sve dok ne kažu: Ovo je Allah stvorio, a ko je Allaha stvorio?!***

Dok sam bio u Poslanikovoj, ﷺ, džamiji, došli su neki beduini i pitali me: *Ebu Hurejre, ovo je Allah koji je nas stvorio, a ko je stvorio Allaha?!* On je, tada, uzeo kamenčiće u svoju ruku i bacio ih na njih, rekavši: *Ustanite, ustanite! Istinu je rekao moj miljenik,* ﷺ*!*

١٧ ب ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «لا يزالُ الناسُ يَسْألونَكم عن العِلْمِ حتَّى يَقُولوا: هٰذا اللّهُ خَلَقَنا؛ فمَنْ خَلَقَ اللّهَ؟!». قالَ: وهو آخِذٌ بيَدِ رَجُلٍ، فقالَ: (صَدَقَ اللّهُ ورسولُه، قالَ: قدْ سَألَني واحدٌ، وهٰذا الثّاني).

17 b. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi od Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Stalno će vas ljudi pitati o znanju, sve dok ne kažu: Ovo je Allah, naš Stvoritelj, a ko je Allaha stvorio?!***

[1] U hadisu koji stoji ispod naslova ne spominje se traženje utočišta niti iman, to je spomenuto u drugim predajama u Muslimovoj zbirci. U jednom rivajetu se kaže: *Ko osjeti od toga nešto neka kaže:* **Amentu billahi** *(vjerujem u Allaha)*, a u drugom rivajetu: *Ako dođe do toga, neka traži zaštitu kod Allaha i prestane s tim.*

Rekao je: On (Ebu Hurejre) je uzeo za ruku jednog čovjeka i kazao: *Istinu je rekao Allah i Njegov Poslanik, već me je pitao jedan čovjek, a ovo je drugi!*

بابٌ في الإيمانِ باللهِ والاستِقامَةِ

١٨ ـ عنْ سُفيانَ بن عبدِاللهِ الثَّقفيِّ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: قلتُ: يا رسولَ اللهِ! قُلْ لي في الإسْلامِ قَوْلاً لا أسألُ عنهُ أحَداً بَعْدَكَ (وفي حديثِ أبي أُسامَةَ: غيرَكَ). قالَ: «قُلْ: آمَنْتُ باللهِ، ثُمَّ اسْتَقِمْ».

O VJEROVANJU U ALLAHA I USTRAJAVANJU U TOME

18. Sufjan b. Abdullah es-Sekafi, ﷺ, kaže da je upitao: *Allahov Poslaniče, reci mi u islamu nešto o čemu, nakon tebe, nikog drugog neću pitati!*

Reci: Vjerujem u Allaha, a zatim u tome ustraj!

بابٌ في آياتِ النبيِّ ﷺ والإيمانِ به

١٩ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ قالَ: «ما مِنَ الأنبياءِ مِنْ نبيٍّ إلاَّ قدْ أُعطِيَ مِنَ الآياتِ ما مِثْلُهُ آمَنَ عليهِ البَشَرُ، وإنَّما كانَ الذي أُوتيتُ وَحْياً أوْحى اللهُ إليَّ، فأرجو أنْ أكونَ أكثرَهُم تابِعاً يَوْمَ القِيامَةِ».

O VJEROVJESNIKOVIM, ﷺ, ZNAMENJIMA I VJEROVANJU U NJEGA

19. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nijedan vjerovjesnik nije došao a da nije imao mu'džize kao kod ranijih vjerovjesnika u koje su ljudi povjerovali. Međutim, samo je meni objavljen Kur'an, pa se nadam da ću biti od onih koji će imati najviše sljedbenika na Sudnjem danu.***

٢٠ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ: أنَّهُ قالَ:
«والذي نَفْسُ محمدٍ بِيَدِهِ؛ لا يَسْمَعُ بي أحدٌ مِن هٰذِهِ الأمَّةِ؛ يَهوديٌّ،
ولا نَصْرانِيٌّ، ثمَّ يَموتُ ولمْ يُؤْمِنْ بالذي أُرسِلْتُ بِهِ، إلاَّ كانَ مِن
أصْحابِ النّارِ».

20. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi od Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Tako mi Onoga u čijoj je ruci duša Muhammedova, ko bude čuo za mene, od pripadnika ovog ummeta, židova ili kršćana, i umre, a ne povjeruje u ono s čim sam poslan, biće stanovnik Vatre.***

٢١ - عنْ صالحِ بنِ صالحٍ الهَمْدانِيِّ، عنِ الشَّعْبِيِّ؛ قالَ: رَأيتُ
رَجُلاً مِن أهلِ خُراسانَ، سألَ الشَّعْبِيَّ، فقالَ: يا أبا عَمرو! إنَّ مَن
قَبلَنا مِن أهلِ خُراسانَ يَقولونَ في الرَّجُلِ إذا أعْتَقَ أمَتَهُ ثمَّ تزوَّجَها؛
فهُوَ كالرّاكِبِ بَدَنَتَهُ. فقالَ الشَّعبيُّ: حدَّثني أبو بُرْدَةَ بنُ أبي موسى،
عن أبيهِ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «ثَلاثةٌ يُؤتَونَ أجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ: رَجُلٌ
مِن أهْلِ الكِتابِ آمَنَ بِنَبِيِّهِ وأدْرَكَ النبيَّ ﷺ فآمَنَ بهِ واتَّبَعَهُ وصَدَّقَهُ؛
فلَهُ أجْرانِ، وعَبْدٌ مَمْلوكٌ أدّى حَقَّ اللّهِ عزَّ وجلَّ عليهِ وحَقَّ سيِّدِهِ؛ فلهُ
أجْرانِ، ورَجُلٌ كانتْ لهُ أمَةٌ فَغَذاها فأحْسَنَ غِذاءَها، ثمَّ أدَّبَها فأحْسَنَ
أدَبَها، ثمَّ أعْتَقَها وتزوَّجَها؛ فلهُ أجْرانِ». ثمَّ قالَ الشَّعْبيُّ للخُراسانِيِّ:
خُذْ هٰذا الحديثَ بِغَيْرِ شيءٍ؛ فقدْ كانَ الرَّجُلُ يَرْحَلُ فيما دونَ هٰذا
إلى المَدينَةِ.

21. Salih b. Salih el-Hemdani kaže: Vidio sam jednog čovjeka iz Horasana kako pita Eš-Ša'bija: *Ebu Amre, neki naši ljudi, iz Horasana, kažu za čovjeka koji oslobodi svoju robinju a zatim je oženi da je kao onaj koji jaše svoju devu.*

Eš-Ša'bi mu je rekao: *Prenio mi je Ebu Burde b. Ebi Musa od svog oca da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao:* ***Trojici će se nagrada dva puta dati: Ehli-kitabiji koji je vjerovao u svog poslanika, a kada je došao Vjerovjesnik (Muhammed), ﷺ, povjerovao je i u njega, slijedio ga i smatrao da je istina ono što je donio; robu koji ispuni dužnosti prema***

Allahu, ali i prema svom vlasniku/pretpostavljenom i čovjeku koji je imao robinju pa je nahrani najboljom hranom, odgoji najboljim odgojem a zatim je oslobodi i oženi.

Nakon toga Eš-Ša'bi mu je rekao: *Prihvati ovaj hadis kakav jest, jer bilo je ljudi koji su putovali za manje od ovoga do Medine!*

بابٌ ثَلاثٌ مَنْ كُنَّ فيهِ وَجَدَ حَلاوةَ الإِيمانِ

٢٢ - عنْ أَنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «ثلاثٌ مَنْ كُنَّ فيهِ وَجَدَ بهنَّ حَلاوةَ الإِيمانِ: مَنْ كانَ اللّهُ ورسولُه أَحَبَّ إليهِ ممَّا سِواهُما، وأنْ يُحِبَّ المَرْءَ لا يُحِبُّهُ إلاَّ للهِ، وأنْ يَكْرَهَ أنْ يَعُودَ في الكُفْرِ بَعْدَ أنْ أنقَذَهُ اللّهُ منه كَما يَكْرَهُ أنْ يُقْذَفَ في النّارِ».

KO BUDE IMAO TROJE (TRI SVOJSTVA) OSJETIT ĆE SLAST IMANA

22. Enes, ﷺ, prenosi od Vjerovjesnika, ﷺ, da je rekao: ***Kod koga se nađu tri svojstva osjetiće slast imana: Da voli Allaha i Njegovog Poslanika iznad svega ostalog, da čovjeka voli isključivo u ime Allaha, i da mrzi povratak u nevjerstvo, nakon što ga je Allah iz njega izbavio, kao što mrzi da bude bačen u Vatru.***

٢٣ - عنْ أَنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قال رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا يُؤْمِنُ أَحَدُكُم حتّى أكونَ أَحَبَّ إليهِ مِن وَلَدِهِ ووالِدِهِ والنّاسِ أَجْمَعينَ».

23. Enes, ﷺ, kaže: Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Niko od vas neće vjerovati sve dok mu ja ne budem draži od njegovog djeteta, roditelja i svih ljudi!***

٢٤ - عنْ أَنَسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «والَّذي نَفْسي بِيَدِهِ؛ لا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حتّى يُحِبَّ لِجارِهِ (أو قال: لأخيهِ) ما يُحِبُّ لِنَفْسِهِ».

24. Od Enesa, ﷺ, se prenosi da je Vjerovjesnik, ﷺ, rekao: ***Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, nijedan rob neće vjerovati sve dok***

svom susjedu (ili je rekao: *svome bratu*) ***ne bude volio ono što voli i sam sebi!***

بابٌ ذاقَ طَعْمَ الإيمانِ مَن رَضِيَ بِاللّهِ رَبّاً

٢٥ - عن العبَّاسِ بن عبدِ المطَّلبِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّهُ سَمِعَ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «ذاقَ طَعْمَ الإيمانِ مَنْ رَضِيَ بِاللّهِ رَبّاً، وبالإسْلامِ ديناً، وبمُحمدٍ رسولاً».

KO BUDE ZADOVOLJAN ALLAHOM KAO SVOJIM GOSPODAROM OSJETIT ĆE SLAST IMANA

25. Od El-'Abbasa b. Abdulmuttaliba, ﷺ, prenosi se da je čuo Allahovog Poslanika, ﷺ, kako je rekao: ***Ko bude zadovoljan da mu Allah bude gospodar, islam vjera a Muhammed poslanik, osjetit će slast imana!***

بابٌ أربَعٌ مَن كُنَّ فيهِ كانَ مُنافِقاً خالِصاً

٢٦ - عنْ عبدِ اللّهِ بنِ عَمْرو رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أرْبَعٌ مَن كُنَّ فيهِ؛ كانَ مُنافِقاً خالِصاً، ومَن كانَ فيهِ خَلَّةٌ مِنهنَّ؛ كانَ فيهِ خَلَّةٌ مِن نِفاقٍ حتَّى يَدَعَها: إذا حَدَّثَ كَذَبَ، وإذا عاهَدَ غَدَرَ، وإذا وَعَدَ أخْلَفَ، وإذا خاصَمَ فَجَرَ». غيرَ أنَّ في حديثِ سُفيانَ: «وإنْ كانَتْ فيهِ خَصْلَةٌ مِنهنَّ كانَتْ فيهِ خَصْلَةٌ مِنَ النِّفاقِ».

ČETIRI SVOJSTVA LICEMJERA

26. Od Abdullaha b. 'Amra, ﷺ, prenosi se da je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao:* ***Kod koga se nađu četiri svojstva biće, uistinu, licemjer, a kod koga se nađe jedno od njih on ima jedno svojstvo licemjera, sve dok ga ne ostavi: A to je kada govori - laže; kada šta ugovori - iznevjeri; kada obeća - ne ispuni i kada raspravlja - pretjeruje.***

U Sufjanovoj predaji nema: ***a kod koga se nađe jedno od njih, on ima jedno svojstvo licemjera.***

٢٧ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قال: «آيةُ المُنافِقِ ثلاثٌ: إذا حدَّثَ كَذَبَ، وإذا وَعَدَ أخْلَفَ، وإذا اؤتُمِنَ خانَ».

27. Od Ebu Hurejre, ﷺ, se prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Tri su znaka licemjera: kada govori - laže; kada obeća - ne ispuni i kada mu se šta povjeri - iznevjeri.***

بابُ مَثَلِ المُؤمِنِ كالزَّرعِ ومَثَلِ المُنافِقِ والكافِرِ كالأرْزةِ

٢٨ - عن كعبِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: قال رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَثَلُ المُؤمِنِ كَمَثَلِ الخامَةِ مِن الزَّرْعِ؛ تُفَيِّئُها الرِّيحُ، تَصْرَعُها مَرَّةً، وتَعْدِلُها أُخرى؛ حتَّى تَهِيجَ. ومَثَلُ الكافِرِ كَمَثَلِ الأَرْزَةِ المَجْذِيَةِ على أَصْلِها، لا يُفِيئُها شيءٌ حتَّى يكونَ انجعافُها مَرَّةً واحِدَةً».

وفي روايةٍ: «وتَعْدِلُها مَرَّةً، حتَّى يأتِيَهُ أجَلُهُ، ومَثَلُ المُنافِقِ مَثَلُ الأرْزَةِ المَجْذِيَةِ التي لا يُصيبُها شيءٌ».

PRIMJER VJERNIKA JE KAO PRIMJER SAVITLJIVE BILJKE, A PRIMJER NEVJERNIKA I LICEMJERA JE KAO PRIMJER DRVETA KOJE JE DUBOKO PUSTILO KORIJENJE

28. Ka'b b. Malik, ﷺ, kaže: Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Primjer vjernika je kao primjer (vitke) stabljike biljke, koju vjetar sad savije, sad ispravi, i sve tako dok ne sazrije. Primjer nevjernika je kao primjer drveta koje je duboko pustilo korijenje i koje ništa ne može saviti, sve dok jedanput ne bude iščupano iz korijena.***

U drugoj predaji stoji: ***I ispravi ga drugi puta i sve tako dok mu ne dođe smrtni čas, a primjer licemjera je kao primjer drveta s čvrstim korijenjem koje se odupire svim uticajima.***

بابٌ مَثَلُ المُسْلِمِ مَثَلُ النَّخْلَةِ

٢٩ - عن عَبْدِاللّهِ بنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قال: كُنَّا عِنْدَ رسولِ اللّهِ ﷺ فقال: «**أَخْبِرُوني بِشَجَرَةٍ شِبْهِ (أَوْ: كالرَّجلِ) المُسْلِمِ، لا يَتَحاتُّ وَرَقُها، تُؤتي أُكُلَها كُلَّ حينٍ**». قال ابنُ عُمَرَ: فَوَقَعَ في نَفْسي أَنَّها النَّخْلَةُ، ورَأَيْتُ أَبا بكرٍ وعُمَرَ لا يَتَكَلَّمانِ، فكَرِهْتُ أَنْ أَتَكَلَّمَ أو أَقولَ شَيْئاً، فَقالَ عُمَرُ: لأَنْ تكونَ قُلْتَها أَحَبُّ إِلَيَّ مِن كَذا وكَذا.

29. Od Abdullaha b. Omera, ﷺ, se prenosi da je rekao: *Jedanput smo bili kod Allahovog Poslanika, ﷺ, pa nas je upitao:* ***Recite mi koje drvo liči na muslimana ili je kao musliman? Listovi tog drveta ne opadaju i to drvo stalno rađa?***

Ibn Omer je rekao: *Naumpalo mi je da je to palma, ali sam vidio da Ebu Bekr i Omer ne progovaraju, zato nisam htio da govorim ili da kažem nešto. Omer je, kada je to kasnije saznao, rekao:* **Da si to rekao bilo bi mi draže od toga i toga.**

بابٌ الحَياءُ مِنَ الإِيمانِ

٣٠ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**الإِيمانُ بِضعٌ وسَبْعونَ (أَوْ: بِضعٌ وسِتُّونَ) شُعبةً؛ فأَفْضَلُها: قَوْلُ لا إِلٰهَ إِلاَّ اللّهُ، وأَدْناها: إِماطَةُ الأَذى عَنِ الطَّريقِ، والحَياءُ شُعْبَةٌ مِنَ الإِيمانِ**».

STID JE DIO IMANA

30. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Iman se sastoji od sedamdeset i nekoliko ili šezdeset i nekoliko dijelova. Najbolji je izgovarati La ilahe illellah, a najmanji uklanjanje s puta nečega što smeta prolaznicima, a i stid je dio imana.***

٣١ - عَنْ أَبِي قَتادَةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: عِنْدَ عِمْرانَ بنِ حُصَيْنٍ فِي رَهْطٍ، وفينا بُشَيْرُ بنُ كعبٍ، فحدَّثَنا عِمرانُ يومَئِذٍ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «الحَياءُ خَيْرٌ كُلُّهُ (أَوْ قالَ: الحَياءُ كُلُّهُ خيرٌ)». فقالَ بُشَيْرُ بنُ كعبٍ: إِنَّا لَنَجِدُ في بعضِ الكُتُبِ (أَوِ الحِكْمَةِ) أَنَّ منهُ سَكِينَةً ووَقاراً لِلَّهِ تعالى ومنهُ ضَعْفٌ. قالَ: فغَضِبَ عِمرانُ حتَّى احْمَرَّتا عَيْناهُ، وقالَ: أَلا أُراني أُحدِّثُكَ عنْ رسولِ اللَّهِ ﷺ وتُعارِضُ فيهِ؟! قالَ: فأعادَ عِمرانُ الحَديثَ. قالَ: فأعادَ بُشَيْرٌ، فغَضِبَ عِمرانُ، فما زِلْنا نَقولُ: إِنَّهُ مِنَّا أَبا نُجَيْدٍ، إِنَّهُ لا بأْسَ بِهِ.

31. Ebu Katade, ﷺ, kaže: *Bili smo u grupi, u kojoj je bio i Bušejr b. Ka'b, kod 'Imrana b. Husajna. 'Imran b. Husajn nam je toga dana prenio hadis u kojem je Allahov Poslanik,* ﷺ, *rekao:* ***Stid je svako dobro.*** *Ili je rekao:* ***U stidu je svako dobro.***

Bušejr b. Ka'b je, tada, rekao: *Mi u nekim knjigama i mudrosti nalazimo da je od (iz) njega (stida) smirenost i blagost koju Allah Uzvišeni daje (...), a od njega je i slabost* - na što se 'Imran naljutio tako da su mu se oči zacrvenjele, rekavši: *Ja ti prenosim hadis Allahovog Poslanika, a ti mi u tome oponiraš?!*

Ebu Katade veli: *'Imran je opetovao hadis, a i Bušejr je ponovio svoj govor, pa se 'Imran rasrdio. Mi smo mu stalno ponavljali: On je naš, Ebu Nudžejde! Nije loš!*

بابٌ مِنَ الإِيمانِ حُسْنُ الجِوارِ وإِكْرامُ الضَّيْفِ

٣٢ - عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ الخُزاعيِّ رضيَ اللَّهُ عنهُ: أَنَّ النَّبيَّ ﷺ قالَ: «مَنْ كانَ يُؤْمِنُ باللهِ واليَوْمِ الآخِرِ؛ فَلْيُحْسِنْ إِلى جارِهِ، ومَنْ كانَ يُؤْمِنُ باللهِ واليَوْمِ الآخِرِ؛ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، ومَنْ كانَ يُؤْمِنُ باللهِ واليَوْمِ الآخِرِ؛ فَلْيَقُلْ خَيْراً أَوْ لِيَسْكُتْ».

LIJEP ODNOS PREMA KOMŠIJI I GOSTU DIO JE IMANA

32. Ebu Šurejh el-Huza'i prenosi da je Vjerovjesnik, ﷺ, rekao: ***Ko vjeruje Allaha i Sudnji dan, neka čini dobro svome komšiji. Ko vjeruje***

u Allaha i Sudnji dan, neka počasti svoga gosta. Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka govori dobro ili neka šuti!

باب لا يدخل الجنّة مَن لا يأمَنُ جارُهُ بَوائِقَهُ

٣٣ - عن أبي هريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ الله ﷺ قالَ: «**لا يَدخُلُ الجَنَّةَ من لا يأمَنُ جارُهُ بوائِقَهُ**».

NEĆE UĆI U DŽENNET ONAJ OD ČIJE ZLOBE NIJE SIGURAN NJEGOV KOMŠIJA

33. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Neće ući u Džennet onaj od čije zlobe nije siguran njegov komšija.***

بابٌ مِنَ الإيمانِ تَغييرُ المُنكَرِ باليَدِ واللِّسانِ والقَلْبِ

٣٤ - عن طارِقِ بنِ شِهابٍ؛ قال: أوَّلُ مَن بَدأَ بالخُطبَةِ يومَ العيدِ قبلَ الصَّلاةِ مَروانُ، فقامَ إليهِ رَجُلٌ فقالَ: الصَّلاةُ قبلَ الخُطْبَةِ. فقالَ: قد تُرِكَ ما هُنالِكَ. فقالَ أبو سَعيدٍ: أمَّا هٰذا فقد قَضى ما عليهِ، سَمِعتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «**مَن رَأى مِنكُم مُنكَراً؛ فلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فإنْ لم يَستَطِعْ؛ فبِلِسانِهِ، فإنْ لم يَستَطِعْ، فبِقَلْبِهِ، وذٰلِكَ أضعَفُ الإيمانِ**».

OTKLANJANJE NEGATIVNOSTI RUKOM, JEZIKOM I SRCEM DIO JE IMANA

34. Tarik b. Šihab kaže: *Mervan je bio prvi koji je proučio hutbu za bajram prije namaza. Jedan čovjek je reagovao:* **Namaz je prije hutbe!** *- a on je odgovorio:* **Već je ostavljeno što je tamo!**

Ebu Se'id je rekao: *Što se toga tiče, on je uradio što mu je bila dužnost, jer sam čuo Allahovog Poslanika, ﷺ, kako govori:* ***Ko vidi kakvu negativnost neka je rukom otkloni. Ako to ne može, onda neka je otkloni jezikom. Ako ni to ne može, onda neka to osudi srcem, ali to je naslabiji iman.***

٣٥ ـ عنْ عَبْدِاللّٰهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّٰهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّٰهِ ﷺ قالَ: «ما مِن نبيٍّ بَعَثَهُ اللّٰهُ تعالى في أُمَّةٍ قَبْلي إلاَّ كانَ لهُ مِن أُمَّتِهِ حَوارِيُّونَ وأَصْحابٌ، يأْخُذونَ بِسُنَّتِهِ ويَقْتَدُونَ بِأَمْرِهِ، ثمَّ إنَّها تَخْلُفُ مِن بَعْدِهِم خُلوفٌ: يَقولونَ ما لا يَفْعَلونَ، ويَفْعَلونَ ما لا يُؤْمَرونَ؛ فمَنْ جاهَدَهُم بيَدِهِ؛ فهو مُؤْمِنٌ، ومَن جاهَدَهُم بِلِسانِهِ؛ فهو مُؤْمِنٌ، ومَن جاهَدَهُم بِقَلْبِهِ؛ فهو مُؤْمِنٌ، وليسَ وَراءَ ذٰلكَ مِن الإيمانِ حَبَّةُ خَرْدَلٍ». قالَ أبو رافِعٍ: فحَدَّثْتُ عبدَاللّٰهِ بنَ عُمَرَ، فأَنْكَرَهُ عليَّ، فقَدِمَ ابنُ مسعودٍ، فنَزَلَ بِقَناةٍ، فاسْتَتْبَعَني إليهِ عبدُاللّٰهِ بنُ عُمَرَ رضيَ اللّٰهُ عنهُما يَعودُهُ، فانْطَلَقْتُ معهُ، فلَمَّا جَلَسْنا سَأَلْتُ ابنَ مسعودٍ عنْ هٰذا الحَديثِ، فحَدَّثَنيهِ كَما حدَّثْتُ ابنَ عمرَ.

35. Abdullah b. Mes'ud, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Allah nije slao poslanika narodima prije mene a da iz njegovog naroda nisu bili havarijjuni[1] koji su se pridržavali njegovog sunneta i slijedili njegova naređenja, a zatim su, nakon njih, došli oni koji su govorili ono što nisu radili, a radili su ono što im nije bilo naređeno. Ko se protiv njih bude borio rukom, on je vjernik. Ko se protiv njih bude borio jezikom, on je vjernik. Ko se protiv njih bude borio srcem, i on je vjernik, a, nakon toga, nema imana ni koliko zrno gorušice.***

Ebu Rafi' kaže: *Ispričao sam taj hadis Abdullahu b. Omeru,* ﵁, *a on mi ga je osporio.*

Kada je Ibn Mes'ud stigao i odsjeo u Kanatu[2], zamolio me da dovedem Abdullaha b. Omera da ga obiđe. Ispričao sam to Abdullahu b. Omeru i krenuo sam s njim. Kada smo sjeli, upitao sam Ibn Mes'uda o ovom hadisu, pa mi ga je ponovio, kao što sam ga ja kazao Ibn Omeru.

---

[1] Havarijjuni su učenici i sljedbenici (op. prev.).
[2] Dolina u Medini.

باٌبٌ لا يُحِبُّ عَلِيّاً إِلاَّ مُؤْمِنٌ ولا يُبْغِضُهُ إِلاَّ مُنافِقٌ

٣٦ ـ عنْ زِرِّ بنِ حُبَيْشٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ عليٌّ بنُ أَبي طالبٍ رضيَ اللّهُ عنهُ: والذي فَلَقَ الحَبَّةَ وبَرَأَ النَّسمَةَ؛ إِنَّهُ لَعَهْدُ النبيِّ الأُمِّيِّ ﷺ إِليَّ؛ أَنْ لا يُحِبُّني إِلاَّ مُؤْمِنٌ ولا يُبْغِضُني إِلاَّ مُنافِقٌ.

SAMO VJERNIK ALIJU VOLI, A MRZI GA SAMO LICEMJER

36. Zirr b. Hubejš, ؓ, prenosi da je Ali b. ebi Talib, ؓ, rekao: *Tako mi Onoga koji čini da sjemenka raspukne i Onoga koji iz ničega živo biće stvara, Vjerovjesnikovo, ﷺ, koji ne čita i ne piše, obećanje meni dato je, da će me samo vjernik voljeti, a da će me samo licemjer mrziti.*

باٌبٌ آيَةُ الإِيمانِ حُبُّ الأَنْصارِ وبُغْضُهُمْ آيَةُ النِّفاقِ

٣٧ ـ عنِ البراءِ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ: أَنَّهُ قالَ في الأَنْصارِ: «**لا يُحِبُّهُم إِلاَّ مُؤْمِنٌ، ولا يُبْغِضُهُم إِلاَّ مُنافِقٌ. مَن أَحَبَّهُم؛ أَحَبَّهُ اللّهُ، ومَن أَبْغَضَهُم؛ أَبْغَضَهُ اللّهُ**».

VOLJETI ENSARIJE ZNAK JE IMANA, A MRZITI IH ZNAK JE LICEMJERSTVA

37. El-Bera'a, ؓ, prenosi da je Vjerovjesnik, ﷺ, rekao o ensarijama: ***Njih voli samo vjernik, a mrzi ih samo licemjer. Ko njih zavoli, Allah će ga zavoljeti, a ko njih zamrzi, Allah će ga zamrziti.***

بابٌ إنَّ الإيمانَ لَيأْرِزُ إلى المَدينَةِ

٣٨ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قال: «إنَّ الإيمانَ لَيأْرِزُ إلى المَدينةِ كَما تأْرِزُ الحَيَّةُ إلى جُحْرِها».

IMAN ĆE SE, DOISTA, SKLONITI U MEDINU

38. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Iman će se, doista, uvući u Medinu, kao što se zmija uvuče u svoju rupu.***

بابٌ الإيمانُ يَمانٍ والحِكْمَةُ يَمانِيَةٌ

٣٩ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «جاءَ أهْلُ اليَمَنِ، هُم أرَقُّ أفْئِدَةٍ، وأضْعَفُ قُلوباً، الإيمانُ يَمانٍ، والحِكْمَةُ يَمانِيَةٌ. السَّكينَةُ في أهْلِ الغَنَمِ، والفَخْرُ والخُيَلاءُ في الفَدَّادينَ أهْلِ الوَبَرِ، قِبَلَ مَطْلَعِ الشَّمْسِ».

IMAN I MUDROST SU JEMENSKI

39. Ebu Hurejre, ﷺ, kaže: *Čuo sam Allahovog Poslanika,* ﷺ, *kako govori:* ***Došli su stanovnici Jemena; oni su najtananijih duša i najnježnijih srca. Iman i mudrost su jemenski. Smirenost je kod pastira*** *(sitne stoke)*, ***a oholost i uobraženost je kod pastira*** *(deva i konja)* ***koji podižu svoje glasove, koji se nalaze u pravcu izlaska Sunca.***

٤٠ ـ عنْ جابِرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «غِلَظُ القُلوبِ والجَفاءُ في المَشْرِقِ، والإيمانُ في أهْلِ الحِجازِ».

40. Džabir b. Abdullah, ﷺ, prenosi od Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Grubost i surovost srca je na istoku, a iman je kod stanovnika Hidžaza.***

بابٌ مَنْ لَمْ يُؤْمِنْ؛ لَمْ يَنْفَعْهُ عَمَلٌ صالِحٌ

٤١ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: قلتُ: يا رسولَ اللّهِ! ابنُ جُدْعانَ كانَ في الجاهِلِيَّةِ يَصِلُ الرَّحِمَ، ويُطْعِمُ المِسْكينَ؛ فهلْ ذلكَ نافِعُهُ؟ قالَ: «لا يَنْفَعُهُ، إنَّهُ لمْ يَقُلْ يَوْماً رَبِّ اغْفِرْ لي خَطيئتي يَوْمَ الدِّينِ».

NEVJERNIKU NEĆE KORISTITI DOBRO DJELO

41. Aiša, ﵂, je upitala: *Allahov Poslaniče, Ibn Džud'an je u predislamsko doba održavao rodbinske veze i hranio je siromašne: hoće li mu to koristiti?*

Allahov Poslanik, ﷺ, je odgovorio: ***Neće mu koristiti, jer on nije ni jednoga dana zamolio: Gospodaru, oprosti mi grijehe na Danu sudnjem.***

بابٌ لا تَدْخُلونَ الجَنَّةَ حتَّى تُؤْمِنوا

٤٢ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا تَدْخُلونَ الجَنَّةَ حتَّى تُؤْمِنوا، ولا تُؤْمِنونَ حتَّى تحابُّوا، أولا أَدُلُّكُم على شيءٍ إذا فَعَلْتُموهُ تَحابَبْتُم؟ أَفْشوا السَّلامَ بَيْنَكُم».

NEĆETE UĆI U DŽENNET DOK NE BUDETE VJEROVALI!

42. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nećete ući u Džennet dok ne budete vjerovali, a nećete vjerovati sve dok se ne budete međusobno voljeli! Hoćete li da vas uputim na nešto ako ga budete činili, međusobno ćete se voljeti: Širite selam među sobom!***

بابٌ لا يَزْني الزَّاني حينَ يَزْني وهُوَ مُؤْمِنٌ

٤٣ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضي اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «لا يَزْني الزَّاني حينَ يَزْني وهُو مُؤمِنٌ، ولا يَسْرِقُ السَّارِقُ حينَ يَسْرِقُ وهُو مُؤمِنٌ، ولا يَشْرَبُ الخَمْرَ حينَ يَشْرَبُها وهُو مُؤمِنٌ». وكان أبو هُريرةَ يُلْحِقُ مَعَهنَّ: «ولا يَنْتَهِبُ نُهْبَةً ذاتَ شَرَفٍ يَرْفَعُ النَّاسُ إليهِ فيها أبْصارَهُم حينَ يَنْتَهِبُها وهُو مُؤمِنٌ». وفي حديثِ هَمَّام: «يَرْفَعُ إليهِ المُؤمِنونَ أعْيُنَهُم فيها وهُو حينَ يَنْتَهِبُها مُؤمِنٌ». وزادَ: «ولا يَغُلُّ أحَدُكُم حينَ يَغُلُّ وهُو مُؤمِنٌ؛ فإيَّاكُم إيَّاكُم».

VJERNIK, KAD BLUD ČINI, NIJE VJERNIK[1]

43. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Bludnik prestaje biti vjernik u času kada blud čini, kradljivac kada krade i onaj ko pije alkohol u času kada to radi.***[2]

Ebu Hurejre je tome pridodao: *Niti je vjernik onaj ko otima nešto važno u što narod upire pogled, u času kad to čini.*

U Hemmamovom hadisu stoji: ***Nije vjernik onaj u koga vjernici gledaju u trenutku kada otima tuđe*** - i dodaje: ***Niti je vjernik onaj koji krade u času kada to radi. Čuvajte se, čuvajte se!***

---

[1] Želi se reći da ima manjkav iman, a ne da je nevjernik u smislu da je izišao iz vjere. Na to navode drugi hadisi koji pojašnjavaju ovaj i njemu slične hadise (op. prev.).

[2] Tj. nije potpunog imana, što znači da se negira potpunost imana a ne osnova imana. Tako da bludnik, kradljivac i drugi koji rade velike grijehe koji nisu širk, ne izlaze time iz vjere, već ostaju u krugu imana, s tim da im iman biva umanjen. Ako se pokaju, pada s njih kazna, a ako umru ustrajni na grijehu, oni su pod Allahovom, ﷻ, voljom; ako hoće, oprostiće im i uvesti ih u Džennet sa prvima, a ako hoće, kazniće ih, zatim će ih nakon kazne uvesti u Džennet, pod uslovom da ne padnu u širk (Preuzeto od En-Nevevija, op. prev.).

باب لا يُلْدَغُ المُؤمِنُ مِنْ جُحْرٍ مَرَّتَيْنِ

٤٤ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ، قالَ: «لا يُلْدَغُ المُؤمِنُ مِن جُحْرٍ واحِدٍ مرَّتينِ».

VJERNIK NEĆE BITI DVA PUTA UJEDEN IZ JEDNE RUPE

44. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi od Vjerovjesnika, ﷺ, da je rekao: ***Vjernik neće biti ujeden dva puta iz jedne rupe!***

باب في الوَسْوَسَةِ في الإيمانِ

٤٥ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: جاءَ ناسٌ مِن أصْحابِ النبيِّ ﷺ، فسألوهُ: إنّا نَجِدُ في أنْفُسِنا ما يَتعاظَمُ أحدُنا أنْ يَتكلَّمَ بهِ. قالَ: «وقدْ وَجَدْتُموهُ؟». قالَ: نعم. قالَ: «ذاكَ صَريحُ الإيمانِ».

ŠEJTANSKO DOŠAPTAVANJE JE ZNAK IMANA

45. Ebu Hurejre, ﷺ, kaže: *Neki ashabi su dolazili Vjerovjesniku, ﷺ, i žalili mu se:* **Mi u svojim dušama osjetimo nešto što nam je teško izgovoriti.**

On upita: ***A zar to osjećate?***

Odgovorili su: **Da!**

On reče: ***To je očevidan iman!***

بابٌ أَكْبَرُ الكَبائِرِ: الإشْراكُ بِاللّهِ

٤٦ - عنْ عبدِالرحمٰنِ بن أبي بَكْرَةَ عن أبيهِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كُنّا عندَ رسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَ: «ألا أُنَبِّئُكُم بأكْبَرِ الكَبائِرِ (ثلاثاً): الإشْراكُ باللّهِ، وعُقوقُ الوالِدينِ، وشهادةُ الزُّورِ (أوْ: قولُ الزُّورِ)».

وكانَ رسولُ اللّهِ ﷺ مُتَّكِئاً، فجَلَسَ، فما زالَ يُكَرِّرُها حتّى قُلْنا: لَيْتَهُ سَكَتَ.

NAJVEĆI GRIJEH JE PRIPISIVANJE ALLAHU DRUGA

46. Abdurrahman b. ebi Bekre prenosi da je njegov otac rekao: *Bili smo kod Allahovog Poslanika, ﷺ, kada je kazao:* ***Hoćete li da vas obavijestim o najvećim grijesima (tri puta)? To su: Prispisivanje Allahu druga, neposlušnost roditeljima i lažno svjedočenje, ili lažan govor.***

Allahov Poslanik, ﷺ, je bio naslonjen, pa je sjeo. Toliko je to ponavljao[1] *da smo pomislili: Da hoće ušutjeti!*[2]

٤٧ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «اجْتَنِبوا السَّبْعَ المُوبِقاتِ». قيلَ: يا رسولَ اللّهِ! وما هُنَّ؟ قالَ: «الشِّرْكُ باللّهِ، والسِّحْرُ، وقَتْلُ النَّفْسِ التي حَرَّمَ اللّهُ إلا بالحَقِّ، وأكْلُ الرِّبا، وأكْلُ مالِ اليَتيمِ، والتَّوَلّي يَوْمَ الزَّحْفِ، وقَذْفُ المُحْصَناتِ الغافِلاتِ المُؤْمِناتِ».

47. Ebu Hurejre, رضي الله عنه, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Klonite se sedam teških grijeha!***

Upitan je: *Koji su to, Allahov Poslaniče?*

Odgovorio je: ***Pripisivanje Allahu druga, sihir, ubijanje osobe koju je Allah zabranio, osim po pravdi, uzimanje kamate, bespravno***

[1] Tj. riječi: *i lažno svjedočenje, ili lažan govor*; zato što ljudi olahko padaju u taj grijeh i zbog toga što šteta od njega prelazi i na druge (op. prev.).

[2] Suosjećajući s njim ne želeći ga uznemiriti (op. prev.).

trošenje imetka siročadi, bježanje sa bojnog polja i potvaranje za blud čestitih, bezazlenih vjernica.

بابٌ لا ترْجِعوا بَعْدي كُفّاراً يَضرِبُ بَعْضُكُمْ رِقابَ بَعْضٍ

٤٨ - عنْ عَبْدِاللّهِ بنُ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما، عنِ النبيِّ ﷺ: «أنّهُ قالَ في حِجّةِ الوَداعِ: «وَيحَكُم (أو قالَ: وَيلَكُم)! لا تَرْجِعوا بَعْدي كُفّاراً يَضرِبُ بَعْضُكُمْ رِقابَ بعضٍ».

NEMOJTE SE, NAKON MENE, VRAĆATI U NEVJERSTVO UDARAJUĆI JEDNI DRUGE PO VRATOVIMA[1]

48. Abdullah b. Omer, ﵄, prenosi da je Vjerovjesnik, ﷺ, na Oprosnom hadždžu rekao: ***Teško vama!***

Ili je rekao: ***Jadni li ste! Ne vraćajte se nevjerstvu, nakon mene, udarajući jedni druge po vratovima!***

بابٌ مَنْ رَغِبَ عنْ أبيهِ؛ فهُوَ كُفرٌ

٤٩ - عنْ أبي عُثمانَ؛ قالَ: لمّا ادُّعِيَ زِيادٌ لَقِيتُ أبا بَكرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، فقُلْتُ لهُ: ما هٰذا الذي صَنَعْتُمْ؟ إنّي سَمِعْتُ سعدَ بنَ أبي وقّاصٍ يقولُ: سَمِعَ أُذُنايَ مِن رسولِ اللّهِ ﷺ وهُو يقولُ: «مَنِ ادّعى أباً في الإسلامِ غيرَ أبيهِ، يَعْلَمُ أنّهُ غيرُ أبيهِ؛ فالجَنّةُ عليهِ حَرامٌ». فقالَ أبو بَكْرةَ. وأنا سَمِعْتُه مِن رسولِ اللّهِ ﷺ.

KO SE ODREKNE SVOG OCA, ON ČINI KUFR[2]

49. Ebu Osman kaže: *Pošto je Zijad prisvojen, sreo sam Ebu Bekra,* ﵁*, i upitao ga: Šta je to što ste učinili? Doista sam čuo Sa'da b. ebi Vekkasa*

---

[1] Pogledaj hadis pod brojem 55 i fusnotu. Najispravnije je značenje da su to radnje nevjernika, što je izbor kadije Ijjada (op. prev.).

[2] Pogledaj hadis pod brojem 55 i fusnotu.

gdje kaže: **Moje uši su čule Allahovog Poslanika, ﷺ, kada kaže: *Džennet je zabranjen onome u islamu koji tvrdi da mu je otac neko drugi, znajući da on to nije!***

Ebu Bekr kaže: **I ja sam to čuo od Allahovog Poslanika, ﷺ.**

بابٌ مَن قالَ لأخيهِ: كافِرٌ

٥٠ - عنْ أبي ذَرٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ: أنّه سَمِعَ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: **«ليسَ مِن رَجُلٍ ادَّعى لِغَيْرِ أبيهِ وهُو يَعْلَمُهُ؛ إلاَّ كَفَرَ، ومَن ادَّعى ما ليسَ لهُ؛ فليسَ منَّا، وليَتبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِن النّارِ، ومَن دعا رَجُلاً بِالكُفْرِ أوْ قالَ: عَدُوَّ اللّهِ، وليسَ كذٰلكَ؛ إلاَّ حارَ عليهِ».**

KO KAŽE SVOM BRATU: NEVJERNIK

50. Ebu Zerr, ﷺ, prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, ﷺ, da kaže: ***Nevjernik je onaj koji tvrdi da mu je otac onaj koji to, uistinu, nije. Nije od nas onaj koji prisvaja ono što nije njegovo i neka pripremi svoje mjesto u Vatri. Onaj koji nazove neku osobu nevjernikom ili kaže: Allahov neprijatelj, a ne bude tako, to se na njega odnosi.***

بابٌ أيُّ الذَّنْبِ أكْبَرُ

٥١ - عنْ عَبدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رجلٌ: يا رسولَ اللّهِ! **أيُّ الذَّنْبِ أكْبَرُ** عندَ اللّهِ؟ قالَ: **«أنْ تَدْعُوَ للّهِ نِدّاً وهو خلقَكَ»**. قالَ: ثمَّ أيٌّ؟ قالَ: **«أنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ مَخافَةَ أنْ يَطْعَمَ مَعَكَ»**. قالَ: ثمَّ أيٌّ؟ قالَ: **«أنْ تُزانِيَ حَلِيلَةَ جارِكَ»**. فأنْزَلَ اللّهُ عزَّ وجلَّ تَصْديقَها: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾﴾ [الفرقان: ٦٨].

KOJI JE GRIJEH NAJVEĆI?

51. Abdullah b. Mes'ud, ﷺ, prenosi da je neki čovjek upitao: **Allahov Poslaniče, koji je grijeh kod Allaha najveći?**

Allahov Poslanik, ﷺ, *mu je odgovorio:* **Da Allahu pripišeš druga, a On te stvorio.**

Upitao ga je: **A koji zatim?**

Odgovorio je: ***Da ubiješ svoje dijete iz bojazni da jede s tobom.***

Upitao je: **Koji onda?**

On je odgovorio: ***Da učiniš blud sa ženom svoga komšije.***

Tada je Allah Uzvišeni, potvrđujući te riječi, objavio:

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾

...i oni koji se mimo Allaha drugom bogu ne klanjaju, i koji, one koje je Allah zabranio, ne ubijaju, osim kad pravda zahtijeva, i koji ne bludniče; - a ko to radi zaslužiće kaznu.[1]

بابٌ مَنْ ماتَ لا يُشرِكُ باللهِ شيئاً دخلَ الجنَّة

٥٢ - عَنْ جابِرِ بنِ عبدِاللهِ رضيَ اللهُ عنهُما؛ قالَ: أتى النبيَّ ﷺ رجلٌ، فقالَ: يا رسولَ اللهِ! ما الموجِبَتانِ؟ قالَ: «مَنْ ماتَ لا يُشرِكُ باللهِ شيئاً؛ دَخَلَ الجنَّةَ، ومَنْ ماتَ يُشرِكُ باللهِ شيئاً؛ دَخَلَ النّارَ».

KO UMRE, NE PRIDRUŽUJUĆI ALLAHU NIŠTA, UĆI ĆE U DŽENNET

52. Džabir b. Abdullah, ؓ, rekao je: *Neki čovjek je došao Vjerovjesniku*, ﷺ, *i upitao ga:* **Koji postupci za sobom povlače nagradu, odnosno kaznu?**

Odgovorio je: ***Ko umre, ne pripisujući Allahu ništa, ući će u Džennet, a ko umre, pripisujući mu nešto, ući će u Vatru!***

[1] *El-Furqan*, 68.

٥٣ - عنْ أَبي الأَسْوَدِ الدِّيليِّ؛ أَنَّ أَبا ذَرٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ حَدَّثَهُ: أَنَّه قالَ: أَتَيْتُ النبيَّ ﷺ وهوَ نائِمٌ، عليهِ ثَوْبٌ أَبْيَضُ، ثمّ أَتَيْتُهُ؛ فإذا هُو نائِمٌ، ثمّ أَتَيْتُهُ وقدِ اسْتَيْقَظَ، فجَلَسْتُ إِليه، فقالَ: «ما مِن عَبْدٍ قالَ لا إِلٰهَ إِلاَّ اللّهُ، ثمّ ماتَ على ذٰلكَ؛ إِلاَّ دَخَلَ الجَنَّةَ». قلتُ: وإِنْ زَنى وإِنْ سَرَقَ؟! قالَ: «وإِنْ زَنى وإِن سَرَقَ». قلتُ: وإِنْ زَنى وإِنْ سَرَقَ؟! قالَ: «وإِنْ زَنى وإِنْ سَرَقَ»؛ ثلاثاً، ثمّ قالَ في الرّابعةِ: «على رَغْمِ أَنْفِ أَبي ذَرٍّ». قالَ: فخَرَجَ أَبو ذَرٍّ وهُو يَقولُ: وإِنْ رَغِمَ أَنْفُ أَبي ذَرٍّ.

53. Ebu-l-Esved ed-Dili prenosi da je Ebu Zerr rekao: *Došao sam Vjerovjesniku, ﷺ, a on je spavao. Bio je u bijeloj odjeći. Ponovo sam došao i ponovo ga zatekao kako spava. Zatim sam opet došao a on se već probudio. Sjeo sam kod njega, a on reče:* **Koji god Allahov rob izgovori: La ilahe illellah, a zatim umre na tome, ući će u Džennet!**

Upitao sam: **Pa i ako bludniči i krade?!**

Odgovorio je: ***I ako blud učini i ukrade!***

Ponovio sam: **I ako blud učini i ukrade?!**

Odgovorio je: ***I ako blud učini i ukrade!***

I treći put je tako odgovorio, a zatim je rekao: **Sviđalo se to Ebu Zerru ili ne sviđalo.**

Rekao je (Ebu-l-Esved): *Izašao je Ebu Zerr govoreći: Sviđalo se to Ebu Zerru ili ne sviđalo!*

بابٌ لا يَدخلُ الجنَّةَ مَن في قَلْبِهِ مِثقالُ ذَرَّةٍ مِن كِبرٍ

٥٤ ـ عن عَبْدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، عن النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «لا يَدْخُلُ الجنَّةَ مَن كانَ في قَلْبِهِ مِثقالُ ذَرَّةٍ من كِبْرٍ». قالَ رجلٌ: إنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أنْ يكونَ ثَوبُه حَسَناً، ونَعْلُهُ حَسَنَةً؟ قالَ: «إنَّ اللّهَ جَميلٌ يُحِبُّ الجَمالَ، الكِبْرُ: بَطَرُ الحَقِّ، وغَمْطُ النَّاسِ».

KO BUDE IMAO U SRCU I NAJMANJE OHOLOSTI NEĆE UĆI U DŽENNET

54. Abdullah b. Mes'ud, ﵁, prenosi od Vjerovjesnika, ﷺ, da je rekao: ***Neće ući u Džennet kod koga u srcu bude i najmanje oholosti.***

Neki čovjek je upitao: **Čovjek, doista, voli da mu budu lijepa odjeća i obuća?**

Poslanik, ﷺ, odgovorio je: ***Allah je, uistinu, lijep i voli ljepotu, a oholost je nijekanje istine i omalovažavanje ljudi!***

بابُ الطَّعْنِ في النَّسَبِ والنِّياحَةُ من الكُفرِ

٥٥ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «اثْنَتانِ في النَّاسِ هُما بِهِم كُفرٌ: الطَّعْنُ في النَّسَبِ، والنِّياحةُ على المَيِّتِ».

OMALOVAŽAVANJE PORIJEKLA I NARICANJE SPADA U NEVJERSTVO[1]

55. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi od Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Dvije stvari s kojima ljudi čine kufr su: omalovažavanje porijekla i naricanje za mrtvim.***

---

[1] Ima više tumačenja u vezi s tim. Jedno od njih je da se misli da je to od radnji nevjernika i džahilijeta. Drugo mišljenje je da je to radnja koja vodi nevjerstvu. Treće da se to odnosi na kufr blagodati i dobročinstva. Četvrto da se odnosi na onog ko to ohalali. Preuzeto od En-Nevevija (op. prev.).

باب من قال: مُطِرْنا بِالأنْواء؛ فهو كافِرٌ

٥٦ - عن زيدِ بنِ خالِدٍ الجُهَنِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: صلَّى بنا رسولُ اللّهِ ﷺ صلاةَ الصُّبحِ بالحُدَيْبِيَةِ في إِثْرِ سَماءٍ كانتْ مِن اللَّيْلِ، فلمَّ انْصَرَفَ؛ أقْبَلَ على النَّاسِ، فقالَ: «هَلْ تَدْرُونَ ماذا قالَ رَبُّكُم؟». قالوا: اللّهُ ورَسولُهُ أَعْلَمُ. قالَ: «أَصْبَحَ مِن عِبادي مُؤْمِنٌ بي وكافِرٌ، فأمَّا مَن قالَ: مُطِرْنا بِفَضْلِ اللّهِ ورَحْمَتِهِ؛ فذٰلِكَ مُؤْمِنٌ بي كافِرٌ بالكَوْكَبِ، وأمَّا مَن قالَ: مُطِرْنا بِنَوْءِ كَذا وكَذا؛ فذٰلِكَ كافِرٌ بي مُؤْمِنٌ بالكَوْكَبِ».

NEVJERNIK JE KO KAŽE: KIŠA JE PALA ZBOG ZVIJEZDE[1]

56. Zejd b. Halid el-Džuheni, ﷺ, veli: *Allahov Poslanik, ﷺ, na Hudejbijji je klanjao sabah-namaz s nama, nakon kiše koja je to veče padala, pa pošto je završio namaz okrenuo se ljudima i rekao:* ***Znate li šta kaže vaš Gospodar?***

Rekli su: **Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju.**

Rekao je: ***Kaže: Osvanuli su Moji robovi kao vjernici i kao nevjernici. Ko kaže: Kiša nam je pala Allahovom dobrotom i Njegovom milošću, on vjeruje u Mene a ne vjeruje u zvijezde, a onaj koji kaže: Kiša nam je pala zahvaljujući toj i toj zvijezdi, taj ne vjeruje u Mene a vjeruje u zvijezde.***

---

[1] Onaj ko bude smatrao da zvijezda ima uticaja na spuštanje kiše taj čini kufr, ono što izvodi iz vjere, jer je pripisao Allahu, ﷻ, druga u Njegovom gospodarstvu, a pripisivanje Allahu, ﷻ, druga je kufr. A ako to kaže bez ubjeđenja, onda to spada u mali širk, jer je Allahovu, ﷻ, blagodat pripisao nekom drugom, jer Allah, ﷻ, nije učinio zvijezdu razlogom spuštanja kiše, nego je to isključivo Njegova blagodat i milost; spušta je kad hoće a sprečava kad hoće (op. prev.).
Arapi su imali običaj da pripisuju kišu, vjetrove, toplotu i hladnoću zvijezdama.

باب إِذا أَبَقَ العَبْدُ؛ فهو كُفْرٌ

٥٧ ـ عنِ الشَّعْبِيِّ، عنْ جَريرٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ أنَّه سَمِعَهُ يقولُ: «أيُّما عَبْدٍ أَبَقَ مِن مَواليهِ؛ فقدْ كَفَرَ حتَّى يَرْجِعَ إِلَيْهِم». فقالَ مَنصورٌ: قدْ واللّهِ رُوِيَ عنِ النبيِّ ﷺ، ولكنّي أَكْرَهُ أنْ يُرْوى عنّي ها هنا بِالبَصْرَةِ.

BJEŽANJE ROBA OD VLASNIKA JE KUFR[1]

57. Eš-Ša'bi kaže da je čuo Džerira, ﷺ, kako kaže: *Koji god rob pobjegne od svojih vlasnika učinio je kufr, sve dok im se ne vrati.*

Mensur veli: *Ovaj se hadis, tako mi Allaha, prenosi od Vjerovjesnika, ﷺ. Međutim, ja ne volim da se ovdje u Basri prenosi od mene.*[2]

٥٨ ـ عن جَريرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «إِذا أَبَقَ العَبْدُ؛ لمْ تُقْبَلْ لهُ صَلاةٌ».

58. Džerir, ﷺ, prenosi da je Vjerovjesnik, ﷺ, rekao: ***Namaz neće biti primljen robu koji pobjegne.***

---

[1] Pogledaj hadis pod brojem 55 i fusnotu.

[2] *Tj. ne volim da se prenosi od mene kao riječi Poslanika, ﷺ, u Basri, zbog mnoštva mu'tezila i havaridža, koji smatraju velike grešnike da će vječno biti u Vatri a haridžije ih još proglašavaju i nevjernicima. Uzimajući kao dokaz tekst ovog hadisa, a mi smo već pojasnili njegovo pravo značenje i pobili njihove dokaze.* Ovo kaže Nevevi (op. prev.).

باب إنَّما وَلِيِّي اللَّهُ وصالحُ المُؤمنين

٥٩ - عن عَمْرِو بنِ العاص رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قال: سمعتُ رسولَ اللهِ ﷺ جهاراً غيرَ سِرٍّ يقولُ؛ «ألا إنَّ آلَ أبي (يعني: فُلاناً) ليْسوا لي بأَوْلياءَ، إنَّما وَلِيِّيَ اللَّهُ وصالحُ المُؤمنين».

MOJI PRIJATELJI SU SAMO ALLAH I DOBRI VJERNICI

59. 'Amr b. el- As, ﵁, kaže: *Čuo sam Allahovog Poslanika,* ﷺ, *kako glasno kaže:* ***Doista porodica moga oca,*** **tj. taj i taj,** ***nisu moji prijatelji. Moji prijatelji su samo Allah i dobri vjernici.***

باب جَزاءُ المُؤمِنِ بِحَسَناتِهِ في الدُّنْيا والآخِرَةِ وتَعْجيلُ حَسَناتِ الكافِرِ في الدُّنْيا

٦٠ - عن أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قال: قال رسولُ اللهِ ﷺ: «إنَّ اللهَ لا يَظْلِمُ مُؤْمِناً حَسَنَةً؛ يُعْطى بها في الدُّنيا ويُجزى بها في الآخِرَةِ، وأمَّا الكافِرُ: فَيُطْعَمُ بِحَسناتِ ما عَمِلَ بها للهِ في الدُّنيا، حتَّى إذا أفضى إلى الآخِرَةِ؛ لم تَكُنْ لهُ حَسَنَةٌ يُجزى بها».

VJERNIK BIVA NAGRAĐEN SVOJIM DOBRIM DJELIMA I NA DUNJALUKU I NA AHIRETU, A NEVJERNIKU ĆE SE UBRZATI NJEGOVA DOBRA DJELA NA DUNJALUKU

60. Od Enesa b. Malika, ﵁, prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Allah, doista, neće učiniti nepravdu vjerniku time što će mu dati dobro na dunjaluku, a onda ga nagraditi na ahiretu. Što se tiče nevjernika, on svoje djelo iskoristi na dunjaluku, pa kada dođe na ahiret, neće imati s čim biti nagrađen.***

بابُ الإسْلامُ ما هُو؟ وبيانُ خِصالِه

٦١ ـ عنْ طَلْحَةَ بنِ عُبَيْدِ اللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: جاءَ رَجُلٌ إلى رسولِ اللّهِ ﷺ مِن أهْلِ نَجْدٍ، ثائِرَ الرَّأْسِ، نَسْمَعُ دَوِيَّ صَوْتِهِ ولا نَفْقَهُ ما يقولُ، حتَّى دنا مِن رسولِ اللّهِ ﷺ؛ فإذا هُو يَسأَلُ عنِ الإسْلامِ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «خَمْسُ صَلَواتٍ في اليَوْمِ واللَّيْلَةِ». فقالَ: هلْ عليَّ غيرُهُنَّ؟ قالَ: «لا، إلاَّ أنْ تَطَوَّعَ. وصِيامُ شَهْرِ رَمَضانَ». قالَ: هلْ عليَّ غيرُه؟ فقالَ: «لا؛ إلاَّ أن تَطَوَّعَ». وذَكَرَ لهُ رسولُ اللّهِ ﷺ الزَّكاةَ، فقالَ: هلْ عليَّ غيرُها؟ قالَ: «لا؛ إلاَّ أنْ تَطَوَّعَ». قالَ: فأَدْبَرَ الرَّجُلُ وهُو يقولُ: واللّهِ؛ لا أزيدُ على هٰذا ولا أَنْقِصُ منهُ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أَفْلَحَ إنْ صَدَقَ».

وفي رِوايةٍ؛ فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أَفْلَحَ وأَبيهِ إنْ صَدَقَ (أو: دَخَلَ الجنَّةَ وأبيهِ إنْ صَدَقَ)».

O ISLAMU I NJEGOVIM SPECIFIČNOSTIMA

61. Talha b. Ubejdillah, ﷺ, kaže: *Allahovom Poslaniku, ﷺ, došao je jedan čovjek iz Nedžda, razbarušene kose. Čuli smo mu glas ali nismo razumjeli šta govori. Kada se približio Allahovom Poslaniku, ﷺ, upitao ga je o islamu. Allahov Poslanik, ﷺ, odgovorio je:* **Pet namaza u toku dana i noći.**

Upitao je: **Jesam li obavezan osim njih?**

Odgovorio je: ***Ne, izuzev ako ti želiš dobrovoljno. I post mjeseca ramazana.***

Upitao je: **Jesam li obavezan osim toga?**

Odgovorio je: ***Ne, izuzev ako ti želiš dobrovoljno.***

A onda mu je Allahov Poslanik, ﷺ, spomenuo zekjat.

On je upitao: **Jesam li obavezan i osim njega?**

Odgovorio je: ***Ne, izuzev ako ti ne želiš podijeliti dobrovoljno.***

Taj čovjek otišao je govoreći: **Tako mi Allaha, ovome ništa ni dodati ni oduzeti neću.**

Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Uspio je, ako je bio iskren.***

U drugoj predaji stoji da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Uspio je, tako mi njegova oca, ako je iskren.*** Ili: ***Ući će, tako mi njegova oca***[1]***, u Džennet, ako je iskren.***

بابٌ بُنيَ الإسْلامُ على خمسٍ

٦٢ - عن ابن عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهما، عن النبيِّ ﷺ؛ قال: «بُنيَ الإسْلامُ على خمسٍ: على أنْ يُوَحَّدَ اللّهُ، وإقامِ الصَّلاةِ، وإيتاءِ الزَّكاةِ، وصِيامِ رَمَضانَ، والحجِّ». فقال رَجُلٌ: الحجِّ وصِيامِ رَمَضانَ؟ فقال: «لا؛ صِيامِ رَمَضانَ والحجِّ؛ هٰكذا سَمِعْتُهُ مِن رسولِ اللّهِ ﷺ».

ISLAM JE IZGRAĐEN NA PETERO

62. Od Ibn Omera, ﵄, prenosi se da je Vjerovjesnik, ﷺ, rekao: ***Islam je izgrađen na petero: Na vjerovanju da je Allah Jedan i Jedini, obavljanju namaza, davanju zekjata, postu i hadždžu.***

Jedan čovjek dodade: *Hadždžu i ramazanskom postu.*

On reče: *Ne, nego ramazanskom postu i hadždžu. Tako sam čuo od Allahovog Poslanika, ﷺ.*

بابٌ أيُّ الإسْلامِ خيرٌ؟

٦٣ - عن عَبْدِاللّهِ بنِ عمرٍو رضيَ اللّهُ عنهما؛ أنَّ رجُلاً سألَ رسولَ اللّهِ ﷺ: أيُّ الإسْلامِ خيرٌ؟ قال: «تُطْعِمُ الطَّعامَ، وتَقرأُ السَّلامَ؛ على مَنْ عَرَفْتَ ومَنْ لَمْ تَعرِفْ».

KOJI ISLAM JE NAJBOLJI?

63. Abdullah b. Amr, ﵄, prenosi da je jedan čovjek upitao Allahovog Poslanika, ﷺ: **Koji islam je najbolji?**

---

[1] *Tako mi njegova oca* – Po meni je ovaj dio hadisa šaz – slab, u ovom i drugim hadisima, kako sam to pojasnio u zbirci slabih hadisa pod brojem 4992. U slučaju da je vjerodostojan, onda je to bilo prije zabrane zakletve nečim drugim mimo Allaha, ﷻ.

On mu je odgovorio: ***Da nahraniš gladnog i da nazivaš selam onima koje znaš i onima koje ne poznaješ.***

بابُ الإِسْلامُ يَهْدِمُ ما قَبْلَهُ، والحَجُّ والهِجْرَةُ

٦٤ ـ عنِ ابنِ شُماسَةَ المَهْرِيِّ؛ قالَ: حَضَرْنا عمرَو بنَ العاصِ رضيَ اللّهُ عنهُ وهُو في سِياقَةِ المَوْتِ، فَبَكَى طَويلاً، وحَوَّلَ وَجْهَهُ إلى الجِدار، فَجَعَلَ ابنُهُ يَقولُ: يا أَبتاه! أَما بَشَّرَكَ رسولُ اللّه ﷺ بكذا؟ أَما بَشَّرَكَ رسولُ اللّهِ ﷺ بِكذا؟ قالَ: فأَقْبَلَ بِوَجْهِهِ، فقالَ: إنَّ أَفْضَلَ ما نُعِدُّ شَهادَةُ أَنْ لا إلٰهَ إلَّا اللّهُ وأَنَّ محمداً رسولُ اللّهِ، إِنِّي قدْ كنتُ على أَطْباقٍ ثلاثٍ: لقدْ رَأَيْتُني وما أَحَدٌ أَشَدَّ بُغْضاً لِرسولِ اللّهِ ﷺ مِني، ولا أَحَبَّ إِليَّ أَنْ أكونَ قدِ اسْتَمْكَنْتُ منهُ فَقَتَلْتُهُ، فلوْ مُتُّ على تِلكَ الحالِ؛ لَكُنْتُ مِن أَهْلِ النَّارِ. فلمَّا جَعَلَ اللّهُ الإسلامَ في قَلْبي؛ أَتَيْتُ النبيَّ ﷺ، فقُلْتُ: ابْسُطْ يَمينَكَ فَلْأُبايِعْكَ، فَبَسَطَ يَمينَهُ، فقَبَضْتُ يَدي؛ قالَ: **«ما لَكَ يا عمرُو؟!»**. قالَ: قُلْتُ: أَرَدْتُ أَنْ أَشْتَرِطَ. قالَ: **«تَشْتَرِطُ بِماذا؟»**. قُلْتُ: أَنْ يُغْفَرَ لي. قالَ: **«أَما عَلِمْتَ أَنَّ الإِسْلامَ يَهْدِمُ ما كان قَبْلَه، وأَنَّ الهِجْرَةَ تَهْدِمُ ما كانَ قَبْلَها، وأَنَّ الحجَّ يَهْدِمُ ما كانَ قَبْلَهُ؟»**. وما كانَ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيَّ مِن رسولِ اللّهِ ﷺ ولا أَجَلَّ في عَيْنَيَّ منهُ، وما كُنْتُ أُطيقُ أَنْ أَمْلأَ عَيْنَيَّ منهُ إِجْلالاً لهُ، ولوْ سُئِلْتُ أَنْ أَصِفَهُ ما أَطَقْتُ؛ لأَنِّي لمْ أَكُنْ أَمْلأُ عَيْنَيَّ منهُ، ولوْ مُتُّ على تلكَ الحالِ؛ لَرَجَوْتُ أَنْ أكونَ مِن أَهْلِ الجَنَّةِ. ثمَّ وَلِينا أَشْياءَ ما أَدْري ما حالي فيها، فإِذا أَنا مُتُّ؛ فَلا تَصْحَبْني نائِحَةٌ ولا نارٌ، فإذا دَفَنْتُموني؛ فسُنُّوا علَيَّ التُّرابَ سَنّاً، ثمَّ أَقيموا حَوْلَ قَبْري قَدْرَ ما تُنْحَرُ جَزورٌ ويُقْسَمُ لَحْمُها، حتَّى أَسْتَأْنِسَ بكُمْ، وأَنْظُرَ ماذا أُراجِعُ بهِ رُسُلَ ربِّي.

ISLAM, HADŽDŽ I HIDŽRA BRIŠU ONO ŠTO IM JE PRETHODILO

64. Ibn Šumase el-Mehri kaže: *Bili smo prisutni kada je Amr b. el-As, ﷺ, bio na samrti. Dugo je plakao okrenut licem zidu. Sin mu je rekao:* **Oče, zar te Allahov Poslanik, ﷺ, nije obradovao sa tim i tim?**

Okrenuo se i rekao: *Najbolje što sam pripremio je svjedočenje da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik.*

Ja sam imao tri faze u svom životu. Niko od mene nije više mrzio Allahova Poslanika, ﷺ. Tada mi ništa draže ne bi bilo nego da mi se pružila prilika da ga ubijem. Da sam umro u takvom stanju bio bih Džehennemlija.

Nakon što je Allah dao da islam uđe u moje srce, došao sam Poslaniku, ﷺ, i rekao: **Pruži svoju desnicu da ti dam prisegu.**

Pružio je svoju desnicu, ali sam ja povukao svoju ruku. Upitao me je: ***Amre, šta ti je?***

Rekao sam: **Želio sam da uvjetujem.**

Šta da uvjetuješ? *- upitao je.*

Rekao sam: **Da mi se oprosti.**

Rekao je: ***Zar ne znaš, Amre, da islam briše sve ono što je bilo prije njega? Da hidžra briše sve ono što je bilo prije nje? I da hadždž briše sve ono što je bilo prije njega?***

Tada niko nije bio draži niti veći u mojim očima od Allahovog Poslanika, ﷺ. Nisam mogao da ga se nagledam, toliko sam bio njim zadivljen. Da sam bio upitan da ga opišem ne bih mogao, jer ga se nisam mogao nagledati.

Da sam u takvom stanju umro, nadam se da bih bio Džennetlija.

Nakon toga smo preuzeli neke odgovornosti, pa ne znam kako je moje stanje u tome.

Kada umrem, nemojte da me prati naricanje niti vatra. Kada me ukopate, pospite po meni prašinu a zatim ostanite kod moga mezara toliko koliko se može zaklati deva i podijeliti njeno meso kako se ne bih osjećao usamljenim i kako bih se mogao prisjetiti šta ću odgovoriti izaslanicima moga Gospodara.

بابُ سِبابُ المُسْلِمِ فسوقٌ، وقِتالُهُ كُفْرٌ

٦٥ ـ عن عَبْدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «سِبابُ المُسلمِ فُسوقٌ، وقِتالُهُ كُفرٌ».

PSOVATI MUSLIMANA JE GRIJEH A BORITI SE PROTIV NJEGA – JE KUFR[1]

65. Od Abdullaha b. Mes'uda, ﷺ, prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Psovanje muslimana je grijeh, a borba protiv njega je kufr!***

بابُ من أحسَنَ في الإِسْلامِ لَمْ يُؤاخَذْ بِما عمِلَ في الجاهِلِيَّةِ

٦٦ ـ عن عَبْدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ أُناسٌ لِرسولِ اللّهِ ﷺ: يا رسولَ اللّهِ! أنُؤاخَذُ بِما عَمِلْنا في الجاهِلِيَّةِ؟ قالَ: «أمّا مَنْ أحْسَنَ مِنكُم في الإِسْلامِ؛ فلا يُؤاخَذُ بِها، ومَنْ أساءَ؛ أُخِذَ بِعَمَلِهِ في الجاهِلِيَّةِ والإِسْلامِ».

ONOME KO UČINI DOBRO U ISLAMU NEĆE SE UPISATI U GRIJEH ONO ŠTO JE URADIO PRIJE ISLAMA

66. Od Abdullaha b. Mes'uda, ﷺ, prenosi se da je rekao: Neki ljudi su upitali Allahovog Poslanika, ﷺ: *Hoće li nam se upisivati u grijeh ono što smo uradili prije prelaska na islam?*

Odgovorio je: ***Onome od vas ko učini lijepim svoj islam[2], neće se upisivati u grijeh, dok će onome ko bude loše postupao[3], uračunato biti i ono što je uradio prije prihvatanja islama i u islamu.***

[1] Pogledaj hadis pod brojem 55 i fusnotu.
[2] Tj. ko ga stvarno primi i po njemu postupa (op. prev.).
[3] Tj. ko formalno primi islam, a radi suprotno (op. prev.).

باب إذا أحسن أحدكم إسلامه؛ فكل حسنةٍ يعملها
تكتب بعشر أمثالها

٦٧ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «قالَ اللّهُ عزّ وجلّ: إذا تحدّثَ عَبدي بأنْ يَعمَلَ حَسنةً: فأنا أكتُبُها لهُ حسَنةً ما لمْ يَعمَلْها، فإذا عَمِلَها؛ فأنا أكتُبُها بعَشرِ أمثالِها. وإذا تحدّثَ بأنْ يَعمَلَ سَيّئةً؛ فأنا أغفِرُها لهُ ما لمْ يَعمَلْها، فإذا عَمِلَها؛ فأنا أكتُبُها لهُ بمِثْلِها». وقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «قالتِ المَلائكةُ: رَبِّ! ذاكَ عَبدُكَ يُريدُ أنْ يَعمَلَ سَيّئةً (وهو أبْصَرُ بهِ). فقالَ: ارْقُبوهُ، فإنْ عَمِلَها؛ فاكتُبوها لهُ بمِثلِها، وإنْ تَركَها؛ فاكتُبوها لهُ حَسَنةً، إنّما تَرَكَها مِن جَرّائي». وقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إذا أحْسَنَ أحَدُكُم إسلامَهُ فكلُّ حَسَنةٍ يَعمَلُها تُكتَبُ بعَشرِ أمثالِها إلى سَبعمائةِ ضِعفٍ، وكلُّ سيّئةٍ يَعمَلُها تُكتَبُ بمِثلِها حتّى يَلقى اللّهَ عزّ وجلّ».

KO OD VAS ISKRENO PRIHVATI ISLAM – SVAKO DOBRO DJELO KOJE UČINI, UPISAĆE MU SE DESETEROSTRUKO

67. Od Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Allah Uzvišeni je rekao:* **Kada Moj rob zamisli da uradi neko dobro djelo, Ja mu upišem dobro djelo ako ga i ne uradi, a kada ga uradi Ja mu upišem deset puta toliko. Ako, pak, zamisli da učini neko loše djelo, pa ga ne uradi, Ja mu oprostim, a ako ga uradi upišem mu samo jedno loše djelo.**

Allahov Poslanik, ﷺ, je tada rekao: ***Meleki kažu: Bože, to je Tvoj rob koji je želio uraditi loše djelo – a On najbolje to zna – On reče: Pratite ga, pa ako ga učini upišite mu jedno loše djelo, a ako ga ostavi – upišite mu dobro djelo, jer ga je ostavio radi Mene.***

Allahov Poslanik, ﷺ, je, zatim, rekao: ***Kada neko od vas primi islam i lijepo obavlja ono čime je zadužen, upisaće mu se za svako dobro djelo od deset do sedam stotina puta, a za svako loše djelo upisaće mu se samo jedno loše djelo i to će trajati sve dok ne sretne Uzvišenog Allaha.***

٦٨ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ:
«إنّ اللّهَ تَبارَكَ وتَعالى تَجاوَزَ لأُمّتي ما حَدَّثتْ بِهِ أَنْفُسَها، ما لمْ يَتكَلّموا أو يَعْمَلوا بِهِ».

68. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Doista će Allah Uzvišeni oprostiti mome ummetu ono što mu došaptava njegova duša*[1]*, sve dok to ne izgovore ili ne urade.***

بابٌ المُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ المُسْلِمونَ منهُ

٦٩ - عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ عمرو بن العاص رضيَ اللّه عنهُما؛ أَنَّ رَجُلاً سَأَلَ رسولَ اللّهِ ﷺ: أيُّ المُسْلِمينَ خَيْرٌ؟ قالَ: «مَنْ سَلِمَ المُسْلِمونَ مِن لِسانِهِ ويَدِهِ».

MUSLIMAN JE ONAJ OD KOGA SU SIGURNI DRUGI MUSLIMANI

69. Abdullah b. 'Amr b. el-'As, ﵁, prenosi da je jedan čovjek upitao Allahovog Poslanika, ﷺ: *Koji musliman je najbolji?*

On je odgovorio: ***Onaj od čijeg jezika i ruku su sigurni ostali muslimani.***

[1] Ono što zamisle (op. prev.).

باب من عمل براً في الجاهلية ثم أسلم

٧٠ - عن عُرْوَةَ بن الزُّبَيْرِ؛ أَنَّ حَكيمَ بنَ حِزامٍ أَخْبَرَهُ: أَنَّهُ قالَ لرسولِ اللهِ ﷺ: أَرَأَيْتَ أُموراً كُنْتُ أَتَحَنَّثُ بِها في الجاهِلِيَّةِ؛ مِن صَدَقَةٍ أو عَتاقَةٍ أو صِلَةِ رَحِمٍ، أَفيها أَجْرٌ؟ فقالَ لَهُ رسولُ اللهِ ﷺ: «أَسْلَمْتَ على ما أَسْلَفْتَ مِن خَيْرٍ».

KO JE URADIO DOBRO DJELO PRIJE ISLAMA, A ZATIM PREŠAO NA ISLAM

70. 'Urve b. ez-Zubejr prenosi da ga je Hakim b. Hizam obavijestio da je upitao Allahovog Poslanika, ﷺ: *Šta kažeš o djelima kojima sam izražavao svoju pobožnost u predislamsko vrijeme, poput sadake, oslobađanja robova i održavanja rodbinskih odnosa? Ima li od toga nagrade?!*

Poslanik, ﷺ, mu je odgovorio: ***Prešao si na islam nakon što si prethodno činio dobro.***[1]

باب التحذير من الابتلاء

٧١ - عن حُذَيْفَةَ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: كنّا مع رسولِ اللهِ ﷺ، فقالَ: «أَحْصوا لي كَمْ يَلْفِظُ الإِسْلامَ». قالَ: فقُلْنا: يا رسولَ اللهِ! أَتَخافُ عَلَيْنا ونَحْنُ ما بينَ السِّتِّ مِئَةٍ إلى السَّبْعِ مِئَةٍ؟ قالَ: «إِنَّكُم لا تَدْرُونَ لَعَلَّكُم أَنْ تُبْتَلَوْا». قالَ: فابْتُلينا، حتّى جَعَلَ الرَّجُلُ مِنّا لا يُصَلّي إِلاّ سِرّاً

UPOZORENJE OD ISKUŠENJA

71. Huzejfe, ؓ, kaže: *Bili smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, kada je rekao:* **Načinite mi statističke podatke:**

---

[1] Imam Nevevi prenosi od Kadi Ijada da je rekao: *Rečeno je u značenju hadisa da te Allah uputio na islam zbog bereketa tih dobrih djela* (op. prev.).

koliko osoba izgovara šehadet – pripadnost islamu![1]

Rekao je: *Rekli smo:* **Zar se plašiš za nas, Allahov Poslaniče, a nas je između šest i sedam stotina.**

On je, ﷺ, rekao: ***Vi ne znate, možda ćete biti stavljeni na iskušenja!***

Rekao je: **Pa smo stavljeni na iskušenja, tako da su neki od nas čak tajno klanjali.**

بابٌ بَدَأَ الإِسْلامُ غَرِيباً وسَيَعُودُ غَرِيباً

كَما بَدأَ وهُو يَأْرِزُ بينَ المَسْجِدَيْنِ

٧٢ ـ عن ابن عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما، عن النبيِّ ﷺ؛ قال: «إنَّ الإِسْلامَ بَدَأَ غريباً، وسَيَعُودُ غريباً كَما بَدأَ، وهُو يأْرِزُ بينَ المَسْجِدَيْنِ كَما تأْرِزُ الحَيَّةُ في جُحْرِها».

ISLAM JE ZAPOČEO S MALIM BROJEM I ZAVRŠIĆE SE, KAO ŠTO JE I POČEO, S MALIM BROJEM, SKUPLJAJUĆI SE IZMEĐU OVA DVA MESDŽIDA

72. Ibn Omer, ؓ, prenosi od Vjerovjesnika, ﷺ, da je rekao: ***Islam je, doista, počeo s malim brojem i vratiće se takav; skupiće se između ova dva mesdžida kao što se zmija savije u svojoj rupi.***

[1] Ovaj hadis je osnova za ono što je danas poznato kao vođenje statističkih podataka.

بابُ ما بُدِيءَ بِهِ رسولُ اللّهِ ﷺ مِنَ الوَحْيِ

٧٣ ـ عنْ عُروةَ بنِ الزُّبَيرِ؛ أَنَّ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها زَوْجَ النبيِّ ﷺ أخبرتْهُ؛ أنَّها قالتْ: كانَ أَوّلُ ما بُدِيءَ به رسولُ اللّهِ ﷺ مِنَ الوَحْيِ الرُّؤْيا الصَّادِقَةَ في النَّوْمِ، فكانَ لا يَرى رُؤْيا إلاّ جاءَتْ مِثْلَ فَلَقِ الصُّبْحِ.

ثُمَّ حُبِّبَ إليهِ الخَلاءُ، فكانَ يَخْلو بغارِ حِراءٍ يَتَحَنَّثُ فيهِ (وهُوَ التَّعَبُّدُ) الليالِيَ أُولاتِ العَدَدِ قَبْلَ أنْ يَرْجِعَ إلى أَهْلِهِ، ويَتَزَوَّدُ لِذلكَ، ثُمَّ يَرْجِعُ إلى خديجةَ فيتَزَوَّدُ لِمِثْلِها، حتَّى فَجِئَهُ الحَقُّ وهوَ في غارِ حِراءٍ، فجاءَهُ المَلَكُ، فقالَ: اقرأْ. قالَ: «**ما أنا بقارِىءٍ**». قالَ: «**فأَخَذَني فغطَّني حتى بلَغَ مِنّي الجَهْدَ، ثمَّ أرْسَلني، فقال: اقرأْ. قلتُ: ما أنا بقارِىءٍ. فأَخَذَني فغطَّني الثانِيَةَ، حتَّى بلَغَ مِنّي الجَهْدَ، ثمَّ أَرْسَلَني، فقالَ: اقرأْ. فقلْتُ: ما أنا بِقارِىءٍ. فأَخَذَني فغَطَّني الثالِثَةَ، حتَّى بَلَغَ مِنّي الجَهْدَ، ثمَّ أَرْسَلَني، فقالَ:** ﴿ٱقْرَأْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلَّذِى خَلَقَ ۝١ خَلَقَ ٱلْإِنسَـٰنَ مِنْ عَلَقٍ ۝٢ ٱقْرَأْ وَرَبُّكَ ٱلْأَكْرَمُ ۝٣ ٱلَّذِى عَلَّمَ بِٱلْقَلَمِ ۝٤ عَلَّمَ ٱلْإِنسَـٰنَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝٥﴾ [العلق: ١ ـ ٥].

فرَجَعَ بِها رسولُ اللّهِ ﷺ تَرْجُفُ بوادِرُهُ، حتَّى دَخَلَ على خَديجةَ، فقالَ: «**زَمِّلوني، زَمِّلوني**». فزَمَّلوهُ حتَّى ذَهَبَ عنهُ الرَّوْعُ، ثُمَّ قالَ لِخديجةَ: «**أَيْ خَديجةُ! ما لي؟**» وأَخْبَرَها الخَبَرَ؛ قالَ: «**لقدْ خَشيتُ على نَفْسي**». فقالَتْ لهُ خَديجةُ: كلاَّ؛ أَبْشِرْ؛ فواللّهِ؛ لا يُخْزيكَ اللّهُ أَبَداً، واللهِ؛ إنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحِمَ، وتَصْدُقُ الحَديثَ، وتَحْمِلُ الكَلَّ، وتَكْسِبُ المَعْدومَ، وتَقْري الضَّيْفَ، وتُعينُ على نَوائِبِ الحَقِّ.

فانْطَلَقَتْ بهِ خديجةُ حتَّى أَتَتْ بهِ وَرَقَةَ بنَ نَوْفَلِ بنِ أَسَدِ بنِ عبدِالعُزَّى، وهُوَ ابنُ عمِّ خديجةَ أخي أَبيها، وكانَ امْرَأً تَنَصَّرَ في الجاهِلِيَّةِ، وكانَ يَكْتُبُ الكِتابَ العَرَبيَّ، ويَكْتُبُ مِنَ الإنْجيلِ بِالعَرَبيَّةِ ما شاءَ اللّهُ تعالى أنْ يَكْتُبَ، وكانَ شَيْخاً كَبيراً قدْ عَمِيَ، فقالَتْ لهُ خَديجةُ: أَيْ عمِّ! اسْمَعْ مِنِ ابنِ أَخيكَ. قالَ وَرَقَةُ بنُ نَوْفَلٍ: يا ابنَ أَخي! ماذا تَرى؟ فأَخْبَرَهُ رسولُ اللّهِ ﷺ خَبَرَ ما رَأى، فقالَ لهُ وَرَقَةُ:

هٰذا النّاموسَ الّذي أُنزِلَ على موسى بنِ عِمرانَ ﷺ، يا لَيْتَني فيها جَذَعاً! يا لَيْتَني أكونُ حينَ يُخرِجُكَ قَوْمُكَ. قالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «أَوَ مُخرِجيَّ هم؟!». قالَ وَرَقَةُ: نعمْ؛ لمْ يَأْتِ رَجُلٌ قطُّ بِما جِئْتَ بهِ إلاّ عُودِيَ، وإنْ يُدرِكْني يَوْمُكَ؛ أَنْصُرْكَ نَصراً مُؤَزَّراً.

ČIME JE POČELA OBJAVA ALLAHOVOM POSLANIKU, ﷺ

73. Od U'rvea b. Zubejra prenosi se da ga je Aiša, ﵂, supruga Vjerovjesnikova, obavijestila i rekla: *Prvo čime je počela objava Allahovom Poslaniku su istiniti snovi koje je viđao. Kakav god san bi vidio, on bi se obistinio kao svitanje zore. Nakon toga Poslanik,* ﷺ, *zavolio je osamljivanje. Tako bi noćima ostajao u pećini Hira u ibadetu, prije nego što bi se vratio svojoj ženi, a prije toga bi uzimao potrebnu opskrbu. Nakon što bi potrošio opskrbu vratio bi se Hatidži, iznova se snabdijevao i ponovo vraćao u pećinu. Tako je radio sve dok mu se jednom, dok je još bio u pećini Hira, nije iznenada pojavila Istina. Došao mu je melek i rekao:* **Čitaj!**

Odgovorio je: ***Ja čitati ne znam.***

Vjerovjesnik, ﷺ, *je rekao:* ***Zatim me je uzeo i pritisnuo toliko da sam osjetio bol, a zatim me pustio i rekao: Čitaj! Rekao sam: Ja ne znam čitati. Ponovo me je uzeo i stisnuo da sam osjetio bol, a zatim me pustio i rekao: Čitaj! Rekao sam: Ja ne znam čitati. Zatim me je ponovo uzeo i stisnuo po treći put da sam osjetio bol, zatim me pustio i rekao:***

ٱقۡرَأۡ بِٱسۡمِ رَبِّكَ ٱلَّذِي خَلَقَ ﴿١﴾ خَلَقَ ٱلۡإِنسَٰنَ مِنۡ عَلَقٍ ﴿٢﴾ ٱقۡرَأۡ وَرَبُّكَ ٱلۡأَكۡرَمُ ﴿٣﴾ ٱلَّذِي عَلَّمَ بِٱلۡقَلَمِ ﴿٤﴾ عَلَّمَ ٱلۡإِنسَٰنَ مَا لَمۡ يَعۡلَمۡ ﴿٥﴾

Čitaj, u ime Gospodara tvoga koji stvara, stvara čovjeka od ugruška! Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj, koji poučava peru, koji čovjeka poučava onome što ne zna.[1]

[1] *El-Alek, 1-5.*

S tim govorom se Allahov Poslanik, ﷺ, vratio uznemiren, tresući se od straha, došao kod Hatidže i rekao: **Umotajte me, umotajte me!** *- nakon čega su ga umotali. Kada se smirio, obratio se Hatidži i upitao je:* **Hatidža, šta se to meni dešava?**

Nakon toga joj je ispričao šta mu se desilo. Rekao je: **Bojim se za sebe.**

Hatidža mu je rekla: **Ne boj se, nego se raduj. Tako mi Allaha, tebe On nikada neće osramotiti niti poniziti. Ti održavaš rodbinske veze, govoriš istinu, pomažeš slabe, nemoćne i siromašne, ti stičeš veliki imetak i trošiš ga na dobre i plemenite stvari, ugošćuješ goste i pomažeš istinu.**

Poslije toga Hatidža je otišla s njim kod Vereke b. Nevfela b. Eseda b. Abdu-l-Uzzaa, Hatidžina amidžića, čiji su očevi braća. On je u džahilijjetu primio kršćanstvo, pisao je arapskim pismom i pisao arapskim iz Indžila. Uz to, bio je oronuli i slijepi starac.

Hatidža mu je rekla: **Amidža**[1]**, saslušaj sina svoga brata.**[2]

Vereka je upitao: **Bratiću, šta vidiš?**

Allahov Poslanik, ﷺ, ga je obavijestio o onome što je vidio. Vereka je rekao: **To je Džibril koji je dolazio Musa b. Imranu, ؑ. Kamo sreće da sam mladić u snazi. Kamo sreće da budem živ kada te tvoj narod protjera.**

*Allahov Poslanik, ﷺ, je tada upitao: **Zar će me oni protjerati?***

Vereka je odgovorio: **Da, jer nikad ni jedan čovjek nije došao sa onim sa čim si ti došao a da nije bio maltretiran. Ako poživim do vremena kada objelodaniš poslanstvo, istinski ću te pomoći.**

---

[1] Nazvala ga je tako iz poštovanja. U drugoj predaji pisac kaže: *amidžiću.*

[2] Ovo je stil kontaktiranja i ophođenja iz poštovanja, što ne znači da su oni u rodbinskoj vezi (op. prev.).

٧٤ـ عن يحيى؛ قال: سألتُ أبا سلمة: أيُّ القرآنِ أُنزلَ قبلُ؟ قال: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمُدَّثِّرُ ①﴾. فقلتُ: أو: ﴿ٱقْرَأْ﴾. فقال: سألتُ جابرَ بن عبدِاللهِ رضيَ اللهُ عنهما: أيُّ القرآنِ أُنزلَ قبلُ؟ فقال: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمُدَّثِّرُ ①﴾. فقلتُ: أو: ﴿ٱقْرَأْ﴾. قال جابرٌ: أُحدِّثُكم ما حدَّثنا به رسولُ اللهِ ﷺ قال: «جاوَرْتُ بحراءَ شهراً، فلمّا قضيتُ جواري؛ نزلتُ، فاستبطنتُ بطنَ الوادي، فنوديتُ، فنظرتُ أمامي وخلفي وعن يميني وعن شمالي، فلم أرَ أحداً، ثمّ نوديتُ، فلم أرَ أحداً، ثمّ نوديتُ، فرفعتُ رأسي؛ فإذا هو على العرشِ في الهواءِ (يعني: جبريل عليه السَّلام)، فأخذتني منهُ رجفةٌ شديدةٌ، فأتيتُ خديجةَ فقلتُ: دثِّروني. فدثَّروني، فصبُّوا عليَّ ماءً، فأنزلَ اللهُ عزَّ وجلَّ: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمُدَّثِّرُ ① قُمْ فَأَنذِرْ ② وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ③ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ④﴾».

74. Jahja je rekao: *Pitao sam Ebu Selemu:* **Šta je od Kur'ana prvo objavljeno?**

Odgovorio je: **Ja ejjuhe-l-muddessir!/O ti pokriveni!**

Upitao sam: **Zar nije Ikre'?**

Odgovorio mi je: **Pitao sam Džabira b. Abdullaha, ﷺ: Šta je prvo objavljeno od Kur'ana?**

Rekao je: ***Ja ejjuhe-l-muddessir/O ti pokriveni!***

Upitao sam: ***Zar nije Ikre'?***

Džabir je tada rekao: *Ispričaću vam ono što nam je ispričao Allahov Poslanik, ﷺ.*

On je rekao: ***Proveo sam mjesec dana u pećini Hira. Kada sam taj rok ispunio krenuo sam niz brdo i stigao u dolinu. Tada me je neko pozvao. Pogledao sam ispred i iza sebe, desno i lijevo, ali nikoga nisam vidio. Zatim me je neko ponovo pozvao, ali nikoga nisam vidio. Zatim sam i po treći put pozvan. Podigao sam glavu i vidio ga na prijestolju, na nebu.*** *Znači Džibrila,* عليه السلام. ***Od tog prizora sam se žestoko uplašio. Došao sam Hatidži i rekao:*** **Pokrijte me!** ***Pokrili su me i posuli vodom. Tada je Allah objavio ove ajete:***

يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمُدَّثِّرُ ① قُمْ فَأَنذِرْ ② وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ③ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ④ وَٱلرُّجْزَ فَٱهْجُرْ ⑤

O ti, pokriveni! Ustani i opominji! I Gospodara svog veličaj! I haljine svoje očisti! I kumira se kloni![1]

باب في كَثْرَةِ الوَحْيِ وتَتابُعِهِ

٧٥ - عن أَنَسِ بنِ مالِكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: إنَّ اللّهَ عزَّ وجلَّ تابَعَ الوَحْيَ على رسولِ اللّهِ ﷺ قَبْلَ وَفاتِهِ حتّى تُوُفِّيَ، وأَكْثَرُ ما كانَ الوَحْيُ يومَ تُوُفِّيَ رسولُ اللّهِ ﷺ.

O OBILNOSTI OBJAVE I NJENOJ UZASTOPNOSTI

75. Od Enesa b. Malika, ﷺ, se prenosi da je Allah, ﷻ, uzastopno slao objavu Svom Poslaniku, ﷺ, sve do njegova preseljenja na onaj svijet. Najobilnija objava je bila na dan kada je umro Allahov Poslanik, ﷺ[2].

---

[1] *El-Muddesir, 1-5.*
[2] Tj. pred kraj njegova života (op. prev.).

بابُ الإِسْراءُ بِالنَّبيِّ ﷺ إِلى السَّماواتِ وفَرْضِ الصَّلَواتِ

٧٦ - عن أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «أُتيتُ بِالبُراقِ (وهُو دابَّةٌ، أبيضُ طَويلٌ، فوقَ الحِمارِ ودونَ البَغْلِ، يَضَعُ حافِرَه عندَ مُنْتَهى طَرْفِهِ)».

قالَ: «فَرَكِبْتُهُ، حتَّى أَتَيتُ بَيتَ المَقْدِسِ، فَرَبَطْتُهُ بالحَلْقَةِ التي يَرْبِطُ بها الأنبياءُ».

قالَ: «ثُمَّ دَخَلْتُ المَسْجِدَ، فصَلَّيتُ فيهِ رَكْعَتَينِ، ثُمَّ خَرَجْتُ، فجاءَني جِبْريلُ عليهِ السَّلامُ بإِناءٍ مِن خَمْرٍ وإِناءٍ مِن لَبَنٍ، فاخْتَرْتُ اللَّبَنَ، فَقالَ جِبْريلُ عليهِ السَّلامُ: اخْتَرْتَ الفِطْرَةَ».

قالَ: «ثُمَّ عَرَجَ بنا إِلى السَّماءِ، فاسْتَفْتَحَ جِبْريلُ، فَقيلَ لهُ: مَنْ أَنتَ؟ قالَ: جِبْريلُ. قيلَ: ومَنْ مَعَكَ؟ قالَ: محمدٌ. قيلَ: وقدْ بُعِثَ إِليهِ؟ قالَ: قدْ بُعِثَ إِليهِ. ففُتِحَ لنا؛ فإِذا بِآدَمَ، فَرَحَّبَ بي، ودعا لي بخَيرٍ.

ثُمَّ عَرَجَ بنا لى السَّماءِ الثَّانِيَةِ، فاسْتَفْتَحَ جِبْريلُ عليهِ السَّلامُ، فقيلَ: مَن أَنتَ؟ قالَ: جِبْريلُ. قيلَ: ومَن مَعَكَ؟ قالَ: محمدٌ. قيلَ: وقدْ بُعِثَ إِليهِ؟ قالَ: قدْ بُعِثَ إِليهِ. قالَ: «ففُتِحَ لنا؛ فإِذا أَنا بابْنَي الخالَةِ: عيسى ابنِ مَرْيَمَ ويَحْيى بنِ زَكَرِيَّا صَلَواتُ اللّهِ عليهِما، فرَحَّبا بي، ودَعَوا لي بخَيرٍ.

ثُمَّ عرَجَ بنا إِلى السَّماءِ الثَّالِثَةِ، فاسْتَفْتَحَ جِبريلُ، فقيلَ: مَن أَنتَ؟ قالَ: جِبريلُ. قيلَ: ومَنْ معكَ؟ قالَ: محمدٌ ﷺ. قيلَ: وقدْ بُعِثَ إِليهِ. قالَ: قدْ بُعِثَ إِليهِ. ففُتِحَ لنا؛ فإِذا أَنا بِيوسُفَ ﷺ، إِذا هُوَ قدْ أُعطِيَ شَطْرَ الحُسْنِ». قالَ: «فَرَحَّبَ بي، ودَعا لي بِخَيرٍ.

ثُمَّ عَرَجَ بنا إِلى السَّماءِ الرَّابِعَةِ، فاسْتَفْتَحَ جِبريلُ، قيلَ: مَن هٰذا؟ قالَ: جِبريلُ. قيلَ: ومَن مَعَكَ؟ قالَ: محمدٌ ﷺ. قيلَ: وقدْ بُعِثَ إِليهِ؟ قالَ: قدْ بُعِثَ إِليهِ. ففُتِحَ لنا؛ فَإِذا أَنا بِإِدْرِيسَ، فرَحَّبَ بي، ودَعا لي بِخَيرٍ، قالَ اللّهُ عزَّ وجلَّ: ﴿وَرَفَعْنَٰهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾﴾.

ثُمَّ عَرَجَ بِنا إِلى السَّماءِ الخامِسَةِ، فاسْتَفْتَحَ جِبْرِيلُ، قِيلَ: مَن هٰذا؟ قالَ: جِبريلُ. قِيلَ: ومَن معَكَ؟ قالَ: محمد ﷺ. قِيلَ: وقَدْ بُعِثَ إِليهِ؟ قالَ: قدْ بُعِثَ إِليه. ففُتِحَ لَنا؛ فإِذا أنا بِهارونَ ﷺ، فرَحَّبَ، ودَعا لي بِخَيْرٍ.

ثُمَّ عَرَجَ بِنا إِلى السَّماءِ السَّادِسَةِ، فاسْتَفْتَحَ جبريلُ ﷺ. قِيلَ: مَنْ هٰذا؟ قالَ: جِبريلُ. قِيلَ: ومَن معكَ؟ قالَ: محمدٌ ﷺ. قِيلَ: وقدْ بُعِثَ إِليهِ؟ قالَ: قدْ بُعِثَ إِليهِ، فَفُتِحَ لنا؛ فإِذا أنا بِموسى ﷺ، فرَحَّبَ بي، ودَعا لي بخَيْرٍ.

ثُمَّ عَرَجَ بنا إِلى السَّماءِ السَّابعَةِ، فاسْتَفْتَحَ جِبريلُ، قِيلَ: مَنْ هٰذا؟ قالَ: جِبريلُ. قِيلَ: ومَن معكَ؟ قالَ: محمدٌ ﷺ. قِيلَ: وقدْ بُعِثَ إِليهِ؟ قالَ: قدْ بُعِثَ إِليهِ. ففُتِحَ لنا؛ فإِذا أنا بإِبْراهيمَ ﷺ مُسْنِداً ظَهْرَهُ إِلى البَيْتِ المَعْمورِ، وإِذا هُوَ يدْخُلُهُ كلَّ يومٍ سَبْعونَ ألفَ مَلَكٍ لا يَعودونَ إِليهِ.

ثُمَّ ذَهَبَ بي إِلى السِّدْرَةِ المُنْتَهى، وإِذا ورَقُها كآذانِ الفِيَلَةِ، وإِذا ثَمَرُها كالقِلالِ. قالَ: فلمَّا غَشِيَها مِنْ أمرِ اللهِ ما غَشِيَ؛ تغَيَّرَتْ، فما أحَدٌ مِن خَلْقِ اللهِ يَسْتَطيعُ أنْ يَنْعَتَها مِن حُسْنِها، فأوْحى اللهُ إِليَّ ما أوحى، ففَرَضَ عليَّ خَمسينَ صَلاةً في كلِّ يَوْمٍ ولَيْلَةٍ.

فنَزَلْتُ إِلى موسى ﷺ، فقالَ: ما فَرَضَ ربُّكَ على أُمَّتِكَ؟ قلتُ: خَمْسينَ صَلاةً. قالَ: ارْجِعْ إِلى رَبِّكَ فاسأَلْهُ التَّخْفيفَ؛ فإِنَّ أُمَّتكَ لا يُطيقونَ ذٰلكَ؛ فإِنِّي قدْ بَلَوْتُ بَني إِسْرائيلَ وخَبَرْتُهُم».

قالَ: «فَرَجَعْتُ إِلى ربِّي، فقلتُ: يا رَبِّ! خَفِّفْ على أُمَّتي. فَحَطَّ عنِّي خَمْساً، فرَجَعْتُ إِلى موسى عليهِ السَّلامُ فقُلْتُ: حَطَّ عنِّي خَمْساً. قالَ: إِنَّ أُمَّتَكَ لا يُطيقونَ ذٰلكَ؛ فارجِعْ إِلى ربِّكَ فَسَلْهُ التَّخفيفَ».

قالَ: «فلمْ أَزَلْ أَرْجِعُ بينَ ربِّي تَبارَكَ وتَعالى وبَيْنَ موسى عليهِ السَّلامُ حتَّى قالَ: يا محمدُ! إِنَّهُنَّ خَمْسُ صَلَواتٍ كلَّ يَوْمٍ ولَيْلَةٍ، لِكُلِّ صَلاةٍ عَشْرٌ؛ فذلكَ خَمْسونَ صَلاةً، ومَن هَمَّ بِحَسَنَةٍ، فلمْ يَعْمَلْها؛ كُتِبَتْ لهُ حَسَنَةً، فإنْ عَمِلَها؛ كُتِبَتْ لهُ عَشْراً، ومَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ، فلمْ يَعْمَلْها؛ لمْ تُكْتَبْ شيئاً، فإنْ عَمِلَها؛ كُتِبَتْ سَيِّئَةً واحِدَةً.

قالَ: «فَنَزَلْتُ حتَّى انْتَهَيْتُ إِلى موسى ﷺ، فَأَخْبَرْتُهُ، فقالَ: ارْجِعْ إِلى رَبِّكَ فاسْأَلْهُ التَّخْفيفَ». فقالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «فقُلْتُ: قدْ رَجَعْتُ إِلى ربِّي حتَّى اسْتَحْيَيْتُ منهُ».

POSLANIKOVO, ﷺ, UZDIZANJE NA NEBESA I PROPISIVANJE NAMAZA

76. Enes b. Malik, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Doveden mi je burak. To je duga bijela životinja veća od magarca a manja od mazge. Korak joj je toliki dokle oko može doprijeti. Jahao sam je sve dok nisam stigao do Kudsa. Svezao sam je za jednu halku za koju vezuju poslanici. Zatim sam ušao u džamiju i klanjao dva rekjata. Nakon toga sam izišao. Došao mi je Džibril,* ﵇, *sa posudom vina i s posudom mlijeka. Odabrao sam mlijeko.*

Odabrao si prirodu - *rekao mi je Džibril,* ﵇.

Nakon toga sam podignut na nebesa. Džibril, ﵇, *je zatražio da se otvore.*

Upitan je bio: **Ko si ti?**

Džebrail - *rekao je.*

Ponovo je upitan: **Ko je s tobom?**

Muhammed - *rekao je.*

Pitan je opet: **Zar je već poslan?**

Jest, poslan je - *rekao je Džibril.*

Nakon toga nam je otvoreno. Odmah sam vidio Adema. Izrazio mi je dobrodošlicu i za mene uputio hajr-dovu.

Zatim smo podignuti na drugo nebo. Džibril, ﵇, *zatražio je da se otvori.*

Rečeno mu je: **Ko si ti?**

Džibril *- rekao je.*

Ko je s tobom *- upitan je?*

Muhammed *- rekao je.*

Zar je već poslan? *- upitano je?*

Da *- rekao je Džibril.*

Zatim nam je otvoreno drugo nebo. Na njemu sam vidio dva tetića Isaa b. Merjem i Jahjaa b. Zekerijaa. Izrazili su mi dobrodošlicu i za mene uputili hajr-dovu.

Nakon toga smo podignuti na treće nebo. Džibril, ﷺ, *zatražio je da se otvori.*

Upitan je: **Ko si ti?**

Džibril *- odgovorio je.*

Ko je s tobom?

Muhammed *- rekao je.*

Zar je već poslan? *- upitano je.*

Da, poslan je *- rekao je Džibril.*

Zatim nam je otvoreno treće nebo. Na njemu sam vidio Jusufa. Vidio sam da mu je dato pola ljepote. Izrazio mi je dobrodošlicu i uputio za mene hajr-dovu.

Nakon toga smo podignuti na četvrto nebo. Džibril, ﷺ, *zatražio je da se otvori. Upitan je:* **Ko si ti?**

Džibril *- rekao je.*

Ko je s tobom?

Muhammed *- odgovorio je.*

Zar je već poslan? *- upitano je.*

Da, poslan je *- odgovorio je Džibril.*

Nakon toga nam je otvoreno četvrto nebo. Na njemu sam vidio Idrisa. Izrazio mi je dobrodošlicu i uputio za mene hajr-dovu. Allah, ﷻ, *je za njega rekao:*

وَرَفَعْنَٰهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾

Podigli smo ga na visoko mjesto.[1]

---

[1] *Merjem, 57.*

Nakon toga smo podignuti na peto nebo. Džibril, عليه السلام*, zatražio je da se otvori.*

Rečeno je: ***Ko si ti?***

Džibril - *odgovorio je.*

Ko je s tobom?

Muhammed - *rekao je.*

Zar je već poslan? *- rečeno je.*

Poslan je - *odgovorio je Džibril,* عليه السلام.

Nakon toga nam je otvoreno peto nebo. Na njemu sam vidio Haruna. Izrazio mi je dobrodošlicu i uputio za mene hajr-dovu.

Poslije toga smo podignuti na šesto nebo. Džibril, عليه السلام*,zatražio je da se otvori.*

Ko si ti? *- upitan je.*

Džibril - *odgovorio je.*

Ko je s tobom?

Muhammed - *rekao je.*

Zar je već poslan*? - upitano je.*

Jest, poslan je - *rekao je Džibril,* عليه السلام.

Nakon toga nam je otvoreno šesto nebo. Na njemu sam vidio Musaa. Izrazio mi je dobrodošlicu i uputio za mene hajr-dovu.

Podignuti smo poslije toga na sedmo nebo. Džibril, عليه السلام*, zatražio je da se otvori.*

Ko si ti? *- upitan je.*

Džibril - *odgovorio je.*

Ko je s tobom? *- rečeno mu je.*

Muhammed - *odgovorio je.*

Zar je već poslan*? - upitano je.*

Da, poslan je - *odgovorio je Džibril,* عليه السلام.

Nakon toga otvoreno nam je sedmo nebo. Na njemu sam vidio Ibrahima naslonjena leđima na Bejtu-l-m'amur. U tu kuću svaki dan ulazi sedamdeset hiljada meleka koji se više ne vraćaju u nju.

Zatim sam odveden do Sidreti-l-muntehaa. Njegovi listovi su kao slonove uši a plodovi kao veliki ćupovi. Kada mu dođe neka Allahova

naredba promijeni se tako da niko od Allahovih stvorenja ne može opisati njegovu ljepotu.

Allah mi je tada objavio što je htio. Propisao mi je svaki dan i noć po pedeset namaza. Sišao sam nakon toga do Musaa, عليه السلام.

Upitao me je: **Šta je Allah naredio tvom ummetu?**

***Pedeset namaza** - rekao sam.*

Vrati se svom Gospodaru i zatraži olakšanje - *rekao je Musa.* **Tvoj ummet to neće moći izdržati (podnijeti). Ja sam iskušao i ispitao sinove Israilove.**

Vratio sam se svom Gospodaru i rekao: **O Gospodaru, olakšaj mom *ummetu! Allah mi je smanjio za pet namaza.***

Vratio sam se Musau i rekao: ***Allah mi je smanjio za pet namaza.***

Rekao je: **Tvoj ummet ni to neće moći podnijeti. Zato se vrati svom Gospodaru i zamoli ga da ti olakša.**

Tako sam neprestano išao od svog Gospodara do Musaa, عليه السلام*, sve dok moj Gospodar nije rekao:* ***Muhammede, zadužujem te s pet namaza, svaki dan i noć, a svaki namaz će vrijediti kao deset namaza i to je pedeset namaza.***

Pa ko odluči da uradi neko dobro djelo, pa ga ne uradi, upisaće mu se da je uradio jedno dobro djelo. Pa ako ga uradi, pisaće mu se da je uradio deset dobrih djela.

A ko odluči da uradi neko loše djelo, pa ga ne uradi, neće mu se ništa upisati. A ako ga uradi upisaće mu se jedno loše djelo.

Nakon toga sam krenuo i došao do Musaa. Obavijestio sam ga o tome. Rekao mi je: ***Vrati se svom Gospodaru i zamoli ga da ti još olakša.***

Allahov Poslanik je rekao: ***Vratio sam se svom Gospodaru, ali sam se zastidio od Njega.***

بابٌ ذِكْرُ النبيِّ ﷺ الأنْبِياءَ عليهم السلام

٧٧ - عنِ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: سِرْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ بينَ مَكَّةَ والمَدينَةِ، فَمَرَرْنا بِوادٍ، فقالَ: «أَيُّ وادٍ هٰذا؟». فَقالوا: وادي الأزْرَقِ. فقالَ: «كَأَنّي أَنظُرُ إِلى مُوسى عليهِ السَّلامُ (فَذَكَرَ مِن لَوْنِهِ وشَعَرِهِ شَيئاً لَمْ يَحْفَظْهُ داودُ) واضِعاً إِصْبَعَيهِ في أُذُنَيهِ، لهُ جُؤارٌ إِلى اللهِ تَعالى بِالتَّلْبِيَةِ، ماراً بِهٰذا الوادي».

قالَ: ثمَّ سِرْنا حتَّى أَتَينا على ثَنِيَّةٍ، فقالَ: «أَيُّ ثَنِيَّةٍ هٰذِهِ؟». قالوا: هَرْشى أَوْ لَفْتٌ. فقالَ: «كَأَنّي أَنظُرُ إِلى يُونُسَ على ناقَةٍ حَمْراءَ، عليهِ جُبَّةُ صوفٍ، خِطامُ ناقَتِهِ ليفُ خُلْبَةٍ، ماراً بِهٰذا الوادِي مُلَبِّياً».

POSLANIKOVO, ﷺ, SPOMINJANJE VJEROVJESNIKA, ﷺ

77. Ibn Abbas, ؓ, rekao je: *Putovali smo jedanput s Allahovim Poslanikom,* ﷺ, *između Mekke i Medine, pa smo prošli pored neke doline. Poslanik,* ﷺ, *je, tada, upitao:* **Koja je ovo dolina?**

Dolina Ezrak! *- odgovorili su.*

Rekao je: ***Kao da gledam Musaa,*** ؑ, (pa je spomenuo njegovu boju kože i kose, što Davud nije zapamtio) ***kako prolazi kroz ovu dolinu, stavio je dva prsta u uši glasno učeći Allahu telbiju.***

Zatim smo krenuli dalje dok nismo došli do neke brdske padine. Poslanik, ﷺ, *je potom upitao:* **Koja je ovo padina?**

Rekli su: ***Brdo Herša ili Left.***[1]

Poslanik, ﷺ, *je rekao:* ***Kao da gledam Junusa - jaše na crvenoj kamili, obučen u džube od vune, a povodac njegove kamile je od palmina lika - kako ide ovom padinom i uči telbiju.***

[1] To je brdo koje se nalazi na putu između Šama i Medine, blizu Džuhfe.

٧٨ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «حينَ أُسْرِيَ بي لَقيتُ مُوسى عليهِ السَّلامُ (فَنَعَتَهُ النبيُّ ﷺ)؛ فإذا هُو رَجُلٌ (حَسِبْتُه قالَ:) مُضْطَرِبٌ، رَجِلُ الرَّأسِ، كأنَّهُ مِن رِجالِ شَنوءَةَ». قالَ: «ولَقيتُ عيسى (فَنَعَتَهُ النبيُّ ﷺ)؛ فإذا هُو رَبْعَةٌ أحْمَرُ، كأنَّما خَرَجَ مِن دِيماسٍ (يَعْني: حَمَّاماً)». قالَ: «ورَأيتُ إبْراهيمَ عليهِ السَّلامُ، وأنا أشْبَهُ وَلَدِه بهِ». قالَ: «فأُتيتُ بإناءَيْنِ في أحَدِهما لَبَنٌ وفي الآخَرِ خَمْرٌ، فقيلَ لي: خُذْ أيَّهُما شِئْتَ. فأخَذْتُ اللَّبَنَ، فشَرِبْتُهُ، فقالَ: هُدِيتَ الفِطْرَةَ (أوْ: أصَبْتَ الفِطْرَةَ)، أما إنَّكَ لوْ أخَذْتَ الخَمْرَ؛ غَوَتْ أُمَّتُكَ».

78. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Kada sam bio na Israu sreo sam Musaa,* ﷺ - pa ga je Poslanik, ﷺ, opisao. *To je čovjek* - mislim da je Poslanik, ﷺ, rekao - ***suhonjav i mršav, kovrdžave kose kao da je Šenuac.***

Zatim je rekao: *Sreo sam i Isaa* - pa ga je Poslanik, ﷺ, opisao i rekao da je čovjek srednjeg rasta, svijetle puti[1], kao da je izišao iz kupatila.

Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Vidio sam i Ibrahima,* ﷺ*. Ja sam mu od njegove djece najsličniji.***

Nakon toga su mi donesene dvije posude; u jednoj je bilo mlijeko a u drugoj vino. Rečeno mi je da izaberem od njih koju hoću. Odabrao sam mlijeko i popio ga. Rečeno mi je tada da sam odabrao ili pogodio prirodu, a da si uzeo vino tvoj ummet bi zalutao.

[1] U jednoj predaji: *plav*, a udrugoj: *tamnoput* – što su suprotnosti. Moguće je da je između plave i crne, ili približno toj boji.

باب في ذكر النبيِّ ﷺ المسيح عليه السَّلامُ والدَّجَال

٧٩ ـ عن عَبْدِاللّهِ بن عُمَرَ رضي اللّه عنهما؛ قال: ذَكَرَ رسولُ اللّهِ ﷺ يوماً بينَ ظَهْرانَي النَّاس المَسيحَ الدَّجَّال، فقال: «إنَّ اللّه تَبارَكَ وتعالى ليسَ بأعْوَرَ، ألا إنَّ المَسيحَ الدَّجَّال أعْوَرُ عَيْنِ اليُمنى، كأنَّ عَيْنَهُ عِنَبَةٌ طافِيَةٌ». قال: وقال رسولُ ﷺ: «أراني اللَّيلَةَ في المَنام عِنْدَ الكَعْبَةِ؛ فإذا رَجلٌ آدَمُ كأحْسَنِ ما ترى مِن أُدْم الرِّجالِ، تَضْرِبُ لِمَّتُهُ بينَ مَنْكِبَيهِ، رَجِلُ الشَّعَرِ، يَقْطُرُ رأسهُ ماءً، واضِعاً يَدَيْهِ على مَنْكِبَيْ رَجُلَيْنِ، وهو بَيْنَهُما يَطوفُ بالبَيْتِ، فقلتُ: مَن هذا؟ فقالوا: المسيحُ ابنُ مَرْيَم. ورَأيْتُ وراءَهُ رَجُلاً جَعْداً قَطِطاً، أعْوَرَ عَيْنِ اليُمنى، كأشْبَهِ مَن رَأيْتُ مِن النَّاس بابْنِ قَطَنٍ، واضِعاً يَدَهُ على مَنْكِبَيْ رَجُلَيْنِ، يَطوفُ بالبَيْتِ، فقُلْتُ: مَن هٰذا؟ قالوا: هٰذا المَسيحُ الدَّجّالُ».

POSLANIKOVO, ﷺ, SPOMINJANJE ISAA, عليه السلام, I DEDŽDŽALA

79. Abdullah b. Omer, رضي الله عنهما, je rekao: *Jednoga dana Allahov Poslanik, ﷺ, je ljudima spomenuo Dedždžala i rekao:* ***Uzvišeni Allah, ﷻ, nije ćorav. Mesih Dedždžal je zaista ćorav u desno oko. Njegovo desno oko je ispupčeno kao grožđica.***

Allahov Poslanik još je rekao: ***Ove noći mi je u snu kod Kjabe pokazan crn čovjek u najljepšem obliku u kom se može vidjeti tamnoput čovjek. Kosa mu je padala po ramenima i bila je kovrdžava. Sa glave mu je kapala voda. Stavio je svoje ruke na ramena dvojice ljudi. Išao je između njih tavafeći oko Kjabe.***

Upitao sam: Ko je ovo? Rekli su mi: Isa b. Merjem.

Iza njega sam vidio čovjeka čija je kosa bila puno kovrdžava, ćorava u desno oko, najsličniji je Ibn Katanu. Stavio je svoju ruku na ramena dvojice ljudi tavafeći oko Kjabe. Upitao sam: Ko je ovo? Rekli su mi: Ovo je Mesih Dedždžal.

بابُ صَلَّى النبيُّ ﷺ بالأنْبياءِ عليهِمُ السَّلامُ

٨٠ ـ عنْ أبي هُريرَةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «لَقَدْ رَأيْتُني في الحِجْرِ، وقُرَيْشٌ تَسْألُني عنْ مَسْرايَ، فَسَألَتْني عنْ أشْياءَ مِن بَيْتِ المَقْدِسِ لمْ أُثْبِتْها، فكُرِبْتُ كُرْبَةً ما كُرِبْتُ مِثْلَهُ قطُّ؛ فَرَفَعَهُ اللَّهُ لي أنْظُرُ إليهِ، ما يَسْألُوني عنْ شيْءٍ إلاَّ أنْبأْتُهم بهِ.

وقد رَأيْتُني في جَماعةٍ مِن الأنبياءِ؛ فإذا موسى عليهِ السَّلامُ قائِمٌ يُصَلّي؛ فإذا رَجُلٌ ضَرْبٌ جَعْدٌ كأنَّهُ مِن رِجالِ شَنُوءَةَ، وإذا عيسى ابنُ مَرْيَمَ قائِمٌ يُصَلّي، أقْرَبُ النّاسِ بهِ شَبَهاً عُروةُ بنُ مسعودٍ الثَّقَفِيُّ، وإذا إبراهيمُ عليهِ السَّلامُ قائِمٌ يُصَلّي، أشْبَهُ النّاسِ به صاحِبُكُم (يَعْني: نَفْسَهُ)، فَحانَتِ الصَّلاةُ، فأمَمْتُهُم، فلمّا فَرَغْتُ مِنَ الصَّلاةِ؛ قالَ لي قائِلٌ: يا محمدُ! هٰذا مالِكٌ صاحبُ النّارِ؛ فَسَلِّمْ عليه. فالْتَفَتُّ إليهِ؛ فَبَدَأني بالسَّلامِ».

POSLANIK, ﷺ, JE KLANJAO POSLANICIMA, عليهم السلام

80. Ebu Hurejre, رضي الله عنه, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Našao sam se u hidžru kada su me Kurejševići pitali o mom Israu. Pitali su me o nekim stvarima iz Kudsa koje nisam zapamtio. Tako sam se našao u situaciji u kakvoj se nikada do tada nisam našao. Allah mi je tada pokazao Kuds kao da sam gledao u njega. O čemu god su me pitali odgovorio sam im. Našao sam se, također, u društvu poslanika. Vidio sam Musaa, عليه السلام, da klanja. Bio je vitak, valovite kose kao da je Šenuac. Vidio sam i Isaa da klanja. Njemu je najsličniji 'Urve b. Mes'ud es-Sekafi. Vidio sam Ibrahima, عليه السلام, kako klanja. Njemu je nasličniji vaš prijatelj*** **(misleći na sebe).** ***Nakon toga je nastupilo namasko vrijeme. Ja sam predvodio namaz. Kada sam završio namaz neko mi je rekao: Muhammede, ovo je Malik, odgovorni za vatru, pa se poselami sa njim! Okrenuo sam se prema njemu pa mi je on prvi nazvao selam.***

باب انْتِهاءُ النبيِّ ﷺ إلى سِدْرَةِ المُنْتَهى في الإسْراءِ

٨١ ـ عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: لمّا أُسْرِيَ برسولِ اللّهِ ﷺ؛ انْتُهِيَ بهِ إلى سِدْرَةِ المُنْتَهى، وهِيَ في السَّماءِ السّادِسَةِ، إلَيْها يَنْتَهي ما يُعْرَجُ بهِ مِن الأرْضِ، فَيُقْبَضُ مِنها، وإلَيْها يَنْتَهي ما يُهْبَطُ به مِن فَوْقِها فيُقْبَضُ مِنها. قالَ: ﴿إِذْ يَغْشَى ٱلسِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ﴿١٦﴾﴾ [النجم: ١٦]. قالَ: فَراشٌ مِن ذَهَبٍ. قالَ: فأُعْطِيَ رسولُ اللّهِ ﷺ ثلاثاً: أُعْطِيَ الصَّلواتِ الخَمْسَ، وأُعْطِيَ خواتِمَ سُورَةِ البَقَرَةِ، وغُفِرَ لِمَنْ لمْ يُشْرِكْ باللّهِ مِن أُمَّتِهِ شَيْئاً المُقْحِماتُ.

POSLANIKOVO, ﷺ, DOSTIZANJE DO SIDRETI-L-MUNTEHAA U NOĆI ISRAA

81. Abdullah b. Mes'ud, ﵁, rekao je: *Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, bio na Israu doveden je čak do Sidreti-l-muntehaa. On je na šestom nebu.*[1] *Do njega dopire sve što se diže sa Zemlje i tu se prihvata. Do Sidreta također dopire sve što se spušta s onoga što je iznad njega i tu se prihvaća.* Citirao je *zatim ovaj ajet:*

إِذْ يَغْشَى ٱلسِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ﴿١٦﴾

Kad je Sidru pokrivalo ono što je pokrivalo.[2]

*Rekao je da su to dušeci od zlata. Tada su Allahovom Poslaniku, ﷺ, date tri stvari: dato mu je pet namaza, zadnji ajeti sure **El-Bekare** i dato mu je obećanje da će bit oprošteno svakom onom ko ne bude činio širk.*

[1] Dio Sidreti-l-muntehaa je na šestom, a glavnina na sedmom nebu (šerh En-Nevevi, III džuz, 5. str. - op. prev.).

[2] *En-Nedžm, 16.*

باب في قوله تعالى: ﴿فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ۝٩﴾

٨٢ - عن الشيباني؛ قال: سألت زرّ بن حبيش رضي الله عنه عن قول الله عزّ وجلّ: ﴿فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ۝٩﴾ [النجم: ٩]؟ فقال: أخبرني ابن مسعود رضي الله عنه؛ أنّ النبيّ ﷺ رأى جبريل عليه السّلام له ستمائة جناح.

O GOVORU UZVIŠENOG:

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ۝٩

BIO JE BLIZU DVA LUKA ILI BLIŽE

82. Šejbani je rekao: *Pitao sam Zirra b. Hubejša, ﷺ, o riječima Uzvišenog Allaha:*

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ۝٩

***Bio je blizu dva luka ili bliže.*[1]**

Rekao mi je: **Obavijestio me je Ibn Mes'ud, ﷺ, da je Poslanik, ﷺ, vidio Džibrila, ﷺ, na sebi je imao šest stotina krila.**

٨٣ - عن ابن عبّاس رضي الله عنهما؛ قال: ﴿مَا كَذَبَ ٱلْفُؤَادُ مَا رَأَىٰٓ ۝١١﴾ ... ﴿وَلَقَدْ رَءَاهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ۝١٣﴾ [النجم: ١١؛ ١٣].
قال: رآه بفؤاده مرّتين.

83. Ibn Abbas, ﷺ, je rekao o ovim ajetima:

مَا كَذَبَ ٱلْفُؤَادُ مَا رَأَىٰٓ ۝١١

***Srce nije poreklo ono što je vidio.*[2]**

---

1 *En-Nedžm, 9.*

2 *En-Nedžm, 11.*

وَلَقَدْ رَءَاهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾

On Ga je i drugi put vidio.[1]

On kaže: *Poslanik, ﷺ, je vidio Allaha dva puta svojim srcem.*[2]

---

[1] *En-Nedžm, 13.*

[2] Osim toga što je ovaj govor mevkuf (govor ashaba), razumije se da Ga nije vidio očima tako da to nije u kontradiktornosti hadisu koji prenosi Aiša, ﵂, u slijedećem poglavlju, gdje je jasno negirala viđenje, jer ona misli na viđenje očima. O tome govori hadis Ebu Zerra koji je upitao Allahovog Poslanika, ﷺ: *Da li si vidio svoga Gospodara.* Reče: ***Svjetlo, kako ću Ga vidjeti.*** Bilježi ga Muslim, a pisac ga nije spomenuo. Jeste, ovaj hadis je kontradiktoran hadisu Aiše, ﵂, u drugom smislu, time što je ona pitala Poslanika, ﷺ, na što se odnosi ajet:

وَلَقَدْ رَءَاهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾

On Ga je i drugi put vidio.

Rekao je: **To se odnosi na Džibrila, ﵇.** ... Nema sumnje da merfu (riječi Poslanika, ﷺ) imaju prednost nad mevkufom (riječima ashaba).

بابٌ في رُؤيَةِ اللهِ جَلَّ جَلالُهُ

٨٤ - عن مَسْروقٍ؛ قالَ: كنتُ مُتَّكِئاً عندَ عائِشَةَ رضيَ اللّهُ عنها، فقالَتْ: يا أَبا عائشَةَ! ثَلاثٌ مَن تَكَلَّمَ بواحِدَةٍ منهُنَّ؛ فقدْ أَعْظَمَ على اللّهِ الفِرْيَةَ. قلتُ: ما هُنَّ؟ قالَتْ: مَنْ زَعَمَ أَنَّ محمداً ﷺ رأى رَبَّهُ؛ فقد أَعْظَمَ على اللّهِ الفِرْيَةَ. قالَ: وقدْ كُنْتُ متَّكِئاً، فجلَسْتُ، فقلتُ: يا أُمَّ المُؤمنينَ! أَنْظِريني ولا تَعْجَليني، أَلَمْ يَقُلِ اللّهُ تَعالى: ﴿وَلَقَدْ رَءَاهُ بِٱلْأُفُقِ ٱلْمُبِينِ ﴿٢٣﴾﴾ [التكوير: ٢٣]، ﴿وَلَقَدْ رَءَاهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾﴾ [النجم: ١٣]؟ فقالَتْ عائِشةُ رضيَ اللّهُ عنها: أنا أَوَّلُ هٰذِهِ الأُمَّةِ سَأَلَ عنْ ذٰلكَ رسولَ اللّهِ ﷺ، فقالَ: «**إِنَّما هُو جِبريلُ عليه السلامُ، لمْ أَرَهُ على صورَتِهِ التي خُلِقَ عليها غيرَ هاتَيْنِ المَرَّتَيْنِ، رأَيْتُهُ مُنْهَبِطاً مِنَ السَّماءِ، ساداً عِظَمُ خَلْقِهِ ما بينَ السَّماءِ إِلى الأرضِ**». فقالَتْ: أَوَلَمْ تَسمَعْ أَنَّ اللّهَ تعالى يَقولُ: ﴿لَّا تُدْرِكُهُ ٱلْأَبْصَٰرُ وَهُوَ يُدْرِكُ ٱلْأَبْصَٰرَ ۖ وَهُوَ ٱللَّطِيفُ ٱلْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾﴾ [الأنعام: ١٠٣]؟ أَوَلَمْ تَسْمَعْ أَنَّ اللّهَ عزَّ وجلَّ يَقولُ: ﴿وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُكَلِّمَهُ ٱللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِن وَرَآيِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا . . .﴾ إلى قَوْلِهِ: ﴿عَلِيٌّ حَكِيمٌ ﴿٥١﴾﴾ [الشورى: ٥١]؟

قالَتْ: ومَن زَعَمَ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كَتَمَ شيئاً مِن كِتابِ اللّهِ؛ فقدْ أَعْظَمَ على اللّهِ الفِرْيَةَ، واللّهُ يقولُ: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلرَّسُولُ بَلِّغْ مَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ ۖ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُۥ﴾ [المائدة: ٦٧].

قالَتْ: ومَن زعمَ أَنَّهُ يُخبِرُ بِما يَكونُ في غَدٍ؛ فقدْ أَعْظَمَ على اللّهِ الفِرْيَةَ، واللّهُ يَقولُ: ﴿قُل لَّا يَعْلَمُ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ٱلْغَيْبَ إِلَّا ٱللَّهُ ۚ﴾ [النمل: ٥٦].

وزادَ داودُ: قالَتْ: ولَوْ كانَ محمدٌ ﷺ كاتِماً شيئاً مِمَّا أُنْزِلَ عليهِ لَكَتَمَ هٰذِهِ الآيَةَ: ﴿وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِيٓ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَٱتَّقِ ٱللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا ٱللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى ٱلنَّاسَ وَٱللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخْشَىٰهُ ۖ﴾ [الأحزاب: ٣٧].

O VIĐENJU UZVIŠENOG ALLAHA, ﷻ.

84. Mesruk je rekao: Sjedio sam naslonjen kod Aiše, ﵂, pa mi je rekla: *Ebu Aiša*[1], *ko bude od tri stvari o bilo kojoj govorio, izmislio je o Allahu veliku laž.*

Upitao sam: *Koje su to stvari?*

Rekla je: *Ko vjeruje da je Muhammed vidio svog Gospodara izmislio je veliku laž.*

Mesruk je rekao: *Bio sam naslonjen pa sam sjeo i rekao: Majko pravovjernih, sačekaj malo, nemoj me požurivati. Zar Uzvišeni Allah nije rekao:*

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ ﴿٢٣﴾

Vidio ga je na obzorju najvišem.[2]

وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾

On ga je i drugi put vidio?![3]

Aiša, ﵂, je rekla: *Ja sam bila prva od ovog ummeta koja je pitala Allahova Poslanika, ﷺ, o tome. Poslanik je tada rekao:* ***To je bio Džibril, عليه السلام. Njega sam samo dva puta vidio u liku u kojem je stvoren. Vidio sam ga kada se spuštao s nebesa, svojom grandioznošću zatvorio je prostor između nebesa i Zemlje.***

Zatim je upitala: Zar nisi čuo da je Uzvišeni Allah rekao:

لَّا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾

Pogledi do Njega ne mogu doprijeti, a On do pogleda dopire; On je milostiv i upućen u sve?![4]

---

[1] To je nadimak Mesrukov. On je bio od časnih tabi'ina. Nazvan je Mesruk (*ukraden*) zbog toga što ga je neki čovjek ukrao dok je bio dijete, potom je nađen. Umro je 63. god. po Hidžri.

[2] *Et-Tekvir, 23.*

[3] *En-Nedžm, 13.*

[4] *El-An'am, 103.*

Zar nisi čuo da je Allah rekao i ovo:

﴿ وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُكَلِّمَهُ ٱللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِن وَرَآئِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِىَ بِإِذْنِهِۦ مَا يَشَآءُ ۚ إِنَّهُۥ عَلِىٌّ حَكِيمٌ ﴾ ٥١

Nijednom čovjeku nije dato da mu se Allah obraća osim na jednom od tri načina: nadahnućem, ili iza zastora, ili da pošalje izaslanika koji, Njegovom voljom, objavljuje ono što On želi. On je, zaista, Uzvišen i Mudar?![1]

Rekla je potom: *Ko smatra da Allahov Poslanik, ﷺ, nije sve dostavio od Allahove Knjige izmislio je veliku laž. Allah je rekao:*

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرَّسُولُ بَلِّغْ مَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ ۖ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُۥ ﴾

O Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga, ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu.[2]

Rekla je: *Ko vjeruje da može reći šta će biti sutra, izmislio je veliku laž. Allah je rekao:*

﴿ قُل لَّا يَعْلَمُ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ٱلْغَيْبَ إِلَّا ٱللَّهُ ﴾

Reci: Niko ni na nebesima ni na Zemlji ne zna gajb, osim Allaha.[3]

---

[1] *Eš-Šura*, 51.
[2] *El-Maida*, 67.
[3] *En-Neml*, 65.

Davud[1] je dodao da je Aiša, ﵂, rekla još i ovo: *Da je Muhammed, ﷺ, prikrio nešto od onog što mu je objavljeno, prikrio bi ovaj ajet:*

وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِىٓ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَٱتَّقِ ٱللَّهَ وَتُخْفِى فِى نَفْسِكَ مَا ٱللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى ٱلنَّاسَ وَٱللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخْشَىٰهُ

A kada ti reče onome kome je Allah milost darovao, a kome si ti dobro učinio: "Zadrži ženu svoju i boj se Allaha!" - u sebi si skrivao ono što će Allah objelodaniti i ljudi si se bojao, a preče je da se Allaha bojiš.[2]

٨٥ ـ عنْ أبي موسى رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قامَ فينا رسولُ اللّهِ ﷺ بِخمسِ كَلِماتٍ، فقالَ: «إنَّ اللّهَ عزَّ وجلَّ لا يَنامُ، ولا يَنْبَغي لهُ أنْ يَنامَ، يَخفِضُ القِسْطَ ويَرْفَعُهُ، يُرْفَعُ إليهِ عَمَلُ الليلِ قَبْلَ عَمَلِ النَّهارِ، وعَمَلُ النَّهارِ قَبْلَ عَمَلِ الليلِ، حِجابُهُ النُّورُ، (وفي رِوايَةٍ: النّارُ)، لوْ كَشَفَهُ لأحْرَقَتْ سُبُحاتُ وَجْهِهِ ما انْتَهى إليهِ بَصَرُهُ مِن خَلْقِهِ».

85. Ebu Musa, ﵁, rekao je: *Jednom prilikom je Allahov Poslanik, ﷺ, ustao između nas govoreći nam o pet stvari, rekavši:* ***Allah zaista ne spava i Njemu nije potrebno da spava. On povećava i smanjuje nafaku. Njemu se dižu noćna djela prije djela koja se urade sljedećeg dana i danjska djela prije djela koja se urade slijedeće noći. Njegov zastor je svjetlo,*** a u drugoj predaji se kaže ***da je vatra. Kada bi ga otkrio, ljepote Njegova lica bi spalila sve do čega dopre Njegov pogled.***

---

[1] Rekao sam: Davud je Ibn ebi Hind. Autoru je bilo bolje da je rekao da je Abdul Vehab dodao, jer spomenuti Davud prenosi izvorni hadis kao što prenosi i ovaj dodatak. Međutim, hadis s ovim dodatkom od njega prenosi samo Abdul Vehab a njegovo ime je Abdul Medžid es-Sekafi el-Basri. Hadis, bez ovog dodatka, od Davuda prenosi Isma'il b. Ibrahim a on je Ibn Ulijjeh.

[2] *El-Ahzab, 37.*

٨٦ ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ؛ أَنَّ أُنَاساً قَالُوا لِرَسُولِ اللّٰهِ ﷺ : يا رسولَ اللّٰهِ! هلْ نرى رَبَّنا يَوْمَ القِيامَةِ؟ فقالَ رسولُ اللّٰهِ ﷺ : «هلْ تُضارُّونَ في القَمَرِ لَيلَةَ البَدْرِ؟». قالوا: لا يا رسولَ اللّٰهِ! قالَ: «هلْ تُضارُّونَ في الشَّمْسِ لَيسَ دونَها سَحابٌ؟». قالوا: لا. قالَ: «فإنَّكُم تَرَوْنَهُ كذٰلكَ.

يَجْمَعُ اللّٰهُ النَّاسَ يَوْمَ القِيامَةِ، فيَقولُ: مَنْ كانَ يَعْبُدُ شَيْئاً؛ فَلْيَتَّبِعْهُ. فيَتَّبِعُ مَنْ كانَ يَعْبُدُ الشَّمسَ الشَّمْسَ، ويَتَّبِعُ مَنْ كانَ يَعْبُدُ القَمَرَ القَمَرَ، ويَتَّبِعُ مَنْ كانَ يَعْبُدُ الطَّواغيتَ الطَّواغيتَ، وتَبْقى هٰذهِ الأُمَّةُ فيها مُنافِقوها، فيَأْتيهِمُ اللّٰهُ تعالى في صُورةٍ غيرِ صُورَتِهِ الَّتي يَعْرِفونَ. فيَقولُ: أنا رَبُّكُمْ. فيَقولونَ: نَعوذُ باللّٰهِ مِنكَ، هٰذا مَكانُنا حتَّى يَأْتِينا رَبُّنا. فإذا جاءَ رَبُّنا؛ عَرَفْناهُ. فيَأْتيهِمُ اللّٰهُ تَبارَكَ وتَعالى في صُورَتِهِ الَّتي يَعْرِفونَ، فيَقولُ: أنا رَبُّكُم. فيَقولونَ: أَنْتَ رَبُّنا. فيَتَّبِعونَهُ.

ويُضْرَبُ الصِّراطُ بينَ ظَهْرَيْ جَهَنَّمَ، فأكونُ أنا وأُمَّتي أوَّلَ مَنْ يُجيزُ، ولا يَتَكَلَّمُ يَوْمَئِذٍ إلاَّ الرُّسُلُ، ودَعْوى الرُّسُلِ يَوْمَئِذٍ: اللّٰهُمَّ سَلِّمْ سَلِّمْ. وفي جَهَنَّمَ كَلاليبُ مِثْلُ شَوْكِ السَّعْدانِ؛ هَلْ رَأَيْتُمُ السَّعْدانَ؟». قالوا: نعمْ يا رَسولَ اللّٰهِ! قالَ: «فإنَّها مِثْلُ شَوْكِ السَّعْدانِ؛ غيرَ أنَّهُ لا يَعْلَمُ ما قَدْرُ عِظَمِها إلاَّ اللّٰهُ ، تَخْطَفُ النَّاسَ بأعْمالِهِمْ، فمِنْهُمُ المُؤْمِنُ بَقِيَ بعَمَلِهِ ، ومِنْهُمُ المُجازى حتَّى يُنَجَّى.

حتَّى إذا فَرَغَ اللّٰهُ مِنَ القَضاءِ بَيْنَ العِبادِ، وأرادَ أنْ يُخْرِجَ بِرَحْمَتِهِ مَنْ أرادَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ؛ أَمَرَ المَلائكَةَ أنْ يُخْرِجوا مِنَ النَّارِ مَنْ كانَ لا يُشْرِكُ باللّٰهِ شَيْئاً مِمَّنْ أرادَ أنْ يَرْحَمَهُ، مِمَّنْ يَقولُ: لا إلٰهَ إلاَّ اللّٰهُ، فيَعْرِفونَهُم في النَّارِ، يَعْرِفونَهُم بِأثَرِ السُّجودِ، تَأْكُلُ النَّارُ مِنِ ابنِ آدمَ إلاَّ أَثَرَ السُّجودِ، حَرَّمَ اللّٰهُ على النَّارِ أنْ تَأْكُلَ أَثَرَ السُّجودِ، فيُخْرَجونَ مِنَ النَّارِ قَدِ امْتُحِشوا، فيُصَبُّ عَلَيْهِمْ ماءُ الحَياةِ، فيَنْبُتُونَ منهُ كَما تَنْبُتُ الحِبَّةُ في حَميلِ السَّيْلِ.

ثمَّ يَفرُغُ اللّهُ تَعالى مِنَ القَضاءِ بَيْنَ العِبادِ، ويَبْقى رَجُلٌ مُقْبِلٌ بِوَجْهِهِ على النَّارِ، وهُو آخِرُ أَهْلِ الجَنَّةِ دُخولاً الجَنَّةَ، فَيقولُ: أَيْ رَبِّ! اصْرِفْ وَجْهي عنِ النَّارِ؛ فإنَّهُ قدْ قَشَبَني رِيحُها، وأَحْرَقَني ذَكاؤُها. فيَدعو اللّهَ ما شاءَ اللّهُ أنْ يَدْعُوَهُ، ثمَّ يقولُ اللّهُ تبارَكَ وتَعالى: هَلْ عَسَيتَ إنْ فَعَلْتُ ذٰلِكَ بكَ أنْ تَسْأَلَ غَيْرَهُ؟ فيَقولُ: لا أَسأَلُكَ غَيرَهُ، ويُعطي رَبَّهُ مِن عُهودٍ ومَواثيقَ ما شاءَ اللّهُ، فيَصْرِفُ اللّهُ وَجهَهُ عنِ النَّارِ.

فإذا أَقْبَلَ على الجَنَّةِ ورَآها؛ سَكَتَ ما شاءَ اللّهُ أنْ يَسْكُتَ، ثمَّ يَقولُ: أيْ رَبِّ! قَدِّمْني إلى بابِ الجَنَّةِ. فَيقولُ اللّهُ لهُ: أَلَيْسَ قدْ أَعطَيتَ عُهودَكَ ومَواثيقَكَ؛ لا تَسْأَلُني غيرَ الذي أَعْطَيْتُكَ؟ وَيْلَكَ يا ابنَ آدَمَ؛ ما أَغْدَرَكَ! فيَقولُ: أيْ رَبِّ! ويَدْعو اللّهَ، حتَّى يَقولَ لهُ: فهلْ عَسيتَ إنْ أَعطَيْتُكَ ذٰلكَ أنْ تَسْأَلَ غيرَهُ؟ فيَقولُ: لا وعِزَّتِكَ، فيُعطي رَبَّهُ ما شاءَ اللّهُ مِن عُهودٍ ومَواثيقَ، فيُقَدِّمُهُ إلى بابِ الجَنَّةِ.

فإذا قامَ على بابِ الجَنَّةِ؛ انفَهَقَتْ لهُ الجَنَّةُ، فَرَأَى ما فيها مِنَ الخَيْرِ والسُّرورِ، فيَسْكُتُ ما شاءَ اللّهُ أنْ يَسْكُتَ، ثمَّ يَقولُ: أيْ رَبِّ! أَدْخِلْني الجَنَّةَ. فيَقولُ اللّهُ تبارَكَ وتَعالى لهُ: أَلَيْسَ قدْ أَعْطَيْتَ عُهودَكَ ومَواثيقَكَ أنْ لا تَسْأَلَ غيرَ ما أُعْطيتَ؟ وَيْلَكَ يا ابنَ آدَمَ؛ ما أَغْدَرَكَ! فيَقولُ: أيْ رَبِّ! لا أَكونُ أَشْقى خَلْقِكَ. فَلا يَزالُ يَدْعو اللّهَ حتَّى يَضْحَكَ اللّهُ تَبارَكَ وتَعالى منهُ؛ فإذا ضَحِكَ اللّهُ تَعالى منهُ؛ قالَ: ادْخُلِ الجَنَّةَ. فإذا دَخَلَها؛ قالَ اللّهُ لهُ: تَمَنَّهْ. فيَسْأَلُ رَبَّهُ ويَتَمَنَّى، حتَّى إنَّ اللّهَ لَيُذَكِّرُهُ مِن كَذا وكَذا، حتَّى إذا انقَطَعَتْ بهِ الأَمانيُّ؛ قالَ اللّهُ تَعالى: ذٰلكَ لكَ ومِثْلُهُ معهُ».

قال عطاءُ بن يزيدَ: وأَبو سَعيدٍ الخُدْرِيُّ مَعَ أَبي هُريرةَ لا يَرُدُّ عليهِ مِن حَديثِهِ شَيْئاً، حتَّى إذا حَدَّثَ أَبو هُرَيْرَةَ أَنَّ اللّهَ عزَّ وجلَّ قالَ لِذٰلكَ الرَّجُلِ: «ومِثْلُهُ معهُ». قالَ أَبو سَعيدٍ: «وعَشَرَةُ أَمْثالِهِ مَعَهُ»؛ يا أَبا هُريرةَ! قالَ أَبو هُريرةَ: ما حَفِظْتُ إلاَّ قَوْلَهُ: «ذٰلكَ لكَ ومِثْلُهُ معهُ». قالَ أَبو سَعيدٍ: أَشْهَدُ أَنِّي حَفِظْتُ مِن رسولِ اللّهِ ﷺ قَوْلَهُ: «ذٰلكَ لكَ وعَشَرَةُ أَمْثالِهِ».

قالَ أَبو هُريرةَ: وذٰلكَ الرَّجُلُ آخِرُ أَهْلِ الجَنَّةِ دُخولاً الجَنَّةَ».

86. Ebu Hurejre, ﷺ, je rekao: Neki ljudi su upitali Allahova Poslanika, ﷺ: *Da li ćemo vidjeti na Sudnjem danu našeg Gospodara?*

Allahov Poslanik, ﷺ, je tada upitao: ***Da li se gurate u noći kada vidite puni mjesec, ili da li se sporite u vezi s njegovim viđenjem?***

Odgovorili su: *Ne guramo, tj. ne sporimo se o tome, Allahov Poslaniče.*

Da li se gurate ili sporite kada gledate Sunce kada je nebo vedro? Tako ćete vidjeti Allaha na Sudnjem danu. Allah će na Sudnjem danu sakupiti ljude i reći: Ko bude obožavao nekog drugog (mimo Allaha) neka ga sada slijedi. ***Pa će ko bude obožavao Sunce slijediti ga, ko bude obožavao Mjesec slijedit će ga, ko bude obožavao šejtana slijedit će ga. Nakon toga će na pozornici ostati samo ovaj ummet u kojem će biti i licemjeri. Tada će im doći Allah, ﷻ, ali u liku koji ne poznaju. Reći će im:*** Ja sam vaš Gospodar. ***Odgovoriće: Utječemo se Allahu od tebe. Mi ćemo ostati na ovom mjestu sve dok ne dođe naš Gospodar. Kada On dođe mi ćemo Ga prepoznati. Poslije toga će im Allah doći u liku koji poznaju pa će im reći:*** Ja sam vaš Gospodar. ***Reći će: Ti si naš Gospodar i slijedit će Ga. Tada će se postaviti Sirat-ćuprija iznad Džehennema. Ja i moj ummet ćemo biti prvi koji će je preći. Tada niko ništa neće govoriti, osim poslanika. Njihova dova će tog dana biti:*** Bože, spasi, spasi! ***U Džehennmu su željezne kuke kao veliko trnje drveta zvanog s'adan. Jeste li vidjeli drvo s'adan?***

Jesmo Allahov Poslaniče - odgovorili su.

Rekao je: ***Te kuke su kao trnje s'adanovo, ali njihovu veličinu ne zna niko osim Allaha. Povlačit će ljude prema njihovim djelima. Od njih će biti vjernik kojeg će njegova djela zaštititi, a i oni koji će kaznu okusiti pa se spasiti. Kada Allah završi obračun s ljudima i htjedne da Svojom milošću izvede iz Vatre koga želi, tada će narediti melekima da izvedu iz Vatre svakog ko nije činio širk i kome želi da se smiluje. One koji su izgovarali La ilahe illellah meleki će prepoznati u Vatri. Prepoznaće ih po tragovima sedžde, jer će Vatra sagorjeti sve osim tragova sedžde. Izaći će iz Vatre spaljeni i izgoreni. Na njih će se tada posuti voda života pa će im izrasti tijela kao što sjemenka klija iz nanosa bujice. Nakon toga će Allah konačno završiti obračun s***

ljudima. Ostaće jedan čovjek okrenut svojim licem prema Vatri. To će biti posljednji Džennetlija (posljednji koji će ući u Džennet). On će reći: Gospodaru, udalji moje lice od Vatre, jer me je uistinu njen vjetar zatrovao, urezilio i upropastio, a njen plamen, sagorijevanje i vrućina su me spalili. *Zatim će moliti Allaha, koliko to Allah htjedne.*

Nakon toga će Uzvišeni Allah, ﷻ, *reći:* Ako udovoljim tvojoj molbi, hoćeš li obećati da nećeš tražiti ništa drugo?

Tada će čovjek reći: Obećavam da neću tražiti ništa drugo.

Allah će tada ispuniti svoje ugovore i obećanja koliko htjedne i udaljiće mu lice od Vatre. Kada se čovjek nakon toga okrene Džennetu i ugleda ga, zašutjet će, koliko to Allah htjedne, a zatim će reći: Gospodaru, približi me do džennetskih vrata.

Allah će ga tada upitati: Zar ti nisam dao sve što si tražio i zar mi nisi obećao da nećeš ništa više tražiti od onoga što sam ti dao. Jadan li si, čovječe, koliko li si samo vjeroloman! *Čovjek će reći:* Gospodaru - *pa će se umiljavati Allahu sve dok mu Allah ne rekne:* Obećavaš li Mi, ako ti to dadnem, da više ništa nećeš tražiti?

Reći će: Neću, tako mi Tvoje veličanstvenosti.

Allah će i tada udovoljiti njegovoj molbi i dovešće ga do džennetskih vrata. Kada dođe do džennetskih vrata, otvorit će mu se Džennet pa će vidjeti njegove ljepote i uživanja. Tada će zašutjeti, koliko Allah htjedne, a zatim će reći: Gospodaru uvedi me u Džennet!

Allah će mu tada reći: Zar se nisi obavezao i dao obećanje da nećeš ništa više tražiti nakon onoga što sam ti dao? Jadan li si, čovječe, koliko li si samo vjeroloman.

Čovjek će tada reći: Gospodaru, ne učini da budem najnesretniji čovjek! *Neprestano će moliti Allaha sve dok mu se Allah ne nasmije. Kada mu se Allah nasmije reći će:* Uđi u Džennet!

Kada uđe u Džennet Allah će mu reći: Poželi šta želiš?!

Tražiće od Allaha i izražavaće svoje želje tako da će ga Allah podjsećati na određene blagodati. Kada prestanu njegove želje, Allah će mu reći: Sve što si poželio imaćeš, i još toliko.

Ata b. Jezid kaže: *Ebu Seid el-Hudri je sjedio ne reagujući na hadis koji je prenio Ebu Hurejre.*

Kada je Ebu Hurejre citirao da je Uzvišeni Allah, ﷻ, rekao spomenutom čovjeku u hadisu - **i još toliko** - Ebu Se'id je rekao: *I još toliko deset puta, Ebu Hurejre.*

Ebu Hurejre je rekao: *Ja sam zapamtio samo* - ***imaćeš to*** - *ili* - ***i još toliko***. Ebu Se'id je rekao: *Svjedočim da sam zapamtio od Allahovog Poslanika, ﷺ, njegov govor* - ***imaćeš to i još deset puta toliko.***

Ebu Hurejre je rekao: *To će biti posljednji čovjek koji će ući u Džennet.*

بابٌ خُروجُ المُوَحِّدينَ مِنَ النَّارِ

٨٧ - عنْ أَبي سَعيدِ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**أَمّا أَهْلُ النّارِ الّذينَ هُم أَهْلُها، فإنَّهُم لا يَموتونَ فيها ولا يَحْيَوْنَ، ولٰكنْ ناسٌ مِنكُم أَصابَتْهُمُ النّارُ بِذُنوبِهم (أَوْ قالَ: بِخطاياهُم)؛ فأَماتَهُمْ اللّهُ تَعالى إِماتَةً، حتّى إِذا كانوا فَحْماً؛ أُذِنَ بِالشَّفاعَةِ، فَجيءَ بِهِمْ ضَبائِرَ ضَبائِرَ، فَبُثُّوا على أَنْهارِ الجَنَّةِ، ثمَّ قيلَ: يا أَهْلَ الجَنَّةِ! أَفِيضوا عليهِمْ، فَيَنْبِتُونَ نَباتَ الحِبَّةِ تكونُ في حَميلِ السَّيلِ**».

فقالَ رَجُلٌ مِن القَوْمِ: كأَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قدْ كانَ بِالبادِيَةِ.

IZLAZAK VJERNIKA IZ VATRE

87. Ebu Se'id el-Hudri, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Stanovnici Vatre koji će u njoj biti neće ni umirati niti živjeti. Međutim, one od vas koji dospiju Vatre zbog svojih grijeha (ili je rekao pogrešaka) Uzvišeni Allah će usmrtiti. Kada postanu ugalj, tada će biti dozvoljeno zauzimanje. Oni će tada biti dovođeni sve skupina po skupina pa će biti bacani u džennetske rijeke. Zatim će se reći:*** **O Džennetlije, pospite ih vodom.** ***Nakon toga će proklijati iz vode kao što izraste bobova sjemenka iz nanosa bujice.***

Neko od prisutnih reče: *Kao da je Poslanik, ﷺ, živio u pustinji.*

٨٨ ـ عن أنس، عن ابنِ مسعودٍ رضي اللّه عنه؛ أنّ رسول اللّهِ ﷺ قال: «آخِرُ مَن يَدْخلُ الجنَّةَ رَجلٌ؛ يَمْشي مَرَّةً، ويكبو مَرَّةً، وتَسْفَعُهُ النّارُ مَرَّةً، فإذا ما جاوزَها؛ التَفَتَ إليها، فقال: تَبارَكَ الذي نَجّاني مِنكِ، لقدْ أَعطاني اللّهُ شيئاً ما أعطاه أحَداً مِن الأَوَّلين والآخِرين.

فتُرفَعُ لهُ شجَرَةٌ، فيَقولُ: أيْ رَبِّ! أدْنِني مِن هٰذهِ الشَّجرَةِ؛ لأستَظِلَّ بظِلِّها، وأشرَبَ مِن مائِها. فيَقولُ اللّهُ عزَّ وجلَّ: يا ابنَ آدمَ! لَعَلّي إنْ أعطيتُكَها؛ سَأَلْتَني غيرَها؟ فيَقولُ: لا يا رَبِّ! ويُعاهِدُهُ أنْ لا يَسألَهُ غيرَها، ورَبُّه تعالى يَعذِرُهُ؛ لأنّه يَرى ما لا صَبْرَ لهُ عليهِ، فيُدْنيهِ مِنها، فيَستَظِلُّ بظِلِّها، ويَشرَبُ مِن مائِها.

ثمَّ تُرفَعُ لهُ شجرَةٌ أحسَنُ مِن الأولى، فيَقولُ: أيْ رَبِّ! أدْنِني مِن هٰذهِ: لأشرَبَ مِن مائِها، وأستَظِلَّ بظِلِّها، لا أسأَلُكَ غيرَها. فيَقولُ: يا ابنَ آدَمَ! ألَمْ تُعاهِدْني أنْ لا تَسألَني غيرَها؟ قال: فيُعاهِدُهُ أنْ لا يَسألَهُ غيرَها، . فيَقولُ: لَعَلّي إنْ أدْنَيتُكَ مِنها تَسألُني غيرَها؟ فيُعاهِدُهُ أنْ لا يَسألَهُ غيرَها، ورَبُّهُ تعالى يَعذِرُهُ؛ لأنَّهُ يَرى ما لا صَبرَ لهُ عليهِ، فيُدْنيهِ مِنها، فيَستَظِلُّ بظِلِّها، ويَشرَبُ مِن مائِها.

ثمَّ تُرفَعُ لهُ شَجرَةٌ عِندَ بابِ الجنَّةِ، هيَ أحسَنُ مِن الأُولَيَيْنِ، فيَقولُ: أيْ رَبِّ! أدْنِني مِن هٰذهِ الشَّجرَةِ؛ لأستَظِلَّ بِظِلِّها، وأشرَبَ مِن مائِها، لا أسأَلُكَ غيرَها. فيَقولُ: يا ابنَ آدَمَ! ألَمْ تُعاهِدْني أنْ لا تَسألَني غيرَها؟

قال: بَلى يا رَبِّ! هٰذهِ لا أسألُكَ غيرَها. ورَبُّهُ تَعالى يَعْذِرُهُ؛ لأنّه يَرى ما لا صَبرَ لهُ عليهِ، فيُدْنيهِ منها.

فإذا أدْناهُ مِنها، فيَسمَعُ أصواتَ أهلِ الجنَّةِ، فيَقولُ: أيْ رَبِّ! أدْخِلْنيها. فيَقولُ: يا ابنَ آدمَ! ما يَصْريني مِنكَ؟ أيُرضيكَ أنْ أُعطيَكَ الدُّنيا ومِثْلَها مَعَها؟ قال: يا رَبِّ! أتَستَهزِئُ مِنّي وأنتَ رَبُّ العالَمينَ؟!».

فَضَحِكَ ابنُ مسعودٍ، فقالَ: أَلا تَسْأَلوني مِمَّ أَضْحَكُ؟ قالوا: مِمَّ تَضْحَكُ؟ قالَ: هٰكذا ضَحِكَ رسولُ اللّهِ ﷺ، فَقالوا: مِمَّ تَضْحَكُ يا رسولَ اللّهِ؟ قالَ: «مِنْ ضِحْكِ رَبِّ العالَمينَ حينَ قالَ: أَتَسْتَهْزِىءُ مِنّي وَأَنتَ رَبُّ العالَمينَ؟ فيَقولُ: إِنّي لا أَسْتَهْزِىءُ مِنك، ولٰكِنّي على ما أَشاءُ قادِرٌ».

88. Enes i Ibn Mes'ud, ﵄, prenose od Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao: *Posljednji čovjek koji će ući u Džennet je čovjek koji će malo ići, malo posrtati i malo će ga Vatra zahvatati. Kad uspije izaći iz Vatre okrenuće se prema njoj i reći:* Neka je slava Onome koji me je spasio od tebe. Allah mi je time ukazao počast koju nije ukazao nikada nikome.

Nakon toga će mu se ukazati neko drvo. Reći će: Gospodaru, približi me ovom drvetu da hladujem u njegovu hladu i da pijem njegovu vodu.

Uzvišeni Allah će reći: Sine Ademov, moguće je da ćeš, ako udovoljim tvojoj molbi, tražiti nešto drugo.

Čovjek će reći: Neću Gospodaru! *- dajući tako Allahu obećanje da neće ništa više tražiti.*

Njegov Gospodar mu to neće zamjeriti, jer on gleda ono na čemu se ne može strpiti. Nakon toga Allah će ga približiti tom drvetu i on će hladovati u njegovu hladu i piti vodu.

Zatim će mu se pokazati drvo koje je ljepše od prvog. Reći će: Gospodaru, približi me njemu da pijem njegovu vodu i da hladujem u njegovu hladu. Ako mi to dozvoliš ništa ti više neću tražiti!

Allah će reći: Sine Ademov, zar Mi nisi obećao da od Mene nećeš ništa više tražiti?

Tada će čovjek ponovo dati Allahu obećanje da neće ništa više tražiti ako udovolji toj molbi. Allah, ﷻ, mu ni ovdje neće zamjeriti, jer on vidi ono na čemu se ne može strpiti. Zato Allah udovoljava i toj njegovoj molbi. Dovodi ga do tog drveta da bi hladovao u njegovu hladu i pio njegovu vodu. Nakon toga se čovjeku pokazuje drvo kod džennetskih vrata, ljepše od dva prethodna.

***Tada će čovjek reći:* Gospodaru, približi me ovom drvetu da hladujem u njegovu hladu i pijem njegovu vodu, više ništa neću tražiti.**

***Allah će reći:* Sine Ademov, zar nisi obećao da ništa više nećeš tražiti?**

***Čovjek će reći:* Jesam, ali Gospodaru, daj mi samo to i ništa više neću tražiti.**

***Gospodar mu i ovaj put ne zamjeri jer on gleda u ono na čemu se ne može strpiti. Međutim, kada ga dovede do tog drveta i kad čuje glasove Džennetlija, reći će:* Gospodaru, uvedi me u Džennet.**

***Allah će reći:* Sine Ademov, šta je to što bi zaustavilo tvoje molbe? Jesi li zadovoljan da ti dadnem koliko cijeli dunjaluk i još toliko?**

***Čovjek će tada reći:* Gospodaru, zar se ismijavaš sa mnom a Ti si Gospodar svjetova?!**

Ibn Mes'ud se, tada, nasmijao i upitao: *Zar me ne pitate zbog čega se smijem?*

Upitali su: *Zbog čega se smiješ?*

Rekao je: *Ovako se nasmijao Allahov Poslanik, ﷺ, pa smo ga upitali: Allahov Poslaniče, zašto se smiješ?*

Rekao je: ***Zbog smijeha Gospodara svjetova kada je čovjek rekao: Zar se ismijavaš sa mnom a Ti si Gospodar svjetova?! Allah je tada rekao:* Ja se ne ismijavam s tobom, ali Ja šta god hoću mogu da uradim.**

٨٩ - عن أبي الزُّبير، أنّهُ سَمِعَ جابرَ بنَ عبدِاللهِ رضيَ اللهُ عنهما يُسأَلُ عن الوُرودِ؟ فقال: نَجيءُ نحنُ يَومَ القِيامةِ عَن كَذا وكَذا - انْظُرْ، أيْ: ذٰلِكَ فوقَ النّاسِ -.

قالَ: فَتُدعى الأُمَمُ بِأَوْثانِها وما كانَتْ تَعبُدُ، الأوّلُ فالأوّلُ، ثُمَّ يَأتينا رَبُّنا بعدَ ذٰلِكَ، فيَقولُ: مَن تَنظُرونَ؟ فيقولونَ: نَنظُرُ رَبَّنا. فيَقولُ: أَنا رَبُّكُم. فيَقولونَ: حتّى نَنظُرَ إليكَ. فيَتجلّى لَهُم يَضحَكُ. قالَ: فينطَلِقُ بِهِم ويَتّبِعونَه، ويُعطي كُلَّ إنسانٍ مِنهم - مُنافِقٍ أوْ مُؤمِنٍ - نُوراً، ثُمَّ يَتّبِعونَهُ.

وعلى جِسْرِ جَهَنَّمَ كَلاليبُ وحَسَكٌ تَأخُذُ مَن شاءَ اللهُ تعالى، ثُمَّ يُطفَأُ نُورُ المُنافِقينَ، ثُمَّ يَنجو المُؤمِنونَ، فتَنجو أَوَّلُ زُمرَةٍ وُجوهُهُم كَالقَمرِ لَيلَةَ البَدْرِ، سَبعونَ أَلفاً، لا يُحاسَبونَ، ثُمَّ الذينَ يَلونَهُم كَأَضوَإِ نَجمٍ في السَّماءِ، ثُمَّ كذٰلكَ.

ثُمَّ تَحِلُّ الشَّفاعَةُ، ويَشفَعونَ حتّى يَخرُجَ مِن النارِ مَنْ قالَ: لا إلٰهَ إلاّ اللهُ، وكانَ في قَلْبِهِ مِن الخَيْرِ ما يَزِنُ شَعيرَةً، فيُجعَلُونَ بِفِناءِ الجَنَّةِ، ويَجعَلُ أَهلُ الجَنَّةِ يَرُشُّونَ عليهِمُ الماءَ، حتّى يَنبُتوا نَباتَ الشيءِ في السَّيْلِ، ويَذهَبُ حُراقُهُ، ثُمَّ يَسأَلُ حتّى تُجعَلَ لهُ الدُّنيا وعَشَرَةُ أَمثالِها مَعَها.

89. Od Ebi Zubejra se prenosi da je čuo Džabira b. Abdullaha, ﷺ, kada je bio upitan o *vurudu*[1].

Džabir je rekao: *Na Sudnjem danu ćemo biti iznad ostalih ljudi. Ljudi će na Sudnjem danu biti prozivani po kumirima i po onome šta su bili obožavali, sve skupina po skupina. Nakon te prozivke doći će nam naš Gospodar i upitati:* **Koga čekate?**

Odgovorit ćemo: **Našeg Gospodara.**

Reći će: ***Ja sam vaš Gospodar*.**

Odgovoriće: **Da Te vidimo.**

On će im se pokazati smiješeći se. Krenuće s njima i oni će ga slijediti. Svakom od njih; i vjerniku i licemjeru će se dati svjetlo a zatim će Ga

---

[1] Prelazak preko Sirat-ćuprije (op. prev.).

slijediti. Na Sirat-ćupriji, iznad Džehennema, su željezne kuke i trnje. Obaraće u Džehennem koga Allah odredi.

Nakon toga će se ugasiti svjetlo za licemjere, a vjernici će se spasiti. Prva spašena skupina vjernika imaće lica kao puni mjesec, to će biti sedamdeset hiljada vjernika koji neće polagati račun, zatim će ih slijediti oni čija je svjetlost kao najsvjetlija zvijezda na nebesima a zatim će ih slijediti ostale grupe. Nakon toga će nastupiti zauzimanje. Zauzimanje će trajati sve dok iz Vatre ne izađe svako onaj koji je rekao ***la ilahe illallah****, i u čijem srcu bude koliko ječmeno zrno dobra.*

Zatim će se sakupiti u predvorju Dženneta pa će Džennetlije po njima prskati vodu nakon čega će se obnavljati njihova tijela kao što rastu biljke poslije bujice.

Nestaće svaki trag vatre na njima a zatim će tražiti sve dok im se ne da koliko dunjaluk i još toliko deset puta.

٩٠ - عن يزيدَ الفقيرِ؛ قالَ: كُنتُ شَغَفَني رَأيٌ مِن رَأيِ الخَوارِجِ، فخَرَجْنا في عِصابةٍ ذَوي عَدَدٍ، نُريدُ أنْ نَحُجَّ ثم نَخْرُجَ على النَّاسِ. قال: فمَرَرْنا على المَدينةِ فإذا جابرُ بنُ عبدِاللهِ يُحَدِّثُ القَوْمَ، جالِسٌ إلى سارِيَةٍ، عن رسولِ اللهِ ﷺ. قالَ: فإذا هُو قد ذَكَرَ الجَهَنَّمِيِّينَ.

قالَ: فقُلْتُ لهُ: يا صاحِبَ رسولِ اللهِ ﷺ! ما هٰذا الذي تُحَدِّثونَ؟ واللهُ يَقولُ: ﴿إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ ٱلنَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُۥ﴾ [آل عمران: ١٩٢]، و ﴿كُلَّمَآ أَرَادُوٓاْ أَن يَخْرُجُواْ مِنْهَآ أُعِيدُواْ فِيهَا﴾ [السجدة: ٢٠]؛ فما هٰذا الذي تَقولونَ؟!

قالَ: فقالَ: أتَقرأُ القُرآنَ؟ قلتُ: نعم. قال: فهلْ سَمِعتَ بمَقامِ محمدٍ ﷺ (يَعني: الذي يَبعَثُهُ اللهُ فيه)؟ قلتُ: نعم. قال: فإنَّهُ مَقامُ محمدٍ ﷺ المَحمودُ الذي يُخرِجُ اللهُ بهِ مَن يُخرِجُ.

قالَ: ثمَّ نَعَتَ وَضْعَ الصِّراطِ، ومَرَّ النَّاسِ عليهِ؛ قالَ: وأخافُ أنْ لا أكونَ أحفَظُ ذاكَ. قال: غيرَ أنَّهُ قد زَعَمَ أنَّ قوماً يَخرُجونَ مِنَ النَّارِ بَعْدَ أنْ يَكونوا فيها. قالَ: يَعني: فيَخرُجونَ كأنَّهم عِيدانُ السَّماسِمِ.

قالَ: فيَدْخُلونَ نَهراً مِن أنهارِ الجَنَّةِ، فيَغْتَسِلونَ فيهِ، فيَخْرُجونَ كأنَّهُمُ القَراطيسُ.

فرَجَعْنا، قُلنا: وَيحَكُمْ! أتَرَوْنَ الشَّيخَ يَكْذِبُ على رسولِ اللهِ ﷺ؟! فرَجَعْنا؛ فلا وَاللهِ ما خَرَجَ مِنَّا غيرُ رَجُلٍ واحدٍ. أو كما قالَ أبو نُعَيمٍ.

90. Jezid el-Fekir je rekao: *Općinilo me je jedno haridžijsko mišljenje. Jednom smo u povelikoj grupi krenuli s nijjetom da obavimo hadždž a potom izađemo među ljude.*[1]

Došli smo u Medinu i zatekli Džabira b. Abdullaha kako prenosi ljudima govor Allahova Poslanika, ﷺ.

[1] Šireći tu ideju (op. prev).

Sjedio je naslonjen na stub. Između ostalog spomenuo je i Džehennemijjine.[1]

Upitao sam ga: **Prijatelju Allahovog Poslanika, šta je ovo o čemu govorite?, a Allah, ﷻ, je rekao:**

رَبَّنَآ إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ ٱلنَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُۥ ۖ

Onoga koga Ti budeš u Vatru ubacio Ti si već osramotio.[2]

كُلَّمَآ أَرَادُوٓا۟ أَن يَخْرُجُوا۟ مِنْهَآ أُعِيدُوا۟ فِيهَا

Kad god pokušaju da zbog teškog jada iz nje iziđu, biće u nju vraćeni.[3]

Prema tome, o čemu vi to govorite?!

Džabir je tada upitao: **Čitaš li ti Kur'an? Da** *- rekao sam.* **Da li si onda čuo za mekam Muhammedov, ﷺ,**[4] **tj. koji će mu Allah darovati?**

Da, čuo sam *- odgovorio sam.*

Rekao je: **To je hvaljeni Muhammedov, ﷺ, položaj kojim će Allah izvaditi iz Vatre koga bude htio.**

Zatim je opisao Sirat-ćupriju i prelazak ljudi preko nje, a potom rekao: **Bojim se da to nisam zapamtio. Ali je sigurno rekao da će neki ljudi izići iz Vatre nakon boravka u njoj, tj. izići će iz Vatre crni kao simsimove stabljike. Zatim će biti bačeni u jednu od džennetskih rijeka u kojoj će se okupati i izići iz nje bijeli kao papir.**

Počeli smo se preispitivati govoreći: **Nemoguće je da šejh**[5] **laže na Allahova Poslanika, ﷺ.** *Vratili smo se s hadždža. Niko od nas više nije ni*

---

[1] To su ljudi veliki grešnici koji će provesti neko vrijeme u Vatri a potom biti izvađeni, Poslanikovim, ﷺ, šefaatom što je suprotno stavu haridžija koji smatraju da će veliki grešnici vječno biti u Vatri (op. prev.).

[2] *Ali-Imran, 192.*

[3] *Es-Sedžda, 20.*

[4] Misli se na šefaat (op. prev.).

[5] Tj. Džabir, ؓ (op. prev.).

spominjao haridžije. Svi smo se pokajali osim jednog čovjeka, ili kako je rekao Ebu Nu'im.[1]

٩١ - عن أنس بن مالك رضي الله عنه؛ أن رسول الله ﷺ قال: «يخرج من النار أربعة، فيعرضون على الله تعالى، فيلتفت أحدهم، فيقول: أي رب! إذ أخرجتني منها؛ فلا تعدني فيها. فينجيه الله منها».

91. Enes b. Malik, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Iz Vatre će izaći četverica i biće dovedeni pred Uzvišenog Allaha, ﷻ. Jedan od njih će se okrenuti i reći:*** **Gospodaru, kada si me izveo iz Vatre, nemoj me u nju ponovo vraćati!** ***- pa će ga Allah spasiti Vatre.***

[1] On je Fadl b. Dekin šejh šejha imama Muslima u ovom hadisu.

بابُ الشَّفاعَةِ

٩٢ ـ عن أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أُتِيَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَوماً بِلَحمٍ، فَرُفِعَ إِليهِ الذِّراعُ، وكانَتْ تُعجِبُهُ، فَنَهَسَ مِنها نَهسَةً، فقالَ: «أَنا سَيِّدُ النّاسِ يَومَ القِيامَةِ وهلْ تَدرونَ بِمَ ذاكَ؟ يَجمَعُ اللّهُ يَومَ القِيامَةِ الأَوَّلينَ والآخِرينَ في صَعيدٍ واحِدٍ، فَيُسمِعُهُمُ الدَّاعي، ويَنفُذُهُمُ البَصَرُ، وتَدنو الشَّمسُ، فَيَبْلُغُ النَّاسَ مِن الغَمِّ والكَرْبِ ما لا يُطيقونَ وما لا يَحتَمِلونَ، فيَقولُ بَعضُ النَّاسِ لِبَعضٍ: أَلا تَرَوْنَ ما أَنتُم فيهِ؟ أَلا تَرَوْنَ ما قَدْ بَلَغَكُم؟ أَلا تَنظُرونَ مَن يَشفَعُ لكُم إِلى رَبِّكُم؟ فيَقولُ بَعضُ النَّاسِ لِبَعضٍ: ائتوا آدمَ.

فيَأْتونَ آدَمَ، فيَقولونَ: يا آدَمُ! أَنتَ أَبو البَشَرِ، خَلَقَكَ اللّهُ بِيَدِهِ، ونَفَخَ فيكَ مِن رُوحِهِ، وأَمَرَ المَلائِكَةَ فَسَجَدوا لكَ، اشْفَعْ لنا إِلى رَبِّكَ، أَلا تَرى إِلى ما نحنُ فيهِ؟ أَلا تَرى إِلى ما قَدْ بَلَغنا؟ فيَقولُ آدَمُ: إِنَّ رَبِّي غَضِبَ اليَومَ غَضَباً لَمْ يَغضَبْ قَبلَهُ مِثلَهُ، ولَنْ يَغضَبَ بَعْدَه مِثلَهُ، وإِنَّه نَهاني عنِ الشَّجَرَةِ فَعَصَيتُهُ، نَفسي نَفسِي، اذهَبوا إِلى غَيْري، اذهَبوا إِلى نُوحٍ.

فيَأْتونَ نُوحاً عليهِ السَّلامُ، فيَقولونَ: يا نُوحُ! أَنتَ أَوَّلُ الرُّسُلِ إِلى الأَرْضِ، وسَمَّاكَ اللّهُ تَعالى عَبْداً شَكوراً، اشفَعْ لَنا إِلى رَبِّك، أَلا تَرى ما نحنُ فيهِ؟ أَلا ترى ما قدْ بَلَغنا؟ فيَقولُ لهُم: إِنَّ رَبِّي قدْ غَضِبَ اليومَ غَضَباً لمْ يَغضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، ولنْ يَغضَبَ بَعدَهُ مِثلَهُ، وإِنَّه قدْ كانَتْ لي دَعْوَةٌ دَعَوْتُ بِها على قَوْمي، نَفسِي نَفسِي، اذهَبوا إِلى إِبْراهيمَ عليهِ السَّلامُ.

فيَأْتونَ إِبْراهيمَ، فيَقولونَ: أَنتَ نَبِيُّ اللّهِ وخَليلُهُ مِن أَهلِ الأَرضِ، اشفَعْ لَنا إِلى رَبِّكَ، أَلا تَرى ما نَحنُ فيهِ؟ أَلا تَرى إِلى ما قدْ بَلَغنا؟ فيَقولُ لهُمْ إِبراهيمُ: إِنَّ ربِّي قدْ غَضِبَ اليَوْمَ غَضَباً لمْ يَغضَبْ قَبْلَه مِثلَه، ولا يَغضَبُ بَعْدَه مثلَه ـ وذَكَرَ كِذْباتِهِ ـ، نَفسي نَفسي، اذْهَبوا إِلى غَيْري، اذهَبوا إِلى موسى ﷺ.

فيأتون موسى عليهِ السَّلامُ، فيقولون: يا موسى! أنتَ رسولُ اللهِ، فضَّلكَ اللهُ تعالى برسالاتِه وبتكليمِه على النّاسِ، اشفعْ لنا إلى ربِّكَ، ألا ترى ما نحنُ فيه؟ ألا ترى ما قد بلغَنا؟ فيقولُ لهم موسى: إنَّ ربِّي قدْ غضبَ اليومَ غضباً لمْ يغضبْ قبلَه مثلَه، ولنْ يغضبَ بعدَه مثلَه، وإنِّي قتلْتُ نفساً لمْ أومرْ بقتلِها، نفسي نفسي، اذهبوا إلى عيسى.

فيأتون عيسى عليهِ السَّلامُ، فيقولون: يا عيسى! أنتَ رسولُ اللهِ، وكلَّمتَ النّاسَ في المهدِ، وكلمةٌ منه ألقاها إلى مريمَ وروحٌ منه؛ فاشفعْ لنا إلى ربِّكَ، ألا ترى ما نحنُ فيه؟ ألا ترى ما قد بلغَنا؟ فيقولُ لهم عيسى: إنَّ ربِّي قدْ غضبَ اليومَ غضباً لمْ يغضبْ قبلَه مثلَه، ولنْ يغضبَ بعدَه مثلَه (ولمْ يذكرْ له ذنباً)، نفسي نفسي، اذهبوا إلى غيري، اذهبوا إلى محمدٍ ﷺ.

فيأتوني، فيقولونَ: يا محمدُ! أنتَ رسولُ اللهِ، وخاتمُ الأنبياءِ، وغفرَ اللهُ لكَ ما تقدَّمَ مِن ذنبِك وما تأخَّرَ، اشفعْ لنا إلى ربِّكَ، ألا ترى ما نحنُ فيه؟ ألا ترى ما قدْ بلغَنا؟ فأنطلقُ، فآتي تحتَ العرشِ، فأقعُ ساجداً لربِّي، ثمَّ يفتحُ اللهُ عليَّ ويلهمُني مِن محامدِه وحُسنِ الثَّناءِ عليهِ شيئاً لمْ يفتحْه لأحدٍ قبلي، ثمَّ قالَ: يا محمدُ! ارفعْ رأسَك، سلْ تُعطَه اشفعْ تُشفَّعْ. فأرفعُ رأسي، فأقولُ: يا ربِّ! أمَّتي! أمَّتي! فيقالُ: يا محمدُ! أدخلِ الجنَّةَ مِن أمَّتِك مَنْ لا حسابَ عليهِ مِن البابِ الأيمنِ مِن أبوابِ الجنَّةِ، وهُمْ شركاءُ النّاسِ فيما سوى ذلكَ مِن الأبوابِ.

والذي نفسُ محمدٍ بيدِه؛ إنَّ ما بينَ المصراعينِ مِن مصاريعِ الجنَّةِ لكما بينَ مكَّةَ وهجرٍ (أو: كما بينَ مكَّةَ وبُصرى)».

ŠEFA'AT[1]

92. Ebu Hurejre, ﷺ, je rekao: *Jednoga dana doneseno je neko meso Allahovom Poslaniku, ﷺ. Dodata mu je plećka, jer taj dio mesa mu se*

[1] Zauzimanje (op. prev.).

najviše dopadao. Zagrizao ga je prednjim zubima i rekao: ***Ja sam prvak ljudi na Sudnjem danu. Da li znate zbog čega ću biti prvak? Na Sudnjem danu će Allah sakupiti sve ljude na jednom prostranom i ravnom mjestu. Svi će čuti onoga ko će im se obraćati i svi će biti vidljivi, niko se neće moći sakriti za nešto.***

Tada će se Sunce spustiti. Ljude će zadesiti tolika nevolja i teškoća da neće moći to izdržati niti podnijeti. Ljudi će, tada, jedni drugima reći: Zar ne vidite u čemu ste? Zar ne vidite do čega ste dospjeli? Zar nećete potražiti nekoga ko će se kod vašeg Gospodara zauzeti za vas? Tada će jedni drugima reći: Otiđite kod Adema, pa će doći kod njega i reći mu: Ademe, ti si otac ljudi. Allah te je stvorio Svojom rukom, udahnuo u tebe Svoju dušu[1] i naredio melekima da ti učine sedždu. Zar ne vidiš u čemu se nalazimo? Zar ne vidiš do kojeg stepena smo stigli? Zauzmi se za nas kod svog Gospodara.

Adem će reći: ***Danas se moj Gospodar naljutio toliko da se tako prije nikada nije naljutio niti će se tako naljutiti. On mi je zabranio drvo pa sam prekršio Njegovu zabranu. Dosta mi je da se brinem samo o sebi, dosta mi je da se brinem samo o sebi. Idite nekom drugom! Idite Nuhu!***

Doći će kod Nuha, ﷺ, i reći će: ***O Nuhu, ti si prvi poslanik koji je poslan na Zemlju. Allah te je nazvao zahvalnim robom. Zauzmi se za nas kod svog Gospodara. Zar ne vidiš u čemu smo? Zar ne vidiš šta nas je zadesilo?*** **Nuh će im reći:** ***Moj Gospodar se danas toliko naljutio da se tako prije nikada nije naljutio niti će se poslije naljutiti. Ja sam imao pravo na jednu dovu pa sam molio protiv svog naroda. Dosta mi je sebe, dosta mi je sebe. Idite kod Ibrahima,*** **ﷺ.**

Doći će kod Ibrahima i reći će mu: ***Ti si Allaha Uzvišenog vjerovjesnik i Njegov prisni prijatelj od ljudi. Zauzmi se za nas kod svog Gospodara. Zar ne vidiš u čemu smo? Zar ne vidiš šta nas je snašlo?*** **Ibrahim će im reći:** ***Moj Gospodar se danas toliko naljutio da se prije tako nikada nije naljutio niti će se naljutiti. Tada će spomenuti***

---

[1] Tj. dušu od duša koje je Allah stvorio (op. prev.).

svoje laži[1] *i reći: dosta mi je sebe, dosta mi je sebe. Idite nekom drugom! Idite kod Musaa!*

Doći će kod Musaa, ﷺ, i reći će mu: *Musa, ti si Allahov Poslanik. Allah te je odabrao između ljudi da si s Njegovim poslanicama i s tim što je razgovarao s tobom. Zato se zauzmi za nas kod svog Gospodara! Zar ne vidiš u čemu smo mi? Zar ne vidiš šta nas je zadesilo?* Musa će im reći: *Moj Gospodar se danas toliko naljutio da se tako prije nikada nije naljutio niti će se naljutiti. Ja sam ubio čovjeka a nije mi to bilo naređeno. Dosta mi je sebe, dosta mi je sebe! Idite kod Isaa!*

Doći će kod Isaa, ﷺ, i reći će: *Isa, ti si Allahov Poslanik, Ti si govorio s ljudima dok si bio u kolijevci.*

(Ti si Njegova riječ koju je On udahnuo u Merjem. Ti si duša Njegova,) zato se zauzmi za nas kod svog Gospodara. Zar ne vidiš u čemu smo? Zar ne vidiš šta nas je zadesilo? Isa će im reći: *Moj Gospodar se danas zaista toliko naljutio kao nikada dosad, a niti će se ikada tako naljutiti. On nije spomenuo svoj grijeh. Dosta mi je sebe! Dosta mi je sebe! Idite nekom drugom! Idite kod Muhammeda, ﷺ!*

Doći će kod mene, i reći će: *Muhammede, ti si Allahov Poslanik. Ti si posljednji vjerovjesnik. Tebi je Allah oprostio sve*

---

[1] Ove laži je spomenuo imam El-Buhari u hadisu pod brojem 32. u svom *Sahihu*, a to su njegove riječi:

فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٨٩﴾

Pa reče: "Zbilja, ja sam bolestan." (Es-Saffat, 89)

قَالَ بَلْ فَعَلَهُۥ كَبِيرُهُمْ هَٰذَا فَسْـَٔلُوهُمْ إِن كَانُوا۟ يَنطِقُونَ ﴿٦٣﴾

"To je učinio ovaj najveći od njih; pitajte ih ako umiju da govore", reče on. (El-Enbija, 63)

i njegove riječi vladaru nasilniku: *Ovo je moja sestra,* za svoju suprugu Saru da joj ne bi prišao. Ibn Hadžer u komentaru u vezi s tim kaže: *Korištenje pojma* **laži** *ne znači pokudu jer laž, iako je pokuđena na nekim mjestima i u određenim situacijama je pohvalna, a ovo je jedna od tih situacija.* Također ovo spada u korištenje prenesenog značenja kako to spominju učenjaci a ne čista laž. Također, one su zbog Allaha kako je to spomenuto u Buharijinom *Sahihu.*

grijehe. Zato se zauzmi za nas kod svoga Gospodara. Zar ne vidiš u čemu smo? Zar ne vidiš šta nas je zadesilo?

Tada ću krenuti i doći pod Arš. Past ću na sedždu svome Gospodaru. Tada će me Allah uputiti, pomoći mi i nadahnuti me kako da Ga slavim i zahvaljujem Mu se na način na koji niko prije mene nije uputio.

Zatim će reći: Muhammede, podigni glavu! Traži, tvojoj molbi će biti udovoljeno. Zauzimaj se, tvoje zauzimanje će se uvažiti. *Podignuću glavu i reći: Gospodaru, moj ummet, moj ummet.*

Tada će se reći: *Muhammede, uvedi u Džennet na desna džennetska vrata od svog ummeta one koji neće imati obračuna. Ostatak tvog ummeta će ući u Džennet kroz ostala vrata zajedno sa ostalim ljudima. Tako mi Onoga u čijoj ruci je Muhammedov život, širina između dvije strane džennetskih vrata je koliko između Mekke i Hedžera ili između Mekke i Busre.*

بابٌ قَوْلُ النبيِّ ﷺ : «أَنا أَوَّلُ النَّاسِ يَشْفَعُ في الجَنَّةِ وأَنا أَكْثَرُ الأَنْبِياءِ تَبعاً»

٩٣ ـ عنْ أَنَسِ بنِ مالِكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ : **«أَنا أَوَّلُ شَفيعٍ في الجَنَّةِ، لم يُصَدَّقْ نبيٌّ مِن الأَنبياءِ ما صُدِّقْتُ، وإِنَّ مِن الأَنبياءِ نَبِيّاً ما يُصَدِّقُهُ مِن أُمَّتِهِ إلاَّ رَجُلٌ واحِدٌ».**

POSLANIKOV, ﷺ, GOVOR: JA ĆU SE PRVI OD LJUDI ZAUZIMATI ZA DŽENNET I MENE ĆE, OD SVIH POSLANIKA, NAJVIŠE SLIJEDITI

93. Enes b. Malik, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ja ću biti prvi zagovornik za ulazak u Džennet. Ni jedan poslanik nije imao sljedbenike kao ja. Uistinu je bilo i takvih poslanika u koje je povjerovao samo jedan čovjek iz njegova naroda.***

بابُ اسْتِفْتاحِ النبيِّ ﷺ بابَ الجنَّةِ

٩٤ - عَـنْ أَنَـسِ بـنِ مـالـكٍ رضـيَ الـلّـهُ عـنـهُ، قـالَ: قـالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «آتي بابَ الجنَّةِ يَوْمَ القِيامَةِ، فأَسْتَفْتِحُ، فيَقولُ الخازِنُ: مَنْ أنتَ؟ فأقولُ: محمدٌ، فيَقولُ: بكَ أُمِرْتُ، لا أَفْتَحُ لأحَدٍ قَبْلَكَ».

POSLANIKOVO, ﷺ, TRAŽENJE DA SE OTVORE DŽENNETSKA VRATA

94. Enes b. Malik, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Na Sudnjem danu ću doći do džennetskih vrata pa ću zatražiti da se otvore.***

Čuvar će upitati: *Ko si ti?*

Muhammed - odgovorit ću.

Reći će: *Zbog tebe je i naređeno da ne otvaram nikome prije tebe.*

بابُ قَوْلِ النبيِّ ﷺ: «لِكلِّ نبيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجابَةٌ»

٩٥ - عنْ أَبي هُرَيرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لِكُلِّ نبيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجابَةٌ، فتَعَجَّلَ كُلُّ نبيٍّ دَعْوَتَهُ، وإنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتي شَفاعَةً لأمَّتي يَوْمَ القِيامَةِ، فهِيَ نائِلَةٌ إنْ شاءَ اللّهُ مَنْ ماتَ مِن أُمَّتي لا يُشْرِكُ باللّهِ شَيْئاً».

POSLANIKOV, ﷺ, GOVOR: *SVAKI POSLANIK JE IMAO JEDNU SIGURNO USLIŠANU DOVU*

95. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Svakom poslaniku je jedna dova sigurno uslišana. Svaki od poslanika požurio je sa svojom dovom a ja sam svoju odgodio za šefaat svom ummetu na Sudnjem danu. On će obuhvatiti, inša-Allah, svakog od mog ummeta ko umre a ne bude ni u čemu pripisivao Allahu druga.***

باب دعاء النبي ﷺ لأمته

٩٦ - عن عبدالله بن عمرو بن العاص رضي الله عنهما؛ أن النبي ﷺ تلا قول الله عز وجل في إبراهيم عليه السلام: ﴿رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ فَمَن تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي . . .﴾ الآية [إبراهيم: ٣٦]، وقال عيسى عليه السلام: ﴿إِن تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾﴾ [المائدة: ١١٨]، فرفع يديه، وقال: «اللهمَّ أُمَّتي، اللهمَّ أُمَّتي». وبكى، فقال الله عزَّ وجلَّ: يا جبريلُ! اذهبْ إلى محمدٍ - وربُّكَ أعلمُ -، فسلْهُ: ما يُبْكيكَ؟ فأتاهُ جبريلُ عليه السلامُ، فسألَهُ؟ فأخبرَهُ النبيُّ ﷺ بما قالَ - وهو أعلمُ -، فقالَ اللهُ عزَّ وجلَّ: يا جبريلُ! اذهبْ إلى محمدٍ، فقلْ: إنَّا سنُرضيكَ في أُمَّتِكَ ولا نسوؤُكَ.

POSLANIKOVA, ﷺ, DOVA ZA SVOJ UMMET

96. Abdullah b. Amr el-As, رضي الله عنهما, je rekao: *Poslanik,* ﷺ, *proučio je ajet koji govori o Ibrahimu,* عليه السلام*:*

رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ
فَمَن تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٦﴾

Oni su, Gospodaru moj, mnoge ljude na stranputicu naveli. Onaj ko bude mene slijedio – moje je vjere, a onaj ko bude protiv mene ustajao – pa Ti, uistinu, praštaš i samilostan si.[1]

Isa, عليه السلام*, je također rekao:*

إِن تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾

Ako ih kazniš, robovi su Tvoji, a ako im oprostiš, silan i mudar Ti si.[2]

[1] *Ibrahim, 36.*
[2] *El-Maide, 118.*

Tada je podigao svoje ruke i rekao: **Allahu moj, moj ummet, moj ummet** *- i zaplakao je.*

Allah je rekao: **Džibrile, otiđi kod Muhammeda, a tvoj Gospodar najbolje zna, i upitaj zašto je zaplakao?**

Došao mu je Džibril, ﷺ, i upitao ga, pa mu je Poslanik, ﷺ, odgovorio šta ga je uplakalo. Džibril je obavijestio Allaha o tome, a On to najbolje zna.

Zatim je Uzvišeni rekao: **Džibrile, otiđi kod Muhammeda i reci: Mi ćemo te učiniti zadovoljnim tvojim ummetom i nećemo te ožalostiti.**

٩٧ - عنْ جابرٍ رضيَ اللهُ عنهُ: أنَّ الطُّفَيْلَ بنَ عمرٍو الدَّوسيَّ أتى النبيَّ ﷺ، فقالَ: يا رَسولَ اللهِ! هلْ لَكَ في حِصْنٍ حَصينٍ ومَنَعَةٍ؟ قالَ: حِصْنٌ كانَ لِدَوْسٍ في الجاهلِيَّةِ، فأبى ذٰلك النبيُّ ﷺ للذي ذَخَرَ اللهُ لِلأنصارِ، فلمَّا هاجَرَ النبيُّ ﷺ إلى المَدينَةِ؛ هاجَرَ إليهِ الطُّفَيْلُ بنُ عمرٍو، وهاجَرَ معَهُ رَجُلٌ مِن قَوْمِهِ، فاجْتَوَوُا المَدينَةَ، فَمَرِضَ، فَجزعَ، فأَخَذَ مَشاقِصَ له، فَقَطَعَ بِها بَرَاجِمَهُ، فَشَخَبَتْ يَداهُ حتَّى ماتَ، فَرآهُ الطُّفَيْلُ بنُ عمرٍو في مَنامِهِ، فَرآهُ وهَيْئَتُهُ حَسَنَةٌ، ورآهُ مُغَطِّياً يَدَيْهِ، فقالَ لهُ: ما صَنَعَ بكَ رَبُّكَ؟ فقالَ: غَفَرَ لي بِهِجْرَتي إلى نَبيِّهِ ﷺ. فقالَ: ما لي أراكَ مُغَطِّياً يَدَيْكَ؟ قالَ: قيلَ لي: لنْ نُصْلِحَ منكَ ما أَفْسَدْتَ. فقصَّها الطُّفَيْلُ على رسولِ اللهِ ﷺ، فقالَ رسولُ اللهِ ﷺ: **«اللَّهُمَّ ولِيَدَيْهِ فاغْفِرْ»**.

97. Džabir, ﷺ, prenosi da je Et-Tufejl b. Amr ed-Devsi došao Poslaniku, ﷺ, i rekao mu: *Allahov Poslaniče, treba li ti sigurna tvrđava i zaštita?*

Rekao je: ***Tvrđavu koju su u džahilijjetu imali devslije.***

Pa je ponudu odbio Poslanik, ﷺ, jer je to Allah čuvao za ensarije.

Nakon što je Poslanik, ﷺ, učinio hidžru u Medinu, za njim je to učinio i Et-Tufejl b. Amr sa još jednim svojim sunarodnjakom. Boravak u Medini im se nije sviđao[1]*, pa se Tufejlov sunarodnjak razbolio i zapao u depresiju. Uzeo je šiljak strijele i njime odrezao zglobove svojih prstiju od čega je umro.*

[1] Nije im se sviđao zbog bolesti.

Poslije toga Et-Tufejl b. Amr ga je vidio u snu. Vidio ga je u lijepom stanju ali su mu ruke bile pokrivene.

Upitao ga je: **Šta je s tobom uradio Tvoj Godpodar?**

Odgovorio je: ***Oprostio mi je zbog hidžre koju sam učinio Allahovom Poslaniku,* ﷺ.** Et-Tufejl ga je upitao: ***Zašto su ti ruke pokrivene?*** *Odgovorio je da mu je rečeno:* ***Mi nećemo popravljati ono što si ti upropastio.*** *Taj san je Et-Tufejl ispričao Allahovom Poslaniku,* ﷺ. *Allahov Poslanik,* ﷺ, *rekao je:* ***Bože moj oprosti i njegovim rukama.***[1]

باب في قول الله عز وجل: ﴿وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ ٱلْأَقْرَبِينَ﴾

٩٨ ـ عن أبي هريرة رضي الله عنه؛ قال: لما أنزلت هذه الآية: ﴿وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ ٱلْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾﴾ [الشعراء: ٢١٤]؛ دعا رسول الله ﷺ قريشاً، فاجتمعوا، فعمّ وخصّ، فقال: «يا بني كعب بن لؤيّ! أنقذوا أنفسكم من النار، يا بني مرّة بن كعب! أنقذوا أنفسكم من النار، يا بني عبدشمس! أنقذوا أنفسكم من النار، يا بني عبدمناف! أنقذوا أنفسكم من النار، يا بني هاشم! أنقذوا أنفسكم من النار، يا بني عبدالمطلب! أنقذوا أنفسكم من النار، يا فاطمة! أنقذي نفسك من النار، فإني لا أملك لكم من الله شيئاً؛ غير أن لكم رحماً سأبلّها ببلالها».

O GOVORU UZVIŠENOG:

وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ ٱلْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾

OPOMINJI SVOJU NAJBLIŽU RODBINU!

98. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da, nakon što je objavljen ajet:

---

[1] Hadis prenosi Ebu Zubejr od Džabira, a Ebu Zubejr je mudellis. Prenio ga je kao muan'an (sa riječima عن - od). Poznato je da učenjaci hadisa odbacuju hadise koje on prenosi na takav način, osim što od njega prenosi Lejs ibn Sad. Jer, on prenosi od njega ono što je Ebu Zubejr sigurno čuo. Zbog toga kaže Zehebi, u njegovoj biografiji, u svom djelu *Mizan: U Muslimovoj zbirci ima hadisa u kojima Ebu Zubejr ne spominje da ih je čuo od Džabira, niti od njega (Ebu Zubejra) prenosi Lejs. Srce nije mirno prema njima.* Slabim ga je ocijenio i Abdul Hakk el-Išbili, i Ibnu-l-Kattan, iz istog razloga...

وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ ٱلْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾

Opominji svoju najbližu rodbinu. [1]

Allahov Poslanik, ﷺ, pozvao je Kurejševiće, koji su se bili sakupili, pa se obratio i svima i pojedinačno, i rekao: ***Sinovi K'aba b. Luejja spašavajte se od Vatre! Sinovi Murre b. K'aba, spašavajte se od Vatre! Sinovi Abduš-Šemsa, spašavajte se od Vatre! Sinovi Abdu Menafa, spašavajte se od Vatre! Sinovi Hašimovi, spašavajte se od Vatre! Sinovi Abdu-l-Muttalibovi, spašavajte se od Vatre! Fatima, spašavaj se od Vatre! Ja vam kod Allaha ne mogu ništa pomoći, osim što ste sa mnom povezani rodbinskom vezom koju ću ja čuvati i održavati.***

بابُ ما نَفَعَ النبيُّ ﷺ أبا طالِبِ

٩٩ ـ عنِ العبَّاسِ بنِ عبدِالمُطَّلِبِ رضيَ اللّهُ عنهُ: أَنَّهُ قالَ: يا رسولَ اللّهِ! هلْ نَفَعْتَ أَبا طالِبٍ بشيءٍ، فإِنَّهُ كانَ يحوطُكَ ويَغْضَبُ لكَ؟ قالَ ﷺ: **«نعمْ؛ هُو في ضَحْضَاحٍ مِن نارٍ، ولولا أنا لَكانَ في الدَّرْكِ الأَسْفَلِ مِن النَّارِ»**.

KOLIKO JE POSLANIK, ﷺ, POMOGAO EBU TALIBU?

99. El-Abbas b. Abdu-l-Muttalib, رضي الله عنه, je rekao: *Allahov Posalniče, da li si imalo pomogao Ebu Talibu, jer te je on štitio i za tebe se srdio?*

Odgovorio je: ***Jesam. On je u džehennemskom plićaku, a da nije bilo mene bio bi u najdubljim džehennemskim dubinama.***

[1] *Eš-Šuara, 214.*

١٠٠ - عنِ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «أَهْوَنُ أَهْلِ النَّارِ عَذَاباً أَبو طالِبٍ، وهُو مُنْتَعِلٌ بِنَعْلَيْنِ مِن نارٍ يَغْلي مِنْهُما دِماغُهُ».

100. Ibn Abbas, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Najblažu kaznu od Džehennemlija će imati Ebu Talib. Na nogama će imati dvije vatrene papuče od kojih će mu ključati mozak.***

بابُ قَوْلِ النبيِّ ﷺ:

«يَدخُلُ الجنَّةَ مِن أُمَّتي سَبعونَ ألفاً بِغَيْرِ حِسابٍ»

١٠١ ـ عن حُصَيْنِ بنِ عبدِالرحمٰنِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كُنتُ عندَ سعيدِ بنِ جُبَيْرٍ، فقالَ: أيُّكم رَأى الكَوْكَبَ الذي انْقَضَّ البارِحَةَ؟ قُلتُ: أنا. ثمَّ قُلتُ: أما إنِّي لم أكُنْ في صَلاةٍ، ولٰكِنِّي لُدِغْتُ. قالَ: فماذا صَنَعْتَ؟ قلتُ: اسْتَرْقَيْتُ. قالَ: فما حَمَلَكَ على ذٰلِكَ؟ قلتُ: حديثٌ حدَّثَناهُ الشَّعْبيُّ. قالَ: وما حدَّثَكُمُ الشَّعبيُّ؟ قلتُ: حدَّثنا عن بُرَيْدَةَ بنِ حُصَيْبٍ الأسلَميِّ: أنه قالَ: لا رُقْيَةَ إلاّ مِن عَيْنٍ أو حُمَةٍ. فقالَ: قدْ أحْسَنَ مَنِ انْتَهى إلى ما سَمِعَ، ولٰكِنْ؛ حدَّثنا ابنُ عباسٍ، عن النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «عُرِضَتْ عليَّ الأُمَمُ؛ فرَأيتُ النبيَّ ومعَهُ الرُّهَيْطُ، والنبيَّ ومعَهُ الرَّجُلُ والرَّجُلانِ، والنبيَّ ليسَ معَهُ أحَدٌ؛ إذْ رُفِعَ لي سَوادٌ عَظيمٌ، فظَنَنْتُ أنَّهم أُمَّتي، فقيلَ لي: هٰذا موسى وقَوْمُه، ولٰكِنِ؛ انظُرْ إلى الأُفُقِ، فنَظَرْتُ؛ فإذا سَوادٌ عظيمٌ، فقيلَ لي: انظُرْ إلى الأُفُقِ الآخَرِ فنظَرْتُ؛ فإذا سَوادٌ عظيمٌ، فقيلَ لي: هٰذِهِ أُمَّتُكَ، ومَعَهُم سَبعونَ ألفاً يَدخُلونَ الجنَّةَ بِغَيْرِ حِسابٍ ولا عَذابٍ».

ثمَّ نَهَضَ فدَخَلَ مَنزِلَهُ، فخاضَ النّاسُ في أُولٰئِكَ الَّذينَ يَدخُلونَ الجنَّةَ بغَيرِ حِسابٍ ولا عَذابٍ، فقالَ بَعْضُهُم: فلَعَلَّهُمُ الَّذينَ صَحِبوا رسولَ اللّهِ ﷺ، وقالَ بَعضُهُم: فلَعَلَّهُمُ الذينَ وُلِدوا في الإسْلامِ ولَمْ يُشْرِكوا باللّهِ شَيْئاً، وذَكَروا أشياءَ. فَخَرَجَ عليهِمْ رسولُ اللّهِ ﷺ، فقالَ: «ما الذي تَخوضونَ فيهِ؟». فأخْبَروهُ، فقالَ: «هُمُ الذينَ لا يَرْقُونَ ولا يَسْتَرْقونَ، ولا يَتَطَيَّرونَ، وعلى ربِّهِم يَتَوكَّلونَ». فقامَ عُكّاشَةُ بنُ مِحْصَنٍ، فقالَ ادْعُ اللّهَ أنْ يَجْعَلَني مِنهُم. فقالَ: «أنتَ مِنهُم». ثمَّ قامَ رَجُلٌ آخَرُ فقالَ: ادْعُ اللّهَ أنْ يَجْعَلَني مِنهُم. فقالَ: «سَبَقَكَ بِها عُكّاشَةُ».

POSLANIKOV GOVOR: *OD MOG UMMETA ĆE U DŽENNET UĆI SEDAMDESET HILJADA BEZ POLAGANJA RAČUNA*

101. Husajn b. Abdurrahman je rekao: *Bio sam kod S'e'id b. Džubejra koji je upitao:* **Ko je od vas jučer vidio zvijezdu koja je pala?**

Odgovorio sam: **Ja sam vidio.**

A zatim sam rekao: **Ja tada nisam klanjao, ali me nešto ujelo.**

Upitao je: **Šta si poduzeo?**

Odgovorio sam: **Tražio sam ko će mi učiti rukju.** [1]

Upitao je: **Šta te je navelo na to?**

Odgovorio sam: **Hadis koji nam je prenio Eš-Š'abi.**

Upitao je: **Šta vam je prenio Eš-Š'abi?**

Odgovorio sam: **Prenio nam je od Burejde b. Husejba el-Eslemija da je rekao: Rukja je dozvoljena samo za urok i otrov od akrepa.**

Primijetio je: *Lijepo će postupiti ko se ograniči na ono što je čuo. Međutim, Ibn Abbas prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao:* ***Predočeni su mi narodi, pa sam vidio poslanika s nekoliko ljudi, drugog s jednim ili dva čovjeka a vidio sam poslanika bez ijednog sljedbenika. Nakon toga mi je pokazana velika skupina ljudi pa sam mislio da su moj ummet.***

Rečeno mi je: **Ovo je Musa i njegov narod, ali, pogledaj na horizont!** ***Pogledao sam pa sam vidio ogromnu masu. Rečeno mi je:*** **Pogledaj na drugu stranu horizonta!** ***Pogledao sam i vidio ogromnu masu. Rečeno mi je:*** **Ovo je tvoj ummet. Sa njima će sedamdeset hiljada ući u Džennet bez polaganja računa i bez kažnjavanja.**

Zatim je ustao i ušao u svoju sobu. Potom su ljudi počeli raspravljati o onima koji će ući u Džennet bez polaganja računa i bez kažnjavanja. Neki od njih su rekli: Možda su to oni koji su se družili s Allahovim Poslanikom, ﷺ. Drugi su opet rekli: Možda su to oni koji su rođeni u islamu i nisu činili širk. Spomenuli su još druge stvari.

Nakon toga je Allahov Poslanik, ﷺ, izišao i upitao: ***O čemu to raspravljate****? Rekli su mu, a on je rekao:* ***To su oni koji ne čine rukju niti traže da im se to čini, koji ne gataju i koji se na svoga Gospodara oslanjaju.***

---

[1] *To su oni koji ne čine rukju.* Ovo je slabo (šaz). Jedini koji je to spomenuo je Muslimov šejh Seid ibn Mensur. Hadis se nalazi u Buharijinom *Sahihu*. Pojašnjenje slijedi na drugom mjestu, inša-Allah.

Tada je ustao Ukkaše b. Mihsan i rekao: *Zamoli Allaha da me učini od njih!* Rekao je: ***Ti si od njih.*** Zatim je ustao drugi čovjek i rekao: *Zamoli Allaha da me učini od njih!* Rekao je: **Pretekao te s tim Ukkaše.**

بابٌ قَوْلُ النبيِّ ﷺ:

«إِنِّي لأرجو أَنْ تَكونوا نِصْفَ أَهْلِ الجَنَّةِ

١٠٢ ـ عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كُنَّ معَ رسولِ اللّهِ ﷺ في قُبَّةٍ نَحْواً مِن أَرْبَعينَ رَجُلاً، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أَتَرْضَوْنَ أَنْ تكونوا رُبُعَ أَهْلِ الجَنَّةِ؟». قالَ: قُلْنا: نعمْ. قالَ: «أَتَرْضَوْنَ أَنْ تَكونوا ثُلُثَ أَهْلِ الجَنَّةِ؟». فقُلْنا: نعمْ. فقالَ: «والذي نَفْسُ محمدٍ بِيَدِهِ، إِنِّي لأرجو أَنْ تكونوا نِصْفَ أَهْلِ الجَنَّةِ، وذاكَ أَنَّ الجَنَّةَ لا يَدْخُلُها إِلاَّ نَفْسٌ مُسْلِمَةٌ، وما أَنْتم في أَهْلِ الشِّرْكِ إِلاَّ كالشَّعْرَةِ البَيْضاءِ في جِلْدِ الثَّوْرِ الأَسْوَدِ، أَوْ كَالشَّعْرَةِ السَّوْداءِ في جِلْدِ الثَّوْرِ الأَحْمَرِ».

POSLANIKOV, ﷺ, GOVOR: NADAM SE DA ĆETE VI ČINITI POLOVICU DŽENNETLIJA

102. Abdullah b. Mes'ud, ؓ, rekao je: *Bilo nas je oko četrdeset s Poslanikom pod šatorom. Allahov Poslanik,* ﷺ, *tada je upitao:* ***Da li biste bili zadovoljni da budete četvrtina Džennetlija?***

Odgovorili smo: ***Da.***

Ponovo je upitao: ***Da li biste bili zadovoljni kada biste činili trećinu Džennetlija?***

Odgovorili smo: ***Da.***

Tada je rekao: ***Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedov život, ja se nadam da ćete vi činiti polovicu Džennetlija, jer će u Džennet ući samo ko bude musliman. Vi ste u odnosu na nevjernike kao bijela dlaka na koži crnog bika, ili kao crna dlaka na koži crvenog bika.***

باب في قوله عز وجل لآدم: «أخرج بعث النار من
كل ألف تسع مئة وتسعة وتسعين»

١٠٣ - عن أبي سعيد رضي الله عنه؛ قال: قال رسول الله ﷺ:
«يقول الله عز وجل: يا آدم! فيقول: لبيك وسعديك، والخير في يديك. قال: يقول: أخرج بعث النار. قال: وما بعث النار؟ قال: من كل ألف تسع مئة وتسعة وتسعون». قال: «فذاك حين يشيب الصغير، ﴿وتضع كل ذات حمل حملها وترى الناس سكرى وما هم بسكرى ولكن عذاب الله شديد ۝٢﴾ [الحج: ٢]». قال: فاشتد ذلك عليهم؛ قالوا: يا رسول الله! وأينا ذلك الرجل؟ فقال رسول الله ﷺ: «أبشروا؛ فإن من يأجوج ومأجوج ألف ومنكم رجل». ثم قال: «والذي نفس محمد بيده؛ إني لأطمع أن تكونوا ربع أهل الجنة». فحمدنا الله وكبرنا، ثم قال: «والذي نفسي بيده؛ إني لأطمع أن تكونوا ثلث أهل الجنة». فحمدنا الله وكبرنا، ثم قال: «والذي نفسي بيده؛ إني لأطمع أن تكونوا شطر أهل الجنة. إن مثلكم في الأمم كمثل الشعرة البيضاء في جلد الثور الأسود، أو كالرقمة في ذراع الحمار».

O ALLAHOVOM, ﷻ, GOVORU UPUĆENOM ADEMU: *ODVOJI DŽEHENNEMLIJE, OD SVAKE HILJADE DEVESTO DEVEDESET I DEVET*

103. Ebu Se'id, رضي الله عنه, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Allah Uzvišeni će reći:* Ademe!**

Adem,* عليه السلام*, će kazati: Odazivam ti se Bože, sreća i dobro su u Tvojim rukama.

***Allah će tada reći:* Odvoji Džehennemlije!**

Adem će upitati: Ko su Džehennemlije?

***Reći će:* Od svake hiljade devesto devedeset i devet.**

Poslanik, ﷺ*, je, tada, rekao:*

وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى ٱلنَّاسَ سُكَٰرَىٰ
وَمَا هُم بِسُكَٰرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ ٱللَّهِ شَدِيدٌ ٢

To će se desiti kada djeca osijede, a svaka trudnica svoj plod pobaci, i ti ćeš vidjeti ljude pijane, a oni neće pijani biti, već će tako izgledati zato što će Allahova kazna strašna biti.[1]

Ta vijest je teško pala ashabima, pa su upitali: **Allahov Poslaniče, ko će od nas biti taj čovjek?**

Allahov Poslanik, ﷺ, tada je rekao: **Radujte se, od Jedžužda i Medžudža će biti hiljadu a od vas će biti taj čovjek. Tako mi Onoga u čijoj ruci je Muhammedov život, ja priželjkujem da budete četvrtina Džennetlija.**

Kada smo to čuli zahvalili smo Allahu i donijeli tekbir. Nakon toga Poslanik je rekao: **Tako mi Onog u čijoj ruci je moj život, ja priželjkujem da vi činite trećinu Džennetlija.**

Ponovo smo se zahvalili Allahu i donijeli tekbir. Zatim je Poslanik, ﷺ, rekao: **Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, ja se zaista nadam da ćete vi činiti polovicu Džennetlija, jer vi ste, u odnosu na ostale narode, kao bijela dlaka na koži crnog bika ili kao ostatak prsta na magarećim potkoljenicama.**

[1] El-Hadždž, 2.

كتابُ الوُضوءِ

POGLAVLJE O ABDESTU

بابٌ لا يقبَلُ اللهُ صَلاةً بِغَيرِ طُهورٍ

١٠٤ ـ عنْ مُصعبِ بنِ سعدٍ؛ قالَ: دَخلَ عَبدُاللّهِ بنُ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما على ابنِ عامرٍ يَعودُهُ وهوَ مَريضٌ، فقالَ: ألا تَدْعو اللّهَ لي يا ابنَ عُمَرَ؟ قالَ: إنّي سَمِعتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يَقولُ: «لا يَقبَلُ اللهُ صلاةً بِغَيرِ طُهورٍ، ولا صَدَقةً مِن غُلولٍ». وكُنتَ على البَصرَةِ.

ALLAH NE PRIMA NAMAZ BEZ ČISTOĆE

104. Mus'ab b. S'ad je rekao: *Abdullah b. Omer, ﵄, je došao Ibn Amiru da ga obiđe kada je bio bolestan, pa mu je Ibn Amir rekao: Zar nećeš moliti Allaha za mene? Ibn Omer je rekao: Uistinu sam čuo Allahovog Poslanika, ﷺ, kada kaže:* ***Allah neće primiti namaz bez čistoće niti sadaku od gulula.***[1]

A ti si bio namjesnik Basre.[2]

بابُ غَسْلِ اليَدِ عندَ القِيامِ مِنَ النَّومِ قَبلَ إدْخالِها في الإناءِ

١٠٥ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «إذا استَيقَظَ أَحدُكُم مِن نَومِهِ؛ فَلا يَغمِسْ يَدَهُ في الإناءِ حتّى يَغسِلَها ثَلاثاً؛ فإنَّهُ لا يَدري أينَ باتَتْ يَدُهُ».

PRANJE RUKU POSLIJE SPAVANJA A PRIJE STAVLJANJA U POSUDU

105. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada se neko od vas probudi iz sna neka ne stavlja ruke u posudu dok ih ne opere tri puta, jer on ne zna gdje mu je ruka prenoćila.***

---

[1] Imetka stečenog na nedozvoljen način (op. prev.).

[2] Znači: ti nisi čist od harama jer si bio namjesnik Basre, pa si možda učinio nepravdu prema nekome, a dova takvog se ne prima, kao što se ne prima namaz, niti sadaka, osim od čistog i poštenog.

بابُ النَّهيِ عنِ التَّخلِّي في الطَّريقِ والظِّلالِ

١٠٦ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ: أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «اتَّقوا اللَّعَّانَيْنِ». قالوا: وما اللَّعَّانانِ يا رسولَ اللّهِ؟ قالَ: «الَّذي يَتَخلَّى في طَريقِ النَّاسِ أَوْ ظِلِّهِم».

ZABRANA OBAVLJANJA FIZIOLOŠKE POTREBE NA PUTU I U HLADU

106. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Čuvajte se dvije stvari koje donose prokletstvo.***

Upitali smo: **Allahov Poslaniče, koje su to dvije stvari?**

Rekao je: ***Obavljanje fiziološke potrebe po putevima kuda ljudi prolaze i po hladovima gdje hladuju.***

بابٌ ما يُستَترُ بهِ لِقضاءِ الحاجةِ

١٠٧ ـ عن عَبدِاللّهِ بنِ جعفرٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: أَرْدَفَني رسولُ اللّهِ ﷺ ذاتَ يومٍ خَلْفَهُ، فأَسَرَّ إليَّ حديثاً لا أُحدِّثُ بهِ أحداً مِنَ النَّاسِ، وكانَ أحبَّ ما اسْتَتَرَ رسولُ اللّهِ ﷺ لِحاجَتِهِ هَدَفٌ أو حائِشُ نَخْلٍ. قالَ: ابنُ أسماءَ في حَديثِهِ: يَعْني: حائِطَ نَخْلٍ.

ZA ŠTA SE ZAKLANJA PRILIKOM OBAVLJANJA FIZIOLOŠKE POTREBE?

107. Abdullah b. Dž'afer, ﷺ, rekao je: *Jednoga dana me Allahov Poslanik, ﷺ, stavio na jahalicu iza sebe, pa mi je rekao jednu tajnu koju nisam otkrio nikome. Najviše zašto se Poslanik, ﷺ, volio sakriti kada je obavljao fiziološku potrebu je neko ispupčenje, ili haiš palmovika.* (Ebu Esma[1] u svom hadisu je rekao da je to ograda palmovika).

---

[1] To je Abdullah b. Muhammed b. Esma ed-Dabbeijj jedan od dvojice Muslimovih šejhova u ovom hadisu.

بابٌ ماذا يَقولُ إذا دَخلَ الخَلاءَ؟

١٠٨ ـ عنْ أَنَسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ إذا دَخلَ الخَلاءَ؛ قالَ: «اللّهُمَّ إنّي أَعوذُ بِكَ مِن الخُبْثِ والخَبائِثِ».

ŠTA SE KAŽE KADA SE ULAZI U NUŽNIK

108. Enes, ﷺ, je rekao: *Poslanik, ﷺ, bi, kada bi ulazio u nužnik proučio:* ***Allahume inni eu'zu bike minel hubsi vel habaisi.***
(Allahu moj, utječem Ti se od muških i ženskih šejtana.)

بابٌ لا تُستَقبلُ القِبْلَةُ بغائِطٍ ولا بَوْلٍ

١٠٩ ـ عن أبي أيّوبَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «إذا أَتيتُمْ الغائِطَ؛ فَلا تَستَقبِلوا القِبْلَةَ ولا تَستَدْبِروها بِبَوْلٍ ولا غائِطٍ، ولكنْ؛ شَرِّقوا أَوْ غَرِّبوا».

قالَ أبو أيّوبَ: فقَدِمْنا الشّامَ، فَوَجَدْنا مَراحيضَ قدْ بُنِيَتْ قِبَلَ القِبْلَةِ، فَنَنْحَرِفُ عَنها، ونَسْتَغفِرُ اللّهَ.

KADA SE OBAVLJA MALA ILI VELIKA FIZIOLOŠKA POTREBA NE OKREĆE SE PREMA KIBLI

109. Ebu Ejjub, ﷺ, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada hoćete da obavite malu ili veliku fiziološku potrebu ne okrećite se ni prednjom niti zadnjom stranom prema kibli, nego se okrenite prema istoku ili zapadu.***

Ebu Ejjub je rekao: *Došli smo u Šam pa smo tamo zatekli nužnike koji su bili okrenuti prema kibli. U njima bismo se okretali od nje*[1] *i tražili bismo oprost od Allaha.*

---

[1] Od kible koliko smo mogli (op. prev.).

باب الرُّخصة في ذلك بالأبنية

١١٠ ـ عنْ واسِعِ بنِ حَبَّانَ؛ قالَ: كنتُ أُصلّي في المَسْجِدِ، وعبدُاللّهِ بنُ عُمر مُسْنِدٌ ظَهْرَه إلى القِبْلَةِ، فلمّا قَضَيْتُ صَلاتي؛ انْصَرَفْتُ إليهِ مِن شِقّي، فَقالَ عبدُاللّهِ: يَقولُ أُناسٌ: إذا قَعَدْتَ للحاجَةِ؛ فلا تَقْعُدْ مُسْتَقْبِلَ القِبْلَةِ ولا بَيْتِ المَقْدِسِ. قالَ عبدُاللّهِ: ولقدْ رَقِيتُ على ظَهْرِ بَيْتٍ، فَرَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ قاعِداً على لَبِنَتَيْنِ، مُسْتَقْبِلاً بَيْتَ المَقْدِسِ، لِحاجَتِهِ.

POSTOJI OLAKŠICA O TOME U KUĆAMA

110. Vas'i b. Habban je rekao: *Jedanput sam klanjao u džamiji dok je Abdullah b. Omer bio okrenut leđima prema kibli. Kada sam završio namaz prišao sam mu sa jedne strane. Abdullah je, tada, rekao: Ljudi govore da kada obavljaš fiziološku potrebu da se ne okrećeš ni prema kibli ni prema Kudsu. Međutim, jedanput sam se popeo na krov kuće i vidio sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da sjedi na dva ćerpića i obavlja fiziološku potrebu okrenut prema Kudsu.*

باب النَّهيِ أنْ يُبالَ في الماءِ ثمّ يُغتَسلَ منه

١١١ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنْ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ قالَ: «لا يَبولَنَّ أَحَدُكُم في الماءِ الدَّائِمِ ثمَّ يَغْتَسِلُ منهُ».

ZABRANJENO JE DA SE MOKRI U VODU A ZATIM DA SE TE VODA KORISTI ZA KUPANJE

111. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Neka niko od vas ne mokri u stajaću vodu, a zatim je koristi za kupanje.***

١١٢ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنْ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ قالَ:
«لا تَبُلْ في الماءِ الدَّائِمِ الذي لا يَجري، ثمَّ تَغْتَسِلُ منهُ».

112. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nemoj mokriti u stajaću vodu koja ne teče, a zatim se kupati tom istom vodom.***

بابٌ في الاسْتِبْراءِ والاسْتِتارِ مِن البَوْلِ

١١٣ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: مَرَّ رسولُ اللّهِ ﷺ على قَبْرَيْنِ، فقالَ: «أما إنَّهُما ليُعَذَّبانِ، وما يُعَذَّبانِ في كبيرٍ: أما أحَدُهُما؛ فكانَ يَمْشي بالنَّميمَةِ، وأمَّا الآخَرُ؛ فكانَ لا يَسْتَتِرُ مِن بَوْلِهِ». قالَ: فَدَعا بِعَسيبٍ رَطْبٍ، فَشَقَّهُ باثْنَيْنِ، ثمَّ غَرَسَ على هٰذا واحِداً وعلى هٰذا واحِداً، ثمَّ قالَ: «لعَلَّهُ أنْ يُخَفَّفَ عنهُما ما لمْ يَيْبَسا».

O MOKRENJU I ČUVANJU OD MOKRAĆE

113. Ibn Abbas, ؓ, je rekao: *Allahov Poslanik je prošao pored dva kabura i rekao:* ***Njihovi vlasnici su izloženi kazni. Ne kažnjavaju se zbog nečeg velikog.[1] Jedan od njih je prenosio tuđe riječi a drugi se nije čuvao mokraće.***

Zatim je zatražio sirovu palminu granu. Raspolovio je i zabio u svaki kabur po jednu polovicu, a zatim rekao: ***Možda da im se olakša dok se ne osuše.***

---

[1] U vašim očima (op. prev.).

بابُ النَّهْيِ عنِ الاستِنجاءِ باليمينِ

١١٤ ـ عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ أبي قَتادَةَ، عنْ أبيهِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا يُمْسِكَنَّ أحدُكُمْ ذَكَرَهُ بيَمينِهِ وهُو يَبولُ، ولا يَتَمَسَّحْ مِنَ الخَلاءِ بيَمينِه، ولا يَتَنَفَّسْ في الإناءِ».

ZABRANJENO JE ČISTITI SE POSLIJE NUŽDE DESNOM RUKOM

114. Abdullah b. Ebi Katade prenosi od svog oca, ﷺ, da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Neka niko od vas ne drži svoj spolni organ desnom rukom dok mokri; neka se ne čisti poslije nužde desnom rukom i neka ne puše u posudu.***

بابُ الاستِنجاءِ بالماءِ مِنَ التَّبرُّزِ

١١٥ ـ عنْ أنَسِ بنِ مالِكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ دَخَلَ حائطاً وتَبِعَهُ غُلامٌ معهُ مِيضأةٌ، هُو أصْغَرُنا فوَضَعَها عِنْدَ سِدْرَةٍ، فقَضى رسولُ اللّهِ ﷺ حاجَتَهُ؛ فخَرَجَ علَيْنا وقدِ اسْتَنْجى بالماءِ.

PRANJE VODOM POSLIJE VELIKE NUŽDE

115. Enes b. Malik, ﷺ, rekao je: *Jednom je Allahov Poslanik, ﷺ, ušao u palmovik, tom prilikom ga je pratio jedan dječak koji je nosio bardak. Bio je najmlađi od nas. Ostavio je bardak kod jednog lotosova drveta. Allahov Poslanik, ﷺ, se, nakon obavljanja nužde, oprao vodom a zatim došao među nas.*

باب الاستجمار وترا

١١٥ ـ عن أبي هريرة رضي الله عنه يبلغ به النبي ﷺ؛ قال: «إذا استجمر أحدكم؛ فليستجمر وترا، وإذا توضأ أحدكم؛ فليجعل في أنفه ماء ثم لينتثر»

POTIRANJE KAMENJEM TREBA DA BUDE NEPARAN BROJ PUTA

115. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi od Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Kada se neko od vas potire kamenjem poslije nužde neka to bude neparan broj puta, a kada se abdesti neka ulije u nos vode a zatim neka se osekne.***

باب الاستجمار بالأحجار
والمنع من الروث والعظم

١١٦ ـ عن سلمان رضي الله عنه: قال: قيل له: قد علمكم نبيكم ﷺ كل شيء حتى الخراءة؟ قال: فقال: أجل؛ نهانا أن نستقبل القبلة بغائط أو بول، وأن نستنجي باليمين، وأن نستنجي بأقل من ثلاثة أحجار، أو أن نستنجي برجيع أو بعظم.

DOZVOLJENO JE POTIRANJE KAMENJEM A ZABRANJENO BALEGOM I KOSTIMA

116. Selman, ﷺ, rekao je: *Upitan sam:* ***Je li istina da vas je vaš Poslanik, ﷺ, poučio svemu pa čak i propisima prilikom obavljanja nužde?***

Odgovorio sam: ***Da. Zabranio nam je kada obavljamo malu ili veliku nuždu da se okrećemo prema kibli; zabranio nam je da se čistimo poslije nužde desnom rukom i zabranio nam je da se potiremo sa manje od tri kamena ili da se potiremo balegom ili kostima.***

بابُ الانْتِفاعِ بِأُهُبِ المَيْتَةِ

١١٧ ـ عنِ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: تُصُدِّقَ على مَوْلاةٍ لِمَيْمونَةَ بشاةٍ، فماتَتْ، فمَرَّ بِها رسولُ اللّهِ ﷺ، فقالَ: «هَلاَّ أَخَذْتُم إِهابَها، فَدَبَغْتُموهُ، فانْتَفَعْتُم بِهِ». فقالوا: إِنَّها مَيْتَةٌ. فقالَ: «إِنَّما حُرِّمَ أَكْلُها».

KORIŠTENJE NEUŠTAVLJENE KOŽE UGINULIH ŽIVOTINJA

117. Ibn Abbas, ﷺ, je rekao: *Data je kao sadaka ovca Mejmuninoj oslobođenoj robinji, ali je uginula. Pored nje je prošao Allahov Poslanik,* ﷺ, *i rekao:* **Zašto niste uzeli njenu kožu, uštavili je i okoristili se njome?!**

Rekli su: **Ona je uginula?!**

Rekao je: **Zabranjeno je samo jesti njeno meso.**

بابٌ إذا دُبِغَ الإِهابُ فقدْ طَهُرَ

١١٨ ـ عنْ يَزيدَ بنِ أَبي حَبيبٍ؛ أَنَّ أَبا الخَيْرِ حدَّثَهُ؛ قالَ: رَأَيْتُ على ابنِ وَعْلَةَ السَّبَئِيِّ فَرْواً، فمَسِسْتُهُ، فقالَ: ما لَكَ تَمَسُّهُ؟! قدْ سأَلْتُ عبدَاللّهِ بنَ عبَّاسٍ؛ قلتُ: إِنَّا نكونُ بالمَغْرِبِ، ومَعَنا البَرْبَرُ والمَجوسُ، نُؤْتى بالكَبْشِ قدْ ذَبَحوهُ، ونحنُ لا نَأْكُلُ ذَبائِحَهُم، ويَأْتونَنا بِالسِّقاءِ يَجْعَلونَ فيهِ الوَدَكَ؟ فقالَ ابنُ عبَّاسٍ: قدْ سَأَلْنا رسولَ اللّهِ ﷺ عنْ ذلكَ؟ فقالَ: «دِباغُهُ طَهورُهُ».

KADA SE KOŽA UŠTAVI, POSTAJE ČISTA

118. Jezid b. ebi Habib kaže da mu je Ebu-l-Hajr pričao i rekao: *Vidio sam na Ibn V'alete es-Sebijji krzno pa sam ga opipao.*

Upitao je: *Šta ti je, što ga pipaš? Pitao sam Ibn Abbasa i rekao mu: Mi živimo na Magribu. S nama žive Berberi i medžusije. Oni nam donose bravetinu ali mi ne jedemo meso koje kolju. Nude nam i mješine u koje stavljaju furdu (loj).*

Ibn Abbas je rekao: Pitali smo Allahovog Poslanika, ﷺ, o tome pa je rekao: ***Njeno štavljenje je njeno čišćenje.***

بابٌ إذا وَلَغَ الكَلْبُ في إناءِ أحَدِكُم فلْيَغْسِلْهُ سَبْعاً

١١٩ - عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ المُغفَّلِ رضيَ اللّهُ عنهُ: قالَ: أمَرَ رسولُ اللّهِ ﷺ بِقَتْلِ الكلابِ، ثمَّ قالَ: «ما بالُهم وبالُ الكِلابِ؟». ثمَّ رَخَّصَ في كَلْبِ الصَّيْدِ وكَلْبِ الغَنَمِ، وقال: «إذا وَلَغَ الكَلْبُ في الإناءِ؛ فاغْسِلوهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ، وعَفِّروهُ الثَّامِنَةَ في التُّرابِ». وفي رواية يحيى بنِ سعيدٍ: ورَخَّصَ في كَلْبِ الغَنَمِ والصَّيْدِ والزَّرْعِ.

POSUDU IZ KOJE JE LOKAO PAS TREBA OPRATI SEDAM PUTA

119. Abdullah b. el-Mugaffel, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, naredio je da se pobiju psi a zatim rekao: Šta oni imaju sa psima*[1]*? Nakon toga je dozvolio držanje pasa radi lova i čuvanja stada i rekao:* ***Kada pas loče iz neke posude, operite je sedam puta a osmi put je dezinficirajte zemljom.***

U predaji ovog hadisa od Jahje b. Se'ida stoji: *Dozvolio je držanje pasa radi čuvanja ovaca, lova i poljoprivrede.*

[1] Tj. zašto ih ubijaju? (op. prev.).

باب فَضلُ الوُضوءِ

١٢٠ ـ عنْ أبي مالِكٍ الأشعَرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «الطُّهورُ شَطْرُ الإيمانِ، والحَمْدُ للّهِ تَمْلأُ الميزانَ، وسُبْحانَ اللّهِ والحَمْدُ للّهِ تَمْلآنِ (أو: تَمْلأُ) ما بينَ السَّماواتِ والأرْضِ، والصَّلاةُ نورٌ، والصَّدَقةُ بُرهانٌ، والصَّبْرُ ضِياءٌ، والقُرآنُ حُجَّةٌ لكَ أو عليكَ. كلُّ النّاسِ يَغْدو، فَبائِعٌ نَفْسَه، فمُعْتِقُها أو موبِقُها».

VRIJEDNOST ABDESTA

120. Ebu Malik el-Eš'ari, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Čistoća je pola imana,* El-hamdulillah *puni vagu,* Subhanellahi ve-l-hamdulillahi *pune ili puni prostor između nebesa i Zemlje. Namaz je svjetlo, sadaka je dokaz, strpljenje je svjetlost a Kur'an je svjedok koji će svjedočiti za tebe ili protiv tebe. Svi ljudi rade i trude se. Neki će se spasiti a neki upropastiti.***

باب خُروجُ الخَطايا معَ الوُضوءِ

١٢١ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «إذا تَوَضَّأَ العَبْدُ المُسْلِمُ (أوِ: المُؤْمِنُ)، فغَسَلَ وَجْهَهُ؛ خَرَجَ مِن وَجْهِهِ كُلُّ خَطيئةٍ نَظَرَ إلَيها بِعَيْنَيهِ معَ الماءِ (أو: معَ آخِرِ قَطْرِ الماءِ)، فإذا غَسَلَ يَدَيْهِ؛ خَرَجَ مِن يَدَيْهِ كُلُّ خَطيئةٍ؛ كانَ بَطَشَتْها يَداهُ معَ الماءِ (أو: معَ آخِرِ قَطْرِ الماءِ)، فإذا غَسَلَ رِجْلَيْهِ؛ خَرَجَتْ كُلُّ خَطيئةٍ مَشَتْها رِجْلاه معَ الماءِ (أو: معَ آخِرِ قَطْرِ الماءِ)، حتّى يَخْرُجَ نَقِيّاً مِن الذُّنوبِ».

SPADANJE GRIJEHA S ABDESTOM

121. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada musliman ili vjernik uzme abdeset pa opere lice s njegova lica s vodom ili sa zadnjom kapi vode spadne svaki grijeh koji je zaradio***

svojim očima. Kada opere svoje ruke, s njih spadne sa vodom ili posljednjom kapi vode svaki grijeh koji je zaradio njima. Kada opere svoje noge, s njih spadne s vodom ili posljednjom kapi vode svaki grijeh koji je zaradio njima, a kada završi abdest - ostane čist od grijeha.

بابٌ في السِّواكِ عندَ الوُضوءِ

١٢٢ - عنِ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنّه باتَ عندَ نبيِّ اللّهِ ﷺ ذاتَ ليلةٍ، فقامَ نبيُّ اللّهِ ﷺ مِن آخِرِ اللَّيْلِ، فَخرَجَ، فنَظَرَ إلى السَّماءِ، ثمَّ تَلا هٰذهِ الآيَةَ في آلِ عِمْرانَ: ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ...﴾، حتَّى بَلَغَ: ﴿فَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ﴾، ثمَّ رَجَعَ إلى البَيْتِ، فتَسوَّكَ، وتَوضَّأَ، ثمَّ قامَ، فصلَّى، ثمَّ اضطَجَعَ، ثمَّ قامَ، فَخرَجَ، فَنَظَرَ إلى السَّماءِ، فتَلا هٰذهِ الآيَةَ، ثمَّ رَجَعَ، فَتَسوَّكَ، فتَوَضَّأَ، ثمَّ قامَ، فصَلَّى.

O UPOTREBI MISVAKA PRILIKOM ABDESTA

122. Od Ibn Abbasa, ﷺ, prenosi se da je jedne noći zanoćio kod Allahova Vjerovjesnika, ﷺ. Allahov Vjerovjesnik, ﷺ, ustao je pred kraj noći, izišao i pogledao u nebo a zatim proučio ovaj ajet iz sure *Ali Imran*:

إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ

U stvaranju nebesa i Zemlje i u izmjeni noći i dana su, zaista, znamenja za razumom obdarene – učio je sve dok nije stigao do:

فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

I sačuvaj nas patnje u Vatri. [1]

Nakon toga se vratio u kuću, oprao zube misvakom, abdestio se, klanjao i legao. Zatim je ponovo ustao, izišao, pogledao u nebo i proučio spomenute ajete. Nakon toga se vratio, oprao zube misvakom, abdestio se i klanjao.

١٢٣ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ كانَ إذا دَخَلَ بَيْتَهُ بَدَأَ بِالسِّواكِ.

123. Od Aiše, ﵂, prenosi se da bi Poslanik, ﷺ, prilikom ulaska u kuću najprije upotrebio misvak.

---

[1] Ajet u potpunosti glasi:

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَٰذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

"U stvaranju nebesa i Zemlje, i u izmjeni noći i dana, doista su znamenja za razumom obdarene!" /190/; "koji Allaha spominju stojeći, sjedeći i na svojim stranama, i o stvaranju nebesa i Zemlje razmišljaju. Gospodaru naš, Ti ovo nisi uzalud stvorio! Uzvišen si Ti i sačuvaj nas od kazne u Vatri!" (Ali-Imran, 190-191.)

بابُ التَّيَمُّنِ في الطُّهورِ وغَيْرِهِ

١٢٤ - عن عائشة رضي اللّهُ عنها؛ قالت: إنْ كان رسولُ اللّهِ ﷺ لَيُحِبُّ التَّيَمُّنَ؛ في طُهورِهِ إذا تَطَهَّر، وفي تَرَجُّلِهِ إذا تَرَجَّلَ، وفي انْتِعالِهِ إذا انْتَعَلَ.

POČINJANJE S DESNOM STRANOM PRILIKOM UZIMANJA ABDESTA I U DRUGIM PRILIKAMA

124. Aiša, ﵂, rekla je: Allahov Poslanik, ﷺ, volio je početi s desnom stranom kada bi se čistio, češljao i obuću obuvao.

بابُ صِفَةِ وُضوءِ رسولِ اللّهِ ﷺ

١٢٥ - عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ زيدِ بنِ عاصمٍ الأنصاريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ - وكانتْ لهُ صُحْبَةٌ -؛ قالَ: قيلَ لهُ: تَوَضَّأْ لنا وُضوءَ رسولِ اللّهِ ﷺ. فدَعا بإناءٍ، فأكْفَأَ منهُ على يَدَيْهِ، فغَسَلَهُما ثلاثاً، ثمَّ أدْخَلَ يَدَهُ، فاسْتَخْرَجَها، فمَضْمَضَ واسْتَنْشَقَ مِن كَفٍّ واحِدَةٍ، ففعَلَ ذٰلكَ ثلاثاً، ثمَّ أَدْخَلَ يَدَهُ، فاسْتَخْرَجَها، فغَسَلَ وَجْهَهُ ثلاثاً، ثمَّ أدْخَلَ يَدَهُ، فاسْتَخْرَجَها، فغَسَلَ يَدَيْهِ إلى المِرْفَقَيْنِ مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ، ثمَّ أدْخَلَ يَدَهُ، فاسْتَخْرَجَها، فمَسَحَ بِرأْسِ؛ فأقْبَلَ بِيَدَيْهِ وأدْبَرَ، ثمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ إلى الكَعْبَيْنِ، ثمَّ قالَ: هٰكذا كانَ وُضوءُ رسولِ اللّهِ ﷺ.

OPIS ABDESTA ALLAHOVA POSLANIKA, ﷺ

125. Abdullah b. Zejd b. Asim el-Ensari, ﵁, ashab Allahovog Poslanika, ﷺ, rekao je da mu je rečeno: ***Abdesti se onako kako se Allahov Poslanik, ﷺ, abdestio.*** *Zatražio je posudu s vodom, nagnuo je, posuo vodu na svoje ruke i oprao ih tri puta. Zatim je zagrabio svojom šakom vodu iz te posude i isprao grlo i nos. To je ponovio tri puta. Zatim je ponovo zagrabio vode iz posude i oprao lice tri puta. Ponovo je zahvatio vode i oprao ruke do iza laktova po dva puta. Zatim je stavio ruke u posudu i izvadio ih i njima potrao glavu, potirući rukama prvo prednji dio glave,*

zatim potiljak, a onda je oprao noge do članaka i rekao: ***Ovakav je bio abdest Allahovog Poslanika, ﷺ.***

بابُ الاسْتِنْثار

١٢٦ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ:
«إذا تَوَضَّأَ أحَدُكُم، فَلْيَسْتَنْشِقْ بِمِنْخَرَيْهِ مِن الماءِ ثمّ لِيَنْتَثِرْ»

ISPIRANJE NOSA

126. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada se neko od vas abdesti, neka ušmrka u nos vodu, zatim neka se osekne.***

١٢٧ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ:
«إذا استَيقَظَ أحَدُكُم مِن مَنامِهِ، فَلْيَستَنْثِرْ ثلاثَ مَرّاتٍ؛ فإنَّ الشَّيطانَ يَبيتُ على خَياشيمِهِ».

127. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada se neko od vas probudi iz sna neka izapere nos tri puta, jer, zaista, šejtan spava u nosnim šupljinama.***

باب الغُرُّ المُحَجَّلينَ مِن إسْباغِ الوُضوءِ

١٢٨ ـ عن نُعَيْم بنِ عبدِاللّهِ المُجْمِرِ؛ قال: رأيتُ أبا هُريرةَ يتوضّأ، فغسَلَ وَجْهَهُ، فأَسْبَغَ الوُضوءَ، ثمّ غَسَلَ يَدَهُ اليُمنى حتّى أشرَعَ في العَضُدِ، ثمّ يَدَهُ اليُسرى حتّى أشرَعَ في العَضُدِ، ثمّ مَسَحَ برأسِهِ، ثمّ غَسَلَ رِجْلَهُ اليُمنى حتّى أشرَعَ في السّاقِ، ثمّ غَسَلَ رِجْلَهُ اليُسرى حتّى أشرَعَ في السّاقِ، ثمّ قال لي: هكذا رأيتُ رسولَ اللهِ يتوضّأُ. وقالَ: قال رسولُ اللهِ ﷺ: «أنتُمُ الغُرُّ المُحَجَّلونَ يومَ القِيامَةِ مِن إسْباغِ الوُضوءِ، فمَنِ استطاعَ مِنكُم؛ فليُطِلْ غُرَّتَهُ وتَحْجيلَهُ».

OBILJEŽAVANJE VJERNIKA NA SUDNJEM DANU ZBOG PROPISNOG UZIMANJA ABDESTA

128. Nu'ajm b. Abdullah el-Mudžmir rekao je: *Vidio sam kada je Ebu Hurejre uzimao abdest. Oprao je lice i upotpunio pranje. Zatim je oprao desnu i lijevu ruku sa nadlakticama. Potom je potro glavu pa oprao desnu i lijevu nogu s potkoljenicama. Nakon toga mi je rekao:* **Vidio sam da ovako abdesti Allahov Poslanik, ﷺ.**

Zatim je dodao: *Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao:* **Vi ćete na Sudnjem danu biti obilježeni od propisnog uzimanja abdesta.**

Zato, ko može od vas neka uvećava svoje obilježje.[1]

[1] Tj. neka pere dijelove tijela koji se peru pri abdestu, više nego je propisano. Hafiz hadisa Ibn Hadžer i drugi smatraju da su riječi: *Ko od vas može neka uveća svoje obilježje...* – Ebu Hurejrine, a ne Poslanikove, ﷺ, (mudredž).

١٢٩ ـ عَنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ أتى المَقْبُرَةَ، فقالَ: «السَّلامُ عليكُمْ دارَ قَوْمٍ مُؤْمِنينَ، وإِنَّا إِنْ شاءَ اللَّهُ بِكُمْ لاحِقونَ، وَدِدْتُ أَنَّا قَدْ رَأَيْنا إِخْوانَنا». قالوا: أَوَلَسْنا إِخْوانَكَ يا رسولَ اللّهِ؟ قالَ: «بلْ أَنْتُم أَصْحابي، وإِخوانُنا الذينَ لمْ يأْتوا بَعْدُ». فقالوا: كَيْفَ تَعْرِفُ مَنْ لمْ يَأْتِ بَعْدُ مِن أُمَّتِكَ يا رسولَ اللّهِ؟ فقالَ: «أَرَأَيتَ لوْ أنَّ رَجُلاً لهُ خَيْلٌ غُرٌّ مُحَجَّلةٌ بينَ ظَهْرَيْ خَيْلٍ دُهْمٍ بُهْمٍ، أَلا يَعْرِفُ خَيْلَهُ؟». قالوا: بَلى يا رسولَ اللّهِ. قالَ: «فإِنَّهم يأْتونَ يومَ القِيامةِ غُرّاً مُحَجَّلينَ مِنَ الوُضوءِ، وأَنا فَرَطُهُم على الحَوْضِ، أَلا لَيُذادَنَّ رِجالٌ عنْ حَوْضي كَما يُذادُ البَعيرُ الضَّالُّ، أُناديهم: أَلا هَلُمَّ. فيُقالُ: إِنَّهم قدْ بَدَّلوا بَعْدَكَ. فأَقولُ: سُحْقاً سُحْقاً».

129. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je da je jedanput Allahov Poslanik, ﷺ, ušao u mezarje i rekao: ***Es-selamu alejkum dara kavmin mu'minin ve inna inša'allahu bikum lahikun.***

(Neka je selam na vas kućo vjernika. Mi ćemo vam se uistinu, inša-Allah, pridružiti.)

Volio bih da smo vidjeli našu braću.

Ashabi su upitali: *Allahov Poslaniče, zar ti mi nismo braća?*

Odgovorio je: ***Vi ste moji ashabi. Naša braća se još nisu pojavila.***

Upitali su: *Allahov Poslaniče, kako ćeš poznati one od svog ummeta koji se još nisu pojavili?*

Odgovorio je: ***Šta mislite, kada bi čovjek imao konje obilježene bjelinom na čelu i nogama, među crnim, da li bi ih mogao prepoznati ?***

Bi, Allahov Poslaniče - odgovorili su.

Tada je on kazao: ***Oni će na Sudnjem danu biti obilježeni od abdesta. Ja ću prvi doći do vrela. Neki će ljudi biti odgonjeni od mog vrela kao što se odgone izgubljene deve. Ja ću ih dozivati: Hajde, dođite! Pa će se reći: Oni su se poslije tebe promijenili. Ja ću tada reći: Udaljite ih, udaljite!***

بابٌ مَن تَوَضَّأَ فأَحْسَنَ الوُضوءَ

١٣٠ ـ عن حُمرانَ؛ مولى عُثْمانَ بنِ عَفَّانَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ عُثمانَ بنَ عفَّانَ رضيَ اللّهُ عنهُ دعا بِوَضوءٍ، فتَوَضَّأَ، فغَسَلَ كَفَّيْهِ ثَلاثَ مَرَّاتٍ، ثمَّ مَضْمَضَ واسْتَنْثَرَ، ثمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلاثَ مَرَّاتٍ، ثمَّ غَسَلَ يَدَهُ اليُمْنى إلى المِرْفَقِ ثَلاثَ مَرَّاتٍ، ثمَّ غَسَلَ يَدَهُ اليُسْرى مِثْلَ ذٰلكَ، ثمَّ مَسَحَ رَأْسَهُ، ثمَّ غَسَلَ رِجْلَهُ اليُمْنى إلى الكَعْبَيْنِ ثَلاثَ مَرَّاتٍ، ثمَّ غَسَلَ اليُسْرى مِثْلَ ذٰلكَ، ثمَّ قالَ: رَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ تَوَضَّأَ نَحْوَ وُضوئي هٰذا، ثمَّ قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«مَن تَوَضَّأَ نَحْوَ وُضوئي هٰذا، ثمَّ قامَ فَرَكَعَ رَكْعَتَيْنِ، لا يُحَدِّثُ فيهِما نَفْسَه، غُفِرَ له ما تَقَدَّمَ مِن ذَنْبِهِ»**.

قال ابنُ شِهابٍ: وكانَ عُلَماؤُنا يَقولونَ: هٰذا الوُضوءُ أَسْبَغُ ما يَتَوَضَّأُ به أَحَدٌ للصَّلاةِ.

KO SE ABDESTI PA ULJEPŠA ABDEST

130. Humran, oslobođeni rob Osmana b. Affana, ﷺ, rekao je: *Osman b. Affan, ﷺ, jednom je zatražio vodu da se abdesti. Oprao je šake tri puta, zatim je izaprao usta i nos i oprao lice tri puta. Potom je sve do laktova oprao desnu pa lijevu ruku, po tri puta. Zatim je potro glavu i oprao noge, prvo desnu pa lijevu, sve do članaka, po tri puta, a, onda, rekao:* **Vidio sam Allahova Poslanika, ﷺ, da abdesti ovako kako sam ja abdestio.** *Nakon što se Allahov Poslanik, ﷺ, ovako abdestio, rekao je:* ***Ko se abdesti ovako kako sam se ja abdestio, a zatim klanja dva rekjata potpuno skrušen, biće mu oprošteni prošli grijesi.***

Ibn Šihab je rekao: *Naša ulema je rekla da je to najpotpuniji abdest koji može neko uzeti kada hoće da klanja.*

١٣١ - عنْ حُمرانَ؛ أنَّ عثمانَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ أتَمَّ الوُضوءَ كَما أمَرَهُ اللّهُ تَعالى؛ فالصَّلواتُ المَكْتوباتُ كَفَّاراتٌ لِما بَيْنَهُنَّ».

131. Humran kaže da Osman, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko upotpuni abdest onako kako je to Allah naredio, onda će propisani namazi biti otkup za grijehe počinjene između njih.***

١٣٢ - عنْ عثمانَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يَقولُ: «مَن تَوَضَّأَ للصَّلاةِ، فأَسْبَغَ الوُضوءَ، ثمَّ مَشى إلى الصَّلاةِ المَكْتوبَةِ، فصَلاَّها معَ النَّاسِ (أوْ: معَ الجَماعَةِ، أوْ: في المَسْجِدِ)؛ غَفَرَ اللّهُ لهُ ذُنوبَهُ».

132. Osman, ﵁, prenosi: Čuo sam da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko abdesti za namaz i to učini propisno, a zatim krene da obavi propisani namaz klanjajući ga s ljudima, ili s džematom, ili u džamiji, Allah će mu oprostiti grijehe.***

بابُ إسْباغِ الوُضوءِ على المَكارِهِ

١٣٣ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «ألا أدُلُّكُم على ما يَمْحو اللّهُ عزَّ وجلَّ بهِ الخَطايا ويَرْفَعُ بهِ الدَّرجاتِ؟». قالوا: بَلى يا رسولَ اللّهِ. قالَ: «إسْباغُ الوُضوءِ على المَكارِهِ، وكَثْرَةُ الخُطا إلى المَساجِدِ، وانْتِظارُ الصَّلاةِ بعدَ الصَّلاةِ؛ فذلِكُمُ الرِّباطُ».

PROPISNO UZIMANJE ABDESTA U TEŠKIM USLOVIMA I PRILIKAMA

133. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, upitao: ***Hoćete li da vas uputim na ono čime će Allah, ﷻ, izbrisati grijehe i podignuti stepene?***

Odgovorili su: *Hoćemo, Allahov Poslaniče.*

Rekao je: ***Pravilno uzimanje abdesta u teškim uvjetima, mnogo koraka do džamije i iščekivanje namaza, jednog za drugim. To vam je bdijenje na Allahovu putu.***

بابٌ تَبْلُغ الحِلْيَةُ حيثُ يَبْلُغُ الوَضوءُ

١٣٤ - عنْ أبي حازم؛ قالَ: كنتُ خلفَ أبي هُريرةَ رضيَ اللّه عنهُ وهوَ يَتوضَّأُ للصَّلاةِ، فكانَ يَمُدُّ يَدَهُ حتَّى تَبْلُغَ إبطَهُ فقلتُ لهُ: يا أبا هُريرةَ! ما هٰذا الوُضوءُ؟ فقالَ: يا بني فَرُّوخَ! أنتم ها هنا؟ لوْ عَلِمْتُ أنَّكم ها هُنا ما تَوَضَّأتُ هٰذا الوُضوءَ، سَمِعْتُ خليلي ﷺ يقولُ: «تَبْلُغُ الحِلْيَةُ مِن المُؤْمِنِ حيثُ يَبْلُغُ الوَضوءُ».

NAKIT ĆE DOSTIZATI DOKLE DOSTIŽE ABDESTNA VODA

134. Ebu Hazim je rekao: *Bio sam iza Ebu Hurejre, ﷺ, kada se abdestio za namaz. Prao je svoju ruku sve do pazuha, pa sam ga upitao:* **Ebu Hurejre, kakav je to abdest?**

Rekao je: **O sinovi Ferruhovi,[1] zar ste vi ovdje?! Da sam znao da ste ovdje ne bih na ovaj način abdestio. Čuo sam svog prijatelja, ﷺ, kada je rekao: *Nakit na vjerniku će dostizati[2] dokle mu je dostizala abdestna voda.***

---

[1] Ferruh je jedan od Ibrahimovih, ﷺ, sinova.
[2] Na Sudnjem danu (op. prev.).

بابٌ مَن ترَكَ مِن مواضِعِ الوُضوءِ شَيئاً غَسَلَهُ وأعادَ الوُضوءَ

١٣٥ ـ عنْ جابرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أخبرني عمرُ بنُ الخطّابِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ رَجُلاً تَوَضَّأَ، فترَكَ مَوْضِعَ ظُفُرٍ على قَدَمِهِ، فأَبْصَرَهُ النبيُّ ﷺ، فقالَ: «ارْجِعْ؛ فأحسِنْ وُضوءَكَ». فرَجَعَ، ثمَّ صلَّى.

KO PRILIKOM ABDESTA NEŠTO NE OPERE, VRATIT ĆE SE I PONOVITI ABDEST

135. Džabir, ﷺ, rekao je: *Obavijestio me je Omer b. el-Hattab, ﷺ, da se neki čovjek abdestio i nije oprao mjesto na nozi, koliko nokat, pa ga je Poslanik, ﷺ, vidio i rekao mu:* ***Vrati se i upotpuni svoj abdest!*** *Čovjek se ponovo abdestio a zatim klanjao.*

بابُ ما يكفي مِنَ الماءِ في الغُسْلِ والوُضوءِ

١٣٦ ـ عنْ أنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كانَ النبيُّ ﷺ يَتَوضَّأُ بالمُدِّ، ويَغتَسِلُ بالصّاعِ، إلى خَمسَةِ أمدادٍ.

KOLIKO JE DOVOLJNO VODE ZA KUPANJE I ABDEST

136. Enes, ﷺ, rekao je: *Poslanik, ﷺ, bi se abdestio s muddom*[1] *a kupao se saom*[2] *do pet muddova.*

[1] Pregršt vode (op. prev.).
[2] Saa iznosi četiri mudda (op. prev.).

بابُ المَسْحِ على الخُفَّين

١٣٦ ب ـ عن همام؛ قال: بال جريرٌ رضيَ اللّهُ عنهُ، ثم توضّأ، ومَسَحَ على خُفَّيْه، فقيل: أَتَفعَلُ هٰذا؟! فقالَ: نعمْ؛ رَأَيْتُ رسولَ اللهِ ﷺ بالَ، ثمَّ توضّأ، ومَسَحَ على خُفَّيْه.

قال الأعمش: قال إبراهيم: كانَ يُعْجِبُهُم هٰذا الحَديثُ؛ لأنَّ إسْلامَ جريرٍ كانَ بعدَ نُزولِ المائدةِ.

MESH PO MESTVAMA

136 b. Hemmam je rekao: *Džerir, ﷺ, je obavio malu nuždu a zatim abdestio i učinio mesh po mestvama.*

Upitan je: **Zar ti to radiš?**

Odgovorio je: **Da. Vidio sam Allahova Poslanika, ﷺ, da je obavio malu nuždu a zatim se abdestio i mesh učinio po mestvama.**

El-E'ameš kaže da je Ibrahim rekao da ih je ovaj hadis impresionirao zato što je Džerir primio islam tek poslije objavljivanja sure *El-Maide.*[1]

١٣٧ ـ عنْ أبي وائلٍ؛ قالَ: كانَ أبو موسى يُشَدِّدُ في البَوْلِ، ويَبولُ في قارورةٍ، ويَقولُ: إنَّ بني إسْرائيلَ كانَ إذا أصابَ جِلْدَ أَحَدِهِم بَوْلٌ؛ قَرَضَهُ بالمقاريض. فقال حُذَيْفَةُ: لَوَدِدْتُ أنَّ صاحِبَكُم لا يُشَدِّدُ هٰذا التَّشْديدَ؛ فلقدْ رَأَيْتني أنا ورسولَ اللهِ ﷺ نتماشى، فأتى سُباطَةَ قَوْمٍ خلفَ حائِطٍ، فقامَ كما يَقومُ أَحَدُكُم، فبالَ، فانْتَبَذْتُ منه، فأشارَ إليَّ، فجِئْتُ، فقُمْتُ عند عَقِبِهِ حتَّى فَرَغَ.

زاد في رِواية: فَتَوَضّأ فمَسَحَ على خُفَّيْهِ.

137. Ebu Vail rekao je: *Ebu Musa pretjerano se čuvao mokraće. Zbog toga bi mokrio u flašu i govorio:* **Kada bi neko od sinova Israilovih isprljao svoju kožu mokraćom, oni bi je odrezali makazama.**

---

[1] Zbog toga što je u njoj ajet o abdestu pod brojem 6 (op. prev.).

Huzejfe je zato rekao: **Volio bih da vaš prijatelj ne pretjeruje ovoliko. Ja i Allahov Poslanik, ﷺ, zajedno smo šetali, pa je otišao do nečijeg smetljišta iza palmika i stao kao što neko od vas stoji i obavio malu nuždu. Udaljio sam se od njega. Međutim, pozvao me gestikulirajući. Došao sam i stao kod njegovih peta dok nije završio.**

U drugoj predaji je dodao: **Zatim se abdestio i potro po mestvama.**

١٣٨ ـ عن المغيرةِ بنِ شُعبةَ رضيَ اللّهُ عنهُ: قالَ: كنتُ معَ النبيِّ ﷺ ذاتَ لَيْلَةٍ في مَسيرٍ، فقالَ لي: «أمعَكَ ماءٌ؟». قلتُ: نعمْ. فنَزَلَ عنْ راحِلَتِهِ، فمَشى حتَّى تَوارى في سَوادِ اللَّيْلِ، ثُمَّ جاءَ، فأَفْرَغْتُ عليهِ مِن الإداوَةِ، فغَسَلَ وَجْهَهُ، وعليهِ جُبَّةٌ مِن صوفٍ، فلمْ يَسْتَطِعْ أنْ يُخرِجَ ذِراعَيْهِ مِنها حتَّى أَخْرَجَهُما مِن أَسْفَلِ الجُبَّةِ، فغَسَلَ ذِراعَيْهِ، ومَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ أَهْوَيْتُ لأَنْزِعَ خُفَّيْهِ، فقالَ: «دَعْهُما، فإنِّي أَدْخَلْتُهُما طاهِرَتَيْنِ». ومَسَحَ عليْهِما.

138. Mugire b. Š'ube, رضي الله عنه, rekao je: Jedne noći sam s Poslanikom, ﷺ, bio na putovanju.

Upitao me je: ***Imaš li sa sobom vode***?

Imam - odgovorio sam.

Sišao je sa svoje jahalice i otišao sve dok se nije izgubio u noćnoj tmini. Zatim se vratio. Polio sam mu iz posude pa je oprao svoje lice. Na njemu je bila vunena džuba iz koje nije mogao izvući svoje podlaktice pa ih je morao vaditi ispod džube. Kada ih je izvadio, oprao ih je i potro glavu. Htio sam da mu skinem mestve, ali je rekao: ***Ostavi ih, jer ja sam ih obukao na čiste noge*** - pa je potro po njima.

بابُ التَّوقيتُ في المَسْحِ على الخُفَّيْنِ

١٣٩ ـ عن شُريح بن هانىء؛ قال: أَتيْتُ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها أَسْأَلُها عن المَسْحِ على الخُفَّيْنِ، فقالَتْ: عليكَ بابنِ أبي طالِبٍ؛ فَسَلْهُ؛ فإنَّه كانَ يُسافِرُ معَ رسولِ اللّهِ ﷺ. فسَأَلْناهُ، فقالَ: جَعَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ ثلاثةَ أيَّامٍ ولَيالِيهُنَّ للمُسافِرِ، ويَوْماً ولَيْلَةً للمُقيمِ.

VRIJEME TRAJANJA MESHA PO MESTVAMA

139. Šurejh b. Hani rekao je: *Došao sam kod Aiše, ﵂, da je upitam o meshu po mestvama. Rekla je:* **Otiđi kod Ibn ebi Taliba pa ga pitaj, jer je on putovao sa Allahovim Poslanikom, ﷺ.**

Upitali smo ga pa nam je rekao: **Allahov Poslanik, ﷺ, odredio je za musafira tri dana i tri noći a za onoga ko je kod kuće dan i noć.**

بابُ المَسْحُ على النَّاصيَةِ والعِمامَةِ

١٤٠ ـ عنِ المُغيرةِ بنِ شُعْبةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: تَخلَّفَ رسولُ اللّهِ ﷺ وتَخلَّفتُ معهُ، فلمَّا قضى حاجَتَهُ؛ قالَ: «أمعَكَ ماءٌ؟». فأَتيْتُهُ بِمِطْهَرةٍ فغَسَلَ كَفَّيْهِ ووَجهَهُ، ثمَّ ذَهَبَ يَحْسِرُ عن ذِراعَيْهِ، فضاقَ كُمُّ الجُبَّةِ، فأَخرَجَ يَدَهُ مِن تحتِ الجُبَّةِ، وأَلْقَى الجُبَّةَ على مَنْكِبَيْهِ، وغَسَلَ ذِراعَيْهِ، ومَسَحَ بناصيَتِهِ وعلى العِمامَةِ، وعلى خُفَّيْهِ، ثمَّ رَكِبَ ورَكِبْتُ، فانْتَهَيْنا إلى القَوْمِ وقدْ قاموا في الصَّلاةِ، يُصلِّي بِهِم عبدُالرَّحمٰنِ بنُ عَوْفٍ، وقدْ رَكَعَ بهِم رَكْعَةً، فلمَّا أَحَسَّ بالنبيِّ ﷺ؛ ذَهَبَ يَتأخَّرُ، فأَوْمأَ إليهِ، فصَلَّى بهِم، فلمَّا سَلَّمَ؛ قامَ ﷺ وقمتُ، فرَكَعْنا الرَّكْعَةَ التي سَبَقَتْنا.

MESH PO PREDNJEM DIJELU GLAVE I TURBANA

140. Mugire b. Š'ube, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, izostao je pa sam i ja izostao s njim. Kada je obavio nuždu, upitao je:* **Imaš li sa sobom vode?** *Donio sam mu čuturu pa je oprao svoje šake i lice, a zatim je*

počeo zavrtati rukave. Rukavi džube bili su mu tijesni pa je ruke oslobodio ispod džube zabacivši njene krajeve na svoja ramena. Zatim je oprao ruke i potro po prednjem dijelu glave, po turbanu i po mestvama. Nakon toga smo zajahali i došli do grupe. Oni su već klanjali. Imam im je bio Abdurrahman b. Avf. Već je bio klanjao jedan rekjat. Kada je primijetio Poslanika, ﷺ, počeo se izmicati. Međutim, Poslanik, ﷺ, gestikulirajući mu je dao znak da nastavi i završi namaz. Kada je Abdurrahman predao selam, Poslanik, ﷺ, i ja smo ustali i naklanjali rekjat koji nas je prošao.

بابُ المَسْحُ على الخِمارِ

١٤١ ـ عن بِلالٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللهِ ﷺ مَسَحَ على الخُفَّيْنِ والخِمارِ.

MESH PO POKRIVAČU ZA GLAVU

141. Bilal, ﵁, rekao je da je Allahov Poslanik, ﷺ, učinio mesh po mestvama i po pokrivaču za glavu.

بابٌ في الصَّلَواتِ بوُضوءٍ واحِدٍ

١٤٢ ـ عن بُريدَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ صلى الصَّلَواتِ يومَ الفَتحِ بِوُضوءٍ واحِدٍ، ومَسَحَ على خُفَّيْهِ، فقالَ لهُ عُمَرُ رضيَ اللّهُ عنهُ: لقدْ صَنَعْتَ اليومَ شَيْئاً لمْ تَكُنْ تَصْنَعُهُ؟ قالَ: «عَمْداً صَنَعْتُهُ يا عُمَرُ».

O KLANJANJU VIŠE NAMAZA S JEDNIM ABDESTOM

142. Burejde, ﵁, rekao je da je Poslanik, ﷺ, na dan oslobađanja Mekke klanjao više namaza s jednim abdestom i da je učinio mesh po mestvama.

Tada mu je Omer, ﵁, rekao: *Danas si uradio nešto što dosada nisi radio?!*

Rekao je: ***Namjerno sam to uradio, Omere.***

بابُ القَوْلِ بعدَ الوُضوءِ

١٤٣ - عن عُقْبَةَ بنِ عامرٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: كانتْ علينا رِعايَةُ الإبلِ، فجاءَتْ نَوْبتي، فرَوَّحتُها بِعَشِيٍّ، فأدرَكْتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ قائماً يُحدِّثُ النَّاسَ، فأدرَكْتُ مِن قَوْلِهِ: «ما مِنْ مُسلِمٍ يَتوضَّأُ، فيُحسِنُ وُضوءَهُ، ثمَّ يَقومُ، فيُصلِّي رَكْعَتَيْنِ؛ مُقْبِلاً عليهِما بقَلْبِهِ ووَجْهِهِ؛ إلاَّ وجَبَتْ لهُ الجنَّةُ». قالَ: فقلتُ: ما أَجْوَدَ هٰذِهِ! فإذا قائِلٌ بينَ يَدَيَّ يقولُ: التي قَبْلَها أجْوَدُ. فنَظَرْتُ؛ فإذا عُمَرُ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: إنِّي قَدْ رَأَيْتُك حينَ جِئْتَ آنِفاً؛ قالَ: «ما مِنكُم مِن أحَدٍ يَتوضَّأُ فيُبْلِغُ (أو: فيُسْبِغُ) الوُضوءَ، ثمَّ يقولُ: أشْهَدُ أنْ لا إلٰهَ إلاَّ اللَّهُ وأشْهَدُ أنَّ محمداً عبدُهُ ورسولُهُ؛ إلاَّ فُتِحَتْ لهُ أبوابُ الجنَّةِ الثَّمانيةُ؛ يَدخُلُ مِن أيِّها شاءَ».

UČENJE POSLIJE ABDESTA

143. U'kbe b. Amir, ﷺ, rekao je: *Zaduženi smo bili da čuvamo deve. Kada je došao red na mene, ja sam ih pred mrak zatvorio i otišao. Zatekao sam Allahovog Poslanika,* ﷺ, *kako stoji i govori ljudima. Stigao sam kada je rekao:* ***Svaki musliman koji se pravilno abdesti, zatim skrušeno klanja dva rekjata, zaslužit će time sigurno Džennet.***

Rekao sam: **Kako li je ovo dobro?**

Tada mi je onaj koji je stajao ispred mene rekao: **Ono što je rečeno prije još je bolje.**

Pogledao sam i vidio da je to bio Omer, ﷺ.

Rekao je: **Ja sam te vidio kada si malo prije došao. Poslanik, ﷺ, malo prije je rekao:** ***Nema nikog od vas ko se abdesti i taj abdest usavrši ili upotpuni a zatim rekne:***

Ešhedu en la illahe ilallah ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resulluhu (Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Poslanik), a da mu se time ne otvori svih osam džennetskih vrata da u Džennet uđe kroz koja hoće.

باب في غسل المذي والوضوء منه

١٤٤ ـ عن عليّ رضي الله عنه؛ قال: كُنتُ رَجُلاً مَذّاءً، فكُنتُ أستحيي أن أسأل النبيّ ﷺ لِمَكانِ ابنتِهِ، فأمرتُ المِقدادَ بنَ الأسوَدِ فسألَهُ، فقال: «يَغسِلُ ذَكَرَهُ ويَتَوَضَّأُ».

O PRANJU SLUZI KOJA IZLAZI PRIJE SPERME I ABDESTU ZBOG TOGA

144. Alija, ﷺ, rekao je: *Bio sam osoba kod koje se puno luči sluz iz spolnog organa. Stidio sam se da pitam Poslanika, ﷺ, zbog toga što je moja žena bila njegova kćerka. Zato sam rekao El-Mikdadu b. el-Esvedu da ga upita. Upitao ga je, pa mu je odgovorio:* ***Opraće svoj spolni organ i abdestiti se.***

باب نوم الجالس لا ينقض الوضوء

١٤٥ ـ عن أنس رضي الله عنه؛ أُقيمَتِ الصّلاةُ، ورسولُ اللهِ ﷺ نَجِيٌّ لِرَجُلٍ (وفي حديثِ عبدِالوارثِ: ونبيُّ اللهِ ﷺ يُناجِي الرَّجُلَ)؛ فما قامَ إلى الصّلاةِ حتّى نامَ القَوْمُ (وفي حديثِ شُعبةَ: فلمْ يَزَلْ يُناجيهِ حتّى نامَ الصّحابَةُ، ثم جاءَ فصلّى بِهِمْ).

SPAVANJE U SJEDEĆEM POLOŽAJU NE KVARI ABDEST

145. Enes, ﷺ, rekao je: *Proučen je ikamet za namaz a Allahov Poslanik, ﷺ, i dalje se sašaptavao s nekim čovjekom* (u hadisu koji prenosi Abdu-l-Varis stoji: *A Poslanik, ﷺ, je i dalje razgovarao s nekim čovjekom*). *Ustao je da klanja tek kada su svi pospali.* (U hadisu koji prenosi Š'ube stoji: *Razgovarao je s njim sve dok ashabi nisu pospali, a zatim je došao i klanjao s njima.*)[1]

[1] Tj. nakon završenog razgovora probudili su se pa je klanjao s njima (op. prev.).

بابُ الوُضوءِ مِن لُحومِ الإِبلِ

١٤٦ ـ عن جابرِ بنِ سَمُرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رَجُلاً سأَلَ رسولَ اللّهِ ﷺ: أأَتَوَضَّأُ مِن لُحومِ الغَنَمِ؟ قالَ: «إنْ شِئْتَ فَتَوضَّأْ، وإنْ شِئْتَ فلا تَتَوضَّأْ». قال: أتَوَضَّأُ مِن لُحومِ الإِبِلِ؟ قالَ: «نعمْ؛ فتَوَضَّأْ مِن لُحومِ الإِبِلِ». قالَ: أُصَلّي في مَرابِضِ الغَنَمِ؟ قالَ: «نعمْ». قالَ: أُصَلّي في مَبارِكِ الإِبلِ؟ قالَ: «لا».

UZIMANJE ABDESTA ZBOG JEDENJA DEVINOG MESA

146. Džabir b. Semure, ؓ, rekao je: Neki čovjek upitao je Allahovog Poslanika, ﷺ: *Da li ću abdestiti ako jedemo bravetinu?*

Odgovorio je: ***Ako hoćeš abdesti a i ne moraš.***

Da li trebam abdestiti ako jedem devino meso?

Odgovorio je: ***Da, trebaš abdestiti ako budeš jeo devino meso.***

Da li mogu klanjati u torovima ovaca?

Da, možeš.

A da li mogu klanjati u stajama deva?

Ne možeš! - odgovorio je.

بابُ الوُضوءِ ممَّا مَسَّتِ النارُ

١٤٧ ـ عنْ عُمَرَ بنِ عبدِالعزيزِ؛ أنَّ عبدَاللّهِ بنَ إبراهيمَ بنِ قارِظٍ أخْبَرَهُ؛ أنّه وَجَدَ أبا هُريرةَ يَتَوَضَّأُ على المَسْجِدِ، فقالَ: إنَّما أَتوَضَّأُ مِن أثْوارِ أَقِطٍ أكَلْتُها؛ لأني سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «تَوَضَّؤوا مِمّا مَسَّتِ النّارُ».

UZIMANJE ABDESTA ZBOG JEDENJA HRANE KOJU JE VATRA DOTAKLA

147. Omer b. Abdu-l-Aziz prenosi da ga je Abdullah b. Ibrahim b. Kariz obavijestio da je vidio Ebu Hurejru kako se abdesti u džamiji. Ebu Hurejre mu je rekao: *Ja se abdestim radi komada kuhanog sira koji sam jeo, jer sam čuo Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao:* ***Kada pojedete nešto što je vatra dotakla, abdestite se.***

بابُ نَسْخِ الوُضوءِ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ

١٤٨ - عنْ جعفرِ بنِ عمرِو بنِ أُمَيَّةَ الضَّمْرِيِّ، عنْ أَبيهِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنهُ رَأَي رسولَ اللّهِ ﷺ يَحْتَزُّ مِن كَتِفِ شاةٍ، فأَكَلَ مِنها، فدُعِيَ إِلى الصَّلاةِ، فقامَ، وطَرَحَ السِّكِّينَ، وصَلَّى، ولمْ يَتَوَضَّأْ.

DEROGIRANJE OBAVEZNOSTI ABDESTA ZBOG JEDENJA HRANE KOJU JE VATRA DOTAKLA

148. Dž'afer b. Amr b. Umejjeh ed-Damerijj prenosi od svog oca, ﷺ, da je on vidio Allahovog Poslanika, ﷺ, kako siječe komad mesa od plećke ovce koji je, zatim, pojeo. Nakon toga je uslijedio poziv na namaz. Ustao je, ostavio nož i klanjao a da nije abdestio.

١٤٩ - عن ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ شَرِبَ لَبَناً، ثمَّ دَعا بماءٍ، فمَضمَضَ، وقالَ: «إِنَّ لهُ دَسَماً».

149. Ibn Abbas, ﷺ, prenosi da se Poslanik, ﷺ, napio mlijeka a zatim zatražio vode. Izaprao je usta i rekao: ***Ono ima, uistinu, masnoću.***

بابُ الذي يُخَيَّلُ إِليهِ أَنَّهُ يَجِدُ الشَّيْءَ في الصَّلاةِ

١٥٠ - عنْ أَبي هُرَيرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«إِذا وَجَدَ أَحَدُكُم في بَطْنِهِ شيْئاً، فأَشْكَلَ عليهِ: أَخَرَجَ منهُ شيءٌ أَمْ لا؟ فلا يَخرُجَنَّ مِن المَسْجِدِ حتّى يَسْمَعَ صَوْتاً، أَو يَجِدَ ريحاً».**

KOME SE PRIČINJAVA DA NEŠTO OSJEĆA U NAMAZU

150. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ako neko od vas osjeti nešto u svom stomaku, pa nije siguran da li je iz njega izišlo nešto ili nije, neka ne izlazi iz džamije dok ne čuje glas ili ne osjeti miris.***

كِتابُ الغُسْلِ

POGLAVLJE O KUPANJU/GUSULU

باب إنَّما الماءُ مِن الماءِ

١٥١ - عن عبدِالرحمَنِ بنِ أبي سَعيدِ الخُدْريِّ، عنْ أبيهِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: خَرَجْتُ معَ رسولِ اللّهِ ﷺ يَوْمَ الاثْنَيْنِ إلى قُباءٍ، حتّى إذا كُنّا في بَني سالمٍ؛ وَقَفَ رسولُ اللّهِ ﷺ على بابِ عِتْبانَ، فصَرَخَ بِه، فَخَرَجَ يَجُرُّ إزارَهُ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أعْجَلْنا الرَّجُلَ». فقالَ عِتْبانُ: يا رسولَ اللّهِ! أرأيْتَ الرَّجُلَ يُعْجَلُ عنِ امرأتِهِ ولَمْ يُمْنِ؛ ماذا عليهِ؟ قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إنَّما الماءُ مِن الماءِ».

VODA JE ZBOG VODE

151. Abdurrahman b. ebi Se'id el-Hudri od svog oca, ﷺ, prenosi da je rekao: *Jednog ponedjeljka sam sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, otišao do Kubaa. Kada smo stigli do plemena Beni Salim, Allahov Poslanik, ﷺ, zastao je na 'Itbanovim vratima i pozvao ga. Izišao je vukući za sobom svoj donji ogrtač.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je upitao: ***Jesmo li to požurili čovjeka!?***

'Itban je odgovorio: ***Allahov Poslaniče, ako čovjeka nešto požuri dok je kod žene i ne svrši, šta će raditi?***

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Voda je[1] zbog vode[2].[3]***

[1] Kupanje (op. prev.).

[2] Sperme (op. prev.).

[3] Tj. nema kupanja bez izlaska sperme, makar se desio odnos. Ovaj propis je derogiran hadisom koji je naveden poslije njega. Međutim, ako bismo protumačili da se riječi: **Voda je zbog vode** – odnose na snove tj. da čovjek vidi u snu nešto što mu pobudi strasti, ne treba se kupati, sve dok ne vidi spermu (op. prev.).

بابُ نَسْخِ «الماءِ من الماء» ووجوبُ الغُسْلِ بالْتِقاءِ الخِتانَيْنِ

١٥٢ - عن أبي موسى رضيَ اللّهُ عنهُ، قال: اختَلَفَ في ذٰلك رَهطٌ مِن المُهاجِرينَ والأنصارِ، فقالَ الأنصارِيُّونَ: لا يَجِبُ الغُسْلُ إلاّ مِن الدَّفْقِ (أوْ مِن الماءِ). وقالَ المُهاجِرونَ: بَلْ؛ خالَطَ فقدْ وَجَبَ الغُسْلُ. قالَ: قالَ أبو موسى: فأنا أشْفِيكُم مِن ذٰلكَ. فقُمْتُ فاسْتَأْذَنْتُ على عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها فأُذِنَ لي، فقُلْتُ لها: يا أمّاه (أوْ: يا أمَّ المُؤْمِنينَ)! إنّي أُريدُ أنْ أسْألَكِ عنْ شيءٍ، وإنّي أسْتَحْيِيكِ. فقالتْ: لا تَسْتَحْيِي أنْ تَسْألَني عمّا كنتَ سائِلاً عنهُ أُمَّكَ التي وَلَدَتْكَ؛ فإنّما أنا أُمُّكَ. قلتُ: فما يوجِبُ الغُسْلَ؟ قالتْ: على الخَبيرِ سَقَطْتَ، قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**إذا جلَسَ بينَ شُعَبِها الأربعِ، ومسَّ الخِتانُ الخِتانَ؛ فقدْ وَجَبَ الغُسْلُ**».

PROPIS - VODA JE ZBOG VODE - DEROGIRAN JE OBAVEZOM KUPANJA KADA UĐE MUŠKI SPOLNI ORGAN U ŽENSKI

152. Ebu Musa, ﵁, rekao je: *U vezi s ovim pitanjem*[1] *razišla se grupa muhadžira i ensarija.*

Ensarije su rekle: ***Vadžib se okupati samo onda kada se ejakulira ili zbog sperme.***

Kažu muhadžiri: ***Ne, nego kad uđe muški spolni organ u ženski spolni organ, obavezan je gusul.***

Ebu Musa, tada, je rekao: ***Ja ću vam pomoći u tome****. Ustao sam i zatražio dozvolu da uđem kod Aiše, pa mi je dozvolila. Rekao sam joj:* ***Majko, ili Majko pravovjernih! Želim te pitati o nečemu, ali se stidim.***

Rekla je: ***Ne stidi se da me upitaš o svemu onome o čemu se nisi stidio pitati svoju rođenu majku, jer ja sam, zaista, tvoja majka.***

Upitao sam: ***Šta obavezuje na gusul?***

Odgovorila je: ***Pitaš stručnu osobu za to.***

[1] Tj. kada se obavezno okupati (op. prev.).

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Kada se čovjek smjesti između njena četiri kraja i kada uđe muški u ženski spolni organ, onda je obaveza okupati se.***

١٥٣ - عن جابرِ بنِ عبدِاللّٰهِ، عن أمِّ كُلثوم، عن عائشةَ رضيَ اللّٰه عنها زوجِ النبيِّ ﷺ؛ قالت: إنَّ رَجُلاً سَأَلَ رسولَ اللّٰهِ ﷺ عن الرَّجُلِ يُجامِعُ أَهْلَهُ ثمَّ يُكْسِلُ؛ هل عليهما الغُسْلُ؟ وعائشةُ جالِسةٌ، فقال رسولُ اللّٰهِ ﷺ: **«إنِّي لأفعَلُ ذٰلكَ أنا وهٰذِهِ ثمَّ نَغْتَسِلُ».**

153. Džabir b. Abdullah prenosi od Umm Kulsum, a ona od Aiše, Poslanikove, ﷺ, časne supruge, da je rekla: Neki čovjek je pitao Allahovog Poslanika, ﷺ, o čovjeku koji ima odnos sa svojom ženom ali ne svrši[1], da li mu je vadžib da se okupa. Aiša je bila prisutna. Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Ja to isto radim sa njom, pa se nakon toga okupamo.***

[1] Ovaj hadis prenio je Ebu Zubejr od Džabira b. Abdulaha, a već smo spomenuli njegovu slabost u fusnoti uz hadis pod brojem 97. Osim toga, među prenosiocima je i Ijad b. Abdullah b. Abdurahman el-Fihri iz Medine, nastanjen u Egiptu. O njemu hafiz hadisa Ibn Hadžer kaže: *Poslab je.* Drugi su ovaj hadis prenijeli od Aiše, ﵂, kao njen govor što je ispravno, kako sam pojasnio *u zbirci slabih hadisa* pod brojem 976.

باب في المرأة ترى في النوم مثل ما يرى الرجل وتغتسل

١٥٤ - عن إسحاق بن أبي طلحة، عن أنس رضي الله عنه؛ قال: جاءت أم سليم (وهي جدة إسحاق) إلى رسول الله ﷺ، فقالت له وعائشة عنده: يا رسول الله! المرأة ترى ما يرى الرجل في المنام، فترى من نفسها ما يرى الرجل من نفسه؟ فقالت عائشة: يا أم سليم! فضحت النساء تربت يمينك. فقال لعائشة: «بل أنت فتربت يمينك، نعم، فلتغتسل يا أم سليم إذا رأت ذلك».

O ŽENI KOJA SANJA ONO ŠTO SANJA I MUŠKARAC I OKUPA SE

154. Ishak b. Ebu Talha prenosi da je Enes, ﷺ, rekao: *Umm Sulejm, nana Ishakova, došla je Allahovom Poslanika, ﷺ, i upitala ga, a s njim je bila i Aiša:* ***Allahov Poslaniče, žena u snu sanja ono što sanja i muškarac, pa kod sebe primijeti ono što primijeti i muškarac?***

Aiša je tada rekla: ***Umm Sulejm, osramotila si žene, ruke ti se prašinom napunile.***[1]

Poslanik, ﷺ, se, tada, obratio Aiši: ***Tebi se ruke prašinom napunile. Da, nek se okupa, Ummu Sulejm, kada to vidi.***

[1] Tj. da Bog da osiromašila. Ovo je jedan od izraza koji se koriste u arapskom jeziku, ali se njime ne želi istaći pravo značenje onoga na što se odnosi (op. prev.).

بابُ صِفةُ الغُسْلِ مِنَ الجَنابَةِ

١٥٥ ـ عنْ مَيمونَةَ رضيَ اللّهُ عنها زوج النبيِّ ﷺ، قالتْ: أَدْنَيْتُ لرسولِ اللّهِ ﷺ غُسْلَهُ مِن الجَنابَةِ، فغَسَلَ كفَّيْهِ مرّتينِ أَوْ ثَلاثاً، ثمّ أَدْخَلَ يَدَهُ في الإِناءِ، ثمّ أَفْرَغَ بهِ على فَرْجِهِ وغَسَلَهُ بشِمالِهِ، ثمّ ضَرَبَ بِشِمالِهِ الأرضَ، فدَلَكَها دَلْكاً شَديداً، ثمّ تَوَضَّأَ وُضوءَهُ للصَّلاةِ، ثمّ أَفْرَغَ على رَأْسِهِ ثَلاثَ حَفَناتٍ؛ كُلُّ حَفْنَةٍ مِلْءُ كَفَّيْهِ، ثمّ غَسَلَ سائِرَ جَسَدِهِ، ثمّ تَنَحّى عنْ مَقامِهِ ذٰلكَ، فغَسَلَ رِجلَيْهِ، ثمّ أَتَيْتُهُ بالمنْديلِ، فردَّهُ.

NAČIN KUPANJA OD DŽUNUPLUKA

155. Mejmuna, ﵂, Poslanikova, ﷺ, supruga rekla je: *Pripremila sam Allahovom Poslaniku, ﷺ, vodu da se okupa od džunupluka. Prvo je oprao svoje šake dva ili tri puta. Zatim je zahvatio vode iz posude i posuo je na svoj spolni organ i oprao ga lijevom rukom. Zatim je dotakao lijevom rukom zemlju i ruku dobro protrljao po prašini. Potom se abdestio kao što se abdesti za namaz, nakon čega je na svoju glavu prosuo tri pregršti, a u svakoj je bilo vode koliko njegova puna šaka i onda je oprao cijelo tijelo. Zatim se pomakao s tog mjesta i oprao noge. Donijela sam mu tada peškir, ali ga nije uzeo.*

بابٌ قَدْرُ الماءِ الذي يُغْتَسَلُ بِهِ مِن الجَنابَةِ

١٥٦ - عنْ أَبي سَلَمَةَ بنِ عبدِالرحمٰنِ؛ قالَ: دَخَلْتُ على عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها أنا وأَخوها مِن الرَّضاعةِ، فسَأَلَها عنْ غُسْلِ رسولِ اللّهِ ﷺ منَ الجَنابَةِ؟ فَدَعَتْ بِإِناءٍ قَدْرِ الصَّاعِ، فاغْتَسَلَتْ، وبَيْنَنا وبَيْنَها سِتْرٌ، فأَفْرَغَتْ على رَأْسِها ثَلاثاً. قالَ: وكانَ أَزْواجُ النبيِّ ﷺ يَأْخُذْنَ مِن رُؤُوسِهِنَّ حتَّى تكونَ كَالوَفْرَةِ.

KOLIČINA VODE S KOJOM SE KUPA OD DŽUNUPLUKA

156. Ebu Seleme b. Abdurrahman[1] rekao je: *Došli smo kod Aiše,* ﵂*, ja i i njen brat po mlijeku.*

Upitao ju je o kupanju Allahovog Poslanika, ﷺ*, od džunupluka. Aiša je tada donijela posudu veličine jednog sa'a*[2] *pa se okupala. Između nas i nje bio je zastor. Posula je na glavu tri puta.*

Rekao je: *Poslanikove,* ﷺ*, žene su skraćivale svoje kose sve do ušiju.*[3]

بابٌ تَسَتُّرُ المُغْتَسِلِ بالثوبِ

١٥٧ - عنْ أُمِّ هانىءٍ بنتِ أَبي طالبٍ رضيَ اللّهُ عنها؛ أنَّها لمَّا كانَ عامُ الفتحِ؛ أَتتْ رسولَ اللّهِ ﷺ وهوَ بأَعلى مَكَّةَ؛ قامَ رسولُ اللّهِ ﷺ إلى غُسْلِهِ، فسَتَرَتْ عليهِ فاطِمَةُ، ثمَّ أَخذَ ثَوْبَهُ فالْتَحَفَ بهِ، ثمَّ صَلَّى ثَمانِيَ رَكَعاتٍ سُبْحَةَ الضُّحى.

O ZASTIRANJU ODJEĆOM ONOGA KO SE KUPA

157. Od Umm Hani, ﵂, kćerke Ebu Talibove, prenosi se da je ona na dan oslobođenja Mekke došla kod Allahovog Poslanika, ﷺ, koji

[1] On je sin Aišine, ﵂, sestre po mlijeku. Dojila ga je Ummu Kulsum, kćer Ebu Bekra, kako kaže En-Nevevi.

[2] To iznosi oko 2,75 l (op. prev.).

[3] Tj. skraćivale su kosu sve do ušiju. Moguće je da su to radile poslije njegove, ﷺ, smrti zbog zanemarivanja ukrašavanja i gizdanja. Ne mislim da su to radile za vrijeme Poslanika, ﷺ.

je bio na drugom kraju Mekke. Allahov Poslanik, ﷺ, tada je otišao da se okupa. Fatima ga je zastirala. Nakon što se okupao, uzeo je svoju odjeću, obukao je i klanjao osam rekjata duha-namaza.

باب غُسْلِ الرَّجُلِ وَحْدَهُ مِن الجَنابَةِ والتَّسَتُّرُ

١٥٨ - عَنْ أَبِي هُرَيرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَذَكَرَ أَحادِيثَ، مِنْهَا: وَقَالَ: رَسُولُ اللهِ ﷺ: «كانَتْ بَنو إِسْرائيلَ يَغْتَسِلونَ عُراةً، يَنْظُرُ بَعْضُهُم إِلى سَوْأَةِ بَعْضٍ، وكانَ موسى عليهِ السَّلامُ يَغْتَسِلُ وَحْدَهُ، فقالوا: واللَّهِ؛ ما يَمْنَعُ موسى أَنْ يَغْتَسِلَ مَعَنا إلاَّ أَنَّهُ آدَرُ». قالَ: «فَذَهَبَ مَرَّةً يَغْتَسِلُ، فَوَضَعَ ثَوْبَهُ على حَجَرٍ، فَفَرَّ الحَجَرُ بِثَوْبِهِ». قالَ: «فَجَمَعَ موسى عليهِ السَّلامُ بِأَثَرِهِ يَقولُ: ثَوْبِي حَجَرُ! ثَوْبِي حَجَرُ! حتَّى نَظَرَتْ بَنو إِسْرائيلَ إِلى سَوْأَةِ موسى، وقالوا: واللَّهِ؛ ما بِموسى مِن بأسٍ، فقامَ الحَجَرُ حتَّى نُظِرَ إِلَيهِ». قالَ: «فَأَخَذَ ثَوْبَهُ، فَطَفِقَ بالحَجَرِ ضَرْباً».

قالَ أَبو هُرَيرَةَ: واللَّهِ؛ إِنَّهُ بالحَجَرِ نَدَبٌ، سِتَّةٌ أَوْ سَبْعَةٌ؛ ضَرْبُ موسى بالحَجَرِ.

INDIVIDUALNO KUPANJE OD DŽUNUPLUKA I ZASTIRANJE

158. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi od Muhammeda, Allahovog Poslanika, ﷺ, pa je, između ostalog, citirao hadis da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Izraelćani su se kupali goli. Gledali su stidna mjesta jedni drugih. Međutim, Musa, ﷺ, se kupao sam. Zbog toga su rekli: Tako nam Allaha, Musaa samo njegova kilavost sprečava da se kupa s nama. Jednog dana Musa, ﷺ, otišao je da se kupa. Stavio je svoju odjeću na neki kamen, pa je kamen s odjećom pobjegao. Musa, ﷺ, je počeo da ga traži, govoreći:*** **Kamenu, vrati mi moju odjeću. Vrati mi moju odjeću.** ***Tada su Izraelćani vidjeli Musaove sramotne dijelove i rekli:*** **Tako nam Allaha, Musa nema nikakvog nedostatka.** ***Kamen je, tada, stao, tako je viđen Musa. Uzeo je svoju odjeću i počeo udarati kamen.***

Ebu Hurejre je rekao: *Tako mi Allaha, na kamenu je ostalo šest ili sedam tragova od Musaovih udaraca.*

بابُ النَّهيِ عنِ النَّظرِ إلى عَوْرَةِ الرَّجُلِ والمَرْأَةِ

١٥٩ - عَنْ أبي سعيدٍ الخُدريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «لا يَنظُرُ الرَّجلُ إلى عَورَةِ الرَّجلِ، ولا المَرأَةُ إلى عَورَةِ المَرأَةِ، ولا يُفضي الرَّجُلُ إلى الرَّجُلِ في الثَّوبِ الواحِدِ ولا تُفضي المَرأةُ إلى المَرأَةِ في الثَّوبِ الواحِدِ».

ZABRANA GLEDANJA U AVRET[1] MUŠKARCA I ŽENE

159. Od Ebi Se'ida el-Hudrije, ﷺ, prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Neka muškarac ne gleda u avret drugog muškarca. Neka žena ne gleda u avret druge žene. Neka muškarac ne spava s muškarcem pod jednim pokrivačem. Neka žena sa ženom ne spava pod jednim pokrivačem.***

بابُ التَّستُّرِ ولا يُرى الإنسانُ عُرياناً

١٦٠ - عَنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كانَ يَنقُلُ معهُمُ الحِجارَةَ للكَعْبَةِ وعليهِ إزارُهُ، فقالَ لهُ العبّاسُ عمُّهُ: يا ابنَ أخي! لو حَلَلْتَ إزارَكَ فجعلْتَهُ على مَنكِبِكَ دونَ الحِجارَةِ. قالَ: فحَلَّهُ فجعَلَهُ على مَنكِبِهِ، فسَقَطَ مَغشِيّاً عليهِ. قالَ: فما رُئِيَ بعدَ ذلكَ عُرياناً.

POKRIVANJE RADI SKRIVANJA GOLOG TIJELA

160. Džabir b. Abdullah, ﷺ, kaže da je Allahov Poslanik, ﷺ, zajedno s njima prenosio kamenje za gradnju Kjabe. Na sebi je imao donji ogrtač. Abbas, njegov amidža, rekao je: *Bratiću, skini svoj donji*

[1] Stidno mjesto (op. prev.).

ogrtač i stavi ga na rame ispod kamena. Skinuo ga je i stavio na svoje rame i onesvijestio se.[1] Nakon toga ga više nikada nismo vidjeli golog - rekao je Džabir.

بابُ غُسْلِ الرَّجُلِ والمَرْأَةِ مِنَ الإناءِ الواحِدِ مِنَ الجَنابَةِ

١٦١ - عنْ مُعاذَةَ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالتْ: كنتُ أَغْتَسِلُ أنا ورسولُ اللهِ ﷺ مِن إناءٍ واحِدٍ بَيْني وبَيْنَهُ، فيُبادِرُني، حتَّى أقولَ: دَعْ لي! دَعْ لي! قالتْ: وهما جُنُبانِ.

KUPANJE MUŽA I SUPRUGE IZ JEDNE POSUDE ZBOG DŽUNUPLUKA

161. Prenosi Muaza od Aiše, ﵂, da je rekla: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *i ja smo se kupali iz jedne posude koja je bila između nas. On je bio brži tako da sam govorila:* **Ostavi meni, ostavi meni!**
Muaza je dodala: **Oboje su bili džunupi.**

بابُ وُضوءِ الجُنُبِ إذا أَرادَ النَّوْمَ و الأَكْلَ

١٦٢ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانَ رسولُ اللهِ ﷺ إذا كانَ جُنُباً، فأرادَ أنْ يأْكُلَ أوْ يَنامَ، تَوَضَّأَ وُضوءَهُ للصَّلاةِ.

DŽUNUP SE ABDESTI KADA ŽELI DA SPAVA I JEDE

162. Aiša, ﵂, rekla je: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *kada bi bio džunup, a htio da jede ili spava, uzimao je namaski abdest.*

---

[1] Kaže imam Nevevi: Ovaj nam hadis ukazuje na počast Allahova Poslanika, ﷺ, koja se ogledala u tome što je bio sačuvan i od malena zaštićen od nepristojnih i paganskih stvari (op. prev.).

باب نَوْمُ الجُنُبِ قبلَ أَن يغتَسِلَ

١٦٣ - عن عَبْدِاللّهِ بنِ أبي قيس؛ قال: سَأَلتُ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها عنْ وِتْرِ رسولِ اللّهِ ﷺ (فذكرَ الحديثَ)؛ قلتُ: كيفَ كانَ يَصْنَعُ في الجَنابَةِ؛ أكانَ يَغْتَسِلُ قبلَ أن يَنامَ أَمْ يَنامُ قبلَ أَنْ يَغْتَسِلَ؟ قالتْ: كُلَّ ذٰلكَ كانَ يَفْعَلُ، ربَّما اغْتَسَلَ فنامَ، وربَّما تَوَضَّأَ فنامَ. قُلتُ: الحَمْدُ للّهِ الذي جَعَلَ في الأَمرِ سَعَةً.

DŽUNUPOVO SPAVANJE PRIJE NEGO ŠTO SE OKUPA

163. Abdullah b. ebi Kajs rekao je: *Pitao sam Aišu,* ﵂*, o vitr-namazu Allahovog Poslanika,* ﷺ, (pa je naveo hadis). *Zatim sam je upitao kako se ponašao u džunupluku; da li se kupao prije nego što bi zaspao ili, je li zaspao prije nego što bi se okupao?*

Odgovorila je: **Sve od toga je radio. Ponekad bi se okupao pa bi onda zaspao, a ponekad bi uzeo abdest pa bi zaspao.**

Hvala Allahu koji je u tome učinio širinu – rekao sam.

بابٌ مَن أَتى أَهْلَهُ ثُمَّ أَرادَ أَن يعودَ؛ فلْيَتوضَّأْ

١٦٤ - عنْ أبي سعيدٍ الخُدريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**إِذا أتى أَحَدُكُم أَهْلَهُ، ثمّ أرادَ أنْ يَعودَ؛ فلْيَتَوضَّأْ**».

KO PRIĐE SVOJOJ SUPRUZI PA TO HTJEDNE PONOVITI, NEKA PRIJE TOGA ABDESTI

164. Ebu Se'id el-Hudri, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko učini intimni snošaj sa svojom ženom, pa to htjedne da ponovi, neka prije toga abdesti.***

بابُ التَّيَمُّمِ وما جاءَ فيه

١٦٥ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أنَّها قالتْ: خَرَجْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ في بَعْضِ أسْفارِهِ، حتَّى إذا كُنَّا بالبَيْداءِ أو بذاتِ الجَيْشِ انْقَطَعَ عِقْدٌ لي، فأقامَ رسولُ اللّهِ ﷺ على الْتِماسِهِ، وأقامَ النّاسُ معَهُ، ولَيْسوا على ماءٍ، ولَيْس معَهُمْ ماءٌ، فأتى النَّاسُ أبا بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، فقالوا: ألا تَرى ما صَنَعَتْ عائشةُ؟! أقامَتْ بِرسولِ اللّهِ ﷺ وبِالنَّاس معَهُ، ولَيْسوا على ماءٍ، وليسَ معَهُم ماءٌ! فجاءَ أبو بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ ورسولُ اللّهِ ﷺ واضِعٌ رأْسَهُ على فَخِذي قدْ نامَ، فقالَ: حَبَسْتِ رسولَ اللّهِ ﷺ والناسَ ولَيْسوا على ماءٍ ولَيْسَ معَهُم ماءٌ؟! قالتْ عائشةُ: فعاتَبني أبو بكرٍ وقالَ ما شاءَ اللّهُ أنْ يَقولَ، وجَعَلَ يَطْعُنُ بِيَدِهِ في خاصِرَتي، فلا يَمْنَعُني مِن التَّحَرُّكِ إلاَّ مَكانُ رسولِ اللّهِ ﷺ على فَخِذي، فنامَ رسولُ اللّهِ ﷺ حتَّى أصْبَحَ على غَيْرِ ماءٍ، فأنْزَلَ اللّهُ تعالى آيَةَ التَّيَمُّمِ، فتَيَمَّموا، فقالَ أُسَيْدُ بنُ الحُضَيْرِ وهوَ أحَدُ النُّقَباءِ: ما هِيَ بِأوَّلِ بَرَكَتِكُم يا آلَ أبي بكرٍ. فقالتْ عائشةُ رضيَ اللّهُ عنها: فبَعَثْنا البَعيرَ الذي كنتُ عليهِ، فوَجَدْنا العِقْدَ تحتَه.

O TEJEMUMU I ONOME ŠTO SE PRENOSI O TOME

165. Aiša, ﵂, rekla je: *Jednom smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, bili na nekom putovanju. Kada smo bili u Bejdai ili Zati-l-Džejši izgubila sam lančić. Allahov Poslanik, ﷺ, se tu zaustavio da bi ga potražio. Ljudi sa njim također su se zaustavili. U tom mjestu nije bilo vode niti su je sa sobom imali.*

Nakon toga ljudi su došli kod Ebu Bekra i rekli: **Zar ne vidiš šta je napravila Aiša? Zaustavila je Allahovog Poslanika, ﷺ, a s njim i sve ostale na mjestu gdje nema vode a oni je nisu ponijeli sa sobom?!**

Ebu Bekr je došao Allahovom Poslaniku, ﷺ, koji je bio stavio svoju glavu na moje stegno i zaspao.

Rekao je: **Zaustavila si Allahovog Poslanika, ﷺ, i ljude. Nemaju gdje naći vode niti je imaju sa sobom.**

Aiša je rekla: *Izgrdio me je Ebu Bekr, izgovorio šta je Allah htio da izgovori i počeo bosti svojom rukom moje slabine. Samo položaj Allahovog Poslanikov, ﷺ, na mojem stegnu je spriječio da se pokrenem. Allahov Poslanik, ﷺ, je spavao i probudio se bez vode. Tada je Allah objavio ajet o tejemumu, pa su svi uzeli tejemum.*

Usejd b. el-Hudajr, jedan od onih koji su dali prisegu Allahovom Poslaniku, ﷺ, na Akabi, rekao je: **Ovo nije vaš prvi berićet, porodico Ebu Bekrova!**

Aiša, ﵂, rekla je: *Kad smo podigli devu na kojoj sam ja bila, našli smo lančić pod devom.*[1]

[1] U rivajetima koje navodi Buharija stoji da je Poslanik, ﷺ, poslao nekog čovjeka pa je našao lančić, ili da je poslao dva čovjeka ili čak da je poslao ljude. Međutim, ipak je riječ o istom događaju. Učenjaci su rekli da su poslani bili Usejd b. Hudajr i njegovi ljudi. Otišli su da ga traže, ali ga nisu našli. Kada su se vratili našli su lančić ispod deve.

بابُ تيمُّمِ الجُنُبِ

١٦٦ - عنْ شَقيقٍ؛ قالَ: كنتُ جالِساً معَ عبدِاللهِ وأبي موسى رضيَ اللهُ عنهُما، فقالَ أبو موسى: يا أبا عبدِالرحمٰنِ! أَرأيْتَ لوْ أنَّ رَجُلاً أَجْنَبَ فلمْ يَجِدِ الماءَ شَهْراً؛ كيفَ يَصْنَعُ بالصَّلاةِ؟ فقالَ عبدُاللهِ: لا يَتَيَمَّمُ وإنْ لم يَجِدِ الماءَ شَهْراً. فقالَ أبو موسى: فكيفَ بِهٰذهِ الآيةِ في سورةِ المائِدَةِ: ﴿فَلَمْ تَجِدُوا مَآءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا﴾؟ فقالَ عبدُاللهِ: لو رُخِّصَ لهم في هٰذهِ الآيةِ؛ لأوْشكَ إذا بَرَدَ عليهِمُ الماءُ أنْ يَتَيَمَّموا بالصَّعيدِ. فقالَ أبو موسى لِعبدِاللهِ: ألمْ تَسمَعْ قوْلَ عمَّارٍ: بَعَثَني رسولُ اللهِ ﷺ في حاجَةٍ، فأجْنَبْتُ، فلمْ أَجِدِ الماءَ؛ فتَمَرَّغْتُ في الصَّعيدِ كما تَمَرَّغُ الدَّابَّةُ، ثمَّ أتَيْتُ النبيَّ ﷺ، فذَكَرْتُ ذٰلك لهُ، فقالَ: «إنَّما يَكفيكَ أنْ تقولَ بِيَدَيْكَ هٰكذا». ثمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الأرْضَ ضَرْبَةً واحِدَةً، ثمَّ مَسَحَ الشِّمالَ على اليَمينِ، وظاهِرَ كَفَّيْهِ ووَجْهَهُ؟ فقالَ عبدُاللهِ: أَوَلَمْ تَرَ عُمَر لمْ يَقْنَعْ بقَوْلِ عمارٍ رضيَ اللهُ عنهُما؟

TEJEMUM DŽUNUPOV

166. Šekik je rekao: *Sjedio sam sa Abullahom i Ebu Musaom,* ﵄. *Ebu Musa je upitao:* **Abdurrahmane, šta misliš kada bi se čovjek odžunupio i ne bi našao vode mjesec dana, šta bi radio sa namazom?**

Abdullah je odgovorio: **Neće uzimati tejemum pa čak kada ne bi našao vode mjesec dana.**

Ebu Musa je upitao: **Šta ćemo sa ajetom iz sure El-Maide:**

فَلَمْ تَجِدُوا مَآءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا

Ako ne nađete vode, onda uzmite tejemum čistom zemljom?[1]

[1] *El-Maide, 6 i En-Nisa, 43.*

Abdullah je odgovorio: **Ako bi im se ovim ajetom dala olakšica, ubrzo bi sa čistom zemljom uzimali tejemum kad god bi im voda bila hladna.**

Ebu Musa je rekao Abdullahu: **Zar nisi čuo Ammarove riječi: *Allahov Poslanik, ﷺ, me poslao po nekom zadatku, pa sam se odžunupio i nisam našao vode. Provaljao sam se po prašini kao životinja. Nakon toga sam došao Poslaniku, ﷺ, i spomenuo sam mu to. Rekao je: Bilo bi ti zaista dovoljno da si sa rukama uradio ovako. Zatim je rukama dotakao jedanput zemlju i potrao lijevom rukom desnu, vanjsku stranu svojih šaka i lice.***

Abdullah je rekao: **Zar nisi vidio da Omer nije bio načisto sa Ammarovom, ﵁, pričom?**[1]

بابٌ التَّيَمُّمُ لِرَدِّ السَّلامِ

١٦٧ ـ عنْ عُمَيْرٍ مَوْلى ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما: أَنَّهُ سَمِعَهُ يَقولُ: أَقْبَلْتُ أناو عبدِالرحمٰنِ بنُ يسارٍ مَوْلى ميمونةَ زَوْجِ النبيِّ ﷺ، حتَّى دَخَلْنا على أَبي الجَهْمِ بنِ الحارثِ بنِ الصِّمَّةِ الأنصاريِّ، فقالَ أَبو الجَهْمِ : أَقْبَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ مِن نَحْوِ بِئْرِ جَمَلٍ، فلَقِيَهُ رَجُلٌ فسَلَّمَ عليهِ، فلمْ يَرُدَّ رسولُ اللّهِ ﷺ عليهِ حتَّى أَقْبَلَ على الجِدارِ، فمَسَحَ وَجْهَهُ ويدَيْهِ، ثمَّ ردَّ عليه السَّلامَ.

TEJEMUM ZBOG ODGOVORA NA SELAM

167. Prenosi se od U'mejra, oslobođenog roba Ibn Abbasovog, ﵄, da je on čuo Ibn Abbasa da je rekao: *Krenuli smo ja i Abdurrahman b. Jesar, oslobođeni rob Mejmune, Poslanikove, ﷺ, supruge, i došli smo kod Ebu-l-Džehma b. el-Harisa b. es-Sime el-Ensarija. Ebu Džehm je tada rekao:* **Allahov Poslanik, ﷺ, je išao od bunara Džemela pa ga je sreo neki čovjek i nazvao mu selam. Allahov Poslanik, ﷺ, mu nije**

[1] Ibn Tejmijje kaže: Ovom sunnetu prisustvovao je Omer, ﵁, zatim ga je zaboravio, tako da je dao fetvu suprotnu sunnetu. Ammar ga je podsjetio na to, ali uprkos tome nije se sjetio. Nije negirao Ammaru taj sunnet, čak šta više naredio mu je da ga prenosi (op. prev.).

odgovorio sve dok nije došao do zida, potrao svoje lice i ruke i nakon toga, mu odvratio selam.

بابٌ المُؤمِنُ لا يَنجُسُ

١٦٨ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنّهُ لَقِيَ النبيَّ ﷺ في طَريقٍ مِن طُرُقِ المَدينَةِ وهُو جُنُبٌ، فانسَلَّ، فذَهَبَ، فاغتَسَلَ، فتَفَقَّدَهُ النبيُّ ﷺ، فلمَّا جاءَ؛ قالَ: «أينَ كنتَ يا أبا هُريرةَ؟». قالَ: يا رسولَ اللّهِ! لَقِيتَني وأنا جُنُبٌ، فكَرِهتُ أنْ أُجالِسَكَ حتَّى أغتَسِلَ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «سُبحانَ اللّهِ! إنَّ المُؤمِنَ لا يَنجُسُ».

VJERNIK NE MOŽE BITI NEČIST

168. Od Ebu Hurejre, ﵁, prenosi se da je on sreo Poslanika, ﷺ, u jednoj od medinskih ulica dok je bio džunup. Pobjegao je, htijući da se okupa. Poslanik, ﷺ, ga je tražio. Nakon što je došao, upitao ga je: ***Ebu Hurejre, gdje si bio?***

Odgovorio je: *Allahov Poslaniče, sreo si me a ja sam bio džunup, pa nisam želio da sjedim s tobom dok se ne okupam.*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Subhanallah, vjernik, uistinu, nije nečist.***

بابٌ ذِكرُ اللّهِ عزَّ وجلَّ على كُلِّ الأحيانِ

١٦٩ ـ عن عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالت: كانَ النبيُّ ﷺ يَذكُرُ اللّهَ على كُلِّ أحيانِهِ.

SPOMINJANJE ALLAHA, ﷻ, U SVAKOJ SITUACIJI

169. Aiša, ﵂, rekla je: *Poslanik, ﷺ, spominjao je Allaha u svakoj situaciji.*

بابُ أَكْلِ المُحْدِثِ وإِنْ لم يَتَوَضَّأْ

١٧٠ - عن ابن عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ خَرَجَ مِن الخَلاءِ فأُتِيَ بِطَعامٍ، فذَكَروا له الوُضوءَ، فقالَ: «أُرِيدُ أَنْ أُصَلِّيَ فأَتَوَضَّأَ؟!».

ONAJ KO JE IZGUBIO ABDEST SMIJE JESTI

170. Ibn Abbas, ﷺ, rekao je da je Allahov Poslanik, ﷺ, jednom izišao iz nužnika i da mu je, nakon toga, ponuđena hrana. Spomenuli su mu abdest, pa je rekao: ***Kada htjednem da klanjam, abdestit ću se.***

كتابُ الحَيْضِ

POGLAVLJE O MENSTRUACIJI

باب في قوله تعالى:

﴿ويسألونك عن المحيض...﴾ الآية

١٧١ ـ عن أنس رضي الله عنه؛ أن اليهود كانوا إذا حاضت المرأة فيهم؛ لم يؤاكلوها، ولم يجامعوهن في البيوت، فسأل أصحاب النبي ﷺ النبي ﷺ؟ فأنزل الله عز وجل: ﴿وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَٱعْتَزِلُوا۟ ٱلنِّسَآءَ فِى ٱلْمَحِيضِ...﴾ إلى آخر الآية، فقال رسول الله ﷺ: «اصنعوا كل شيء إلا النكاح».

فبلغ ذلك اليهود، فقالوا: ما يريد هذا الرجل أن يدع من أمرنا شيئاً إلا خالفنا فيه

فجاء أسيد بن الحضير وعباد بن بشر، فقالا: يا رسول الله! إن اليهود تقول كذا وكذا، أفلا نجامعهن؟ فتغير وجه رسول الله ﷺ حتى ظننا أن قد وجد عليهما، فخرجا، فاستقبلتهما هدية من لبن إلى رسول الله ﷺ، فأرسل في آثارهما، فسقاهما، فعرفا أن لم يجد عليهما.

O GOVORU UZVIŠENOG:

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْمَحِيضِ

PITAJU TE O MENSTRUACIJI

171. Enes, ﷺ, rekao je: *Kada bi neka od židovkinja dobila menstruaciju, oni ne bi sa njom jeli niti bi s njom stanovali u istoj kući. Ashabi su o tome pitali Poslanika,* ﷺ, *pa je Uzvišeni objavio:*

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَٱعْتَزِلُوا۟ ٱلنِّسَآءَ فِى ٱلْمَحِيضِ

Pitaju te o menstruaciji. Reci: To je neugodnost, pa se zato nemojte približavati ženama kad imaju menstruaciju, *sve do kraja ajeta.*[1]

Pa je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Radite***[2] ***sve osim spolnog odnosa.***

Te vijesti su doprle do židova pa su rekli: ***Ovaj čovjek ne želi da od naše stvari ostavi išta a da nam u tome ne kontrira.***

Nakon toga su Usejd b. Hudajr i Ubbade b. Bišr došli i rekli: ***Allahov Poslaniče, židovi govore to i to, pa zar nećemo općiti sa ženama?!***

Lice Allahova Poslanika, ﷺ, promijenilo se tako da smo pomislili da se naljutio na njih. Izišli su. Na vratima ih je dočekao poklon, mlijeko koje je bilo poslano Allahovom Poslaniku, ﷺ. Poslanik, ﷺ, ga je poslao za njima pa su se napili i saznali da se nije naljutio na njih.

---

[1] Ajet u potpunosti glasi:

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ
أَذًى فَٱعْتَزِلُوا۟ ٱلنِّسَآءَ فِى ٱلْمَحِيضِ ۖ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ ۖ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ
فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ ٱللَّهُ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلتَّوَّٰبِينَ وَيُحِبُّ ٱلْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٢﴾

"I pitaju te o mjesečnom pranju. Reci: 'To je neprijatnost!' Zato ne općite sa ženama za vrijeme mjesečnog pranja, i ne prilazite im dok se ne okupaju. A kada se okupaju, onda im prilazite onako kako vam je Allah naredio. Allah, doista, voli one koji se kaju i voli one koji se čiste." El-Bekare, 222.

[2] Sa svojim ženama koje imaju menstruaciju (op. prev.).

بَابُ صِفَةِ غُسْلِ المَرْأَةِ مِنَ الحَيْضَةِ والجَنَابَةِ

١٧٢ - عنْ عائشةَ؛ أنَّ أسماءَ رضيَ اللّهُ عنها سَألَتِ النبيَّ ﷺ عن غُسْلِ المَحِيضِ؟ فقالَ: «تَأْخُذُ إحْداكُنَّ ماءَها وسِدْرَتَها، فتَطَهَّرُ، وتُحْسِنُ الطُّهورَ، ثمَّ تَصُبُّ على رَأْسِها فتَدْلُكُهُ دَلْكاً شَديداً حتّى تَبْلُغَ شُؤونَ رَأْسِها، ثمَّ تَصُبُّ عليها الماءَ، ثمَّ تأْخُذُ فِرْصَةً مُمَسَّكَةً، فتَطَهَّرُ بها». فقالَتْ أسماءُ: وكيفَ أتطَهَّرُ بِها؟ فقالَ: «سُبْحانَ اللّهِ! تَطَهَّرينَ بها». فقالتْ عائشةُ (كأنَّها تُخفي ذلك): تَتَبَّعينَ أثَرَ الدَّمِ.

وسَألَتْهُ عنْ غُسْلِ الجَنَابَةِ؟ فقالَ: «تَأْخُذُ ماءً، فتَطَهَّرُ، فتُحْسِنُ الطُّهورَ (أو: تُبْلِغُ الطُّهورَ)، ثمَّ تَصُبُّ على رَأْسِها فتَدْلُكُهُ، حتّى تَبْلُغَ شُؤونَ رَأْسِها، ثمَّ تُفِيضُ علَيْها الماءَ».

فقالتْ عائشةُ: نِعْمَ النِّساءُ نِساءُ الأنْصارِ، لمْ يَكُنْ لِيَمْنَعَهُنَّ الحَياءُ أنْ يَتَفَقَّهْنَ في الدِّينِ.

NAČIN NA KOJI SE ŽENA KUPA NAKON MENSTRUACIJE I DŽUNUPLUKA

172. Aiša prenosi da je Esma, ﵂, pitala Poslanika, ﷺ, o načinu kupanja nakon menstruacije, pa je rekao: ***Neka svaka od vas uzme svoju vodu i lotos*[1] *i neka se očisti i upotpuni čišćenje. Nakon toga neka pospe vode na glavu i nek trlja jako sve dok voda ne dospije do korijena i tijela. Nakon toga neka se sapere. Kada to uradi neka uzme neku krpu na kojoj ima miska, omota je oko ruke i neka se njome očisti.***

Esma je tada upitala: **Kako da se očistim krpom?**

Rekao je: ***Subhanellah, očisti se krpom.***

Aiša joj je, tada, šapnula: **Prati tragove krvi.**

Zatim je Esma upitala Poslanika, ﷺ, o načinu kupanja od džunupluka, pa je rekao: ***Uzmi vodu pa se očisti i uljepšaj čišćenje ili***

[1] Vrsta drveta čiji su listovi mirišljavi i daju pjenu. Upotrebljavao se umjesto sapuna (op. prev.).

usavrši ga. Zatim pospi vodu po glavi i trljaj sve dok voda ne dospije do korijena. Zatim se saperi.

Aiša je rekla: **Divne li su žene ensarija. Stid ih nije spriječio da se poduče u vjeri.**

بابُ مُناوَلَةِ الحائِضِ الخُمْرَةَ والثَّوْبَ

١٧٣ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: بَيْنَما رسولُ اللّهِ ﷺ في المَسْجِدِ، فقالَ: «يا عائشةُ! ناوِلِيني الثَّوْبَ». فقالَتْ: إنِّي حائِضٌ. فقالَ: «إنَّ حَيْضَتَكِ ليستْ في يَدِكِ». فناوَلَتْهُ.

O TOME DA SEDŽADU I ODJEĆU DODAJE ŽENA KOJA IMA MENSTRUACIJU

173. Ebu Hurejre, ﷺ, je rekao: *Dok je jednom prilikom Allahov Poslanik, ﷺ, bio u džamiji, rekao je:* **Aiša, dodaj mi odjeću!**

Kazala je: **Ja imam menstruaciju.**

Poslanik, ﷺ, je, tada, rekao: **Tvoja menstruacija nije u tvojoj ruci** - *pa mu je dodala odjeću.*

بابُ تَرْجيلُ الحائِضِ وغَسْلُها رَأْسَ الرَّجُلِ

١٧٤ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: إنْ كنتُ لأَدْخُلُ البَيْتَ للحاجَةِ، والمَريضُ فيهِ، فَما أَسْأَلُ عنهُ؛ إلاّ وأنا مارَّةٌ. وإنْ كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ لَيُدْخِلُ عليَّ رَأْسَهُ وهُوَ في المَسْجِدِ، فأُرَجِّلُهُ. وكانَ لا يَدْخُلُ البَيْتَ؛ إلا لِحاجَةٍ؛ إذا كانَ مُعْتَكِفاً.

AKO SUPRUGA KOJA IMA MENSTRUACIJU PERE I ČEŠLJA KOSU SVOME MUŽU

174. Aiša, ﵂, rekla je: *U kuću sam ulazila samo radi potrebe. Ako bi bolesnik bio u njoj pitala bih za njega samo u prolazu. Allahov Poslanik,*

ﷺ, *dok bi bio u džamiji u itikafu proturio bi mi samo glavu pa bih ga ja počešljala.*[1] *U kuću bi tada ulazio samo zbog potrebe.*

باب الاتكاء في حجر الحائض والقراءة

١٧٥ - عن عائشة رضي الله عنها؛ أنها قالت: كان رسول الله ﷺ يتكيء في حجري، وأنا حائض، فيقرأ القرآن.

OSLANJANJE NA KRILO SUPRUGE I UČENJE KUR'ANA

175. Aiša, ﵂, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi se oslanjao na moje krilo dok sam imala menstruaciju i učio bi tada Kur'an.*

باب النوم مع الحائض في لحاف

١٧٦ - عن أم سلمة رضي الله عنها؛ قالت: بينا أنا مضطجعة مع رسول الله ﷺ في الخميلة؛ إذ حضت، فانسللت، فأخذت ثياب حيضتي، فقال لي رسول الله ﷺ: «أنفست؟». قلت: نعم. فدعاني، فاضطجعت معه في الخميلة. قالت: وكانت هي ورسول الله ﷺ يغتسلان في الإناء الواحد من الجنابة.

SPAVANJE SA SUPRUGOM KOJA IMA MENSTRUACIJU POD JEDNIM PLAŠTOM

176. Ummu Seleme, ﵂, rekla je: *Dok sam ležala u kadifi s Allahovim Poslanikom, ﷺ, dobila sam menstruaciju i neprimijetno se izvukla i obukla odjeću za menstruaciju. Allahov Poslanik, ﷺ, me je upitao:* **Jesi li dobila menstruaciju?**

Jesam *- rekla sam. Pozvao me je pa sam legla s njim u kadifu. Allahov Poslanik, ﷺ, i ja kupali smo se iz jedne posude od džunupluka.*

---

[1] Tj. poturio bi glavu iz mesdžida u kuću jer su kuće Poslanika, ﷺ, bile uz mesdžid sa otvorom koji vodi u njega (op. prev.).

بابُ مُباشَرَةِ الحائِضِ فَوْقَ الإِزارِ

١٧٧ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانتْ إِحْدانا إذا كانَتْ حائِضاً؛ أَمَرَها رسولُ اللّهِ ﷺ أن تَأْتَزِرَ في فَوْرِ حَيْضَتِها، ثمَّ يُباشِرُها. قالتْ: وأَيُّكُم يَمْلِكُ إِرْبَهُ كَما كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَمْلِكُ إِرْبَهُ.

NASLAĐIVANJE PREKO POKRIVAČA SA SUPRUGOM KOJA IMA MENSTRUACIJU

177. Aiša, ﵂, rekla je: *Kada bi neka od nas imala menstruaciju, Allahov Poslanik, ﷺ, bi joj naredio da stavi donji ogrtač za vrijeme kada bi bio najobilniji, a zatim bi se njom naslađivao, osim spolnog odnosa. Međutim, ko od vas vlada svojim spolnim udom kao što je Allahov Poslanik, ﷺ, vlada svojim?!*

بابُ الشُّرْبِ مع الحائِضِ مِنَ الإِناءِ الواحِدِ

١٧٨ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كنتُ أَشْرَبُ وأَنا حائِضٌ، ثمَّ أُناوِلُهُ النبيَّ ﷺ، فيَضَعُ فاهُ على مَوْضِعِ فِيَّ، فيَشْرَبُ، وأَتَعَرَّقُ العَرْقَ وأَنا حائضٌ، ثمَّ أُناوِلُهُ النبيَّ ﷺ، فيَضَعُ فاهُ على مَوْضِعِ فِيَّ.

PIJENJE IZ JEDNE POSUDE SA SUPRUGOM KOJA IMA MENSTRUACIJU

178. Aiša, ﵂, rekla je: *Pila sam, a imala sam menstruaciju, pa bih tu posudu dodavala Poslaniku, ﷺ, i on bi stavljao svoja usta na mjesto mojih usta na posudi i pio bi. Također bih, dok sam imala menstruaciju, grizla svojim zubima meso s kosti pa bih je nakon toga dodavala Poslaniku, ﷺ, i on bi stavljao svoja usta na mjesto gdje sam ja grizla.*

بابٌ في المُسْتَحاضَةِ وصَلاتِها

١٧٩ ـ عن عائشة رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: اسْتَفْتَتْ أُمُّ حَبيبةَ بنتُ جَحْشٍ رضيَ اللّهُ عنها رسولَ اللّهِ ﷺ، فقالتْ: إنّي أُسْتَحاضُ؟ فقالَ: «إنّما ذٰلكَ عِرْقٌ؛ فاغْتَسِلي ثمَّ صَلّي». فكانتْ تَغْتَسِلُ عندَ كلِّ صَلاةٍ. قالَ الليثُ بنُ سعدٍ: ولمْ يَذْكُرِ ابنُ شهابٍ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ أمرَ أُمَّ حَبيبةَ بنتَ جحشٍ رضيَ اللّهُ عنها أنْ تَغْتَسِلَ عندَ كُلِّ صَلاةٍ، ولٰكنّه شَيءٌ فَعَلَتْهُ هيَ.

POGLAVLJE O ŽENI KOJA IMA ISTIHADU[1] I NJENOM NAMAZU

179. Aiša, ﵂, rekla je: *Ummu Habiba bintu Džehš, ﵂, upitala je Allahova Poslanika, ﷺ:* **Ja imam istihadu.** *Odgovorio je:* ***To je krv iz vene, zato se okupaj i klanjaj.*** *Nakon toga ona se kupala prije svakog namaza.*

El-Lejs b. S'ad je rekao: *Ibn Šihab nije naveo da je Allahov Poslanik, ﷺ, naredio Ummu Habibi, kćerki Džahšovoj, da se kupa za svaki namaz, nego je to nešto što je ona od sebe činila.*

بابٌ الحائضُ لا تَقْضي الصَّلاةَ، وتَقْضي الصَّوْمَ

١٨٠ ـ عن معاذَةَ؛ قالتْ: سَألْتُ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ فقلتُ: ما بالُ الحائِضِ تَقْضي الصَّوْمَ ولا تَقْضي الصَّلاةَ؟ فقالتْ: أَحَروريَّةٌ أَنتِ؟! قلتُ: لستُ بِحَروريَّةٍ، ولٰكنّي أسأَلُ. قالتْ: كانَ يُصيبُنا ذٰلكَ، فنُؤْمَرُ بقَضاءِ الصَّوْمِ ولا نُؤْمَرُ بقَضاءِ الصَّلاةِ.

ŽENA KOJA IMA MENSTRUACIJU NEĆE NAKLANJAVATI NAMAZE ALI ĆE NAPOSTITI PROPUŠTENI POST

180. Mu'aza je rekla da je pitala Aišu: *Zašto žena napašta post propušten zbog menstruacije a ne naklanjava namaze*?

[1] Istihada je krv koja ističe van menstrualnog ciklusa i postporođajnog krvarenja (op. prev.).

Upitala me: **Da ti nisi harurijja.**[1]

Nisam - *odgovorila sam* - **ali pitam.**

Rekla je: **To bi nam se događalo (tj. menstruacija), pa bi nam bilo naređeno da napostimo post a ne bi nam naređivano bilo da naklanjamo namaze.**

بابٌ خمسٌ مِن الفِطْرَةِ

١٨١ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «الفِطْرَةُ خَمسٌ (أَو خَمسٌ مِن الفِطْرَةِ): الخِتانُ، والاستِحْدادُ، وتَقْليمُ الأظْفارِ، ونَتْفُ الإِبِطِ، وقَصُّ الشَّارِبِ».

O PETERO ŠTO JE OD LJUDSKE PRIRODE

181. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ljudska priroda je petero,*** ili: ***petero je od ljudske prirode: sunnećenje, brijanje stidnih mjesta, rezanje nokata, brijanje ispod pazuha i skraćivanje brkova.***

---

[1] Harurijje su haridžijska frakcija koja obavezuje ženu, poslije menstruacije, da naklanja propuštene namaze koje nije klanjala dok je bila u mjesečnom ciklusu.

باب عَشْرٌ مِنَ الفِطْرَةِ

١٨٢ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها: قالتْ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «عَشْرٌ مِنَ الفِطْرَةِ: قَصُّ الشَّارِبِ، وإعْفاءُ اللِّحْيَةِ، والسِّواكُ، واسْتِنْشاقُ الماءِ، وقَصُّ الأَظْفارِ، وغَسْلُ البَراجِمِ، ونَتْفُ الإبْطِ، وحَلْقُ العانَةِ، وانْتِقاصُ الماءِ».

قالَ زكريًا: قالَ مصعبٌ: ونَسِيتُ العاشِرَةَ؛ إلاَّ أَنْ تَكونَ المَضْمَضَةَ.

زادَ قُتَيْبَةُ: قالَ وكيعٌ: انْتِقاصُ الماءِ؛ يَعْني: الاسْتِنْجاءَ.

O DESETERO ŠTO JE OD LJUDSKE PRIRODE

182. Aiša, ﵂, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Desetero je od ljudske prirode: Skraćivanje brkova, puštanje brade, upotreba misvaka, izapiranje nosa, rezanje nokata, pranje zglobova prstiju, otklanjanje dlaka ispod pazuha, brijanje stidnih mjesta* i intikasul mai.**

Zekerija je rekao da Mus'ab kaže: *Zaboravio sam deseto, a možda je* ***izapiranje grla.***

Kutejbe je dodao da je Vek'i rekao: *Intikasul mai* - znači - *pranje poslije nužde.*

بابُ مُناوَلَةِ الأكْبَرِ السِّواكَ

١٨٣ - عنْ عَبْدِاللَّهِ بنِ عُمَرَ رضيَ اللَّهُ عنهما؛ أَنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قالَ: «أراني في المَنامِ أَتَسَوَّكُ بِسواكٍ، فجَذَبَني رَجُلانِ، أحَدُهُما أكْبَرُ مِنَ الآخَرِ، فناوَلْتُ السِّواكَ الأصْغَرَ منهما، فقيلَ لي: كَبِّرْ! فدَفَعْتُهُ إلى الأكْبَرِ».

DAVANJE MISVAKA STARIJEM

183. Abdullah b. Omer, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Sanjao sam da upotrebljavam misvak, pa su me povukla dva čovjeka, jedan je bio stariji od drugog. Dao sam misvak mlađem pa mi je rečeno:* Daj ga starijem - *pa sam mu ga dodao.***

بابُ أحفوا الشّوارِبَ وأعفوا اللحى

١٨٤ - عنِ ابنِ عُمَرَ رضيَ اللَّهُ عنهُما؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «خالِفوا المُشرِكينَ: أحْفُوا الشَّوارِبَ، وأعْفوا اللِّحى».

SKRAĆUJTE BRKOVE A PUŠTAJTE BRADE

184. Ibn Omer, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Razlikujte se od idolopoklonika. Skraćujte brkove a puštajte brade!***

١٨٥ - عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: «وُقِّتَ لنا في: قَصِّ الشّارِبِ، وتَقْليمِ الأظْفارِ، ونَتْفِ الإبْطِ، وحَلْقِ العانَةِ: أنْ لا نَتْرُكَ أكْثَرَ مِن أرْبعينَ ليلَةً».

185. Enes b. Malik, ﵁, rekao je: *Određeno nam je za skraćivanje brkova, rezanje noktiju, brijanje pazuha i stidnih mjesta, da ne prelazimo četrdeset noći.*

بابُ غَسْلِ البَوْلِ في المَسْجِدِ

١٨٦ ـ عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: بينَما نحنُ في المَسْجِدِ معَ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ إذْ جاءَ أعْرابيٌّ، فقامَ يَبولُ في المَسْجِدِ، فقالَ أصْحابُ رسولِ اللّهِ ﷺ: مَهْ! مَهْ! قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا تُزْرِموهُ! دَعوهُ!». فتَرَكوهُ حتّى بالَ، ثمَّ إنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ دعاهُ، فقالَ لهُ: «إنَّ هٰذِهِ المَساجِدَ لا تَصْلُحُ لِشيءٍ مِن هٰذا البَوْلِ ولا القَذَرِ، وإنَّما هيَ لِذِكْرِ اللّهِ عزَّ وجلَّ والصَّلاةِ وقِراءةِ القرْآنِ». أوْ كَما قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ. قالَ: فأمَرَ رَجُلاً مِن القَومِ فجاءَ بِدَلْوٍ مِن ماءٍ، فشَنَّهُ عليهِ.

PRANJE MOKRAĆE U DŽAMIJI

186. Enes b. Malik, ؓ, rekao je: *Dok smo bili u džamiji s Allahovim Poslanikom,* ﷺ, *došao je neki beduin i počeo mokriti u džamiji.*

Drugovi Allahova Poslanika, ﷺ, *su povikali:* ***Prestani, prestani!***

Allahov Poslanik, ﷺ, *rekao je:* ***Nemojte ga prekidati*** *- pa su ga ostavili dok nije završio.*

Potom ga je Allahov Poslanik, ﷺ, *pozvao i rekao mu:* ***Džamije nisu za mokrenje niti za bilo koju nečistoću. One su za spominjanje Uzvišenog Allaha,*** ﷻ, ***za namaz i za učenje Kur'ana*** *- ili kao što je rekao Allahov Poslanik,* ﷺ.

Zatim je naredio jednom čovjeku da donese posudu vode i da popršće mjesto gdje je padala mokraća.

بابُ نَضْحِ بَوْلِ الصَّبِيِّ مِنَ الثَّوْبِ

١٨٧ - عن أُمِّ قيسٍ بنتِ محصَنٍ رضيَ اللّهُ عنها؛ أنَّها أَتَتْ رسولَ اللّهِ ﷺ بابنٍ لها لم يَبْلُغْ أنْ يأكُلَ الطَّعامَ. قالَ عبيدُاللّهِ: أَخْبَرَتْني أنَّ ابنَها ذاكَ بالَ في حَجْرِ رسولِ الله ﷺ، فَدَعا رسولُ اللّهِ ﷺ بِماءٍ، فَنَضَحَهُ على ثَوْبِهِ، ولَمْ يَغْسِلْهُ غَسْلاً.

PRSKANJE VODE PO MOKRAĆI MUŠKOG DJETETA KOJA OSTANE NA ODJEĆI

187. Prenosi se od Ummu Kajs, kćerke Mihsanove, ﵂, da je došla Allahovom Poslaniku, ﷺ, sa svojim sinom - dojenčetom.

Ubejdullah je rekao: *Rekla mi je da je njen sin mokrio u krilu Allahovog Poslanika, ﷺ, pa je Allahov Poslanik, ﷺ, zatražio vodu i poprskao po svojoj odjeći i nije je prao.*

بابُ غَسْلِ المَنِيِّ مِنَ الثَّوْبِ

١٨٨ - عن عَبْدِاللّهِ بنِ شِهابٍ الخَوْلانيِّ؛ قال: كنتُ نازِلاً على عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها، فاحْتَلَمْتُ في ثَوْبَيَّ، فَغَمَسْتُهُما في الماءِ، فَرَأَتْني جاريَةٌ لعائشةَ رضيَ اللّهُ عنها، فأَخْبَرَتْها؛ فَبَعَثَتْ إليَّ عائشةُ، فقالتْ: ما حَمَلَكَ على ما صَنَعْتَ بِثَوْبَيْكَ؟ قالَ: قلتُ: رَأَيْتُ ما يَرى النَّائِمُ في مَنامِهِ. قالتْ: هلْ رَأَيْتَ فيهما شَيْئاً؟ قلتُ: لا. قالتْ: فلوْ رَأَيْتَ شيئاً، غَسَلْتَهُ؛ لقد رَأَيْتُني وإنِّي لأَحُكُّهُ مِن ثَوْبِ رسولِ اللّهِ ﷺ يابِساً بظُفُري.

PRANJE SPERME S ODJEĆE

188. Abdullah b. Šihab el-Havlani rekao je: *Došao sam kod Aiše, ﵂, pa sam odžunupio u snu u svoju odjeću. Potopio sam je u vodu. Vidjela me je njena robinja i obavijestila je o tome. Nakon toga me pozvala i upitala:* **Šta te je navelo da uradiš to sa svojom odjećom**?

Odgovorio sam: **Vidio sam ono što vidi spavač u snu.**

Upitala je: **Jesi li vidio šta na odjeći?**

Odgovorio sam: **Nisam.**

Upitala je: ***A da si vidio nešto, oprao bi to?! Ja sam je[1] trljala osušenu svojim noktima sa odjeće Allahovog Poslanika, ﷺ.***

بابٌ غَسْلُ دَم الحَيْضَةِ مِن الثَّوْبِ

١٨٩ - عنْ أَسماءَ بنتِ أبي بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالتْ: جاءَتِ امْرَأةٌ إلى النبيِّ ﷺ فقالتْ: إحْدانا يُصيبُ ثَوْبَها مِن دَمِ الحَيْضَةِ؛ كيفَ تَصْنَعُ بهِ؟ قالَ: «تَحُتُّهُ، ثُمَّ تَقْرُصُهُ بالماءِ، ثُمَّ تَنْضَحُهُ، ثُمَّ تُصَلِّي فيه».

PRANJE KRVI OD MENSTRUACIJE S ODJEĆE

189. Esma, kćerka Ebu Bekrova, ﵂, rekla je da je neka žena došla kod Poslanika, ﷺ, i upitala: ***Desi se da se odjeća neke od nas uprlja krvlju od menstruacije, pa šta ona treba da uradi?***

Rekao je: ***Istrljaće je, zatim će vodom rastvoriti njene tragove a zatim oprati i, onda, klanjati u njoj.***

[1] Spermu (op. prev.).

كتابُ الصَّلاةِ

POGLAVLJE O NAMAZU

بابُ بَدْءِ الأذانِ

١٩٠ ـ عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنّه قالَ: كانَ المُسْلِمونَ حينَ قَدِموا المَدينَةَ يَجْتَمِعونَ فَيَتَحَيَّنونَ الصَّلَواتِ، وليسَ يُنادي بِها أحَدٌ، فتَكَلَّموا يَوْماً في ذٰلكَ: فقالَ بعضُهُم: اتَّخِذوا ناقوساً مِثْلَ ناقوسِ النَّصارى. وقالَ بعضُهُم: قَرْناً مِثْلَ قَرْنِ اليَهودِ. فقالَ عُمَرُ رضيَ اللّهُ عنهُ: أوَلا تَبْعَثونَ رَجُلاً يُنادي بالصَّلاةِ؟ قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «يا بِلالُ! قُمْ فَنادِ بِالصَّلاةِ».

POČETAK EZANA

190. Abdullah b. Omer, ﵄, rekao je: *Kada su muslimani došli u Medinu, sakupili su se i počeli određivati vrijeme namaza da bi mogli dolaziti u džemat, jer ih niko na namaz nije pozivao.*

Jednog dana su raspravljali o pozivu na namaz.

Neki su rekli: **Uzmimo zvono kao što je kod kršćana.**

Drugi su rekli: **Uzmimo trubu kao što je kod židova.**

Omer, ﵁, rekao je: **Zar nećete odrediti nekog čovjeka da poziva na namaz?**

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: **Bilale, ustani i pozovi na namaz!**

باب صِفَةِ الأذانِ

١٩١ - عنْ أبي مَحْذورَةَ رضيَ اللهُ عنهُ؛ أنَّ نبيَّ الله ﷺ عَلَّمَهُ هذا الأذانَ: «اللهُ أكبَرُ اللهُ أكبَرُ، أشهَدُ أنْ لا إلٰهَ إلاّ اللهُ، أشهَدُ أنْ لا إلٰهَ إلّا اللهُ، أشهَدُ أنَّ محمداً رسولُ اللهِ، أشهَدُ أنَّ محمداً رسولُ اللهِ. ثمَّ يَعودُ فيَقولُ: أشهَدُ أنْ لا إلٰهَ إلّا الله (مَرَّتينِ)، أشهَدُ أنَّ محمداً رسولُ اللهِ (مرَّتينِ)، حيَّ على الصَّلاةِ (مَرَّتينِ)، حيَّ على الفَلاحِ (مرَّتينِ)».

زادَ إسْحاقُ (يَعْني: ابنَ إبراهيمَ): «اللهُ أكبَرُ اللهُ أكبَرُ، لا إلٰهَ إلاّ اللهُ».

NAČIN UČENJA EZANA

191. Ebu Mahzure, ؓ, je rekao da ga je Allahov Poslanik, ﷺ, podučio ovom ezanu:

Allahu Ekber, Allahu Ekber.[1]

Ešhedu en la ilahe illellah, ešhedu en la ilahe illellah.

Ešhedu enne Muhammeden resulullah, Ešhedu enne Muhammeden resulullah.

Zatim se povrati i kaže: *Ešhedu en la ilahe illellah,* dva puta. *Ešhedu enne Muhammeden resulullah,* dva puta.[2]

Hajje 'ale-s-selah, dva puta. *Hajje 'ale-l-felah*, dva puta. (Ishak, tj. Ibn Ibrahim) dodao je: *Allahu ekber, Allahu ekber. La ilahe illallah.*

---

[1] Ovako je došlo u Muslimovoj zbirci: *Allahu ekber* – dva puta, u većini potvrđenih rukopisa ove zbirke. Međutim, u nekim predajama (Ebu Davud i drugi) spomenuto je četiri puta. To je ono što je ispravno u prenošenju hadisa, kako sam pojasnio u knjizi *Sahihu sunnen Ebi Davud*.

[2] Znači, podižući glas, i to je ponavljanje koje poznaju islamski pravnici. Međutim, hanefijski pravnici to su odbacili bez dokaza. Čak su optužili Ebu Mahzura ili, u najmanju ruku jednog od njegovih prenosilaca, za glupost i slabo razumijevanje, te rekli: *U tome je bilo podučavanje a ne ponavljanje (u ezanu).*

باب يَشفعُ الأذانَ ويوترُ الإقامةَ

١٩٢ - عنْ أنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أُمِرَ بِلالٌ أنْ يَشفَعَ الأذانَ ويُوتِرَ الإقامَةَ.

زادَ يَحيى في حَديثِهِ عنِ ابنِ عُليَّةَ: فحَدَّثتُ بهِ أيُّوبَ، فقالَ: إلاَّ الإقامَةَ.

EZAN SE PONAVLJA A IKAMET NE PONAVLJA

192. Enes, ﷺ, rekao je: *Bilalu je bilo naređeno da ponavlja ezan a da ne ponavlja ikamet.*[1]

Jahja je u svom hadisu od Ibn Ulejje dodao: Pričao sam o tome Ejjubu pa je rekao: *Osim ikameta*[2], tj. on se ponavlja.

بابُ اتِّخاذِ مُؤَذِّنَيْنِ

١٩٣ - عنِ ابنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كانَ لرسولِ الله ﷺ مُؤذِّنانِ: بِلالٌ، وابنُ أُمِّ مَكتُومٍ الأعمى.

ODREĐIVANJE MUJEZINA

193. Ibn Omer, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, imao je dva mujezina: Bilala i Ibn Umm Mektuma, koji je bio slijep.*

بابُ اتِّخاذِ المُؤذِّنِ أعمى

١٩٤ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانَ ابنُ أُمِّ مَكتُومٍ يُؤَذِّنُ لرسولِ اللهِ ﷺ وهوَ أعمى.

UZIMANJE SLIJEPCA ZA MUJEZINA

194. Aiša, ﷺ, rekla je: *Ibn Umm Mektum mujezinio je Allahovom Poslaniku, ﷺ, a bio je slijep.*

[1] Tj. u ezanu se uči po dva puta a u ikametu jedanput (op. prev.).
[2] Riječi: *kad kameti sallah* (op. prev.).

بابُ فَضلِ الأذانِ

١٩٥ ـ عَنْ أَنَسِ بنِ مالِكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُغيرُ إذا طَلَعَ الفَجْرُ، وكانَ يَسْتَمِعُ الأذانَ، فإنْ سَمِعَ أذاناً؛ أَمْسَكَ، وإلاّ أغارَ، فسَمِعَ رَجُلاً يَقولُ: اللّهُ أكبرُ اللّهُ أكبرُ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «على الفِطْرَةِ». ثمّ قالَ: أَشْهَدُ أنْ لا إلٰهَ إلا اللّهُ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «خَرَجْتَ مِن النّارِ». فَنَظَروا؛ فإذا هُو راعي مِعزًى.

ODLIKA EZANA

195. Enes b. Malik, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, napadao bi kada bi osvanula zora. Osluškivao bi ezan, pa ako bi čuo ezan u tom mjestu ne bi napao, a ako ga ne bi čuo, napao bi. Tako je jednom čuo nekog čovjeka da uči: Allahu ekber Allahu ekber, pa je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao:* **Musliman je.**

Kada je čovjek proučio: ***Ešhedu en lailahe illellah****, Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao:* ***Izišao si iz Vatre!***

Prisutni su pogledali ko je to bio i vidjeli su da je to bio čuvar koza.

١٩٦ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنّ النبيَّ ﷺ قالَ: «إذا نُودِيَ للصّلاةِ؛ أدْبَرَ الشّيطانُ لهُ ضُراطٌ، حتّى لا يَسْمَعَ التّأذينَ، فإذا قُضِيَ التّأذينُ؛ أقْبَلَ، حتّى إذا ثُوِّبَ بالصّلاةِ؛ أدْبَرَ، حتّى إذا قُضِيَ التّثويبُ؛ أقْبَلَ، حتّى يَخطِرَ بينَ المَرْءِ ونَفسِهِ؛ يقولُ لهُ: اذْكُرْ كَذا، واذْكُرْ كَذا؛ لِما لمْ يَكُنْ يَذكُرُ مِن قَبلُ، حتّى يَظَلَّ الرّجُلُ ما يَدْري كمْ صلّى».

196. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada se pozove na namaz, šejtan pobjegne ispuštajući glasno vjetar kako ne bi čuo ezan.***

Kada se završi ezan on se vrati. Kada se prouči ikamet on opet pobjegne, a kada se završi, vrati se opet da bi odvraćao misli čovjekove od namaza, govoreći mu: Sjeti se toga, sjeti se toga, i to onih stvari

kojih se prije nije sjećao, tako da čovjek dođe u takvu situaciju da ne zna koliko je klanjao.

بابُ فَضْلِ المُؤَذِّنين

١٩٧ ـ عن عيسى بنِ طَلْحَةَ؛ قالَ: كنتُ عندَ معاويةَ ابنِ أبي سُفيانَ رضيَ اللّهُ عنهُما، فجاءَهُ المُؤَذِّنُ يَدْعوهُ إلى الصَّلاةِ، فقالَ معاويةُ: سَمِعْتُ رسولَ اللهِ ﷺ يَقولُ: «**المُؤَذِّنونَ أَطْوَلُ النّاسِ أَعْناقاً يَوْمَ القِيامَةِ**».

ODLIKA MUJEZINĀ

197. Isa b. Talha rekao je: Bio sam kod Muavije b. Sufjana, ﵁, pa mu je došao mujezin da ga pozove na namaz.

Muavija je rekao: *Čuo sam Allahova Poslanika,* ﷺ*, da je rekao:* ***Mujezini će na Sudnjem danu imati najduže vratove.***

بابُ القَوْلِ مِثْلَ ما يَقولُ المُؤَذِّنُ

١٩٨ ـ عن عَبْدِاللّهِ بنِ عمرِو بنِ العاصِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنّه سَمِعَ النبيَّ ﷺ يقولُ: «**إذا سَمِعْتُمُ المُؤَذِّنَ؛ فَقولوا مِثْلَ ما يَقولُ، ثُمَّ صَلّوا عليَّ؛ فإنَّهُ مَن صَلّى عليَّ صَلاةً؛ صَلّى اللّهُ عليهِ بِها عَشْراً، ثُمَّ سَلوا اللّهَ لِيَ الوَسيلَةَ؛ فإنَّها مَنْزِلَةٌ في الجَنَّةِ، لا تَنْبَغي إلاَّ لِعَبْدٍ مِن عِبادِ اللّهِ، وأَرْجو أَنْ أَكونَ أَنا هُوَ؛ فَمَنْ سَأَلَ اللّهَ لِيَ الوَسيلَةَ؛ حَلَّتْ عليهِ الشَّفاعَةُ**».

GOVORITI ISTO ŠTO IZGOVARA I MUJEZIN

198. Od Abdullaha b. Amra b. el-Asa, ﵁, prenosi se da je on čuo da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Kada čujete mujezina, ponavljajte isto što on uči a zatim donesite salavat na mene. Uistinu, ko donese salavat na mene, Allah će donijeti na njega deset salavata. Zatim zamolite za mene* ***vesile****. To je položaj u Džennetu koji je određen samo jednom od Njegovih robova. Ja se nadam da sam ja taj rob. Ko bude molio Allaha za mene da mi da* ***vesile****, biće mu dozvoljeno moje zauzimanje.*

بابُ فضلِ من قالَ مِثلَ ما يقولُ المؤذِّنُ

١٩٩ ـ عن عُمرَ بنِ الخطابِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إذا قالَ المؤذِّنُ: اللّهُ أكبرُ اللّهُ أكبرُ، فقالَ أحدُكم: اللّهُ أكبرُ اللّهُ أكبرُ. ثمَّ قالَ: أشهدُ أنْ لا إلهَ إلاَّ اللّهُ؛ قالَ: أشهدُ أنْ لا إلهَ إلاَّ اللّهُ. ثمَّ قالَ: أشهدُ أنَّ محمداً رسولُ اللّهِ؛ قالَ: أشهدُ أنَّ محمداً رسولُ اللّهِ. ثمَّ قالَ: حيَّ على الصَّلاةِ؛ قالَ: لا حَولَ ولا قُوَّةَ إلاَّ باللّهِ. ثمَّ قالَ: حيَّ على الفلاحِ؛ قالَ: لا حَولَ ولا قُوَّةَ إلاَّ باللّهِ. ثمَّ قالَ: اللّهُ أكبرُ اللّهُ أكبرُ؛ قالَ: اللّهُ أكبرُ اللّهُ أكبرُ. ثمَّ قالَ: لا إلهَ إلاَّ اللّهُ؛ قالَ: لا إلهَ إلاَّ اللّهُ؛ مِن قلبِهِ؛ دخلَ الجنَّةَ».

NAGRADA ONOME KO KAŽE ISTO ŠTO GOVORI MUJEZIN

199. Omer b. el-Hattab, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Kada mujezin prouči: Allahu ekber, Allahu ekber, pa neko od vas to ponovi i kaže: Allahu ekber, Allahu ekber;*

kada mujezin prouči: Ešhedu en lailahe illellah, pa i on kaže: Ešhedu en lailahe illellah;

kada mujezin prouči: Ešhedu enne Muhammeden resulullah, pa i on ponovi: Ešhedu enne Muhammeden resulullah;

pa kada mujezin prouči: Hajje ale-s-salah, pa on kaže: La havle vela kuvvete illa billah;

kada mujezin prouči: Hajje 'ale-l-felah, pa on kaže: La havle ve la kuvvete illa billah;

pa kada mujezin prouči: Allahu ekber, Allahu ekber, pa i on kaže: Allahu ekber, Allahu ekber;

i kada mujezin kaže: La ilahe illellah, pa i on kaže: La ilahe illellah, iskreno iz srca - ući će u Džennet.

٢٠٠ ـ عن سعدِ بنِ أبي وقّاصٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، عن رسولِ اللّهِ ﷺ؛ أنّه قالَ: «مَن قالَ حينَ يَسْمَعُ المُؤَذِّنَ: أَشْهَدُ أنْ لا إلٰهَ إلاّ اللّهُ وَحْدَهُ لا شريكَ لهُ، وأنّ محمداً عبدُه ورسولُه، رَضيتُ باللّهِ رَبّاً، وبِمحمّدٍ رَسولاً، وبالإسْلامِ ديناً؛ غُفِرَ لهُ ذَنْبُهُ».

200. Od S'ada b. ebi Vekkasa, ﵁, prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: Ko kaže, kada čuje mujezina: *Ešhedu en la ilahe illellahu vahdehu la šerike leh* (Svjedočim da nema boga osim Allaha, On je Jedini i nema sudruga);

ve enne Muhammeden abduhu ve resuluh (I svjedočim da je Muhammed, ﷺ, Njegov rob i poslanik);

raditu billahi Rabben, ve bi Muhammedin resullen, ve bil islami dinnen (Zadovoljan sam da mi je Allah Gospodar, Muhammed, ﷺ, Poslanik i islam vjera), bit će mu oprošteni grijesi.

بابُ فرْضِ الصَّلاةِ

٢٠١ ـ عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: نُهينا أنْ نَسألَ رسولَ اللّهِ ﷺ عنْ شَيْءٍ، فكانَ يُعْجِبُنا أنْ يَجيءَ الرَّجُلُ مِنْ أهْلِ البادِيَةِ العاقِلُ، فيَسْألَهُ ونحنُ نَسْمَعُ، فجاءَ رَجُلٌ مِن أهْلِ البادِيَةِ، فقالَ: يا محمدُ! أتانا رَسولُكَ، فزَعَمَ لَنا أنَّكَ تَزعُمُ أنَّ اللّهَ أرْسَلَكَ؟ قالَ: «صَدَقَ». قالَ: فمَنْ خَلَقَ السَّماءَ؟ قالَ: «اللّهُ». قالَ: فمَنْ خَلَقَ الأرْضَ؟ قالَ: «اللّهُ». قالَ: فمَنْ نَصَبَ هٰذِهِ الجِبالَ وجَعَلَ فيها ما جَعَلَ؟ قالَ: «اللّهُ». قالَ: فبالذي خَلَقَ السَّماءَ وخَلَقَ الأرْضَ ونَصَبَ هٰذِهِ الجِبالَ؛ آللّهُ أرْسَلَكَ؟ قالَ: «نعمْ». قالَ: وزَعَمَ رَسولُكَ أنَّ عَلَيْنا خَمْسَ صَلَواتٍ في يَوْمِنا ولَيْلَتِنا؟ قالَ: «صَدَقَ». قالَ: فبالذي أرْسلَكَ؛ آللّهُ أمَرَكَ بِهذا؟ قالَ: «نعمْ». قالَ: وزَعَمَ رَسولُكَ أنَّ عَلَيْنا زَكاةً في أمْوالِنا؟ قالَ: «صَدَقَ». قالَ: وزَعَمَ رَسولُكَ أنَّ علَيْنا صَوْمَ شَهْرِ رَمَضانَ في سَنَتِنا؟ قالَ: «صَدَقَ». قالَ: وزَعَمَ رَسولُكَ أنَّ علينا حَجَّ البَيْتِ مَنِ اسْتَطاعَ إليهِ سَبيلاً؟ قالَ: «صَدَقَ». ثمَّ ولَّى؛ قالَ: والذي بَعَثَكَ بالحَقِّ؛ لا أزيدُ عَلَيْهِنَّ ولا أنْقُصُ مِنْهُنَّ. فقالَ النبيُّ ﷺ: «لَئِنْ صَدَقَ؛ لَيَدْخُلَنَّ الجنَّةَ».

PROPISIVANJE NAMAZA

201. Enes b. Malik, ﷺ, rekao je: *Zabranjeno nam je bilo da pitamo Allahova Poslanika, ﷺ, o bilo čemu. Zato bismo se radovali kada bi došao neki inteligentan čovjek iz pustinje da ga pita a da mi slušamo. Jednom je došao neki čovjek iz pustinje i rekao:* **Muhammede! Došao nam je tvoj izaslanik i tvrdi da ti tvrdiš da te je Allah poslao?**

Allahov Poslanik je rekao: **Istinu je rekao.**

Beduin je upitao: **Ko je stvorio nebesa?**

Allah - *odgovorio je.*

Ko je stvorio Zemlju?

Allah - *odgovorio je.*

Ko je usadio ova brda i stvorio na njima šta je stvorio?

Allah - *odgovorio je.*

Upitao je: **Tako ti Onoga koji je stvorio nebesa, Zemlju i usadio ova brda, je li te Allah poslao?**

Jeste - rekao je.

Tvoj izaslanik tvrdi da nam je dužnost svaki dan i noć klanjati pet namaza?!

Istinu je rekao - odgovorio je Poslanik, ﷺ.

Upitao je: **Tako ti Onoga koji te je poslao, je li ti Allah to naredio?**

Jest - odgovorio je.

Tvoj izaslanik tvrdi da nam je dužnost davati zekjat na naše imetke?!

Istinu je rekao - odgovorio je.

Tako ti Onoga koji te je poslao, je li ti Allah to naredio?!

Jest - odgovorio je.

Tvoj izaslanik tvrdi da nam je dužnost postiti mjesec ramazan?!

Istinu je rekao – odgovorio je.

Tvoj izaslanik tvrdi da nam je dužnost hodočastiti Kjabu ko je u mogućnosti?!

Istinu je rekao - odgovorio je.

Beduin se zatim okrenuo i rekao: **Tako mi Onoga koji te je poslao sa Istinom, neću ništa na ovo dodavati niti oduzimati.**

Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Ako bude iskren, sigurno će ući u Džennet.***

باب فَرْضُ الصَّلاةِ رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ

٢٠٢ ـ عَنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أَنَّ الصَّلاةَ أَوَّلَ ما فُرِضَتْ رَكْعَتَيْنِ، فأُقِرَّتْ صَلاةُ السَّفَرِ، وأُتِمَّتْ صَلاةُ الحَضَرِ.

قالَ الزُّهْرِيُّ: فقلتُ لِعُروةَ: ما بالُ عائشةَ تُتِمُّ في السَّفَرِ؟ قالَ: إِنَّها تَأَوَّلَتْ كَما تَأَوَّلَ عثمانُ.

PROPISIVANJE NAMAZA PO DVA REKJATA

202. Aiša, ﷺ, rekla je: *Prvo je namaz bio propisan po dva rekjata. Takav namaz je potvrđen na putovanju a upotpunjen je u slučaju klanjanja kod kuće.*

Zuhri je rekao: Upitao sam U'rvea: *Šta je Aiši pa upotpunjuje tj. ne skraćuje namaz na putovanju?*

Rekao je: *Ona to obrazlaže na način kako je to i Osman,* ﷺ, *obrazlagao.*[1]

باب الصَّلَواتُ الخَمْسُ كفَّارةٌ لِما بينَهنَّ

٢٠٣ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: **«الصَّلَواتُ الخَمْسُ، والجُمُعَةُ إِلى الجُمُعَةِ؛ كَفَّارَةٌ لِما بَيْنَهُنَّ ما لَمْ تُغْشَ الكَبائِرُ، ورَمَضانُ إِلى رَمَضانَ مُكَفِّراتٌ ما بَيْنَهُنَّ إِذا اجْتُنِبَ الكَبائِرُ».**

PET DNEVNIH NAMAZA SU OTKUP ZA GRIJEHE POČINJENE IZMEĐU NJIH

203. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Pet dnevnih namaza i džuma do džume su otkup za grijehe počinjene između njih, ako se ne urade veliki grijesi.***

Ramazan do ramazana je otkup za grijehe počinjene između njih, ako se kloni velikih grijeha.

[1] Njih dvoje su smatrali da je skraćivanje dobrovoljno, a ne obavezno (*Šerh Nevevi*, V. džuz, 200. str. – op. prev.).

بابٌ تَرْكُ الصَّلاةِ كُفْرٌ

٢٠٤ ـ عنْ جابرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «بينَ الرَّجُلِ وبينَ الشِّرْكِ والكُفرِ؛ تَرْكُ الصَّلاةِ».

OSTAVLJANJE NAMAZA JE NEVJERSTVO

204. Džabir, ﵁, rekao je: *Čuo sam Allahova Poslanika, ﷺ, da je rekao:* ***Između čovjeka i između idolopoklonstva i nevjerstva je ostavljanje namaza.***

بابٌ جامعُ المَواقيتَ

٢٠٥ ـ عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ عمرِو بنِ العاصِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «وَقْتُ الظُّهرِ إذا زالَتِ الشَّمْسُ وكانَ ظِلُّ الرَّجُلِ كَطولِهِ؛ ما لمْ يَحْضُرِ العَصْرُ، ووَقْتُ العَصْرِ ما لمْ تَصْفَرَّ الشَّمْسُ، ووَقْتُ صَلاةِ المَغرِبِ ما لمْ يَغِبِ الشَّفَقُ، ووَقْتُ صَلاةِ العِشاءِ إلى نِصْفِ اللَّيْلِ الأوْسَطِ ووَقْتُ صلاةِ الصُّبْحِ مِنْ طُلوعِ الفَجْرِ؛ ما لمْ تَطْلُعِ الشَّمْسُ، فإذا طَلَعَتِ الشَّمْسُ، فأَمْسِكْ عنِ الصَّلاةِ؛ فإنَّها تَطْلُعُ بينَ قَرْنَيِ الشَّيطانِ».

NAMASKA VREMENA

205. Abdullah b. Amr, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Vrijeme podne-namaza je kada Sunce pređe polovicu neba, kad čovjekova sjenka bude koliko njegova visina pa sve dok ne nastupi ikindija-namaz.***

Vrijeme ikindija-namaza je sve dok Sunce ne požuti.

Vrijeme akšam-namaza je sve dok ne zađe večernje rumenilo.

Vrijeme jacija-namaza je do polovine noći.[1]

Vrijeme sabah-namaza je od zore pa sve dok ne iziđe Sunce.

---

[1] Ovo je odabrano vrijeme, tj. pravo vrijeme za klanjanje jacije. Međutim, ako jaciju neko ne bi klanjao zbog opravdanog razloga, onda mu je dozvoljeno da je klanja sve do pred zoru (op. prev.).

A kada izlazi Sunce, onda nemoj klanjati, jer ono izlazi između šejtanskih rogova.

٢٠٦ ـ عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ؛ أَنَّهُ أَتَاهُ سَائِلٌ يَسْأَلُهُ عَنْ مَوَاقِيتِ الصَّلاةِ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيهِ شَيْئاً.

قَالَ: فَأَمَرَ بِلالاً، فَأَقَامَ الفَجْرَ حِينَ انْشَقَّ الفَجْرُ، وَالنَّاسُ لا يَكَادُ يَعْرِفُ بَعْضُهُم بَعْضاً، ثُمَّ أَمَرَهُ، فَأَقَامَ الظُّهْرَ حِينَ زَالَتِ الشَّمْسُ وَالقَائِلُ يَقُولُ: قَدِ انْتَصَفَ النَّهَارُ، وَهُوَ كَانَ أَعْلَمُ مِنهُمْ، ثُمَّ أَمَرَهُ، فَأَقَامَ بِالعَصْرِ وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةٌ، ثُمَّ أَمَرَهُ، فَأَقَامَ بِالمَغْرِبِ حِينَ وَقَعَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ أَمَرَهُ، فَأَقَامَ العِشَاءَ حِينَ غَابَ الشَّفَقُ. ثُمَّ أَخَّرَ الفَجْرَ مِنَ الغَدِ حَتَّى انْصَرَفَ مِنْهَا وَالقَائِلُ يَقُولُ: قَدْ طَلَعَتِ الشَّمْسُ أَوْ كَادَتْ، ثُمَّ أَخَّرَ الظُّهْرَ حَتَّى كَانَ قَرِيباً مِن وَقْتِ العَصْرِ بِالأَمْسِ، ثُمَّ أَخَّرَ العَصْرَ حَتَّى انْصَرَفَ مِنْهَا وَالقَائِلُ يَقُولُ: قَدِ احْمَرَّتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ أَخَّرَ المَغْرِبَ حَتَّى كَانَ عِنْدَ سُقُوطِ الشَّفَقِ، ثُمَّ أَخَّرَ العِشَاءَ حَتَّى كَانَ ثُلُثُ اللَّيْلِ الأَوَّلُ. ثُمَّ أَصْبَحَ، فَدَعَا السَّائِلَ، فَقَالَ: «**الوَقْتُ بَيْنَ هٰذَيْنِ**».

206. Ebu Musa el-Eš'ari, ؓ, prenosi od Allahovog Poslanika, ﷺ, da mu je došao neki čovjek i upitao ga o namaskim vremenima. Poslanik, ﷺ, mu ništa nije rekao. Nakon toga je naredio Bilalu[1] da prouči ezan za sabah nakon zore, kada ljudi skoro nisu mogli prepoznati jedni druge.

Zatim mu je naredio da prouči ezan za podne-namaz, kada je Sunce prešlo polovicu neba. Neko bi rekao da je pola dana, a Poslanik, ﷺ, je o tome bio znaniji od njih.

Zatim mu je naredio da prouči ezan za ikindiju kada je Sunce još bilo visoko.

Za akšam, kada je Sunce zašlo.

Za jaciju kada je nestalo večernjeg rumenila.

---

[1] U Muslimovoj zbirci ne stoji da je naredio Bilalu.

Zatim je sutradan odgodio sabah tako da bi neko rekao da je Sunce izišlo ili da je skoro izišlo.

Podne je odgodio skoro do jučerašnjeg ikindijskog vremena.

Ikindiju je odgodio tako da bi neko rekao da je Sunce već porumenilo.

Akšam je odgodio sve do pred zalazak večernjeg rumenila.

Zatim je klanjao jaciju sve do prve trećine noći.

Kada je osvanulo, pozvao je čovjeka koji ga je pitao o namaskim vremenima i rekao: ***Vrijeme namaza je između ovo dvoje.***

بابُ التَّغْليسِ في صَلاةِ الصُّبْحِ

٢٠٧ ـ عنْ محمدِ بنِ عمرٍو؛ قالَ: لَمَّا قَدِمَ الحَجَّاجُ المَدينَةَ، فسَألْنا جابرَ بنَ عبدِاللّهِ؟ فقالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُصَلِّي الظُّهْرَ بِالهاجِرَةِ، والعَصْرَ والشَّمْسُ نَقِيَّةٌ، والمَغْرِبَ إذا وَجَبَتْ، والعِشاءَ أحْياناً يُؤَخِّرُها وأَحْياناً يُعَجِّلُ، كانَ إذا رَآهُمْ قدِ اجْتَمَعوا؛ عَجَّلَ، وإذا رَآهُمْ قد أبْطَؤوا؛ أخَّرَ، والصُّبْحَ (كانوا، أوْ قالَ:) كانَ النبيُّ ﷺ يُصَلِّيها بِغَلَسٍ.

RANJENJE[1] SA SABAH-NAMAZOM

207. Muhammed b. Amr[2] kaže: *Kada je stigao Hadždžadž u Medinu pitali smo Džabira b. Abdullaha, pa je rekao:* **Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao je podne-namaz kada bi Sunce malo prešlo polovicu neba. Ikindiju bi klanjao kada bi Sunce još bilo čisto, sjajno. Akšam-namaz bi klanjao kada bi Sunce zašlo, a jaciju bi ponekad odgađao a ponekad ne bi. Kada bi vidio da su se klanjači okupili, klanjao bi odmah, a kada bi vidio da nisu, odgodio bi klanjanje.**

A sabah bi klanjali, ili je rekao: Poslanik, ﷺ, bi ga klanjao kada se još ne bi vidjelo.

[1] Odmah nakon zore (op. prev.).

[2] Muhammed b. Hasen b. Ali, kao što je u Muslimovoj zbirci.

باب المُحافظة على صَلاةِ الصُبحِ والعَصْرِ

٢٠٨ ـ عنْ أبي بَكرِ بن عُمارَةَ بن رُوَيْبَةَ، عنْ أبيهِ؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللهِ ﷺ يقولُ: «لنْ يَلِجَ النّارَ أحَدٌ صَلّى قَبْلَ طُلوعِ الشَّمْسِ، وقَبْلَ غُروبِها (يَعْني: الفَجْرَ والعَصْرَ)». فقالَ لهُ رَجُلٌ مِن أهْلِ البَصْرَةِ: آنتَ سَمِعْتَ هٰذا مِن رسولِ اللهِ ﷺ؟ قالَ: نعمْ. قالَ الرَّجُلُ: وأنا أشهَدُ أنّي سَمِعْتُهُ مِن رسولِ اللهِ ﷺ؛ سَمِعَتْهُ أُذُنايَ، ووَعاهُ قَلْبي.

ČUVANJE SABAH I IKINDIJA-NAMAZA

208. Ebu Bekr b. 'Umare b. Ruejbe prenosi od svog oca da je rekao: *Čuo sam Allahova Poslanika, ﷺ, kad kaže:* ***Neće ući u Vatru ko klanja prije izlaska Sunca i prije njegova zalaska.*** *Znači: ko klanja sabah i ikindiju-namaz.*

Upitao ga je neki čovjek iz Basre: **Jesi li ti to čuo od Allahova Poslanika, ﷺ?**

Jesam - rekao je.

Taj čovjek je rekao: **Ja također svjedočim da sam to čuo od Allahova Poslanika, ﷺ. Čule su to moje uši i razumjelo moje srce.**

٢٠٩ ـ عنْ أبي بكرِ بنِ أبي موسى الأشعريّ، عنْ أبيهِ؛ أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ قالَ: «مَنْ صَلّى البَرْدَيْنِ، دَخَلَ الجَنَّةَ».

209. Ebu Bekr b. ebi Musa el-Eš'ari prenosi od svog oca da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko klanja sabah i ikindiju ući će u Džennet.***

باب النَّهيِ عنِ الصَّلاةِ عندَ طُلوعِ الشَّمْسِ وعندَ غُروبِها

٢١٠ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: لمْ يَدَعْ رسولُ اللّهِ ﷺ الرَّكْعتَيْنِ بعدَ العَصْرِ. قالَ: فقالتْ عائشةُ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا تَتَحرَّوْا بِصَلاتِكُمْ طُلوعَ الشَّمْسِ ولا غُروبَها، فتُصَلُّوا عندَ ذلكَ».

ZABRANA KLANJANJA NAMAZA PRILIKOM IZLASKA I ZALASKA SUNCA

210. Aiša, ﵂, je rekla: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *nikada nije ostavljao klanjanje dva rekjata poslije ikindije namaza.*

Aiša, ﵂, kaže: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *rekao je:* ***Nemojte čekati sa svojim namazima izlazak i zalazak Sunca, pa da tada klanjate.***

باب صَلاةِ الظُّهرِ أوَّلَ الوَقْتِ

٢١١ ـ عنْ خَبَّابٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أتَيْنا رسولَ اللّهِ ﷺ، فشَكَوْنا إليهِ حَرَّ الرَّمْضاءِ، فلَمْ يُشْكِنا. قالَ زهيرٌ: قلتُ لأبي إسحاقَ: أفي الظُّهرِ؟ قالَ: نعمْ. قلتُ: أفي تَعْجيلِها؟ قالَ: نعمْ.

PODNE-NAMAZ JE U PRVO VRIJEME

211. Habbab, ﵁, rekao je: *Došli smo kod Allahova Poslanika,* ﷺ, *i žalili se na vrelinu pijeska, ali nam žalbu nije uslišao.*

Zuhejr je rekao: *Rekao sam Ebu Ishaku:* **Je li se radi o podne-namazu?**

Da - rekao je.

Upitao sam: **Je li o njegovom klanjanju u prvo vrijeme?**

Da - rekao je.

باب الإبراد بالصلاة في شدة الحر

٢١٢ - عن أبي ذر رضي الله عنه؛ قال: أذن مؤذن رسول الله ﷺ بالظهر، فقال النبي ﷺ: «أبرد أبرد (أو قال: انتظر انتظر)». وقال: «إن شدة الحر من فيح جهنم؛ فإذا اشتد الحر؛ فأبردوا عن الصلاة». قال أبو ذر: حتى رأينا فيء التلول.

ODGAĐANJE NAMAZA PRILIKOM VELIKE VRUĆINE

212. Ebu Zerr, ﷺ, rekao je: *Mujezin Allahovog Poslanika, ﷺ, proučio je ezan za podne-namaz.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Ohladi, ohladi!*** *Ili je rekao:* ***Sačekaj, sačekaj!*** *A zatim je rekao:* ***Velika vrućina je, uistinu, džehennemska žestina. Zato, kada se poveća vrelina, odgodite namaz.***

Ebu Zerr je rekao: *Odgodili smo toliko da smo vidjeli sjenke brežuljka.*

باب أول وقت صلاة العصر

٢١٣ - عن أنس بن مالك رضي الله عنه؛ أن رسول الله ﷺ كان يصلي العصر والشمس مرتفعة حية، فيذهب الذاهب إلى العوالي، فيأتي العوالي والشمس مرتفعة.

PRVO VRIJEME IKINDIJE

213. Enes b. Malik, ﷺ, rekao je da bi Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao ikindiju kada bi Sunce bilo visoko na nebu i živo. Poslije toga bi se vraćali u Avali[1]. Kada bi stigli u sela, Sunce bi još bilo visoko.

[1] Kaže Nevevi: Sela oko Medine. Najudaljenije od Medine je osam a najbliže dvije milje, kako je spomenuo imam Malik (op. prev.).

٢١٤ ـ عَنِ العَلاءِ بنِ عبدِالرحمٰنِ؛ أَنَّهُ دَخَلَ على أَنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، في دارِهِ بالبَصْرَةِ، حينَ انْصَرَفَ مِن الظُّهْرِ، ودارُهُ بِجَنْبِ المَسْجِدِ، فلَمَّا دَخَلْنا عليهِ؛ قالَ: أَصَلَّيْتُمُ العَصْرَ؟ فقُلْنا لهُ: إِنَّما انْصَرَفْنا السَّاعَةَ مِن الظُّهْرِ. قالَ: فصَلُّوا العَصْرَ. فقُمنا فصَلَّيْنا، فلَمَّا انْصَرَفْنا؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «تِلْكَ صَلاةُ المُنافِقِ: يَجْلِسُ يَرْقُبُ الشَّمْسَ، حتَّى إِذا كانَتْ بَيْنَ قَرْنَيِ الشَّيطانِ؛ قامَ فَنَقَرَها أَرْبعاً، لا يَذْكُرُ اللّهَ فيها إِلاَّ قَليلاً».

214. El-'Ala' b. Abdurrahman kaže da je jednom prilikom došao u kuću Enesa b. Malika, ﵁, u Basri poslije podne-namaza. Njegova kuća bila je pokraj džamije. Kada smo ušli u kuću, upitao nas je: *Jeste li klanjali ikindiju?*

Rekli smo mu: *Ovog momenta smo se vratili s podne-namaza.*

Rekao je: *Klanjajte ikindiju!* - pa smo ustali i klanjali.

Nakon što smo završili, rekao je da je čuo Allahova Poslanika, ﷺ, kad kaže: ***Namaz licemjera je namaz onoga koji sjedi i prati Sunce. Pa, kada bude između šejtanskih rogova, ustane i skljuca četiri rekjata u kojima vrlo malo spominje Allaha, ﷻ.***

بابُ المُحافَظَةِ على العَصْرِ والنَّهْيِ عَنِ الصَّلاةِ بَعْدَها

٢١٥ ـ عَنْ أَبي بَصْرَةَ الغِفاريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: صلَّى بِنا رسولُ اللّهِ ﷺ العَصْرَ بِالمُخَمَّصِ، فقالَ: «إِنَّ هٰذِهِ الصَّلاةَ عُرِضَتْ على مَنْ كانَ قَبْلَكُم، فضيَّعوها، فمَنْ حافَظَ عَلَيها؛ كانَ لهُ أَجْرُهُ مرَّتَيْنِ، ولا صَلاةَ بَعْدَها حتَّى يَطْلُعَ الشَّاهِدُ». (والشاهد النجم)

ČUVANJE IKINDIJA-NAMAZA I ZABRANA NAMAZA POSLIJE IKINDIJE

215. Ebu Basre el-Gifari, ﵁, rekao je da im je Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao ikindiju u Muhammesu, pa je rekao: ***Ovaj namaz bio je ponuđen onima koji su bili prije vas pa su ga zapostavili, pa ko ga***

bude čuvao imaće duplu nagradu za njega. Nema namaza poslije ikindije, sve dok se ne pojavi zvijezda.

بابُ التَّشْديدُ في الذي تَفوتُهُ صَلاةُ العَصْرِ

٢١٦ ـ عن عبدِاللّهُ بنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: **«الذي تَفوتُهُ صَلاةُ العَصْرِ كأنَّما وُتِرَ أَهْلَهُ ومالَهُ».**

PRIJETNJA ONOME KOGA PROĐE IKINDIJA-NAMAZ

216. Abdullah b. Omer, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Koga prođe ikindija-namaz, kao da je izgubio porodicu i imetak.***

بابُ ما جاءَ في الصَّلاةِ الوُسْطى

٢١٧ ـ عن عَبدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: حَبَسَ المُشْرِكونَ رسولَ اللّهِ ﷺ عنْ صَلاةِ العَصْرِ، حتّى احْمَرَّتِ الشَّمْسُ أوِ اصْفَرَّتْ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«شَغَلونا عنِ الصَّلاةِ الوُسْطى، صَلاةِ العَصْرِ، مَلأَ اللّهُ أَجْوافَهُمْ وقُبورَهُم ناراً (أَوْ قالَ: حَشا اللّهُ أَجْوافَهُمْ وقُبورَهُمْ ناراً)».**

ŠTA SE PRENOSI O SREDNJEM NAMAZU

217. Abdullah b. Mesud, ﵁, rekao je: *Idolopoklonici su spriječili Allahova Poslanika, ﷺ, da klanja ikindiju sve dok nije pocrvenjelo ili požutjelo Sunce, pa je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao:* ***Spriječili su nas od srednjeg namaza, ikindije namaza, Allah njihove utrobe i grobove napunio vatrom.***

Ili je rekao: ***Allah natrpao njihove utrobe i grobove vatrom.***

بابُ النَّهْيِ عنِ الصَّلاةِ بعدَ العَصْرِ وبعدَ الصُّبْحِ

٢١٨ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ نَهى عنِ الصَّلاةِ بعدَ العَصْرِ حتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ، وعنِ الصَّلاةِ بعدَ الصُّبْحِ حتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ.

ZABRANA KLANJANJA POSLIJE IKINDIJE I SABAHA

218. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, zabranio je da se klanja poslije ikindije sve dok Sunce ne zađe i poslije sabaha sve dok Sunce ne iziđe.*

بابٌ ثَلاثُ ساعاتٍ لا يُصَلَّى فيهنَّ ولا يُقْبَرُ

٢١٩ ـ عنْ عُلَيِّ بنِ رَباحٍ؛ قالَ: سَمِعْتُ عُقْبَةَ بنَ عامرٍ الجُهَنِيَّ رضيَ اللّهُ عنهُ يقولُ: ثلاثُ ساعاتٍ كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَنْهانا أنْ نُصَلِّيَ فيهِنَّ أوْ أنْ نَقْبُرَ فيهِنَّ مَوْتانا: حينَ تَطْلُعُ الشَّمْسُ بازِغَةً حتَّى تَرْتَفِعَ، وحينَ يَقومُ قائِمُ الظَّهيرَةِ حتَّى تَميلَ الشَّمْسُ، وحينَ تَضَيَّفُ الشَّمْسُ للغُروبِ حتَّى تَغْرُبَ.

U TRI VREMENA SE NE KLANJA NITI SE UKOPAVAJU UMRLI

219. 'Ulejj b. Rebah rekao je: Čuo sam 'Ukbea b 'Amira el-Džuhenija, ﵁, da je rekao: *U tri vremena nam je Allahov Poslanik, ﷺ, zabranio da klanjamo ili da u njima ukopavamo svoje umrle. To su: kada Sunce izlazi pa sve dok se ne uzdigne, kada je Sunce na sredini neba pa sve dok se malo ne pomakne i kada počne zalaziti pa sve dok ne zađe.*

بابٌ في الرَّكْعَتَيْنِ بعدَ العَصْرِ

٢٢٠ - عن أَبي سَلَمَةَ: أَنَّه سَأَلَ عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنها عنِ السَّجْدَتَيْنِ اللَّتَيْنِ كانَ رسولُ اللَّه ﷺ يُصَلِّيهِما بعدَ العَصْرِ؟ فقالتْ: كانَ يُصَلِّيهِما قَبلَ العَصْرِ، ثمَّ إنَّه شُغِلَ عَنْهُما، أَوْ نَسِيَهُما، فصَلاَّهُما بَعْدَ العَصْرِ، ثمَّ أَثْبَتَهُما، وكانَ إذا صَلَّى صَلاةً أَثْبَتَها.

قالَ إسْماعيلُ بنُ جعفرٍ: تَعْني داوَمَ عَلَيها.

O DVA REKJATA POSLIJE IKINDIJE

220. Ebu Seleme kaže da je pitao Aišu, ﵂, o dva rekjata koja je Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao poslije ikindije.

Aiša je rekla: *On ih je klanjao prije ikindije, a potom nije imao vremena za njih ili ih je zaboravio, pa ih je klanjao poslije ikindije i tako je nastavio. On bi, kada bi uobičajio klanjati neki namaz, ustrajao u njemu.*

Ismail b. Dž'afer rekao je: ***Ustrajao u njemu*** - *znači da bi ga stalno klanjao.*

بابٌ قَضاءُ صَلاةِ العَصْرِ بعدَ الغُروبِ

٢٢١ - عن جابرِ بنِ عبدِاللَّهِ رضيَ اللَّهُ عنهما؛ أَنَّ عُمَرَ بنَ الخَطَّابِ رضيَ اللَّهُ عنهُ يومَ الخَنْدَقِ جَعَلَ يَسُبُّ كُفَّارَ قُرَيْشٍ، وقالَ: يا رسولَ اللَّهِ! واللَّهِ، ما كِدْتُ أَنْ أُصَلِّيَ العَصْرَ حتَّى كادَتْ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ. فقالَ: رسولُ اللَّهِ ﷺ: «فواللَّهِ؛ إنْ صَلَّيْتُها». فنَزَلْنا إلى بُطْحانَ، فَتَوَضَّأَ رسولُ اللَّهِ ﷺ، وتَوَضَّأْنا، فصَلَّى رسولُ اللَّهِ ﷺ العَصْرَ بَعدَما غَرَبَتِ الشَّمْسُ، ثمَّ صَلَّى بعدَها المَغْرِبَ.

NAKLANJAVANJE IKINDIJE POSLIJE ZALASKA SUNCA

221. Džabir b. Abdullah, ﵁, rekao je da je Omer b. el-Hattab, ﵁, počeo psovati kurejševićke nevjernike na dan bitke na Handeku, rekavši: *Allahov Poslaniče, tako mi Allaha, jedva sam uspio da klanjam ikindiju prije zalaska Sunca.*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Tako mi Allaha, ja je nisam ni klanjao.*** *Sišli smo u Buthan pa smo se abdestili, Allahov Poslanik, ﷺ, i mi. Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao je ikindiju nakon što je Sunce zašlo, poslije čega je klanjao i akšam.*

بابٌ في الرَّكعَتينِ قَبلَ المَغرِبِ بعدَ الغُروبِ

٢٢٢ ـ عنْ مُختارِ بنِ فُلفُلٍ؛ قالَ: سَألتُ أنسَ بنَ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ عنِ التَّطوُّعِ بعدَ العَصْرِ؟ فقالَ: كانَ عُمَرُ يَضرِبُ الأيْدي على صَلاةٍ بعدَ العَصْرِ، وكُنّا نُصَلّي على عَهْدِ رسولِ اللّهِ ﷺ رَكعَتينِ بعدَ غُروبِ الشَّمْسِ قبلَ صَلاةِ المَغْرِبِ. فقلتُ لهُ: أكانَ رسولُ اللّهِ ﷺ صَلاّهما؟ قالَ: كانَ يَرانا نُصَلّيهما، فلمْ يَأمُرْنا ولم يَنْهَنا.

DVA REKJATA PRIJE AKŠAMA/POSLIJE ZALASKA SUNCA

222. Muhtar b. Fulful rekao je: *Pitao sam Enesa, ؓ, o klanjanju dobrovoljnih namaza poslije ikindije. Rekao je:* **Omer je udarao po rukama onog ko bi klanjao namaz poslije ikindije.**

Za vrijeme Allahova Poslanika, ﷺ, klanjali smo po dva rekjata poslije zalaska Sunca a prije akšama. Upitao sam: **Da li ih je Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao?**

Odgovorio je: **Vidio bi nas kako klanjamo, ali nam to ne bi ni naređivao niti zabranjivao.**

بابُ وَقتِ المَغرِبِ إذا غَربَتِ الشَّمسُ

٢٢٣ ـ عنْ سَلَمَةَ بنِ الأكْوَعِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كانَ يُصَلّي المَغرِبَ إذا غَرَبَتِ الشَّمْسُ وتَوارَتْ بِالحِجابِ.

VRIJEME AKŠAMA JE KADA ZAĐE SUNCE

223. Seleme b. el-Ekve'a, ؓ, rekao je da je Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao akšam kada bi Sunce nestalo i izgubilo se iza brda.

بابٌ وَقْتُ صَلاةِ العشاءِ وتأْخِيرُها

٢٢٤ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: أَعْتَمَ النبيُّ ﷺ ذاتَ لَيْلَةٍ حتّى ذَهَبَ عامّةُ اللّيْلِ، وحتّى نامَ أهْلُ المَسْجِدِ، ثمَّ خَرَجَ، فصلّى، فقالَ: «إنَّهُ لَوَقْتُها، لَولا أنْ أَشُقَّ على أُمّتي».

VRIJEME JACIJA-NAMAZA I NJENO ODGAĐANJE

224. Aiša, ﵂, rekla je: *Poslanik, ﷺ, je jedne noći odgodio jaciju toliko da je prošlo dosta noći a džematlije pospale. Zatim je izišao, klanjao i rekao:* ***Ovo je njeno vrijeme, samo da se ne bojim da ću otežati svome ummetu.***

بابٌ في اسْمِ صَلاةِ العِشاءِ

٢٢٥ ـ عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا تَغْلِبَنَّكُمُ الأعْرابُ على اسْمِ صَلاتِكُمُ العِشاءِ؛ فإنّها في كِتابِ اللّهِ العِشاءُ، وإنّها تُعْتِمُ بِحِلابِ الإبِلِ».

O IMENU JACIJA-NAMAZ

225. Abdullah b. Omer, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nemoj da vas beduini odviknu od imena vašeg namaza jacije. Ona se u Allahovoj Knjizi naziva el-'iša' - jacija, jer ona ulazi u vrijeme tame, zbog muže deva i njihove[1] zauzetosti time.[2]***

---

[1] Misli se na beduine (op. prev.).

[2] Beduini su akšam nazivali *iša* (jacija), a jaciju – *ateme* (op. prev.).

باب النهي عن تأخير الصلاة عن وقتها

٢٢٦ ـ عن أبي ذرٍّ رضي الله عنه؛ قال: قال لي رسول الله ﷺ: «كيف أنت إذا كانت عليك أمراء يؤخرون الصلاة عن وقتها (أو: يميتون الصلاة عن وقتها)». قال: قلت: فما تأمرني؟ قال: «صلِّ الصلاة لوقتها؛ فإن أدركتها معهم فصلِّ؛ فإنها لك نافلة».

ZABRANA ODGAĐANJA NAMAZA IZVAN NJEGOVA VREMENA

226. Ebu Zerr, ﷺ, kaže da mu je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kako ćeš se osjećati kada budeš potčinjen vladarima koji neće klanjati namaz u njegovo pravo vrijeme, ili koji će ga odgađati i umrtvljavati?***

Upitao sam: **Šta mi naređuješ?**

Klanjaj namaz u njegovo pravo vrijeme! A ako ga klanjaš i sa njima, to će ti biti kao nafila - *odgovorio je Vjerovjesnik,* ﷺ.

باب أفضل العمل الصلاة لوقتها

٢٢٧ ـ عن عبدالله بن مسعود رضي الله عنه؛ قال: سألت رسول الله ﷺ: أي الأعمال أفضل؟ قال: «الصلاة لوقتها». قال: قلت: ثم أي؟ قال: «بر الوالدين». قال: قلت: ثم أي؟ قال: «الجهاد في سبيل الله». فما تركت أستزيده إلا إرعاء عليه.

NAJVREDNIJE DJELO JE KLANJANJE NAMAZA U NJEGOVOM VREMENU

227. Abdullah b. Mesud, ﷺ, rekao je: *Upitao sam Allahovog Poslanika,* ﷺ: **Koje je djelo najvrednije?**

Odgovorio je: ***Namaz u njegovu vremenu.***

Upitao sam: ***Pa šta onda?***

Odgovorio je: ***Dobročinstvo prema roditeljima.***

Upitao sam: **A šta onda?**

Odgovorio je: ***Džihad na Allahovu putu.***

Nisam ga više pitao iz poštovanja prema njemu.

بابٌ مَن أَدَرَكَ رَكْعَةً مِن الصَّلاةِ فقدْ أَدْرَكَ الصَّلاةَ

٢٢٨ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «مَن أَدْرَكَ رَكْعَةً مِن الصَّلاةِ؛ فقدْ أَدْرَكَ الصَّلاةَ».

KO STIGNE NA JEDAN REKJAT NAMAZA STIGAO JE NA NAMAZ

228. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko stigne na jedan rekjat namaza stigao je na namaz.***

بابُ مَن نامَ عنْ صَلاةٍ أَوْ نَسِيَها فلْيُصَلِّها إذا ذَكَرَها

٢٢٩ ـ عنْ أبي قَتادةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: خطَبَنا رسولُ اللّهِ ﷺ، فقالَ: «إنَّكُم تَسيرونَ عَشِيَّتَكُم ولَيلَتَكُم، وتأتونَ الماءَ إنْ شاءَ اللّهُ غَداً». فانْطَلَقَ النّاسُ لا يَلْوي أَحَدٌ على أَحَدٍ.

قالَ أبو قَتادَةَ: فبَيْنَما رسولُ اللّهِ ﷺ يَسيرُ، حتّى ابْهارَّ الليلُ، وأَنا إلى جَنْبِهِ؛ قالَ: فَنَعَسَ رسولُ اللّهِ ﷺ، فمالَ عنْ راحِلَتِهِ، فأَتَيْتُهُ، فَدَعَمْتُهُ مِن غيرِ أَنْ أُوقِظَهُ، حتّى اعْتَدَلَ على راحِلَتِهِ.

قالَ: ثمَّ سارَ حتّى تَهَوَّرَ اللَّيلُ؛ مالَ عنْ راحِلَتِهِ. قالَ: فَدَعَمْتُهُ مِن غيرِ أنْ أُوقِظَهُ، حتّى اعْتَدَلَ على راحِلَتِهِ.

قالَ: ثمَّ سارَ حتّى إذا كانَ مِن آخِرِ السَّحَرِ؛ مالَ مَيْلَةً هيَ أَشَدُّ مِن المَيْلَتَيْنِ الأولَيَيْنِ، حتّى كادَ يَنْجَفِلُ، فأَتَيْتُهُ، فَدَعَمْتُهُ، فرَفَعَ رَأْسَهُ، فقالَ: «مَنْ هٰذا؟». فقلتُ: أبو قَتادَةَ. قالَ: «مَتى كانَ هٰذا مَسيرَكَ مِنّي؟». قلتُ: ما زالَ هٰذا مَسيرِيَ مِنْذُ اللَّيْلَةِ. قالَ: «حَفِظَكَ اللّهُ بِما حَفِظْتَ بهِ نَبِيَّهُ».

ثم قالَ: «هلْ تَرانا نَخْفي على النّاسِ؟». ثمَّ قالَ: «هلْ تَرى مِن أَحَدٍ؟». قلتُ: هٰذا راكِبٌ. ثمَّ قلتُ: هٰذا راكِبٌ آخَرُ. حتّى اجْتَمَعْنا فَكُنّا سَبْعَةَ رَكْبٍ؛ قالَ: فمالَ رسولُ اللّهِ ﷺ عنِ الطَّريقِ، فَوَضَعَ رَأْسَهُ، ثمَّ قالَ: «احْفَظوا عَلَيْنا صَلاتَنا». فَكانَ أَوَّلَ مَنِ اسْتَيْقَظَ رسولُ اللّهِ ﷺ، والشَّمْسُ في ظَهْرِهِ. قالَ: فقُمْنا فَزِعينَ، ثم قالَ: «ارْكَبوا». فرَكِبْنا، فَسِرْنا، حتّى ارْتَفَعَتِ الشَّمْسُ؛ نَزَلَ، ثمَّ دَعا بِمِيضَأَةٍ كانَتْ مَعي فيها شَيْءٌ مِن الماءِ. قالَ: فَتَوَضَّأَ مِنْها وُضوءاً دونَ وُضوءٍ. قالَ: وَبَقِيَ فيها شيءٌ مِن ماءٍ، ثمَّ قالَ لأَبي قَتادَةَ: «احْفَظْ عَلَيْنا مِيضَأَتَكَ، فَسَيَكونُ لَها نَبَأٌ». ثمَّ أَذَّنَ بِلالٌ بِالصَّلاةِ، فَصَلّى رسولُ اللّهِ ﷺ رَكْعَتَيْنِ، ثمَّ صَلّى الغَداةَ، فصَنَعَ كَما كانَ يَصْنَعُ كُلَّ يَوْمٍ.

قالَ: وَرَكِبَ رسولُ اللّهِ ﷺ، ورَكِبْنا معَهُ، قالَ: فجَعَلَ بَعْضُنا يَهْمِسُ إلى بَعْضٍ: ما كفَّارَةُ ما صَنَعْنا بتَفريطِنا في صَلاتِنا؟ ثمَّ قالَ: **«أما لَكُمْ فِيَّ أُسْوَةٌ؟!»**. ثمَّ قالَ: **«أما إنَّهُ ليسَ في النَّوْم تفريطٌ، إنَّما التَّفريطُ على مَنْ لمْ يُصَلِّ الصَّلاةَ حتَّى يَجيءَ وَقْتُ الصَّلاةِ الأخرى، فمَنْ فَعَلَ ذٰلكَ؛ فلْيُصَلِّها حينَ يَنْتَبِهُ لَها، فإذا كانَ مِن الغَدِ، فلْيُصَلِّها عنْدَ وَقْتِها»**.

ثمَّ قالَ: **«ما تَرَوْنَ النَّاسَ صَنَعوا؟»**. قالَ: ثمَّ قالَ: **«أَصْبَحَ النَّاسُ، ففَقَدوا نَبيَّهُمْ، فقالَ أبو بكرٍ وعُمَرُ رضيَ اللّهُ عنهُما: رسولُ اللّهِ ﷺ بَعْدَكم، لمْ يَكُنْ لِيُخَلِّفَكُم. وقالَ النَّاسُ: إنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ بينَ أيْدِيكُم. فإنْ يُطيعوا أبا بكرٍ وعُمَرَ؛ يَرْشُدُوا»**.

قالَ: فانْتَهَيْنا إلى النَّاسِ حينَ امْتَدَّ النَّهارُ وحَمِيَ كلُّ شيءٍ، وهمْ يَقولونَ: يا رسولَ اللّهِ! هَلَكْنا، عَطِشْنا. فقالَ: **«لا هُلْكَ عَلَيْكُم»**. ثمَّ قالَ: **«أَطْلِقوا لي غُمَري»**. ودَعا بالمِيضَأَةِ، فجَعَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَصُبُّ، وأبو قَتادَةَ يَسْقيهِمْ، فلمْ يَعْدُ أنْ رأى النَّاسُ ماءً في المِيضَأَةِ، تَكابُّوا عَلَيْها، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«أَحْسِنُوا المَلأَ، كُلُّكُم سَيَرْوى»**. قالَ: ففَعَلوا، فجَعَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَصُبُّ وأَسْقيهِم، حتَّى ما بَقِيَ غَيْري وغَيْرُ رسولِ الله ﷺ. قالَ: ثمَّ صَبَّ رسولُ اللّهِ، فقالَ لي: **«اشْرَبْ»**. فقلتُ: لا أَشْرَبُ حتَّى تَشْرَبَ يا رسولَ اللّهِ. قالَ: **«إنَّ ساقيَ القَوْمِ آخِرُهُمْ شُرْباً»**. قالَ: فشَرِبْتُ، وشَرِبَ رسولُ اللّهِ ﷺ. قالَ: فأتى النَّاسُ الماءَ جامِّينَ رِواءً.

قال: فقالَ عَبْدُاللّهِ بنُ رَباحٍ: إنِّي لأُحَدِّثُ النَّاسَ هٰذا الحَديثَ في مَسْجِدِ الجامِعِ؛ إذْ قالَ عِمْرانُ بنُ حُصَيْنٍ: انْظُرْ أيُّها الفَتى كَيْفَ تُحَدِّثُ؛ فإنِّي أَحَدُ الرَّكْبِ تلكَ اللَّيْلَةَ. قالَ: قلتُ: فأنْتَ أعْلَمُ بالحَديثِ. فقالَ: مِمَّنْ أنتَ؟ قلتُ: مِن الأنْصارِ. قالَ: حَدِّثْ؛ فأنْتُم أعْلَمُ بحَديثِكُمْ. قالَ: فحَدَّثْتُ القَوْمَ، فقالَ عِمْرانُ: لقدْ شَهِدْتُ تِلْكَ اللَّيْلَةَ، وما شَعَرْتُ أنَّ أَحَداً حَفِظَهُ كما حَفِظْتُهُ.

KO PRESPAVA ILI ZABORAVI NAMAZ, NEKA GA KLANJA KAD SE SJETI

229. Ebu Katade je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, nam je održao govor i rekao:* ***Vi ćete ići cijelo ovo poslije podne i cijelu noć i doći ćete sutra, inša-Allah, do vode.***

Ljudi su krenuli ne obazirući se niko ni na koga. Allahov Poslanik, ﷺ, je išao sve do ponoći a ja sam bio uz njega. Zadrijemao je i nagnuo se na svojoj jahalici.

Prišao sam mu i dizao ga dok se nije ispravio na svojoj jahalici a da ga nisam probudio. Zatim je nastavio putovanje skoro do kraja noći.

Tada se ponovo nagnuo na svojoj jahalici. Ponovo sam ga dizao sve dok se nije ispravio, a da ga nisam probudio. Zatim je nastavio putovanje sve do pred zoru.

Tada se nagnuo više nego prethodna dva puta. Nagnuo se toliko da je skoro pao s jahalice. Prišao sam mu i ispravio ga.

Podigao je glavu i upitao: **Ko je to?**

Odgovorio sam: **Ebu Katade.**

Upitao je: **Otkada ovako ideš sa mnom?**

Odgovorio sam: **Ovako idem s tobom od sinoć.**

Rekao je: **Sačuvao te Allah zato što si ti čuvao Njegovog Poslanika.**

Zatim je rekao: **Vidiš li da smo se izgubili od grupe?**

Zatim je upitao: **Vidiš li ikoga?**

Rekao sam: **Evo jednog jahača**, *a zatim sam rekao:* **Evo i drugog**.

Kada smo se okupili, bilo nas je sedam.

Nakon toga Allahov Poslanik, ﷺ, skrenuo je s puta, legao i rekao: **Pazite na naš namaz!**

Allahov Poslanik, ﷺ, je bio prvi koji se probudio. Sunce je već grijalo u njegova leđa.

Ustali smo zbunjeni. Poslanik, ﷺ, tada je rekao: **Jašite!**

Uzjahali smo i krenuli.[1]

Kad se Sunce diglo, sišao je a zatim je zatražio posudu za vodu. Ona je bila sa mnom i u njoj je bilo malo vode. Abdestio se na neuobičajen način.[2] *U posudi je ostalo nešto vode.*

Zatim je rekao Ebu Katadi: **Čuvaj nam svoju posudu jer će se za nju čuti**[3]**.**

Zatim je Bilal proučio ezan. Poslanik, ﷺ, klanjao je dva rekjata sunneta a potom klanjao dva rekjata sabahskog farz-namaza i poslije toga postupio je kao što postupa svaki dan.

Zatim je uzjahao pa smo i mi uzjahali svoje životinje. Počeli smo jedan drugog šapatom pitati: **Šta je otkup za ovo što smo učinili s našim namazom?**

Poslanik, ﷺ, tada je upitao: **Zar vi nemate u meni uzor. U spavanju nema grijeha. Grijeh je onome ko ne klanja namaz sve dok ne dođe vrijeme drugog namaza. Ko ovako uradi**[4] **neka ga klanja kad ga se sjeti, pa kada njegovo vrijeme dođe sutra, neka ga ne propušta više, nego neka ga klanja u pravom vremenu. Zatim je upitao: Šta mislite šta su ljudi uradili? Potom je rekao: Ljudi su osvanuli i izgubili svog Poslanika. Ebu Bekr i Omer će reći: Allahov Poslanik, ﷺ, je iza vas, i nemoguće je da vas ostavi. Ljudi će reći: Allahov Poslanik je zaista pred vama, pa ako poslušaju Ebu Bekra i Omera biće u pravu.**

Došli smo do grupe kada je dan već podosta poodmakao i kada se sve užarilo. Ljudi su rekli: **Allahov Poslaniče, upropašteni smo, ožednjeli smo.**

---

[1] Rekao sam: Allahov Poslanik, ﷺ, je krenuo i nije odmah klanjao zbog postojanja šerijatske zapreke o kojoj nas je obavijestio u rivajetu koji prenosi Ebu Hurejre u ovoj formi: *I nismo se probudili sve dok Sunce nije izišlo. Poslanik, ﷺ, rekao je:* **Neka svako povede svoju jahalicu, jer ovo je mjesto u kom je s nama šejtan.** *Pa smo to uradili a zatim je zatražio ibrik pa se abdestio.*
Hadis prenosi Muslim. Po mom mišljenju autor je trebao navesti ovu predaju bez skraćivanja zbog veoma korisnih stvari koje ona sadrži.

[2] Tj. s manje vode nego obično, ali uz pranje svih dijelova tijela koji se peru u abdestu (op. prev.).

[3] Najava mudžize (op. prev.).

[4] Propusti namaz (op. prev.).

Rekao je: **Nema vama propasti.** *A potom je rekao:* **Oslobodite mi moj mali vrč!**

Zatražio je posudu za abdest i počeo je Allahov Poslanik, ﷺ, sipati, a Ebu Katade ih pojiti. Samo što su ljudi vidjeli vodu u posudi navalili su.

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: **Lijepo postupajte sa svim ljudima, svi će se napojiti.**

Tako su i postupili. Allahov Poslanik, ﷺ, počeo je sipati, a ja ih napajati tako da nije ostao niko osim mene i Allahovog Poslanika, ﷺ.

Zatim je Allahov Poslanik, ﷺ, nasuo i rekao mi: **Pij!**

Rekao sam: **Ja se neću napiti dok se ti ne napiješ, o Allahov Poslaniče!**

Rekao je: **Onaj ko napaja narod zadnji pije.**

Napio sam se vode pa se napio i Allahov Poslanik, ﷺ. Ljudi su krenuli napojeni i odmorni.

Abdullah b. Rebah rekao je: *Kada sam govorio ovaj hadis ljudima u glavnoj džamiji, I'mran b. Husajn je rekao: Mladiću, pazi kako pričaš, jer sam ja jedan od jahača u toj noći.*

Rekao sam: *Onda si ti znaniji o tom hadisu.*

Upitao je: *Čiji si ti?*

Odgovorio sam: *Ja sam od ensarija.*

Rekao je: *Onda pričaj, jer vi ste najznaniji o vašim hadisima.*

Pa sam ispričao ljudima hadis.

'Imran je rekao: *Bio sam svjedok te noći i ne znam da je iko to zapamtio kao što sam ja.*

بابُ الصَّلاةُ في الثَّوْبِ الواحِدِ

٢٣٠ ـ عـنْ أبـي هُـريـرةَ رضـيَ الـلّـهُ عـنـهُ؛ أنَّ سـائـلاً سَـأَلَ رسولَ اللّهِ ﷺ عنِ الصَّلاةِ في الثَّوْبِ الواحِدِ؟ فقالَ: «أَوَلِكُلِّكُمْ ثَوْبانِ».

NAMAZ U ODJEĆI IZ JEDNOG DIJELA

230. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je neki čovjek pitao Allahova Poslanika, ﷺ, o namazu u odjeći iz jednog dijela, pa je rekao: ***Zar svako od vas ima odjeću iz dva dijela?!***

٢٣١ ـ عنْ عُمَرَ بنِ أبي سَلَمَةَ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قال: رأيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يُصَلّي في ثَوْبٍ واحِدٍ مُشْتَمِلا بهِ في بَيْتِ أمِّ سَلَمَةَ، واضِعاً طَرَفَيْهِ على عاتِقَيْهِ.

231. Omer b. Ebi Seleme, ﵁, rekao je: *Vidio sam Allahova Poslanika, ﷺ, u kući Ummi Seleme, kako klanja u jednoj odjeći kojom se ogrnuo i stavio njene krajeve na svoja ramena.*

بابُ الصَّلاةُ في الثَّوْبِ المُعَلَّم

٢٣٢ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: قامَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُصَلّي في خَميصَةٍ ذاتِ أَعْلامٍ، فنَظَرَ إلى عَلَمِها، فلَمّا قَضى صَلاتَهُ؛ قالَ: «اذهَبوا بهٰذِهِ الخَميصَةِ إلَى أبي جَهْمِ بنِ حُذَيْفَةَ، وأْتوني بأَنْبِجانِيَّةٍ، فإنَّها أَلْهَتْني آنِفاً عنْ صَلاتي».

KLANJANJE U PRUGASTOJ ODJEĆI

232. Aiša, ﵂, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, ustao je i klanjao u odjeći s prugama. Nakon što je završio namaz pogledao je u njih i rekao:* ***Otiđite s ovom odjećom kod Ebu Džehma b. Huzejfe i donesite mi odjeću bez pruga, jer me je ova odvraćala od namaza.***

بابُ الصَّلاةِ على الحَصِيرِ

٢٣٣ ـ عنْ إسحاقَ بنِ عبدِ اللهِ بنِ أبي طَلْحَةَ، عنْ أَنَسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللهُ عنهُ؛ أَنَّ جَدَّتَهُ مُلَيْكَةَ دَعَتْ رسولَ اللهِ ﷺ لِطَعامٍ صَنَعَتْهُ، فأكَلَ منهُ، ثمَّ قالَ: «قُومُوا فَأُصَلِّيَ لكُمْ». قالَ أنسُ بنُ مالكٍ. فقُمْتُ إلى حَصيرٍ لَنا قدِ اسْوَدَّ مِن طولِ ما لُبِسَ، فَنَضَحْتُهُ بماءٍ، فقامَ عليهِ رسولُ اللهِ ﷺ، وصَفَفْتُ أنا واليَتيمُ وراءَهُ، والعَجوزُ مِن وَرائِنا، فصَلَّى لَنا رسولُ اللهِ ﷺ رَكْعَتَيْنِ ثمَّ انْصَرَفَ.

KLANJANJE NA HASURI

233. Ishak b. Abdullah b. ebi Talha prenosi od Enesa b. Malika, ﵁, da je njegova nana Mulejke pozvala Allahovog Poslanika, ﷺ, na jelo koje je napravila.

Nakon što je Poslanik, ﷺ, jeo, rekao je: ***Ustanite da vam klanjam!***

Enes b. Malik rekao je: *Došao sam do naše hasure koja je već bila pocrnila od dugotrajne upotrebe, pa sam je poprskao vodom.*

Allah Poslanik, ﷺ, stao je na nju.

Poredali smo se ja i siroče iza njega, a starica je stala iza nas. Allahov Poslanik, ﷺ, nam je klanjao dva rekjata a zatim otišao.

بابُ الصَّلاةِ في النَّعْلَيْنِ

٢٣٤ ـ عن سعيدِ بنِ يَزيدَ؛ قالَ: قلتُ لأنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللهُ عنهُ: أكانَ رسولُ اللهِ ﷺ يُصَلِّي في النَّعْلَيْنِ؟ قالَ: نعمْ.

KLANJANJE U OBUĆI

234. Se'id b. Jezid je rekao: *Upitao sam Enesa b. Malika:* **Je li Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao u obući?**

Odgovorio je: **Da!**

بابٌ أَوَّلُ مَسْجِدٍ وُضِعَ في الأرْضِ

٢٣٥ - عَنْ أَبي ذَرٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قلتُ: يا رسولَ اللّهِ! أَيُّ مَسْجِدٍ وُضِعَ في الأرْضِ أَوَّلُ؟ قالَ: «المَسْجِدُ الحَرامُ». قلتُ: ثُمَّ أَيٌّ؟ قالَ: «المَسْجِدُ الأقْصى». قلتُ: كَمْ بَيْنَهما؟ قالَ: «أرْبَعونَ سَنَةً، وأَيْنَما أَدْرَكَتْكَ الصَّلاةُ؛ فَصَلِّ، فهوَ مَسْجِدٌ».

PRVA SAGRAĐENA DŽAMIJA NA ZEMLJI

235. Ebu Zerr, ؓ, upitao je: ***Allahov Poslaniče, koja je prva džamija sagrađena na Zemlji?***

Odgovorio je: **Mesdžidu-l-haram.**

A koja onda? *- upitao sam.* ***Kuds*** *- odgovorio je.*

Koliki je vremenski razmak između njihove gradnje?*- upitao sam.*

Četrdeset godina. A gdje god te, inače, zatekne namaz klanjaj, jer to je mesdžid! *- rekao je Poslanik,* ﷺ.

بابُ ابتِناءِ مَسْجِدِ النبيِّ ﷺ

٢٣٦ - عن أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ الله ﷺ قَدِمَ المَدينَةَ، فنزَلَ في عُلْوِ المَدينَةِ، في حيٍّ يُقالُ لهُم: بَنو عَمرِو بنِ عَوْفٍ، فأقامَ فيهِم أربعَ عَشرَةَ لَيْلَةً.

ثُمَّ إنَّه أرسَلَ إلى مَلإِ بني النَّجّارِ، فجاؤوا مُتَقَلِّدينَ سُيوفَهُم. قالَ: فكأنِّي أنظُرُ إلى رسولِ اللّهِ ﷺ على راحلتِه وأبو بكرٍ رِدْفُهُ، ومَلأُ بني النَّجّارِ حَوْلَه، حتَّى ألْقَى بفِناءِ أبي أيُّوبَ.

قالَ: فكانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُصلِّي حيثُ أدرَكَتْهُ الصَّلاةُ، ويُصلِّي في مَرابِضِ الغَنَمِ، ثمَّ إنَّه أمَرَ بالمَسْجِدِ. قالَ: فأرسَلَ إلى مَلإِ بَني النَّجّارِ، فجاؤوا، فقالَ: «يا بَني النَّجّارِ! ثامِنوني بِحائِطِكُمْ هٰذا». قالوا: لا واللّهِ؛ ما نَطْلُبُ ثَمَنَهُ إلاَّ إلى اللّهِ عزَّ وجلَّ.

قالَ أنسٌ: فكانَ فيهِ ما أقولُ: كانَ فيهِ نَخْلٌ، وقُبورُ المُشْرِكينَ، وخِرَبٌ. فأمَرَ رسولُ اللّهِ ﷺ بالنَّخْلِ فَقُطِعَتْ، وبقُبورِ المُشْرِكينَ فَنُبِشَتْ، وبالخِرَبِ فسُوِّيَتْ. قالَ: فَصَفُّوا النَّخلَ قِبْلَةً، وجَعَلُوا عِضادَتَيْهِ حِجارَةً.

قالَ فكانوا يَرْتَجِزونَ، ورسولُ اللّهِ ﷺ معَهُم، وهُم يَقولونَ: اللّهُمَّ لا خيرَ إلاَّ خَيْرُ الآخِرَهْ؛ فانْصُرِ الأَنْصارَ والمُهاجِرَهْ.

GRADNJA POSLANIKOVE, ﷺ, DŽAMIJE

236. Enes b. Malik, ؓ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, kada je stigao u Medinu zaustavio se na njezinoj periferiji, u kvartu plemena Benu Amr b. Avf. Tu je ostao četrnaest noći. Zatim je pozvao prvake plemena Beni Nedždžar. Došli su opasani sabljama.*

Enes je rekao: *Kao da sada gledam Allahova Poslanika, ﷺ, na njegovoj jahalici, Ebu Bekr iza njega a oko njih prvaci Beni Nedždžar. Jahao je sve dok se nije zaustavio u dvorištu Ebu Ejjuba. Allahov Poslanik, ﷺ, bi klanjao gdje bi ga zatekao namaz, klanjao bi čak i u torovima ovaca. Nakon toga je naredio da se sagradi džamija. Iza toga je ponovo pozvao prvake plemena Beni Nedždžar.*

Kada su došli, rekao im je: ***O sinovi Nedždžarovi, procijenite mi ovaj vaš palmovik.***

Odgovorili su: ***Tako nam Allaha, mi ništa ne tražimo, mi to dajemo u ime Allaha.***

Enes je rekao: *U njemu je bilo ono što ću reći. Bile su palme, grobovi mušrika i ruševine, pa je Allahov Poslanik, ﷺ, naredio da se palme posijeku, grobovi prenesu a ruševine poravnaju. Palme su poredali jednu pored druge u pravcu kible a štokove vrata su ozidali od kamenja. Učili su ilahije a s njima zajedno i Allahov Poslanik, ﷺ. Učili su:* ***Allahu naš, nema dobra do ahiretskog dobra... pomozi ensarijama i muhadžirima.***

بابٌ في المَسْجِدِ الذي أُسِّسَ على التَّقْوى

٢٣٧ ـ عَنْ أَبي سَلَمَةَ بنِ عبدِالرحمٰنِ؛ قالَ: مَرَّ بي عبدُالرَّحمٰنِ بنُ أَبي سعيدِ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُم؛ قالَ: قلتُ لهُ: كيفَ سَمِعْتَ أَباكَ يَذْكُرُ في المَسْجِدِ الذي أُسِّسَ على التَّقْوى؟ قالَ: قالَ أَبي: دَخَلْتُ على رسولِ اللّهِ ﷺ في بَيْتِ بَعْضِ نِسائِهِ، فقلتُ: يا رسولَ اللّهِ! أَيُّ المَسْجِدَيْنِ الذي أُسِّسَ على التَّقْوى؟ قالَ: فأَخَذَ كَفّاً مِن حَصْباءَ، فضَرَبَ بِهِ الأَرْضَ، ثمَّ قالَ: «هُو مَسْجِدُكُم هٰذا». لِمَسْجِدِ المَدينَةِ. قالَ: فقلتُ: أَشْهَدُ بِأَنّي سَمِعْتُ أَباكَ هٰكَذا يَذْكُرُهُ.

O DŽAMIJI KOJA JE SAGRAĐENA NA BOGOBOJAZNOSTI

237. Ebu Seleme b. Abdurrahman rekao je: *Naišao je pored mene Abdurrahman b. ebu Se'id el-Hudri, ﷺ, pa sam ga upitao:* **Kako si čuo svog oca da spominje džamiju koja ja nastala na principu bogobojaznosti?**

Odgovorio je: *Moj otac je rekao da je došao kod Allahovog Poslanika, ﷺ, u kuću jedne od njegovih supruga i upitao ga:* ***Allahov Poslaniče, koja je od ove dvije džamije nastala na principu bogobojaznosti?***

Poslanik, ﷺ, uzeo je šaku pijeska, udario s njim zemlju i rekao: ***Ova vaša džamija (džamija u Medini).***

Rekao sam: *Svjedočim da sam čuo tvog oca da tako to spominje.*

باب فَضْلُ الصَّلاةِ في مَسْجِدِ المَدينةِ ومَكَّةَ

٢٣٨ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ امْرَأةً اشْتَكَتْ شَكْوى، فقالَتْ: إنْ شَفانِيَ اللّهُ؛ لأَخْرُجَنَّ، فلأُصَلِّيَنَّ في بَيْتِ المَقْدِسِ، فَبَرَأَتْ، ثمّ تَجَهَّزَتْ تُريدُ الخُروجَ، فجاءَتْ ميمونةَ زَوْجَ النبيِّ ﷺ تُسَلِّمُ عليها، فأَخْبَرَتْها ذلكَ، فقالَتْ: اجْلِسي؛ فَكُلِي ما صَنَعْتِ، وصَلِّي في مَسْجِدِ الرَّسُولِ ﷺ؛ فإنِّي سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: **«صَلاةٌ فيهِ أَفْضَلُ مِن أَلْفِ صَلاةٍ فيما سِواهُ مِن المَساجِدِ، إلاّ مَسْجِدَ الكَعْبَةِ»**.

VRIJEDNOSTI NAMAZA U MEDINSKOM I MEKKANSKOM HAREMU

238. Ibn Abbas, ﷺ, prenosi da se neka žena razboljela i rekla: *Ako Allah da pa ozdravim, otići ću i klanjati u Kuds.*

Allah je dao pa je ozdravila. Spremila se da krene prema *Kudsu*. Došla joj je Mejmuna, ﷺ, Poslanikova, ﷺ, supruga, da se s njom poselami a ona ju je obavijestila o svojoj nakani.

Mejmuna, ﷺ, joj je rekla: *Sjedi i pojedi to što si spremila i klanjaj u Poslanikovoj, ﷺ, džamiji. Ja sam, uistinu, čula Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao:* ***Namaz u njoj bolji je od hiljadu namaza obavljenih u ostalim džamijama, osim u Mesdžidu-l-haramu.***

باب إِتْيانُ مَسْجِدِ قُباءَ والصَّلاةُ فيهِ

٢٣٩ ـ عن ابنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يأْتي مَسْجِدَ قُباءَ راكِباً أَوْ ماشِياً، فيُصَلّي فيهِ رَكْعَتَيْنِ.

ODLAZAK DO DŽAMIJE KUBBA' I KLANJANJE U NJOJ

239. Ibn Omer, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi odlazio do džamije Kubba', jašući ili pješice, pa bi u njoj klanjao dva rekjata.*

باب فضل من بنى لله مسجداً

٢٤٠ - عن محمود بن لبيد رضي الله عنه؛ أن عثمان بن عفان رضي الله عنه أراد بناء المسجد، فكره الناس ذلك، فأحبوا أن يدعه على هيئته، فقال: سمعت رسول الله ﷺ يقول: «من بنى مسجداً لله؛ بنى الله له بيتاً في الجنة».

NAGRADA ZA ONOGA KO U IME ALLAHA SAGRADI DŽAMIJU

240. Mahmud b. Lebid, ﷺ, rekao je: *Osman b. Affan, ﷺ, htio je da proširiti Poslanikovu, ﷺ, džamiju ali ljudi to nisu dozvolili, jer su željeli da džamija ostane u svom prvobitnom obliku.*

On je tada rekao: Čuo sam Allahova Poslanika, ﷺ, da je kazao: **Ko sagradi u ime Allaha džamiju, Allah će mu sagraditi kuću u Džennetu.**

باب فضل المساجد

٢٤١ - عن أبي هريرة رضي الله عنه؛ أن رسول الله ﷺ قال: «أحب البلاد إلى الله مساجدها، وأبغض البلاد إلى الله أسواقها».

ODLIKE DŽAMIJA

241. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Najdraža mjesta Allahu su džamije, a najmrža - pijace.***

باب فَضْلِ كَثْرَةِ الخُطا إلى المَساجِدِ

٢٤٢ ـ عنْ أُبيِّ بنِ كَعْبٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كانَ رَجُلٌ مِن الأنصارِ بَيْتُهُ أَقصى بَيْتٍ في المَدينَةِ، فكانَ لا تُخْطِئُهُ الصَّلاةُ معَ رسولِ اللّهِ ﷺ. قالَ: فتَوَجَّعْنا لهُ، فقلتُ لهُ: يا فلانُ! لَوْ أنَّكَ اشْتَرَيْتَ حِماراً يَقيكَ مِن الرَّمْضاءِ، ويَقيكَ مِن هَوامِّ الأرْضِ. قالَ: أمَ واللّهِ ما أُحِبُّ أنَّ بَيْتي مُطَنَّبٌ بِبَيْتِ رسولِ اللّهِ ﷺ. قالَ: فحَمَلْتُ بهِ حِمْلاً، حتَّى أتَيْتُ نبيَّ اللّهِ ﷺ، فأخْبَرْتُهُ. قالَ: فدَعاهُ، فقالَ لهُ مِثْلَ ذٰلكَ، وذَكَرَ لهُ أنَّهُ يَرْجو في أثَرِهِ الأجْرَ، فقالَ لهُ النبيُّ ﷺ: «إنَّ لكَ ما احتَسَبْتَ».

NAGRADA ZA BROJNE KORAKE PREMA DŽAMIJI

242. Ubejj b. K'ab rekao je: *Kuća jednog ensarije bila je najudaljenija u Medini, ali i pored toga nikad ga nije prošao namaz za Allahovim Poslanikom, ﷺ. Sažaljevali smo ga, pa sam mu rekao:* **Čovječe, da si kupio magarca da te zaštiti vreline pjeska i zemaljskih gmizavaca.**

Odgovorio mi je: **Tako mi Allaha, ja ne bih volio da je moja kuća uz kuću Allahova Poslanika, ﷺ.**

Te riječi su mi teško pale, pa sam otišao Allahovom Poslaniku, ﷺ, i obavijestio ga o tome. Poslanik, ﷺ, ga je pozvao, pa mu je čovjek ponovio isto što i meni i rekao da se od toga nada nagradi. Poslanik, ﷺ, mu je, tada, rekao: **Ti ćeš dobiti ono čemu se nadaš.**

باب المَشْيِ إلى الصَّلَواتِ تُمْحى به الخَطايا
وتُرْفَعُ بِهِ الدَّرَجاتُ

٢٤٣ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «مَن تَطَهَّرَ في بَيْتِهِ، ثُمَّ مَشى إلى بَيْتٍ مِن بُيوتِ اللَّهِ؛ لِيَقْضِيَ فَرِيضَةً مِن فَرائِضِ اللَّهِ؛ كانَتْ خُطْوَتاهُ إحْداهُما تَحُطُّ خَطيئَةً، والأُخرى تَرْفَعُ دَرَجَةً».

KORAČANJE NA NAMAZ BRIŠE GRIJEHE I PODIŽE STEPENE

243. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko se abdesti u svojoj kući a zatim krene prema nekoj od Allahovih kuća da bi obavio jedan od Njegovih farzova, s jednim njegovim korakom će mu se obrisati grijeh a s drugim podignuti stepen.***

باب إتْيانُ الصَّلاةِ بالسَّكينَةِ وتَرْكُ السَّعْيِ

٢٤٤ ـ عنْ أبي قَتادةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: بَيْنَما نحنُ نُصَلِّي مع رسولِ اللَّهِ ﷺ، فسَمِعَ جَلَبَةً، فقالَ: «ما شأنُكُم؟». قالوا: اسْتَعْجَلْنا إلى الصَّلاةِ. قالَ: «فلا تَفْعَلوا، إذا أتَيْتُمُ الصَّلاةَ؛ فعَلَيْكُمُ السَّكينَةُ، فما أدْرَكْتُم؛ فصَلُّوا، وما سَبَقَكُم؛ فأتِمُّوا».

DOLAZAK NA NAMAZ SMIRENO I BEZ ŽURBE

244. Ebu Katade, ﷺ, rekao je: *Dok smo klanjali s Allahovim Poslanikom,* ﷺ, *čuo je neke pokrete pa je upitao:* **Šta vam je?**

Odgovorili su: **Požurili smo na namaz.**

Rekao je: **Nemojte to činiti! Kada dolazite na namaz, dolazite smireno. Ono što stignete klanjajte, a ono što vas prođe upotpunite.**

باب خروج النساء إلى المساجد

٢٤٥ - عن زينب الثقفية رضي الله عنها؛ قالت: قال لنا رسول الله ﷺ: «إذا شهدت إحداكن المسجد؛ فلا تمس طيباً».

ODLAZAK ŽENA U DŽAMIJE

245. Zejneb es-Sekafijje, ﵂, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada neka od vas ode u džamiju, neka ne upotrebljava miris.***

باب منع النساء الخروج

٢٤٦ - عن عمرة بنت عبدالرحمن؛ أنها سمعت عائشة رضي الله عنها زوج النبي ﷺ تقول: لو أن رسول الله ﷺ رأى ما أحدث النساء؛ لمنعهن المسجد كما منعت نساء بني إسرائيل. قال: فقلت لعمرة: أنساء بني إسرائيل منعن من المسجد؟ قالت: نعم.

ZABRANA ODLASKA ŽENAMA (U DŽAMIJU)

246. 'Amra, kćerka Abdurrahmanova, prenosi da je čula Aišu, ﵂, Poslanikovu, ﷺ, suprugu, da je rekla: *Da Allahov Poslanik, ﷺ, vidi kako se žene sada ponašaju zabranio bi im odlaske u džamije kao što je bilo zabranjeno ženama Israilićana.*

Rekao je: *Upitao sam Amru: Zar je ženama Israilićana bio zabranjen odlazak u džamiju?*

Odgovorila je: *Da.*

بابُ ما يَقولُ إذا دَخَلَ المَسْجِدَ

٢٤٧ - عَنْ أَبي حُمَيْدٍ (أَوْ: عَنْ أَبي أُسَيْدٍ) رضي اللّٰهُ عنهُ: قالَ رسولُ اللّٰهِ ﷺ: «إذا دَخَلَ أَحَدُكُمُ المَسْجِدَ؛ فلْيَقُلْ: اللّٰهُمَّ افْتَحْ لي أَبْوابَ رَحْمَتِكَ. وإذا خَرَجَ؛ فلْيَقُلْ: اللّٰهُمَّ إنّي أَسْأَلُكَ مِن فَضْلِكَ».

ŠTA SE KAŽE KAD SE UĐE U DŽAMIJU

247. Ebu Humejd ili Ebu Usejd prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada neko od vas uđe u džamiju neka rekne: Allahummeftah li ebvabe rahmetik (Allahu moj, otvori mi vrata Svoje milosti), a kada iziđe neka kaže: Allahumme inni es'eluke min fadlik (Allahu moj, ja, uistinu, molim Tvoju dobrotu).***

بابٌ إذا دَخَلَ المَسْجِدَ؛ فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ

٢٤٨ - عنْ أبي قتادَةَ رضيَ اللّٰهُ عنهُ؛ دَخَلْتُ المَسْجِدَ ورسولُ اللّٰهِ ﷺ جالِسٌ بينَ ظَهرانَي النّاسِ. قالَ: فَجَلَسْتُ، فقالَ رسولُ اللّٰهِ ﷺ: «ما مَنَعَكَ أَنْ تَرْكَعَ رَكْعَتَيْنِ قبلَ أَنْ تَجْلِسَ؟» قالَ: فقلتُ: يا رسولَ اللّٰهِ! رَأَيْتُكَ جالِساً والنّاسُ جُلوسٌ. قالَ: «فإذا دَخَلَ أَحَدُكُمُ المَسْجِدَ؛ فلا يَجْلِسْ حتّى يَرْكَعَ رَكْعَتَيْنِ».

KADA SE UĐE U DŽAMIJU KLANJAJU SE DVA REKJATA

248. Ebu Katade, ؓ, rekao je: *Ušao sam u džamiju a Allahov Poslanik,* ﷺ, *je sjedio među ljudima. Sjeo sam, pa me je Allahov Poslanik,* ﷺ, *upitao:* ***Šta te je spriječilo da klanjaš dva rekjata prije nego što si sjeo?***

Odgovorio sam: ***Allahov Poslaniče, vidio sam tebe i ljude da sjedite.***

Rekao je: ***Kada neko od vas uđe u džamiju, neka ne sjeda dok ne klanja dva rekjata.***

بابُ النَّهيِ أَنْ يَخْرُجَ مِن المَسْجِدِ بعدَ الأذانِ

٢٤٩ - عنْ أبي الشَّعْثاءِ؛ قالَ: كُنَّا قُعوداً في المَسْجِدِ مع أبي هُريرةَ رضيَ اللهُ عنهُ، فأذَّنَ المُؤذِّنُ، فقامَ رَجُلٌ مِن المَسْجِدِ يَمْشي، فأَتْبَعَهُ أبو هُريرة بَصَرَهُ حتَّى خَرَجَ مِن المَسْجِدِ، فقالَ أبو هُريرةَ: أمَّا هٰذا؛ فقدْ عَصى أبا القاسِمِ ﷺ.

ZABRANJENO JE IZLAZITI IZ DŽAMIJE POSLIJE EZANA

249. Ebu Š'asau je rekao: *Sjedili smo s Ebu Hurejrom,* ﵁, *u džamiji kada je zaučio ezan, pa je neki čovjek ustao i krenuo iz džamije.*

Ebu Hurejre ga je pratio pogledom sve dok nije izišao iz džamije. Kada je izišao iz džamije, Ebu Hurejre je rekao: **Što se tiče ovog čovjeka, on se nije pokorio Ebu-l-Kasimu, ﷺ.**

بابُ كَفَّارَةِ البُزاقِ في المَسْجِدِ

٢٥٠ - عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «البُزاقُ في المَسْجِدِ خَطيئةٌ، وكَفَّارَتُها دَفْنُها».

OTKUP ZA PLJUVANJE U DŽAMIJI

250. Enes b. Malik, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Pljuvanje u džamiji je grijeh. Otkup za to je zatrpavanje pljuvačke.***[1]

[1] Dok su džamije bile bez prostirki (op. prev.).

بابُ كَراهِيَةِ أَكْلِ الثُّومِ وإتْيانِ المَساجِدِ

٢٥١ - عن ابنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: في غَزْوَةِ خَيْبَرَ: «مَن أَكَلَ مِن هٰذِهِ الشَّجَرَةِ (يَعْني: الثُّومَ)؛ فلا يَأْتِيَنَّ المَساجِدَ».

ZABRANJENO JE JESTI BIJELI LUK I DOĆI U DŽAMIJU

251. Ibn Omer, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao u bici na Hajberu: ***Ko bude jeo ovu biljku[1] neka ne dolazi u džamije.***

بابُ اعْتِزالُ المَسْجِدِ مِن أَكْلِ البَصَلِ و الكُرّاثِ والثُّومِ

٢٥٢ - عن جابرِ بن عبدِاللّهِ رضيَ اللّه عنهُما؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «مَنْ أكلَ ثوماً أو بَصَلاً؛ فلْيَعْتَزِلْنا (أَوْ: لِيَعْتَزِلْ مَسْجِدَنا)، ولْيَقْعُدْ في بَيْتِهِ». وأَنَّهُ أُتِيَ بِقِدْرٍ فيهِ خَضِراتٌ مِن بُقولٍ، فوَجَدَ لَها رِيحاً، فسَأَلَ؟ فأُخْبِرَ بِما فيها مِنَ البُقولِ، فقالَ: «قَرِّبوها»؛ إلى بعض أَصْحابِهِ، فلَمّا رَآهُ كَرِهَ أَكْلَها؛ قالَ: «كُلْ؛ فإنِّي أُناجي مَن لا تُناجي».

O UDALJAVANJU OD DŽAMIJE ČOVJEKA KOJI JE JEO CRVENI LUK, PRASU I BIJELI LUK

252. Džabir b. Abdullah, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko je jeo bijeli ili crveni luk neka se udalji od nas ili neka se udalji od naših džamija i neka sjedi u svojoj kući.***

Donesena mu je posuda s povrćem. Osjetio je iz nje miris. Upitao je o čemu je riječ, pa mu je rečeno o kakvom povrću se radi. Rekao je da se dadne nekom od njegovih ashaba. Pošto su vidjeli da taj ashab ne želi da to jede, rekao mu je: **Jedi, jer ja razgovaram s onim s kim ti ne razgovaraš.**

[1] Tj. bijeli luk (op. prev.).

بابُ إخْراجِ مَن وُجِدَ منهُ رِيحُ البَصَلِ والثُّومِ مِنَ المَسْجِدِ

٢٥٣ ـ عن مَعْدانَ بنِ أبي طَلْحَةَ؛ أنَّ عُمَرَ بنَ الخطَّابِ رضيَ اللَّهُ عنهُ خَطَبَ يَوْمَ الجُمُعَةِ، فذَكَرَ نبيَّ اللَّهِ ﷺ، وذَكَرَ أبا بكرٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ:

إنِّي رأيْتُ كأنَّ دِيكاً نَقَرَني ثَلاثَ نَقَراتٍ، وإنِّي لا أُراهُ إلاَّ حُضورَ أجَلي، وإنَّ أقواماً يأْمُرونني أنْ أسْتَخْلِفَ، وإنَّ اللهَ عزَّ وجلَّ لمْ يَكُنْ لِيُضيِّعَ دِينَهُ ولا خِلافَتَهُ ولا الذي بَعَثَ بهِ نَبِيَّهُ ﷺ، فإنْ عَجِلَ بي أمْرٌ؛ فالخِلافَةُ شُورى بينَ هٰؤلاءِ السِّتَّةِ الذينَ تُوُفِّيَ رسولُ اللَّهِ ﷺ وهوَ عنهُم راضٍ.

وإنِّي قدْ عَلِمْتُ أنَّ أقواماً يَطْعَنُونَ في هٰذا الأمْرِ، أنا ضَرَبْتُهُم بِيَدي هٰذه على الإسْلامِ، فإنْ فَعَلوا ذٰلكَ؛ فأولٰئِكَ أعْداءُ الله الكَفَرَةُ الضُّلَّالُ.

ثُمَّ إنِّي لا أدَعُ بَعْدي شَيْئاً أهَمَّ عِنْدي مِنَ الكَلالَةِ، ما راجَعْتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ في شيءٍ ما راجَعْتُهُ في الكَلالَةِ، وما أغْلَظَ لي في شيءٍ ما أغْلَظَ لي فيهِ، حتَّى طَعَنَ بإصْبَعِهِ في صَدْري، فقالَ: «يا عُمَرُ! ألا تَكْفيكَ آيةُ الصَّيْفِ التي في آخِرِ سورةِ النِّساءِ؟».

وإنِّي إنْ أعِشْ أقْضي فيها بقَضِيَّةٍ يَقْضي بها مَن يَقْرأُ القُرْآنَ ومَنْ لا يَقْرأُ القُرْآنَ.

ثُمَّ قالَ: اللَّهُمَّ إنِّي أُشْهِدُكَ على أُمَراءِ الأمْصارِ، وإنِّي إنَّما بَعَثْتُهُم عليهِم لِيَعْدِلوا عليهِم، ولِيُعَلِّموا النَّاسَ دِينَهُم وسُنَّةَ نبيِّهِم ﷺ، ويَقْسِموا فيهِم فَيْئَهُم، ويَرْفَعوا إليَّ ما أشْكَلَ عليهِمْ مِنْ أمْرِهِم.

ثُمَّ إنَّكم أيُّها النَّاسُ تأكُلونَ شَجَرَتَيْنِ، لا أراهُما إلاَّ خَبيثَتَيْنِ، هٰذا البَصَلَ والثُّومَ، لقدْ رأيْتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ إذا وَجَدَ رِيحَهُما مِنَ الرَّجُلِ في المَسْجِدِ؛ أمَرَ بهِ، فأُخْرِجَ إلى البَقيعِ، فمَنْ أكَلَهُما؛ فلْيُمِتْهُما طَبْخاً.

ISTJERIVANJE IZ DŽAMIJE ONOG KO SE OSJETI NA CRVENI I BIJELI LUK

253. M'adan b. ebi Talha rekao je da je Omer b. el-Hattab, رضي الله عنه, održao hutbu jednog petka i u hutbi spomenuo Allahovog Poslanika, ﷺ, i Ebu Bekra, رضي الله عنه, i rekao: *Ja sam, uistinu, sanjao kao da me je pijetao tri puta kljucnuo u glavu. Shvatio sam da mi se približio smrtni čas.*

Vidim da mi narod naređuje da odredim halifu. Allah, ﷻ, neće dozvoliti da se izgubi Njegova vjera, niti Njegov hilafet, niti ono sa čim je poslao Svoga Poslanika, ﷺ.

Ako mi smrt dođe brzo, neka hilafet bude dogovor između ove šesterice s kojima je Allahov Poslanik, ﷺ, do smrti bio zadovoljan.

Saznao sam da ljudi zamjere tome[1]*, a ja sam se borio protiv njih svojim rukama zbog islama. Ako to ne prihvate oni su, onda, Allahovi neprijatelji, nevjernici, i oni koji su zalutali.*

Najvažnije što ostavljam iza sebe je kelala. Najviše o čemu sam konsultovao Allahovog Poslanika, ﷺ, je kelala.[2] *Ni u čemu prema meni nije bio tako grub kao što je bio u kelali. Čak je sa svoja dva prsta pritisnuo moja prsa i rekao:* ***Omere, zar ti nije dovoljan ljetni ajet*[3] *na kraju sure En-Nisa?!***

Ako budem živio ja ću presuditi u tom pitanju onako kako bi presudio onaj ko uči i ko ne uči Kur'an.

Zatim je rekao: Bože, ja Tebe uzimam za svjedoka protiv provincijskih namjesnika, jer ja sam ih poslao da uspostave pravdu, da poduče ljude njihovoj vjeri i sunnetu njihova Poslanika, da u svojim provincijama dijele plijen i da mene pitaju o onome što im bude nejasno.

Ljudi, vi jedete dvije biljke, a ja ih smatram odvratnim. To su crveni i bijeli luk. Vidio sam Allahovog Poslanika, ﷺ, kada bi u džamiji osjetio njihov miris kod nekog čovjeka, naredio bi mu da se udalji na Bekije.[4] *Zato, ko ih od vas jede, neka ih neutralizira kuhanjem.*

---

[1] Tj. hilafetu (op. prev.).

[2] Kelala je fikhska mesela u poglavlju nasljedstva. Nalazi se u suri *En-Nisa, 176.* ajet (op. prev.).

[3] *En-Nisa, 176.*

[4] Medinsko groblje (op. prev.).

باب النَّهْيِ عنْ أَنْ تُنْشَدَ الضَّالَّةُ في المَسْجِدِ

٢٥٤ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ سَمِعَ رَجُلاً يَنْشُدُ ضالَّةً في المَسْجِدِ؛ فلْيَقُلْ: لا رَدَّها اللّهُ عليكَ؛ فإنَّ المَساجِدَ لمْ تُبْنَ لِهٰذا».

ZABRANJENO JE DA SE TRAŽI IZGUBLJENA ŽIVOTINJA U DŽAMIJI

254. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko čuje nekog čovjeka da traži izgubljenu životinju u džamiji neka rekne: Allah ti je ne vratio! - jer džamije nisu pravljene za to.***

بابُ النَّهْيِ أَنْ تُتَّخَذَ القُبورُ مَساجِدَ

٢٥٥ ـ عنْ عائشةَ وعبدِاللّهِ بنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُم؛ قالا: لَمَّا نُزِلَ بِرسولِ اللّهِ ﷺ؛ طَفِقَ يَطْرَحُ خَميصَةً لهُ على وَجْهِهِ، فإذا اغْتَمَّ؛ كَشَفَها عنْ وَجْهِهِ، فقالَ وهُو كذٰلكَ: «لَعْنَةُ اللّهِ على اليَهودِ والنَّصارى؛ اتَّخَذوا قُبورَ أَنْبِيائِهِم مَساجِدَ»؛ يُحَذِّرُ مِثْلَ ما صَنَعوا.

ZABRANJENO JE NAČINITI OD GROBOVA DŽAMIJE

255. Aiša i Ibn Abbas, ﷺ, rekli su: *Kada je Poslaniku, ﷺ, došla smrt počeo je pokrivati lice svojim ogrtačem. Kada je došao sebi, skinuo ga je s lica i rekao:* ***Neka je Allahovo proklestvo na židove i kršćane, oni su od grobova svojih poslanika načinili džamije.*** *Upozoravao je na ono šta su oni uradili.*

بابُ النَّهْيِ عنْ بِناءِ المَساجِدِ على القُبورِ

٢٥٦ ـ عنْ عائشةَ؛ أنَّ أمَّ حَبيبَةَ وأُمَّ سَلَمَةَ رضيَ اللّهُ عنهُنَّ ذَكَرَتا كَنيسَةً رَأَيْنَها بِالحَبَشَةِ فيها تَصاويرُ لِرسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إنَّ أُولٰئِكَ إذا كانَ فيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ، فماتَ؛ بَنَوْا على قَبْرِهِ مَسْجِداً، وصَوَّروا فيهِ تِلْكَ الصُّوَرَ، أُولٰئِكَ شِرارُ الخَلْقِ عندَ اللّهِ يَوْمَ القِيامَةِ».

ZABRANA GRADNJE DŽAMIJA NA MEZARLUCIMA

256. Aiša, ﵂, je rekla da su Umm Habiba i Umm Seleme, ﵄, spomenule Allahovom Poslaniku, ﷺ, neku crkvu koju su vidjele u Etiopiji u kojoj su bile neke slike, pa je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Takvi bi, kada bi od njih umro neki dobri čovjek, na njegovom grobu gradili džamije i pravili te slike. To su najgora stvorenja kod Allaha na Sudnjem danu.***

بابُ جُعِلَتْ لِيَ الأرْضُ مَسْجِداً وطَهوراً

٢٥٧ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «فُضِّلْتُ على الأنْبياءِ بِسِتٍّ: أُعْطيتُ جَوامِعَ الكَلِمِ، ونُصِرْتُ بِالرُّعْبِ، وأُحِلَّتْ لِيَ الغَنائِمُ، وجُعِلَتْ لِيَ الأرْضُ طَهوراً ومَسْجِداً، وأُرْسِلْتُ إلى الخَلْقِ كافَّةً، وخُتِمَ بِيَ النَّبِيُّونَ».

ZEMLJA MI JE UČINJENA DŽAMIJOM I ČISTOM

257. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Odlikovan sam nad ostalim poslanicima sa šest stvari: data mi je rječitost, potpomognut sam strahom, dozvoljen mi je ratni plijen, učinjena mi je zemlja čistom i džamijom, poslan sam svim stvorenjima i sa mnom je završeno slanje poslanika.***

باب قدر ما يستر المصلي

٢٥٨ ـ عن أبي ذر رضي الله عنه؛ قال: قال رسول الله ﷺ: «إذا قام أحدكم يصلي؛ فإنه يستره إذا كان بين يديه مثل آخرة الرحل، فإذا لم يكن بين يديه مثل آخرة الرحل؛ فإنه يقطع صلاته الحمار والمرأة والكلب الأسود». قلت: يا أبا ذر! ما بال الكلب الأسود من الكلب الأحمر من الكلب الأصفر؟ قال: يا ابن أخي! سألت رسول الله ﷺ كما سألتني؟ فقال: «الكلب الأسود شيطان».

KAKVA MOŽE BITI SÛTRA[1] KLANJAČA

258. Ebu Zerr, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada neko od vas ustane da klanja, njegova sûtra može biti i ako je ispred njega nešto kao štap na kraju sedla. Ako tako nešto ne uzme za svoju sûtru, onda će njegov namaz prekinuti prolazak magarca, žene i crnog psa.***

Upitao sam: *Ebu Zerre, kakva je razlika između crnog, crvenog i žutog psa?*

Rekao je: *Bratiću, pitao sam Allahova Poslanika, ﷺ, kao što ti mene pitaš, pa mi je rekao:* ***Crni pas je šejtan.***[2]

[1] Sûtra je nešto što klanjač stavi ispred sebe veličine dvije trećine podlaktice na udaljenosti od tri podlaktice da bi spriječio prolazak ispred sebe i da ne bi gledao u ono što je iza nje (op. prev.).

[2] Kaže pisac djela *El-Fethul Rabbani* u komentaru na Ahmedov *Musned*: To znači da se šejtan pretvara u oblik crnog psa, dok neki kažu da je ovo poređenje, jer crni pas je najgori u rasi pasa, od njega ima najmanje koristi a najviše štete. (op. prev.).

بابُ الدُّنُوِّ مِن السُّتْرَةِ

٢٥٩ ـ عن سهلِ بنِ سَعْدٍ السَّاعِديِّ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كانَ بينَ مُصَلَّى رسولِ الله ﷺ وبينَ الجِدارِ مَمَرُّ الشَّاةِ.

UDALJENOST OD SÛTRE

259. Sehl b. S'ad es-Sa'idijj, ﵁, rekao je: *Između mjesta sedžde Allahova Poslanika, ﷺ, i zida bilo je toliko koliko ovca može da prođe.*

بابُ الاعْتِراضِ بينَ يَدَيِ المُصَلِّي

٢٦٠ ـ عن عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها (وذُكِرَ عندَها ما يَقْطَعُ الصَّلاةَ: الكَلْبُ والحِمارُ والمَرْأَةُ)؛ فقالتْ عائشةُ: قدْ شَبَّهْتُمونا بِالحَميرِ والكِلابِ؟ واللّهِ؛ لقدْ رَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يُصَلِّي وأنا على السَّريرِ بَيْنَهُ وبينَ القِبْلَةِ مُضْطَجِعَةً، فتَبْدو لِي الحاجةُ، فأَكْرَهُ أنْ أجْلِسَ فأُوذِيَ رسولَ اللّهِ ﷺ، فأَنْسَلُّ مِن عندِ رِجْلَيْهِ.

LEŽANJE PRED KLANJAČEM

260. Aiša, ﵂, (nakon što je pred njom spomenuto da prolaz psa, magarca i žene prekida namaz) rekla je: *Uporedili ste nas sa magarcima i psima.*

Tako mi Allaha, vidjela sam Allahova Poslanika, ﷺ, kako klanja dok sam ja na dušeku ležala između njega i kible.

Ponekad bih osjetila neku potrebu pa bi mi bilo nezgodno da sjednem i uznemirim Allahovog Poslanika, ﷺ, nakon čega bih se nečujno izvlačila pored njegovih nogu.

بابٌ الأمْرُ بِاسْتِقْبالِ القِبْلَةِ

٢٦١ ـ عنْ أبي هُريرة رضيَ اللهُ عنهُ؛ أنَّ رَجُلاً دَخَلَ المَسْجِدَ، فَصَلَّى، ورسولُ اللهِ ﷺ في ناحِيَةٍ... وفيهِ: «إذا قُمْتَ إلى الصَّلاةِ؛ فأَسْبِغِ الوُضوءَ، ثمَّ اسْتَقْبِلِ القِبْلَةَ، فكَبِّرْ...»

NAREĐENJE OKRETANJA PREMA KIBLI

261. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Neki čovjek je ušao u džamiju i klanjao a Allahov Poslanik,* ﷺ, *bio je na drugoj strani..., pa je, između ostalog, rekao:* ***Kada hoćeš da klanjaš, uzmi pravilno abdest, zatim se okreni prema kibli i izgovori tekbir.***

بابٌ في تَحْويلِ القِبْلَةِ عنِ الشَّامِ إلى الكَعْبَةِ

٢٦٢ ـ عنِ البراءِ بنِ عازِبٍ رضيَ اللهُ عنهُما؛ قالَ: صَلَّيْتُ معَ النبيِّ ﷺ إلى بَيْتِ المَقْدِسِ سِتَّةَ عَشَرَ شَهْراً، حتَّى نَزَلَتِ الآيَةُ التي في البَقَرَةِ: ﴿وَحَيْثُ مَا كُنتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ﴾ [١٤٤]، فنزَلَتْ بَعدَما صلَّى النبيُّ ﷺ، فانطَلَقَ رَجُلٌ مِنَ القَوْمِ فَمَرَّ بِناسٍ مِنَ الأنْصارِ وهُمْ يُصَلُّونَ، فحَدَّثَهُم بِالحَديثِ، فَوَلَّوا وُجوهَهُم قِبَلَ البَيْتِ.

O PROMJENI KIBLE OD MESDŽIDU-L-AKSAA KA KJABI

262. El-Bera' b. Azib, ﷺ, rekao je: *Klanjao sam sa Poslanikom,* ﷺ, *prema Kudsu šesnaest mjeseci, sve dok nije objavljen ajet sure El-Bekare:*

وَحَيْثُ مَا كُنتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ

***Ma gdje god bili okrenite svoja lica prema njenoj strani*[1]. [2]**

---

[1] Prema Kjabi (op. prev.).

[2] *El-Bekare, 144.*

Ovaj ajet je objavljen nakon što je Poslanik, ﷺ, klanjao. Poslije toga neki čovjek je krenuo i prošao pored ljudi, ensarija, koji su klanjali. Ispričao im je šta se desilo, pa su[1] okrenuli svoja lica prema Kjabi.

بابٌ إذا أُقيمَتِ الصَّلاةُ؛ فلا صَلاةَ إلاَّ المَكْتوبَةُ

٢٦٣ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «إذا أُقيمَتِ الصَّلاةُ؛ فلا صَلاةَ إلا المَكْتوبَةُ».

KADA SE PROUČI IKAMET, NEMA KLANJANJA DRUGOG NAMAZA OSIM PROPISANOG

263. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada se prouči ikamet za namaz, onda nema nikakvog namaza osim farza.***

بابٌ متى يَقومُ النَّاسُ للصَّلاةِ إذا أُقيمَتْ

٢٦٤ - عنْ أَبي قَتادَةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «إذا أُقيمَتِ الصَّلاةُ؛ فلا تَقوموا حَتَّى تَرَوْني»

KADA LJUDI USTAJU NA NAMAZ NAKON PROUČENOG IKAMETA

264. Ebu Katade, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada se prouči ikamet nemojte ustajati sve dok mene ne vidite.***

[1] Za vrijeme namaza (op. prev.).

بابُ إقامةِ الصَّلاةِ إذا خرَجَ الإمامُ

٢٦٥ - عنْ جابِرِ بنِ سَمُرَةَ رضيَ اللّٰهُ عنهُ؛ قالَ: كانَ بِلالٌ يُؤَذِّنُ إذا دَحَضَتْ، فلا يُقيمُ حتّى يَخرُجَ النبيُّ ﷺ، فإذا خَرَجَ؛ أقامَ الصَّلاةَ حينَ يَراهُ.

IKAMET SE UČI KADA IZIĐE IMAM

265. Džabir b. Semure, ﵁, rekao je: *Bilal bi učio ezan kada bi Sunce prešlo polovicu neba, a ikamet ne bi učio sve dok Poslanik, ﷺ, ne bi izišao. Kada bi izišao i kada bi ga vidio, proučio bi ikamet.*

بابُ خُروجِ الإمامِ بَعْدَ الإقامةِ للغُسْلِ

٢٦٦ - عنْ أبي سَلَمَةَ بنِ عبدِالرحمٰنِ بنِ عَوفٍ؛ سَمِعَ أبا هُريرةَ رضيَ اللّٰهُ عنهُ يقولُ: أُقيمَتِ الصَّلاةُ، فقُمْنا، فعَدَّلْنا الصُّفوفَ قبلَ أنْ يَخرُجَ إلَيْنا رسولُ اللّٰهِ ﷺ، فأتى رسولُ اللّٰهِ ﷺ، حتّى إذا قامَ في مُصَلّاهُ قبلَ أنْ يُكبِّرَ؛ ذَكَرَ، فانْصَرَفَ، وقالَ لَنا: «مَكانَكُم». فلمْ نَزَلْ قِياماً نَنْتَظِرُهُ، حتّى خَرَجَ إلَيْنا وقدِ اغْتَسَلَ، يَنْطُفُ رَأْسُهُ ماءً، فكَبَّرَ، فصَلّى بِنا.

IZLAZAK IMAMA ZBOG KUPANJA POSLIJE PROUČENOG IKAMETA

266. Ebu Seleme b. Abdurrahman b. Avf prenosi da je čuo Ebu Hurejrea, ﵁, da je rekao: *Proučen je ikamet za namaz. Ustali smo i poravnali safove prije nego što nam je Allahov Poslanik, ﷺ, izišao. Poslije toga je došao Allahov Poslanik, ﷺ, i stao na mjesto gdje klanja. Međutim, prije nego što je izgovorio početni tekbir, sjetio se*[1] *i izišao. Nama je rekao:* **Ostanite na svojim mjestima.**

[1] Da se mora okupati. Znaj da ovo nije isti događaj koji prenosi Ebu Bekrete es-Sekafi, gdje kaže da se Poslanik, ﷺ, nečega sjetio nakon donesenog tekbira. Taj hadis bilježe Ebu Davud i drugi. Podrobnije informacije naći ćeš u Ebu Davudovom *Sahih sunnenu*.

Čekali smo ga sve dok nije došao. Okupao se i sa glave mu je kapala voda. Donio je početni tekbir i klanjao nam.

باب في تسوية الصفوف

٢٦٧ - عن أبي مسعود رضي الله عنه؛ قال: كان رسول الله ﷺ يمسح مناكبنا في الصلاة ويقول: «**استووا، ولا تختلفوا؛ فتختلف قلوبكم، ليليني منكم أولو الأحلام والنهى، ثم الذين يلونهم، ثم الذين يلونهم**». قال أبو مسعود: فأنتم اليوم أشد اختلافاً.

O PORAVNANJU SAFOVA

267. Ebu Mesud, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi nas tapšao po ramenima prije namaza i govorio bi:* ***Poravnajte se i nemojte se razjedinjavati pa da vam se srca razjedine. Neka iza mene stanu od vas punoljetni i razumni, i sve tako redom i sve tako redom.***

Ebu Mesud rekao je: *Vi ste danas razjedinjeni.*

باب فضل الصف المقدم

٢٦٨ - عن أبي هريرة رضي الله عنه: أن رسول الله ﷺ قال: «**لو يعلم الناس ما في النداء والصف الأول، ثم لم يجدوا إلا أن يستهموا عليه؛ لاستهموا، ولو يعلمون ما في التهجير؛ لاستبقوا إليه، ولو يعلمون ما في العتمة والصبح؛ لأتوهما ولو حبواً**».

VRIJEDNOST PREDNJEG SAFA

268. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada bi ljudi znali kolika je vrijednost u učenju ezana i prvom safu, a ne bi mogli da ih ostvare izuzev izvlačenjem, učinili bi to. Kada bi znali kolika je vrijednost poraniti na namaz, utrkivali bi se u tome. Kada bi znali kolika je vrijednost u jaciji i sabahu, došli bi da ih klanjaju pa makar pužući.***

٢٦٩ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «خيرُ صُفوفِ الرِّجالِ أوَّلُها، وشرُّها آخِرُها، وخيرُ صُفوفِ النِّساءِ آخِرُها، وشرُّها أوَّلُها».

269. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Najbolji safovi za muškrace su prvi a najgori zadnji. Najbolji safovi za žene su zadnji a najgori prvi.***

باب السِّواكِ عندَ كلِّ صلاةٍ

٢٧٠ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عن النبيِّ ﷺ، قالَ: «لَوْلا أنْ أشُقَّ على المُؤمنينَ (وفي حديثِ زُهَيرٍ: على أُمَّتي)؛ لأمَرْتُهُم بالسِّواكِ عندَ كلِّ صلاةٍ».

UPOTREBA MISVAKA PRIJE SVAKOG NAMAZA

270. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada ne bih otežao vjernicima*** (a u Zuhejrovoj predaji stoj*i:* ***svom ummetu)***, ***naredio bih im upotrebu misvaka prije svakog namaza.***

باب فضلِ الذِّكرِ عندَ دُخولِ الصَّلاةِ

٢٧١ - عن أنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رَجُلاً جاءَ فدخَلَ الصَّفَّ وقدْ حفَزَهُ النَّفَسُ، فقالَ: الحمدُ للّهِ حَمْداً كثيراً طيِّباً مُبارَكاً فيهِ. فلمَّا قضى رسولُ اللّهِ ﷺ صلاتَه؛ قال: «أيُّكُمُ المُتكلِّمُ بالكَلِماتِ؟». فأرَمَّ القَوْمُ، فقالَ: «أيُّكم المُتكلِّمُ بها؛ فإنَّه لمْ يَقُلْ بأساً؟». فقالَ رَجُلٌ: جِئْتُ وقدْ حفَزَني النَّفَسُ؛ فقُلْتُها. فقالَ: «رأيْتُ اثْنَيْ عشَرَ مَلَكاً يَبْتَدِرُونَها؛ أيُّهُم يَرْفَعُها».

VRIJEDNOST ZIKRA NA POČETKU NAMAZA

271. Enes, ﷺ, rekao je: *Došao je neki čovjek i ušao u saf zadihan pa je rekao:* **El-Hamdu lillahi hamden kesiren tajjiben mubareken fihi.**

Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, završio namaz upitao je: ***Ko je rekao spomenute riječi?*** *Ljudi su ćutali.*

Ponovo je upitao: ***Ko je od vas rekao te riječi, ništa loše nije rekao?!***

Čovjek je tada priznao: ***Došao sam zadihan pa sam to rekao.***

Poslanik, ﷺ, je dodao: ***Vidio sam dvanaest meleka kako se natječu ko će ih podignuti.***

بابٌ رَفْعُ اليَدَيْنِ في الصَّلاةِ

٢٧٢ - عن ابنِ عُمَرَ رضيَ اللَّهُ عنهُما؛ قالَ: كانَ رسولُ اللَّهِ ﷺ إذا قامَ للصَّلاةِ؛ رَفَعَ يَدَيْهِ حتَّى تَكونا حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ، ثمَّ كَبَّرَ، فإذا أرادَ أنْ يَرْكَعَ؛ فَعَلَ مِثْلَ ذٰلكَ، وإذا رَفَعَ مِنَ الرُّكوعِ؛ فَعَلَ مِثْلَ ذٰلكَ، ولا يَفْعَلُهُ حينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ السُّجودِ.

DIZANJE RUKU U NAMAZU

272. Ibn Omer, رضي الله عنه, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, kada bi htio da klanja digao bi ruke naspram ramena a zatim bi izgovorio tekbir.*

Kada bi htio da učini ruku, učinio bi isto. Kada bi se vraćao sa rukua učinio bi isto, a kada bi dizao glavu sa sedžde to ne bi radio.

باب ما يَفْتَتِحُ به الصَّلاةَ ويَخْتِمُ

٢٧٣ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَسْتَفْتِحُ الصَّلاةَ بِالتَّكْبِيرِ والقِراءةِ بـ ﴿ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢﴾﴾ [الفاتحة: ٢]، وكانَ إذا رَكَعَ؛ لمْ يُشْخِصْ رَأْسَهُ، ولمْ يُصَوِّبْهُ، ولَكِنْ بينَ ذٰلِكَ، وكان إذا رَفَعَ رَأْسَهُ مِن الرُّكوعِ؛ لمْ يَسْجُدْ حتَّى يَسْتَوِيَ قائماً، وكانَ إذا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ السَّجْدَةِ؛ لمْ يَسْجُدْ، حتَّى يَسْتَوِيَ جالِساً، وكانَ يَقولُ في كُلِّ رَكْعَتَيْنِ التَّحِيَّةَ، وكان يفْرُشُ رِجْلَهُ اليُسْرى، ويَنْصِبُ رِجْلَهُ اليُمْنى، وكانَ يَنْهى عنْ عُقْبَةِ الشَّيْطانِ، ويَنْهى أَنْ يَفْتَرِشَ الرَّجُلُ ذِراعَيْهِ افْتِراشَ السَّبُعِ، وكانَ يَخْتِمُ الصَّلاةَ بالتَّسْليمِ.

ČIME OTPOČINJE I ZAVRŠAVA NAMAZ

273. Aiša, ﵂, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, počinjao bi namaz tekbirom i učenjem:*

ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢﴾

El-Hamdu lillahi rabbil alemin.

(Tebe, Allaha, Gospodara svjetova hvalimo)

Kada bi činio ruku ne bi ni dizao ni spuštao glavu nego bi je držao između toga. Kada bi digao glavu sa rukua ne bi išao na sedždu dok se ne bi potpuno ispravio. Kada bi digao glavu sa sedžde ne bi išao ponovo na sedždu dok se ne bi potpuno ispravio sjedeći. Poslije svaka dva rekjata bi učio ***Ettehijjatu****. Prostirao bi svoju lijevu nogu a desnu bi usađivao. Zabranjivao je šejtanovu 'ukbu*[1] *i zabranjivao bi da čovjek stavlja svoje podlaktice na zemlju*[2] *kao što to rade zvijeri. Namaz bi završavao selamom.*

---

[1] To je da klanjač spusti stražnjicu na zemlju, osloni se na koljena te stavi ruke na zemlju kao što čine psi i divlje životinje (op. prev.).

[2] Prilikom sedžde (op. prev.).

بابُ التَّكْبِيرِ في الصَّلاةِ

٢٧٤ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ إذا قامَ إلى الصَّلاةِ؛ يُكبِّرُ حينَ يقومُ، ثمَّ يُكبِّرُ حينَ يَرْكَعُ، ثمَّ يقولُ: «سَمِعَ اللّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»؛ حينَ يَرْفعُ صُلْبَهُ مِن الرُّكوعِ، ثمَّ يَقولُ وهُوَ قائِمٌ: «ربَّنا ولكَ الحَمْدُ»، ثمَّ يُكبِّرُ حينَ يَهْوي ساجِداً، ثمَّ يُكبِّرُ حينَ يَرفَعُ رَأْسَهُ، ثمَّ يُكبِّرُ حينَ يَسْجدُ، ثمَّ يُكبِّرُ حينَ يَرْفعُ رَأْسَهُ، ثمَّ يَفْعَلُ مِثْلَ ذٰلكَ في الصَّلاةِ كُلِّها حتَّى يَقضِيَها، ويُكبِّرُ حينَ يقومُ مِن المَثْنى بَعْدَ الجُلوسِ.

ثمَّ يقولُ أبو هريرةَ: إنِّي لأشْبَهُكُم صَلاةً بِرسولِ اللّهِ ﷺ.

TEKBIR U NAMAZU

274. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, kada bi htio da klanja, stojeći bi izgovorio tekbir. Kada bi htio učiniti ruku, izgovorio bi tekbir a zatim bi rekao, kada bi se dizao sa rukua:* ***Semi'allahu limen hamideh, (Odaziva se Allah onom ko Ga hvali),*** *a kada bi se ispravio rekao bi:* ***Rabbena ve leke-l-hamd (Gospodaru naš Tebi pripada hvala).***

Kada bi krenuo na sedžu izgovorio bi tekbir. Kada bi dizao glavu sa sedžde izgovorio bi tekbir. Kada bi ponovo išao na sedždu izgovorio bi tekbir. Kada bi ponovo podizao glavu sa sedžde izgovorio bi tekbir. Tako bi radio sve dok namaz ne bi završio.

Poslije prvog sjedenja u trorekjatnim i četverorekjatnim namazima bi ustajao i izgovarao tekbir.

Zatim je Ebu Hurejre rekao: *Ja vam klanjam najsličnije klanjanju Allahova Poslanika, ﷺ.*

باب النَّهي عن مُبادرةِ الإمام بالتَّكبير وغيرِه

٢٧٥ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قال: كانَ رسولُ اللَّهِ ﷺ يُعَلِّمنا؛ يَقولُ: «لا تُبادِروا الإمامَ: إذا كَبَّرَ؛ فكَبِّروا، وإذا قالَ: ﴿وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾﴾ [الفاتحة: ٧]؛ فَقولوا: آمينَ، وإذا رَكَعَ؛ فارْكَعوا، وإذا قالَ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ؛ فَقولوا: رَبَّنا لكَ الحَمْدُ».

ZABRANA PRESTIZANJA IMAMA TEKBIROM I DRUGIM

275. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *bi nas podučavao govoreći:* ***Nemojte preduhitriti imama. Kada on donese tekbir i vi ga donesite. Kada kaže:***

وَلَا الضَّآلِّينَ

Veleddallin,[1]

recite: **Amin!** ***Kada učini ruku, i vi učinite. Kada rekne:*** **Semi'allahu limen hamideh,** ***recite:*** **Rabbena leke-l-hamd.**

باب ائتمام المأموم بالإمام

٢٧٦ - عن أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قال: سَقَطَ النبيُّ ﷺ عن فَرَسٍ، فجُحِشَ شِقُّهُ الأيمنُ، دَخَلْنا عليه نعودُهُ، فحَضَرَتِ الصَّلاةُ، فصَلَّى بِنا قاعِداً؛ فصَلَّيْنا وَراءَهُ قُعوداً، فلمَّا قَضى الصَّلاةَ؛ قالَ: «إنَّما جُعِلَ الإمامُ لِيُؤتَمَّ بهِ، فإذا كَبَّرَ؛ فكَبِّروا، وإذا سَجَدَ؛ فاسْجُدوا، وإذا رَفَعَ؛ فارْفَعوا، وإذا قالَ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ؛ فَقولوا: رَبَّنا ولكَ الحَمْدُ، وإذا صَلَّى قاعِداً؛ فصَلُّوا قُعوداً أَجْمَعينَ».

O OBAVEZNOSTI SLIJEĐENJA IMAMA

276. Enes b. Malik, ﷺ, rekao je: *Poslanik,* ﷺ, *jednom je pao s konja pa je zgrebao kožu na desnoj strani. Došli smo da ga obiđemo. Nastupilo je namasko vrijeme pa nam je klanjao sjedeći a i mi smo sjedeći klanjali.*

---

[1] *El-Fatiha, 7.*

Nakon što je završio namaz rekao je: ***Imam je postavljen da bi bio slijeđen. Kada donese tekbir, donesite i vi. Kada učini sedždu učinite i vi. Kada se digne, dignite se i vi. Kada rekne:*** **Semi'allahu limen hamideh,** ***recite:*** **Rabbena ve leke-l-hamd.** ***Kada klanja sjedeći, klanjajte i vi sjedeći.***

باب وَضْعُ اليَدَيْنِ إِحْداهما على الأخرى في الصَّلاةِ

٢٧٧ - عنْ وائِلِ بن حُجْرٍ رضيَ اللّهُ عنه؛ أنَّهُ رَأى النبيَّ ﷺ رَفَعَ يَدَيْه حينَ دَخَلَ في الصَّلاةِ، كَبَّرَ (وَصَفَ هَمَّامٌ: حِيالَ أُذُنَيْهِ)، ثمَّ الْتَحَفَ بِثَوْبِه، ثمَّ وَضَعَ يَدَهُ اليُمْنى على اليُسْرى، فلمَّا أرادَ أنْ يَرْكَعَ؛ أَخْرَجَ يَدَيْه مِنَ الثَّوْبِ، ثمَّ رَفَعَهُما، ثمَّ كَبَّرَ فرَكَعَ، فلمَّا قالَ: «سَمِعَ اللّهُ لِمَنْ حَمِدَه»؛ رَفَعَ يَدَيْهِ، فلمَّا سَجَدَ؛ سَجَدَ بَيْنَ كَفَّيْهِ.

STAVLJANJE JEDNE RUKE NA DRUGU U NAMAZU

277. Vail b. Hudžr, ﵁, rekao je: *Vidio sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da je podigao ruke kada je stupio u namaz i donio tekbir.* (Hemmam je opisao da ih je podigao naspram ušiju). *Zatim se omotao svojom odjećom i stavio svoju desnu ruku na lijevu. Kada bi htio učiniti sedždu, izvadio bi ruke iz odjeće a zatim bi ih podigao i izgovorio tekbir, a zatim učinio ruku.*

Kad bi rekao: Semi'allahu limen hamideh, podigao bi ruke. Kada bi činio sedždu, činio bi je između svojih šaka.[1]

---

[1] Ovo je dokaz da je greška spuštati lice na šake prilikom sedžde (op. prev.).

بابٌ ما يُقالُ بينَ التَّكْبيرِ والقِراءةِ

٢٧٨ - عنْ عليِّ بنِ أبي طالبٍ رضيَ اللّهُ عنهُ عنْ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ أنَّهُ كانَ إذا قامَ إلى الصَّلاةِ؛ قالَ: «وجَّهْتُ وَجْهِيَ للَّذي فَطَرَ السَّماواتِ والأرْضَ حَنيفاً وما أنا مِنَ المُشْرِكينَ، إنَّ صَلاتي ونُسُكي ومَحْيايَ ومَماتي للّهِ رَبِّ العالَمينَ، لا شَريكَ لهُ، وبِذٰلِكَ أُمِرْتُ، وأنا مِنَ المُسْلِمينَ. اللّهُمَّ أنتَ المَلِكُ، لا إلٰهَ إلا أنتَ، أنتَ رَبِّي، وأنا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسي، واعْتَرَفْتُ بِذَنْبي؛ فاغْفِرْ لي ذُنوبي جَميعاً؛ إنَّهُ لا يَغْفِرُ الذُّنوبَ إلا أنتَ، واهْدِني لأحْسَنِ الأخْلاقِ؛ لا يَهْدي لأحْسَنِها إلاّ أنتَ، واصْرِفْ عنّي سَيِّئَها؛ لا يَصْرِفُ عنّي سَيِّئَها إلاّ أنتَ، لَبَّيْكَ وسَعْدَيْكَ، والخَيْرُ كُلُّهُ في يَدَيْكَ، والشَّرُّ ليسَ إليكَ، أنا بكَ وإليكَ، تَبارَكْتَ وتَعالَيْتَ، أسْتَغْفِرُكَ وأتوبُ إليكَ».

وإذا رَكَعَ؛ قالَ: «اللّهُمَّ لكَ رَكَعْتُ، وبِكَ آمَنْتُ، ولكَ أسْلَمْتُ، خَشَعَ لكَ سَمْعي وبَصَري ومُخِّي وعَظْمي وعَصَبي».

وإذا رَفَعَ؛ قالَ: «اللّهُمَّ رَبَّنا لكَ الحَمْدُ، مِلْءَ السَّماواتِ ومِلْءَ الأرْضِ، ومِلْءَ ما بَيْنَهُما، ومِلْءَ ما شِئْتَ مِن شيءٍ بَعْدُ».

وإذا سَجَدَ؛ قالَ: اللّهُمَّ لكَ سَجَدْتُ، وبِكَ آمَنْتُ، ولكَ أسْلَمْتُ، سَجَدَ وَجْهي للَّذي خَلَقَهُ وصَوَّرَهُ وشَقَّ سَمْعَه وبَصَرَه، تَبارَكَ اللّهُ أحْسَنُ الخالِقينَ».

ثُمَّ يكونُ مِن آخِرِ ما يَقولُ بينَ التَّشَهُّدِ والتَّسْليمِ: «اللّهُمَّ اغْفِرْ لي ما قَدَّمْتُ، وما أخَّرْتُ، وما أسْرَرْتُ، وما أعْلَنْتُ، وما أسْرَفْتُ، وما أنتَ أعْلَمُ بِهِ مِنّي، أنتَ المُقَدِّمُ، وأنتَ المُؤَخِّرُ، لا إلٰهَ إلاّ أنتَ».

وفي روايةٍ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ إذا اسْتَفْتَحَ الصَّلاةَ؛ كَبَّرَ، ثمّ قالَ: «وَجَّهْتُ وَجْهِيَ. . .» إلى آخِرِه.

ŠTA SE UČI IZMEĐU TEKBIRA I UČENJA

278. Ali b. ebi Talib, ﵁, prenosi od Allahova Poslanika, ﷺ, da bi on, kada bi stupio u namaz, rekao: *Vedždžehtu vedžhije lillezi fetare-s-semavati ve-l-erda hanifen vema ene mine-l- mušrikin.*

(Okrećem svoje lice Onome koji je stvorio nebesa i Zemlju i ja nisam idolopoklonik.)

Inne salati ve nusuki ve mahjaje va memati lillahi rabbi-l-a'lemin, la šerike leh ve bizalike umirtu ve ene mine-l-muslimin. (Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, koji nema saučesnika; to mi je naređeno i ja sam od muslimana.)

Allahumme Ente-l-melik. La ilahe illa Ente. Ente Rabbi ve ene abduke. Zalemtu nefsi v'aterftu bizenbi, fagfir li zunubi džemi'an innehu la jagfiru-z-zunube illa Ente. Vehdini li ahseni-l-ahlak la jehdi li ahseniha illa Ente. Vasrif anni sejjieha, la jasrifu anni sejjieha illa Ente. (Allahu moj, Ti si vladar, nema boga osim Tebe. Ti si moj Gospodar a ja sam Tvoj rob. Ja sam sebi počinio nasilje. Ja priznajem svoj grijeh. Oprosti mi sve grijehe, jer ih niko drugi ne može oprostiti osim Tebe. Uputi me ka najljepšem moralu, jer samo Ti upućuješ ka njemu. Odvrati me od lošeg morala, jer samo me Ti možeš udaljiti od njega.)

Lebbejke ve s'adejk, ve-l-hajru kulluhu fi jedejk, ve-š-šerru lejse ilejk. Ene bike ve ilejk, tebarekte ve te'alejt. Estagfiruke ve etubu ilejk.

(Odazivam Ti se. Sve dobro je u Tvojim rukama, a zlo se Tebi ne pripisuje. Ti si me stvorio i Tebi ću se vratiti. Veličanstven si i Uzvišen. Od Tebe tražim oprosta i Tebi se kajem.)

Kada bi činio ruku učio bi: *Allahumme leke rek'atu, ve bike amentu, ve leke eslemtu, haše'a leke sem'i ve besari, ve muhi, ve azmi ve 'asabi.* (Allahu moj, Tebi činim ruku, u Tebe vjerujem, Tebi se predajem, Tebi su se ponizili moj sluh, vid, razum, kosti i nervi.)

Kada bi se digao sa rukua učio bi: *Allahumme Rabbena leke-l-hamdu mil'e-s-semavati ve mil'e-l-erdi, ve mil'e ma bejnehuma, ve mil'e ma ši'te min šej' in ba'd.* (Allahu moj, Gospodaru naš, neka je Tebi hvala koliko se mogu ispuniti nebesa, Zemlja i prostor između njih, i sve ono što želiš osim njih.)

Kada bi učinio sedždu učio bi: *Allahumme leke sedžedtu, vebike amentu, ve leke eslemtu, sedžede vedžhije lillezi halekahu ve savverehu, ve šekka sem'ahu ve besarehu. Tebarekellahu ahsene-l-halikin.*

(Allahu moj, Tebi sedždu činim, u Tebe vjerujem, Tebi se predajem. Moje lice je učinilo sedždu Onome koji ga je stvorio i oblikovao, koji mu je podario sluh i vid. Neka je slava najljepšem Stvoritelju.)

Posljednje što bi učio između sjedenja i predaje selama je: ***Allahummegfirli ma kaddemtu, ve ma ehhartu, vema esrertu, vema e'alentu, vema esreftu, vema Ente e'alemu bihi minni. Entel mukaddimu, ve Ente muehhiru, la ilahe illa Ente.*** **(Allahu moj, oprosti mi ono što sam prije radio i ono što ću poslije uraditi, oprosti mi ono što sam tajno i javno radio i u čemu sam pretjerivao. Ti si Prvi, Ti si Posljednji, nema boga osim Tebe.)**

U drugoj predaji stoji: Allahov Poslanik, ﷺ, kada bi počeo namaz[1] izgovorio bi tekbir a zatim rekao: ***Vedžehtu vedžhije*** - pa do kraja ove dove.

باب ترك الجهر بـ﴿بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ﴾

٢٧٩ - عن أنس رضي الله عنه؛ قال: صَلَّيْتُ مع رسولِ اللهِ ﷺ وأبي بكرٍ وعُمَرَ وعثمانَ رضي الله عنهم، فلم أسمعْ أحداً منهم يقرأ: ﴿بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ﴾.

O NEUČENJU BISMILLE
بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
(BISMILAHIR-RAHMANIR-RAHIM) NAGLAS

279. Enes, ﷺ, rekao je: *Klanjao sam za Allahovim Poslanikom, ﷺ, Ebu Bekrom, Omerom i Osmanom, ﷺ, i nijednog od njih nisam čuo da uči* ***Bismillu.***

[1] Namaz u ovom i u prethodnom rivajetu došao je u opštem obliku. Istina je da je u Darakutnijevom *Sunnenu* i još nekim zbirkama spomenut farz namaz. Riječi Ibn Hadžera u njegovom djelu *Bulugu-l-meram* nakon navođenja prvog rivajeta iz Muslimovog *Sahiha: U jednom od Muslimovih rivajeta se navodi da se ovo odnosi na noćni namaz,* su greške što se potkralo San'aniju, Ševkaniju i još nekim. Zbog toga osjećam obavezu da upozorim na to.

باب في ﴿بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ﴾

٢٨٠ - عنْ أنسٍ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: بَيْنا رسولُ اللهِ ﷺ ذاتَ يومٍ بينَ أظهُرِنا؛ إذْ أغفى إغفاءةً، ثمَّ رفعَ رأسَهُ مُتبسِّماً، فقُلْنا: ما أضحَكَكَ يا رسولَ اللهِ؟ قالَ: «نزلَتْ عليَّ آنِفاً سورةٌ»، (فقرأَ: ﴿بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ إِنَّآ أَعۡطَيۡنَٰكَ ٱلۡكَوۡثَرَ ١ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَٱنۡحَرۡ ٢ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ ٱلۡأَبۡتَرُ ٣﴾)». ثــمَّ قــالَ: «أتدرونَ ما الكوثرُ؟». فقُلْنا: اللهُ ورسولُهُ أعلمُ. قالَ: «فإنَّهُ نهرٌ وعدَنيهِ ربِّي عزَّ وجلَّ، عليهِ خيرٌ كثيرٌ؛ وهوَ حوضٌ تَرِدُ عليهِ أُمَّتي يومَ القيامةِ، آنيتُهُ عددُ النُّجومِ، فيُختلَجُ العبدُ منهم، فأقولُ: ربِّ! إنَّهُ مِن أُمَّتي، فيقولُ: ما تدري ما أحدثوا بعدَكَ».

O BISMILLI

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

(BISMILAHIR-RAHMANIR-RAHIM)

280. Enes, ﷺ, rekao je: *Jednoga dana dok je Allahov Poslanik,* ﷺ, *bio među nama zaspao je. Zatim je podigao glavu smiješeći se.*

Upitali smo: **Šta te je nasmijalo Allahov Poslaniče?**

Odgovorio je: **Objavljena mi je maloprije sura** - *pa ju je proučio:*

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِنَّآ أَعۡطَيۡنَٰكَ ٱلۡكَوۡثَرَ ١ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَٱنۡحَرۡ ٢ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ ٱلۡأَبۡتَرُ ٣

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog! Mi smo ti, uistinu, mnogo dobro dali, zato se Gospodaru svome moli i kurban kolji, onaj koji tebe mrzi sigurno će bez pomena ostati.[1]

Zatim je upitao: **A znate li šta je El-Kevser?**

Odgovorili smo: **Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju.**

[1] *El-Kevser, 1-3.*

Rekao je: ***To je rijeka koju mi je obećao Uzvišeni Allah, ﷻ. U njoj je veliko dobro. To je izvor s kojeg će piti moj ummet na Sudnjem danu. Broj njegovih posuda je kao broj zvijezda. Nekim ljudima će biti zabranjen dolazak do njega, pa ću ja reći: Gospodaru, oni su moj ummet! Reći će: Ti ne znaš šta su izmijenili poslije tebe.***

بابُ وُجوبُ القِراءَةِ بِأُمِّ القُرْآنِ في الصَّلاةِ

٢٨١ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «**مَنْ صَلَّى صَلاةً لمْ يَقرَأْ فيها بِأُمِّ القُرْآنِ؛ فهيَ خِداجٌ (ثلاثاً) غيرُ تَمامٍ**».

فقيلَ لأبي هُريرةَ: إنّا نَكونُ وَراءَ الإمامِ؟ فقالَ: اقْرَأْ بِها في نَفْسِكَ؛ فإنّي سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «**قالَ اللّهُ عزَّ وجلَّ: قَسَمْتُ الصَّلاةَ بَيْني وبَيْنَ عَبْدي نِصْفَيْنِ ولِعَبْدي ما سَأَلَ، فإذا قالَ العَبْدُ: ﴿ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ۝٢﴾؛ قالَ اللّهُ تعالى: حَمِدَني عَبْدي. وإذا قالَ: ﴿ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ۝٣﴾؛ قالَ اللّهُ تعالى: أَثْنَى عَلَيَّ عَبْدي. فإذا قالَ: ﴿مَٰلِكِ يَوْمِ ٱلدِّينِ ۝٤﴾؛ قالَ اللّهُ: مَجَّدَني عَبْدي (وقالَ مَرَّةً: فَوَّضَ إلَيَّ عَبْدي). وإذا قالَ: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝٥﴾؛ قالَ: هٰذا بَيْني وبَيْنَ عَبْدي ولِعَبْدي ما سَأَلَ. وإذا قالَ: ﴿ٱهْدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلْمُسْتَقِيمَ ۝٦ صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ ٱلْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ ۝٧﴾؛ قالَ: هٰذا لِعَبْدي، ولِعَبْدي ما سَأَلَ**».

OBAVEZNOST UČENJA FATIHE U NAMAZU

281. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Vjerovjesnik, ﷺ, rekao: ***Ko klanja namaz a ne prouči*** **Fatihu,** ***taj namaz mu je nepotpun.*** To je ponovio tri puta.

Ebu Hurejre, ؓ, je upitan: *Ali mi klanjamo za imamom!?*

On je odgovorio: *Prouči je u sebi, jer sam čuo Allahovog Poslanika, ﷺ, kako kaže da je Allah Uzvišeni rekao:* ***Podijelio sam namaz između***

mene i Moga roba na dva dijela i Mom robu pripada šta bude tražio. Pa kada prouči*[1] *moj rob:

ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٢

(Tebe, Allaha, Gospodara svjetova hvalimo)

Allah Uzvišeni kaže: Moj rob Mi zahvaljuje! *Kada prouči:*

ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ٣

(Milostivog, Samilosnog)

Allah Uzvišeni kaže: Moj rob Me hvali! *Kada prouči:*

مَٰلِكِ يَوۡمِ ٱلدِّينِ ٤

(Vladara Dana sudnjeg)

Allah Uzvišeni kaže: Moj rob Me veliča! (a u drugoj predaji: *Povjerio Mi se Moj rob!*). *Kada prouči:*

إِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَإِيَّاكَ نَسۡتَعِينُ ٥

(Tebe obožavamo i od Tebe pomoć tražimo)

kaže: Ovo je između Mene i Moga roba, njemu pripada ono što je tražio! A *kada prouči:*

ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ ٦

صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ ٧

(Uputi nas na pravi put. Na put onih kojima si milost Svoju darovao, a ne onih koji su protiv sebe srdžbu izazvali niti onih koji su zalutali)

kaže: Ovo je za Moga roba. Njemu pripada ono što je tražio!

[1] *El-Fatiha, 2-7.*

باب القِراءَة بِما تيَسَّرَ

٢٨٢ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ دَخلَ المَسْجِدَ فدَخلَ رَجُلٌ فصَلّى، ثمَّ جاءَ فسَلَّمَ على رسولِ اللّهِ ﷺ، فرَدَّ رسولُ اللّهِ ﷺ عليهِ السَّلامَ، فقالَ: «ارْجِعْ فَصَلِّ؛ فإنَّكَ لمْ تُصَلِّ». فرَجَعَ الرَّجُلُ فصَلّى كَما كانَ صَلّى، ثمَّ جاءَ إلى النبيِّ ﷺ، فسَلَّمَ عليهِ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «وعَلَيْكَ السَّلامُ». ثمَّ قالَ: «ارْجِعْ فَصَلِّ؛ فإنَّكَ لمْ تُصَلِّ». حتّى فَعَلَ ذٰلكَ ثلاثَ مرّاتٍ، فقالَ الرَّجُلُ: والذي بَعَثَكَ بالحَقِّ؛ ما أُحْسِنُ غيرَ هٰذا؛ عَلِّمْني. قالَ: «إذا قُمْتَ إلى الصَّلاةِ؛ فكَبِّرْ، ثمَّ اقْرأْ ما تَيَسَّرَ مَعَكَ مِن القُرْآنِ، ثمَّ ارْكَعْ حتّى تَطْمَئِنَّ راكِعاً، ثمَّ ارْفَعْ حتّى تَعْتَدِلَ قائِماً، ثمَّ اسْجُدْ حتّى تَطْمَئِنَّ ساجِداً، ثمَّ ارْفَعْ حتّى تَطْمَئِنَّ جالِساً، ثمَّ افْعَلْ ذٰلكَ في صَلاتِكَ كُلِّها».

UČENJE ONOG ŠTO SE ZNA IZ KUR'ANA

282. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, jednom je ušao u džamiju a iza njega je došao neki čovjek i klanjao. Nakon što je završio namaz došao je Poslaniku, ﷺ, i nazvao selam. Allahov Poslanik, ﷺ, odgovorio je na selam i rekao:* **Vrati se i klanjaj, jer ti nisi klanjao!**

Čovjek se vratio i klanjao kao i prvi put, a zatim je došao Poslaniku, ﷺ, i nazvao selam.

Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao: **Ve 'alejke-s-selam**, *a zatim mu je rekao:* **Vrati se i klanjaj, jer ti nisi klanjao!** *Tako je s njim postupio tri puta.*

Čovjek je na kraju rekao: **Tako mi Onog koji te je poslao sa Istinom, ja ne znam na ljepši način klanjati, pa me poduči!**

Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Kada hoćeš da klanjaš, izgovori tekbir, a zatim uči u namazu što znaš od Kur'ana. Nakon toga učini ruku i smiri se na rukuu. Zatim se digni sa rukua i potpuno se ispravi. Zatim učini sedždu i potpuno se umiri. Zatim se digni sa sedžde i smiri se u sjedećem položaju. A zatim tako postupi u svim svojim namazima.***

باب القراءة خلف الإمام

٢٨٣ - عن عمران بن حصين رضي الله عنهما؛ قال: صلى بنا رسول الله ﷺ صلاة الظهر أو العصر، فقال: «أيكم قرأ خلفي ﴿سَبِّحِ ٱسْمَ رَبِّكَ ٱلْأَعْلَى﴾». فقال رجل: أنا، ولم أرد بها إلا الخير. قال: «قد علمت أن بعضكم خالجنيها».

UČENJE ZA IMAMOM

283. Imran b. Husajn, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, nam je klanjao podne ili ikindiju, pa je upitao:* ***Ko je od vas iza mene učio Sebbihisme rabbikel e'ala?***[1]

Neki čovjek je rekao: **Ja sam, ali time ništa loše nisam želio.** Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Primijetio sam da mi neko smeta.***

باب التحميد والتأمين

٢٨٤ - عن أبي هريرة رضي الله عنه؛ أن رسول الله ﷺ قال: «إذا أمن الإمام؛ فأمنوا؛ فإنه من وافق تأمينه تأمين الملائكة؛ غفر له ما تقدم من ذنبه». قال ابن شهاب: وكان رسول الله ﷺ يقول: «آمين».

ZAHVALJIVANJE I IZGOVOR RIJEČI AMIN

284. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada imam izgovori* amin *i vi izgovorite. Uistinu, onome čiji izgovor riječi* amin *se podudari s izgovorom meleka biće mu oprošteni prošli grijesi.***

Ibn Šihab je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi govorio:* **Amin.**

---

[1] Suretul *El-A'la* (op. prev.).

بابُ القِراءَةِ في صَلاةِ الصُّبحِ

٢٨٥ ـ عنْ سِماكِ بنِ حَرْبٍ؛ قالَ: سَأَلْتُ جابِرَ بنَ سَمُرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ عنْ صَلاةِ النبيِّ ﷺ؟ فقالَ: كانَ يُخَفِّفُ الصَّلاةَ، ولا يُصَلِّي صَلاةَ هؤُلاءِ. قالَ: وأَنْبَأَني أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كانَ يَقْرأُ في الفَجْرِ بـ ﴿قٓ وَٱلْقُرْءَانِ ٱلْمَجِيدِ﴾ ونَحْوِها.

UČENJE NA SABAH-NAMAZU

285. Semak b. Harb rekao je: Pitao sam Džabira b. Semurea, ﷺ, o Poslanikovom, ﷺ, namazu, pa mi je rekao: *On bi olakšavao namaz i ne bi klanjao namazom onih.*[1]

Rekao mi je, da bi Allahov Poslanik, ﷺ, učio na sabahu **suru Kaf, vel Kur'anil medžid** i suru sličnu toj.

بابٌ في القِراءَةِ في الظُّهرِ والعَصْرِ

٢٨٦ ـ عنْ أَبي قَتادَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُصَلِّي بِنا فيَقْرَأُ في الظُّهرِ والعَصْرِ: في الرَّكْعَتَيْنِ الأولَيَيْنِ بِفاتِحَةِ الكِتابِ وسُورَةٍ، ويُسْمِعُنا الآيَةَ أَحْياناً، ويَقرَأُ في الرَّكْعَتَيْنِ الأُخْرَيَيْنِ بِفاتِحَةِ الكِتابِ.

ŠTA SE UČI NA PODNE-NAMAZU I IKINDIJI

286. Ebu Katade, ﷺ, prenosi da bi Allahov Poslanik, ﷺ, kad bi nam klanjao podne i ikindiju-namaz, učio na prva dva rekjata **Fatihu** i neku suru. Ponekad bi neki ajet učio glasno da smo ga čuli. Na zadnja dva rekjata bi učio **Fatihu**.

---

[1] Koji predugo uče (op. prev.).

٢٨٧ - عنْ أَبي سَعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ كان يَقْرَأُ في صَلاةِ الظُّهْرِ: في الرَّكْعَتَيْنِ الأولَيَيْنِ في كلِّ رَكْعَةٍ قَدْرَ ثَلاثينَ آيَةً وفي الأُخْرَيَيْنِ قَدْرَ قِراءَةِ خَمْسَ عَشْرَةَ آيَةً، (أَوْ قالَ: نِصْفَ ذٰلِكَ) ، وفي العَصْرِ: في الرَّكْعَتَيْنِ في كُلِّ رَكْعَةٍ قَدْرَ قِراءَةِ خَمْسَ عَشْرَةَ آيَةً وفي الأُخْرَيَيْنِ قَدْرَ نِصْفِ ذٰلكَ.

287. Ebu Se'id el-Hudri, ﵁, rekao je: *Poslanik,* ﷺ, *bi na prva dva rekjata podne-namaza učio oko trideset ajeta a na zadnja dva rekjata oko petnaest ajeta.*

Ili je rekao: *Polovinu od toga.*

Na ikindiji bi učio na prva dva rekjata oko petnaest ajeta a na druga dva polovinu toga.

بابُ القِراءَةِ في صَلاةِ المَغْرِبِ

٢٨٨ - عنِ ابنِ عبّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: إنَّ أُمَّ الفَضْلِ بنتَ الحارِثِ سَمِعَتْه وهوَ يَقْرَأُ: ﴿وَٱلْمُرْسَلَٰتِ عُرْفًا ①﴾، **فقالَتْ: يا بُنَيَّ! لقدْ ذَكَّرْتَني بِقِراءَتِكَ هٰذِهِ السُّورَةَ؛ إنَّها لآخِرُ ما سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يَقْرأُ بِها في المَغْرِبِ.**

UČENJE NA AKŠAM-NAMAZU

288. Ibn Abbas, ﵄, rekao je: Umm el-Fadl, kćerka el-Harisova, čula me kad sam učio **Vel-Murselati 'urfa**[1], pa mi je rekla: *Sinko, svojim učenjem ove sure probudio si u meni sjećanje. Ova sura je posljednje što sam čula od Allahovog Poslanika,* ﷺ, *kada ju je učio na akšam-namazu.*

---

[1] Sura *El-Murselat* (op. prev.).

بابُ القِراءَةُ في العِشاءِ الآخِرَةِ

٢٨٩ - عنْ جابرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ قالَ: كانَ مُعاذٌ يُصَلّي معَ النبيِّ ﷺ، ثمَّ يأتي فيَؤُمُّ قَوْمَهُ، فصَلّى لَيْلَةً معَ النبيِّ ﷺ العِشاءَ، ثمَّ أتى قَوْمَهُ فأمَّهُم، فافْتَتَحَ بِسورَةِ البَقَرَةِ، فانْحَرَفَ رَجُلٌ فسَلَّمَ، ثمَّ صلّى وَحْدَهُ وانْصَرَفَ. فقالوا لهُ: نافَقْتَ يا فُلانُ! قالَ: لا واللّهِ، ولآتِيَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ؛ فلأُخْبِرَنَّهُ. فأتى رسولَ اللّهِ ﷺ، فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! إنّا أصْحابُ نَواضِحَ، نَعْمَلُ بالنَّهارِ، وإنَّ مُعاذاً صلّى مَعَكَ العِشاءَ، ثمَّ أتى فافْتَتَحَ بِسورَةِ البَقَرَةِ. فأقْبَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ على مُعاذٍ، فقالَ: «يا مُعاذُ! أفتّانٌ أنتَ؟ اقرأْ بِكَذا واقرأْ بِكَذا». قالَ سُفيانُ: فقُلْتُ لعمرو: إنَّ أبا الزُّبيرِ حدَّثَنا عن جابرٍ؛ أنَّهُ قالَ: «اقرأْ: ﴿والشَّمسِ وضُحَاهَا﴾، ﴿والضُّحى﴾، ﴿واللّيلِ إذا يَغْشى﴾، و﴿سبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الأعلى﴾»، فقالَ عمرٌو: نَحْوَ هٰذا.

UČENJE NA ZADNJOJ[1] JACIJI NAMAZU

289. Džabir, ﵁, je rekao: *Mu'az bi klanjao s Poslanikom,* ﷺ, *a zatim bi dolazio i klanjao narodu. Jedne noći je klanjao s Poslanikom,* ﷺ, *jaciju, a zatim došao svom narodu i klanjao im. Počeo je učiti suru* ***El-Bekare***.

Nakon izvjesnog vremena neki čovjek se izdvojio, predao selam, zatim klanjao sam i otišao. Rekli su mu: *Čovječe, postao si licemjer.*

Odgovorio je: *Nisam, tako mi Allaha. Sigurno ću otići Allahovom Poslaniku,* ﷺ, *i obavijestiti ga o tome.* Došao je kod Allahova Poslanika, ﷺ, i rekao mu: *Allahov Poslaniče, mi smo zemljoradnici, radimo u toku dana, a Mu'az klanja s tobom jaciju a onda dođe pa nam uči sure* ***El-Bekare***. Allahov Poslanik, ﷺ, okrenu se Mu'azu i reče mu: ***Mu'aze, zar ti odgoniš ljude od vjere?! Uči to i to! Uči to i to!***

Sufjan je rekao: Rekao sam Amru: Ebu Zubejr nam je prenio od Džabira da je rekao: ***Uči: Veššemsi ve duhaha, Ve dduha, Vellejli iza jagša, Sebbihisme rabbikel e'ala.*** [2] Amr kaže: *Slično ovome.*

---

[1] Misli se na jaciju, a nazvana je tako zbog toga što se i za akšam kaže jacija (op. prev.).

[2] Sure: *Eš-Šems, Ed-Duha, El-Lejl i El-A'la.*

باب النَّهيِ عن سَبْقِ الإمامِ بالرُّكوعِ والسُّجودِ

٢٩٠ - عن أنسٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: صَلَّى بِنا رسولُ اللَّهِ ﷺ ذاتَ يَوم، فلمَّا قَضى الصَّلاةَ؛ أَقْبَلَ عَلَيْنا بِوَجْهِهِ، فقالَ: «أيُّها النَّاسُ! إنِّي إمامُكُم؛ فَلا تَسْبِقوني بالرُّكوعِ ولا بالسُّجودِ ولا بالقِيامِ ولا بالانْصِرافِ؛ فإنِّي أَراكُمْ مِن أَمامي ومِن خَلْفي». ثُمَّ قالَ: «والَّذي نَفْسُ محمدٍ بِيَدِهِ؛ لو رَأَيْتُم ما رَأَيْتُ؛ لَضَحِكْتُمْ قَليلاً، ولَبَكَيْتُم كَثيراً». قالوا: وما رَأَيْتَ يا رسولَ اللَّهِ؟ قالَ: «رَأَيْتُ الجنَّةَ والنَّارَ».

ZABRANA PRETICANJA IMAMA NA RUKUU I SEDŽDI

290. Enes, ﷺ, rekao je: *Jednog dana nam je klanjao Allahov Poslanik, ﷺ. Nakon što je završio namaz, okrenuo se prema nama i rekao:* ***Ljudi, ja sam vaš imam, zato me nemojte preticati na rukuu, sedždi, kijamu niti selamu, jer ja vas vidim ispred i iza sebe.***

Zatim je rekao: ***Tako mi Onoga u čijoj je ruci život Muhammedov, da ste vidjeli ono što sam ja vidio, malo biste se smijali a mnogo biste plakali.***

Upitali su: **Allahov Poslaniče, šta si vidio?**

Odgovorio je: ***Vidio sam Džennet i Džehennem.***

باب النَّهيِ عن رَفْعِ الرَّأْسِ قَبْلَ الإمامِ

٢٩١ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «ما يَأْمَنُ الذي يَرْفَعُ رَأْسَهُ في صَلاتِهِ قَبْلَ الإمامِ أَنْ يُحَوِّلَ اللَّهُ صُورَتَهُ في صُورةِ حِمارٍ».

ZABRANA DIZANJA GLAVE PRIJE IMAMA

291. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao:

Nije siguran onaj koji diže glavu u namazu prije imama da mu je Allah neće pretvoriti u magareću.

بابُ التَّطبيقِ في الرُّكوعِ

٢٩٢ - عنِ الأسْوَدِ وعَلْقَمَةَ؛ قالا: أتَيْنا عبدَاللهِ بنَ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ في دارِهِ، فقالَ: أصَلّى هٰؤلاءِ خَلْفَكُم؟ فقُلْنا: لا. قالَ: فقُوموا فصَلُّوا. فلَم يَأمُرْنا بِأذانٍ ولا إقامَةٍ. قالَ: وذَهَبْنا لِنَقومَ خلْفَهُ، فأخَذَ بِأيْدِينا، فجَعَلَ أحَدَنا عنْ يَمينِهِ والآخَرَ عنْ شِمالِهِ. قالَ: فلمَّا رَكَعَ؛ وضعْنا أيْدِيَنا على رُكَبِنا. قالَ: فضرَبَ أيْدِيَنا، وطَبَّقَ بينَ كفَّيْهِ، ثمَّ أدْخَلَهُما بينَ فَخِذَيْهِ. قالَ: فلمَّا صَلّى؛ قالَ: إنَّهُ سَيَكونُ عليكُم أُمَراءُ يُؤخِّرونَ الصَّلاةَ عنْ مِيقاتِها، ويَخْنِقُونَها إلى شَرَقِ المَوْتى، فإذا رَأيْتُموهُم فعَلوا ذٰلكَ؛ فصَلُّوا الصَّلاةَ لِميقاتِها، واجْعَلوا صَلاتَكُم مَعَهُم سُبْحَةً، وإذا كُنتُمْ ثَلاثَةً؛ فصَلُّوا جَميعاً، وإذا كُنتُم أكْثَرَ مِن ذٰلكَ، فلْيَؤُمَّكُم أحَدُكُم، وإذا رَكَعَ أحَدُكُم؛ فلْيَفْرِشْ ذِراعَيْهِ على فَخِذَيْهِ، ولْيَحْنِ، ولْيُطَبِّقْ بينَ كَفَّيْهِ، فلَكَأنّي أنْظُرُ إلى اخْتِلافِ أصابِعِ رسولِ اللّهِ ﷺ، فأراهُم.

STAVLJANJE RUKU MEĐU STEGNA NA RUKUU

292. El-Esved i 'Alkame su rekli: Došli smo kod Abdullaha b. Mes'uda, ﷺ, u njegovu kuću, pa nas je upitao: *Jesu li ovi klanjali za vama?*

Odgovorili smo: *Nisu.*

Rekao je: *Ustanite i klanjajte!*

Nije nam naredio da proučimo ni ezan niti ikamet. Htjeli smo da stanemo iza njega, pa nas je uzeo za ruke i jednog postavi sa svoje desne a drugog s lijeve strane. Kada je činio ruku stavili smo ruke na koljena. On nas je udario po rukama, sastavio je svoje šake i stavio ih među stegna.

Kada je klanjao rekao je: **Vama će vladati vladari koji će odgađati namaz i neće ga klanjati u pravo vrijeme. Odgađaće ga sve do pred zalazak Sunca. Kada vidite da to rade, klanjajte namaz u njegovo pravo vrijeme, a svoj namaz s njima učinite nafilom. Kada vas bude trojica, stanite zajedno u jedan saf. Ako vas bude više od toga neka jedan od vas pređe ispred vas i bude imam. Kada neko od**

vas čini ruku, neka stavi laktove na stegna, neka se sagne i neka sastavi svoje šake. Ja kao da gledam u isprepletenost prstiju Allahova Poslanika, ﷺ, pa im je to pokazao.[1]

بابُ وَضْعُ اليَدَيْنِ على الرُّكَبِ ونَسْخُ التَّطْبيقِ

٢٩٣ - عن مُصعب بن سعدٍ، قالَ: صَلَّيْتُ إلى جَنْبِ أبي. قالَ: وَجَعَلْتُ يَدَيَّ بينَ رُكْبَتَيَّ، فقالَ لي أبي: اضرِبْ بِكَفَّيْكَ على رُكْبَتَيْكَ. قالَ: ثُمَّ فعلْتُ ذٰلكَ مَرَّةً أُخرى، فضَرَبَ يَدَيَّ، وقالَ: إنَّا نُهينا عنْ هٰذا، وأُمِرْنا بِأَنْ نَضْرِبَ بالأكُفِّ على الرُّكَبِ.

STAVLJANJE RUKU NA KOLJENA I DEROGIRANJE PRETHODNOG NAČINA KLANJANJA

293. Mus'ab b. Se'id rekao je: *Klanjao sam pored svog oca. Stavio sam ruke između svojih stegana pa mi je rekao otac:* ***Pritisni šakama svoja koljena.***

Zatim sam to ponovo uradio pa me je udario po rukama i rekao: ***Nama je to zabranjeno. Naređeno nam je da pritisnemo šakama svoja koljena.***

[1] Treba znati da u ovom hadisu ima onog što je derogirano, zato je nužno na to ukazati. Prvo: Stajanje dvojice s desne i lijeve strane imama. Sunnet je da stanu iza imama. To se jasno vidi iz hadisa koji prenosi Džabir koji će doći u poglavlju *Fada'il,* (1537) 3116. Drugo: Način stavljanja ruku na rukuu (tatbik). Sunnet je da se šakama obuhvate koljena na rukuu, kao što ćemo vidjeti u slijedećem poglavlju. Treće: Učenje ezana i ikameta za onoga ko ih je čuo. Objasnio sam, u predajama hadisa koji govori o neispravnom klanjanju nekog čovjeka, da mu je Poslanik, ﷺ, naredio da uči ezan i ikamet.

بابٌ ما يُقالُ في الرُّكوعِ والسُّجودِ

٢٩٤ ـ عَنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُكثِرُ أَنْ يَقولَ في رُكوعِهِ وسُجودِهِ: «سُبْحانَكَ اللّهُمَّ رَبَّنا وبِحَمْدِكَ، اللّهُمَّ اغْفِرْ لي»؛ يَتَأَوَّلُ القُرْآنَ.

ŠTA SE UČI NA RUKUU I SEDŽDI

294. Aiša, ﵂, je rekla: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *bi mnogo na rukuu i sedždi učio:* ***Subhanekellahumme rabbena ve bihamdike, Allahummegfirli (Neka je Tebi slava i hvala Godpodaru naš. Allahu moj, oprosti mi.)*** *- primjenjujući ono što mu je naređeno.*[1]

بابٌ النَّهيُ عنِ القِراءَةِ في الرُّكوعِ والسُّجودِ

٢٩٥ ـ عنِ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كَشَفَ رسولُ اللّهِ ﷺ السِّتارَةَ، والنَّاسُ صُفوفٌ خَلْفَ أَبي بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، فقالَ: «أيُّها النَّاسُ! إنَّهُ لم يَبْقَ مِن مُبَشِّراتِ النُّبُوَّةِ إلاَّ الرُّؤيا الصَّالِحَةُ يَراها المُسْلِمُ أَوْ تُرى لَهُ، ألا وإنِّي نُهيتُ أَنْ أَقرأَ القُرْآنَ راكِعاً أَوْ ساجِداً: فأمَّا الرُّكوعُ؛ فعَظِّموا فيهِ الرَّبَّ تبارَكَ وتَعالى، وأمَّا السُّجودُ؛ فاجْتَهِدوا في الدُّعاءِ، فقَمِنٌ أَنْ يُسْتَجابَ لكُمْ».

ZABRANA UČENJA KUR'ANA NA RUKUU I SEDŽDI

295. Ibn Abbas, ﵄, rekao je: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *podigao je zavjesu dok su ljudi bili poredani iza Ebu Bekra,* ﵁, *u safovima, pa je rekao:* ***Ljudi, od vjesnika poslanstva su ostali samo istiniti snovi koje musliman vidi u snu ili koji mu se pokažu. Meni je, doista, zabranjeno da učim Kur'an dok sam na rukuu i sedždi. Što se tiče rukua, veličajte***

---

[1] Misli se na kuranski ajet:

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُۥ كَانَ تَوَّابًۢا ﴿٣﴾

I veličaj Gospodara svoga hvaleći Ga, i moli Ga da ti oprosti. En-Nasr, 3.

na njemu Gospodara. A što se tiče sedžde, trudite se da što više učite dove na njoj, jer na tom mjestu dolikuje da vam dova bude uslišana.

باب ما يقول إذا رفع رأسه من الركوع

٢٩٦ - عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه؛ قال: كان رسول الله ﷺ إذا رفع رأسه من الركوع؛ قال: «ربنا لك الحمد ملء السماوات والأرض وما بينهما، وملء ما شئت من شيء بعد، أهل الثناء والمجد، أحق ما قال العبد، وكلنا لك عبد، لا مانع لما أعطيت، ولا معطي لما منعت، ولا ينفع ذا الجد منك الجد».

ŠTA SE UČI KADA SE DIGNE SA RUKUA

296. Ebu Se'id b. el-Hudri, ﵁, je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, kada bi podigao glavu sa rukua, učio bi:* ***Rabbena leke-l-hamdu mil'e-s-semavati ve-l-erdi ve ma bejnehuma ve mil'e ma ši'te min šej' in b'adu, ehle-s-senai ve-l-medždi, ehakku ma kale-l-'abdu, ve kulluna leke abdun. La mani'a lima e'atejte, vela m'utije lima men'ate vela jenfe'u ze-l-džeddi minke-l- džeddi.***

(Gospodaru naš, neka Ti je hvala koliko se mogu napuniti nebesa i Zemlja i prostor između njih. Neka Ti je hvala koliko se može napuniti bilo šta drugo mimo njih od onoga što Ti želiš. Ti si Jedini dostojan hvale i slave. To je najistinitije što može reći rob, a svi smo mi Tvoji robovi. Nema toga ko može spriječiti ono što si Ti dao, niti ima toga ko može dati ono što si Ti zabranio. Bogatašu i ugledniku njegov dunjaluk i ugled kod Tebe neće koristiti.)

بابٌ فَضلُ السُّجودِ والتَّرغيبُ في الإكْثارِ منهُ

٢٩٧ ـ عنْ مَعْدانَ بنِ أبي طَلْحَةَ اليَعْمَرِيِّ؛ قالَ: لَقيتُ ثَوْبانَ مَوْلى رسولِ اللّهِ ﷺ، فقلتُ: أَخْبِرْني بِعَمَلٍ أعْمَلُهُ يُدْخِلُني اللّهُ بهِ الجَنَّةَ (أو قالَ قلتُ: بِأَحَبِّ الأعْمالِ إلى اللّهِ). فسَكَتَ، ثمَّ سَأَلْتُهُ؟ فسَكَتَ، ثمَّ سَأَلْتُهُ الثَّالِثَةَ؟ فقالَ: سَأَلْتُ عنْ ذٰلكَ رسولَ اللّهِ ﷺ؟ فقالَ: **«عليكَ بِكَثْرَةِ السُّجودِ للّهِ عزَّ وجلَّ، فإنَّكَ لا تَسْجُدُ للّهِ عزَّ وجلَّ سَجْدَةً؛ إلاَّ رَفَعَكَ اللّهُ بِها دَرَجَةً، وحَطَّ عنكَ بِها خَطيئَةً»**.

قالَ مَعْدانُ: ثمَّ لَقِيتُ أَبا الدَّرداءِ، فسَأَلْتُهُ، فقالَ لي مِثْلَ ما قالَ ثَوْبانُ.

VAŽNOST SEDŽDE I PODSTICANJE DA SE ŠTO VIŠE ČINI

297. M'adan b. ebi Talha el-J'ameri je rekao: *Sreo sam Sevbana, oslobođenog roba Allahovog Poslanika,* ﷺ, *pa sam mu rekao:* **Reci mi neko djelo, kojim će me, ako ga budem radio, Allah uvesti u Džennet.** Ili je rekao: Rekao sam: **Najdraže djelo Allahu.**

Šutio je. Ponovo sam ga upitao pa je i dalje šutio. Zatim sam ga upitao treći put pa je rekao: O tome sam pitao Allahovog Poslanika, ﷺ, *pa je rekao:* ***Čini što više sedždu Allahu,* ﷻ*. Za svaku sedždu koju budeš učinio u ime Allaha, Allah će ti podignuti stepen i izbrisat će ti grijeh.***

M'adan je rekao: *Nakon toga sam sreo Ebu Derdaa i upitao ga o tome pa mi je rekao isto što i Sevban.*

بابُ الدُّعاءِ في السُّجودِ

٢٩٨ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: **«أَقْرَبُ ما يَكونُ العَبْدُ مِن رَبِّهِ وهُو ساجِدٌ؛ فأَكْثِروا الدُّعاءَ»**.

DOVA NA SEDŽDI

298. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Allahov rob nabliži je svome Gospodaru kada je na sedždi; zato, dok ste u tom položaju, učite što više dove.***

باب على كَمْ يَسْجُدُ

٢٩٩ - عن ابنِ عَبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهما: أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ قالَ: «أُمِرْتُ أنْ أسْجُدَ على سَبْعَةِ أعْظُمٍ: الجَبْهَةِ (وأشارَ بيدِهِ على أنفِهِ)، واليَدَيْنِ، والرِّجْلَيْنِ، وأطْرافِ القَدَمَيْنِ، ولا نَكْفِتَ الثِّيابَ ولا الشَّعْرَ».

NA KOLIKO UDOVA SE ČINI SEDŽDA

299. Ibn Abbas, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Naređeno mi je da činim sedždu na sedam udova: Na čelu, (a rukom je pokazao na svoj nos), na rukama, koljenima i na nožnim prstima, ne zagrćući odjeću niti kosu.***

باب الاعْتدالُ في السُّجودِ ورَفْعُ المِرْفَقَيْنِ

٣٠٠ - عنْ أنَسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «اعْتَدِلوا في السُّجُودِ، ولا يَبْسُطْ أحَدُكُمْ ذِراعَيْهِ انْبِساطَ الكَلْبِ».

ISPRAVLJANJE NA SEDŽDI I PODIZANJE LAKTOVA

300. Enes, ﵁, je prenio da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ispravite se na sedždi i neka niko od vas ne pruža svoje laktove kao što ih pruža pas.***

بابُ التَّجْنِيحِ في السُّجودِ

٣٠١ - عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ مالكٍ بنِ بُحَيْنَةَ رضيَ اللّهُ عنهما: أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ كانَ إذا صَلَّى؛ فَرَّجَ يَدَيْهِ عن إبْطَيْهِ، حتَّى يَبدوَ بَياضُ إبْطَيْهِ.

ŠIRENJE RUKU NA SEDŽDI

301. Abdullah b. Malik b. Buhajne, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, kada bi klanjao*[1], *raširio bi ruke toliko da bi se ukazala bjelina njegovih pazuha.*

بابُ صِفَةِ الجُلوسِ في الصَّلاةِ

٣٠٢ - عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ الزُّبَيْرِ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالَ: كانَ رسولُ اللهِ ﷺ إذا قَعَدَ في الصَّلاةِ؛ جَعَلَ قَدَمَهُ اليُسْرى بينَ فَخِذِهِ وساقِهِ، وفَرَشَ قَدَمَهُ اليُمْنى، وَوَضَعَ يَدَهُ اليُسْرى على رُكْبَتِهِ اليُسْرى، وَوَضَعَ يَدَهُ اليُمْنى على فَخِذِهِ اليُمْنى، وأشارَ بإصْبَعِهِ.

NAČIN SJEDENJA U NAMAZU

302. Abdullah b. Zubejr, ﷺ, rekao je: *Kada bi Allahov Poslanik, ﷺ, sjeo u namazu stavio bi lijevu nogu između svog stegna i potkoljenice (desne noge) a položio bi desnu nogu*[2]. *Svoju lijevu ruku bi stavio na lijevo koljeno a desnu ruku na desno stegno i išaretio bi svojim prstom.*

---

[1] Osnova je: **kada bi bio na sedždi**, kako se nalazi u *Buhariji* i *Muslimu*. U Muslimovoj predaji tekstualno stoji: *Kada bi bio na sedždi, odvojio bi ruke od pazuha toliko da vidim bijelinu njegovih pazuha.*

[2] Ovom prilikom Poslanik, ﷺ, nije držao stopalo desne noge polupodvijeno zategnutih prstiju, kao što je to činio u većini slučajeva. Nevevijev komentar Muslima, V džuz, 82. str. (op. prev.).

بابُ الإقعاءِ على القَدَمَيْنِ

٣٠٣ ـ عنْ طاوُس؛ قال: قُلْنا لابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما في الإقْعاءِ على القَدَمَيْنِ؟ فقالَ: هي السُّنَّةُ. فقُلْنا لهُ: إنَّا لَنَراهُ جَفاءً بالرَّجُلِ! فقالَ ابنُ عبَّاسٍ: بلْ هيَ سُنَّةُ نَبيِّك ﷺ.

SJEDENJE NA PETAMA

303. Tavus je rekao: *Pitali smo Ibn Abbasa,* ﵄*, o sjedenju*[1] *na stopalima, pa je rekao:* **To je sunnet.**

Rekli smo mu: *Mi u tome vidimo poteškoću za čovjeka.*

Ibn Abbas je rekao: **Ne, već je to sunnet vašeg Poslanika,** ﷺ**.**

[1] U namazu (op. prev.).

بابُ التَّشَهُّدِ في الصَّلاةِ

٣٠٤ ـ عن حِطَّانَ بنِ عبدِاللّهِ الرَّقاشِيِّ؛ قالَ: صَلَّيْتُ معَ أبي موسى رضيَ اللّهُ عنهُ صَلاةً، فلمَّا كانَ عندَ القَعْدَةِ؛ قالَ رَجُلٌ مِن القَوْمِ: أُقِرَّتِ الصَّلاةُ بالبِرِّ والزَّكاةِ!

قالَ: فلمَّا قَضى أبو موسى الصَّلاةَ وسَلَّمَ؛ انصَرَفَ، فقالَ: أيُّكُمُ القائِلُ كَلِمَةَ كَذا وكَذا؟ قالَ: فأَرَمَّ القَوْمُ. ثمَّ قالَ: أيُّكُمُ القائِلُ كَلِمَةَ كَذا وكَذا؟ فأَرَمَّ القَوْمُ. فقالَ: لعَلَّكَ يا حِطَّانُ قُلْتَها؟ قالَ: ما قُلْتُها، ولقدْ رَهِبْتُ أنْ تَبْكَعَني بها. فقالَ رَجُلٌ مِن القَوْمِ: أنا قُلْتُها، ولمْ أُرِدْ بها إلاَّ الخَيْرَ.

فقالَ أبو موسى: ما تَعلَّمونَ كيفَ تَقولونَ في صَلاتِكُم؟! إنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ خَطَبَنا، فبَيَّنَ لَنا سُنَّتَنا، وعَلَّمَنا صَلاتَنا، فقالَ: «إذا صَلَّيتُم؛ فأَقيموا صُفوفَكُم، ثمَّ لِيَؤُمَّكُم أحَدُكُم، فإذا كَبَّرَ؛ فكَبِّروا، وإذا قالَ: ﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾؛ فقولوا: آمينَ. يُجِبْكُمُ اللّهُ، فإذا كَبَّرَ ورَكَعَ؛ فكَبِّروا واركَعوا؛ فإنَّ الإمامَ يَرْكَعُ قَبْلَكُم». فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «فتِلْكَ بتِلْكَ. وإذا قالَ: سَمِعَ اللّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ. فقولوا: اللّهُمَّ رَبَّنا لكَ الحَمْدُ. يَسْمَعِ اللّهُ لكُم؛ فإنَّ اللّهَ تَبارَكَ وتَعالى قالَ على لِسانِ نَبِيِّهِ ﷺ: سَمِعَ اللّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فإذا كَبَّرَ وسَجَدَ؛ فكَبِّروا واسْجُدوا؛ فإنَّ الإمامَ يَسْجُدُ قَبْلَكُم، ويَرْفَعُ قَبْلَكُم». فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «فتِلْكَ بتِلْكَ، وإذاكانَ عندَ القَعْدَةِ؛ فلْيَكُنْ مِن أوَّلِ قَوْلِ أحَدِكُم: التَّحِيّاتُ الطَّيِّباتُ الصَّلَواتُ للّهِ، السَّلامُ عَلَيْكَ أيُّها النَّبِيُّ ورَحْمَةُ اللّهِ وبَرَكاتُهُ، السَّلامُ عَلَيْنا وعلى عِبادِ اللّهِ الصَّالِحينَ، أشْهَدُ أنْ لا إلهَ إلاَّ اللّهُ، وأشْهَدُ أنَّ محمداً عَبْدُهُ ورَسولُهُ».

ET-TEŠEHUD[1] U NAMAZU

304. Hittan b. Abdullah er-Rekašijj rekao je: Klanjao sam s Ebu Musaom, ﷺ, namaz. Kada smo sjeli neko od ljudi je proučio: *Namaz je propisan sa dobročinstvom i zekjatom.*

[1] Tešehud su riječi klanjača: *et-tehijatu lillahi*... nazvan je tako zbog izgovaranja šehadeta u njemu (op. prev.).

Nakon što je Ebu Musa završio namaz i predao selam, okrenuo se i upitao: *Ko je od vas rekao to i to?* Ljudi su šutjeli. Zatim je upitao: *Ko je od vas rekao to i to?* Ljudi su šutjeli.

Potom je upitao: *Da nisi ti to rekao, Hittane?* Odgovorio je: *Nisam. Pobojao sam se da me zbog toga ne izgrdi,* rekao je Hittan. Potom je neko od ljudi rekao: *Ja sam to rekao, ali ništa loše nisam namjeravao.*

Ebu Musa je rekao: *Ne znate šta treba reći u namazu?!* *Allahov Poslanik, ﷺ, je održao hutbu, objasnio naš sunnet, podučio nas namazu i rekao:* ***Kada klanjate, ispravite safove i neka neko od vas bude imam. Kada donese tekbir, i vi ga donesite.***

Kada rekne: **(Gajril magdubi alejhim veleddallin)** ***recite: Amin! Allah će vam se odazvati.***

Kada izgovori tekbir i učini ruku i vi učinite ruku, jer imam, uistinu, čini ruku prije vas. *Zatim je rekao:* ***To vam je za to.***[1]

Kada imam kaže. Semi'allahu limen hamideh, recite: **Allahumme rabbena leke-l-hamd.** ***Allah će vas čuti, jer je Allah, doista, preko svog Poslanika, ﷺ, rekao: Allah je čuo onog ko Ga hvali.***

Kada imam izgovori tekbir i učini sedždu, i vi učinite sedždu. Imam, zaista, čini sedždu prije vas i diže se prije vas.

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***To vam je za to.***

Kada imam sjedne onda neka svako od vas prvo prouči: **Et-Tehijjatu et-tajjibatu es-salavatu lillahi. Es-Selamu 'alejke ejjuhe-n-nebijju ve rahmetullahi ve berekatuhu, es-selamu 'alejna ve'ala 'ibadillahi-s-salihine. Ešhedu en la ilahe illellahu ve ešhedu enne Muhammeden 'abduhu ve resuluhu.**

(Lijepi pozdravi i salavati pripadaju Allahu, ﷻ. Neka je spas, milost i berićet na Tebe Poslaniče. Neka je spas na nas i na dobre Allahove robove. Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed, ﷺ, Njegov rob i poslanik.)

---

[1] To znači da je vrijeme za koje vas je imam pretekao i otišao prije vas na ruku nadomireno s vašim ostajanjem na rukuu nakon što se on digne sa rukua prije vas. Prema tome, duljina vašeg i imamovog ostajanja na rukuu i sedždi je izjednačena (op. prev.).

٣٠٥ ـ عن ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أنَّهُ قالَ: كانَ رسولُ اللهِ ﷺ يُعَلِّمُني التَّشهُّدَ كما يُعَلِّمُني السُّورةَ مِن القُرآنِ، فكانَ يقولُ: «التَّحِيّاتُ المُبارَكاتُ الصَّلواتُ الطَّيِّباتُ للهِ، السَّلامُ عليكَ أيُّها النَّبيُّ ورحمةُ اللهِ وبَرَكاتُهُ، السَّلامُ علينا وعلى عِبادِ اللهِ الصّالِحينَ، أشهَدُ أنْ لا إلهَ إلاّ اللهُ، وأشهَدُ أنَّ محمداً رسولُ اللهِ». وفي روايةِ ابنِ رُمْحٍ: كما يُعَلِّمُنا القُرآنَ.

305. Ibn Abbas, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik,* ﷺ*, bi nas podučavao tešehhudu kao što bi nas podučavao nekoj suri iz Kur'ana. Podučavao bi nas ovome:* ***Et-Tehijjatu el-mubarekatu es-salavatu et-tajjibatu lillahi. Es-selamu 'alejke ejjuhe-n-nebijju ve rahmetullahi ve berekatuhu. Esselamu 'alejna ve 'ala 'ibadillahi-s-salihin. Ešhedu en la ilahe illallah. Ve ešhedu enne Muhammeden resulullah.***

(Blagoslovljeni pozdravi i savršeni salavati pripadaju Allahu. Neka je Allahov spas, milost i berićet na Tebe, Poslaniče. Neka je spas na nas i na Allahove dobre robove. Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov poslanik.)

U rivajetu Ibn Rumha: Kao što nas podučava Kur'anu.

بابُ ما يُستَعاذُ منهُ في الصَّلاةِ

٣٠٦ ـ عن عائشةَ رضيَ اللهُ عنها؛ زوجِ النبيِّ ﷺ؛ أنَّ النبيَّ ﷺ كانَ يَدعو في الصَّلاةِ: «اللّهُمَّ إنّي أعوذُ بكَ مِن عذابِ القبرِ، وأعوذُ بكَ مِن فتنةِ المَسيحِ الدَّجّالِ، وأعوذُ بكَ مِن فتنةِ المَحيا والمَماتِ، اللّهُمَّ إنّي أعوذُ بكَ مِن المَأثَمِ والمَغرَمِ». قالتْ: فقالَ لهُ قائلٌ: ما أكثَرَ ما تَستَعيذُ مِن المَغرَمِ يا رسولَ اللهِ! فقالَ: «إنَّ الرَّجُلَ إذا غَرِمَ؛ حَدَّثَ فكَذَبَ، ووَعَدَ فأخلَفَ».

OD ČEGA SE TRAŽI ZAŠTITA U NAMAZU?

306. Urve b. Zubejr rekao je da ga je Aiša, ﵂, supruga Poslanikova, ﷺ, obavijestila da je Poslanik, ﷺ, učio ovu dovu u

namazu: ***Allahumme inni e'uzu bike min 'azabi-l-kabri ve e'uzu bike min fitneti-l-mesihi-d-dedždžali ve e'uzu bike min fitneti-l-mahja ve-l-memati. Allahumme inni e'uzu bike mine-l-me'semi ve-l-magremi.***

(Allahu moj, utječem ti se od kaburske kazne. Utječem ti se od Dedždžalove smutnje i utječem ti se od smutnje života i smrti. Allahu moj, utječem ti se od grijeha i duga.)

Rekla je: Neko ga je upitao: *Mnogo se utječeš od duga, o Božiji Poslaniče!*

Odgovorio je: ***Čovjek zbog duga kada govori laže, a kada obeća - pronevjeri.***

بابُ الدُعاءُ في الصَّلاةِ

٣٠٧ ـ عنْ أبي بَكْرٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ: أنَّهُ قالَ لرسولِ اللهِ ﷺ: عَلِّمْني دُعاءً أَدْعو بِهِ في صَلاتي (و في بَيْتي) فقالَ: «قُلْ: اللّهُمَّ إنّي ظَلَمْتُ نَفْسي ظُلْماً كَبيراً (وفي رِوايةٍ: كَثيراً)، ولا يَغْفِرُ الذُنوبَ إلاَّ أَنتَ؛ فاغْفِرْ لي مَغْفِرَةً مِن عِنْدِكَ، وارْحَمْني؛ إِنَّكَ أَنتَ الغَفورُ الرَّحيمُ».

DOVA U NAMAZU

307. Ebu Bekr, ﵁, rekao je Allahovom Poslaniku, ﷺ: *Poduči me nekoj dovi s kojom ću doviti u namazu (i u kući).*[1]

Rekao je: **Reci: Allahumme inni zalemtu nefsi zulmen kebira** (a u drugoj predaji stoji: **kesira) ve la jegfiru-z-zunube illa Ente. Fagfir li magfireten min 'indik, verhamni. Inneke Ente-l-gafuru-r-rahim.**

(Allahu moj, ja sam sebi učinio veliko nasilje (ili mnogo nasilja) a samo Ti si Taj koji može oprostiti grijehe. Oprosti mi Tvojim oprostom i smiluj mi se. Ti si, uistinu, Onaj koji mnogo prašta i koji je milostiv.)

[1] Tekst u zagradama dodat je iz Muslimovog (originalnog) *Sahiha.*

بابُ لَعْنِ الشَّيطانِ في الصَّلاةِ والتَّعوُّذُ منه

٣٠٨ - عن أبي الدَّرْداءِ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: قامَ رسولُ اللهِ ﷺ، فسَمِعْناهُ يَقولُ: «أعوذُ باللهِ مِنكَ». ثمَّ قالَ: «ألْعَنُكَ بِلَعْنَةِ اللهِ (ثَلاثاً)». وبَسَطَ يَدَهُ كأنَّهُ يَتَناوَلُ شيْئاً، فلَمَّا فَرَغَ مِن الصَّلاةِ؛ قُلْنا: يا رسولَ اللهِ! قدْ سَمِعْناكَ تقولُ في الصَّلاةِ شَيْئاً لمْ نَسْمَعْكَ تَقولُهُ قَبْلَ ذلكَ؟ ورأيْناكَ بَسَطْتَ يَدَكَ. قالَ: «إنَّ عَدُوَّ اللهِ إبْليسَ جاءَ بِشِهابٍ مِن نارٍ لِيَجْعَلَهُ في وَجْهي، فقُلْتُ: أعوذُ باللهِ مِنكَ؛ ثلاثَ مرَّاتٍ، ثمَّ قلتُ: ألْعَنُكَ بِلَعْنَةِ اللهِ التَّامَّةِ. فلَمْ يَسْتَأْخِرْ؛ ثَلاثَ مرَّاتٍ، ثمَّ أرَدْتُ أخْذَهُ، واللهِ؛ لَوْلا دَعْوَةُ أخينا سُلَيمانَ؛ لأصْبَحَ مُوثَقاً يَلْعَبُ بِهِ وِلْدانُ أهْلِ المَدينَةِ».

PROKLINJANJE ŠEJTANA U NAMAZU I TRAŽENJE ZAŠTITE OD ŠEJTANOVIH VESVESA

308. Ebu Derda', ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *ustao je pa smo čuli kako govori:* ***E'uzu billahi mink (Utječem se Allahu od tebe!),*** *a zatim je rekao:* ***El'anuke bi l'anetillah. (Proklinjem te Allahovim prokletstvom!)*** *To je izgovorio tri puta.*

Zatim je pružio ruku kao da nešto hvata. Nakon što je završio namaz, upitali smo ga: Allahov Poslaniče, čuli smo da nešto govoriš u namazu, što prije nismo čuli!? Vidjeli smo te da si pružao svoju ruku?

Rekao je: ***Došao mi je Allahov neprijatelj Iblis s bakljom i htio ju je baciti u moje lice. Rekao sam: Utječem se Allahu od tebe tri puta, a zatim sam rekao: Proklinjem te savršenim Allahovim proklestvom tri puta, pa je otišao. Zatim sam htio da ga uhvatim.***

Tako mi Allaha, da nije dove našeg brata Sulejmana*[1]*, on bi osvanuo svezan i s njim bi se igrala medinska djeca.

باب الصَّلاة على النبيِّ ﷺ

٣٠٩ - عن أبي مسعودٍ الأنصاريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أتانا رسولُ اللّهِ ﷺ ونحنُ في مَجْلِسِ سعدِ بنِ عُبادَةَ، فقالَ لهُ بَشيرُ بنُ سَعدٍ: أَمَرَنا اللّهُ عزَّ وجلَّ أنْ نُصَلِّيَ عليكَ يا رسولَ اللّهِ؛ فكَيفَ نُصَلِّي عليكَ؟ قالَ: فسكَتَ رسولُ اللّهِ ﷺ حتّى تَمَنَّينا أنَّهُ لمْ يَسْأَلْهُ، ثمَّ قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**قُولوا: اللَّهُمَّ صَلِّ على محمدٍ وعلى آلِ محمدٍ، كَما صَلَّيتَ على آلِ إبراهيمَ، وبارِكْ على محمدٍ وعلى آلِ محمدٍ، كَما بارَكْتَ على آلِ إبراهيمَ، في العالَمينَ؛ إنَّكَ حَميدٌ مَجيدٌ. والسَّلامُ كَما قدْ عَلِمْتُم**».

SALAVAT NA POSLANIKA, ﷺ

309. Ebu Mesud el-Ensari, ؓ, rekao je: Došao nam je Allahov Poslanik, ﷺ, dok smo sjedili sa S'ad b. 'Ubadeom. Bešir b. Sad mu je rekao: *Naredio nam je Allah, ﷻ, da donosimo salavat na tebe, Allahov Poslaniče, pa kako ćemo ga donositi?*

Nakon toga je Allahov Poslanik, ﷺ, zašutio toliko da smo poželjeli da ga to nije ni upitao, a zatim je rekao: ***Recite: Allahumme salli 'ala Muhammedin ve 'ala ali Muhammed, kema sallejte 'ala ali Ibrahime ve barik ' ala Muhammedin ve 'ala ali Muhammed kema barekte 'ala ali Ibrahime fi-l-' alemine, inneke hamidun medžid.***

---

[1] Misli se na ajet:

قَالَ رَبِّ ٱغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَّا يَنۢبَغِي لِأَحَدٍ مِّنۢ بَعْدِيٓ ۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾

Gospodaru moj rekao je: Oprosti mi i daruj mi vlast kakvu niko osim mene neće imati! Ti uistinu bogato daruješ. Sad, 35 (op. prev.).

(Allahu moj, blagoslovi Muhammeda i njegov porod kao što si blagoslovio Ibrahimov porod. Allahu moj, daj berićet Muhammedu i porodu njegovom kao što si ga dao Ibrahimovom porodu među svjetovima. Uistinu, Ti si hvaljen i poštovan.)

Selam vam je poznat.

بابُ التَّسْليمِ مِنَ الصَّلاةِ

٣١٠ - عنْ عامرِ بنِ سعدٍ، عن أَبيهِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كُنْتُ أَرى رسولَ اللّهِ ﷺ يُسَلِّمُ عنْ يَمينِهِ وعنْ يسارِهِ، حتَّى أَرى بَياضَ خدِّهِ.

PREDAVANJE SELAMA U NAMAZU

310. Amir b. S'ad prenosi da je njegov otac, ﷺ, rekao: *Gledao sam Allahovog Poslanika, ﷺ, kako predaje selam. Prvo bi predao selam na desnu pa na lijevu stranu. Toliko bi okretao glavu da bih vidio bjelinu njegovih obraza.*

بابُ كَراهِيَةِ أَنْ يُشيرَ بِيَدِهِ إذا سَلَّمَ مِن الصَّلاةِ

٣١١ - عنْ جابرِ بنِ سَمُرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كُنَّا إذا صَلَّيْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ قُلْنا: السَّلامُ عَلَيْكُم ورحْمَةُ اللّهِ، السَّلامُ عَلَيْكُم ورَحْمَةُ اللّهِ، وأشارَ بيَدِهِ إلى الجانِبَيْنِ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«علامَ تُؤمِنونَ بِأَيْديكُم»؟** وفي رِوايةٍ: **«ما لي أَراكُمْ رافِعي أَيْديكُمْ كأَنَّها أَذنابُ خَيْلٍ شُمْسٍ؟! وإنَّما يَكْفي أَحدَكُم أَنْ يَضَعَ يَدَهُ على فَخِذِهِ، ثمَّ يُسَلِّمُ على أَخيهِ مَنْ على يَمينِهِ وشِمالِهِ».**

POKUĐENO JE POKAZIVATI RUKOM U NAMAZU KAD SE PREDAJE SELAM

311. Džabir b. Semure, ﷺ, je rekao: *Kada bismo klanjali sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, govorili bismo:* ***Es-selamu 'alejkum ve***

rahmetullahi[1]***, es-selamu 'alejkum ve rahmetullahi*** *i pokazivali bismo rukama na obje strane.*

Allahov Poslanik, ﷺ, *nas je upitao:* ***Zašto pokazujete svojim rukama?***

A u drugoj predaji stoji: ***Zašto dižete svoje ruke kao da su repovi uzrujanih konja?***[2] ***Svakom od vas je dovoljno da stavi ruku na stegno i da nazove svom bratu s desne i lijeve strane selam.***

بابُ ما يُقالُ بعدَ التَّسليمِ من الصَّلاةِ

٣١٢ ـ عن ورَّادٍ مولى المُغيرةِ بنِ شُعْبَةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: كَتَبَ المُغيرَةُ بنُ شُعْبَةَ إِلى مُعاوِيَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كانَ إذا فَرَغَ مِنَ الصَّلاةِ وسَلَّمَ؛ قالَ: «لا إِلٰهَ إلاَّ اللّهُ وَحْدَهُ، لا شَريكَ لهُ، لهُ المُلْكُ، ولَهُ الحَمْدُ، وهُوَ على كُلِّ شيءٍ قَديرٌ. اللّهُمَّ لا مانِعَ لِما أَعْطَيْتَ، ولا مُعْطِيَ لِما مَنَعْتَ، ولا يَنفَعُ، ذا الجَدِّ مِنكَ الجَدُّ».

ŠTA SE KAŽE POSLIJE NAMAZA KADA SE PREDA SELAM?

312. Verrad, oslobođeni rob Mugire b. Š'ube, ؓ, rekao je: *Mugire b. Š'ube napisao je Muaviji da je Allahov Poslanik,* ﷺ, *kada bi završio namaz i predao selam učio:* ***La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehu-***

[1] Dodatak *ve berekatuhu* prilikom predavanja selama na desnu stranu prenesen je vjerodostojno putem hadisa Vaila b. Hudža (Ebu Davud) i hadisa Ibn Mesuda (Tajal'isija i drugi). Zato se nemoj zavarati onim što je u *komentaru* gdje je negirao to slijedeći Nevevija. Hafiz hadisa Ibn Hadžer kaže da je dodatak vjerodostojan.

[2] Spomenuto dizanje odnosi se na pokazivanje rukama prilikom predaje selama na desnu i lijevu stranu, kao što se jasno vidi iz konteksta. Od musibeta je da neke hanefije dokazuju ovim hadisom da se ne dižu ruke prilikom rukua i dizanja s njega, koji je mutevatir predajama prenesen od Poslanika, ﷺ. Da Allah pomogne. Osim toga, ova predaja ima dodatak: *Smirite se u namazu* – pa je bolje bilo da ju je ovdje spomenuo, ali pisac se odlučio da je spomene u potpunosti u posebnom poglavlju koje će doći pod brojem 331.

l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve 'ala kulli šej' in kadir. Allahumme la mani'a lima e'atajte ve la mu'tije lima mena'te, vela jenfe'u ze-l-džeddi minke-l-džedd.

(Nema drugog boga osim Allaha. On je Jedini i nema sudruga. Njemu pripada vlast i hvala i On je svemoćan. Allahu moj, ne može niko spriječiti ono što si Ti dao, niti iko može dati ono što si Ti spriječio. Bogatašu i ugledniku njegovo bogatstvo i ugled neće koristiti kod Tebe.)

بابُ التَّكْبيرُ بعدَ الصَّلاةِ

٣١٣ ـ عنِ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالَ: كُنَّا نَعْرِفُ انْقِضاءَ صَلاةِ رسولِ اللّهِ ﷺ بالتَّكْبير

TEKBIR POSLIJE NAMAZA

313. Ibn Abbas, ﵄, rekao je: *Znali bismo, po učenju tekbira, kad je završetak namaza Allahovog Poslanika,* ﷺ.

بابُ التَّسْبيحُ والتَّحْميدُ والتَّكْبيرُ في دُبُرِ الصَّلاةِ

٣١٤ ـ عنْ أبي هُرَيْرَةَ رضي اللّهُ عنهُ، عنْ رسولِ اللّهِ ﷺ، قالَ: «مَنْ سَبَّحَ اللّهَ دُبُرِ كُلِّ صَلاةٍ ثَلاثاً وثَلاثينَ، وحَمِدَ اللّهَ ثَلاثاً وثَلاثينَ، وكَبَّرَ اللّهَ ثَلاثاً وثَلاثينَ؛ فتِلْكَ تِسْعَةٌ وتِسْعونَ، وقالَ تَمامَ المِئَةِ: لا إِلٰهَ إِلاَّ اللّهُ وَحْدَه، لا شَريكَ لهُ، لهُ المُلْكُ، ولهُ الحَمْدُ، وهُوَ على كُلِّ شَيْءٍ قَديرٌ؛ غُفِرَتْ خَطاياهُ، ولو كانتْ مِثْلَ زَبَدِ البَحْرِ».

TESPIH, TAHMID I TEKBIR NA KRAJU NAMAZA

314. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko na kraju svakog namaza kaže trideset i tri puta*** **subhanellah, *trideset i tri puta*** **el-hamdu lillah** ***i trideset i tri puta*** **Allahu ekber** ***i to je devedeset i devet, pa izgovori*** **Lailahe illellahu vahde hu la šerike leh, lehu-l- mulku, ve lehu-l-hamdu, ve huve 'ala kulli šej' in kadir,**

tako namirujući na stotinu, oprosti će mu se grijesi pa makar ih bilo koliko morske pjene.

بابُ الانْصرافِ مِنَ الصَّلاةِ عنِ اليَمينِ والشمالِ

٣١٥ ـ عن عَبْدِاللّهِ بن مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: لا يَجْعَلَنَّ أَحَدُكُم للشَّيْطانِ مِن نَفْسِهِ جُزْءاً؛ لا يَرى إلاَّ أنَّ حَقّاً عليهِ أنْ لا يَنْصَرِفَ إلاَّ عنْ يَمينِهِ، أَكْثَرُ ما رَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يَنْصَرِفُ عَنْ شِمالِهِ.

OKRETANJE IMAMA NAKON NAMAZA NA LIJEVU I NA DESNU STRANU

315. Abdullah b. Mesud, ﵁, je rekao: *Neka niko od vas ne ostavlja kod sebe prostora šejtanu smatrajući da mu je dužnost da se okreće nakon namaza na desnu stranu. Vidio sam Allahova Poslanika, ﷺ, da se najčešće okreće na lijevu stranu.*

بابُ مَنْ أَحَقُّ بالإمامَةِ

٣١٦ ـ عنْ أبي مسعودٍ الأنصاريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «يَؤمُّ القَوْمَ أَقْرَؤُهم لِكِتابِ اللّهِ، فإنْ كانوا في القِراءةِ سواءً؛ فأَعْلَمُهم بالسُّنَّةِ، فإنْ كانوا في السُّنَّةِ سواءً؛ فأَقْدَمُهم هِجْرةً، فإنْ كانوا في الهِجْرةِ سواءً؛ فأَقْدَمُهم سِلْماً. ولا يَؤمَّنَّ الرَّجُلُ الرَّجُلَ في سُلْطانِهِ، ولا يَقْعُدْ في بَيْتِهِ على تَكْرِمَتِهِ؛ إلاّ بإذْنِهِ»

KO JE NAJPREČI DA BUDE IMAM

316. Ebu Mesud el-Ensari, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Neka imam bude ko je najznaniji u Allahovoj knjizi. Ako u tome budu jednaki, neka imam bude ko je učeniji u sunnetu. Ako i u***

tome budu isti, neka imam bude ko je prvi učinio hidžru. Ako i u tome budu isti, neka imam bude ko je prvi primio islam. [1]

Nije dozvoljeno čovjeku da bude imam drugom gdje on ima vlast, niti mu je dozvoljeno da u tuđoj kući sjedi na domaćinovom odabranom mjestu, osim s njegovom dozvolom.

بابُ اتِّباعِ الإمامِ والعَمَلِ بَعْدَهُ

٣١٧ _ عَنْ البَرَاءِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّهُم كانوا يُصَلُّونَ مع رسولِ اللّهِ ﷺ، فإذا رَكَعَ؛ رَكَعوا، وإذا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكوعِ، فقال: «سَمِعَ اللّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»؛ لَمْ نَزَلْ قِياماً حتَّى نراهُ قد وَضَعَ وَجْهَهُ في الأرْضِ، ثمَّ نَتَّبِعُهُ.

SLIJEĐENJE IMAMA I IZVRŠENJE NAMASKIH RADNJI POSLIJE NJEGA

317. Od El-Bera'a, ﷺ, prenosi se da su, kada bi klanjali s Allahovim Poslanikom, ﷺ, činili ruku kada i on. Kada bi podigao glavu s rukua i rekao ***Semi'allahu limen hamideh*** mi bismo stajali sve dok ne bismo vidjeli da je svoje lice stavio na zemlju. Nakon toga mi bismo ga slijedili.

[1] U drugom rivajetu (autorov) umjesto: *islam,* stoji: *po godinama.*

باب أمر الأئمة بالتخفيف في تمام

٣١٨ - عن أبي مسعود الأنصاري رضي الله عنه؛ قال: جاء رجل إلى رسول الله ﷺ، فقال: إني لأتأخر عن صلاة الصبح من أجل فلان، مما يطيل بنا. فما رأيت النبي ﷺ غضب في موعظة قط أشد مما غضب يومئذ، فقال: «يا أيها الناس! إن منكم منفرين؛ فأيكم أم الناس فليوجز؛ فإن من ورائه الكبير والضعيف وذا الحاجة».

NAREDBA IMAMIMA DA SKRATE I UPOTPUNE NAMAZ

318. Ebu Mes'ud el-Ensari, ﷺ, rekao je: Neki čovjek došao je Allahovom Poslaniku, ﷺ, i rekao: *Ja ne prisustvujem sabah-namazu zbog toga što taj i taj dulji u namazu.*

Nisam vidio da se Poslanik, ﷺ, ikada toliko naljutio prilikom savjetovanja kao što se tada naljutio.

Rekao je: ***O ljudi, među vama ima onih koji odgone od vjere. Zato, ko od vas bude imam, neka skrati,[1] jer za njim ima starih, slabih i osoba s nekom potrebom!***

[1] Neka skrati učenje nakon *Fatihe* (op. prev.).

بابُ استخلافِ الإمامِ إذا مرضَ وصلاتهُ بالنَّاسِ

٣١٩ ـ عن عُبَيْدِاللهِ بنِ عبدِاللهِ؛ قالَ: دَخلْتُ على عائشة رضيَ اللهُ عنها، فقلتُ لها: ألا تُحَدِّثيني عن مَرَضِ رسولِ اللهِ ﷺ؟ قالتْ: بلى؛ ثَقُلَ النبيُّ ﷺ، فقالَ: «أصلّى النَّاسُ؟». قُلْنا: لا؛ هُمْ يَنتَظِرونَكَ يا رسولَ اللهِ! قالَ: «ضَعوا لي ماءً في المِخْضَبِ». ففَعَلْنا، فاغتَسَلَ، ثمَّ ذَهَبَ لِيَنوءَ، فأُغْمِيَ عليهِ، ثمَّ أفاقَ، فقالَ: «أَصَلّى النَّاسُ؟». قُلْنا: لا، وهُم يَنتَظِرونَكَ يا رسولَ اللهِ! فقالَ: «ضَعوا لي ماءً في المِخْضَبِ». ففَعَلْنا، فاغتَسَلَ، ثمَّ ذَهَبَ لِيَنوءَ، فأُغْمِيَ عليهِ، ثمَّ أفاقَ، فقالَ: «أَصَلّى النَّاسُ؟». قُلْنا: لا، وهُم يَنتَظِرونَكَ يا رسولَ اللهِ! ، فقالَ: «ضَعوا لي ماءً في المِخْضَبِ».

ففَعَلْنا؛ فاغتَسَلَ، ثمَّ ذَهَبَ لِيَنوءَ، فأُغْمِيَ عليهِ، ثمَّ أفاقَ، فقالَ: «أَصَلّى النَّاسُ؟». قُلْنا: لا، وهُمْ يَنتَظِرونَكَ يا رسولَ اللهِ!

قالتْ: والنَّاسُ عُكُوفٌ في المَسْجِدِ، يَنتَظِرونَ رسولَ اللهِ ﷺ لِصَلاةِ العِشاءِ الآخِرَةِ.

قالتْ: فأَرْسَلَ رسولُ اللهِ ﷺ إلى أبي بكرٍ رضيَ اللهُ عنهُ أنْ يُصَلِّيَ بالنَّاسِ، فأتاهُ الرَّسولُ، فقال: إنَّ رسولَ اللهِ ﷺ يأْمُرُكَ أنْ تُصَلِّيَ بالنَّاسِ. فقالَ أبو بكرٍ رضيَ اللهُ عنهُ ـ وكانَ رَجُلاً رَقيقاً ـ: يا عُمَرُ! صَلِّ بالنَّاسِ. فقالَ عُمَرُ رضيَ اللهُ عنهُ: أنتَ أحَقُّ بذلكَ.

قالتْ: فصَلَّى بهِمْ أبو بكرٍ رضيَ اللهُ عنهُ تِلْكَ الأيَّامَ.

ثمَّ إنَّ رسولَ اللهِ ﷺ وَجَدَ مِن نَفْسِهِ خِفَّةً، فخَرَجَ بينَ رَجُلَيْنِ ـ أحَدُهُما العبَّاسُ رضيَ اللهُ عنهُ ـ لِصَلاةِ الظُّهرِ، وأبو بكرٍ يُصَلِّي بالنَّاسِ، فلَمَّا رآهُ أبو بكرٍ؛ ذَهَبَ لِيَتَأخَّرَ، فأَوْمَأَ إليه النبيُّ ﷺ؛ أنْ لا يَتَأخَّرَ، وقالَ لهُما: «أجْلِساني إلى جَنْبِهِ». فأجْلَساهُ إلى جَنْبِ أبي بَكْرٍ، وكانَ أبو بكرٍ رضيَ اللهُ عنهُ يُصَلِّي وهُوَ قائِمٌ بِصَلاةِ النبيِّ ﷺ، والنَّاسُ يُصَلُّونَ بِصَلاةِ أبي بكرٍ، والنبيُّ ﷺ قاعِدٌ.

قالَ عُبَيْدُاللهِ: فدَخَلْتُ على عَبْدِاللهِ بنِ عبَّاسٍ، فقلتُ لهُ: ألا أَعْرِضُ عليكَ ما حَدَّثَتْني عائِشَةُ عن مَرَضِ رسولِ اللهِ ﷺ؟ قالَ: هاتِ. فعَرَضْتُ حَديثَها عليهِ، فما أنكَرَ منهُ شَيْئاً؛ غيرَ أنَّه قالَ: أَسَمَّتْ لكَ الرَّجُلَ الذي كانَ معَ العَبَّاسِ؟ قلتُ: لا. قالَ: هو عليٌّ رضيَ اللهُ عنهُ.

ODREĐIVANJE DRUGOG IMAMA KADA SE IMAM RAZBOLI I NJEGOVO KLANJANJE S DŽEMATLIJAMA

319. Ubejdullah b. Abdullah rekao je: Došao sam kod Aiše, ﵁, i rekao joj: *Zar mi nećeš nešto ispričati o bolesti Allahovog Poslanika,* ﷺ*?*

Rekla je: *Hoću. Pogoršalo se Poslanikovo,* ﷺ, *stanje pa je upitao:* ***Jesu li ljudi klanjali?***

Rekli smo mu: **Nisu, tebe čekaju Allahov Poslaniče.**

Rekao je: ***Stavite mi vodu u posudu!*** *- pa smo pripremili vodu. Okupao se i htio da ustane, ali se onesvijestio.*

Kada je došao sebi, upitao je: ***Jesu li ljudi klanjali?***

Rekli smo: **Nisu, čekaju tebe, Allahov Poslaniče.**

Rekao je: ***Stavite mi vodu u posudu!*** *- što smo i uradili. Okupao se i htio da ustane, ali se onesvijestio.*

Kada se osvijestio upitao je: ***Jesu li ljudi klanjali?***

Rekli smo: **Nisu, čekaju tebe, Allahov Poslaniče.**

Rekao je: ***Stavite mi vodu u posudu****. Stavili smo vodu pa se okupao. Pokušao je da ustane ali se onesvijestio. Kada se osvijestio, upitao je:* ***Jesu li ljudi klanjali?***

Rekli smo: ***Nisu, tebe čekaju, Allahov Poslaniče.***

Ljudi su se okupili u džamiji i čekali Allahovog Poslanika, ﷺ, *da dođe na jaciju. Poslanik,* ﷺ, *tada je poslao po Ebu Bekra da klanja kao imam.*

Došao mu je izaslanik Allahovog Poslanika, ﷺ, *i rekao: Naređuje ti Allahov Poslanik,* ﷺ, *da klanjaš ljudima.*

Ebu Bekr je bio sažaljiv čovjek pa je rekao: **Omere, klanjaj ljudima!**

Omer je na to uzvratio: **Ti imaš veće pravo na to.**

Ebu Bekr je to prihvatio i klanjao kao imam tih dana.

Nakon toga se Allahov Poslanik, ﷺ, *osjećao bolje, pa je izišao uz pomoć dva čovjeka - od kojih je jedan bio Abbas – da bi klanjao podne-namaz. Ebu Bekr je već bio u namazu i imamio. Kada ga je Ebu Bekr primijetio, počeo je da se izmiče. Međutim, Poslanik,* ﷺ, *dao mu je znak da se ne izmiče. Rekao je dvojici ljudi s kojima je došao da ga posade pored Ebu Bekra, pa su ga posadili. Ebu Bekr je klanjao stojeći za Poslanikom,* ﷺ, *a ljudi su klanjali za Ebu Bekrom. Poslanik,* ﷺ, *klanjao je sjedeći.*

Ubejdullah je rekao: *Došao sam kod Ibn Abbasa i rekao mu:* **Hoćeš li da ti ispričam šta mi je ispričala Aiša o Poslanikovoj, ﷺ, bolesti?**

Rekao je: **Pričaj!** *Ispričao sam mu njeno kazivanje. Ništa od toga nije porekao, osim što je upitao:* **Je li ti imenovala drugog čovjeka, koji je bio sa Abbasom?**

Rekao sam: **Nije.**

Rekao je: ***To je bio Alija,*** ﵁.

بابٌ إذا تخلَّف الإمامُ يُقدِّمُ غيرَهُ

٣٢٠ ـ عن المُغيرةِ بن شُعْبةَ رضي اللّه عنهُ؛ أنّه غزا مع رسولِ اللّهِ ﷺ تبوكَ.

قالَ المُغيرةُ: فتبرَّزَ رسولُ اللّهِ ﷺ قِبَلَ الغائطِ، فحمَلْتُ معهُ إداوةً، قَبْلَ صَلاةِ الفَجْرِ، فلمَّا رَجَعَ رسولُ اللّهِ ﷺ إليَّ؛ أخَذْتُ أُهريقُ على يَدَيْهِ مِن الإداوةِ، وغَسَلَ يَدَيْهِ ثَلاثَ مَرَّاتٍ، ثمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ، ثمَّ ذَهَبَ يُخرِجُ جُبَّتَهُ عن ذِراعَيْهِ، فضاقَ كُمَّا جُبَّتِهِ، فأدْخَلَ يَدَيْهِ في الجُبَّةِ، حتَّى أخْرَجَ ذِراعَيْهِ مِن أسْفَلِ الجُبَّةِ، وغَسَلَ ذِراعَيْهِ إلى المِرْفَقَيْنِ، ثمَّ تَوَضَّأ على خُفَّيْهِ، ثمَّ أقْبَلَ.

قالَ المُغيرَةُ: فأقْبلْتُ مَعَهُ، حتَّى نَجِد النَّاسَ قدْ قَدَّموا عبدَالرَّحمٰنِ بنَ عَوفٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، فصَلَّى لهُمْ، فأدْرَكَ رسولُ اللّهِ ﷺ إحْدى الرَّكْعَتَيْنِ، فصَلَّى معَ النَّاسِ الرَّكْعَةَ الآخِرَةَ، فلمَّا سَلَّمَ عبدُالرَّحمٰنِ بنُ عَوفٍ رضي اللّه عنهُ؛ قامَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُتِمُّ صَلاتَهُ، فأفْزَعَ ذٰلِكَ المُسْلمينَ، فأكْثَروا التَّسْبيحَ، فلمَّا قَضى النبيُّ صَلاتَهُ؛ أقْبَلَ عليهِم، ثمَّ قالَ: «أحْسَنْتُم (أوْ قالَ: قدْ أصَبْتُم)»؛ يَغْبِطُهُم أنْ صَلُّوا الصَّلاةَ لِوَقْتِها.

KADA IMAM OKASNI, DŽEMAT ĆE PREDVODITI NEKO DRUGI

320. Mugire b. Š'ube, ﵁, koji je učestvovao s Allahovim Poslanikom, ﷺ, u bici na Tebuku, kaže: *Allahov Poslanik, ﷺ, je krenuo da obavi nuždu prije sabah-namaza, pa sam za njim ponio posudu s vodom.*

Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, došao do mene, počeo sam mu iz posude polijevati na ruke. Oprao ih je tri puta. Zatim je oprao lice i počeo je vaditi ruke iz džube. Rukavi njegove džube bili su tijesni, pa je ruke izvukao iz njih, a podlaktice izvadio ispod džube i oprao ih. Nakon toga je potro po svojim mestvama i krenuo.

Krenuo sam s njim. Zatekli smo ljude koji su izabrali Abdurrahmana b. Avfa da im bude imam. Allahov Poslanik, ﷺ, stigao je na jedan rekjat. Klanjao je s ljudima zadnji rekjat pa, nakon što je Abdurrahman b. Avf predao selam, Allahov Poslanik, ﷺ, ustao je da upotpuni svoj namaz.

To je zbunilo ljude pa su intenzivirali izgovaranje: **Subhanellah.**

Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, završio namaz, okrenuo im se i rekao: ***Lijepo ste postupili.*** Ili je rekao: ***Ispravno ste postupili*** - zavideći im što su klanjali namaz u prvom (namaskom) vremenu.

باب ما يجب في إتيان المسجد على من سمع النداء

٣٢١ - عن أبي هريرة رضي الله عنه؛ قال: أتى النبيَّ ﷺ رجلٌ أعمى، فقال: يا رسول الله! إنه ليس لي قائد يقودني إلى المسجد، فسأل رسول الله أن يرخص له فيصلي في بيته، فرخص له، فلما ولى؛ دعاه، فقال: «هل تسمع النداء بالصلاة؟». فقال: نعم. قال: «أجب».

OBAVEZA JE ONOME KO ČUJE EZAN DA DOĐE U DŽAMIJU

321. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: Došao je Poslaniku, ﷺ, neki slijepac i rekao: *Allahov Poslaniče, ja zaista nemam vodiča koji bi me vodio u džamiju.*

Zatražio je od Allahovog Poslanika, ﷺ, dozvolu da klanja u svojoj kući. Poslanik, ﷺ, mu dozvoli, ali, nakon što slijepac krenu, Poslanik, ﷺ, ga pozva i upita: ***Čuješ li ti poziv za namaz?***

Odgovorio je: **Čujem.**

Rekao je: ***Onda se odazovi.***

باب في فَضْلِ الجَماعَةِ

٣٢٢ ـ عَنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «صَلاةُ الجَماعَةِ أَفْضَلُ مِن صَلاةِ أَحدِكُم وَحْدَهُ بِخَمْسَةٍ وعِشْرِينَ جُزْءاً».

O VRIJEDNOST DŽEMATA

322. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Namaz u džematu je dvadeset i pet puta bolji od namaza nekog od vas ko klanja pojedinačno.***

باب صَلاةُ الجَماعَةِ مِن سُنَنِ الهُدى

٣٢٣ ـ عَنْ عَبْدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: لقدْ رَأَيْتُنا وما يَتَخَلَّفُ عنِ الصَّلاةِ إلاَّ مُنافِقٌ قدْ عُلِمَ نِفاقُهُ أَوْ مَريضٌ، إنْ كانَ المَريضُ لَيَمْشي بَيْنَ رَجُلَيْنِ حتَّى يَأْتيَ الصَّلاةَ.

وقالَ: إنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ عَلَّمَنا سُنَنَ الهُدى، وإنَّ مِن سُنَنِ الهُدى؛ الصَّلاةَ في المَسْجِدِ الذي يُؤَذَّنُ فيهِ.

NAMAZ U DŽEMATU JE OD POSLANIKOVA PUTA

323. Abdullah b. Mesud, ؓ, rekao je: *Od nas je s namaza izostajao samo licemjer, čije licemjerstvo je bilo poznato, ili bolesnik, a ako je bio bolesnik dolazio bi uz pomoć dvojice na namaz.*

Rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi nas podučavao putevima upute. Od tih puteva je i namaz u džamiji u kojoj se uči ezan.*

بابٌ في انتِظارِ الصَّلاةِ وفَضْلِ الجَماعَةِ

٣٢٣ب ـ عَنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «صَلاةُ الرَّجُلِ في جَماعَةٍ تَزيدُ على صَلاتِهِ في بَيْتِهِ وَصَلاتِهِ في سُوقِهِ بِضعاً وعِشرينَ دَرَجَةً، وذٰلكَ أَنَّ أَحَدَهُم إِذا تَوَضَّأَ، فأَحْسَنَ الوُضوءَ، ثُمَّ أَتى المَسْجِدَ، لا يَنْهَزُهُ إِلاَّ الصَّلاةُ، لا يُريدُ إِلاَّ الصَّلاةَ؛ فلَمْ يَخطُ خُطْوَةً؛ إِلاَّ رُفِعَ لهُ بِها دَرَجَةٌ، وحُطَّ عنهُ بِها خَطيئَةٌ، حتَّى يَدْخُلَ المَسْجِدَ، فإِذا دَخَلَ المَسْجِدَ؛ كانَ في صَلاةٍ ما كانَتِ الصَّلاةُ هيَ تَحبِسُهُ، والمَلائِكَةُ يُصَلُّونَ على أَحَدِكُم ما دامَ في مَجْلِسِهِ الذي صَلَّى فيهِ؛ يَقولونَ: اللهمَّ ارْحَمْهُ، اللهمَّ اغْفِرْ لهُ، اللهمَّ تُبْ عليهِ؛ ما لَمْ يُؤْذِ فيهِ، ما لَمْ يُحْدِثْ فيهِ».

O IŠČEKIVANJU NAMAZA I VRIJEDNOSTI DŽEMATA

323 b. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Čovjekov namaz u džematu vredniji je od namaza u njegovoj kući i pijaci[1] za dvadeset i nekoliko puta.***

Jer kada neko od vas abdesti i uljepša abdest a zatim dođe u džamiju nemajući na umu ništa osim namaza i ne želeći ništa osim namaza, sa svakim korakom podiže mu se deredža i briše grijeh, sve dok ne uđe u džamiju. Kada uđe u džamiju smatraće se da je u namazu sve dok je njime zaokupljen. Meleki traže oprosta za klanjača sve dok sjedi na mjestu na kojem je klanjao, govoreći: Allahu, smiluj mu se, Allahu, oprosti mu, primi mu Allahu, pokajanje. Ta njihova molba traje sve dok ne pogriješi ili ne pokvari abdest.

[1] Tj. da klanja sam na pijaci (op. prev.).

بابُ فَضلُ العِشاءِ وَالصُّبحِ في جَماعةٍ

٣٢٤ ـ عن عبدالرَّحمٰنِ بنِ أبي عَمْرَةَ؛ قال: دَخلَ عُثمانُ بنُ عفَّانَ رضيَ اللّهُ عنهُ المَسْجِدَ بعدَ صَلاةِ المَغرِبِ، فقَعَدَ وَحْدَهُ فقَعَدْتُ إِليهِ، فقال: يا ابْنَ أخي! سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «مَنْ صلَّى صَلاةَ العِشاءَ في جَماعةٍ؛ فَكأنَّما قامَ نِصفَ اللَّيلِ، ومَنْ صَلَّى الصُّبحَ في جَماعةٍ؛ فكأنَّما صَلَّى اللَّيلَ كُلَّهُ».

VRIJEDNOST JACIJE I SABAH-NAMAZA U DŽEMATU

324. Abdurrahman b. ebi Amrete rekao je: Osman, ﵁, je ušao u džamiju poslije akšam-namaza. Sjeo je sam, pa sam i ja sjeo do njega.

Obratio mi se: *Bratiću, čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao:* ***Ko klanja jaciju u džematu, kao da je klanjao pola noći. A ko klanja još i sabah u džematu, kao da je klanjao cijelu noć.***

بابُ التَّشْديدُ في التَّخلُّفِ عنْ صَلاةِ العِشاءِ
والصُّبحِ في جَماعةٍ

٣٢٥ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إِنَّ أثقلَ صَلاةٍ على المُنافِقينَ صَلاةُ العِشاءِ وصَلاةُ الفَجرِ، ولو يَعْلَمونَ ما فيهِما؛ لأتوْهُما ولوْ حَبْواً، ولقدْ هَمَمْتُ أنْ آمرَ بِالصَّلاةِ فتُقامَ، ثمَّ آمرَ رَجُلاً فيُصلِّيَ بالنَّاسِ، ثمَّ أنْطلِقَ معي بِرجالٍ معهم حُزَمٌ مِن حَطَبٍ إِلى قَوْمٍ لا يَشْهَدونَ الصَّلاةَ؛ فأُحرِّقَ عليهِم بيُوتَهُم بِالنَّارِ».

زادَ في روايةٍ: «ولوْ عَلِمَ أحَدُهُم أنَّهُ يَجِدُ عَظْماً سَميناً؛ لَشَهِدَها. يَعْني صَلاةَ العِشاءِ».

PRIJETNJA ZBOG IZOSTANKA IZ DŽEMATA SA JACIJE I SABAH-NAMAZA

325. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Najteži namazi za licemjere su jacija i sabah.***

Kada bi znali šta je u njima, došli bi da ih klanjaju, pa makar pužući. Razmišljao sam da naredim da se prouči ezan a zatim ikamet, a potom da naredim nekom čovjeku da klanja kao imam, a da ja krenem s ljudima koji bi ponijeli sa sobom snopove drva i odem do onih koji ne prisustvuju namazu i da ih spalim zajedno s njihovim kućama.

U drugoj predaji dodaje se: *Kada bi neki od njih znao da će naći debelu kost, došao bi na nju, tj. na jaciju.*

٣٢٦ - عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ: أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ لِقَوْمٍ يَتَخَلَّفونَ عنِ الجُمُعَةِ: «لقدْ هَمَمْتُ أنْ آمُرَ رَجُلاً يُصَلِّي بالنَّاسِ، ثمَّ أُحَرِّقَ على رجالٍ يَتَخَلَّفونَ عنِ الجُمُعَةِ بُيوتَهُمْ».

326. Prenosi Abdullah b. Mesud, ﷺ, da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao onima koji izostaju sa džuma-namaza: *Razmišljao sam da naredim nekome da klanja ljudima, a da ja one koji ne dolaze na džuma-namaz spalim zajedno sa njihovim kućama.*[1]

بابُ الرُّخْصَةِ في التَّخَلُّفِ عنِ الجماعَةِ للعُذْرِ

فيهِ حَديثُ عِتْبانَ بنِ مالِكٍ، وقدْ تَقَدَّمَ في كِتابِ الإيمانِ

OLAKŠICA U VEZI S IZOSTANKOM IZ DŽEMATA ZBOG OPRAVDANOG RAZLOGA

Ovdje se navodi hadis 'Itbana b. Malika koji je već spomenut u poglavlju *Iman* pod rednim brojem četrnaest.

[1] Spomen ovog hadisa u ovom poglavlju nije primjeren, njegovo mjesto je u poglavlju o džuma-namazu.

بابُ الأمْرِ بتَحْسينِ الصَّلاةِ

٣٢٧ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: صلى رسولُ اللّهِ ﷺ يَوْماً، ثُمَّ انْصَرَفَ، فقالَ: «يا فلانُ! ألا تُحْسِنُ صَلاتَكَ؟! ألا يَنْظُرُ المُصَلِّي إذا صَلَّى كيفَ يُصَلِّي؟! فإنَّما يُصَلِّي لِنَفْسِهِ، إنِّي واللّهِ لأُبْصِرُ مَنْ وَرائي كما أُبْصِرُ مَنْ بينَ يَدَيَّ».

NAREDBA ZA LIJEPO KLANJANJE NAMAZA

327. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je: *Jednog dana nam je Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao zatim se okrenuo i rekao:* ***Čovječe, zar ne znaš lijepo klanjati svoj namaz? Zar klanjač, kada klanja, ne gleda kako će da klanja? On, uistinu, klanja za sebe. Tako mi Allaha, ja vidim iza sebe kao i ispred sebe.***

بابٌ في اعْتِدالِ الصَّلاةِ وإتْمامِها

٣٢٨ - عنِ البَراءِ بنِ عازِبٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: رَمَقْتُ الصَّلاةَ معَ محمدٍ ﷺ، فَوجَدْتُ قِيامَهُ، فركْعَتَهُ، فاعْتِدالَهُ بَعْدَ رُكوعِهِ، فَسَجْدَتَهُ، فَجَلْسَتَهُ بينَ السَّجْدَتَيْنِ، فسَجْدَتَهُ، فَجَلْسَتَهُ ما بينَ التَّسْليمِ والانْصِرافِ؛ قَريباً مِنَ السَّواءِ.

O UJEDNAČENOSTI NAMAZA I NJEGOVOJ UPOTPUNJENOSTI

328. El-Bera' b. Azib, ﵄, rekao je: *Promatrao sam kako namaz obavlja Muhammed, ﷺ, pa sam vidio da su njegovo stajanje u namazu, ruku, stajanje poslije rukua, sedžda, sjedenje između dvije sedžde, druga sedžda, sjedenje poslije predavanja selama i ustajanje nakon selama skoro isti.*

٣٢٩ ـ عنْ أَنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: إِنِّي لا آلو أَنْ أُصَلِّيَ بِكُم كَما رَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يُصَلِّي بِنا.

قالَ: فكانَ أَنسٌ يَصْنَعُ شَيْئاً لا أَراكُم تَصْنَعونَهُ، كانَ إِذا رَفَعَ رَأْسَهُ مِن الرُّكوعِ؛ انْتَصَبَ قائِماً، حتَّى يَقولَ القائِلُ: قدْ نَسِيَ، وإِذا رَفَعَ رَأْسَهُ مِن السَّجْدَةِ؛ مَكَثَ حتَى يَقولَ القائِلُ: قدْ نَسِيَ.

329. Enes, ﵁, rekao je: *Ja se neću libiti da vam klanjam kako sam vidio Allahova Poslanika, ﷺ, da je klanjao.*

Rekao je: *Enes je radio nešto što ne vidim da vi radite. On, bi se, kada bi digao glavu s rukua, potpuno ispravio tako da bi neko pomislio da je zaboravio, a kada bi podigao glavu sa sedžde, ostao bi toliko da bi neko pomislio da se zaboravio vratiti na drugu sedždu.*

بابٌ أَفْضَلُ الصَّلاةِ طولُ القُنوتِ

٣٣٠ ـ عنْ جابرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، قالَ: سُئِلَ رسولُ اللّهِ ﷺ: أَيُّ الصَّلاةِ أَفْضَلُ؟ قالَ: «طولُ القُنوتِ».

NAJBOLJI NAMAZ JE ONAJ U KOJEM JE NAJDUŽE STAJANJE

330. Džabir, ﵁, rekao je: Allahov Poslanik, ﷺ, je upitan: **Koji namaz je najbolji?**

Odgovorio je: **U kojem je najduže stajanje.**

بابُ الأمْرِ بالسُّكونِ في الصَّلاةِ

٣٣١ ـ عنْ جابِرِ بنِ سَمُرَةَ رضيَ اللّهُ عنه؛ قالَ: خَرَجَ عَلَيْنا رسولُ اللّهِ ﷺ، فقالَ: «ما لي أراكُمْ رافِعي أيديكُمْ كأنّها أذْنابُ خَيْلٍ شُمُسٍ؟! اسْكُنوا في الصَّلاةِ». قالَ: ثمَّ خرَجَ عَلَيْنا فرَآنا حِلَقاً، فقالَ: «ما لي أراكُمْ عِزِينَ؟!». قالَ: ثمَّ خَرَجَ عَلَيْنا، فقالَ: «ألا تَصُفُّونَ كَما تَصُفُّ المَلائِكَةُ عِنْدَ رَبِّها؟». فقُلْنا: يا رسولَ اللّهِ! وكيفَ تَصُفُّ المَلائِكَةُ عندَ رَبِّها؟ قالَ: «يُتِمُّونَ الصُّفوفَ الأُوَلَ، ويَتَراصُّونَ في الصَّفِّ».

NAREDBA O SMIRENOSTI U NAMAZU

331. Džabir b. Semure, ﵁, rekao je: *Došao nam je Allahov Poslanik,* ﷺ, *i rekao:* **Šta vam je, pa vas vidim da dižete ruke kao da su repovi uznemirenih konja?! Budite smireni u namazu!**

Rekao je: *Zatim je ponovo došao kod nas i našao nas u halkama pa je upitao:* **Šta vam je pa vas vidim razjedinjene?!**

Rekao je: *Zatim nam je ponovo došao i rekao:* **Zašto se ne poredate onako kako se meleki redaju kod svog Gospodara?!**

Rekli smo: *Allahov Poslaniče, a kako se oni redaju kod svoga Gospodara?* Rekao je: **Oni upotpunjavaju saf po saf i zbijeni su u safu.**

بابُ الإشارَةِ بِرَدِّ السَّلامِ في الصَّلاةِ

٣٣٢ ـ عنْ جابِرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: إنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ بَعَثَني لِحاجَةٍ، ثمَّ أدْرَكْتُهُ وهو يَسيرُ (قالَ قُتَيْبَةُ: يُصَلّي)، فسَلَّمْتُ عليهِ، فأشارَ إلَيَّ، فلمّا فَرَغَ؛ دَعاني، فقالَ: «إنَّكَ سَلَّمْتَ آنِفاً وأنا أُصَلّي». وهوَ مُوَجِّهٌ حينَئذٍ قِبَلَ المَشْرِقِ.

OTPRIMANJE IŠARETOM NA SELAM U NAMAZU

332. Džabir, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *me je poslao zbog neke potrebe. Kad sam se vratio, sustigao sam ga dok je išao* (Kutejbe je

rekao: *Dok je klanjao*), *pa sam mu nazvao selam. Pokretom mi je odvratio*[1]. *Kada je završio namaz pozvao me je i rekao: Ti si maloprije nazvao selam dok sam ja klanjao.*

On je tada bio okrenut prema istoku.[2]

---

[1] Odvratio mu je na selam pokretom glave, kako stoji u drugim predajama ovog hadisa.

[2] Kaže Nevevi: *Ovo se odnosi na nafile gdje se okretao kako je išla jahalica. U ovome imamo dokaz za dozvolu nafile na putovanju i okretanje kako ide jahalica o čemu nema razilaženja.* (op. prev.).

بابُ نَسْخِ الكَلامِ في الصَّلاةِ

٣٣٣ ـ عنْ مُعاوِيَةَ بنِ الحَكَمِ السُّلَمِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: بَيْنا أنا أُصَلِّي معَ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ إذْ عَطَسَ رَجُلٌ مِنَ القَوْمِ، فقُلْتُ: يَرْحَمُكَ اللّهُ، فرَماني القَوْمُ بِأَبْصارِهِم، فقلتُ: وا ثُكْلَ أُمِّياهُ! ما شَأْنُكُم تَنظُرونَ إِلَيَّ؟! فجَعَلوا يَضْرِبونَ بِأَيْدِيهِم على أَفْخاذِهِم، فلَمَّا رَأَيْتُهم يُصَمِّتونَني؛ لٰكِنِّي سَكَتُّ، فلمَّا صَلَّى رسولُ اللّهِ ﷺ ـ فَبِأَبي هُوَ وأُمِّي، ما رَأَيْتُ مُعَلِّماً قَبْلَهُ ولا بَعْدَهُ أَحْسَنَ تَعْليماً مِنْهُ ـ؛ فَوَاللّهِ؛ ما كَهَرَني، ولا ضَرَبَني، ولا شَتَمَني، ثمّ قالَ: «إِنَّ هٰذِهِ الصَّلاةَ لا يَصْلُحُ فيها شيءٌ من كَلامِ النَّاسِ، إِنَّما هُوَ التَّسْبيحُ والتَّكْبيرُ وقِراءَةُ القُرْآنِ». أَوْ كَما قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ.

قلتُ: يا رسولَ اللّهِ! إِنِّي حَديثُ عَهْدٍ بِجاهِلِيَّةٍ، وقدْ جاءَ اللّهُ بِالإِسْلامِ، وإِنَّ مِنَّا رِجالاً يَأْتونَ الكُهَّانَ؟ قالَ: «فَلا تَأْتِهِم».

قالَ: قلتُ: ومِنَّا رِجالٌ يَتَطَيَّرونَ؟ قالَ: «ذاكَ شيءٌ يَجِدونَهُ في صُدورِهِم؛ فَلا يَصُدَّنَّهُم». قالَ ابنُ الصَّبَّاحِ: «فَلا يَصُدَّنَّكُم».

قالَ: قلتُ: ومِنَّا رِجالٌ يَخُطُّونَ. قالَ: «كانَ نَبِيٌّ مِنَ الأَنْبِياءِ يَخُطُّ، فَمَنْ وافَقَ خَطَّهُ فَذاكَ».

قالَ: وكانَتْ لي جارِيَةٌ تَرْعى غَنَماً لي قِبَلَ أُحُدٍ والجَوَّانِيَّةِ، فاطَّلَعْتُ ذاتَ يَومٍ؛ فإِذا الذِّئْبُ قدْ ذَهَبَ بِشاةٍ مِن غَنَمِها، وأَنا رَجُلٌ مِن بَني آدَمَ؛ آسَفُ كَما يَأْسَفونَ، لٰكِنِّي صَكَكْتُها صَكَّةً، فأَتَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ، فعَظَّمَ ذٰلكَ عَلَيَّ، قلتُ: يا رسولَ اللّهِ! أَفَلا أُعْتِقُها؟ قالَ: «ائْتِني بِها». فأَتَيْتُهُ بِها، فقالَ لَها: «أَيْنَ اللّهُ؟». قالَتْ: في السَّماءِ. قالَ: «مَنْ أَنا؟». قالَتْ: أَنْتَ رسولُ اللّهِ. قالَ: «أَعْتِقْها؛ فَإِنَّها مُؤْمِنَةٌ».

DEROGIRANJE GOVORA U NAMAZU

333. Muavija b. Hakem, ﷺ, rekao je: *Dok sam klanjao s Allahovim Poslanikom, ﷺ, neki čovjek je kihnuo. Rekao sam:* **Jerhamukellah (Allah ti se smilovao)**, *pa su me ljudi prostrijelili svojim pogledima.*

Nakon toga rekoh: **Izgubi me majka, upropastih se, šta vam je, što gledate u mene?!**

Oni počeše udarati rukama po svojim stegnima. Nakon što sam vidio da me ušutkuju, ušutio sam.

Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, za koga bih ja žrtvovao svoje roditelje, završio namaz, nisam vidio prije njega niti poslije njega boljeg učitelja, nije me, tako mi Allaha ni izgrdio, ni udario, ni napao. Rekao je: ***Namazu ne priliči nikakav ljudski govor. Namaz je za tespih/slavljenje Allaha, tekbir/veličanje Allaha i učenje Kur'ana.*** *Ili, kako je već rekao Allahov Poslanik, ﷺ.*

Rekao sam: **Allahov Poslaniče, ja sam, doista, nedavno primio islam. Allah nam ga je poslao. Kod nas ima ljudi koji idu vračarima.**

Rekao mi je: ***Ti im nemoj ići.***

Rekao sam: **Među nama ima ljudi koji gataju.**

Rekao je: ***To je nešto što osjećaju u svojim srcima, zato neka ih to ne odvraća.*** *(Ibn Sabah je rekao:* ***Neka vas to ne odvraća.****)*

Rekao sam: **Među nama ima ljudi koji povlače linije/nagađaju.**

Rekao je: ***Bio je jedan poslanik koji je povlačio linije, pa ko bi potrefio njegovu liniju potrefio bi istinu.***[1]

Rekao je: Ja sam imao robinju koja mi je čuvala sitnu stoku oko Uhuda i Dževvanije.[2] *Jednog dana sam prebrojao stoku i vidio da je vuk odnio jednu ovcu. I ja sam čovjek od Ademova potomstva pa se naljutim kao što se i oni ljute. Zato sam je ošamario, pa pošto mi je bilo izuzetno neprijatno, došao sam Allahovom Poslaniku, ﷺ, i rekao mu:* **Allahov Poslaniče, hoću li je osloboditi?**

Rekao je: ***Dovedi mi je! Doveo sam mu je, pa ju je upitao: Gdje je Allah?***

Rekla je: **Na nebesima.**

Upitao je: ***Ko sam ja?***

---

[1] To je kao uslovljavanje nečega nemogućeg, jer nemoguće nam je doći do znanja da li smo pogodili istinu, zbog toga nam to nije dozvoljeno raditi.

[2] Mjesto na sjeveru Medine u blizini Uhuda.

Odgovorila je: **Ti si Allahov Poslanik.**
Rekao je: **Oslobodi je, jer ona je vjernica.**

٣٣٤ ـ عن زيدِ بنِ أرْقَمَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كُنَّا نَتَكَلَّمُ في الصَّلاةِ، يُكَلِّمُ الرَّجُلُ صاحِبَهُ وهو إلى جَنْبِهِ في الصَّلاةِ، حتَّى نَزَلَتْ: ﴿وَقُومُوا لِلَّهِ قَٰنِتِينَ﴾، فأُمِرْنا بالسُّكوتِ، ونُهينا عنِ الكَلامِ.

334. Zejd b. Erkam, ﷺ, je rekao: Govorili smo u namazu, tako da je čovjek razgovarao sa prijateljem pored sebe, sve dok nije objavljeno:

حَٰفِظُواْ عَلَى ٱلصَّلَوَٰتِ وَٱلصَّلَوٰةِ ٱلْوُسْطَىٰ وَقُومُواْ لِلَّهِ قَٰنِتِينَ ﴿٢٣٨﴾

Pred Allahom ponizno stojte.[1]
Pa nam je naređeno da šutimo i zabranjeno nam je da pričamo[2].

بابُ التَّسْبيحِ لِلحاجَةِ في الصَّلاةِ

٣٣٥ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «التَّسْبيحُ للرِّجالِ، والتَّصْفيقُ للنِّساءِ».

وفي روايةٍ: «في الصَّلاةِ».

IZGOVOR *SUBHANELLAH* RADI POTREBE U NAMAZU

335. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Izgovoriti Subanellah je za muškarce a pljeskanje za žene.* [3] U drugoj predaji stoji: *U namazu.*

[1] *El-Bekare, 238.*
[2] U namazu (op. prev.).
[3] Misli se na situaciju u namazu kada imam nešto zaboravi ili pogriješi. Tada će ga ljudi upozoriti izgovarajući *Subhanellah,* a žene pljeskajući unutrašnjim dijelom desne šake o vanjski dio lijeve šake (op. prev.).

باب النَّهْيِ عن رَفْعِ البَصَرِ إلى السَّماءِ في الصَّلاةِ

٣٣٦ - عن أبي هُريرة رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوامٌ عن رَفْعِهِم أَبْصارِهِم عندَ الدُّعاءِ في الصَّلاةِ إلى السَّماءِ، أَوْ لَتُخْطَفَنَّ أَبْصارُهُم».

ZABRANA PODIZANJA POGLEDA KA NEBESIMA ZA VRIJEME NAMAZA

336. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ili će ljudi prestati prilikom dove u namazu dizati svoje poglede ka nebesima, ili će im biti oduzet vid!***

باب التَّغْلِيظِ في المُرورِ بينَ يَدَيِ المُصَلِّي

٣٣٧ - عن بُسْرِ بنِ سَعيدٍ؛ أنَّ زيدَ بنَ خالدٍ الجُهَنِيَّ رضيَ اللّهُ عنهُ أَرْسَلَهُ إلى أبي جُهَيْمٍ يَسْأَلُهُ: ماذا سَمِعَ مِن رسولِ اللّهِ ﷺ في المارِّ بينَ يَدَيِ المُصَلِّي؟ قالَ أبو جُهَيْمٍ رضيَ اللّهُ عنهُ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لَوْ يَعْلَمُ المارُّ بينَ يَدَيِ المُصَلِّي ماذا عليهِ؛ لكانَ: أَنْ يَقِفَ أَرْبَعينَ خيراً لهُ مِن أَنْ يَمُرَّ بينَ يَدَيْهِ». قالَ أبو النَّضْرِ: لا أَدْري قالَ: أَرْبَعينَ يَوْماً، أَوْ شَهْراً، أَوْ سَنَةً؟

STRAŠNA KAZNA ZA PROLAZAK ISPRED KLANJAČA

337. Busr b. Se'id kaže da ga je Zejd b. Halid el-Džuheni, ﷺ, poslao Ebu Džuhejmu da ga upita šta je čuo od Allahova Poslanika, ﷺ, o prolasku ispred klanjača.

Ebu Džuhejm rekao je: *Rekao je Allahov Poslanik,* ﷺ: ***Da zna onaj ko prolazi ispred klanjača šta ga čeka, bolje bi mu bilo da sačeka četrdeset nego da pređe ispred njega.***

Ebu-n-Nadr veli: Ne znam je li rekao: *četrdeset dana, četrdeset mjeseci ili četrdeset godina.*

بابٌ مَنْعُ المارِّ بينَ يَدي المُصلِّي

٣٣٨ ـ عن أبي صالحِ السَّمّانِ؛ قالَ: بينَما أنا معَ أبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ يُصلِّي يَوْمَ الجُمُعَةِ إلى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِن النّاسِ؛ إذْ جاءَ رَجُلٌ شابٌّ مِن بَني أبي مُعَيطٍ، أرادَ أنْ يَجْتازَ بينَ يَدَيْهِ، فَدَفَعَ في نَحرِهِ، فَنظرَ، فلمْ يَجِدْ مَساغاً إلاَّ بيْنَ يَدَيْ أبي سعيدٍ، فعادَ، فدَفَعَ في نَحْرِهِ أشَدَّ مِن الدَّفْعَةِ الأولى، فَمَثَلَ قائِماً، فنالَ مِن أبي سعيدٍ، ثمَّ زاحمَ النّاسَ، فخرَجَ، فدَخلَ على مَرْوانَ، فشَكا إليهِ ما لَقِيَ.

قالَ: ودَخَلَ أبو سَعيدٍ على مَرْوانَ، فقالَ لهُ مَرْوانُ ما لَكَ ولابْنِ أخيكَ؟! جاءَ يَشْكوكَ. فقالَ أبو سَعيدٍ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «**إذا صَلّى أحَدُكُم إلى شيءٍ يَسْتُرُهُ مِن النّاسِ، فأرادَ أحَدٌ أنْ يَجْتازَ بينَ يَدَيهِ؛ فلْيَدْفَعْ في نَحْرِهِ، فإنْ أبَى؛ فلْيُقاتِلْهُ؛ فإنَّما هُو شَيطانٌ**».

O SPREČAVANJU ONOG KO PROLAZI ISPRED KLANJAČA

338. Ebu Salih es-Semman rekao je: *Bio sam s Ebu Se'idom, ﵁, dok je klanjao, u petak, iza perde koja ga je zaklanjala od ljudi, kad dođe neki mladić iz plemena Ebu Mu'ajt i htjede da prođe ispred njega. Odgurnuo ga je u visini grudi. Mladić je pogledao ali nije našao drugog prolaza osim ispred Ebu Se'ida, pa se ponovo vratio. Ebu Se'id ga jače gurnu u visini prsa nego prvi put. Stao je, izgrdio Ebu Se'ida, a zatim se progurao kroz ljude i izišao. Došao je kod Mervana i požalio se na ono što mu se desilo.*

Rekao je: **Ebu Se'id je došao kod Mervana pa ga je Mervan upitao: Šta imaš ti sa svojim bratićem? Došao je, žali se na tebe.**

Ebu Se'id je rekao: Čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Kada neko od vas klanja iza perde koja ga zastire od ljudi, pa neko htjedne da prođe ispred njega, neka ga pritisne u gornji dio prsa, pa ako se ne vrati, neka ga udari jer je on šejtan.***

بابٌ ما يَسْتُرُ المُصَلِّي

٣٣٩ - عن طَلْحَةَ بنِ عُبَيْدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: كُنّا نُصَلِّي والدَّوابُّ تَمُرُّ بينَ أَيْدينا، فذَكَرْنا ذٰلكَ لِرسولِ اللّهِ ﷺ، فقال: «مِثْلُ مُؤْخِرَةِ الرَّحْلِ، تَكونُ بينَ يَدَيْ أَحَدِكُم، ثُمَّ لا يَضُرُّهُ ما مَرَّ بينَ يَدَيْهِ».

ŠTA MOŽE BITI SÛTRA KLANJAČU

339. Talha b. Ubejdullah, ﵁, rekao je: *Klanjali bismo a životinje bi prolazile ispred nas. Spomenuli smo to Allahovom Poslaniku, ﷺ, pa je rekao:* **Slično štapu, koji se nalazi na kraju sedla[1], neka bude ispred nekog od vas. Nakon toga što god prođe ispred njega neće mu štetiti.**

بابُ الصَّلاةِ إلى حَرْبَةٍ

٣٤٠ - عن ابنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كانَ إذا خَرَجَ يَوْمَ العيدِ، أَمَرَ بِالحَرْبَةِ، فتوضَعُ بينَ يَدَيْهِ، فيُصَلِّي إلَيْها، والنّاسُ وَراءَهُ، وكانَ يَفْعَلُ ذٰلكَ في السَّفَرِ، فمِن ثَمَّ اتَّخَذَها الأُمَراءُ.

NAMAZ PREMA KOPLJU

340. Ibn Omer, ﵄, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, kada bi izišao na bajram, naredio bi da mu se donese koplje, pa bi ga stavio ispred sebe, klanjao bi prema njemu a ljudi bi klanjali za njim. Tako bi radio i na putovanju. Odatle su taj običaj uzeli i zapovjednici.*

[1] Dužina tog štapa je dužina podlaktice. Šta god klanjač ispred sebe usadi u zemlju smatrat će se sûtrom (op. prev.).

بابُ الصَّلاةِ إلى الرَّاحِلَةِ

٣٤١ ـ عن ابنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أنَّ النبيَّ ﷺ كانَ يَعرِضُ راحِلَتَهُ، وهُو يُصَلِّي إلَيْها.

NAMAZ PREMA JAHALICI

341. Ibn Omer, ﷺ, kaže da bi Poslanik, ﷺ, stavljao ispred sebe i kible svoju jahalicu i klanjao bi prema njoj.

بابُ المُرورُ بينَ يَدَي المُصَلِّي مِن وَراءِ السِّتْرِ

٣٤٢ ـ عَنْ عونِ بنِ أبي جُحَيْفَةَ؛ أنَّ أباهُ رضيَ اللّهُ عنهُ رَأى رسولَ اللّهِ ﷺ في قُبَّةٍ حَمْراءَ مِن أَدَمٍ، ورَأَيْتُ بِلالاً أَخْرَجَ وَضوءاً، فرَأَيْتُ النّاسَ يَبْتَدِرونَ ذلِكَ الوَضوءَ، فمَنْ أصابَ منهُ شَيْئاً؛ تَمَسَّحَ بِهِ، ومَن لمْ يُصِبْ منهُ؛ أخَذَ مِن بَلَلِ يَدِ صاحِبِهِ، ثمَّ رَأَيْتُ بِلالاً أَخْرَجَ عَنَزَةً، فرَكَزَها، وخَرَجَ رسولُ اللّهِ ﷺ في حُلَّةٍ حَمْراءَ مُشَمِّراً، فصَلَّى إلى العَنَزَةِ بِالنّاسِ رَكْعَتَيْنِ، ورَأَيْتُ النّاسَ والدَّوابَّ يَمُرُّونَ بينَ يَدَي العَنَزَةِ.

PRELAZAK ISPRED KLANJAČA IZA PERDE

342. Avn b. ebi Džuhajfe kaže da je njegov otac, ﷺ, vidio Allahovog Poslanika, ﷺ, u crvenom šatoru od kože. Vidio je Bilala da je iznio abdesku vodu za koju su se ljudi otimali. Ko je uspio uzeti nešto vode, potrao bi se njome, a ko ne bi uspio, dotakao bi bar mokru ruku svoga druga.

Potom je vidio Bilala da je iznio kratko koplje i usadio ga. Nakon toga je Allahov Poslanik, ﷺ, izišao u crvenoj odjeći zagrnutoj do pola koljena. Klanjao je prema tom kratkom koplju kao imam dva rekjata. Vidio sam ljude i životinje kako prolaze ispred sûtra.

باب النَّهيِ عنِ الاخْتِصارِ في الصَّلاةِ

٣٤٣ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ، أنَّهُ نَهى أنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ مُخْتَصِراً.

ZABRANA STAVLJANJA RUKU NA SLABINE U NAMAZU

343. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, zabranio da čovjek klanja sa stavljenim rukama na slabinama.

بابُ النَّهيِ أنْ يَبْزُقَ الرَّجُلُ أمامهُ في الصَّلاةِ

٣٤٤ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ رأى نُخامَةً في قِبْلَةِ المسجدِ، فأقْبَلَ على الناسِ، فقالَ: «ما بالُ أحدِكُم يقومُ مُستَقْبِلَ ربِّهِ، فيتَنَخَّعُ أمامَهُ؟! أيُحِبُّ أحَدُكُم أنْ يُستَقْبَلَ فيُتَنَخَّعَ في وَجْهِهِ؟! فإذا تَنَخَّعَ أحَدُكُم؛ فلْيَتَنَخَّعْ عنْ يَسارِهِ تحتَ قَدَمِهِ، فإنْ لمْ يَجِدْ؛ فلْيَقُلْ هٰكَذا (ووَصَفَ القاسِمُ: فتَفَلَ في ثَوْبِهِ، ثمَّ مَسَحَ بَعْضَهُ على بَعْضٍ)».

ZABRANJENO JE DA ČOVJEK U NAMAZU PLJUJE ISPRED SEBE

344. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, vidio u džamiji pljuvačku u pravcu kible, pa se okrenuo prema džematu i rekao: ***Šta je nekom od vas? Stane okrenut svom Gospodaru pa pljuje ispred Njega? Da li bi neko od vas volio da se neko okrene prema vama, pa vam pljune u lice?***

Kada neko od vas pljuje, neka pljuje na svoju lijevu stranu pod svoje stopalo. A ako neko bude u prilici da to izvede, neka uradi ovako! - pa je El-Kasim to pokazao: *Pljunuo je u svoju odjeću, a zatim je to potrao stavljajući dio odjeće na mjesto pljuvačke.*

بابٌ في التَّثاؤُبِ في الصَّلاةِ وكَظْمِهِ

٣٤٥ ـ عنْ أبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إذا تثاءَبَ أحدُكم في الصَّلاةِ؛ فلْيَكْظِمْ ما استَطاعَ؛ فإنَّ الشَّيطانَ يَدْخُلُ».

وفي رِوايةٍ: «فلْيُمْسِكْ بِيَدِهِ على فيهِ؛ فإنَّ الشَّيطانَ يَدْخُلُ».

O ZIJEVANJU I SPREČAVANJU ZIJEVANJA U NAMAZU

345. Ebu Se'id el-Hudri, ﷺ, kaže da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada se nekome od vas zijeva u namazu neka to spriječi koliko može, jer tada, zaista, šejtan ulazi.***

U drugoj predaji stoji: ***Neka stavi svoju ruku na usta, jer tad, uistinu, šejtan ulazi.***

بابُ حَمْلِ الصِّبْيانِ في الصَّلاةِ

٣٤٦ ـ عنْ أبي قَتادةَ الأنصاريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: رأيتُ النبيَّ ﷺ يَؤُمُّ النَّاسَ، وأُمامةُ بِنْتُ أبي العاصِ (وهيَ ابنةُ زَيْنَبَ بِنْتِ رسولِ اللّهِ ﷺ) على عاتِقِهِ، فإذا رَكَعَ؛ وَضَعَها، وإذا رَفَعَ مِنَ السُّجودِ؛ أعادَها.

NOŠENJE DJECE U NAMAZU

346. Ebu Katade el-Ensarijj, ﷺ, rekao je: *Vidio sam Poslanika, ﷺ, da imami ljudima, a Umame bint ebul-As, kćerka Zejnebina, koja je kćerka Allahova Poslanika, ﷺ, bila je na njegovim ramenima. Kada bi učinio ruku spustio bi je, a kada bi se digao sa sedžde uzeo bi je.*

باب مَسْحِ الحَصى في الصَّلاةِ

٣٤٧ ـ عن مُعَيْقِبٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: ذُكِرَ للنبيِّ ﷺ المسحُ في المسجدِ؛ يَعْني: الحَصى. قالَ: «إِنْ كُنْتَ لا بُدَّ فاعِلاً؛ فَواحِدَةً».

POTIRANJE PIJESKA U NAMAZU

347. Mu'ajkib, ﵁, rekao je: *Poslaniku, ﷺ, spomenuto je potiranje u džamiji, tj. pjeska*[1]. Rekao je: **Ako je neophodno da to radiš onda, potri jednom.**[2]

باب دَلْكِ النُّخاعَةِ بِالنَّعْلِ

٣٤٨ ـ عن عَبْدِاللّهِ بن الشِّخِّير رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: صَلَّيْتُ معَ رسولِ اللّهِ ﷺ، فرَأَيْتُهُ تَنَخَّعَ، فدَلَكَها بنَعْلِهِ.

TRLJANJE ISPLJUVKA SANDALAMA

348. Abdullah b. eš-Šihhir, ﵁, rekao je: *Klanjao sam sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, pa sam ga vidio da se iskašljao i ispljuvak potro s svojim sandalama.*

---

[1] U namazu (op. prev.).

[2] Kaže Nevevi: *Jer je potiranje u namazu suprotno skromnosti i poniznosti i odvraća od namaza. U ovu pokuđenost ulazi brisanje čela prije nego se završi namaz, a što se tiče vezanja propisa za pjesak to je zbog toga što je tako većinom bilo u to vrijeme, ali ne znači da se propis odnosi samo za to, već obuhvata i druge stvari* (op. prev.).

باب عقص الرّأس في الصّلاة

٣٤٩ ـ عن عبدِاللّهِ بنِ عبّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أنّه رأى عبدَاللّهِ بنَ الحارثِ يُصلّي ورَأسُهُ مَعقوصٌ مِن وَرائِهِ، فقامَ فجعَلَ يَحُلُّهُ، فلَمّا انْصرَفَ؛ أقبَلَ إلى ابنِ عبّاسٍ، فقالَ: ما لَكَ ورأسي؟ فقالَ: إنّي سَمِعتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: **«إنّما مَثَلُ هذا مَثَلُ الّذي يُصلّي وهُو مَكتوفٌ»**.

VEZIVANJE KOSE U NAMAZU[1]

349. Abdullah b. Abbas, ﷺ, kaže da je vidio Abdullaha b. Harisa kako klanja s kosom svezanom na potiljku. Na kijamu je počeo da mu je raspliće.

Kada je završio namaz i krenuo, obratio se Ibn Abbasu i rekao mu: **Šta imaš ti s mojom kosom?**

Ibn Abbas je rekao: *Čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao:* **Zaista je ovo isto kao kada bi neko klanjao svezan.**

باب الصّلاة بحضرة الطّعام

٣٥٠ ـ عن أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: **«إذا قُرِّبَ العَشاءُ، وحَضرَتِ الصّلاةُ؛ فابدَؤوا بِهِ قَبلَ أنْ تُصلّوا صَلاةَ المَغرِبِ، ولا تَعجَلوا عن عَشائِكُمْ»**.

DA LI KLANJATI KADA JE JELO SERVIRANO?

350. Enes b. Malik, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada se servira večera a nastupi vrijeme namaza, počnite s večerom prije nego što klanjate akšam, i nemojte žuriti s večerom.***

[1] Ovo se odnosi samo na muškarce (op. prev.).

باب السَّهْوِ في الصَّلاةِ والأَمْرِ بِالسُّجودِ فيه

٣٥١ - عنْ أَبي سعيدٍ الخُدريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إذا شَكَّ أَحَدُكُمْ في صَلاتِهِ، فلَمْ يَدْرِ كمْ صَلَّى: ثَلاثاً أَمْ أَرْبَعاً؛ فلْيَطْرَحِ الشَّكَّ، ولْيَبْنِ على ما اسْتَيْقَنَ، ثمَّ يَسْجُدُ سَجْدَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يُسَلِّمَ؛ فإِنْ كانَ صَلَّى خَمْساً؛ شَفَعْنَ لهُ صَلاتَهُ، وإِنْ كانَ صَلَّى إِتْماماً لأَرْبَعٍ؛ كانَتا تَرْغيماً للشَّيْطانِ».

ZABORAV U NAMAZU I NAREDBA DA SE ZBOG TOGA UČINI SEDŽDA

351. Ebu Se'id el-Hudri, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ako neko od vas posumnja u namazu i ne bude znao koliko je klanjao: tri ili četiri rekjata, neka odbaci sumnju i nastavi odakle je siguran; prije nego što preda selam, neka učini dvije sedžde. Ako bude klanjao pet rekjata, te sedžde će mu upotpuniti namaz, a ako njima bude upotpunio četiri rekjata, one će biti poniženje za šejtana.***

٣٥٢ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: صلَّى بِنا رسولُ اللّهِ ﷺ إِحْدى صَلاتَي العَشِيِّ: إِمَّا الظُّهْرَ وإِمَّا العَصْرَ، فسَلَّمَ في رَكْعَتَيْنِ، ثمَّ أَتى جِذْعاً في قِبْلَةِ المَسْجِدِ، فاسْتَنَدَ إِليها مُغْضَباً. وفي القَوْمِ أَبو بكرٍ وعُمَرُ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ فهابا أَنْ يَتَكَلَّما، وخَرَجَ سَرَعانُ النَّاسِ: قُصِرَتِ الصَّلاةُ، فقامَ ذو اليَدَيْنِ، فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! أَقُصِرَتِ الصَّلاةُ أَمْ نَسِيتَ؟ فنَظَرَ النبيُّ ﷺ يميناً وشِمالاً، فقالَ: «ما يَقولُ ذو اليَدَيْنِ؟!». قالوا: صَدَقَ؛ لَمْ تُصَلِّ إِلاَّ رَكْعَتَيْنِ، فصَلَّى رَكْعَتَيْنِ وسَلَّمَ، ثمَّ كَبَّرَ، ثمَّ سَجَدَ، ثمَّ كَبَّرَ فرَفَعَ، ثمَّ كَبَّرَ وسَجَدَ، ثم كَبَّرَ ورَفَعَ. قالَ: وأُخْبِرْتُ عنْ عِمْرانَ ابنِ حُصَيْنٍ؛ أَنَّهُ قالَ: وسَلَّمَ.

352. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao je kao imam jedan od namaza, podne ili ikindiju, pa je predao selam poslije dva*

rekjata. Zatim je prišao do palminog trupca naspram kible u džamiji i naslonio se na njega ljutit.

Između ostalih bili su tu i Ebu Bekr i Omer, ﷺ, ali su se ustručavali da govore. Neki ljudi su brzo izišli govoreći da je namaz skraćen.

Zu-l-Jedejn je ustao i upitao: **Allahov Poslaniče, da li je namaz skraćen ili si ti zaboravio?**

Poslanik, ﷺ, pogledao je desno i lijevo i rekao: ***Šta kaže Zu-l-Jedejn?***

Rekli su: **Istinu je rekao. Ti si klanjao samo dva rekjata.**

Nakon toga je klanjao dva rekjata i predao selam. Zatim je izgovorio tekbir i učinio sedždu. Zatim je izgovorio tekbir i podigao se sa sedžde. Zatim je izgovorio tekbir i učinio sedždu. Zatim je izgovorio tekbir i podigao se sa sedžde.

Rekao je[1]*: Obaviješten sam od 'Imrana b. Husajna da je rekao: I predao je selam.*

بابٌ في سُجودِ القُرْآنِ

٣٥٣ - عن ابنِ عُمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ كان يَقْرَأُ القُرْآنَ، فيَقْرَأُ سورةً فيها سَجْدَةٌ فيَسْجُدُ ونَسْجُدُ معهُ، حتَّى ما يَجِدُ بَعْضُنا مَوْضِعاً لِمَكانِ جَبْهَتِهِ.

O KUR'ANSKIM SEDŽDAMA

353. Ibn Omer, ﷺ, je rekao: *Kada bi Poslanik, ﷺ, učio Kur'an pa proučio suru u kojoj je sedžda, učinio bi sedždu, a i mi bismo učinili sedždu s njim, tako da neko od nas ne bi našao mjesta da stavi svoje lice.*

---

[1] To je rekao Muhammed b. Sirin, prenosilac hadisa od Ebu Hurejre. Ovaj hadis Muslim prenosi drugim putem od Imrana, s ovim dodatkom, povodom drugog slučaja. U njemu stoji: *Zatim je predao selam, učinio dvije sedžde i predao selam.*

٣٥٤ ـ عن أبي رافع؛ قال: صَلَّيْتُ مع أبي هُريرة رضيَ اللهُ عنهُ صلاةَ العَتَمةِ، فقرأ: ﴿إِذَا ٱلسَّمَآءُ ٱنشَقَّتۡ﴾، فسَجدَ فيها، فقلتُ لهُ: ما هٰذهِ السَّجدةُ؟ قال: سَجدْتُ بِها خلْفَ أبي القاسِمِ ﷺ؛ فلا أزالُ أسْجُدُ بِها حتّى ألقاهُ.

354. Ebu Rafi rekao je: *Klanjao sam s Ebu Hurejrom, ﷺ, jaciju pa je učio suru:* ***Ize-s-semaun šekkat*** [1]*- pa je učinio sedždu.*

Upitao sam ga: **Kakva je ovo sedžda?**

Rekao je: ***Činio sam je za Ebu-l-Kasimom, ﷺ, i činiću je sve dok ga ne sretnem.***

بابُ القُنوتِ في صَلاةِ الصُّبحِ

٣٥٥ ـ عن أبي هُريرة رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يقولُ حينَ يفرُغُ مِن صَلاةِ الفَجرِ مِن القِراءةِ، ويُكبِّرُ، ويرْفعُ رأسَهُ: «سَمِعَ اللّهُ لِمَن حَمِدَهُ، ربَّنا ولكَ الحَمْدُ». ثمَّ يقولُ وهُو قائِمٌ: «اللهُمَّ أنجِ الوَليدَ بنَ الوَليدِ، وسَلَمةَ بنَ هِشامٍ، وعيَّاشَ بنَ أبي رَبيعةَ، والمُستضعَفينَ مِن المُؤمِنينَ، اللهُمَّ اشدُدْ وطأتَكَ على مُضَرَ، واجعَلْها عليهِمْ كَسِنِي يوسُفَ، اللهُمَّ العَنْ لِحيانَ ورِعْلاً وذَكْوانَ وعُصَيَّةَ؛ عَصَتِ اللّهَ ورسولَه». ثمَّ بَلَغَنا أنّه تَرَكَ ذٰلكَ لمَّا أُنزِلَت: ﴿لَيۡسَ لَكَ مِنَ ٱلۡأَمۡرِ شَيۡءٌ أَوۡ يَتُوبَ عَلَيۡهِمۡ أَوۡ يُعَذِّبَهُمۡ فَإِنَّهُمۡ ظَٰلِمُونَ ١٢٨﴾ [آل عمران: ١٢٨].

KUNUT-DOVA NA SABAH NAMAZU

355. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Kada bi Allahov Poslanik, ﷺ, završio učenje na sabah-namazu izgovorio bi tekbir, digao glavu sa rukua i izgovorio:* ***Semi'allahu limen hamideh, Rabbena ve leke-l-hamd*** *- ostao bi stojeći i učio bi:* ***Allahumme endži-l-Velide b. El-Velide ve Selemete b. Hišam ve 'Ajjaše b. Ebi Rebi'a ve-l-musted'afine mine-l-mu'minine. Allahumme ušdud vet'ateke 'ala Mudar vedž'alha 'alejhim kesinijji***

[1] Sura *El-Inšikak.*

Jusufe. Allahumme el'an Lihjane, ve Ri'len, ve Zekvane, ve Usajjete, asatillahe ve resulehu.

(Allahu, spasi Velida b. Velida, Selemeta b. Hišama, Ajjaša b. Rebiu i nemoćne vjernike. Bože povećaj Svoju kaznu protiv Mudara i učini im godine sušne i nerodne kao što su bile Jusufove, ﵇*. Allahu, učini prokletim Lihjana, Ri'lena, Zekvana i Usajjeta jer su oni nepokorni Allahu i Njegovu Poslaniku.)*

Nakon toga doprlo je do nas da je Poslanik, ﷺ*, prestao učiti ovu dova kada je objavljen sljedeći ajet:*

لَيْسَ لَكَ مِنَ ٱلْأَمْرِ شَىْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَٰلِمُونَ ﴿١٢٨﴾

Od tebe ne zavisi da li će On pokajanje njihovo primiti ili će ih na muke staviti, jer oni su zaista nasilnici. [1]

بابٌ القُنوتُ في الظُّهْرِ وغَيْرِها

٣٥٦ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: واللّهِ؛ لأُقَرِّبَنَّ بِكُمْ صَلاةَ رسولِ اللّهِ ﷺ، فكانَ أَبو هُريرةَ يَقْنُتُ في الظُّهْرِ والعِشاءِ الآخِرَةِ وصَلاةِ الصُّبْحِ، ويَدْعو للمُؤْمِنينَ، ويَلْعَنُ الكُفَّارَ.

KUNUT- DOVA NA PODNE-NAMAZU I DRUGIM NAMAZIMA

356. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je: *Tako mi Allaha, nastojaću vam najbolje približiti namaz Allahova Poslanika,* ﷺ.

Ebu Hurejre bi učio *Kunut-dovu* na podne, jaciji i sabah-namazu. U toj dovi bi molio za vjernike a proklinjao bi nevjernike.

---

[1] *Ali-Imran, 128.*

بابُ القُنوتِ في المغرِبِ

٣٥٧ - عنْ البَراءِ بنِ عازبٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كانَ يَقنُتُ في الصُّبحِ والمَغرِبِ.

KUNUT-DOVA NA AKŠAM-NAMAZU

357. El-Bera' b. Azib, ﵄, rekao je da je Allahov Poslanik, ﷺ, učio *Kunut-dovu* na sabahu i na akšam-namazu.

بابٌ في رَكْعَتَيِ الفَجْرِ

٣٥٨ - عنْ حفصةَ رضيَ اللّهُ عنها: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ إذا طَلَعَ الفَجْرُ لا يُصَلّي إلاَّ رَكْعَتَيْنِ خَفيفَتَيْنِ.

O DVA REKJATA SABAHSKOG SUNNETA

358. Hafsa, ﵂, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi, kada bi izišla zora, klanjao samo dva kratka rekjata.*

بابُ فَضلِ رَكْعَتَيِ الفَجْرِ

٣٥٩ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها، عَنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «رَكْعَتا الفَجْرِ خَيْرٌ من الدُّنيا وما فيها».

VRIJEDNOST DVA REKJATA SABAHSKOG SUNNETA

359. Aiša, ﵂, prenosi da je Vjerovjesnik, ﷺ, rekao: ***Dva rekjata sabahskog sunneta su bolja od dunjaluka i onog što je na njemu.***

بابُ القِراءةُ في رَكْعَتَيِ الفَجْرِ

٣٦٠ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قَرأَ في رَكْعَتَيِ الفَجْرِ: ﴿قُلْ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلْكَـٰفِرُونَ﴾ و ﴿قُلْ هُوَ ٱللَّهُ أَحَـدٌ﴾.

ŠTA SE UČI NA DVA REKJATA SABAHSKOG SUNNETA

360. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, učio na dva rekjata sabahskog sunneta: *Kul ja ejjuhe-l-kafirun i Kul huvallahu ehad.*[1]

بابُ الاضْطِجاعُ بعدَ رَكْعَتَيِ الفَجْرِ

٣٦١ ـ عن عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالَتْ: كانَ النبيُّ ﷺ إذا صَلَّى رَكْعَتَيِ الفَجْرِ؛ فإنْ كُنتُ مُسْتَيْقِظةً؛ حَدَّثَني، وإلاَّ اضْطَجَعَ.

LIJEGANJE POSLIJE KLANJANJA DVA REKJATA SABAHSKOG SUNNETA

361. Aiša, ﷺ, rekla je: *Vjerovjesnik, ﷺ, bi mi, nakon klanjanja dva rekjata sabahskog sunneta, pričao nešto - ako bih bila budna, a ako ne bih - onda bi se ispružio.*

[1] Sure: *El-Kafirun i El-Ihlas.*

بابُ الجلوسِ في المُصَلَّى بعدَ صَلاةِ الصُّبحِ

٣٦٢ - عَنْ سِماكِ بنِ حَرْبٍ؛ قالَ: قُلْتُ لِجابِرِ بنِ سَمُرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ: أَكُنْتَ تُجالِسُ رسولَ اللّهِ ﷺ؟ قالَ: نَعَمْ؛ كثيراً، كانَ لا يَقومُ مِن مُصَلَّاهُ الذي يُصَلِّي فيهِ الصُّبحَ (أو الغَداةَ) حتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، فإذا طَلَعَتِ الشَّمْسُ؛ قامَ، وكانوا يَتَحَدَّثونَ، فيأْخُذونَ في أَمْرِ الجاهِلِيَّةِ، فيَضحَكونَ ويَتَبَسَّمُ.

SJEDENJE U DŽAMIJI POSLIJE SABAH-NAMAZA

362. Semmak b. Harb rekao je da je upitao Džabira b. Semurea, ﵁: *Da li si se družio s Allahovim Poslanikom, ﷺ?*

Odgovorio je: *Jesam, i to mnogo. On ne bi ustajao s mjesta na kojem je klanjao sabah-namaz sve dok Sunce ne bi izišlo. Kada bi Sunce izišlo, ustao bi. Tada bismo razgovarali. Prisjećali bismo se džahilijetskog doba pa bismo se smijali, a on bi se smješkao.*

بابٌ في صَلاةِ الضُّحى

٣٦٣ - عن عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: ما رَأَيتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يُصَلِّي سُبْحَةَ الضُّحى قَطُّ، وإنِّي لأَسْتَحِبُّها، وإنْ كانَ رسولُ اللّهِ لَيَدَعُ العَمَلَ، وهو يُحِبُّ أَنْ يَعْمَلَ بِهِ؛ خَشْيَةَ أَنْ يَعْمَلَ بِهِ النَّاسُ، فَيُفْرَضَ عليهِم.

O DUHA-NAMAZU

363. Aiša, ﵂, rekla je: *Nisam nikada vidjela Allahova Poslanika, ﷺ, da klanja duha-namaz, ali ja ga klanjam. Allahov Poslanik, ﷺ, ponekad bi ostavljao neki posao, iako je volio da ga radi, bojeći se da ga ljudi ne bi počeli raditi pa da im tako postane farzom.*[1]

---

[1] Moguće je da ga nije vidjela zbog toga što je kod nje rijetko bio u vrijeme duha-namaza (možda je bio musafir, kod druge žene i slično). Ili se misli da ga nije uvijek klanjao, tako da negira ustrajnost na njemu a ne sam namaz, jer u nekim predajama od nje je preneseno je klanjao duha-namaz (op. prev.).

بابُ صَلاةِ الضُّحى رَكعتانِ

٣٦٤ - عنْ أَبي ذرٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ أَنّه قالَ: «يُصْبِحُ على كلِّ سُلامى مِن أَحدِكُم صَدَقَةٌ، فكُلُّ تَسْبيحَةٍ صَدَقَةٌ، وكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ، وكُلُّ تَهْليلَةٍ صَدَقَةٌ، وكُلُّ تَكْبيرَةٍ صَدَقَةٌ، وأَمْرٌ بالمَعروفِ صَدَقَةٌ، ونَهْيٌ عنِ المُنْكَرِ صَدَقَةٌ، ويُجْزِىءُ مِن ذٰلكَ رَكْعَتانِ يَرْكَعُهُما مِن الضُّحى».

DUHA-NAMAZ SA DVA REKJATA

364. Ebu Zerr, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Svako jutro je svako od vas dužan na svaki svoj zglob dati sadaku.***

Svako izgovoreno* subhanellah *je sadaka, svako izgovoreno* elhamdullillah *je sadaka, svako izgovoreno* la ilahe illellah *je sadaka, svako izgovoreno Allahu ekber je sadaka. Naređivanje dobra je sadaka. Zabranjivanje zla je sadaka.

Sve to zamjenjuje klanjanje dva rekjata duha-namaza.

بابُ صلاةِ الضُّحى أَرْبعُ رَكَعاتٍ

٣٦٥ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالَتْ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُصَلّي الضُّحى أَرْبعاً، ويَزيدُ ما شاءَ اللّهُ.

DUHA-NAMAZ SA ČETIRI REKJATA

365. Aiša, ﷺ, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao bi četiri rekjata duha-namaza i nakon toga bi klanjao koliko bi htio.*

بابٌ صَلاةُ الضُّحَى ثَماني رَكَعاتٍ

٣٦٦ - عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ الحارِثِ بن نَوفلٍ، قال: سَأَلْتُ وحَرَصْتُ على أنْ أَجِدَ أَحَداً مِن النّاسِ يُخْبِرُني؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ سَبَّحَ سُبْحَةَ الضُّحى؟ فلمْ أجِدْ أحَداً يُحَدِّثُني عنْ ذٰلكَ؛ غيرَ أنَّ أُمَّ هانىءٍ بنتَ أبي طالبٍ أخْبَرَتْني؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ أتى بعدَما ارْتَفَعَ النَّهارُ يَوْمَ الفَتْحِ، فأُتِيَ بِثَوْبٍ، فَسُتِرَ عليهِ، فاغْتَسَلَ، ثمَّ قامَ، فرَكَعَ ثمانِيَ رَكَعاتٍ؛ لا أدْري؛ أَقِيامُهُ فيها أَطْولُ أَمْ رُكوعُهُ أَمْ سُجودُه؛ كلُّ ذٰلكَ منهُ مُتَقارِبٌ. قالتْ: فلمْ أرَهُ سَبَّحَها قَبْلُ ولا بَعْدُ.

DUHA-NAMAZ SA OSAM REKJATA

366. Abdullah b. Haris b. Nevfel rekao je: *Pitao sam i čeznuo da nađem bilo koga ko bi me obavijestio da je Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao duha-namaz. Nisam našao nikoga ko bi mi to rekao osim Ummi Hane, kćerke Ebu Talibove. Ona me je obavijestila da je Allahov Poslanik, ﷺ, nakon što je dan poodmakao, nakon što mu je donesena odjeća i nakon što se zastro i okupao, na dan osvojenja Mekke, ustao i klanjao osam rekjata.*

Ne znam da li je stajanje u tom namazu bilo duže od rukua i sedžde. Sve je bilo približne dužine. Nisam ga više vidjela, ni prije ni poslije toga, da klanja duha-namaz - rekla je.

بابٌ الوَصِيَّةُ بِصَلاةِ الضُّحَى

٣٦٧ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أَوْصاني خَليلي ﷺ بِثَلاثٍ: بِصِيامِ ثَلاثَةِ أَيّامٍ مِن كُلِّ شَهْرٍ، ورَكْعَتَي الضُّحَى، وأنْ أُوتِرَ قَبْلَ أنْ أرْقُدَ.

OPORUKA O KLANJANJU DUHA-NAMAZA

367. Ebu Hurejre, ؓ, rekao je: *Oporučio mi je moj prijatelj, ﷺ, tri stvari: da postim tri dana svakog mjeseca, da klanjam dva rekjata duha-namaza i da klanjam vitr-namaz prije nego što legnem.*

بابٌ صَلاةُ الأوَّابين

٣٦٨ - عنِ القاسمِ الشَّيْبانيِّ: أَنَّ زيدَ بنَ أَرقَمَ رضيَ اللّهُ عنهُ رَأى قَوْماً يُصَلُّونَ مِن الضُّحى، فقالَ: أَما لقدْ عَلِموا أَنَّ الصَّلاةَ في غيرِ هٰذهِ السَّاعَةِ أَفضَلُ!! إِنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «صَلاةُ الأوَّابِينَ حينَ تَرْمَضُ الفِصالُ».

NAMAZ POKORNIH

368. Kasim eš-Šejbani rekao je da je Zejd b. Erkam, ﵁, vidio neke ljude da klanjaju duha-namaz pa je rekao: *Zar ne znaju da je bolje klanjati u drugom vremenu?! Allahov Poslanik,* ﷺ, *je, uistinu, rekao:* ***Namaz pokornih nastaje kada pijesak počne pržiti papke devčadi.***[1]

بابُ مَنْ سَجَدَ للّهِ؛ فلهُ الجَنَّةُ

٣٦٩ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إِذا قَرَأَ ابنُ آدمَ السَّجدَةَ فَسجدَ؛ اعتَزَلَ الشَّيطانُ يَبكي؛ يقولُ: يا وَيلَهُ (وفي روايةِ أبي كُرَيبٍ: يا وَيلي)؛ أُمِرَ ابنُ آدمَ بالسُّجودِ، فَسَجَدَ، فلهُ الجَنَّةُ، وأُمِرتُ بالسُّجودِ، فأَبَيْتُ، فلِيَ النَّارُ».

KO UČINI SEDŽDU U IME ALLAHA NJEMU PRIPADA DŽENNET

369. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada neko prouči ajet koji obavezuje na sedždu, pa je učini, šejtan se udalji plačući i govoreći:*** **Teško se njemu!** (a u drugoj predaji stoji: ***Teško se meni!****)* ***Čovjeku je naređeno da učini sedždu pa je učinio i zaslužio Džennet, a i meni je naređeno da učinim sedždu pa sam odbio i zaslužio Vatru.***

---

[1] U hadisu je dokaz da se duha-namaz naziva *namaz pokornih*, a nazivanje namaza nakon akšama takvim imenom nije potvrđeno u vjerodostojnom sunnetu, koliko mi je poznato.

باب فضل من صلّى ثِنتَي عشرة ركعة في يوم وليلة

٣٧٠ - عن أم حبيبة رضي الله عنها زوج النبي ﷺ؛ أنها سمعت رسول الله ﷺ يقول: «ما من عبد مسلم، يصلي لله كل يوم ثنتي عشرة ركعة تطوعاً غير الفريضة؛ إلا بنى الله له بيتاً في الجنة (أو: إلا بُنِيَ له بيت في الجنة)».

قالت أم حبيبة: فما برحت أصليهن بعد.

وقال عمرو (يعني: ابن أوس): ما برحت أصليهن بعد.

وقال النعمان (يعني: ابن سالم) مثل ذلك.

وفي رواية: «في يوم وليلة».

NAGRADA ONOME KO KLANJA U TOKU DANA I NOĆI DVANAEST REKJATA

370. Ummu Habiba, ﵂ Poslanikova, ﷺ, supruga, veli da je čula Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Allah će sagraditi kuću u Džennetu svakom robu muslimanu koji klanja svaki dan dvanaest rekjata dobrovoljnog namaza, pored obaveznih. (Biće mu sagrađena kuća u Džennetu.)*** Ummu Habiba je rekla: *Nakon toga nikad ih nisam prestala klanjati.* Amr (tj. Ibn Evs) je rekao: *Nakon toga još nisam prestao da ih klanjam.* En-N'uman je rekao isto.

Ima i predaja gdje stoji: *Ko ih klanja u toku dana i noći.*

باب بين كل أذانين صلاة

٣٧١ - عن عبدالله بن مغفل المزني رضي الله عنه؛ قال: قال رسول الله ﷺ: «بين كل أذانين صلاة». قالها ثلاثاً. قال في الثالثة: «لمن شاء».

IZMEĐU SVAKOG EZANA I IKAMETA IMA NAMAZ

371. Abdullah b. Mugaffel el-Muzenijj, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Između svakog ezana i ikameta ima namaz.***

To je ponovio tri puta. Treći put rekao je: ***Za onog ko hoće.***

بابُ التَنَفُّلِ قبلَ الصَّلاةِ وبَعْدَها

٣٧٢ - عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قال: صلَّيْتُ مَعَ رسولِ اللّهِ ﷺ قبلَ الظُّهرِ سَجْدَتَيْنِ، وبَعْدَها سَجْدَتَيْنِ، وبعدَ المَغْرِبِ سَجْدَتَيْنِ، وبعدَ العِشاءِ سَجْدَتَيْنِ، وبعدَ الجُمُعَةِ سَجْدَتَيْنِ، فأمّا المَغْرِبُ والعِشاءُ والجُمُعَةُ؛ فصَلَّيْتُ مَعَ النبيِّ ﷺ في بَيْتِهِ.

KLANJANJE NAFILA PRIJE I POSLIJE NAMAZA

372. Ibn Omer, ﷺ, rekao je: *Klanjao sam s Allahovim Poslanikom, ﷺ, prije i poslije podnevskog farza po dva rekjata, poslije akšamskog farza dva rekjata, poslije jacijskog farza dva rekjata i poslije džuma-namaza dva rekjata.*

Akšamske, jacijske i džumanske sunnete klanjao sam sa Poslanikom, ﷺ, u njegovoj kući.

بابُ التَنَفُّلِ بِاللَّيلِ والنَّهارِ

٣٧٣ - عنْ عَبْدِاللّهِ بن شَقيقٍ رضيَ اللّهُ عنه؛ قال: سَأَلْتُ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها عنْ صَلاةِ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ عنْ تَطَوُّعِهِ؟ فقالتْ: كانَ يُصَلِّي في بَيْتِي قبلَ الظُّهرِ أَرْبَعاً، ثمَّ يَخْرُجُ فيُصَلِّي بِالنّاسِ، ثمَّ يَدْخُلُ فيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ، وكانَ يُصَلِّي بالنّاسِ المَغْرِبَ ثمَّ يَدْخُلُ فيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ، ويُصَلِّي بالنّاسِ العِشاءَ، ويَدْخُلُ بَيْتي فيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ، وكانَ يُصَلِّي مِن الليلِ تِسْعَ رَكَعاتٍ فيهنَّ الوِتْرُ، وكانَ يُصَلِّي لَيْلاً طَويلاً قائِماً ولَيْلاً طَويلاً قاعِداً، وكانَ إذا قَرَأَ وهُو قائِمٌ؛ رَكَعَ وسَجَدَ وهُو قائِمٌ، وإذا قَرَأَ قاعِداً؛ رَكَعَ وسَجَدَ وهُو قاعِدٌ، وكانَ إذا طَلَعَ الفَجْرُ؛ صلّى رَكْعَتَيْنِ.

O NOĆNIM I DNEVNIM NAFILAMA

373. Abdullah b. Šekik, ﷺ, rekao je: Pitao sam Aišu, ﷺ, o dobrovoljnom namazu Allahova Poslanika, ﷺ, pa mi je rekla: *U mojoj*

kući bi klanjao četiri rekjata prije podne-namaza. Zatim bi izišao i klanjao ljudima podne-namaz. Poslije namaza bi ponovo ulazio u kuću i klanjao dva rekjata.

Kada bi kao imam klanjao akšam-namaz, ulazio bi u kuću i klanjao dva rekjata.

Kada bi im klanjao jaciju-namaz, vraćao bi se u moju kuću i klanjao bi dva rekjata

U noći bi klanjao devet rekjata zajedno sa vitr-namazom. Ponekad bi noću klanjao dugo stojeći, a ponekad dugo sjedeći. Kada bi učio stojeći, stojeći bi učinio ruku i sedždu, a kada bi učio sjedeći, sjedeći bi učinio ruku i sedždu.

Kada bi se pojavila zora, klanjao bi dva rekjata.

بابُ صَلاةُ النَّافِلَةِ في المَسْجِدِ

٣٧٤ ـ عنْ زيدِ بنِ ثابتٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: احْتَجَرَ رسولُ اللّهِ ﷺ حُجَيْرَةً بَخَصَفَةٍ أَوْ حَصيرٍ، فَخَرَجَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُصَلّي فيها، فَتَتَبَّعَ إِليهِ رجالٌ، وجَاؤوا يُصَلُّونَ بِصَلاتِهِ. قالَ: ثمَّ جَاؤوا لَيْلَةً، فحَضروا، فأَبْطَأَ رسولُ اللّهِ ﷺ عنهُم. قالَ: فلمْ يَخْرُجْ إِليهِم، فَرَفَعوا أَصْواتَهُم، وحَصَبُوا البابَ، فخَرَجَ إِليهِم رسولُ اللّهِ ﷺ مُغْضَباً، فقالَ لهُم رسولُ اللّهِ ﷺ: «**ما زالَ بِكُمْ صَنيعُكُمْ، حتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سيُكْتَبُ عليكُم؛ فعَلَيْكُم بالصَّلاةِ في بُيوتِكُمْ؛ فإِنَّ خيرَ صَلاةِ المَرْءِ في بَيْتِهِ إِلاَّ الصَّلاةَ المَكْتوبَةَ**».

وفي رِوايةٍ: أَنَّ النبيَّ ﷺ اتَّخذَ حُجْرَةً في المَسْجِدِ مِن حَصيرٍ.

NAFILA NAMAZ U DŽAMIJI

374. Zejd b. Sabit, ﷺ, rekao je: Allahov Poslanik, ﷺ, u džamiji je ogradio sebi mjesto s hasurom, pa bi izlazio i tu klanjao. U tome su ga ljudi počeli slijediti i dolazili su klanjati za njim.

Došli su jedne noći i okupili se. Međutim, Allahov Poslanik, ﷺ, nije se pojavio. Nije ni izišao. Povisili su svoje glasove i počeli bacati kamenčiće na vrata. Nakon toga Allahov Poslanik, ﷺ, pojavi se ljutit.

Rekao je: ***Toliko ste uporni u toj svojoj navici da sam pomislio da će vam se narediti. Dužnost vam je da klanjate namaz u svojim kućama. Zaista je najbolji namaz, izuzimajući farze, onaj koji čovjek klanja u svojoj kući.***

بابُ صَلاةِ النَّافِلَةِ في البُيوتِ

٣٧٥ - عَنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إذا قضى أحدُكُمُ الصَّلاةَ في مَسْجِدِهِ؛ فلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصيباً مِن صَلاتِهِ؛ فإنَّ اللّهَ جاعِلٌ في بَيْتِهِ مِن صَلاتِهِ خَيراً». [أخرجه

KLANJANJE NAFILE U KUĆAMA

375. Džabir b. Abdullah, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada neko od vas klanja namaz u svojoj džamiji, neka ostavi dio namaza i za svoju kuću, jer je Allah, uistinu, dao dobro u namazu u kući onog koji klanja.***

بابٌ لِيُصَلِّ أحَدُكُمْ نَشاطَهُ فإذا فَتَرَ؛ فلْيَقْعُدْ

٣٧٦ - عنْ أنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: دَخَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ المَسْجِدَ، وحَبْلٌ مَمْدودٌ بينَ سارِيَتَيْنِ، فقالَ: «ما هٰذا!؟». قالوا: لِزَيْنَبَ تُصَلّي، فإذا كَسِلَتْ أوْ فَتَرَتْ؛ أمْسَكَتْ بِهِ. فقالَ: «حُلُّوهُ، لِيُصَلِّ أحَدُكُم نَشاطَهُ، فإذا كَسِلَ أوْ فَتَرَ؛ قَعَدَ».

NEKA KLANJA SVAKO OD VAS KOLIKO MOŽE, A KADA IZNEMOGNE NEKA SJEDNE

376. Enes, ﷺ, rekao je: *Jednom je Allahov Poslanik, ﷺ, ušao u džamiju i vidio uže svezano između dva stuba. Upitao je:* **Šta je ovo?!**

Rekli su: **To je Zejnebino uže za klanjanje. Kada se umori ili iznemogne uhvati se za njega.**

Rekao je: ***Odvežite ga. Neka svako od vas klanja koliko može pa kada osjeti zamor ili iscrpljenost neka sjedne.***

بابٌ أَحبُّ الأَعمالِ إلى اللّهِ أدْوَمُهُ

٣٧٧ - عن علْقَمَةَ؛ قالَ: سَأَلْتُ أُمَّ المؤمنينَ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالَ: قلتُ: يا أُمَّ المؤمنينَ! كيفَ كانَ عَمَلُ رسولِ اللّهِ ﷺ؟ هل كانَ يَخُصُّ شيْئاً مِن الأيَّامِ؟ قالتْ: لا؛ كانَ عَمَلُهُ دِيمَةً، وأيُّكم يَسْتَطيعُ ما كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَسْتَطيعُ؟

ALLAHU SU NAJDRAŽA KONSTANTNA DJELA

377. 'Alkame je rekao: *Pitao sam Aišu,* ﵂*, majku pravovjernih:* **O majko pravovjernih, kako je Allahov Poslanik, ﷺ, radio? Da li je nekim danima davao posebnu prednost?**
Rekla je: **Nije. On je konstantno radio. Pa ko od vas može ono što je mogao Allahov Poslanik, ﷺ?!**

بابٌ خُذوا مِن العَمَلِ ما تُطيقونَ

٣٧٨ - عن عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها زَوْجِ النبيِّ ﷺ؛ أنَّ الحَوْلاءَ بنتَ تُوَيْتِ بنِ حَبيبِ بنِ أَسَدِ بنِ عبدِالعُزَى مَرَّتْ بِها، وعِنْدَها رسولُ اللّهِ ﷺ، فقلتُ: هَذه الحولاءُ بنتُ تُوَيْتٍ، وزَعَموا أنَّها لا تَنامُ اللَّيْلَ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا تَنامُ اللَّيْلَ؟! خُذوا مِنَ العَمَلِ ما تُطيقونَ، فواللّهِ؛ لا يَسْأَمُ اللّهُ حتَّى تَسْأَمُوا».

RADITE OD DOBRIH DJELA KOLIKO MOŽETE

378. Aiša, ﵂, Poslanikova, ﷺ, supruga, prenosi da je Havla kćerka Tuvejt b. Habiba b. Eseda b. Abdu-l-Uzzaa prošla pored nje dok je Allahov Poslanik, ﷺ, bio kod nje. Aiša, ﵂, je rekla: *Ovo je Havla, kćerka Tuvejtova. Tvrde da ona po noći nikako ne spava.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je upitao: ***Ne spava cijelu noć? Radite od dobrih djela koliko možete. Tako mi Allaha, Allahu neće dosaditi dok vama ne dosadi.***

بابٌ في صلاةِ النبيِّ ﷺ ودعائِه

٣٧٩ ـ عنِ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالَ: بِتُّ لَيْلَةً عندَ خالَتي ميمونةَ، فقامَ النبيُّ ﷺ مِنَ اللَّيْلِ، فأتى حاجَتَهُ، ثمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ويَدَيْهِ، ثمَّ نامَ، ثمَّ قامَ، فأتى القِرْبَةَ، فأطْلَقَ شِناقَها، ثمَّ توضَّأَ وُضوءاً بينَ الوُضوءَيْنِ، ولمْ يُكثِرْ، وقدْ أبْلَغَ، ثمَّ قامَ فصلَّى، فقمْتُ فتَمطَّيْتُ؛ كَراهِيَةَ أنْ يرى أنّي كُنْتُ أَنْتَبِهُ لهُ، فتَوَضَّأْتُ، فقامَ فصلَّى، فقُمْتُ عنْ يَسارِه، فأخَذَ بِيَدي، فأدارَني عنْ يَمينِه، فتَتامَّتْ صَلاةُ رسولِ اللّهِ ﷺ مِنَ اللَّيْلِ ثَلاثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً، ثمَّ اضْطَجَعَ، فنامَ حتَّى نَفَخَ ﷺ، وكانَ إذا نامَ نَفَخَ، فأتاهُ بِلالٌ، فآذَنَهُ بالصَّلاةِ، فقامَ فصلَّى ولمْ يَتَوضَّأْ، وكانَ في دُعائِهِ: «اللّهُمَّ اجْعَلْ في قَلْبي نُوراً، وفي بَصَري نُوراً، وفي سَمْعي نُوراً، وعنْ يَميني نُوراً، وعنْ يَساري نُوراً، وفَوْقي نُوراً، وتَحْتي نُوراً، وأمامي نُوراً، وخَلْفي نُوراً، وعَظِّمْ لي نُوراً».

قالَ كُرَيْبٌ: وسَبْعاً في التَّابوتِ، فَلَقيتُ بعضَ وَلَدِ العَبّاسِ، فحَدَّثَني بِهِنَّ، فذَكَرَ: «عَصَبي ولَحْمي ودَمي وشَعَري وبَشَري»، وذَكَرَ خَصْلَتَيْنِ.

O POSLANIKOVOM, ﷺ, NAMAZU I DOVI

379. Ibn Abbas, ؓ, rekao je: Noćio sam jednu noć kod svoje tetke Mejmune. Poslanik, ﷺ, ustao je u noći, obavio svoju potrebu, a zatim oprao svoje lice i ruke i zaspao.

Zatim je ponovo ustao, prišao mješini za vodu, odriješio uzicu, abdestio se umjerenim abdestom, nije pretjerivao, ali ga je ipak upotpunio, a potom ustao i klanjao.

Ustao sam prateći ga, jer nisam želio da vidi da sam ga posmatrao, i uzeo abdest. Ustao je i klanjao. Ja sam stao sa njegove lijeve strane. Uzeo me je za ruke, okrenuo i postavio sa svoje desne strane. Tako je noćni namaz Allahova Poslanika, ﷺ, dostigao trinaest rekjata.

Nakon toga je legao i zaspao da je počeo hrkati. On, kada bi zaspao, zahrkao bi. Došao je Bilal i obavijestio ga da je vrijeme za namaz. Poslanik, ﷺ, je ustao i klanjao, a nije abdestio.[1]

U dovi bi učio: ***Allahummedž 'al fi kalbi nuren, ve fi besari nuren, ve fi sem'i nuren, ve 'an jemini nuren, ve 'an jesari nuren, ve fevki nuren, ve tahti nuren, ve emami nuren, ve halfi nuren, ve 'azzim li nuren.***

(Allahu moj, daj mi svjetlo u srcu, u vidu, u sluhu, s moje desne strane, s moje lijeve strane, iznad mene, ispod mene, ispred mene i iza mene, i uveličaj mi nur.)

Kurejb veli: Spomenuo je još sedam stvari u dovi, ali sam ih zaboravio, pa sam sreo[2] nekog od Abbasove djece, pa mi ih je rekao, spomenuvši: *Hasabi ve lahmi ve demi ve šari ve beševi: (Mojim nervima, mojem mesu, u mojoj krvi, u mojoj kosi i mojoj koži)*. I naveo je još dvije stvari.

٣٨٠ - عنْ عائشَةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ إذا قامَ مِنَ الليلِ لِيُصَلِّيَ؛ افْتَتَحَ صَلاتَهُ بِرَكْعَتَيْنِ خَفيفَتَيْنِ.

380. Aiša, رضي الله عنها, rekla je: *Kada bi Allahov Poslanik, ﷺ, ustao noću da klanja počeo bi svoj namaz s dva kratka rekjata.*

---

[1] Poslanikovo, ﷺ, srce ne spava i stoga je osjetio da nije izgubio abdest, što je isključivo Poslanikova, ﷺ, odlika. O tomeTajjibi kaže: *Budnost srca sprečava gubljenje abdesta* (op. prev.).

[2] Ovo se odnosi na Selemeta b. Kuhejla prenosioca od Kurejba, prenosioca od Ibn Abbsa, رضي الله عنه.

باب دعاء النبي ﷺ إذا قام من الليل

٣٨١ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كان يَقولُ إذا قامَ إلى الصَّلاةِ مِن جَوْفِ اللّيلِ: «اللهُمَّ لكَ الحَمْدُ، أنتَ نورُ السّماواتِ والأرْضِ، ولكَ الحَمْدُ؛ أنتَ قَيّامُ السّماواتِ والأرْضِ، ولكَ الحَمْدُ؛ أنتَ رَبُّ السّماواتِ والأرْضِ ومَنْ فيهِنَّ، أنتَ الحَقُّ، ووَعْدُكَ الحَقُّ، وقَوْلُكَ الحَقُّ، ولِقاؤكَ حَقٌّ، والجَنَّةُ حَقٌّ، والنّارُ حَقٌّ، والسّاعَةُ حَقٌّ، اللهُمَّ لكَ أسْلَمْتُ، وبكَ آمَنْتُ، وعليكَ تَوَكَّلْتُ، وإليكَ أنَبْتُ، وبكَ خاصَمْتُ، وإليكَ حاكَمْتُ، فاغْفِرْ لي ما قَدَّمْتُ وأخَّرْتُ، وما أسْرَرْتُ وأعْلَنْتُ، أنتَ إلٰهي، لا إلٰهَ إلاّ أنتَ».

DOVA KOJU BI POSLANIK, ﷺ, UČIO KADA BI KLANJAO NOĆU

381. Ibn Abbas, ؓ, rekao je da kada bi Allahov Poslanik, ﷺ, ustao kasno noću da klanja otpočinjao bi namaz ovom dovom: ***Allahumme leke hamdu, ente nuru-s-semavati ve-l-erdi, ve leke-l-hamdu, ente kajjamu-s-semavati ve-l-erdi, ve leke-l-hamdu, ente rabbu-s-semavati ve-lerdi ve men fihinn, ente-l- hakku, ve v'aduke-l-hakku, ve kavluke-l-hakku, ve likauke hakkun, ve-l-Džennetu hakkun, ve-n-naru hakkun, ve-s-sa'atu hakkun. Allahumme leke eslemtu, ve bike amentu, ve 'alejke tevekkeltu, ve ilejke enebtu, ve bike hasamtu, ve ilejke hakemtu. Fagfirli ma kaddemtu ve ehhartu, ve ma esrertu ve 'alentu, ente ilahi, la ilahe illa ente.***

(Allahu moj, Tebi pripada hvala. Ti si svjetlo nebesa i Zemlje. Tebi pripada hvala, Ti održavaš nebesa i Zemlju, Tebi pripada hvala, Ti si Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je na njima. Ti si Istina. Tvoje obećanje je Istina. Tvoj govor je Istina. Susret s Tobom je Istina. Džennet je Istina. Džehennem je Istina. Sudnji dan je Istina. Allahu moj, Tebi sam se predao. U Tebe vjerujem. Na Tebe se oslanjam. Tebi se kajem. U Tvoje ime se sporim i po Tvojim zakonima sudim. Oprosti mi prošlost i budućnost. Oprosti mi ono što tajno i javno radim. Ti si moj Bog i nema boga osim Tebe.)

بابٌ كَيفيةُ صلاةِ اللّيلِ وعَدَدُ رُكوعِها

٣٨٢ ـ عن عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُصَلّي مِنَ اللّيْلِ ثَلاثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً، يوتِرُ مِن ذَلِكَ بِخَمْسٍ، لا يَجْلِسُ في شيءٍ إلاّ في آخِرِها.

NAČIN KLANJANJA I BROJ REKJATA NOĆNOG NAMAZA

382. Aiša, ﵂, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi u noći klanjao trinaest rekjata, a od toga bi klanjao pet rekjata vitr namaza. Tešehhud*[1] *bi učio samo na zadnjem rekjatu.*

بابٌ صَلاةُ اللّيلِ مَثْنى مَثْنى والوِتْرُ رَكْعَةٌ مِن آخِرِ اللّيلِ

٣٨٣ ـ عن ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أنَّ رَجُلاً سَألَ رسولَ اللّهِ ﷺ عن صَلاةِ اللّيلِ؟ فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«صلاةُ اللّيلِ مَثْنى مَثْنى؛ فإذا خَشِيَ أحَدُكُم الصُّبحَ؛ صَلّى رَكْعَةً واحدةً تُوتِرُ لهُ ما قد صَلّى».**

NOĆNI NAMAZ SE KLANJA PO DVA REKJATA A VITR-NAMAZ JEDAN REKJAT NA KRAJU NOĆI

383. Ibn Omer, ﵄, rekao je da je neki čovjek pitao Allahova Poslanika, ﷺ, o noćnom namazu, pa je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Noćni namaz klanja se po dva rekjata, pa kada se neko od vas poboji izlaska zore, neka klanja jedan rekjat koji će biti vitr-namaz za ono što je klanjao.***

[1] Pogledaj hadis pod brojem 304 i fusnotu (op. prev.).

باب صلاة اللَّيلِ قائماً وقاعداً

٣٨٤ - عن عائشة رضي الله عنها؛ قالت: ما رأيت رسول الله ﷺ يقرأ في شيءٍ مِن صلاةِ اللَّيلِ جالِساً، حتَّى إذا كَبِرَ؛ قَرَأَ جالِساً، حتَّى إذا بَقِيَ عليه مِنَ السُّورَةِ ثَلاثونَ أَوْ أَرْبَعونَ آيَةً؛ قامَ فقَرَأَهُنَّ، ثمَّ رَكَعَ.

NOĆNI NAMAZ MOŽE SE KLANJATI STOJEĆI I SJEDEĆI

384. Aiša, ﵂, rekla je: *Nisam vidjela Allahova Poslanika, ﷺ, da je u noćnim namazima klanjao sjedeći sve dok nije ostario. Kada je ostario klanjao je sjedeći. Kada bi mu od neke sure ostalo da prouči trideset ili četrdeset ajeta ustao bi i proučio ih stojeći a zatim bi učinio ruku.*

باب كراهيةُ أن ينامَ الرَّجلُ اللَّيلَ كُلَّهُ لا يُصلِّي فيه

٣٨٥ - عن عَبدِاللهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: ذُكِرَ عندَ رسولِ اللهِ ﷺ رَجلٌ نامَ لَيلَةً حتَّى أَصبحَ. قال: «ذاكَ رَجلٌ بالَ الشَّيطانُ في أُذُنِهِ». أَوْ قالَ: «في أُذُنَيهِ».

POKUĐENO JE DA NEKO PRESPAVA CIJELU NOĆ A DA NE KLANJA

385. Abdullah b. Mesud, ﵁, prenosi da je pred Allahovim Poslanikom, ﷺ, spomenut čovjek koji je prespavao noć sve do zore. Poslanik, ﷺ, je rekao: ***To je čovjek kome se šejtan pomokrio u uho.*** (ili je rekao: ***U uši.***)

بابٌ إذا نَعسَ في الصَّلاةِ؛ فلْيَرْقُدْ

٣٨٦ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «إذا نَعَسَ أَحَدُكُم في الصَّلاةِ؛ فلْيَرْقُدْ حتَّى يَذْهَبَ عنهُ النَّوْمُ؛ فإنَّ أَحَدَكُم إذا صَلَّى وهُو ناعِسٌ، لَعَلَّهُ يَذْهَبُ يَسْتَغْفِرُ، فَيَسُبَّ نَفْسَهُ».

KO ZADRIJEMA U NAMAZU, NEKA LEGNE

386. Aiša, ﵂, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Kada neko od vas zadrijema u namazu, neka legne dok ga drijemež ne prođe, jer moguće je da onaj od vas koji je pospan, dok klanja, umjesto da moli, bude sam sebe proklinjao.*

بابٌ ما يَحُلُّ عُقَدَ الشَّيطانِ

٣٨٧ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ يَبْلُغُ بهِ النبيَّ ﷺ؛ قالَ: «يَعْقِدُ الشَّيطانُ على قافِيَةِ رَأْسِ أَحدِكُم ثَلاثَ عُقَدٍ إذا نامَ، بِكُلِّ عُقْدَةٍ يَضرِبُ: عَلَيكَ لَيلاً طَوِيلاً، فإذا اسْتَيقَظَ فَذَكَرَ اللّهَ عزَّ وجلَّ؛ انحَلَّتْ عُقْدَةٌ، وإذا تَوَضَّأَ؛ انحَلَّتْ عنهُ عُقْدَتانِ، فإذا صَلَّى؛ انحَلَّتِ العُقَدُ، فأَصْبَحَ نَشيطاً طَيِّبَ النَّفْسِ، وإلاَّ أَصْبَحَ خَبيثَ النَّفْسِ كَسْلانَ».

ŠTA RAZVEZUJE ŠEJTANOVE ČVOROVE

387. Ebu Hurejre, ﵁, od Poslanika, ﷺ, prenosi da je rekao: *Šejtan svakom od vas, kada zaspi, zaveže na zatiljku tri čvora i kaže mu: Spavaj, pred tobom je duga noć.*

Kada se probudi, ako spomene Allaha, ﷻ, odveže se jedan čvor. Ako nakon toga abdesti, odveže se i drugi čvor. Pa, ako još i klanja, odveže se i treći čvor. Taj čovjek onda osvane aktivan i raspoložen, a ako tako ne postupi, osvane neraspoložen i lijen.

بابٌ في الليلِ ساعةٌ يُسْتَجابُ فيها

٣٨٨ ـ عنْ جابرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ النبيَّ ﷺ يقولُ: «إنَّ مِنَ الليلِ ساعةً، لا يُوافِقُها عَبْدٌ مُسْلِمٌ يَسْألُ اللهَ خَيراً؛ إلاَّ أَعْطاهُ أيّاهُ، وذٰلكَ كُلَّ لَيلَةٍ».

U NOĆI IMA JEDAN MOMENAT U KOJEM SE PRIMA DOVA

388. Džabir, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *U noći zaista ima jedan momenat, pa ako ga rob musliman potrefi tražeći u njemu dobro, Allah će mu ga dati. Taj momenat ima u svakoj noći.*

بابُ التَّرْغيبِ في الدُّعاءِ والذِّكْرِ في آخِرِ اللَّيلِ والإِجابَةِ فيه

٣٨٩ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «يَنْزِلُ اللهُ تَبارَكَ وتَعالى إلى السَّماءِ الدُّنْيا كُلَّ لَيلَةٍ، حينَ يَمْضي ثُلُثُ اللَّيلِ الأوَّلُ، فيقولُ: أنا المَلِكُ، أنا المَلِكُ؛ مَنْ ذا الذي يَدْعوني فَأَسْتَجيبَ لهُ؟ مَنْ ذا الذي يَسْألُني فأُعْطِيَهُ؟ مَنْ ذا الذي يَسْتَغْفِرُني فأغْفِرَ لهُ؟ فَلا يَزالُ كَذٰلكَ حتّى يُضيءَ الفَجْرُ».

PODSTICANJE NA DOVE I ZIKR NA KRAJU NOĆI I USLIŠAVANJE DOVA

389. Ebu Hurejre, ﷺ, kaže da je rekao Allahov Poslanik, ﷺ: *Svake noći, kada prođe njena prva trećina, Uzvišeni Allah,* ﷻ, *spušta se na zemaljsko nebo i govori:* Ja sam vladar, Ja sam vladar. Ko će Me zamoliti za nešto pa da mu udovoljim. Ko će tražiti nešto pa da mu dam? Ko će od Mene oprosta tražiti pa da Mu oprostim.

I tako On neprestano pita sve do zore.

بابٌ جامعُ صَلاةِ اللَّيلِ ومَنْ نامَ عنهُ أَوْ مَرِضَ

٣٩٠ ـ عنْ زُرارةَ؛ أَنَّ سعدَ بنَ هشامِ بنِ عامرٍ أَرادَ أَنْ يَغزُوَ في سَبيلِ اللّهِ عزَّ وجلَّ، فقدِمَ المَدينَةَ، فأَرادَ أَنْ يَبيعَ عَقاراً لهُ بِها، فيَجْعَلَهُ في السِّلاحِ والكُراعِ، ويُجاهِدَ الرُّومَ حتَّى يَموتَ.

فلَمَّا قَدِمَ المَدينَةَ؛ لَقِيَ أُناساً مِن أَهْلِ المَدينَةِ، فنَهَوْهُ عنْ ذٰلكَ، وأَخْبَروهُ أَنَّ رَهْطاً سِتَّةً أَرادوا ذٰلك في حَياةِ نبيِّ اللّهِ ﷺ، فنهاهُم نبيُّ اللّهِ ﷺ، وقالَ: «أَلَيْسَ لَكُمْ فيَّ أُسْوَةٌ؟».

فلمَّا حَدَّثُوهُ بذٰلك؛ راجَعَ امْرَأَتَهُ، وقدْ كانَ طَلَّقَها، وأَشْهَدَ على رَجْعَتِها، فأَتى ابنَ عباسٍ، فسَأَلَهُ عَنْ وِتْرِ رسولِ اللّهِ ﷺ؟ فقالَ ابنُ عباسٍ: أَلا أَدُلُّكَ على أَعْلَمِ أَهْلِ الأَرْضِ بوِتْرِ رسولِ اللّهِ ﷺ؟ قالَ: مَنْ؟ قالَ: عائِشَةُ رَضِيَ اللّهُ عنها؛ فَأْتِها فسَلْها، ثمَّ ائْتِني فأَخْبِرْني بِرَدِّها عليكَ.

فانْطَلَقْتُ إِلَيْها، فأَتَيْتُ على حَكيمِ بنِ أَفْلَحَ، فاسْتَلْحَقْتُهُ إِلَيْها، فقالَ: ما أَنا بِقارِبِها؛ لأَنِّي نَهَيْتُها أَنْ تَقولَ في هاتَيْنِ الشِّيعَتَيْنِ شَيْئاً، فأَبَتْ فيهما إِلاَّ مُضِيّاً.

قالَ: فأَقْسَمْتُ عليهِ، فجاءَ، فانْطَلَقْنا إِلى عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها، فاسْتَأْذَنَّا عَلَيْها، فأَذِنَتْ لَنا، فدَخَلْنا علَيْها، فقالَتْ: أَحَكيمٌ؟ فعَرَفَتْهُ. فقالَ: نعمْ. فقالتْ: مَنْ مَعَكَ؟ قالَ: سعدُ بنُ هشامٍ. قالتْ: ابنُ هِشامٍ؟ قالَ: ابنُ عامرٍ. فتَرَحَّمَتْ عليهِ، وقالتْ خَيْراً (قال قَتادةُ: وكانَ أُصيبَ يَوْمَ أُحُدٍ).

فقلتُ: يا أُمَّ المُؤْمِنينَ! أَنْبِئيني عنْ خُلُقِ رسولِ اللّهِ ﷺ. قالتْ: أَلَسْتَ تَقْرَأُ القُرْآنَ؟ قلتُ: بلى. قالتْ: فإِنَّ خُلُقَ نبيِّ اللّهِ ﷺ كانَ القُرْآنَ.

قالَ: فهَمَمْتُ أَنْ أَقومَ ولا أَسْأَلَ أَحَداً عنْ شيءٍ حتَّى أَموتَ، ثمَّ بَدا لي، فقُلْتُ: أَنْبِئيني عنْ قِيامِ رسولِ اللّهِ ﷺ. فقالتْ: أَلستَ تَقْرَأُ: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمُزَّمِّلُ﴾؟ قلتُ: بلى. قالتْ: فإِنَّ اللّهَ عزَّ وجلَّ افْتَرَضَ قِيامَ اللَّيْلِ في أَوَّلِ هٰذِهِ السُّورَةِ، فقامَ نبيُّ اللّهِ ﷺ وأَصْحابُهُ حَوْلاً،

وأمسَكَ اللّهُ خاتِمتَها اثنَي عَشَر شَهراً في السّماءِ، حتّى أنزَلَ اللّه عزّ وجلَ في آخرِ هذهِ السّورةِ التّخفيفَ، فصارَ قِيامُ اللّيلِ تَطوّعاً بعدَ فَريضةٍ.

قالَ: قلتُ: يا أمَّ المُؤمنينَ! أنبِئيني عن وِترِ رسولِ اللّهِ ﷺ.

فقالتْ: كُنّا نُعِدُّ لهُ سِواكَهُ وطَهورَهُ، فيَبعَثُهُ اللّهُ ما شاءَ أنْ يَبعَثَهُ مِنَ اللّيلِ، فيَتسوَّكُ، ويَتوضّأُ، ويُصلّي تِسعَ رَكَعاتٍ؛ لا يَجلِسُ فيها إلاّ في الثّامِنةِ، فيَذكُرُ اللّهَ ويَحمَدُهُ ويَدعوهُ، ثمّ يَنهَضُ ولا يُسلِّمُ، ثمّ يَقومُ فيُصلّي التّاسِعةَ، ثمّ يَقعُدُ فيَذكُرُ اللّهَ ويَحمَدُهُ ويَدعوهُ، ثمّ يُسلِّمُ تَسليماً يُسمِعُنا، ثمّ يُصلّي رَكعَتَينِ بعدَما يُسلِّمُ وهو قاعِدٌ؛ فتِلكَ إحدى عَشرَةَ رَكعةً يا بُنَيَّ! فلمّا أسَنَّ نبيُّ اللّهِ ﷺ، وأخَذَ اللّحمَ؛ أوتَرَ بسَبعٍ، وصَنَعَ في الرّكعَتَينِ مِثلَ صَنيعِهِ الأوّلِ؛ فتلكَ تِسعٌ يا بُنَيَّ!

وكانَ نبيُّ اللّهِ ﷺ إذا صَلّى صَلاةً؛ أحَبَّ أنْ يُداوِمَ عليها، وكانَ إذا غَلَبَهُ نَومٌ أو وَجَعٌ عن قِيامِ اللّيلِ؛ صَلّى مِنَ النّهارِ اثنَتي عَشرَةَ رَكعةً.

ولا أعلَمُ نبيَّ اللّهِ ﷺ قَرأَ القُرآنَ كُلَّهُ في لَيلَةٍ، ولا صلّى لَيلَةً إلى الصُّبحِ، ولا صامَ شَهراً كامِلاً غيرَ رَمَضانَ.

قالَ: فانطَلَقتُ إلى ابنِ عبّاسٍ، فحَدَّثتُهُ بحَديثِها، فقالَ: صَدَقَتْ، ولو كُنتُ أقرَبُها أو أدخُلُ عَلَيها؛ لأتَيتُها حتّى تُشافِهَني بهِ. قالَ: قلتُ: لو عَلِمتُ أنّكَ لا تَدخُلُ عَلَيها ما حَدَّثتُكَ حَديثَها.

O NOĆNOM NAMAZU I O ONOME KO GA PRESPAVA ILI GA NE MOGNE KLANJATI ZBOG BOLESTI

390. Katade prenosi od Zurarea da je rekao: S'ad b. Hišam b. 'Amir je htio da se bori na Allahovu putu. Došao je u Medinu da proda nekretninu koju je tamo imao i da njenu vrijednost pretvori u oružje i konje za boj kako bi se mogao boriti protiv Bizantinaca sve do smrti.

Kada je stigao u Medinu sreo se sa nekim Medinelijama koji su ga odvratli od toga i rekli mu da je jedna grupa od šest ljudi nešto tako

htjela uraditi još za vrijeme Allahovog Poslanika, ﷺ, pa im je to zabranio i rekao: ***Zar vi u meni nemate uzor?!***

Kada su mu to saopćili, povratio se svojoj ženi, koju je već bio pustio, i taj povratak potvrdio sa svjedocima. Nakon toga otišao je Ibn Abbasu i upitao ga o vitru Allahovog Poslanika, ﷺ.

Ibn Abbas je rekao: *Hoćeš li da te uputim na onoga koji je najznaniji o vitr-namazu Allahovog Poslanika, ﷺ?*

Odgovorio je: *Hoću.*

Rekao je: *Otiđi Aiši i upitaj je, a zatim se vrati meni i obavijesti me o onome što ti je rekla.*

Krenuo sam prema njoj. Došao sam do Hakima b. Efleha. Nagovarao sam ga da krene sa mnom do nje. Rekao je: *Nisam blizak s njom, jer sam joj zabranio da bilo šta kaže o dva tabora*[1]. *Međutim, nije me poslušala i ostala je pri svom.*

Zakleo sam ga, pa je ipak krenuo. Došli smo do Aiše i zatražili dozvolu za ulazak pa nam je dozvolila. Ušli smo kod nje.

Upitala je: *Je li to Hakim?* (Prepoznala ga je.)

Rekao je: *Jest.*

Upitala je: *Ko je s tobom?*

Rekao je: *S'ad b. Hišam.*

Upitala je: *Ibn Hišam?*

Rekao je: *Ibn Amir.* Donijela je rahmet na njega.

Rekla je: *Dobro.*

Ebu Katade je rekao: *On je poginuo u bici na Uhudu.*

Rekao sam: *Majko pravovjernih, obavijesti me o moralu Allahovog Poslanika, ﷺ?*

Upitala je: *Zar nisi čitao Kur'an?!*

Odgovorio sam: *Čitao sam, nego šta!*

Rekla je: *Moral Allahovog Vjerovjesnika, ﷺ, uistinu, je bio Kur'an!*

Rekao je: Odlučio sam da ustanem i da više nikoga ni o čemu ne pitam sve do smrti. Međutim, predomislio sam se i rekao: *Obavijesti me o noćnom namazu Allahovog Poslanika.*

---

[1] Ovdje se misli na ratove između Alije, ﷺ, i Muavije, ﷺ (op. prev.).

Upitala je: *Zar nisi učio -* ***Ja ejjuha el-Muzzemmil****?!*[1]

Odgovorio sam: *Jesam.*

Rekla je: *Uzvišeni Allah,* ﷻ*, je na početku te sure učinio obaveznim noćni namaz, pa su Allahov Poslanik,* ﷺ*, i njegovi ashabi tu obavezu izvršavali godinu dana. Allah nije objavio završetak ove sure za dvanaest mjeseci. Nakon toga je Uzvišeni, na kraju ove sure, objavio olakšicu pa je noćni namaz postao dobrovoljnim nakon što je bio obavezan.*

Rekao sam: *Majko pravovjernih, obavijesti me o vitr-namazu Allahovog Poslanika.*

Rekla je: *Noću bismo mu pripremili misvak i vodu za abdest. Allah bi ga probudio u vremenu koje odredi. On bi upotrijebio misvak, abdestio se i klanjao bi devet rekjata a sjeo bi tek poslije osmog rekjata. Nakon toga bi spominjao Allaha, zahvaljivao Mu i molio Ga, potom bi ustao a selam ne bi predavao. Potom bi klanjao deveti rekjat i sjeo. Spominjao bi Allaha, zahvaljivao Mu i molio ga a zatim bi predao selam da smo ga mogli čuti.*

Nakon što bi predao selam, klanjao bi dva rekjata sjedeći, i to je jedanaest rekjata, sinko moj.

Nakon što je zašao u godine i udebljao se, klanjao bi šest rekjata i sedmi vitr. Nakon toga bi klanjao dva rekjata o kojima sam ti već govorila, i to je devet rekjata, sinko moj. Allahov Poslanik, ﷺ*, kada bi klanjao neki namaz volio bi da ga klanja stalno. Kada bi ga savladao san ili bi noću bio bolestan i ne bi mogao da klanja, klanjao bi danju po dvanaest rekjata. Ne znam da je Allahov Poslanik,* ﷺ*, proučio cijeli Kur'an za jednu noć niti da je klanjao cijelu noć sve do zore, niti je, osim ramazana, postio cijeli mjesec.*

Nakon toga sam se uputio Ibn Abbasu i ispričao mu njen govor.

Rekao je: *Istinu je rekla. Da sam joj bliže ili da joj idem, otišao bih da to čujem iz njenih usta.*

Rekao sam: *Da sam znao da joj ne ideš, ne bih ti ni rekao šta mi je rekla.*

---

[1] Sura *El-Muzzemmil.*

بابٌ في صَلاةِ الوِتْرِ

٣٩١ ـ عن عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنها؛ قالت: مِنْ كُلِّ اللَّيْلِ قد أَوْتَرَ رسولُ اللَّه ﷺ، مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ، وأَوْسَطِهِ، وآخِرِهِ، فانْتَهى وِتْرُهُ إِلى السَّحَرِ.

O VITR-NAMAZU

391. Aiša, ﵂, je rekla: *U svakom dijelu noći bi Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao vitr-namaz: na početku, u sredini ili na kraju noći. Pred kraj života klanjao je taj namaz pred zoru.*

بابٌ في الوِتْرِ ورَكْعَتَيِ الفَجْرِ

٣٩٢ ـ عن أَنسِ بنِ سِيرينَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: سألْتُ ابنَ عُمرَ؛ قلتُ: أرأيتَ الرَّكْعَتَيْنِ قبلَ صلاةِ الغَداةِ؛ أأُطيلُ فيهما القِراءةَ؟ قالَ: كانَ رسولُ اللَّه ﷺ يُصلِّي مِنَ اللَّيْلِ مَثْنى مَثْنى، ويوتِرُ بِركْعةٍ، قالَ: قلتُ: إِنِّي لستُ عن هذا أَسأَلُكَ. قالَ: إِنَّكَ لَضَخْمٌ، ألا تَدَعُني أَسْتَقْرِئُ لكَ الحَديثَ: كانَ رسولُ اللَّه ﷺ يُصلِّي مِنَ اللَّيْلِ مَثْنى مَثْنى، ويوتِرُ بِرَكْعَةٍ، ويُصلِّي رَكْعَتَيْنِ قبلَ الغَداةِ، كأَنَّ الأذانَ بأُذُنَيْهِ.

O VITR-NAMAZU I DVA REKJATA SABAHSKOG SUNNETA

392. Enes b. Sirin, ﵁, rekao je: Pitao sam Ibn Omera: *Šta veliš za dva rekjata prije sabahskog farza, da li da učim duže dok ih klanjam?*

Odgovorio je: *Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao bi noćni namaz dva po dva rekjata i završio bi klanjanje jednim rekjatom vitr-namaza.*

Rekao sam: *Ne pitam te o tome.*

Rekao je: *Zaista si neuviđavan! Zar mi nećeš dozvoliti da završim i upotpunim hadis?!*

Allahov Poslanik, ﷺ, bi noću klanjao dva po dva rekjata i završio bi rekjatom vitr-namaza. Prije sabahskog farza klanjao bi dva tako kratka rekjata kao da već čuje ikamet.[1]

بابٌ مَنْ خافَ أَنْ لا يَقومَ مِن آخِرِ اللَّيْلِ فَلْيوتِرْ أَوَّلَهُ

٣٩٣ - عنْ جابرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ خافَ أَنْ لا يَقومَ مِن آخِرِ اللَّيْلِ؛ فَلْيوتِرْ أَوَّلَهُ، ومَن طَمِعَ أَنْ يَقومَ آخِرَهُ؛ فَلْيوتِرْ آخِرَ اللَّيْلِ، فإِنَّ صَلاةَ آخِرِ اللَّيْلِ مَشْهودَةٌ، وذٰلِكَ أَفْضَلُ».

KO SE BOJI DA NEĆE USTATI NA KRAJU NOĆI, NEKA KLANJA VITR-NAMAZ NA POČETKU NOĆI

393. Džabir, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko se boji da neće ustati na kraju noći, neka klanje vitr-namaz na početku noći.***

Ko želi da ustane klanjati na kraju noći, neka klanja vitr-namaz na kraju noći, jer namazu na kraju noći prisustvuju[2] i to je bolje.

بابٌ أَوْتِروا قبلَ أَنْ تُصْبِحوا

٣٩٤ - عنْ أَبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «أَوْتِروا قبلَ أَنْ تُصْبِحوا».

KLANJAJTE VITR-NAMAZ PRIJE NEGO ŠTO SE ZORA POJAVI

394. Ebu Se'id el-Hudri, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Klanjajte vitr-namaz prije nego što zora osvane.***

[1] Ukazujući na kratkoću ta dva rekjata u odnosu na druge Poslanikove, ﷺ, namaze.

[2] Meleki milosti (op. prev.).

بابُ فَضْلِ قِراءَةِ القُرْآنِ في الصَّلاةِ

٣٩٥ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أَيُحِبُّ أَحَدُكُم إِذا رَجَعَ إِلى أَهلِهِ أَنْ يَجِدَ فيهِ ثلاثَ خَلِفاتٍ عِظامٍ سِمانٍ؟». قُلْنا: نعمْ. قالَ: «فثلاثُ آياتٍ يَقرَأُ بهِنَّ أَحَدُكُم في صَلاتِهِ خيرٌ لهُ مِن ثَلاثِ خَلِفاتٍ عِظامٍ سِمانٍ».

VRIJEDNOST UČENJA KUR'ANA U NAMAZU

395. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Da li bi neko od vas volio da nađe tri velike, steone i debele deve kada se vrati svojoj porodici?***

Rekli smo: **Bi.**

Rekao je: ***Tri ajeta koja neko od vas prouči u namazu bolja su od tri velike, steone i debele deve.***

بابٌ في النَّظائِرِ التي يقرأُ سورتَينِ في رَكْعَةٍ

٣٩٦ - عن أبي وائلٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: غدَوْنا على عَبْدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ يَوْماً بعدَما صَلَّيْنا الغداةَ، فَسلَّمْنا بالبابِ، فأذِنَ لنا. قالَ: فَمَكَثْنا بالبابِ هُنَيَّةً. قالَ: فخَرَجَتِ الجارِيَةُ، فقالتْ: ألا تَدْخُلونَ؟ فدَخَلْنا، فإذا هُوَ جالِسٌ يُسَبِّحُ، فقالَ: ما منَعَكُم أن تَدْخُلوا وقدْ أُذِنَ لكمْ؟ فقُلْنا: لا؛ إلاَّ أنّا ظَنَنّا أنَّ بعْضَ أهْلِ البَيْتِ نائِمٌ. قالَ: أظَنَنْتُمْ بآلِ ابنِ أُمِّ عَبْدٍ غَفْلَةً؟ قالَ: ثمَّ أقبَلَ يُسَبِّحُ حتَّى ظَنَّ أنَّ الشَّمْسَ قد طلَعَتْ، فقالَ: يا جارِيَةُ! انظُري هلْ طَلَعَتْ؟ قالَ: فَنَظَرَتْ؛ فإذا هيَ لمْ تَطْلُعْ، فأَقْبَلَ يُسَبِّحُ، حتَّى إذا ظَنَّ أنَّ الشَّمْسَ قدْ طَلَعَتْ، فقالَ: يا جارِيَةُ! انْظُري هلْ طَلَعَتْ؟ فَنَظَرَتْ؛ فإذا هيَ قدْ طَلَعَتْ. فقالَ: الحمدُ للّهِ الذي أقالنا يَوْمَنا هٰذا. (فقالَ مَهْدِيٌّ: وأَحْسَبُهُ قالَ): ولمْ يُهْلِكْنا بِذُنوبِنا. قالَ: فقالَ رَجُلٌ مِن القَوْمِ: قَرَأْتُ المُفَصَّلَ البارِحَةَ كُلَّهُ. قالَ: فقالَ عبدُاللّهِ: هَذّاً كَهَذِّ الشِّعْرِ! أما لقدْ سَمِعْنا القِراءةَ، وإنِّي لأحْفَظُ القَرائِنَ التي كانَ يَقْرَؤُهُنَّ رسولُ اللّهِ ﷺ: ثَمانِيَةَ عَشْرَةَ مِن المُفَصَّلِ، وسورَتَيْنِ مِن آلِ حم.

O SLIČNIM SURAMA OD KOJIH SE PO DVIJE UČE NA JEDNOM REKJATU

396. Ebu Vail, ﷺ, rekao je: Jednog dana, nakon što smo klanjali sabah-namaz, poranili smo kod Abdullaha b. Mesuda, ﷺ. Nazvali smo selam na vratima, pa nam je dozvolio da uđemo.

Malo smo sačekali na vratima, a onda je izišla sluškinja i rekla: *Zašto ne ulazite?*

Ušli smo. On je sjedio i slavio Allaha, ﷻ.

Upitao nas je: *Šta vas je spriječilo da uđete kad vam je bilo dozvoljeno?!*

Odgovorili smo: *Nije ništa, nego smo mislili da možda neko još spava.*

Rekao je: *Zar mislite da je porodica Ibn Umm Abda u gafletu?!*

Nakon toga se predao slavljenju (Allaha) sve dok nije pomislio da je Sunce izišlo. Tada je rekao: *Djevojko, pogledaj je li Sunce izišlo.* Pogledala je ali, Sunce još nije bilo izišlo. Ponovo se okrenuo slavljenju (Allaha) sve dok nije pomislio da je Sunce izišlo.

Rekao je: *Djevojko, pogledaj da li je Sunce izišlo?* Pogledala je i vidjela da jest.

Rekao je: *Hvala Allahu koji nas nije kaznio za naše grijehe u ovom danu.* (Mehdi je rekao: Mislim da je rekao: *I nije nas uništio zbog naših grijeha.)* Neki čovjek iz naroda rekao je: *Juče sam proučio sva kratka sureta.*[1]

Abdullah b. Mesud je kazao: *Tako prebrzo?! Mi smo uistinu čuli učenje. Ja zaista pamtim slične sure koje je učio Allahov Poslanik, ﷺ. Učio je osmanaest kratkih sura i dva sureta koja počinju sa* ***ha-mim.***[2]

---

[1] Čovjek je želio reći da je on tako vješt i jak u hifzu da na jednom rekjatu prouči sve kratke sure iz Kur'ana, a kratke sure počinju od sure ***Kaf*** do sure ***En-Nas*** (op. prev.).

[2] Tj. učio bi na jednom rekjatu osamnaest kratkih sura ili dvije sure koja počinju sa ***ha-mim*** (op.prev.).

بابُ ما جاءَ في صَلاةِ رَمَضانَ

٣٩٧ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنها؛ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ خَرَجَ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ، فصلَّى في المَسْجِدِ، فصَلَّى رِجالٌ بِصَلاتِهِ، فأَصْبَحَ النَّاسُ يَتَحدَّثونَ بِذَلِكَ، فاجْتَمَعَ أَكْثَرُ مِنْهُم، فخَرَجَ رسولُ اللَّهِ ﷺ في اللَّيْلَةِ الثَّانِيَةِ فصَلَّوْا بِصَلاتِهِ، فأَصْبَحَ النَّاسُ يَذْكرونَ ذٰلكَ، فكَثُرَ أَهْلُ المَسْجِدِ مِنَ اللَّيْلَةِ الثَّالِثَةِ، فخَرَجَ، فصَلَّوْا بِصَلاتِهِ، فلمَّا كانَتِ اللَّيْلَةُ الرَّابِعَةُ؛ عَجَزَ المَسْجِدُ عنْ أَهْلِهِ، فلمْ يَخْرُجْ إِلَيهِمْ رسولُ اللَّهِ ﷺ، فطَفِقَ رِجالٌ مِنْهُمْ يَقولونَ: الصَّلاةُ! فَلَمْ يَخْرُجْ إِلَيهِم رسولُ اللَّهِ ﷺ حتَّى خَرَجَ لِصلاةِ الفَجْرِ، فلمَّا قَضَى صَلاةَ الفَجْرِ؛ أَقْبَلَ على النَّاسِ، ثُمَّ تَشَهَّدَ، فقالَ: «أمَّا بَعْدُ؛ فَإِنَّهُ لَمْ يَخْفَ عليَّ شَأْنُكُمُ اللَّيلَةَ، ولٰكِنِّي خَشيتُ أَنْ تُفْرَضَ عَلَيْكُم صَلاةُ اللَّيْلِ فَتَعْجِزوا عَنْها». وفي رِوايةٍ: وذٰلكَ في رَمَضانَ.

ŠTA SE PRENOSI O NAMAZU U RAMAZANU[1]

397. Aiša, ﵂, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, jednom izišao[2] kasno noću i klanjao u džamiji. Neki ljudi su također klanjali sa njim.

Sutradan se pričalo o tome. Drugu noć sakupilo se još više. Allahov Poslanik, ﷺ, je izišao i drugu noć pa su klanjali s njim.

Sutradan se pričalo o tome.

Treće noći još više ljudi se okupilo u džamiji. Poslanik, ﷺ, je izišao i ljudi su klanjali za njim.

Kada je došla četvrta noć, džamija nije mogla primiti sve one koji su došli. Međutim, Allahov Poslanik, ﷺ, tu noć nije izišao. Izišao je tek onda kada je bilo vrijeme da klanja sabah-namaz.

Nakon što je klanjao sabah, okrenuo se prisutnim, donio šehadet i rekao: ***Vaša sinošnja namjera nije mi bila nepoznata. Međutim,***

---

[1] Misli se na teravih-namaz (op. prev.).

[2] Allahov Poslanik, ﷺ, je u Medini živio u kući koja je bila uz njegov mesdžid, pa se pod pojmom *izišao* misli – izišao iz kuće i ušao u džamiju (op. red.).

pobojao sam se da vam neće biti naređen noćni namaz pa da to nećete moći izvršiti.

U drugom rivajetu stoji: A *to je bilo u ramazanu.*

باب في قيام رمضان والترغيب فيه

٣٩٨ - عن أبي هريرة رضي الله عنه؛ قال: كان رسول الله ﷺ يرغب في قيام رمضان من غير أن يأمرهم فيه بعزيمة، فيقول: «من قام رمضان إيماناً واحتساباً؛ غفر له ما تقدم من ذنبه». فتوفي رسول الله ﷺ والأمر على ذلك، ثم كان الأمر على ذلك في خلافة أبي بكر، وصدراً من خلافة عمر رضي الله عنهما على ذلك.

O KLANJANJU U RAMAZANSKIM NOĆIMA I PODSTICANJU NA TO

398. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je podsticao da se klanja u ramazanskim noćima, ali to nije strogo naređivao. Govorio bi:* ***Ko klanja u ramazanskim noćima, vjerujući i nadajući se Njegovoj nagradi, bit će mu oprošteni prošli grijesi.***

Takva praksa je zadržana i nakon smrti Allahovog Poslanika, ﷺ. Tako je ostalo i u vrijeme Ebu Bekra i na početku Omerova, ﷺ, hilafeta.

أَبْوابُ الجُمُعَةِ

POGLAVLJA O DŽUMA-NAMAZU

باب هِدايَةُ هٰذِهِ الأمّةِ لِيَوْمِ الجُمُعَةِ

٣٩٩ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «نحنُ الآخرونَ الأوّلونَ يَوْمَ القِيامةِ، ونحنُ أوّلُ مَن يَدْخُلُ الجنّةَ، بَيْدَ أنّهم أُوتوا الكِتابَ مِن قَبْلِنا، وأُوتيناهُ مِن بَعْدِهِم، فاخْتَلَفوا، فَهَدانا اللّهُ لِما اخْتَلَفوا فيهِ مِن الحَقِّ، فهٰذا يَوْمُهُمُ الذي اخْتَلَفوا فيهِ هَدانا اللّهُ لهُ (قالَ: يوْمُ الجُمُعَةِ)؛ فاليَوْمَ لَنا، وغَداً للْيَهودِ، وبعدَ غَدٍ للنّصارى».

UPUĆIVANJE UMMETA NA PETAK

399. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi daje Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Mi smo zadnji ummet, ali ćemo na Sudnjem danu biti prvi.*

Mi ćemo biti prvi koji će ući u Džennet. Mada je njima data Knjiga prije, a nama poslije, oni su se razišli, pa je nas Allah uputio na istinu u vezi s kojom su se oni razišli.

Allah je nãs uputio na dan u vezi s kojom su se oni razišli. To je petak.

Danas je petak, naš dan. Sutra je subota, dan židovski, a prekosutra je nedjelja, dan kršćanski.

بابُ فَضْلِ يَوْمِ الجُمُعَةِ

٤٠٠ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عليهِ الشّمسُ يَوْمُ الجُمُعَةِ، فيهِ خُلِقَ آدمُ، وفيهِ أُدْخِلَ الجَنّةَ، وفيهِ أُخْرِجَ مِنها، ولا تَقومُ السّاعةُ إلاّ في يَوْمِ الجُمُعَةِ».

VRIJEDNOST PETKA

400. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Najbolji dan u kojem Sunce iziđe je petak. Na taj dan je stvoren Adem. Na taj dan je uveden u Džennet, a petkom je i izveden iz Dženneta. Petkom će se zbiti i Sudnji dan.*

بابٌ في السَّاعَةِ التي في يَوْمِ الجُمُعَةِ

٤٠١ - عَنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ أَبو القاسِمِ ﷺ: «إِنَّ في الجُمُعَةِ لَساعَةً؛ لا يُوافِقُها مُسْلِمٌ قائِمٌ يُصَلِّي، يَسْأَلُ اللّهَ خَيْراً؛ إِلاّ أَعْطاهُ إِيّاهُ». وقالَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُها يُزَهِّدُها.

O ČASU KOJI SE NALAZI U PETKU

401. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Ebul Kasim, ﷺ, rekao: ***U petku ima jedan čas. Ako musliman potrefi taj čas i tad bude tražio dobro od Allaha, sigurno će mu ono biti i dato.***

Rukom je pokazao da je taj čas kratak i da malo traje.

٤٠٢ - عَنْ أَبي بردةَ بنِ أَبي موسى الأشْعَرِيِّ؛ قالَ: قالَ لي عَبْدُاللّهِ بنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما: أَسَمِعْتَ أَباكَ يُحَدِّثُ عنْ رسولِ اللّهِ ﷺ في شَأْنِ ساعةِ الجُمُعَةِ؟ قالَ: قلتُ: نعمْ، سَمِعْتُهُ يَقولُ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يَقولُ: «هِيَ ما بَيْنَ أَنْ يَجْلِسَ الإمامُ إِلى أَنْ تُقْضى الصَّلاةُ».

402. Ebu Burde prenosi od Ebu Musaa el-Eš'arija da je rekao: Abdullah b. Omer, ﷺ, me upitao: *Jesi li čuo svog oca da ti je nešto pričao od Allahovog Poslanika, ﷺ, o času koji se nalazi u petku?*

Rekao sam: *Da, čuo sam ga kad kaže: Čuo sam Allahova Poslanika, ﷺ, da je rekao:* ***On je između imamovog sjedenja[1] i završetka namaza.[2]***

[1] Na minberi (op. prev.).

[2] Ovo je jedan od hadisa koje je Darekutni kritikovao u Muslimovom *Sahihu*; rekao da je mevkuf Ebu Burdea i to potkrepljuje činjenica da i drugi hadisi koji su došli od Džabira i drugih ashaba, pripisani Poslaniku, ﷺ, govore da se dova prima u posljednjem času petka.

بابٌ ما يُقرأُ في صَلاةِ الفَجْرِ يَوْمَ الجُمُعَةِ

٤٠٣ ـ عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ كانَ يَقْرَأُ في صَلاةِ الفَجْرِ يَوْمَ الجُمُعَةِ: ﴿الٓمٓ ۝ تَنزِيلُ﴾ السجدة، و ﴿هَلْ أَتَىٰ عَلَى ٱلْإِنسَٰنِ حِينٌ مِّنَ ٱلدَّهْرِ﴾، وأَنَّ النبيَّ ﷺ كانَ يَقْرأُ في صَلاةِ الجُمُعَةِ سورةَ الجُمُعَةِ والمُنافِقينَ.

ŠTA SE UČI NA SABAH-NAMAZU PETKOM

403. Ibn Abbas, ؓ, rekao je da je Poslanik, ﷺ, na sabah-namazu petkom učio: ***Elif-lam-mim*, *Tenzil*,** *tj. suru* ***Sedžde*** *i* ***Hel eta 'ale-l-insani hinun mine-d-dehri***, *a na džumi-namazu bi učio:* ***Suretu-l-Džum'ah*** *i* ***Suretu-l-Munafikun***.[1]

بابٌ في غُسْلِ الجُمُعَةِ

٤٠٤ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: بَيْنَما عُمَرُ بنُ الخَطَّابِ رضيَ اللّهُ عنهُ يَخْطُبُ النَّاسَ يَوْمَ الجُمُعَةِ؛ إِذْ دَخَلَ عثمانُ بنُ عفَّانَ، فَعَرَّضَ بهِ عمرُ رضيَ اللّهُ عنهُ، فقالَ: ما بالُ رِجالٍ يَتأَخَّرونَ بعدَ النِّداءِ؟ فقالَ عثمانُ: يا أَميرَ المُؤمنينَ! ما زِدْتُ حينَ سَمِعْتُ النِّداءَ أَنْ تَوَضَّأْتُ ثمَّ أَقْبَلْتُ. فقالَ عُمَرُ: والوُضوءَ أَيْضاً؟ أَلَمْ تَسْمَعوا رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «إِذا جاءَ أَحَدُكُمْ إِلى الجُمُعَةِ؛ فَلْيَغْتَسِلْ».

O KUPANJU PETKOM

404. Ebu Hurejre, ؓ, rekao je: Dok je Omer, ؓ, držao hutbu petkom, ušao je Osman b. Affan. Omer mu je zbog toga prebacio i rekao: *Šta je ljudima pa kasne i dolaze poslije ezana?!*

Osman je rekao: *Vođo pravovjernih, kada sam čuo ezan, samo sam se abdestio i krenuo.*

---

[1] Sura *Ed-Dehr*.

Omer je rekao: *Zar samo abdest?! Zar niste čuli Allahova Poslanika,* ﷺ, *da je rekao:* ***Kada neko od vas hoće da dođe na džumu, neka se okupa.***

بابٌ الطِّيبُ والسِّواكُ يَوْمَ الجُمُعَةِ

٤٠٥ - عنْ أبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قالَ: «غُسْلُ يَوْمِ الجُمُعَةِ على كُلِّ مُحْتَلِمٍ، وسِواكٌ، ويَمَسُّ مِن الطِّيبِ ما قَدَرَ عليهِ».

UPOTREBA MIRISA I MISVAKA PETKOM

405. Ebu Se'id el-Hudri, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kupanje petkom dužnost je svakom punoljetnom muslimanu, kao i upotreba misvaka i mirisa koliko je to moguće.***

بابٌ فَضْلُ التَّهْجِيرِ يَوْمَ الجُمُعَةِ

٤٠٦ - عنْ أبي هُرَيرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «إذا كانَ يومُ الجُمُعَةِ؛ كانَ على كُلِّ بابٍ من أبوابِ المَسْجِدِ مَلائِكَةٌ يَكْتُبونَ الأوَّلَ فالأوَّلَ، فإذا جَلَسَ الإمامُ؛ طَوَوُا الصُّحُفَ، وجاؤُوا يَسْتَمِعونَ الذِّكْرَ، ومَثَلُ المُهَجِّرِ كَمَثَلِ الذي يُهْدي البَدَنَةَ، ثمَّ كالذي يُهْدي بَقَرَةً، ثمَّ كالذي يُهْدي الكَبْشَ، ثمَّ كالذي يُهْدي الدَّجاجَةَ، ثمَّ كالذي يُهْدي البَيْضَةَ».

VRIJEDNOST RANOG DOLASKA NA DŽUMU

406. Ebu Hurejre, ؓ, rekao je: *Rekao je Allahov Poslanik,* ﷺ: ***Kada dođe petak na sva džamijska vrata stanu meleki i pišu vrijeme dolaska ljudi na džumu. Kada imam sjedne na minberu, oni zatvore spise i dođu slušati hutbu.***

Onaj ko dođe prvi kao da je žrtvovao devu. Onaj koji dođe poslije njega, kao da je žrtvovao kravu. Onaj koji dođe poslije njega,

kao da je žrtvovao ovna. Onaj koji dođe poslije njega, kao da je žrtvovao kokoš. A onaj koji dođe zadnji, kao da je žrtvovao jaje.

بابُ صَلاةِ الجُمُعَةِ حينَ تَزولُ الشَّمْسُ

٤٠٧ ـ عن سَلَمَةَ بنِ الأكْوَعِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: كُنّا نُجَمِّعُ مع رسولِ اللّهِ ﷺ إذا زالَتِ الشَّمْسُ، ثمّ نَرْجِعُ نَتَتَبَّعُ الفَيْءَ.

VRIJEME DŽUMA-NAMAZA JE KADA SUNCE PREĐE POLOVINU NEBA

407. Seleme b. el-Ekve', ﵁, rekao je: *Klanjali bismo džumu sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, kada bi Sunce prešlo polovinu neba. Nakon toga bismo se vraćali i tražili hlada.*

بابُ في اتّخاذِ مِنبَرِ رسولِ اللّهِ ﷺ
والقِيامِ عليهِ في الصَّلاةِ

٤٠٨ ـ عنْ أَبي حازِمٍ؛ أَنَّ نَفراً جاؤوا إِلى سَهْلِ بنِ سَعْدٍ رضيَ اللّهُ عنهُ قدْ تَمارَوا في المِنبَرِ مِن أَيِّ عودٍ هُوَ؟ فقالَ: أَما واللّهِ إِنّي لأَعْرِفُ مِن أَيِّ عودٍ هُوَ؟ ومَنْ عَمِلَهُ؟ ورَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ أَوَّلَ يَوْمِ جَلَسَ عليهِ. قالَ: فقلتُ لهُ: يا أَبا عباسٍ! فَحَدِّثْنا.

قالَ: أَرْسَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ إِلى امْرَأَةٍ (قال أَبو حازم: إِنّه لَيُسَمّيها يَوْمَئِذٍ): «انْظُري غُلامَكِ النَّجّارَ يَعْمَلْ لي أَعْواداً أُكَلِّمُ النّاسَ عَلَيْها». فعَمِلَ هٰذِهِ الثَّلاثَ دَرَجاتٍ، ثمّ أَمَرَ بِها رسولُ اللّهِ ﷺ، فوُضِعَتْ هٰذا المَوْضِعَ، فهيَ مِن طَرْفاءِ الغابَةِ.

ولقدْ رَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ قامَ عليهِ، فكَبَّرَ، وكَبَّرَ النّاسُ وَراءَهُ، وهُوَ على المِنْبَرِ، ثمّ رَفعَ فنزَلَ القَهْقَرى، حتّى سَجَدَ في أَصْلِ المِنْبَرِ، ثمّ عادَ حتّى فَرَغَ مِن آخِرِ صَلاتِهِ، ثمّ أَقْبَلَ على النّاسِ، فقالَ: «يا أَيُّها النّاسُ! إِنّي إِنَّما صَنَعْتُ هٰذا لِتَأْتَمّوا بي، ولِتَعَلَّموا صَلاتي».

O PRAVLJENJU MINBERA ZA ALLAHOVOG POSLANIKA, ﷺ, I STAJANJU NA NJOJ U NAMAZU

408. Prenosi se od Ibn Hazima, ﵁, da rekao je: Neki ljudi su došli kod Sehla b. S'ada, ﵁, i počeli raspravljati od kakvog drveta je bio minber Allahova Poslanika, ﷺ.

Rekao je: *Tako mi Allaha, ja posigurno znam od kakvog drveta je bio i ko ga je napravio. Vidio sam Allahova Poslanika,* ﷺ, *kada je prvi put na njega sjeo.*

Rekao sam: *Oče Abbasov, pričaj nam o tome.*

Rekao je: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *je poručio nekoj ženi (Ebu Hazim je rekao: Tada ju je i imenovao) da zatraži od svoga sluge stolara da mu napravi minber sa kojeg će govoriti ljudima.*

Sluga je napravio tri stepenice pa je Allahov Poslanik, ﷺ, naredio da se stave na ovo mjesto. Napravio ga je od drveta koje raste u medinskim šikarama.

Vidio sam Allahova Poslanika, ﷺ, kada je stao na njega i izgovorio tekbir. Za njim su svi prisutni izgovorili tekbir. On je bio na minberi. Kada se digao sa ruku'a, sišao je unazad i učinio sedždu na zemlji. Zatim se vratio i završio namaz.

Nakon toga se okrenuo ljudima i rekao: ***O ljudi, ja sam ovo uradio samo da biste me slijedili i da biste naučili (kakav je) moj namaz.***

بابٌ ما يُقالُ في الخُطْبَةِ

٤٠٩ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ ضِماداً قَدِمَ مَكَّةَ، وكان من أَزْدِ شَنُوءَةَ، وكانَ يَرْقي مِن هٰذِهِ الرِّيحِ، فَسَمِعَ سُفَهاءَ مِن أَهْلِ مَكَّةَ يَقولونَ: إِنَّ مُحمداً مَجْنونٌ. فقالَ: لوْ أَنِّي رَأَيْتُ هٰذا الرَّجُلَ؛ لَعَلَّ اللّهَ يَشْفيهِ على يَدَيَّ.

قالَ: فَلَقِيَهُ، فقالَ: يا محمدُ! إِنّي أَرْقي مِن هٰذِهِ الرِّيحِ، وإِنَّ اللّهَ يَشْفي على يَدَيَّ مَن شاءَ؛ فهلْ لكَ؟ فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إِنَّ الحَمْدَ للّهِ؛ نَحْمَدُهُ، ونَسْتَعِينُهُ، مَنْ يَهْدِهِ اللّهُ؛ فلا مُضِلَّ لهُ، ومَن يُضْلِلْ؛ فلا هاديَ لهُ، وأَشْهَدُ أَنْ لا إِلٰهَ إِلاَّ اللّهُ، وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لهُ، وأَنَّ مُحمداً عبدُهُ ورَسولُهُ، أَمّا بَعْدُ». قالَ: فقالَ أَعِدْ عليَّ كَلِماتِكَ هٰؤلاءِ. فأَعادَهُنَّ عليهِ رسولُ اللّهِ ﷺ ثَلاثَ مَرّاتٍ. قالَ: فقالَ: لقدْ سَمِعْتُ قَوْلَ الكَهَنَةِ، وقَوْلَ السَّحَرَةِ، وقَوْلَ الشُّعَراءِ، فما سَمِعْتُ مِثْلَ كَلِماتِكَ هٰؤلاءِ، ولقدْ بَلَغْنَ قاعوسَ البَحْرِ. قالَ: فقالَ: هاتِ يَدَكَ أُبايِعْكَ على الإِسْلامِ. قالَ: فَبايَعَهُ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «وعلى قَوْمِكَ؟». قالَ: وعلى قَوْمي. قالَ: فَبَعَثَ رسولُ اللّهِ ﷺ سَرِيَّةً، فَمَرُّوا بِقَوْمِهِ، فقالَ صاحِبُ السَّرِيَّةِ للجَيْشِ: هلْ أَصَبْتُم مِن هٰؤلاءِ شَيْئاً؟ فقالَ رَجُلٌ مِن القَوْمِ: أَصَبْتُ مِنْهُم مِطْهَرَةً. فقالَ: رُدُّوها؛ فإِنَّ هٰؤلاءِ قَوْمُ ضِمادٍ.

ŠTA SE UČI NA HUTBI

409. Ibn Abbas, ﷺ, rekao je: Dimad je došao u Mekku. Bio je iz plemena Ezdi Šenue. Liječio je od ludosti i džina. Čuo je da mekkanski drznici govore da je Muhammed lud.

Rekao je: *Da mi je vidjeti tog čovjeka, možda ga Allah izliječi mojim sebebom.* Kad ga je sreo, rekao je: *Muhammede, ja liječim od ludosti i džina. Allah, uistinu, liječi mojim sebebom koga hoće. Pa hoćeš li da te izliječim?*

Allahov Poslanik, ﷺ, je tada rekao: ***In-nel-hamde lillah. Nahmeduhu ve neste'inuhu. Men jehdihillahu fela mudille leh. Ve men judlil fela hadije leh. Ešhedu en la ilahe illellahu vahdehu la šerike leh. Ve enne Muhammeden 'abduhu ve resuluh. Emma b'ad.***

(Hvala pripada Allahu. Mi Ga hvalimo i od Njega pomoć tražimo. Koga On uputi, nema toga ko će ga u zabludu odvesti. Koga ostavi u zabludi, nema nikoga ko bi ga mogao uputiti. Svjedočim da nema boga osim Allaha, On je jedini i nema sudruga. I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik. A potom.)

Rekao mu je: *Ponovi mi te riječi!*

Allahov Poslanik, ﷺ, ponovio mu ih je tri puta.

Rekao je: *Čuo sam govor vračara, čarobnjaka i pjesnika, ali nisam čuo govor sličan ovome. Dostigao je krajnje morske dubine.*

Potom je rekao: *Daj mi ruku da ti dam prisegu na islam!* - pa mu je dao prisegu.

Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao: ***I za tvoj narod?***

Rekao je: *I za moj narod.* Nakon toga je Allahov Poslanik, ﷺ, poslao izvidnicu koja je prošla pored njegova naroda. Vođa izvidnice je upitao vojsku: *Jeste li uzeli od njih nešto?*

Neki vojnik je rekao: *Uzeo sam od njih krčag.*

Vođa je rekao: *Vratite ga, jer oni su Dimadov narod.*

باب رَفْعُ الصَّوْتِ بالخُطْبَةِ وما يَقولُ فيها

٤١٠ - عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قال: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ إذا خطبَ؛ احمرَّتْ عَيْناهُ، وعَلا صَوْتُهُ، واشتَدَّ غَضَبُهُ، حتَّى كأنَّهُ مُنْذِرُ جَيْشٍ، يَقولُ: صَبَّحَكُم ومَسَّاكُم، ويَقولُ: «بُعِثْتُ أنا والسَّاعةُ كهاتَيْنِ»، ويَقرِنُ بينَ إصْبَعَيْهِ السَّبَّابَةِ والوُسْطى. ويَقولُ: «أمَّا بعدُ؛ فإنَّ خَيرَ الحَديثِ كتابُ اللّهِ، وخَيرَ الهَدْيِ هَدْيُ محمدٍ ﷺ، وشرَّ الأمورِ مُحْدَثاتُها، وكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلالَةٌ». ثمَّ يَقولُ: «أنا أَوْلى بكُلِّ مُؤمِنٍ مِن نَفْسِهِ، مَن تَرَكَ مالاً؛ فلأهْلِهِ، ومَن تَرَكَ دَيْناً أو ضَياعاً؛ فإليَّ وعليَّ».

O PODIZANJU GLASA I TOME ŠTA SE UČI NA HUTBI

410. Džabir b. Abdullah, ﷺ, rekao je: *Allahovom Poslaniku*, ﷺ, *kada bi držao hutbu, pocrvenjele bi oči. Glas mu je bio viši i povećala bi se srdžba. Izgledalo je kao da upozorava vojsku i govori im:* ***Neprijatelj će vas napasti ujutro ili naveče...*** *Također bi govorio:* ***Ja i Sudnji dan smo poslani ovako!*** (pa je usporedio dva svoja prsta; kažirst i srednji prst).

Govorio bi: **A potom. Najbolji govor je Allahova Knjiga. *Najbolja uputa je uputa Muhammedova. Najgore stvari su novotarije. Svaka novotarija je zabluda, a zatim bi rekao: Ja sam preči svakom vjerniku od njega samog. Ko iza sebe ostavi imetak, ostavio ga je svojoj porodici, a ko ostavi dug i nezbrinutu djecu, ostavio ih je meni i ja sam odgovoran za njih.***[1]

[1] To ostaje u općoj formi, kako i jest, i nema ničega što bi izuzelo nešto iz toga, suprotno onome što većina danas misli. Ono što je došlo nakon njega, ﷺ, čiju su *propisanost* i *obaveznost* potvrdili šerijatski dokazi, ne može se ubrojati u novotarije. Podrobnije o toj veoma važnoj temi može se pročitati u djelu imama Šatibija *El-Itisam* i u Sidikovom komentaru ove skraćene zbirke.

بابُ الإيجازِ في الخُطْبَةِ

٤١١ ـ عَنْ أبي وائِلٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: خَطَبَنا عمارٌ رضيَ اللّهُ عنهُ، فأوْجَزَ وأبْلَغَ، فلمَّا نَزَلَ؛ قُلْنا: يا أبا اليَقْظانِ! لقدْ أبْلَغْتَ وأوْجَزْتَ؛ فلو كُنْتَ تَنَفَّسْتَ. فقالَ: إنّي سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «إنَّ طُولَ صَلاةِ الرَّجُلِ وقِصَرَ خُطْبَتِهِ مَئِنَّةٌ مِن فِقْهِهِ؛ فأطيلُوا الصَّلاةَ وأقْصِروا الخُطْبَةَ، وإنَّ من البَيانِ سِحْراً».

JEZGROVITOST U HUTBI

411. Ebu Vail, ﷺ, je rekao: Amar, ﷺ, nam je držao hutbu. Bio je kratak i jasan. Nakon što je sišao, rekli smo mu: *Ebu-l-Jakzane, bio si kratak i jasan, samo da si malo oduljio.*

Rekao je: Čuo sam Allahova Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Zaista su dug namaz i kratka hutba znakovi razumjevanja vjere. Zato, oduljujte namaz a skraćujte hutbu! Ima lijepo kazanog govora koji je sihr***[1].

بابُ ما لا يَجوزُ حَذْفُهُ من الخُطْبَةِ

٤١٢ ـ عنْ عديِّ بنِ حاتِمٍ رضيَ اللّهُ عنه؛ أنَّ رَجُلاً خَطَبَ عندَ النبيِّ ﷺ، فقالَ: مَنْ يُطِعِ اللّهَ ورسولَهُ؛ فقدْ رَشَدَ، ومَنْ يَعْصِهِما؛ فقدْ غوى. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «بِئْسَ الخَطيبُ أنتَ، قلْ: ومَنْ يَعْصِ اللّهَ ورَسولَهُ». قالَ ابنُ نُمَيْرٍ: «فقدْ غَوَى».

ŠTA NIJE DOZVOLJENO IZOSTAVITI U HUTBI

412. Adijj b. Hatim, ﷺ, prenosi da je neki čovjek držao hutbu pred Poslanikom, ﷺ, pa je rekao: *Ko se pokori Allahu i Njegovom Poslaniku upućen je, a ko im se ne pokori - zalutao je, pa je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao:* ***Loš li si ti hatib! Reci: Ko se ne pokori Allahu i Njegovu Poslaniku!***

Ibn Numejr rekao je: *Sigurno je zalutao.*

[1] Tj. koji opčarava (op. prev.).

بابُ قِراءَةِ القُرْآنِ على المِنْبَرِ في الخُطْبَةِ

٤١٣ ـ عنْ أُمِّ هشام بنتِ حارِثَةَ بنِ النعمانِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ وهُو على المِنْبَرِ، ثمَّ رَجَعَ فنزَلَ القَهْقَرى، حتَّى سَجَدَ في أَصْلِ المِنْبَرِ، ثمَّ عادَ حتَّى فَرَغَ مِن آخِرِ صَلاتِهِ، ثمَّ أَقْبَلَ على النَّاسِ، فقالَ: «يا أَيُّها النَّاسُ! إنِّي إنَّما صَنَعْتُ هٰذا لِتَأْتَمُّوا بي، ولِتَعَلَّمُوا صَلاتي».

قال: لقدْ كانَ تَنُّورُنا وتَنُّورُ رسولِ اللّهِ ﷺ واحِداً سَنَتَيْنِ أَوْ سَنَةً وبَعْضَ سَنَةٍ، ما أَخَذْتُ ﴿قٓ وَٱلْقُرْءَانِ ٱلْمَجِيدِ﴾ إلَّا عنْ لِسانِ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ يَقْرَؤُها كُلَّ جُمُعَةٍ على المِنْبَرِ إذا خَطَبَ النَّاسَ.

UČENJE KUR'ANA NA MINBERI ZA VRIJEME HUTBE

413. Umm Hišam, kćerka Harisa b. Nu'mana, ﵂, rekla je: *Naše ognjište i ognjište Allahova Poslanika, ﷺ, bilo je zajedničko dvije godine ili godinu i nešto. Ja sam naučila suru:* ***Kaf. Ve-l-Kur'ani-l-medžid,***[1] *direktno od Allahova Poslanika, ﷺ. On je tu suru učio svake džume na minberu kada bi držao hutbu.*

بابُ الإشارَةِ بالإِصْبَعِ في الخُطْبَةِ

٤١٤ ـ عنْ حُصَيْنٍ، عنْ عُمارَةَ بنِ رُؤَيبَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، قالَ: رَأَى بِشْرَ بنَ مروانَ على المِنبرِ رافِعاً يَدَيْهِ، فقالَ: قَبَّحَ اللّهُ هاتَيْنِ اليَدَيْنِ؛ لقدْ رَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ ما يَزيدُ على أنْ يَقولَ بِيَدِهِ هٰكَذا. وأَشارَ بِإِصْبَعِهِ المُسَبِّحَةِ.

POKAZIVANJE PRSTOM NA HUTBI

414. Husajn prenosi kako Umara b. Ruejbe, ﵁, kaže da je vidio da je Bišr b. Mervan na minberi podigao ruke, pa je Umara rekao:

---

[1] Sura *Kaf.*

Allah ne spasio te ruke! Vidio sam da Allahov Poslanik, ﷺ, nije radio ništa do ovo. Pokazao je svojom rukom ovako, pokazujući kažiprstom.

بابُ التَّعْليمُ للعِلْمِ في الخُطْبَةِ

٤١٥ ـ عنْ أَبي رِفاعةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: انْتَهَيْتُ إلى النبيِّ ﷺ وهوَ يَخْطُبُ. قالَ: فقلتُ: يا رسولَ اللهِ! رَجُلٌ غريبٌ جاءَ يَسْأَلُ عنْ دينِهِ؛ لا يَدْري ما دِيْنِهِ؟ قالَ: فأَقْبَلَ عليَّ رسولُ اللّهِ ﷺ، وتَرَكَ خُطْبَتَهُ، حتّى انتهى إليَّ، فأُتي بِكُرْسِيٍّ حَسِبْتُ قوائِمَهُ حَديداً. قالَ: فقعَدَ عليهِ رسولُ اللّهِ ﷺ، وجَعَلَ يُعَلِّمُني مِمّا عَلَّمَهُ اللّهُ، ثمّ أتى خُطْبَتَهُ، فأتَمَّ آخِرَها.

PODUČAVANJE ZNANJU ZA VRIJEME HUTBE

415. Ebu Rifa'a, ﷺ, rekao je: Došao sam do Poslanika, ﷺ, dok je držao hutbu. Rekao sam mu: *Allahov Poslaniče, nepoznat čovjek došao je da me pita o svojoj vjeri. Ne zna šta je njegova vjera.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je prekinuo hutbu i krenuo prema meni. Kada je došao do mene data mu je stolica, mislim da su joj noge bile od željeza. Allahov Poslanik, ﷺ, je sjeo na stolicu i počeo me podučavati onom čemu ga je podučio Allah. Zatim se vratio učenju hutbe i završio je.

بابٌ في الجَلْسَةِ بينَ الخُطْبَتَيْنِ في الجُمُعَةِ

٤١٦ ـ عنْ جابرِ بنِ سَمُرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كانَ يَخْطُبُ قائِماً، ثمَّ يَجْلِسُ، ثمَّ يَقومُ فيَخْطُبُ قائِماً؛ فمَنْ نَبَّأَكَ أنّه كانَ يَخْطُبُ جالِساً؛ فقدْ كَذَبَ؛ فقدْ واللّهِ صَلَّيْتُ معهُ أكثَرَ مِن أَلْفَي صَلاةٍ.

O SJEDENJU IZMEĐU DVIJE HUTBE NA DŽUMI

416. Džabir b. Semure, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi držao hutbu stojeći a zatim bi sjeo. Pa bi ponovo ustao i držao hutbu stojeći. Zato,*

ko ti bude govorio da je on držao hutbu sjedeći, slagao je. Tako mi Allaha, klanjao sam s njim više od dvije hiljade namaza.

بابُ تَخفيفُ الصَّلاةِ والخُطْبَةِ

٤١٧ - عنْ جابرِ بنِ سَمُرَةَ رضيَ اللّهُ عنه؛ قالَ: كنتُ أُصَلّي معَ رسولِ اللّهِ ﷺ، فكانتْ صَلاتُهُ قَصْداً وخُطْبَتُهُ قَصْداً.

UMJERENOST NAMAZA I HUTBE

417. Džabir b. Semure, ﷺ, rekao je: *Klanjao sam sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, pa su njegov namaz i hutba bili umjereni.*

بابُ إذا دَخلَ الإمامُ يَخطُبُ يومَ الجُمُعَةِ؛ يَرْكَعُ

٤١٨ - عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالَ: جاءَ سُلَيْكٌ الغَطَفانيُّ يَوْمَ الجُمُعَةِ، ورسولُ اللّهِ ﷺ قاعِدٌ على المِنبَرِ، فقعَدَ سُلَيْكٌ قبلَ أنْ يُصلّيَ، فقالَ لهُ النبيُّ ﷺ: **«أَركَعتَ رَكْعَتَيْنِ؟»**. قالَ: لا. قالَ: **«قُمْ فارْكَعْهُما»**.

KO UĐE U DŽAMIJU DOK IMAM DRŽI HUTBU NEKA KLANJA

418. Džabir b. Abdullah, ﷺ, rekao je: Sulejk el-Gatafani je došao na džumu dok je Allahov Poslanik, ﷺ, sjedio na minberi. Sjeo je prije nego što je klanjao.

Poslanik, ﷺ, ga je upitao: ***Jesi li klanjao dva rekjata?***

Rekao je: *Nisam.*

Poslanik, ﷺ, mu rekao je: ***Ustani i klanjaj ih.***

باب في الإنْصاتِ للخُطْبَةِ

٤١٩ ـ عنْ أَبي هُرَيرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ: أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «إذا قُلْتَ لِصاحِبكَ: أَنصِتْ، يومَ الجُمُعَةِ، والإمامُ يَخْطُبُ، فقدْ لَغَوْتَ».

O SLUŠANJU HUTBE

419. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Ako kažeš na džumi, dok imam uči hutbu, svom prijatelju: Šuti! - rekao si nepristojan govor.*[1]

بابٌ فَضْلُ مَن اسْتَمَعَ وأَنْصَتَ في الجُمُعَةِ

٤٢٠ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ، قالَ: «مَن اغْتَسَلَ، ثمَّ أَتى الجُمُعَةَ، فصَلَّى ما قُدِّرَ لهُ، ثمَّ أَنصَتَ حتَّى يَفرُغَ مِن خُطبَتِهِ، ثمَّ يُصَلِّيَ مَعَهُ، غُفِرَ لهُ ما بَيْنَهُ وبَيْنَ الجُمُعَةِ الأخرى، وفَضْلُ ثلاثَةِ أيَّامٍ».

NAGRADE ZA ONOG KOJI SLUŠA I NE GOVORI ZA VRIJEME UČENJA HUTBE

420. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Ko se okupa petkom, potom dođe na džumu, klanja koliko može*[2] *i ne progovori sve dok se hutba ne završi, zatim klanja džumu, biće mu oprošteni grijesi između dvije džume, i još tri dana.*

1 Ovo je dokaz za zabranu pričanja u toku hutbe (op. prev.).
2 Nafile namaza (op. prev.).

باب في قوله تعالى:
﴿وَإِذَا رَأَوْاْ تِجَـٰرَةً أَوْ لَهْوًا ٱنفَضُّوٓاْ إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَآئِمًاۚ﴾

٤٢١ - عن جابر بن عبدالله رضي الله عنهما؛ أن النبيَّ ﷺ كان يَخْطُبُ قائماً يَوْمَ الجُمُعَةِ، فجاءَتْ عِيرٌ مِن الشَّام، فانْفَتَلَ النَّاسُ إليها، حتَّى لم يَبْقَ إلاَّ اثْنا عَشَرَ رَجُلاً، فَأُنْزِلَتْ هٰذِهِ الآيةُ التي في الجُمُعَةِ: ﴿وَإِذَا رَأَوْاْ تِجَـٰرَةً أَوْ لَهْوًا ٱنفَضُّوٓاْ إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَآئِمًاۚ﴾ [الجمعة: ١١] الآية.

O RIJEČIMA UZVIŠENOG:

وَإِذَا رَأَوْاْ تِجَـٰرَةً أَوْ لَهْوًا ٱنفَضُّوٓاْ إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَآئِمًا

KAD ONI KAKVU ROBU TRGOVAČKU ILI VESELJE UGLEDAJU, POHRLE TAMO, A TEBE OSTAVE SAMA DA STOJIŠ

421. Džabir b. Abdullah, ﵄, rekao je da je Poslanik, ﷺ, držao jednog petka hutbu stojeći.

Tada je došla iz Šama trgovačka karavana, nakon čega su ljudi napustili hutbu i otišli do karavane. S Poslanikom, ﷺ, je ostalo samo dvanaest ljudi, pa je objavljen ovaj ajet iz sure *El-Džum'a*:

وَإِذَا رَأَوْاْ تِجَـٰرَةً أَوْ لَهْوًا ٱنفَضُّوٓاْ إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَآئِمًا

Kad oni kakvu robu trgovačku ili veselje ugledaju, pohrle mu i tebe ostave sama da stojiš.[1]

---

[1] *El-Džum'a, 11.*

بابٌ ما يَقرَأُ في صَلاةِ الجُمُعَةِ

٤٢٢ ـ عن النعمانِ بنِ بَشيرٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قال: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَقرأُ في العيدَيْنِ وفي الجُمُعَةِ بـ ﴿سَبِّحِ ٱسْمَ رَبِّكَ ٱلْأَعْلَى﴾، و ﴿هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ٱلْغَٰشِيَةِ﴾.

قالَ: وإذا اجْتَمَعَ العيدُ والجُمُعَةُ في يَوْمٍ واحِدٍ؛ يَقْرَأُ بِهِما أَيْضاً في الصَّلاتَيْنِ.

ŠTA SE UČI NA DŽUMA-NAMAZU

422. N'uman b. Bešir, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi na dva bajrama i džumi učio:* ***Sebbihisme rabbike-l-e'ala i Hel etake hadisu-l-gašije.***[1]

Kada bi se u jednom danu sastali bajram i džuma, učio bi te dvije sure na oba namaza.

بابُ الصَّلاةِ بعدَ الجُمُعَةِ في المَسْجِدِ

٤٢٣ ـ عن أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إِذا صَلَّيْتُم بعدَ الجُمُعَةِ؛ فَصَلُّوا أَرْبَعاً». وفي رِوايةٍ:

قالَ سُهَيْلٌ: «فإِنْ عَجِلَ بكَ شيءٌ؛ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ في المَسْجِدِ، ورَكْعَتَيْنِ إِذا رَجَعْتَ».

NAMAZ KOJI SE KLANJA POSLIJE DŽUME U DŽAMIJI

423. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ako klanjate poslije džume, onda klanjajte četiri rekjata.***

U drugoj predaji stoji: ***Ako ti se negdje žuri, onda klanjaj dva rekjata u džamiji, a dva kada se vratiš.***

---

[1] Sure: *El-A'la* i *El-Gašija.*

بابُ الصَّلاةِ بعدَ الجُمُعَةِ في البَيْتِ

٤٢٤ - عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّهُ كانَ إِذا صَلَّى الجُمُعَةَ؛ انْصَرَفَ، فسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ في بَيْتِهِ، ثُمَّ قالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَصْنَعُ ذٰلكَ.

NAMAZ KOJI SE KLANJA POSLIJE DŽUME U KUĆI

424. Prenosi se od Abdullaha b. Omera, ﵄, da bi se on, kada bi klanjao džuma-namaz, vraćao kući, klanjao dva rekjata i govorio: *Ovako je radio Allahov Poslanik,* ﷺ.

بابٌ لا يُصلِّي بعدَ الجُمُعَةِ حتَّى يَتكلَّمَ أَوْ يَخْرُجَ

٤٢٥ - عنْ عمرَ بنِ عَطاءٍ؛ أَنَّ نافعَ بنَ جُبَيرٍ أَرْسَلَهُ إِلى السَّائِبِ بنِ أُخْتِ نَمِرٍ يَسْأَلُهُ عنْ شيءٍ رآهُ منهُ معاويةُ رضيَ اللّهُ عنه في الصَّلاةِ، فقالَ: نعمْ؛ صَلَّيْتُ معَهُ الجُمُعَةَ في المَقْصُورَةِ؛ فلَمَّا سَلَّمَ الإِمامُ؛ قُمْتُ في مَقامي، فصَلَّيْتُ، فلَمَّا دَخَلَ أَرْسَلَ إِليَّ، فقالَ: لا تَعُدْ لِما فَعَلْتَ، إِذا صَلَّيْتَ الجُمُعَةَ؛ فَلا تَصِلْها بِصَلاةٍ حتَّى تَكَلَّمَ أَوْ تَخْرُجَ؛ فإِنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قدْ أَمَرَ بذٰلكَ: أَنْ لا نُوصَلَ صلاةٌ بِصَلاةٍ حتَّى نَتَكَلَّمَ أَو نَخْرُجَ.

NE KLANJA SE POSLIJE DŽUME SVE DOK SE NE PROGOVORI ILI NE IZIĐE[1]

425. Omer b. 'Ata kaže da ga je Naf'i b. Džubejr poslao do Saiba b. Uht Nemira da ga upita o nečemu što je Muavija, ﵁, vidio u Saibovom namazu.

Rekao je: *Dobro. Klanjao sam u džamijskoj sobi.*[2] *Nakon što je imam predao selam, ustao sam i na mjestu, na kojem sam klanjao džumu, počeo klanjati. Nakon što je ušao, pozvao me je i rekao:* **Nemoj više tako raditi.**

---

[1] Pomakne se sa mjesta gdje se klanjala džuma (op. prev.).

[2] Tu sobu je Muavija sagradio nakon što su ga napale haridžije.

Kada klanjaš džumu, nemoj je spajati sa nekim namazom sve dok ne progovoriš ili ne izideš. Allahov Poslanik, ﷺ, tako je naredio. Naredio je da ne spajamo namaz sa namazom sve dok ne progovorimo ili ne izidemo.

بابُ التَّغْليظ فِي تَرْكِ الجُمُعَةِ

٤٢٦ ـ عنِ الحكَم بنِ ميناءَ؛ أنَّ عبدَاللّهِ بنَ عمرَ وأبا هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُم حَدَّثاهُ؛ أنَّهُما سَمعا رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ على أعوادِ مِنْبَرِه: «لَيَنْتَهِيَنَّ أقوامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الجُمُعَاتِ أوْ لَيَخْتِمَنَّ اللّهُ عزَّ وجلَّ على قُلوبِهِم، ثمَّ لَيَكونُنَّ مِن الغافِلينَ».

PRIJETNJA ZBOG OSTAVLJANJA DŽUME

426. Hakem b. Mina' prenosi da su mu Abdullah b. Omer i Ebu Hurejre, ﵄, pričali da su čuli Allahova Poslanika, ﷺ, kada je na stepenicama svoje minbere rekao: ***Ili će ljudi prestati ostavljati džumu, ili će Allah zapečatiti njihova srca pa će postati gafili.***[1]

[1] O ovome govori Ibn Mesudov hadis, ali ga je pisac omaškom spomenuo u poglavlju o džematu, iako mu je ovdje mjesto, kako je već spomenuto uz hadis br. 326.

كتابُ العِيْدانِ

BAJRAMI

بابٌ تَرْكُ الأذانِ والإقامَةِ في العِيدَينِ

٤٢٧ ـ عنْ جابرِ بنِ سَمُرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: صَلَّيتُ معَ رسولِ اللّهِ ﷺ العِيدَينِ غيرَ مَرَّةٍ ولا مَرَّتَينِ بغيرِ أذانٍ ولا إقامَةٍ.

IZOSTAVLJANJE EZANA I IKAMETA NA BAJRAMIMA

427. Džabir b. Semure, ﵁, rekao je: *Klanjao sam sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, dva bajrama, ali ne jednom niti dva puta, i to uvijek bez ezana i ikameta.*

بابٌ صَلاةُ العيدَيْنِ قَبْلَ الخُطْبَةِ

٤٢٨ ـ عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: شَهِدْتُ صَلاةَ الفِطْرِ معَ نبيِّ اللّهِ ﷺ وأبي بكرٍ وعمرَ وعثمانَ رضيَ اللّهُ عنهُم؛ فكُلُّهُم يُصَلِّيها قبلَ الخُطْبَةِ ثمَّ يَخْطُبُ. قالَ: فنَزَلَ نبيُّ اللّهِ ﷺ، كأنِّي أنْظُرُ إليهِ حينَ يُجلِّسُ الرِّجالَ بِيَدِهِ، ثمَّ أقبَلَ يَشُقُّهُمْ، حتَّى جاءَ النِّساءَ، ومعهُ بِلالٌ، فقالَ: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِذَا جَآءَكَ ٱلْمُؤْمِنَٰتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَىٰٓ أَن لَّا يُشْرِكْنَ بِٱللَّهِ شَيْـًٔا﴾، فتَلا هٰذهِ الآيةَ حتَّى فرَغَ مِنها، ثمَّ قالَ حينَ فرَغَ مِنها: «آنتُنَّ على ذٰلكِ؟». فقالتِ امْرأةٌ واحِدَةٌ لمْ يُجِبْهُ غَيْرُها منهُنَّ: نعمْ يا نبيَّ اللّهِ. لا يُدْرَى حِينَئذٍ مَن هي. قالَ: «فتَصَدَّقْنَ». فبَسَطَ بِلالٌ ثَوْبَهُ، ثمَّ قالَ: «هَلُمَّ فِدَى لَكُنَّ أبي وأُمِّي»؛ فجعَلْنَ يُلْقِينَ الفَتَخَ والخَواتِمَ في ثَوْبِ بِلالٍ.

BAJRAM-NAMAZI SE KLANJAJU PRIJE HUTBE

428. Ibn Abbas, ﵄, rekao je: *Klanjao sam ramazanski bajram-namaz za Poslanikom, ﷺ, za Ebu Bekrom, za Omerom i za Osmanom, ﵃, i svi su klanjali bajram-namaz prije hutbe a zatim bi učili hutbu.*

Rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je sišao sa minbere, nakon što je održao hutbu i vaz, kao da sada gledam kako rukom umiruje ljude pokazujući da treba da sjede, a zatim se, sijekući safove, uputio prema ženama. Sa njim je bio i Bilal.*

Kada je došao do njih proučio je:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِذَا جَآءَكَ ٱلۡمُؤۡمِنَٰتُ يُبَايِعۡنَكَ عَلَىٰٓ أَن لَّا يُشۡرِكۡنَ بِٱللَّهِ شَيۡـٔٗا

O Vjerovjesniče, kad ti dođu vjernice da ti polože prisegu, da neće Allahu nikoga ravnim smatrati...
- pa je proučio ajet do kraja. [1]

Nakon što je to proučio, upitao je: ***Prihvatate li vi ovo?***

Samo jedna žena je rekla, dok druge nisu odgovarale: *Prihvatamo, Allahov Poslaniče.* Tada se nije znalo ko je ta žena.

Rekao je: ***Udijelite sadaku!***

Bilal je prostro neku odjeću, a zatim rekao: *Žrtvovao bih za vas svoje roditelje, hajde dajite.*

Žene su počele bacati veliko i obično prstenje u Bilalovu odjeću.

---

[1] Ajet u cijelosti glasi:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِذَا جَآءَكَ ٱلۡمُؤۡمِنَٰتُ
يُبَايِعۡنَكَ عَلَىٰٓ أَن لَّا يُشۡرِكۡنَ بِٱللَّهِ شَيۡـٔٗا وَلَا يَسۡرِقۡنَ وَلَا يَزۡنِينَ وَلَا
يَقۡتُلۡنَ أَوۡلَٰدَهُنَّ وَلَا يَأۡتِينَ بِبُهۡتَٰنٖ يَفۡتَرِينَهُۥ بَيۡنَ أَيۡدِيهِنَّ
وَأَرۡجُلِهِنَّ وَلَا يَعۡصِينَكَ فِي مَعۡرُوفٖ فَبَايِعۡهُنَّ وَٱسۡتَغۡفِرۡ لَهُنَّ ٱللَّهَۚ
إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ١٢

"O Vjerovjesniče, kada ti dođu vjernice da ti polože prisegu: da neće Allahu nikoga ravnim smatrati, i da neće krasti, i da neće muževima tuđu djecu podmetati, i da ti neće ni u čemu, što je dobro, poslušnost odricati, ti prisegu njihovu prihvati i moli Allaha da ti oprosti; Allah, zaista, mnogo prašta, i On je milostiv." Mumtehina, 12.

بابُ ما يَقْرَأُ في صَلاةِ العِيدَين

٤٢٩ ـ عَنْ عبيدِاللهِ بن عبدِاللهِ؛ أنَّ عمرَ بنَ الخطابِ رضيَ اللهُ عنهُ سَأَلَ أبا واقِدٍ اللَّيثِيَّ: ما كانَ يَقْرَأُ بِهِ رسولُ اللهِ ﷺ في الأضحى والفِطْرِ؟ فقالَ: كانَ يَقْرَأُ فيهِما بـ ﴿قٓ وَٱلْقُرْءَانِ ٱلْمَجِيدِ﴾ و ﴿ٱقْتَرَبَتِ ٱلسَّاعَةُ وَٱنشَقَّ ٱلْقَمَرُ﴾.

ŠTA SE UČI NA BAJRAM-NAMAZIMA

429. Ubejdullah b. Abdullah prenosi da je Omer b. el-Hattab, ﵁, pitao Ebu Vakida el-Lejsija: *Šta je Allahov Poslanik, ﷺ, učio na kurbanskom i ramazanskom bajram-namazu?*

Rekao je: *Učio bi:* ***Kaf. Ve-l-Kur'ani-l-medžid i Ikterebeti-s-sa'atu venšekka-l-kamer.***[1]

بابُ تَرْكِ الصَّلاةِ قبلَ العيدِ وبعدَه في المُصَلَّى

٤٣٠ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ خَرَجَ يومَ أضحى أَوْ فِطْرٍ، فصَلَّى رَكْعَتَيْنِ، لَمْ يُصَلِّ قَبْلَها ولا بَعْدَها، ثُمَّ أتى النِّساءَ ومعهُ بِلالٌ، فأَمَرَهُنَّ بِالصَّدَقَةِ، فجَعَلَتِ المَرْأَةُ تُلْقِي خُرْصَها وتُلْقي سِخابَها.

NA MUSALLAMA SE NE KLANJA NIŠTA NI PRIJE NI POSLIJE BAJRAMA

430. Ibn Abbas, ﵄, prenosi da bi Allahov Poslanik, ﷺ, na kurbanski ili ramazanski bajram izišao (na musallu) i klanjao dva rekjata bajram-namaza. Ni prije ni poslije toga nije ništa klanjao.

Zatim je otišao do žena a sa njim je bio i Bilal. Naredio im je da daju sadaku, pa su žene počele bacati svoje narukvice i ogrlice.

---

[1] Sure: *Kaf i El-Kamer.*

بابٌ في خُروجِ النِّساءِ إِلى العِيدَيْنِ

٤٣١ - عنْ أُمِّ عطيَّةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: أَمَرَنا رسولُ اللّهِ ﷺ أَنْ نُخرِجَهُنَّ في الفِطْرِ والأضحى: العَواتِقَ والحُيَّضَ وذَواتِ الخُدورِ، فأمَّا الحُيَّضُ؛ فيَعْتَزِلْنَ الصَّلاةَ، ويَشْهَدْنَ الخَيْرَ ودَعْوَةَ المُسْلِمينَ. قُلْتُ: يا رسولَ اللّهِ! إِحْدانا لا يَكونُ لَها جِلْبابٌ؟ قالَ: **«لِتُلْبِسْها أُخْتُها مِن جِلْبابِها»**.

O IZLASKU ŽENA NA BAJRAME

431. Umm 'Atijje, ﵂, je rekla: *Naredio nam je Allahov Poslanik, ﷺ, da izvedemo na Ramazanski i Kurban-bajram: punoljetne robinje, žene sa menstruacijom i djevojke. Što se tiče žena sa menstruacijom, ne bi klanjale ali bi učestvovale u dobru i dovi muslimana.*

Rekla sam: Allahov Poslaniče, možda neka od nas nema džilbab? Rekao je: **Neka joj njena sestra dā svoj.**

بابُ ما يَقولُ الجَواري في العِيدِ

٤٣٢ ـ عنْ عائِشَةَ رضيَ اللّهُ عنْها؛ قالتْ: دَخَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ وعِنْدي جارِيَتانِ تُغَنِّيانِ بِغِناءِ بُعاثَ، فاضْطَجَعَ على الفِراشِ، وحَوَّلَ وَجْهَهُ، فدَخَلَ أبو بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، فانْتَهَرني، وقالَ: مِزْمارُ الشَّيْطانِ عندَ رسولِ اللّهِ ﷺ؟! فأَقْبَلَ عليهِ رسولُ اللّهِ ﷺ، فقالَ: «دَعْهُما». فلَمَّا غَفَلَ؛ غَمَزْتُهُما، فخَرَجَتا.

وكانَ يَوْمَ عيدٍ، يَلْعَبُ السُّودانُ بِالدَّرَقِ والحِرابِ، فإِمَّا سَأَلْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ، وإِمَّا قالَ: «تَشْتَهِينَ تَنْظُرِينَ؟». فقلتُ: نعمْ. فأَقامَني وَراءَهُ، خَدِّي على خَدِّهِ، وهوَ يقولُ: «دُونَكُم يا بَني أَرْفِدَةَ!». حتَّى إذا مَلَلْتُ؛ قالَ: «حَسْبُكِ؟». قلتُ: نعمْ. قالَ: «فاذْهَبي».

ŠTA KAŽU ROBINJE NA BAJRAM

432. Aiša, ﵂, je rekla: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *je ušao kod mene a dvije robinje su pjevale bu'aske pjesme.* [1] *Legao je na dušek i okrenuo lice na drugu stranu. Nakon toga je došao Ebu Bekr,* ﵁, *pa me je izgrdio. Rekao je: Zar šejtanske trube kod Allahovog Poslanika,* ﷺ*?*

Tada se Allahov Poslanik, ﷺ, *okrenuo i rekao:* **Ostavi ih!** *Kada je malo zaboravio, dala sam im znak pa su izišle.*

Bajramom bi Abesinci izvodili ratne vještine sa kožnim štitovima i kopljima. Ja, ili sam tražila od Allahova Poslanika, ﷺ, *da ih gledam, ili je on rekao:* **Da li bi voljela da ih vidiš?**

Rekla sam: *Da.*

Postavio me je iza sebe. Moj obraz je bio u njegov.

Rekao je: ***Samo igrajte, Benu Erfide!*** [2] Kada mi je dosadilo, upitao me: ***Je li ti dosta?***

Rekla sam: *Jest.*

Rekao je: ***Onda idi.***

---

[1] Pjesme koje su ispjevane u džahilijetu u povodu bitke između Evsa i Hazredža (medinskih plemena) (op. prev.).

[2] Naziv za Abesince.

صَلاة المُسافِرِ

PUTNIKOV NAMAZ

باب قصر صلاة المسافر في الأمن

٤٣٣ - عن يعلى بن أمية رضي الله عنه؛ قال: قلت لعمر بن الخطاب رضي الله عنه: ﴿فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَوٰةِ إِنْ خِفْتُمْ أَن يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾ [النساء: ١٠١]؛ فقد أمن الناس؟ فقال: عجبت مما عجبت منه، فسألت رسول الله ﷺ عن ذلك، فقال: «صدقة تصدق الله بها عليكم؛ فاقبلوا صدقته».

SKRAĆIVANJE NAMAZA U NORMALNIM UVJETIMA

433. Ja'la b. Umejje, ﷺ, prenosi: Rekao sam Omeru b. Hattabu, ﷺ:

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَوٰةِ إِنْ خِفْتُمْ أَن يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا

Nije vam grijeh da molitvu skratite kada se bojite da će vam nevjernici neko zlo nanijeti; [1] Ljudi više nisu u strahu, pa zbog čega skraćuju namaz?

Rekao je: *Čudio sam se tome čemu se i ti čudiš. Upitao sam o tome Allahovog Poslanika, ﷺ, pa mi je rekao:* ***To je sadaka koju vam je Allah dao, pa primite Njegovu sadaku.***

---

[1] *En-Nisa, 101.*

٤٣٤ - عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالَ: فَرَضَ اللّهُ الصَّلاةَ على لِسانِ نَبِيِّكم ﷺ في الحَضَرِ أَرْبعاً، وفي السَّفَرِ رَكْعَتَيْنِ، وفي الخَوْفِ رَكْعَةً.

434. Ibn Abbas, ﵄, je rekao: *Allah je naredio namaz preko vašeg Poslanika, ﷺ, i to: kad smo kod kuće po četiri rekjata, na putovanju po dva rekjata a u strahu po jedan rekjat.*[1]

بابُ ما تُقْصَرُ فيهِ الصَّلاةُ مِن السَّفَرِ

٤٣٥ - عن أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رسولِ اللّهِ ﷺ الظُّهْرَ بِالمدينَةِ أَرْبعاً، وصَلَّيْتُ معَهُ العَصْرَ في ذي الحُلَيْفَةِ رَكْعَتَيْنِ.

NA KOJIM PUTOVANJIMA SE SKRAĆUJE NAMAZ

435. Enes b. Malik, ﷺ, je rekao: *Klanjao sam sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, podne u Medini četiri rekjata, a ikindiju u Zu-l-Hulejfi*[2] *dva rekjata.*

---

[1] Ovaj hadis bukvalno su primjenjivali Hasan, Dahak i Ibn Rahevejh. Većina islamskih pravnika smatra da je namaz u strahu po broju rekjata kao i namaz u normalnim prilikama. To znači, ako smo kod kuće pa nas zadesi neki strah, onda ćemo klanjati četiri rekjata, a ako smo na putu i zadesi nas ta nezgoda, onda ćemo klanjati dva rekjata. Oni smatraju da namaz ni u kom slučaju nije dozvoljeno ograničiti na jedan rekjat. Oni spomenuti hadis tumače tako da se misli na rekjat koji se klanja sa imamom u namazu u strahu, dok drugi rekjat klanja svako pojedinačno, a ne za imamom, kako stoji u drugim vjerodostojnim hadisima u kojima se opisuje način na koji je Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao namaz u strahu (op. prev.).

[2] Mjesto gdje hadždžije koje dolaze iz pravca Medine oblače ihrame (op. prev.).

باب قَصْرِ الصَّلاةِ في الحَجِّ

٤٣٦ ـ عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: خَرَجْنَا معَ رسولِ اللهِ ﷺ مِن المَدينَةِ إلى مَكَّةَ، فصَلَّى رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ حتَّى رَجَعَ. قلتُ: كمْ أقامَ بِمَكَّةَ؟ قالَ: عَشراً.
وفي روايةٍ: خَرَجْنا مِن المَدينَةِ إلى الحَجِّ.

SKRAĆIVANJE NAMAZA NA HADŽDŽU

436. Enes b. Malik, ﷺ, rekao je: *Krenuli smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, iz Medine prema Mekki. Klanjao je, sve dok se nije vratio u Medinu, po dva rekjata.*

Upitao sam: *Koliko je vremena proveo u Mekki?*

Rekao je: *Deset.*

A u drugoj predaji stoji: *Krenuli smo iz Medine na hadždž.*

٤٣٧ ـ عنْ ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: صَلَّى النبيُّ ﷺ بِمِنى صَلاةَ المُسافِرِ وأبو بكرٍ وعمرُ وعثمانُ رضيَ اللّهُ عنهم ثَمانِيَ سِنينَ (أو قالَ: سِتَّ سِنينَ). قالَ حَفْصٌ (يَعْني: ابنَ عاصِمٍ): وكانَ ابنُ عمرَ يُصَلِّي بِمِنى رَكْعَتَيْنِ، ثم يَأْتي فِراشَهُ. فقلتُ: أيْ عَمِّ! لوْ صَلَّيْتَ بعدَها رَكْعَتَيْنِ؟ قالَ: لو فَعَلْتُ؛ لأتمَمْتُ الصَّلاةَ.

SKRAĆIVANJE NAMAZA NA MINI[1]

437. Ibn Omer, ﷺ, rekao je: *Poslanik, ﷺ, je na Mini klanjao namaz musafira, a to su činili i Ebu Bekr, Omer i Osman osam godina, ili je rekao šest.* Hafs (tj. Ibn 'Asim) rekao je: *Ibn Omer bi na Mini klanjao dva rekjata a zatim bi odlazio u postelju.*

Upitao sam: *Amidža, a da si poslije ta dva rekjata klanjao još dva rekjata?*[2]

---

[1] Mjesto u blizini Mekke gdje hadždžije obavljaju neke obrede hadždža (op. prev.).

[2] Tj. nafile (op. prev.).

Rekao je: *Ako bih to uradio, preče bi bilo da upotpunim namaz.*[1]

باب الجَمْعُ بينَ الصَّلاتَيْنِ في السَّفَرِ

٤٣٨ - عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ عنِ النبيِّ ﷺ: إذا عَجِلَ عليهِ السَّيْرُ؛ يُؤَخِّرُ الظُّهرَ إلى أوَّلِ وقتِ العَصْرِ فيَجْمَعُ بَيْنَهُما، ويُؤَخِّرُ المَغْرِبَ حتَّى يَجْمَعَ بَيْنَها وبينَ العِشاءِ، حينَ يَغيبُ الشَّفَقُ.

SPAJANJE DVA NAMAZA NA PUTOVANJU

438. Enes b. Malik, ؓ, prenosi od Poslanika, ﷺ, da bi on, kada bi na putovanju negdje žurio, odgađao podne sve do prvog vremena ikindije namaza, pa bi ih zajedno klanjao. Akšam bi odgađao i spajao sa jacijom i klanjao ih kada bi nestalo večernjeg rumenila.

باب الجَمْعُ بينَ الصَّلاتَيْنِ في الحَضَرِ

٤٣٩ - عنِ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: جَمَعَ رسولُ اللّهِ ﷺ بينَ الظُّهرِ والعَصْرِ، والمَغْرِبِ والعِشاءِ؛ بالمَدينَةِ في غَيْرِ خَوْفٍ ولا مَطَرٍ.

في حديثِ وَكيعٍ: قالَ: قلتُ لابنِ عباسٍ: لِمَ فَعَلَ ذلكَ؟ قالَ: كَيْلا يُحْرِجَ أُمَّتَهُ.

وفي حَديثِ أبي مُعاوِيَةَ: قيلَ لابنِ عبَّاسٍ: ما أرادَ إلى ذلكَ؟ قالَ: أرادَ أنْ لا يُحْرِجَ أُمَّتَهُ.

SPAJANJE NAMAZA KOD KUĆE

439. Ibn Abbas, ؓ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je u Medini spojio podne i ikindiju, akšam i jaciju bez postojanja straha ili kiše.*

[1] Tj. ako bih klanjao nafilu preče bi bilo da upotpunim farz. Ibn Omer s ovim želi reći da neće da klanja pritvrđene sunnete, prije podne i ikindije. Što se tiče općih nafila koje nisu vezane za određene namaze, sam Ibn Omer ih je praktikovao na putovanju, a potvrđeno je, na više mjesta u *Sahihu*, da je i Poslanik, ﷺ, to radio. Po konsenzusu učenjaka opća nafila je pohvalna na putovanju, samo se učenjaci razilaze u vezi s potvrđenim sunnetima koje su Ibn Omer i drugi smatrali nepoželjnim (op. prev.).

U hadisu koji prenosi Veki', kaže se: *Upitao sam Ibn Abbasa zašto je to učinio?*

Odgovorio je: *Da ne bi otežao svom ummetu.*

U hadisu koji prenosi Muavija stoji: Ibn Abbasa su upitali: *Šta je s tim želio?*

Rekao je: *Želio je da ne oteža svom ummetu.*[1]

بابُ الصَّلاةُ في الرِّحالِ في المَطَرِ

٤٤٠ - عن ابن عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّه نادَى بالصَّلاةِ في لَيْلَةٍ ذاتِ بَرْدٍ وريحٍ ومَطَرٍ، فقالَ في آخِرِ نِدائِهِ: ألا صَلُّوا في رِحالِكُم، ألا صَلُّوا في الرِّحالِ. ثمَّ قالَ: إنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كانَ يأْمُرُ المُؤَذِّنَ إذا كانَتْ لَيْلَةٌ بارِدَةٌ أَوْ ذاتُ مَطَرٍ في السَّفَرِ أَنْ يَقولَ: «أَلا صَلُّوا في رِحالِكُم».

O NAMAZU U KUĆAMA KADA PADA KIŠA

440. Ibn Omer, ﷺ, kaže da je on jedne hladne, kišovite i vjetrovite noći učio ezan za namaz. Na kraju ezana je dodao: *Ela sallu fi rihalikum, Ela sallu fi rrihal. (Klanjajte u svojim kućama. Klanjajte u kućama.)*

[1] Imam Ševkani smatra da se ovdje ne misli na pravo spajanje već prividno, tj. da je Poslanik, ﷺ, odgodio podne toliko da je ostalo vremena da se klanja četiri rekjata u podnevskom vremenu, zatim ga klanjao, nakon čega je počelo ikindijsko vrijeme pa je klanjao ikindiju, tako da je bilo spajanje ali, u suštini, svaki namaz je klanjao u njegovom pravom vremenu.
Imam Nevevi smatra da se ovdje misli na pravo spajanje zbog bolesti i slično i to mišljenje je prenio od imama Ahmeda i drugih učenjaka šafijskog mezheba.
Šejh Ibn Bazz smatra da je Poslanikovo, ﷺ, spajanje bilo zbog jednog od slijedećih razloga: bolest, žestoka hladnoća, blato ili nešto slično tome, našto ukazuju Poslanikove, ﷺ, riječi kada je upitan o tome: ***Da ne bih otežao svom ummetu.***
Ukratko, da spajanja dolaze zbog olakšice u teškoći, pod uslovom da to ne pređe u običaj. A Allah najbolje zna (op. prev.).

Zatim je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi, uistinu, naređivao mujezinu kada bi noć bila hladna ili kada bi bila kišovita na putovanju, da kaže:* **Ela sallu fi rihalikum. (Klanjajte u svojim kućama).**

بابُ تَرْكِ التَّنَفُّلِ في السَّفَرِ

٤٤١ - عَنْ حفصِ بنِ عاصمٍ؛ قالَ: صَحِبْتُ ابنَ عمرَ رضيَ اللَّهُ عنهما في طَريقِ مَكَّةَ. قالَ: فصَلَّى لَنا الظُّهرَ رَكْعَتَيْنِ، ثمّ أَقْبَلَ وأَقْبَلْنا معهُ، حتَّى جاءَ رَحْلَهُ، وجَلَسَ وجَلَسْنا مَعَهُ، فحانَتْ منهُ الْتِفاتَةٌ نَحْوَ حيثُ صَلَّى، فرَأَى ناساً قِياماً، فقالَ: ما يَصْنَعُ هٰؤلاءِ؟! قلتُ: يُسَبِّحونَ! قالَ: لَو كنتُ مُسَبِّحاً؛ لأتْمَمْتُ صَلاتي، يا ابنَ أَخي! إنِّي صَحِبْتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ في السَّفَرِ، فلَمْ يَزِدْ على رَكْعَتَيْنِ حتَّى قَبَضَهُ اللَّهُ، وصَحِبْتُ أبا بكرٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ فلم يَزِدْ على رَكْعَتَيْنِ حتَّى قَبَضَهُ اللَّهُ، وصَحِبْتُ عمرَ رضيَ اللَّهُ عنهُ، فلَمْ يَزِدْ على رَكْعَتَيْنِ حتَّى قَبَضَهُ اللَّهُ عزَّ وجلَّ، ثمّ صَحِبْتُ عُثمانَ،فلَمْ يَزِدْ على رَكْعَتَيْنِ حتَّى قَبَضَهُ اللَّهُ عزَّ وجلَّ وقدْ قالَ اللَّهُ تعالى: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب: ٢١].

IZOSTAVLJANJE NAFILA NA PUTOVANJU[1]

441. Hafs b. Asim rekao je: Putovao sam sa Ibn Omerom, ﷺ, do Mekke. Klanjao je (kao imam) dva rekjata podne-namaza a zatim je krenuo, pa smo i mi s njim krenuli. Došao je do svog prebivališta i sjeo pa smo i mi sjeli.

Okrenuo se prema mjestu na kojem je klanjao. Vidio je neke ljude da klanjaju. Upitao je: *Šta rade ovi?*

Rekao sam: *Klanjaju nafilu.*

Rekao je: *Da sam htio šta klanjati, onda bi mi preče bilo da sam upotpunio svoj namaz tj. ne bih ga skraćivao.*

Bratiću, ja sam putovao sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, i on, sve do smrti na putovanju ne bi klanjao više od dva rekjata.

[1] Pogledaj hadis pod brojem 437 i fusnotu (op. prev.).

Putovao sam i sa Ebu Bekrom. Ni on ne bi na putovanju klanjao više od dva rekjata, sve do svoje smrti.

Putovao sam i sa Omerom. Ni on, za života na putovanju nije klanjao više od dva rekjata.[1]

Zatim sam putovao i sa Osmanom. Ni on na putovanju, za života, nije klanjao više od dva rekjata. Uzvišeni je rekao:

لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ

Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor.[2]

بابُ التَّنفُّلِ بالصَّلاةِ على الرَّاحِلَةِ في السَّفَرِ

٤٤٢ - عن ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُسَبِّحُ على الرَّاحِلَةِ قِبَلَ أيِّ وَجْهٍ تَوَجَّهَ، ويُوتِرُ عليْها؛ غيرَ أنّه لا يُصَلِّي عليها المَكْتوبَةَ.

KLANJANJE NAFILA-NAMAZA NA JAHALICI U TOKU PUTOVANJA

442. Ibn Omer, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi klanjao nafila-namaz na jahalici prema kojoj god strani bila okrenuta. Vitr-namaz bi, također, klanjao na jahalici, al farz-namaze ne bi.*

---

[1] Kaže Nevevi: Učenjaci ovo tumače tako što kažu da se iz ovog skraćivanja izuzima skraćivanje na Mini, a za poznate rivajete u kojima se spominje da je upotpunjavao namaze kao putnik, kažu da se misli na upotpunjavanje namaza na Mini, što je jasno naglasio Imran b. Husajn u hadisima koje bilježi imam Muslim (op. prev.).

[2] *El-Ahzab, 21.*

باب إذا أقدم من سفر صلّى في المسجد ركعتين

٤٤٣ - عن جابر بن عبدالله رضيَ اللهُ عنهما؛ قالَ: خرَجتُ مع رسولِ اللهِ ﷺ في غزاةٍ، فأبطأ بي جملي وأعيا ثمّ قدِمَ رسولُ اللهِ ﷺ قبلي، وقدِمتُ بالغداةِ، فجئتُ المسجدَ؛ فوجدتُهُ على بابِ المسجدِ. قالَ: «الآنَ حينَ قدِمتَ؟». قلتُ: نعم. قالَ: «فدَعْ جملَكَ وادخلْ فصلِّ ركعتينِ». قالَ: فدخلتُ، فصلَّيتُ، ثمّ رجعتُ.

PUTNIK, KADA SE VRATI SA PUTOVANJA, TREBA DA KLANJA U DŽAMIJI DVA REKJATA

443. Džabir b. Abdullah, ﵁, rekao je: *Krenuo sam sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, u jednu bitku.*

Međutim, moja deva je počela izostajati. Bila je premorena. Allahov Poslanik, ﷺ, je došao prije mene. Ja sam stigao rano ujutro. Došao sam do džamije i zatekao Poslanika, ﷺ, na vratima džamije. Upitao me: **Tek si sad došao?**

Rekao sam: **Da.**

Rekao mi je: **Ostavi svoju devu, uđi u džamiju i klanjaj dva rekjata.** *Ušao sam, klanjao a zatim izišao..*

بابٌ ما جاءَ في صَلاةِ الخَوْفِ

٤٤٤ ـ عنْ جابِرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: غَزَوْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ قَوْماً مِن جُهَيْنَةَ، فَقَاتَلونا قِتالاً شَديداً، فلمَّا صَلَّيْنا الظُّهْرَ؛ قالَ المشرِكونَ: لوْ مِلْنا عليهِم مَيْلَةً؛ لاقْتَطَعْناهُم. فأَخبَرَ جِبْريلُ عليهِ السلامُ رسولَ اللّهِ ﷺ ذٰلكَ، فذَكَرَ ذٰلكَ لنا رسولُ اللّهِ ﷺ؛ قالَ: وقالوا: إنَّه سَتَأْتيهِمْ صَلاةٌ هي أَحَبُّ إليهِمْ مِن الأَوْلادِ. فلمَّا حَضَرَتِ العَصْرُ؛ صَفَّنا صَفَّيْنِ، والمُشْرِكونَ بَيْنَنا وبينَ القِبْلَةِ. قالَ: فَكَبَّرَ رسولُ اللّهِ ﷺ وكَبَّرْنا، ورَكَعَ ورَكَعْنا، ثمَّ سَجَدَ وسَجَدَ معهُ الصفُّ الأَوَّلُ، فلما قاموا؛ سَجَدَ الصَّفُّ الثَّاني، ثمَّ تَأَخَّرَ الصَّفُّ الأَوَّلُ وتَقَدَّمَ الصَّفُّ الثَّاني، فقاموا مَقامَ الأَوَّلِ، فكَبَّرَ رسولُ اللّهِ ﷺ، فكَبَّرْنا، ورَكَعَ، فَرَكَعْنا، ثمَّ سَجَدَ، وسَجَدَ معهُ الصَّفُّ الأَوَّلُ، وقامَ الثَّاني، فلمَّا سَجَدَ الصفُّ الثَّاني، ثمَّ جَلَسوا جَميعاً؛ سَلَّم عليهِمْ رسولُ اللّهِ ﷺ. قالَ أَبو الزُّبَيْرِ: ثمَّ خَصَّ جابِرٌ أَنْ قالَ: كَما يُصَلي أُمَراؤُكُمْ هٰؤلاءِ.

ŠTA SE PRENOSI O NAMAZU U STRAHU

444. Džabir b. Abdullah, ﵁, rekao je: Učestvovali smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, u borbi protiv naroda iz Džuhejne. Borili su se žestoko protiv nas. Nakon što smo klanjali podne idolopoklonici su rekli: *Da složno jednom na njih navalimo razbili bismo ih i uništili.*

Džibril, ﵇, je o tome obavijestio Allahovog Poslanika, ﷺ, a Allahov Poslanik, ﷺ, nam je to prenio.

Džabir kaže: Idolopoklonici su rekli: *Sad će im doći namaz koji im je draži od njihove djece.* Kada je došlo vrijeme ikindija-namaza, poredali smo se u dva safa. Idolopoklonici su bili između nas i kible.

Allahov Poslanik, ﷺ, je donio tekbir pa smo to učinili i mi. Učinio je ruku' pa smo to i mi učinili. Zatim je učinio sedždu sa prvim safom; kada su ustali, učinio je sedždu drugi saf; prvi saf se povukao nazad, a drugi se pomakao naprijed, tako da je stao na mjesto prvog; pa je donio tekbir, i mi s njim; otišao na ruku i mi s njim; zatim je učinio sedždu a sa njim i prvi saf dok je drugi saf ostao na kijamu.

Nakon što je sedždu učinio i drugi saf sjeli su svi skupa. Allahov Poslanik, ﷺ, je zatim zajedno sa svima predao selam.

Ebu Zubejr je rekao: Zatim je Džabir posebno naglasio: *Kao što klanjaju ovi vaši vladari.*

بابٌ صَلاةُ الكُسوفِ

٤٤٥ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: خَسَفَتِ الشَّمْسُ في عَهْدِ رسولِ اللّهِ ﷺ، فقامَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُصَلّي فأطالَ القِيامَ جدّاً، ثمَّ رَكَعَ فأطالَ الرُّكوعَ جِدّاً، ثمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فأطالَ القِيامَ جِدّاً ـ وهُوَ دونَ القِيامِ الأوَّلِ ـ، ثمَّ رَكَعَ فأطالَ الرُّكوعَ جِدّاً ـ وهوَ دونَ الرُّكوعِ الأوَّلِ ـ، ثمَّ سَجَدَ، ثمَّ قامَ فأطالَ القِيامَ ـ وهوَ دونَ القِيامِ الأوَّلِ ـ، ثمَّ رَكَعَ فأطالَ الرُّكوعَ ـ وهُو دونَ الرُّكوعِ الأوَّلِ ـ، ثمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فقامَ فأطالَ القِيامَ ـ وهُو دونَ القِيامِ الأوَّلِ ـ، ثمَّ رَكَعَ فأطالَ الرُّكوعَ ـ وهُو دونَ الرُّكوعِ الأوَّلِ ـ، ثمَّ سَجَدَ، ثمَّ انْصَرَفَ رسولُ اللّهِ ﷺ وقَدْ تَجَلَّتِ الشَّمْسُ، فخَطَبَ الناسَ، فحَمِدَ اللّهَ وأثْنى عليهِ، ثمَّ قالَ: **«إنَّ الشَّمْسَ والقَمَرَ مِن آياتِ اللّهِ، وإنَّهما لا يَنْخَسِفانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ ولا لِحَياتِهِ، فإذا رَأَيْتُموهُما؛ فكَبِّروا، وادْعوا اللّهَ، وصَلّوا وتَصَدَّقوا. يا أُمَّةَ محمدٍ! إنْ مِن أحَدٍ أغْيَرَ مِن اللّهِ أنْ يَزْنيَ عَبْدُهُ أو تَزْنيَ أَمَتُهُ؟! يا أُمَّةَ محمدٍ! واللّهِ؛ لَوْ تَعْلَمونَ ما أعْلَمُ؛ لَبَكَيْتُمْ كَثيراً ولَضَحِكتُم قَليلاً؛ ألا هَلْ بَلَّغْتُ؟»**.

NAMAZ KOJI SE KLANJA KAD SE POMRAČI SUNCE

445. Aiša, رضي الله عنها, je rekla: *Sunce se jednom pomračilo za života Allahova Poslanika, ﷺ. On, ﷺ, je ustao i klanjao. Dugo je oduljio stajanje u namazu. Zatim je otišao na ruku' pa je i tu oduljio. Zatim se digao sa ruku'a i oduljio i na drugom kijamu ali manje nego na prvom.*

Zatim je otišao na ruku' koji je takođe mnogo oduljio, ali je bio kraći od prvog. Zatim je učinio sedždu. Vratio se sa sedžde na kijam i ponovo ga oduljio, ali je bio kraći od prvog. Zatim je otišao na ruku' i oduljio ga, ali je bio kraći od prvog.

Zatim se vratio sa ruku'a na kijam i oduljio ga ali je bio kraći od prvog. Zatim je otišao na ruku', oduljio ga ali je bio kraći od prvog. Zatim je učinio sedždu a potom se Allahov Poslanik, ﷺ, okrenuo (ljudima) kada je Sunce već izišlo.

Nakon toga je održao hutbu, zahvalio Allahu Uzvišenom a zatim rekao: ***Sunce i Mjesec su Allahova znamenja i oni se ne pomračuju ni radi čije smrti ili života. Prema tome, kada vidite njihovo pomračenje, izgovorite tekbir, molite Allaha, klanjajte i udijelite sadaku.***

O ummete Muhammedov! Niko nema ljubomorniji od Allaha kada je u pitanju blud koji počine Njegov rob ili robinja.

O ummete Muhammedov! Tako mi Allaha, da znate ono što ja znam, mnogo biste plakali a malo biste se smijali.

Da li sam dostavio?

٤٤٦ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللَّهُ عنهُما؛ قال: صلَّى رسولُ اللَّهِ ﷺ حينَ كَسفَتِ الشَّمسُ ثمانِيَ رَكَعاتٍ في أربَعِ سَجَداتٍ.

446. Ibn Abbas, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je kada je bilo pomračenje Sunca klanjao osam rekjata i učinio četiri sedžde.*[1]

[1] Tj. učinio je osam ruku'a. Što znači da je na svakom od dva rekjata učinio po četiri ruku'a. Međutim, ovaj hadis je slab-šaz. Prihvaćeno je i poznato da se na svakom tom namazu čine dva ruku'a kao što stoji u prethodnom hadisu koji prenosi Aiša, ﷺ. Ovo sam pitanje verificirao u posebnoj brošuri napisanoj o toj temi.

بابٌ في صَلاةِ الاسْتِسْقاءِ

٤٤٧ - عنْ عَبْدِاللّٰهِ بنِ زيدٍ الأنْصاريِّ رضيَ اللّٰهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّٰهِ ﷺ خَرَجَ إلى المُصَلّى يَسْتَسْقي، وأنَّه لمَّا أرادَ أنْ يَدْعوَ؛ اسْتَقْبَلَ القِبْلَةَ، وحَوَّلَ رِداءَهُ.

وفي رِوايةٍ: فجَعَلَ إلى النّاسِ ظَهْرَهُ يَدْعو اللّٰهَ، واسْتَقْبَلَ القِبْلَةَ، وحَوَّلَ رِداءَهُ، ثمَّ صَلّى رَكْعَتَيْنِ.

O NAMAZU KOJI SE KLANJA KAD SE MOLI ZA KIŠU

447. Abdullah b. Zejd el-Ensarija, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, izišao na musallu da moli za kišu. Kada je htio da prouči dovu, okrenuo se prema kibli i izvratio svoj ogrtač.

U drugoj predaji stoji da je leđima bio okrenut prema prisutnim džematlijama a licem prema kibli, moleći Allaha Uzvišenog, dok mu je ogrtač bio izvraćen, zatim je klanjao dva rekjata.

٤٤٨ - عنْ أنسٍ رضيَ اللّٰهُ عنهُ؛ قالَ: أصابَنا ونحنُ معَ رسولِ اللّٰهِ ﷺ مَطَرٌ. قالَ: فَحَسَرَ رسولُ اللّٰهِ ثَوْبَهُ حتّى أصابَهُ مِنَ المَطَرِ، فقُلْنا: يا رسولَ اللّٰهِ! لِمَ صَنَعْتَ هٰذا؟ قالَ: «لأنَّهُ حَديثُ عَهْدٍ بِرَبِّهِ».

448. Enes b. Malik, ﷺ, je rekao: *Dok smo bili sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, zadesila nas je kiša. Allahov Poslanik, ﷺ, je pomjerio svoju odjeću tako da je kiša padala na njegovo tijelo.*

Upitali smo: **Allahov Poslaniče, zašto si to uradio?**

Rekao je: ***Zato što ju je Allah skoro stvorio.***[1]

---

[1] To znači da je kiša rahmet, da ju je Allah skoro stvorio i da je dozvoljeno njome se blagosloviti (op. prev.).

باب في التَّعَوُّذ عند رُؤيَةِ الرِّيح والغَيْم والفرح بِالمَطَرِ

٤٤٩ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنها: أنَّها قالتْ: كانَ النبيُّ ﷺ إذا عَصَفَتِ الرِّيحُ؛ قالَ: «اللهُمَّ إنِّي أسألُكَ خيرَها، وخيرَ ما فيها، وخيرَ ما أُرسِلَتْ به، وأعوذُ بكَ مِن شَرِّها، وشَرِّ ما فيها، وشَرِّ ما أُرسِلَتْ بِه».

قالتْ: وإذا تَخَيَّلَتِ السَّماءُ؛ تغَيَّرَ لَوْنُهُ، وخَرَجَ ودَخَلَ، وأَقْبَلَ وأَدْبَرَ، فإذا مَطَرَتْ؛ سُرِّيَ عنهُ فعَرَفْتُ ذْلك في وَجْهِهِ. قالتْ عائشةُ رضيَ اللَّهُ عنها: فسَأَلْتُهُ؟ فقالَ: «لَعَلَّهُ يا عائشةُ كَما قالَ قَوْمُ عادٍ: ﴿فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ قَالُوا هَٰذَا عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا﴾

O TRAŽENJU ZAŠTITE KAD SE VIDE VJETAR I OBLAK, I O RADOVANJU KIŠI

449. Aiša, ﵄, je rekla: *Kada bi zapuhao vjetar, Allahov Poslanik,* ﷺ, *bi proučio:* ***Allahumme inni es'eluke hajreha, ve hajre ma fiha, ve hajre ma ursilet bihi. Ve e'uzu bike min šerriha, ve šerri ma fiha, ve šerri ma ursilet bihi.***

(Allahu, tražim od Tebe dobro ovog vjetra, dobro koje je u njemu i dobro s kojim je poslan. Utječem Ti se od njegova zla, od zla koje je u njemu i od zla s kojim je poslan.)

Nastavila je: *Kada bi se naoblačilo i htjela kiša promijenila bi se Poslanikova boja. Izlazio bi i ulazio. Išao bi naprijed i nazad. Kada bi pala kiša, briga bi odlazila. Ṭo sam primjećivala na njegovom licu.*

Upitala sam ga o tome pa je rekao: ***Aiša, moguće je da bude kao kada je narod Ad rekao:***

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ قَالُوا۟ هَٰذَا عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا

I kad ugledaše oblak na obzorju, koji se prema dolinama njihovim kretao, povikaše: *Ovaj nam oblak kišu donosi!*[1]

بابٌ في ريح الصَّبا والدَّبُورِ

٤٥٠ - عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ عنِ النبيِّ ﷺ؛ أنّه قالَ:

«نُصِرتُ بِالصَّبا، وأُهْلِكَتْ عادٌ بِالدَّبُورِ».

O ISTOČNOM I ZAPADNOM VJETRU

450. Ibn Abbas, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Potpomognut sam istočnim vjetrom, a narod Ad je uništen zapadnim vjetrom.***

---

[1] Ajet u potpunosti glasi:

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ قَالُوا۟ هَٰذَا عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا ۚ بَلْ هُوَ مَا ٱسْتَعْجَلْتُم بِهِۦ ۖ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾

"Pa kad su je vidjeli u vidu oblaka na obzorju, koji se prema dolinama njihovim kretao, povikaše: 'Ovaj nam oblak kišu donosi!' - Ne, to je ono što ste požurivali: vjetar koji vam bolnu patnju nosi". El-Ahkaf, 24.

كِتابُ الجَنائِزِ

POGLAVLJE O DŽENAZAMA

بابٌ في عِيادَةِ المَرْضى

٤٥١ - عَنْ عَبْدِاللّهِ بن عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّه قالَ: كُنّا جُلوساً معَ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ إذْ جاءَهُ رَجُلٌ مِنَ الأنْصارِ، فسَلَّمَ عليهِ، ثمَّ أدْبَرَ الأنْصارِيُّ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«يا أخا الأنْصارِ! كيفَ أخي سعدُ بنُ عُبادَةَ؟»**. فقالَ: صالحٌ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«مَنْ يَعودُهُ مِنكُم؟»**. فقامَ وقُمْنا معهُ، ونحنُ بِضْعَةَ عَشَرَ ما عَلَيْنا نِعالٌ ولا خِفافٌ ولا قَلانِسُ ولا قُمُصٌ، نَمْشي في تِلْكَ السِّباخِ، حتَّى جِئْناهُ، فاسْتَأْخَرَ قَوْمُهُ مِن حَوْلِهِ، حتَّى دَنا رسولُ اللّهِ ﷺ وَأَصْحابُهُ الذينَ معهُ.

O POSJETI BOLESNIKU

451. Abdullah b. Omer, ﷺ, rekao je: *Dok smo sjedili sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, došao je neko od ensarija, nazvao selam Poslaniku, ﷺ, i htio da ode.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao: **Brate enasarijo, kako je moj brat S'ad b. Ubade?**

Odgovorio je: **Dobro.**

Allahov Poslanik, ﷺ, je upitao: **Ko ga od vas želi posjetiti?**

Ustao je pa smo i mi sa njim ustali. Bilo nas je više od deset., Na sebi nismo imali ni papuče, niti cipela, niti kapa, niti košulja. Išli smo tako po kršu sve dok nismo došli do njega. Njegovi, koji su bili uz njega, sklonili su se pa su mu prišli Allahov Poslanik, ﷺ, i ashabi koji su bili s njim.

باب ما يُقالُ عندَ المَريضِ والمَيِّتِ

٤٥٢ - عَنْ أُمِّ سلمةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إذا حَضَرْتُمُ المَريضَ أوِ المَيِّتَ؛ فَقولوا خَيراً؛ فإنَّ المَلائِكَةَ يُؤَمِّنونَ على ما تَقولُونَ» قالتْ: فلمَّا ماتَ أبو سَلَمَةَ؛ أتَيْتُ النبيَّ ﷺ، فقلتُ: يا رسولَ اللّهِ! إنَّ أبا سَلَمَةَ قدْ ماتَ. قالَ: «قولي: اللهُمَّ اغْفِرْ لي ولهُ، وأَعْقِبْني منهُ عُقْبى حَسَنَةً». قالتْ: فقُلْتُ، فأَعْقَبَني اللّهُ مَنْ هُوَ خَيْرٌ لي منهُ: محمداً ﷺ.

ŠTA SE KAŽE KOD BOLESNIKA I UMRLOG

452. Ummu Seleme, ﵂, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada budete kod bolesnika ili umrlog, govorite samo dobro, jer meleki aminaju na sve ono što vi govorite.***

Nakon što je umro Ebu Seleme, došla sam kod Poslanika, ﷺ, i rekla: **Allahov Poslaniče, Ebu Seleme je umro.**

Rekao je: ***Prouči: Allahummeg fir li ve lehu, ve e'akibni minhu 'ukba haseneten.***

(Allahu, oprosti meni i njemu, nadomjesti mi, umjesto njega, lijepu nadoknadu.)

Kažem: *Allah mi je dao boljeg od njega: Muhammeda,* ﷺ.

باب تَلْقينِ المَوتى لا إلٰهَ إلاّ اللّه

٤٥٣ - عنْ أبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لَقِّنوا مَوْتاكُم لا إلَهَ إلاّ اللّهُ».

PODSTICANJE ONIH KOJI SU NA SAMRTI NA IZGOVOR *LA ILAHE ILALLAH*

453. Ebu Se'id el-Hudri, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Podstičite one od vas koji su na smrti na izgovor*** **la ilahe ilallah.**

بابٌ مَنْ أَحَبَّ لِقاءَ اللّهِ؛ أَحَبَّ اللّهُ لِقاءَهُ

٤٥٤ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ أَحبَّ لِقاءَ اللّهِ؛ أحبَّ اللهُ لِقاءَهُ، ومَنْ كَرِهَ لِقاءَ اللّهِ؛ كَرِهَ اللّهُ لِقاءَهُ». فقلتُ: يا نبيَّ اللّهِ! أكَراهيةُ المَوْتِ؟ فكُلُّنا يَكْرَهُ المَوْتَ؟! قالَ: «ليسَ كذٰلِكَ، ولٰكنَّ المُؤْمِنَ إذا بُشِّرَ برَحْمَةِ اللّهِ ورِضْوانِهِ وجَنَّتِهِ؛ أَحبَّ لِقاءَ اللّهِ، فأَحبَّ اللّهُ لِقاءَهُ، وإنَّ الكافِرَ إذا بُشِّرَ بعذابِ اللّهِ وسَخَطِهِ؛ كَرِهَ لِقاءَ اللّهِ وكَرِهَ اللّهُ لِقاءَهُ».

وفي روايةٍ

عنْ شُرَيْحِ بنِ هانىءٍ، عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ أَحَبَّ لِقاءَ اللّهِ؛ أَحَبَّ اللّهُ لِقاءَهُ، ومَنْ كَرِهَ لِقاءَ اللّهِ؛ كَرِهَ اللّهُ لِقاءَهُ». قالَ: فأَتيتُ عائِشَةَ، فقلْتُ: يا أُمَّ المُؤْمِنينَ! سَمِعْتُ أبا هُريرةَ يَذْكُرُ عنْ رسولِ اللّهِ ﷺ حديثاً، إنْ كانَ كذٰلِكَ؛ فقدْ هلَكْنا. فقالَتْ: إنَّ الهالِكَ مَنْ هَلَكَ بقَوْلِ رسولِ اللّهِ ﷺ، وما ذاكَ؟ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ أَحَبَّ لِقاءَ اللّهِ؛ أَحَبَّ اللّهُ لِقاءَهُ، ومَنْ كَرِهَ لِقاءَ اللّهِ؛ كَرِهَ اللّهُ لِقاءَهُ». وليسَ مِنّا أَحَدٌ إلاّ وهُوَ يَكْرَهُ المَوْتَ؟ فقالَتْ: قدْ قالَهُ رسولُ اللّهِ ﷺ، وليسَ بالذي تَذْهَبُ إليهِ، ولٰكنْ إذا شَخَصَ البَصَرُ، وحَشْرَجَ الصَّدْرُ، واقْشَعَرَّ الجِلْدُ، وتَشَنَّجَتِ الأصابعُ؛ فعِنْدَ ذٰلكَ: مَنْ أَحَبَّ لِقاءَ اللّهِ؛ أَحَبَّ اللّهُ لِقاءَهُ، ومَنْ كَرِهَ لِقاءَ اللّهِ؛ كَرِهَ اللّهُ لِقاءَهُ.

KO ŽELI SUSRET SA ALLAHOM I ALLAH ŽELI SUSRET SA NJIM

454. Aiša, ﵂, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko želi susret sa Allahom i Allah želi susret sa njim, a ko prezire susret sa Allahom i Allah prezire susret sa njim.***

Rekla sam: *Allahov Poslaniče, svi mi preziremo smrt?!*

Rekao je: ***Nije tako. Kada vjerniku bude saopćena vijest o Allahovoj milosti, zadovoljstvu, Allahovu Džennetu, on poželi susret sa Allahom i Allah poželi susret sa njim.***

A kada nevjerniku bude saopćena vijest o Allahovoj kazni i Allahovu preziru prema njemu, on počne prezirati susret sa Allahom pa i Allah onda prezire susret sa njim.

U predaji koju prenosi Šurejh b. Hani od Ebi Hurejre kaže se da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko poželi susret sa Allahom, On poželi susret sa njim. Ko prezire susret sa Allahom, On, također, prezire susret sa njim.***

Rekao je: Otišao sam kod Aiše i upitao je: *Majko pravovjernih, čuo sam Ebu Hurejru da prenosi hadis od Allahova Poslanika, ﷺ, pa ako bude onako kako se kaže u tom hadisu, onda smo svi stradali.*

Rekla je: *Stradao je onaj za koga je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao da je stradao. O čemu se radi?*

Rekao je: *Rekao je Allahov Poslanik, ﷺ:* ***Ko želi susret sa Allahom i Allah želi susret sa njim. A ko prezire susret sa Allahom i Allah prezire susret sa njim. Nema nikoga od nas da ne prezire smrt.***

Rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je to rekao. Ali nije tako kako si ti to shvatio. Kada se ukoči pogled, kada zahroptaju prsa, kada se naježi koža i kada se ukoče prsti, tada ko poželi susret sa Allahom, Allah poželi susret sa njim, a ko ne poželi susret sa Allahom ni Allah ne poželi susret sa njim.*

بابٌ في حُسْنِ الظَّنِّ بِاللهِ تَعالى عِنْدَ المَوْتِ

٤٥٥ - عنْ جابِرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ النبيَّ ﷺ قَبْلَ وَفاتِهِ بِثَلاثٍ يَقولُ: «لا يَموتَنَّ أَحَدُكُمْ إلاَّ وهو مُحْسِنٌ بِاللهِ الظَّنَّ».

O TOME DA SE NA SAMRTI IMA LIJEPO MIŠLJENJE O ALLAHU, ﷻ

455. Džabir, رضي الله عنه, rekao je: Čuo sam Poslanika, ﷺ, prije njegove smrti na tri (dana) da je rekao: ***Neka niko od vas ne umre prije nego što bude imao lijepo mišljenje o Allahu.***

بابُ إغماضِ المَيِّتِ والدُّعاءُ له إذا حُضِرَ

٤٥٦ ـ عن أُمِّ سَلَمَةَ رضيَ اللَّهُ عنها؛ قالت: دَخَلَ رسولُ اللَّهِ ﷺ على أبي سَلَمَةَ وقدْ شَقَّ بَصَرُهُ، فأَغْمَضَهُ. ثمَّ قالَ: إنَّ الرُّوحَ إذا قُبِضَ؛ تَبِعَهُ البَصَرُ»؛ فضَجَّ ناسٌ مِن أَهْلِهِ، فقالَ: «لا تَدْعوا على أنفسِكُم إلا بِخَيْرٍ؛ فإنَّ المَلائِكَةَ يُؤَمِّنونَ على ما تقولونَ. ثمَّ قالَ: اللهمَّ اغفِرْ لأبي سَلَمَةَ، وارْفَعْ دَرَجَتَهُ في المَهْدِيِّينَ، واخْلُفْهُ في عَقِبِهِ في الغابِرينَ، واغْفِرْ لَنا ولَهُ يا ربَّ العالَمينَ، وافْسَحْ لهُ في قَبْرِهِ ونَوِّرْ لهُ فيهِ».

ZATVARANJE OČIJU UMRLOM I UČENJE DOVA ZA NJEGA KADA MU DOĐE SMRT

456. Ummu Seleme, ﵂, je rekla: Allahov Poslanik, ﷺ, je došao kod Ebu Seleme kada mu se već pogled bio ukočio. Zatvorio mu je oči i rekao: ***Kada se uzme duša, pogled je prati.***[1]

Zapomagala je njegova porodica. Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Molite za sebe samo što je dobro. Meleki, uistinu, aminaju na ono što govorite.***

Zatim je rekao: ***Allahume igfir li Ebi Selleme, ve-r-fa' deredžetehu fi-l mehdijjine, ve hlufhu fi akibihi fil gabirine ve gfir lena ve lehu ja Rabbe-l-alemine, vefsah lehu fi kabrihi ve nevir lehu fihi.***

(Allahu, oprosti Ebu Selemi. Podigni njegove stepene među onim koji su upućeni. Nadomjesti njegovim nasljednicima dobrim za njega. Oprosti nama i njemu, Gospodaru svjetova. Proširi mu kabur i osvijetli mu ga.)

---

[1] Tj. kada duša iziđe iz tijela pogled prati gdje će otići (op.prev.).

بابٌ في تَسْجِيَةِ المَيِّتِ

٤٥٧ - عنْ عائشةَ أُمِّ المُؤْمِنينَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: سُجِّيَ رسولُ اللّهِ ﷺ حينَ ماتَ بِثَوْبِ حِبَرَةٍ.

O PREKRIVANJU MRTVACA

457. Aiša, majka pravovjernih, ﵂, rekla je: *Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, umro prekriven je odjećom od prugaste tkanine.*

بابٌ في أَرْواحِ المُؤْمِنينَ وأَرْواحِ الكافِرينَ

٤٥٨ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: إذا خَرَجَتْ روحُ المُؤْمِنِ؛ تَلَقَّاها مَلَكانِ يُصْعِدانِها (قال حمادٌ: فذَكَرَ مِن طيبِ ريحِها وذَكَرَ المِسْكَ). قالَ: ويقولُ أَهْلُ السَّماءِ: رُوحٌ طَيِّبَةٌ، جاءَتْ مِن قِبَلِ الأرضِ، صلَّى اللّهُ عليْكِ وعلى جَسَدٍ كُنْتِ تَعْمُرِينَهُ. فَيُنْطَلَقُ بهِ إلى رَبِّهِ، ثُمَّ يقولُ: انطلِقوا بهِ إلى آخِرِ الأجَلِ. قالَ: وإنَّ الكافِرَ إذا خَرَجَتْ رُوحُهُ (قالَ حمادٌ: وذَكَرَ مِن نَتْنِها وذَكَرَ لَعْناً)، ويقولُ أهْلُ السَّماءِ: روحٌ خَبيثَةٌ جاءَتْ مِن قِبَلِ الأرْضِ. قالَ: فيُقالُ: انْطَلِقوا بهِ إلى آخِرِ الأجَلِ. قالَ أبو هُريرةَ: فرَدَّ رسولُ اللّهِ ﷺ رَيْطَةً كانَتْ عليهِ على أَنْفِهِ هٰكَذا.

O VJERNIČKIM I NEVJERNIČKIM DUŠAMA

458. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je: *Kada vjernička duša iziđe (iz tijela) prihvate je dva meleka i penju se sa njom.*

Hamad je rekao: *Spomenuo je prijatnost njenog mirisa i spomenuo je misk.*

Rekao je: *Tada stanovnici nebesa počnu govoriti: Čista duša došla je iz pravca Zemlje. Neka Allah oprosti tebi i tijelu koje si nastanjivala. Zatim će se s njom otići do njena Gospodara. Zatim će reći: Odvedite je nek uživa sve do Sudnjeg dana.*

Rekao je: *Kada duša nevjernika iziđe.*

Hamad je rekao: Spomenuo je njen smrad i prokletstvo. Tada će stanovnici nebesa reći: Prljava duša došla je iz pravca Zemlje.

Rekao je: *Pa će se reći: Odvedite je na mučenje sve do Sudnjeg dana.*

Ebu Hurejre rekao je: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *je tada zbacio tanku odjeću, koju je imao na sebi, koja je bila na njegovu nosu ovako.*[1]

بابٌ في الصَّبْرِ على المُصيبَةِ عندَ أَوَّلِ الصَّدْمَةِ

٤٥٩ ـ عنْ أَنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ أَتى على امْرَأَةٍ تَبْكي على صَبِيٍّ لَها، فقالَ لَها: **«اتَّقي اللّهَ واصْبِري»**. فقالَتْ: وما تُبالي بِمُصيبَتي؟ فلمَّا ذَهَبَ؛ قيلَ لَها: إِنَّه رسولُ اللّهِ ﷺ. فأَخَذَها مِثْلُ المَوْتِ، فأَتَتْ بابَهُ، فلمْ تَجِدْ على بابِهِ بَوَّابينَ؛ قالتْ: يا رسولَ اللّهِ! لمْ أَعْرِفْكَ. فقالَ: **«إِنَّما الصَّبْرُ عندَ أَوَّلِ صَدْمَةٍ (أَوْ قالَ: عندَ أَوَّلِ الصَّدْمَةِ)»**.

O STRPLJENJU PO PRIMITKU PRVE VIJESTI O NESREĆI (SMRTI I SLIČNO)

459. Enes b. Malik, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, prošao pored neke žene koja je plakala za svojim umrlim djetetom.

Rekao joj je: ***Boj se Allaha i strpi se.***

Rekla je: *Šta te briga, ti ne žališ za mojom nesrećom.*

Nakon što je Poslanik, ﷺ, otišao rekli su joj da je to bio Allahov Poslanik, ﷺ. Ta vijest pogodila ju je kao smrt. Došla je do njegovih vrata. Na vratima nije našla vratare. Rekla je: *Allahov Poslaniče, ja te nisam prepoznala.*

Rekao je: ***Strpljenje je kod prvog udarca,*** ili rekao je: ***Kod prvog udarca.***

[1] Razlog stavljanja i zbacivanja odjeće je spominjanje smrada duše kjafira (op. prev.).

باب ثَوابُ مَن يموتُ له الوَلَدُ فيَحْتَسِبُهُ

٤٦٠ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قال لِنِسْوةٍ مِن الأنصارِ: «لا يَموتُ لإِحْداكُنَّ ثَلاثَةٌ مِن الوَلَدِ، فَتَحْتَسِبُهُ؛ إلاَّ دَخَلَتِ الجَنَّةَ». فقالَتِ امْرَأَةٌ مِنْهُنَّ: أوِ اثْنانِ يا رسولَ اللّهِ؟ قالَ: «أوِ اثْنانِ».

وبِإِسْنادٍ آخَرَ عنهُ مَرْفوعاً: «لا يَموتُ لأَحَدٍ مِن المُسْلِمينَ ثَلاثَةٌ مِن الوَلَدِ، فتَمَسَّهُ النَّارُ؛ إلاَّ تَحِلَّةَ القَسَمِ».

NAGRADA ZA ONOGA KOME UMRE DIJETE I NADA SE ZA TO ALLAHOVOJ NAGRADI

460. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao nekim ensarijkama: ***Kojoj god od vas umre troje djece i bude se nadala za to Allahovoj nagradi, ući će u Džennet.***

Neka žena od njih je upitala: A *dvoje djece, Allahov Poslaniče?* Odgovorio je: ***I dvoje djece.***

U drugoj predaji od Ebi Hurejre, koja se pripisuje Poslaniku, ﷺ, stoji: ***Kojem god muslimanu umre troje djece neće ga pržiti džehennemska Vatra – izuzev realizacije zakletve!***[1]

[1] Naime, radi se o tome da će svako osjetiti iskušenje Vatre. Roditelj kojem umre troje djece neće ući u Vatru nego će samo preći Sirat-ćuprijom preko nje, da osjeti njenu žestinu. Pogledaj suru *Mejrem, 71* (op. prev.).

بابُ ما يُقالُ عندَ المُصيبَةِ

٤٦١ ـ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «مامِن عَبْدٍ، تُصيبُهُ مُصيبَةٌ، فيقول: إنَّا للّهِ وإنَّا إليهِ راجِعونَ، اللهُمَّ أْجُرْني في مُصيبَتي، وأَخْلِفْ لي خَيراً مِنها؛ إلاّ آجَرَهُ اللّهُ في مُصيبَتِهِ وأَخْلَفَ لهُ خَيراً مِنها». قالتْ: فلَمَّا تُوُفِّيَ أبو سلمةَ؛ قلتُ كَما أَمَرَني رسولُ اللّهِ ﷺ، فأَخْلَفَ اللّهُ لي خَيراً مِنهُ رسولَ اللّهِ ﷺ.

ŠTA SE KAŽE PRILIKOM NESREĆE

461. Ummu Seleme, ﵂, rekla je: Čula sam Allahova Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Nema nijednog roba kojeg zadesi neka nesreća pa rekne: Inna lillahi ve inna ilejhi radži'un. Allahumme edžurni fi musibeti ve ehlif li hajren minha*** **(Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo. Nagradi me Allahu, za moju nesreću i daj mi bolje od moje nesreće!)*****, a da ga Allah neće nagraditi za njegovu nesreću i namiriti mu bolje od onog što je izgubio.***

Rekla je: *Nakon što je umro Ebu Seleme rekla sam ono što mi je naredio Allahov Poslanik, ﷺ, pa mi je Allah nadoknadio boljeg od njega, Allahovog Poslanika, ﷺ.*

باب البُكاءِ على المَيِّتِ

٤٦٢ - عنْ عبدِاللّه بنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: اشتَكى سعدُ بنُ عُبادةَ شَكْوى لهُ، فأتى رسولُ اللّهِ يَعودُهُ معَ عبدِالرحمٰنِ بنِ عَوْفٍ وسَعْدِ بنِ أبي وقَّاص وعبدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُم، فلمَّا دَخَلَ عليهِ؛ وَجَدَهُ في غَشِيَّةٍ، فقالَ: «أقدْ قضى؟». قالوا: لا يا رسولَ اللّهِ! فبَكى رسولُ اللّهِ ﷺ، فلمَّا رَأى القَوْمُ بُكاءَ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ بَكَوْا، فقالَ: «ألا تَسْمَعونَ؟ إنَّ اللّه لا يُعَذِّبُ بِدَمْعِ العَيْنِ، ولا بِحُزْنِ القَلْبِ، ولٰكنْ يُعَذِّبُ بِهٰذا (وأشارَ إلي لِسانِهِ) أوْ يَرْحَمُ».

PLAKANJE ZA UMRLIM

462. Abdullah b. Omer, ﵄, rekao je: S'ada b. 'Ubadu je zadesila bolest, pa je Allahov Poslanik, ﷺ, došao sa Abdurrahmanom b. Avfom, S'ad b. Ebi Vekkasom i Abdullahom b. Mes'udom, ﵃, da ga obiđe.

Kada je ušao, S'ad nije bio pri svijesti.

Upitao je: ***Je li već umro?***

Rekli su: *Nije, Allahov Poslaniče.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je zaplakao. Kada su prisutni vidjeli Allahovog Poslanika, ﷺ, kako plače i oni su zaplakali.

Upitao je: ***Zar nećete saslušati? Allah, zaista, ne kažnjava zbog suza iz očiju, niti zbog žalosti srca. Međutim, On kažnjava zbog ovoga*** *- i pokazao je na svoj jezik -* ***ili će se zbog njega smilovati.***

بابُ التَّشْديدُ في النِّياحَةِ

٤٦٣ ـ عن أبي مالكٍ الأشعَرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «أربَعٌ في أُمَّتي مِن أمرِ الجاهِلِيَّةِ لا يَترُكونَهُنَّ: الفَخْرُ في الأحْسابِ، والطَّعْنُ في الأنْسابِ، والاسْتِسْقاءُ بِالنُّجومِ، والنِّياحَةُ».
وقالَ: «النَّائِحَةُ إذا لم تَتُبْ قَبلَ مَوْتِها؛ تُقامُ يومَ القِيامَةِ وعَلَيها سِرْبالٌ مِن قَطِرانٍ ودِرْعٌ مِن جَرَبٍ».

STROGA ZABRANA NARICANJA

463. Prenosi se od Ebu Malika el-Ešarija, ﷺ, da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Četvero je u mom ummetu džahilijjetsko i ummet se još nije toga riješio: Razmetanje plemićkim rodom, vrijeđanje zbog porijekla, traženje kiše posredstvom zvijezda i naricanje za umrlim.***

Rekao je: ***Ako se naricateljka ne pokaje prije svoje smrti, na Sudnjem danu će ustati a na sebi će imati košulju od katrana a pancir od šuge.***[1]

بابُ ليسَ منّا مَنْ ضَرَبَ الخُدودَ وشقّ الجُيوبَ

٤٦٤ ـ عن عَبدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «ليسَ مِنّا مَن ضَرَبَ الخُدودَ، أوْ شَقَّ الجُيوبَ، أوْ دَعا بدَعوى الجاهِلِيَّةِ».
وفي لَفظٍ: «وشَقَّ... ودَعا»؛ بغيرِ ألِفٍ.

NIJE OD NAS KO SE UDARA PO OBRAZIMA I DERE ODJEĆU

464. Abdullah b. Mes'ud, ﷺ, rekao je: *Rekao je Allahov Poslanik,* ﷺ: ***Nije od nas ko se udara po obrazima, ili cijepa izreze na košulji, ili poziva u džahilijjet.*** U drugoj formi stoji: ***I cijepa izreze košulje i poziva u džahilijjet.*** Umjesto ***ili*** rekao je ***i***.

[1] Zbog toga što je oblačila crninu u žalosti.

باب المَيِّتُ يُعَذَّبُ بِبُكاءِ الحَيِّ

٤٦٥ ـ عن عَمرةَ بنتِ عبدِالرحمٰن رضيَ اللّهُ عنهما؛ أنّها سَمِعَتْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها (وذُكِرَ لَها أنَّ عبدَاللّهِ بنَ عمرَ يقولُ: إنَّ المَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِبُكاءِ الحَيِّ)، فقالتْ عائشةُ: يَغفِرُ اللّهُ لأبي عبدِالرَّحمٰنِ، أما إنَّهُ لَم يَكذِبْ، ولٰكنَّهُ نَسيَ أو أخطأَ، إنّما مَرَّ رسولُ اللّهِ ﷺ على يَهودِيَّةٍ يُبكى عليها، فقالَ: «إنَّهُم لَيَبكونَ عَلَيها، وإنّها لَتُعَذَّبُ في قَبرِها».

UMRLI SE KAŽNJAVA ZBOG PLAČA ŽIVOG

465. 'Amre, kćerka Abdurrahmana, ﵂, je rekla da je čula Aišu, ﵂, kada joj je rečeno da Abdullah b. Omer govori: Da se umrli kažnjava zbog plača živog [1], da je rekla: *Da Allah oprosti Ebu Abdurrahmanu. On ne laže, ali, ili je zaboravio ili je pogriješio, jer je Allahov Poslanik, ﷺ, prošao pored mezara jedne Jevrejke za kojom se*

[1] Ovo se prenosi od Ibn Omera, od Poslanika, ﷺ, te od Omera i od Mugira b. Š'ube, ﵁, u dva sahiha kao i u drugim hadiskim zbirkama. Prema tome, nema mogućnosti da se kaže da je Ibn Omer pogriješio, nego je istina da je vjerodostojno ono što on prenosi. Također, ono što prenosi Aiša, ﵂, je vjerodostojno. Treba reći da ne postoji ni oprečnost između ove dvije predaje, što se jasno i vidi. Treba napomenuti da se pod *plačem* ovdje misli na naricanje. Dokaz je hadis koji prenosi Mugire: *Za kim se bude naricalo, bit će kažnjavan zbog toga na Sudnjem danu.* Prenosi Muslim. Ovaj hadis (Amrin hadis) je sažeo autor djela, da mu se Allah smiluje. «Ova forma također preferira tumačenje riječi (*ju'azzeb*) koje zastupa većina učenjaka. Oni smatraju da se pod tim misli na stvarno fizičko kažnjavanje a ne na bol i tugu kako to objašnjava Ibn Džerir et-Taberi i u čemu ga je podržao Ibn Tejmije. A Allah najbolje zna.»
Većina uleme smatra da se to odnosi na onoga ko oporuči da se nariče ili plače za njim pa se ispuni oporuka. Taj se kažnjava zbog plača porodice za njim jer je to zbog njega i njemu se pripisuje. A za kim budu plakali ili naricali bez oporuke, ne kažnjava se zbog Allahovih riječi:

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ

Svaki grešnik će samo svoje breme nositi.
A na njemu je da oporuči da se ne nariče za njim (op. prev.) .

plakalo, pa je rekao: ***Oni za njom plaču, dok se ona kažnjava u svom mezaru.***

باب ما جاء في مُسْتَرِيحٍ ومُسْتَراحٍ منهُ

٤٦٦ ـ عنْ أبي قتادةَ بنِ رِبعيٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنّه كانَ يُحدِّثُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ مُرَّ عليهِ بجنازةٍ، فقالَ: «مُسْتَريحٌ ومُسْتراحٌ منهُ». قالوا: يا رسولَ اللّهِ! ما المُسْتَريحُ وما المُسْتَراحُ منهُ؟ فقالَ: «العَبْدُ المُؤمِنُ يَسْتَريحُ مِن نَصَبِ الدُّنيا، والعَبْدُ الفاجِرُ يَسْتَريحُ منهُ العِبادُ والبِلادُ والشَّجَرُ والدَّوابُّ».

ŠTA SE PRENOSI O *MUSTERIHU*[1] I *MUSTERAHU*[2]

466. Ebu Katade b. Rube'i, ﵁, prenosi da je pored Allahova Poslanika, ﷺ, prošla dženaza a da je on rekao: ***Musterih i musterah minhu. (Onaj ko se riješio i onaj od koga su se riješili.)***

Upitali su: *Allahov Poslaniče, ko je taj ko se riješio i od koga se riješilo?*

Odgovorio je: ***Rob vjernik se smrću rješava dunjalučkih poteškoća, a od roba nevjernika se njegovom smrću (njegova zla) kutarišu ljudi, gradovi, drveće i životinje.***

---

1 O onom ko odahne (op. prev.).

2 O onome od koga se odahne (op. prev.).

بابٌ في غَسلِ المَيِّت

٤٦٧ ـ عنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رضيَ اللّٰهُ عنها؛ قالتْ: لمَّا ماتَتْ زينبُ بنتُ رسولِ اللّٰهِ ﷺ؛ قالَ لَنا رسولُ اللّٰهِ ﷺ: «اغسِلْنَها وِتراً؛ ثَلاثاً أوْ خَمْساً، واجْعَلْنَ في الخامِسَةِ كافوراً (أوْ: شَيئاً مِن كافورٍ)، فإذا غَسَلْتُنَّها؛ فأَعْلِمْنَني». قالتْ: فأَعْلَمْناهُ، فأعْطانا حِقْوَهُ، وقالَ: «أَشْعِرْنَها إيّاهُ».

O KUPANJU UMRLOG

467. Ummu 'Atijje, ﵂, rekla je: *Kada je Zejneb, kćerka Allahova Poslanika, ﷺ, umrla, Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je:* ***Okupajte je neparan broj puta, tri ili pet puta i peti put to učinite kamforom, ili nečim od kamfora, a kada završite, onda me obavijestite.***

Rekla je: *Obavijestile smo ga pa nam je dao ogrtač (koji je nosio oko pojasa) i rekao:* ***Stavite ga ispod kefina.***

بابٌ في كَفَنِ المَيِّت

٤٦٨ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّٰهُ عنها؛ قالتْ: كُفِّنَ رسولُ اللّٰهِ ﷺ في ثَلاثةِ أثْوابٍ بيضٍ سَحُولِيَّةٍ مِن كُرْسُفٍ، ليسَ فيها قَميصٌ ولا عِمامَةٌ، أمَّا الحُلَّةُ؛ فإنَّما شُبِّهَ على النّاسِ فيها أنَّها اشْتُرِيَتْ لهُ لِيُكَفَّنَ فيها، فتُرِكَتِ الحُلَّةُ، وكُفِّنَ في ثَلاثةِ أثْوابٍ بيضٍ سَحوليَّةٍ، فأخَذَها عَبْدُاللّٰهِ بنُ أبي بكرٍ، فقالَ: لأحْبِسَنَّها حتَّى أُكَفَّنَ فيها نَفْسي. ثم قالَ: لوْ رَضِيَها اللّٰهُ لِنَبِيِّهِ ﷺ؛ لَكَفَّنَهُ فيها. فباعَها وتَصَدَّقَ بِثَمَنِها.

O KEFINIMA UMRLOG

468. Aiša, ﵂, je rekla: *Allahov Poslanik je zamotan u tri potpuno bijela pamučna čaršafa. Tu nije bilo ni košulje niti turbana.*

Međutim, u vezi s njegovim odijelom došlo je do nejasnoća. Naime neki su mislili da je ono kupljeno da se Poslanik, ﷺ, zamota u njega kada umre. No, ono je ostalo i Poslanik, ﷺ, je zamotan u tri čista bijela čaršafa, a odijelo je uzeo Abdullah b. Ebi Bekr.

Kada ga je uzeo, Abdullah je rekao: Ostaviću ga za svoje kefine, a zatim je rekao: Da je Allah bio zadovoljan time, učinio bi da se Njegov Poslanik zamota u njega. Pa ga je prodao i kao sadaku podijelio ono što je uzeo za njega.

بابٌ في تَحْسِينِ كَفَنِ المَيِّتِ

٤٦٩ - عن جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أنَّ النبيَّ ﷺ خَطَبَ يَوْماً، فَذَكَرَ رَجُلاً مِنْ أصْحابِهِ قُبِضَ فَكُفِّنَ في كَفَنٍ غَيْرِ طائِلٍ، وقُبِرَ لَيْلاً، فزَجَرَ النبيُّ ﷺ أنْ يُقْبَرَ الرَّجُلُ باللَّيْلِ حتَّى يُصَلَّى عليهِ؛ إلاَّ أنْ يُضْطَرَّ إنْسانٌ إلى ذلك. وقالَ النبيُّ ﷺ: «إذا كَفَّنَ أحَدُكُمْ أخاهُ؛ فَلْيُحَسِّنْ كَفَنَهُ».

O UZIMANJU LIJEPIH KEFINA ZA UMRLOG

469. Džabir b. Abdullah, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, jednog dana održao govor i spomenuo nekog od svojih ashaba koji je umro i nakon toga bio umotan u nepristojne kefine i zakopan noću.

Nakon toga je Poslanik, ﷺ, zabranio zakopavanje umrlog noću sve dok mu se ne klanja dženaza, osim ako neko ne bude prisiljen na to. Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Kada neko od vas zamotava svog brata u kefine, neka ga zamota u lijepe kefine.***

بابُ الإسْراعِ بِالجَنازَةِ

٤٧٠ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «أسْرِعُوا بالجَنازَةِ. فإنْ تَكُ صالِحَةً؛ فخَيْرٌ (لعلَّه قال) تُقَدِّمُونها إليهِ، وإنْ تَكُ غيرَ ذلكَ، فشَرٌّ تَضَعُونَهُ عنْ رِقابِكُم».

POŽURIVANJE SA DŽENAZOM

470. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Požurite sa dženazom, pa ako je umrla osoba bila dobra, pa dobro*** (možda je rekao: ***kojem je nosite***)***, a ako je bila loša spustite zlo sa vaših ramena.***

باب نَهْيِ النِّساءِ عنِ اتّباعِ الجَنائِزِ

٤٧١ - عنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كُنَّا نُنْهى عنِ اتّباعِ الجَنائِزِ، ولمْ يُعْزَمْ علَيْنا.

ZABRANJENO JE ŽENAMA DA PRATE DŽENAZE

471. Um 'Atijje, ﵂, rekla je: *Bilo nam je zabranjeno da pratimo dženaze, ali nam to nije bilo kategorički zabranjeno.*

باب القِيامُ للجَنازَةِ

٤٧٢ - عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: مَرَّتْ جَنازَةٌ، فقامَ لَها رسولُ اللّهِ ﷺ وقُمْنا معَهُ، فقُلْنا: يا رسولَ اللّهِ! إِنَّها يَهودِيَّةٌ! فقالَ: «إِنَّ المَوْتَ فَزَعٌ، فإِذا رَأَيْتُمُ الجَنازَةَ؛ فقُومُوا لَها».

USTAJANJE ZBOG DŽENAZE

472. Džabir b. Abdullah, ﵁, rekao je: *Neka dženaza je prošla pored Allahovog Poslanika, ﷺ, pa je ustao i mi smo s njim ustali.*

Rekli smo: *Allahov Poslaniče, to je židovska dženaza?!*

Rekao je: ***Smrt je, zaista, strašan događaj. Pa kada vidite dženazu, ustanite.***

باب نَسْخِ القِيامِ للجَنازَةِ

٤٧٣ - عنْ عليٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: رَأَيْنا رسولَ اللّهِ ﷺ قامَ فقُمْنا، وقَعَدَ فقَعَدْنا؛ يَعْني: في الجَنازَةِ.

DEROGIRANJE USTAJANJA ZBOG DŽENAZE

473. Alija, ﵁, je rekao: *Vidjeli smo Allahovog Poslanika, ﷺ, da ustaje, pa smo i mi smo ustajali i vidjeli smo ga da sjedi pa smo i mi sjedali, tj. kada bi dženaza prolazila.*

بابٌ أَينَ يَقومُ الإمامُ مِن المَيِّتِ للصَّلاةِ عليهِ

٤٧٤ - عنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: صَلَّيْتُ خَلْفَ النبيِّ ﷺ وصَلَّى على أمِّ كَعْبٍ، ماتَتْ وهيَ نُفَساءُ، فقامَ رسولُ اللّهِ ﷺ للصَّلاةِ عَلَيْها وَسْطَها.

GDJE STAJE IMAM KAD KLANJA DŽENAZU

474. Semure b. Džundub, ﷺ, rekao je: *Klanjao sam za Allahovim Poslanikom, ﷺ, dženazu Umm K'abu. Umrla je dok je bila u nifasu. Allahov Poslanik, ﷺ, je stao naspram njena pojasa.*

بابٌ في التَّكْبيرِ على الجَنازَةِ

٤٧٥ - عنْ أبي هريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ نَعَى للنَّاسِ النَّجاشِيَّ في اليَوْمِ الذي ماتَ فيهِ، فخَرَجَ بهِمْ إلى المُصَلَّى، وكَبَّرَ أَرْبَعَ تَكْبيراتٍ.

O TEKBIRIMA U DŽENAZI

475. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je da je Allahov Poslanik, ﷺ, obavijestio ljude o Negusovoj[1] smrti isti dan kada je on umro.

Zatim je izišao na musallu[2] i izgovorio četiri tekbira.

---

[1] Negus je titula vladara Abesinije, koji je bio dobar i vjerovao u Vjerovjesnika, ﷺ. Ime mu je bilo Ashame.

[2] Prilikom klanjanja dženaze (op. prev.).

بابٌ في التَّكْبيرِ خَمْساً

٤٧٦ - عنْ عبدِالرحمٰن بنِ أَبي لَيْلى؛ قالَ: كانَ زيدٌ رضيَ اللّهُ عنهُ يُكَبِّرُ على جنائِزِنا أَرْبعاً، وإنَّهُ كَبَّرَ على جنازةٍ خَمْساً، فسأَلْتُهُ؟ فقالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُكَبِّرُها.

O PET TEKBIRA

476. Abdurrahman b. Ebi Lejla rekao je: *Zejd, ﵁, bi na dženazama izgovarao po četiri tekbira. Na jednoj je proučio pet tekbira, pa sam ga upitao o tome, a on reče:* **Tako je činio Allahov Poslanik, ﷺ.**

بابُ الدُّعاءِ للمَيِّتِ

٤٧٧ - عنْ عوفِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: صَلَّى رسولُ اللّهِ ﷺ على جَنازةٍ، فحَفِظْتُ مِنْ دُعائِهِ وهُوَ يَقولُ: «اللهُمَّ اغْفِرْ لهُ، وارْحَمْهُ، وعافِهِ واعْفُ عنهُ، وأَكْرِمْ نُزُلَهُ، ووَسِّعْ مُدْخَلَهُ، واغْسِلْهُ بالماءِ والثَّلْجِ والبَرَدِ، ونَقِّهِ مِنَ الخَطايا كما نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وأَبْدِلْهُ داراً خيراً مِنْ دارِهِ، وأَهْلاً خيراً مِنْ أَهْلِهِ، وزَوْجاً خيراً مِنْ زَوْجِهِ، وأَدْخِلْهُ الجَنَّةَ، وأَعِذْهُ مِنْ عذابِ القَبْرِ، ومِنْ عَذابِ النَّارِ». حتَّى تَمَنَّيْتُ أَنْ أَكونَ ذٰلكَ المَيِّتِ.

DOVA ZA UMRLOG

477. 'Avf b. Malik, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je klanjao neku dženazu. Zapamtio sam od dove koju je učio ovo:* ***Allahummagfir lehu verhamhu, ve 'afihi v'afu 'anhu, ve ekrim nuzulehu, ve vessi' mudhalehu, vegsilhu bi-l-mai ve-s-seldži ve-l-beredi, ve nekkihu mine-l-hataja kema nekkajte-s-sevbe-l-ebjede mine-d-denesi, ve ebdilhu daren hajren min darihi, ve ehlen hajren min ehlihi, ve zevdžen hajren min zevdžihi, ve edhilhu-l-Džennete ve e'izhu min 'azabi-l-kabri ve min 'azabi-n-nari.***

(Allahu moj, oprosti mu i smiluj mu se. Sačuvaj ga i oprosti mu grijehe. Učini ugodnim njegovo prebivalište i učini ga prostranim. Operi ga vodom, snijegom i gradom i očisti od grijeha kao što čistiš bijelu odjeću od prljavštine. Zamijeni mu kuću boljom, porodicu boljom, i ženu boljom. Uvedi ga u Džennet i spasi ga od kaburskog azaba, od azaba u Vatri.)

Tako me se ta dova dojmila da sam poželio da sam ja taj umrli.

بابُ الصَّلاةُ على المَيِّتِ في المَسْجِدِ

٤٧٨ ـ عنْ عائشَةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أَنَّها لَمَّا تُوُفِّيَ سعدُ بنُ أَبي وقَّاصٍ رضيَ اللّهُ عنهُ أَرْسَلَ أَزواجُ النبيِّ ﷺ أَنْ يَمُرُّوا بِجنازَتِهِ في المَسْجِدِ، فَيُصَلِّينَ عليهِ، ففعَلوا. فَوُقِفَ بِهِ على حُجَرِهِنَّ، يُصَلِّينَ عليهِ، أُخرِجَ بِهِ مِن بابِ الجَنائِزِ الذي كانَ إِلى المَقاعِدِ، فَبَلَغَهُنَّ أَنَّ النَّاسَ عابوا ذٰلكَ، وقالوا: ما كانَتِ الجَنائِزُ يُدْخَلُ بِها المَسْجِدُ! فَبَلَغَ ذٰلكَ عائشَةَ، فقالتْ: ما أَسْرَعَ النَّاسَ إِلى أَنْ يَعِيبوا ما لا عِلْمَ لَهُم بِهِ! عابوا عَلَيْنا أَنْ يُمَرَّ بِجَنازَةٍ في المَسْجِدِ، وما صَلَّى رسولُ اللّهِ ﷺ على سُهَيْلِ بنِ بَيْضاءَ إِلاَّ في جَوْفِ المَسْجِدِ.

KLANJANJE DŽENAZE U DŽAMIJI

478. Aiša, ﷺ, je rekla, kada je umro S'ad b. Ebi Vekkas, ﷺ, Poslanikove, ﷺ, žene su zatražile da ga donesu u džamiju kako bi mu klanjale dženazu, pa su to i učinili.

Postavljen je bio ispred njihovih soba, pa su mu klanjale dženazu. Iznesen je na vrata za dženaze koja su bila do Mekaida[1]. Nakon toga doprla je do njih vijest da su to ljudi osudili i rekli: *Dženaze prije nisu unošene u džamiju!*

To je doprlo do Aiše pa je rekla: *Kako li ljudi brzo osuđuju ono o čemu znanja nemaju?! Zamjere nam što je dženaza ušla u džamiju, a Allahov Poslanik, ﷺ, je Suhejlu b. Bejdai dženazu klanjao unutar džamije.*

[1] Ime mjesta u blizini Poslanikovog, ﷺ, mesdžida gdje su ljudi sjedili i abdestili se(op. prev.).

بابُ الصَّلاةُ على القَبْرِ

٤٧٩ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ امْرَأةً سَوْداءَ كانتْ تَقُمُّ المَسْجِدَ (أوْ شابًا)، فَفَقَدَها رسولُ اللّهِ ﷺ، فسَأَلَ عنْها (أوْ عنهُ)؟ فقالوا: ماتَ (ماتَتْ). قالَ: «أفَلا كُنْتُمْ آذَنْتُموني؟». قالَ: فكأنَّهم صَغَّروا أمْرَها (أوْ أمْرَهُ)، فقالَ: «دُلُّوني على (قَبْرِها) قَبْرِهِ». فدَلُّوهُ، فصَلَّى عليْها، ثُمَّ قالَ: «إنَّ هٰذِهِ القُبورَ مَمْلوءَةٌ ظُلْمَةً على أهْلِها، وإنَّ اللّهَ عزَّ وجلَّ يُنوِّرُها لهم بِصَلاتي عَلَيْهِم».

KLANJANJE DŽENAZE NA KABURU

479. Od Ebu Hurejre, ﷺ, se prenosi da je bila neka crnkinja koja je mela džamiju ili neki mladić, koju ili kojeg Allahov Poslanik, ﷺ, nije zadugo vidio pa je upitao za nju ili za njega.

Rekli su mu: *Umro je ili umrla je.*

Rekao je: ***Mogli ste me obavijestiti?***

Smatrali su da ona ili on nisu bili toliko važni da o njihovoj smrti obavještavaju Poslanika, ﷺ.

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Pokažite mi njen (njegov) mezar!***

Pokazali su mu, pa joj (mu) je klanjao dženazu a potom rekao: ***Ovi mezari su, zaista, mračni njihovim vlasnicima. Allah im ih, uistinu, obasjava namazom koji im klanjam.***

بابٌ في مَن قَتَلَ نَفْسَهُ

٤٨٠ - عن جابرِ بنِ سَمُرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أُتيَ النبيُّ ﷺ بِرَجُلٍ قَتَلَ نَفْسَهُ بِمَشاقِصَ، فلمْ يُصَلِّ عليهِ.

O KLANJANJU DŽENAZE SAMOUBICI

480. Džabir b. Semure, ﷺ, rekao je: *Poslaniku, ﷺ, je donesen čovjek koji je izvršio samoubistvo strijelom. Poslanik, ﷺ, mu nije klanjao dženazu.*

بابُ فَضْلُ الصَّلاةِ على الجَنازَةِ واتِّباعِها

٤٨١ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ شَهِدَ الجَنازَةِ حتّى يُصَلّى عليها؛ فلهُ قِيراطٌ، ومَن شَهِدَها حتّى تُدْفَنَ؛ فلهُ قيراطانِ». قيلَ: وما القيراطانِ؟ قالَ: «مِثْلُ الجَبَلَيْنِ العَظيمَيْنِ».

O VRIJEDNOSTI KLANJANJA I PRAĆENJA DŽENAZE

481. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko prisustvuje dženaza-namazu sve dok se ne klanja, imaće nagradu jednog kirata. A ko ostane na dženazi sve dok se ne ukopa, imaće nagradu dva kirata.***

Upitan je: *Kolika su dva kirata?*

Rekao je: ***Kao dvije ogromne planine.***

بابُ مَن صَلّى عليهِ مِئَةٌ؛ شُفِّعُوا فيهِ

٤٨٢ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «ما مِن مَيِّتٍ تُصَلّي عليهِ أُمّةٌ مِن المُسلِمينَ يَبْلُغونَ مِئَةً، كُلُّهم يَشْفَعُونَ له؛ إلاّ شُفِّعوا فيهِ».

KOME KLANJA DŽENAZU STO LJUDI, NJIHOVA DOVA ĆE BITI PRIMLJENA

482. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Neće umrijeti nijedan musliman, pa mu dženazu klanja skupina od stotinu muslimana i mole se za njega a da im dova za njega neće biti primljena.***

باب مَن صَلّى عليه أَرْبَعون؛ شُفِّعوا فيه

٤٨٣ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّهُ ماتَ ابنٌ لهُ بِقُدَيْدٍ أوْ بِعُسْفانَ، فقالَ: يا كُرَيْبُ! انْظُرْ ما اجْتَمَعَ لهُ مِنَ النّاسِ. قالَ: فخَرَجْتُ؛ فإذا ناسٌ قدِ اجْتَمَعوا لهُ، فأَخْبَرْتُهُ، فقالَ: تقولُ: هُمْ أَرْبَعونَ؟ قالَ: نعم. قالَ: أَخْرِجوهُ؛ فإنِّي سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «ما مِن رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَموتُ، فيَقومُ على جَنازَتِهِ أَرْبَعونَ رَجُلاً، لا يُشْرِكونَ بِاللّهِ شَيْئاً إلاّ شَفَّعَهُمُ اللّهُ فيهِ».

KOME KLANJA DŽENAZU ČETRDESET LJUDI, NJIHOVA DOVA ZA NJEGA ĆE BITI PRIMLJENA

483. Od Ibn Abbasa, ﷺ, se prenosi da mu je umro sin u Kudejdu ili 'Usfanu[1] pa je rekao: *Kurejb, pogledaj koliko se ljudi okupilo na njegovoj dženazi!*

Rekao je: *Izišao sam i vidio da su se ljudi okupili radi njegove dženaze.* Obavijestio sam ga o tome.

Priupitao je: *Rekao si da ih je četrdeset?*

Odgovorio sam: *Da.*

Rekao je: *Iznesite ga!*

Uistinu sam čuo Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Neće umrijeti ni jedan musliman, pa mu dženazu klanja četrdeset ljudi, koji ni u čemu Allahu ne pripisuju sudruga, a da im dova za njega neće biti primljena.***

---

[1] Ovo je sumnja nekog od prenosioca, a Kudejd i 'Usfan su dva mjesta između Mekke i Medine.

باب فيمَنْ يُثنى عليهِ بخيرٍ أوْ شرٍّ مِن المَوْتى

٤٨٤ ـ عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: مُرَّ بِجَنازةٍ، فأُثنِيَ عليْها خيْرٌ، فقالَ نبيُّ اللّهِ ﷺ: «وَجبَتْ، وَجبَتْ وَجبَتْ». ومُرَّ بجنازةٍ، فأُثنِيَ عليْها شرّاً، فقالَ نبيُّ اللّهِ ﷺ: «وَجبَتْ، وَجبَتْ، وَجبَتْ». فقالَ عمرُ: فِدًى لكَ أبي وأُمّي؛ مُرَّ بجنازةٍ، فأُثنِيَ عليْها خيراً، فقُلْتَ: وَجبَتْ، وَجبَتْ، وَجبَتْ. ومُرَّ بجنازةٍ، فأُثنِيَ عليْها شرّاً، فقُلْتَ: وَجبَتْ، وَجبَتْ، وَجبَتْ؟ فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَن أثْنيتُم عليهِ خيراً؛ وَجبَتْ لهُ الجنّةُ، ومَن أثْنيتُم عليهِ شرّاً؛ وجبتْ لهُ النارُ. أنتُم شُهداءُ اللّهِ في الأرْضِ، أنتُمْ شُهَداءُ اللّهِ في الأرْضِ، أنتُمْ شُهَداءُ اللّهِ في الأرْضِ».

O UMRLIM O KOJIMA SE GOVORI DOBRO ILI LOŠE

484. Enes b. Malik, ﷺ, rekao je: *Prošla je pored Allahovog Poslanika, ﷺ, neka dženaza, pa je spomenuta po dobru, pa je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao:* ***Zaslužila je, zaslužila je, zaslužila je.***

Potom je pored Allahovog Poslanika, ﷺ, prošla druga dženaza, pa je spomenuta po zlu, pa je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Zaslužila je, zaslužila je, zaslužila je.***

Omer je rekao: *Allahov Poslaniče, dajem ti prednost nad svojim roditeljima. Dženaza je prošla, pa je o njoj rečeno dobro, pa si rekao:* ***Zaslužila je, zaslužila je, zaslužila je.*** *Druga dženaza je prošla, pa je o njoj rečeno loše, pa si rekao:* ***Zaslužila je, zaslužila je, zaslužila je.***

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Dženaza osobe za koju vi kažete dobro, zaslužila je Džennet. Dženaza za koju vi kažete loše, zaslužila je Džehennem. Vi ste Allahovi svjedoci na Zemlji, vi ste Allahovi svjedoci na Zemlji, vi ste Allahovi svjedoci na Zemlji.***

بابُ رُكوبُ المُصَلِّي على الجَنازَةِ إذا انْصَرَفَ

٤٨٥ - عَنْ جابِرِ بنِ سَمُرَةَ رضِيَ اللّهُ عنهُ قالَ: صَلَّى رسولُ اللّهِ ﷺ على ابنِ الدَّحْداحِ، ثمَّ أُتِيَ بِفَرَسٍ عُرْيٍ، فعَقَلَهُ رَجُلٌ، فرَكِبَهُ، فجَعَلَ يَتَوَقَّصُ بِهِ ونحنُ نَتَّبِعُهُ نَسْعَى خَلْفَهُ. قالَ: فقالَ رَجُلٌ مِنَ القَوْمِ: إنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «كمْ مِن عَذْقٍ مُعَلَّقٍ (أو: مدلَّى) في الجَنَّةِ لابنِ الدَّحْداحِ».

KADA SE ONAJ KO JE KLANJAO DŽENAZU VRAĆA NA JAHALICI

485. Džabir b. Semure, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je klanjao dženazu Ibn Dahdahu. Potom mu je doveden konj bez sedla. Neki čovjek je pridržao konja pa ga je Poslanik, ﷺ, uzjahao. Konj je počeo kaskati, mi smo ga slijedili i žurili za njim.*

Neki čovjek iz naroda prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, tada rekao: ***Koliko li samo Ibn Dahdah ima grozdova hurmi[1] u Džennetu.***

بابُ جَعْلُ القَطيفَةِ في القَبْرِ

٤٨٦ - عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: جُعِلَ في قَبْرِ رسولِ اللّهِ ﷺ قَطيفَةٌ حَمْراءُ.

STAVLJANJE KADIFE U MEZAR

486. Ibn Abbas, ﷺ, rekao je: *U mezar Allahova Poslanika, ﷺ, stavljena je crvena kadifa.*

---

[1] Kao razlog se navodi da se neki jetim sporio sa Ebu Lubabeom o nekom stablu hurme. Jetim je zbog toga plakao. Poslanik, ﷺ, je rekao Ebu Lubabeu: ***Dadni mu je, imaćeš za nju stablo hurme u Džennetu.*** On je to odbio. Za taj slučaj je čuo Ibn Dahdah, pa je tu hurmu kupio od Ebu Lubabea iz njegova voćnjaka. Zatim je upitao Allahovog Poslanika, ﷺ: **Hoću li ja dobiti hurmu u Džennetu ako ovu dadnem siročetu?** Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Hoćeš.*** To je bio povod da Poslanik, ﷺ, izrekne spomenuto (op. prev.).

بابٌ في اللَّحدِ ونَصْبِ اللَّبِنِ على المَيِّتِ

٤٨٧ ـ عنْ عامرِ بنِ سعدٍ؛ أنَّ سعدَ بنَ أبي وقاصٍ رضيَ اللهُ عنهُ قالَ في مَرَضِهِ الذي هَلَكَ فيهِ: ألْحِدُوا لي لَحداً، وانْصِبُوا عَلَيَّ اللَّبِنَ نَصْباً؛ كَما صُنِعَ برسولِ اللهِ ﷺ.

O LAHDU[1] I USAĐIVANJU ĆERPIĆA OKO UMRLOG

487. Od Amira b. S'ada se prenosi da je S'ad b. Ebi Vekkas, ﷺ, na samrti rekao: *Iskopajte mi lahd/kabur i usadite mi ćerpiće kao što je urađeno Allahovom Poslaniku, ﷺ.*

بابُ الأمْرِ بِتَسْوِيَةِ القُبورِ

٤٨٨ ـ عنْ أبي الهَيَّاجِ الأسَديِّ؛ قالَ: قالَ لي عليُّ ابنُ أبي طالبٍ رضيَ اللهُ عنهُ: ألا أبْعَثُكَ على ما بَعَثَني عليهِ رسولُ اللهِ ﷺ: أنْ لا تَدَعَ تِمْثالاً إلاَّ طَمَسْتَهُ، ولا قَبْراً مُشْرِفاً إلاَّ سَوَّيْتَهُ.

NAREDBA O PORAVNANJU KABURA

488. Ebu-l-Hejjadž el-Esedi veli: Alija b. Ebi Talib, ﷺ, me upitao: *Hoćeš li da te zadužim onim čime je mene Allahov Poslanik, ﷺ, zadužio? Naredio mi je da svaki kip srušim i svaki uzdignuti mezar poravnam.*

---

[1] Lahd je jedna vrsta mezara. On se pravi tako što se iskopa obični mezar a zatim se na dnu tog mezara potkopa sa strane kao jedna ladica u koju se zavuče umrli (op.prev.).

باب كَراهيَةُ البِناءِ والتَّجصيصِ على القُبور

٤٨٩ ـ عنْ جابرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: نَهى رسولُ اللّهِ ﷺ أَنْ يُجَصَّصَ القَبْرُ وأَنْ يُقْعَدَ عليهِ، وأَنْ يُبْنى عليهِ.

ZABRANJENA JE GRADNJA NA KABURU I UKRAŠAVANJE KABURA GIPSOM

489. Džabir, ؓ, je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, je zabranio da se gipsom - mramorom dotjeruje kabur, da se sjedi na njemu i da se gradi na njemu.*

باب إذا ماتَ المَرْءُ؛ عُرِضَ عليهِ مَقْعَدُهُ بِالغَداةِ والعَشيِّ

٤٩٠ ـ عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قال: «إنَّ أَحَدَكُم إذا ماتَ؛ عُرِضَ عليهِ مَقْعَدُهُ بالغَداةِ والعَشِيِّ: إنْ كانَ مِن أَهْلِ الجَنَّةِ؛ فمِنْ أَهْلِ الجنَّةِ، وإنْ كانَ مِن أَهْلِ النارِ؛ فمِنْ أَهْلِ النَّارِ، يُقالُ: هٰذا مَقْعَدُكَ حتَّى يَبْعَثَكَ اللّهُ إليهِ يَوْمَ القِيامَةِ».

KADA ČOVJEK UMRE, SVAKO JUTRO I VEČE POKAZUJE MU SE NJEGOVO MJESTO (U DŽENNETU ILI DŽEHENNEMU)

490. Prenosi Ibn Omer, ؓ, da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada neko od vas umre, svako jutro i veče pokazuje mu se njegovo mjesto. Ako bude Džennetlija pokazuje mu se njegovo mjesto u Džennetu, a ako bude Džehennemlija pokazuje mu se njegovo mjesto u Džehennemu.***

Tada mu se kaže: Ovo je mjesto koje će ti biti ustupljeno kada te Allah proživi na Sudnjem danu.

بابُ سُؤالُ المَلَكَيْنِ للعَبْدِ إِذا وُضِعَ في قَبْرِهِ

٤٩١ ـ عَنْ أَنَسِ بنِ مالِكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ نبيُّ اللّهِ ﷺ: «إِنَّ العَبْدَ إِذا وُضِعَ في قَبْرِهِ، وتَوَلّى عنهُ أَصْحابُهُ، إِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرْعَ نِعالِهِم (زاد في روايةٍ: إِذا انْصَرَفوا)». قالَ: «يأتيهِ مَلَكانِ، فَيُقْعِدانِهِ، فيقولانِ لهُ: ما كُنْتَ تقولُ في هٰذا الرَّجُلِ؟». قالَ: «فأَمّا المُؤْمِنُ؛ فيقولُ: أَشْهَدُ أَنَّهُ عبدُاللّهِ ورَسولِهِ». قالَ: «فيُقالُ لهُ: انظُرْ إِلى مَقْعَدِكَ مِن النّارِ قدْ أَبْدَلَكَ اللّهُ بهِ مَقْعَداً مِن الجَنَّةِ». قال نبيُّ اللّهِ ﷺ: «فيَراهُما جَميعاً».

قالَ قَتادَةُ: وذُكِرَ لَنا أَنَّهُ يُفْسَحُ لهُ في قَبْرِهِ سَبْعونَ ذِراعاً، ويُمْلأُ عليهِ خَضِراً إِلى يَوْمِ يُبْعَثونَ.

DVA MELEKA ISPITUJU UMRLOG KAD BUDE SPUŠTEN U KABUR

491. Enes b. Malik, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada umrli bude spušten u kabur i kada ga ostave njegovi prijatelji on, zaista, čuje korake njihove.*** U drugoj predaji se dodaje: ***Kada odu.***

Tada će mu doći dva meleka, postaviće ga u sjedeći položaj i upitati: Šta si govorio za ovog čovjeka? Ako bude vjernik reći će: Svjedočim da je on Allahov rob i Njegov Poslanik.

Tada će biti rečeno: Pogledaj u svoje mjestu u Vatri koje ti je Allah zamijenio mjestom u Džennetu.

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Vidjeće ih oba.***

Katade je rekao: *Spomenuto nam je*[1] *da će se njegov kabur proširiti sedamdeset laktova i da će se ispuniti zelenilom sve do Sudnjeg dana.*

---

[1] ...Što se tiče munafika ili kjafira, reći će mu se: **Šta si govorio za ovog čovjeka** – pa će reći: **Ne znam, govorio sam što su ljudi govorili.** Pa će mu se reći: **Nisi znao, niti si čitao** - pa će biti udaren željeznim čekićem tako da će vrisnuti toliko da ga sve čuje osim džina i ljudi. A Ahmed još dodaje: *A neki su rekli:* **Skupit će mu se kabur tako da će mu rebra jedno kroz drugo prolaziti...**

باب في قَوْله تَعالى: ﴿يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱلْقَوْلِ ٱلثَّابِتِ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَفِى ٱلْـَٔاخِرَةِ﴾ وأَنَّهُ في القَبْرِ

٤٩٢ ـ عَنِ البراءِ بنِ عازبٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «﴿يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱلْقَوْلِ ٱلثَّابِتِ﴾». فقالَ: «نَزلَتْ في عَذابِ القَبرِ، يُقالُ لهُ: مَن ربُّكَ؟ فيَقولُ: ربِّيَ اللّهُ، ونَبيِّي محمدٌ ﷺ؛ فذلكَ قولُهُ عزَّ وجلَّ: ﴿يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱلْقَوْلِ ٱلثَّابِتِ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَفِى ٱلْـَٔاخِرَةِ﴾ [إبراهيم: ٢٧]».

O RIJEČIMA UZVIŠENOG:

يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱلْقَوْلِ ٱلثَّابِتِ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَفِى ٱلْـَٔاخِرَةِ

ALLAH ĆE VJERNIKE POSTOJANOM RIJEČJU UČVRSTITI I NA OVOM I NA ONOM SVIJETU[1] - I DA SE TE RIJEČI ODNOSE NA KABUR

492. El-Bera b. 'Azib, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Ajet:*

يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱلْقَوْلِ ٱلثَّابِتِ

Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti - *je objavljen o kaburskom azabu.*

Umrli će biti upitan: Ko je tvoj Gospodar? Odgovoriće: Moj gospodar je Allah, a moj poslanik je Muhammed, ﷺ. To je taj govor Uzvišenog:

يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱلْقَوْلِ ٱلثَّابِتِ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَفِى ٱلْـَٔاخِرَةِ

Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovom i na onom svijetu.

---

[1] *Ibrahim, 27.*

بابٌ في عذابِ القَبرِ والتَّعوُّذِ منه

٤٩٣ - عن زيدِ بنِ ثابتٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: بَيْنَما النبيُّ ﷺ في حائِطٍ لِبَني النَّجّارِ على بَغْلَةٍ لهُ، ونحنُ معَه؛ إذْ حَادَتْ بِهِ، فكادَتْ تُلْقِيه، وإذا أَقْبُرٌ سِتَّةٌ أوْ خَمْسَةٌ أوْ أرْبَعَةٌ (قالَ: كَذا كانَ يقولُ الجُرَيْرِيُّ)، فقالَ: **«مَنْ يَعْرِفُ أَصْحابَ هٰذهِ الأقْبُرِ؟»**. فقالَ رَجُلٌ: أنا. قالَ: **«فمَتى ماتَ هٰؤلاءِ؟»**. قالَ: ماتوا في الإشْراكِ. فقالَ: **«إنَّ هٰذِهِ الأُمَّةَ تُبْتَلى في قُبورِها؛ فلَوْلا أنْ لا تَدافَنوا؛ لَدَعَوْتُ اللّهَ أنْ يُسْمِعَكُم مِن عذابِ القَبْرِ الذي أَسْمَعُ منهُ»**.

ثمَّ أَقْبَلَ علَيْنا بِوَجْهِهِ، فقالَ: **«تَعَوَّذوا باللّهِ مِن عذابِ النّارِ»**. فقالوا: نَعوذُ باللّهِ مِن عذابِ النّارِ. قالَ: فقالَ: **«تَعَوَّذوا باللّهِ مِن عذابِ القَبْرِ»**. فقالوا: نَعوذُ باللّهِ مِن عَذابِ القَبْرِ. قالَ: **«تَعَوَّذوا باللّهِ مِن الفِتَنِ ما ظَهَرَ مِنها وما بَطَنَ»**. قالوا: نَعوذُ باللّهِ مِن الفِتَنِ ما ظَهَرَ مِنها وما بَطَنَ. قالَ: **«تَعَوَّذوا باللّهِ مِن فِتْنَةِ الدَّجّالِ»**. قالوا: نَعوذُ باللّهِ مِن فِتْنَةِ الدَّجّالِ.

O KABURSKOM AZABU I TRAŽENJU ZAŠTITE OD NJEGA

493. Zejd b. Sabit, ﷺ, rekao je: *Dok je Poslanik,* ﷺ, *bio s nama na svojoj mazgi u voćnjaku plemena Beni Neždžar, najedanput se mazga poplaši skoro da ga zbaci sa sebe, zbog šest, pet ili četiri kabura koja su bila pred njom.* Rekao je: *Tako je govorio El-Džurejrijju.*

Poslanik, ﷺ, je upitao: ***Ko poznaje vlasnike ovih kabura?***

Neki čovjek je rekao: *Ja.*

Upitao je: ***Kada su umrli?***

Rekao je: *Umrli su u vremenu idolopoklonstva.*[1]

Poslanik, ﷺ, je tada rekao: ***Ovaj ummet će, uistinu, biti kažnjavan u svojim kaburovima. Da nije straha da se nećete***

[1] Tj. u džahilijetu prije islama. U ovom hadisu je dokaz da oni koji su umrli u džahilijetu nisu od onih koji će imati opravdanje zbog neznanja o poslanicima, a hadisā koji na to ukazuju ima puno.

ukopavati, zamolio bih Allaha da vam omogući da čujete kaburski azab koji ja čujem.

Zatim se okrenuo licem prema nama i rekao: **Utječite se Allahu od Vatre.**

Rekli su: *Neuzubillah min azabi en-nar. (Utječemo se Allahu od Vatre).*

Rekao je: ***Utječite se Allahu od kaburske kazne*** - pa su rekli: *Neuzubillah min azabi el-kabri. (Utječemo se Allahu od kaburske kazne).*

Rekao je: ***Utječite se Allahu od vidljive i skrivene smutnje.***

Rekli su: *Neuzubillah mine-l-fiteni ma zahara minha ve ma batan. (Utječemo se Allahu od smutnji: javnih i tajnih.)*

Rekao je: ***Utječite se Allahu od Dedždžalove smutnje.***

Rekli su: *Neuzubillah min fitneti ed-Dedždžal. (Utječemo se Allahu od Dedždžalove smutnje.)*

باب تعذيب يهود في قبرها

٤٩٤ ـ عنْ أَبي أَيُّوبَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: خَرَجَ رسولُ اللَّهِ ﷺ بَعْدَما غَرَبَتِ الشَّمْسُ، فَسَمِعَ صَوْتاً، فقالَ: «يَهودُ تُعَذَّبُ في قَبْرِها».

KAŽNJAVANJE ŽIDOVA U GROBOVIMA

494. Ebu Ejjub, ﵁, rekao je: Nakon što je Sunce zašlo Allahov Poslanik, ﷺ, je izišao. Nakon što je čuo neki glas, rekao je: ***Židovi su izloženi kazni u grobovima.***

بابٌ في زيارةِ القُبورِ والاسْتِغفار لهُم

٤٩٥ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: زارَ النبيُّ ﷺ قَبْرَ أُمِّهِ، فبَكى وأبْكى مَن حَوْلَهُ، فقالَ ﷺ: «اسْتَأْذَنْتُ رَبِّي في أنْ أسْتَغفِرَ لها، فلمْ يَأذنْ لي، واسْتَأْذَنْتُهُ في أنْ أزورَ قَبْرَها، فأذِنَ لي، فزوروا القُبورَ؛ فإنَّها تُذَكِّرُ المَوْتَ».

O POSJETI KABURIMA I TRAŽENJU OPROSTA ZA UMRLE

495. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je: *Poslanik, ﷺ, je posjetio mezar svoje majke pa je zaplakao. Rasplakao je i one koji su bili sa njim.*

Zatim je rekao: ***Zamolio sam svog Gospodara da zatražim oprosta za nju pa mi nije dozvolio. Zatražio sam da mi dozvoli da posjetim njen mezar pa mi je dozvolio. Posjećujte kabure jer oni podsjećaju na smrt.***

٤٩٦ ـ عنْ بُرَيْدَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «كُنتُ نَهَيْتُكم عنْ زيارةِ القُبورِ؛ فزوروها، ونَهَيْتُكم عنْ لُحومِ الأضاحي فَوْقَ ثَلاثٍ؛ فأمْسِكوا ما بَدا لَكُم، ونَهَيْتُكم عنِ النَّبيذِ إلاَّ في سِقاءٍ؛ فاشْرَبوا في الأسْقِيَةِ كُلِّها، ولا تَشْرَبوا مُسْكِراً».

496. Burejde, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Bio sam vam zabranio posjećivanje mezara pa ih sad posjećujte.***

Bio sam vam zabranio zadržavanje kurbanskog mesa preko tri dana, pa ga sad skladištite koliko hoćete.

Bio sam vam zabranio mošt, osim iz mješine.

Sad pijte sve vrste mošta, ali nemojte piti ono što opija.

بابُ التَّسليمِ على أَهلِ القبورِ والتَّرحُّمِ عليهم والدُّعاءُ لهُم

٤٩٧ ـ عن محمدِ بنِ قيس؛ أنّه قالَ يوماً: ألا أُحدِّثُكُم عنّي وعن أُمّي؟ قالَ: فظنَنّا أنّه يُريدُ أُمَّهُ التي وَلَدَتْهُ. قالَ: قالتْ عائشةُ: ألا أُحدِّثُكُم عنّي وعنْ رسولِ اللّهِ ﷺ؟ قُلنا: بلى. قالَ: قالتْ: لمّا كانَتْ لَيْلَتي التي كانَ النبيُّ ﷺ فيها عِنْدي، انقَلَبَ فوَضَعَ رداءَهُ، وخَلَعَ نَعْلَيْهِ فوَضَعَهُما عندَ رِجْلَيْهِ، وبَسَطَ طَرَفَ إزارِهِ على فِراشِهِ فاضْطَجَعَ، فلمْ يَلبَثْ إلاَّ رَيْثَما ظَنَّ أنْ قدْ رَقَدْتُ، فأَخَذَ رِداءَهُ رُوَيْداً، وانْتَعَلَ رُوَيداً، وفَتَحَ البابَ رُوَيْداً، فخرَجَ، ثمَّ أجافَهُ رُوَيْداً، فجَعَلْتُ دِرْعي في رَأْسي، واخْتَمَرْتُ، وتَقَنَّعْتُ إزاري، ثمَّ انطَلَقتُ على إِثْرِهِ، حتَّى جاءَ البَقيعَ، فقامَ فأَطالَ القِيامَ، ثمَّ رفَعَ يَدَيْهِ ثلاثَ مرّاتٍ، ثمَّ انْحرَفَ فانْحَرَفْتُ، فأَسْرَعَ فأَسْرَعْتُ، فهَرْوَلَ فهَرْوَلْتُ، فأَحْضَرَ فأَحْضَرْتُ، فسَبَقْتُهُ، فَدَخَلْتُ، فليسَ إلاَّ أنِ اضْطَجَعْتُ، فَدَخَلَ، فقالَ: «ما لَكِ يا عائشةُ حَشيا رابيةً؟». قالتْ: قلتُ: لا شيءَ. قالَ: «لَتُخبِرِنّي أَوْ لَيُخبِرَنّي اللّطيفُ الخَبيرُ». قالتْ: قلتُ: يا رسولَ اللّهِ! بِأَبي أنتَ وأُمّي. فأَخبَرْتُهُ. قالَ: «فأَنْتِ السَّوادُ الذي رَأَيْتُهُ أَمامي؟». قلتُ: نعمْ. فلَهَدَني في صَدْري لَهْدَةً أَوْجَعَتْني، ثمَّ قالَ: «أَظَنَنْتِ أنْ يَحيفَ اللّهُ عليكِ ورَسولُهُ؟!». قالتْ: مَهما يَكْتُمِ النّاسُ؛ يَعْلَمْهُ اللّهُ؛ نعم. قالَ: «فإنَّ جِبْريلَ عليهِ السلامُ أَتاني حينَ رَأَيْتِ، فناداني فأَخفاهُ منكِ، فأَجَبْتُهُ فأَخفَيْتُهُ منكِ، ولمْ يَكُنْ يَدْخُلُ عليكِ وقدْ وَضَعْتِ ثِيابَكِ، وظَنَنْتُ أنْ قدْ رَقَدْتِ، فكَرِهْتُ أنْ أُوقِظَكِ، وخَشِيتُ أنْ تَسْتَوْحِشي»، فقالَ: «إنَّ رَبَّكَ يَأْمُرُكَ أنْ تَأْتِيَ أَهْلَ البَقيعِ، فتَسْتَغْفِرَ لَهُمْ». قالتْ: قلتُ: كيفَ أَقولُ لَهُم يا رسولَ اللّهِ؟ قالَ: «السَّلامُ على أَهْلِ الدِّيارِ مِنَ المُؤْمِنينَ والمُسْلِمينَ، ويَرْحَمُ اللّهُ المُسْتَقْدِمينَ مِنّا والمُسْتَأْخِرينَ، وإنّا إنْ شاءَ اللّهُ بكُم لَلاحِقونَ».

NAZIVANJE SELAMA UMRLIM, SAMILOST PREMA NJIMA I UPUĆIVANJE DOVE ZA NJIH

497. Prenosi se od Muhammeda b. Kajsa da je on jednog dana rekao: Hoćete li da vam ispričam nešto od mene i moje majke? Mislili smo da misli na majku koja ga je rodila.

Rekao je: Aiša je rekla: *Hoćete li da vam ispričam nešto od mene i od Allahova Poslanika, ﷺ?*

Odgovorili smo: *Hoćemo.*

Rekla je: *Jedne noći kada je Poslanik, ﷺ, bio sa mnom, skinuo je svoj ogrtač, izuo obuću, stavio je kod nogu, razastro dio svog ogrtača na dušek i legao.*

Ubrzo, nakon što se uvjerio da sam zaspala, polahko je uzeo svoj ogrtač, nazuo obuću, nečujno otvorio vrata, lagano ih zatvorio i izišao.

Stavila sam svoju košulju na glavu, pokrila se, prekrila sam lice velom i krenula za njim.

Kada je došao do Beki'a[1]*, stao je. Dugo je stajao. Zatim je tri puta digao ruke. Potom je krenuo pa sam i ja krenula. Pa je požurio pa sam i ja požurila. Počeo je trčkarati pa sam i ja počela trčkarati. Zatim je potrčao pa sam i ja potrčala.*

Prestigla sam ga i ušla u kuću prije njega. Samo što sam legla on je ušao. Upitao me je: ***Šta ti je Aiša, što si se zadihala?***

Rekla sam: Nije ništa.

Rekao je: ***Ili ćeš me ti obavijestiti, ili će me obavijestiti Onaj koji je o svemu obaviješten?***

Rekla sam: Allahov Poslaniče, iskupila bih te i ocem i majkom, pa sam mu ispričala šta se desilo.

Rekao je: ***Znači ti si bila ta osoba koju sam vidio ispred sebe?!***

Rekla sam: Jesam. Pritisnuo me u prsa toliko da sam osjetila bol, a zatim rekao: ***Zar si mislila da će ti Allah i Njegov poslanik nepravdu učiniti?***[2]

Rekla sam: Ma koliko ljudi nešto krili to Allah zna. Da, Allah to zna.

---

[1] Mezarje u Medini (op. prev.).

[2] Dajući tvoju redu nekom drugom.

Rekao je: ***Džibril mi je došao kada si me promatrala, pozvao me, ali je to sakrio od tebe. Odazvao sam mu se ali sam to sakrio od tebe. On ne ulazi kod tebe kada se skineš. Mislio sam da si zaspala i nisam želio da te budim, a bojao sam se da se ne osjećaš usamljeno. Kada sam izišao Džibril je rekao: Tvoj Gospodar ti naređuje da odeš kod stanovnika Beki'a i da zatražiš oprosta za njih.***

Upitala sam: Kako da im se obratim, Allahov Poslaniče?

Rekao je: ***Esselamu 'ala ehli-d-dijari mine-l-mu'minine ve-l-muslimine. Vejerhamullahu-l-mustakdimine minna ve-l-must'ehirine. Ve inna inša-Allahu bikum lelahikun.***

Neka je mir na stanovnike ovih kuća, mu'mine i muslimane. Neka se Allah smiluje onima koji su umrli prije i skoro. Mi ćemo se, inša-Allah, sigurno vama pridružiti.

بابُ الجُلوسِ على القُبورِ والصَّلاةِ عليها

٤٩٨ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لأَنْ يَجْلِسَ أَحَدُكُمْ على جَمْرَةٍ، فَتُحْرِقَ ثِيابَهُ، فَتَخْلُصَ إلى جِلْدِهِ، خَيْرٌ لهُ مِنْ أَنْ يَجْلِسَ على قَبْرٍ».

SJEDENJE I KLANJANJE NA MEZARIMA

498. Ebu Hurejre, ﷻ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Da neko od vas sjedne na žeravicu, pa mu ona spali odjeću i dopre do kože, bolje je nego da sjedne na mezar.***

٤٩٩ - عنْ أَبي مَرْثَدٍ الغَنَوِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا تَجْلِسوا على القُبورِ، ولا تُصَلُّوا إِليها».

499. Ebu Mersed el-Ganevijj, ﷻ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nemojte sjediti na mezarima niti klanjajte prema njima.***

بابٌ في الرَّجُلِ الصَّالِحِ يُثْنَى عليهِ

٥٠٠ ـ عنْ أَبي ذَرٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قيلَ لرسولِ اللّهِ ﷺ: أَرَأَيْتَ الرَّجُلَ يَعْمَلُ العَمَلَ مِنَ الخَيْرِ ويَحْمَدُهُ النَّاسُ عليهِ؟ قالَ: «**تِلْكَ عاجِلُ بُشْرَى المُؤْمِنِ**».

O DOBROM ČOVJEKU KOGA LJUDI HVALE

500. Ebu Zerr, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bio je upitan: Šta misliš o čovjek koji uradi neko dobro djelo zbog koga ga ljudi hvale?!*

Rekao je: ***To je brzojav, radosna vijest za vjernika.***

كِتابُ الزَّكاةِ

POGLAVLJE O ZEKJATU

بابٌ وُجوبُ الزَّكاةِ

٥٠١ ـ عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ مُعاذاً رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: بَعَثَني رسولُ اللّهِ ﷺ، فقالَ: «إِنَّكَ تأتي قَوْماً مِن أَهْلِ الكِتابِ؛ فادْعُهُم إلى شَهادةِ أَنْ لا إِلٰهَ إِلاَّ اللّهُ وأَنِّي رسولُ اللّهِ، فإِنْ هُم أَطاعوا لذٰلكَ؛ فأَعْلِمْهُم أَنَّ اللّهَ افْتَرَضَ عليهِم خَمْسَ صَلَواتٍ في كُلِّ يَوْمٍ ولَيْلَةٍ، فإِنْ أَطاعوا لذٰلكَ؛ فأَعْلِمْهُم أَنَّ اللّهَ افْتَرَضَ عليهِم صدقةً تُؤْخَذُ مِن أَغْنِيائِهِم فتُرَدُّ في فُقَرائِهِم، فإِنْ هُم أَطاعوا لذٰلكَ؛ فإِيَّاكَ وكَرائِمَ أَمْوالِهِم، واتَّقِ دَعْوَةَ المَظْلومِ؛ فإِنَّهُ لَيسَ بَيْنَها وبَيْنَ اللّهِ عزَّ وجلَّ حِجابٌ»

OBAVEZNOST ZEKJATA

501. Od Ibn Abbasa, ﵄, se prenosi da je Muaz rekao: Poslao me je Allahov Poslanik, ﷺ,[1] i rekao: ***Ti ćeš se sresti sa narodom - ehli kitabijama pa ih pozovi šehadetu, tj. pozovi ih da priznaju da nema boga osim Allaha i da sam ja Allahov Poslanik.***

Ako oni to prihvate, obavijesti ih da im je Allah naredio svaki dan pet namaza.

Ako to prihvate, obavijesti ih da im je Allah naredio zekjat koji će uzimati od njihovih bogataša i dijeliti njihovim siromasima.

Ako i to prihvate, onda se kloni njihovog najboljeg imetka. Boj se dove onoga kome je učinjena nepravda, jer između te dove i Allaha nema prepreke.

[1] U Jemen (op. prev.).

بابٌ ما فيهِ الزَّكاةُ مِنَ الأَمْوالِ العينِ والحَرْثِ والماشِيَة

٥٠٢ ـ عنْ أَبي سعيدِ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «ليسَ في حَبٍّ ولا تَمْرٍ صَدَقَةٌ حتّى تَبْلُغَ خَمْسَةَ أَوْسُقٍ، ولا فيما دونَ خَمْسِ ذَوْدٍ صَدَقَةٌ، ولا فيما دونَ خَمْسِ أَواقِيَّ صَدَقَةٌ».

NA KOJU KOLIČINU GOTOVINE[1], POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA I STOKE SE DAJE ZEKJAT?

502. Prenosi Ebu Se'id el-Hudri, ﵁, da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Na žitarice i hurme se ne daje zekjat sve dok ne dostignu težinu od pet evsuka.[2] Nema zekjata na manje od pet deva,[3] niti na gotovinu koja je ispoda pet oka.[4]***

بابٌ ما فيهِ العُشْرُ أَوْ نِصْفُ العُشْرِ

٥٠٣ ـ عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّهُ سَمِعَ النبيَّ ﷺ قالَ: «فيما سَقَتِ الأنهارُ والغَيْمُ العُشورُ، وفيما سُقِيَ بالسَّانِيَةِ نِصْفُ العُشْرِ».

NA ŠTA SE DAJE DESETINA A NA ŠTA POLA DESETINE?

503. Džabir b. Abdullah, ﵁, rekao je: Čuo sam Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Od onog što zalijeva rijeka i oblaci daje se desetina a što se zalijeva pomoću deve koja nosi vodu daje se pola desetine.***

[1] Ovo se odnosi na zlato i srebro i ono što ih mijenja kao novac (op. prev.).

[2] Tj. pet devinih tovara. Vesek iznosi šezdeset sa'a ili tovar deve što iznosi 612 kg, kao što kaže Ibn el-Usejmin u djelu *Eš-Šerhu el-Mumti'a* (op.prev.).

[3] Riječ *zewd* upotrijebljena u hadisu obuhvata tri do deset deva. U ovom hadisu znači pet deva, a ne pet *zewda*. A ako dostigne taj broj obaveza im je dati ovcu ili kozu koja je napunila godinu i ušla u drugu.

[4] Šerijatska oka, tj. hidžaska, je četrdeset dirhema, što iznosi 595 grama (op. prev.).

بابٌ لا زَكاةَ على مُسْلِمٍ في عَبْدِهِ ولا في فَرَسِهِ

٥٠٤ ـ عَنْ أَبي هُرَيرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللهِ ﷺ قالَ: «لَيسَ على المُسْلِمِ في عَبْدِهِ ولا في فَرَسِهِ صَدَقَةٌ».

MUSLIMAN NE DAJE ZEKJAT NA SVOG ROBA I KONJA

504. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: ***Musliman nije dužan dati zekjat na svog roba niti na svog konja.***

بابٌ في تَقْديمِ الصَّدَقَةِ ومَنْعِها

٥٠٥ ـ عَنْ أَبي هُرَيرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: بَعَثَ رسولُ اللهِ ﷺ عمرَ على الصَّدَقَةِ، فقيلَ: مَنَعَ ابنُ جَميلٍ وخالدُ بنُ الوَليدِ والعَبَّاسُ عَمُّ رسولِ اللهِ ﷺ. فقالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «ما يَنْقِمُ ابنُ جَميلٍ إلاَّ أَنْ كانَ فَقيراً فأَغْناهُ اللهُ، وأَمَّا خالِدٌ؛ فإِنَّكُم تَظْلِمونَ خالِداً، وقدِ احْتَبَسَ أَدْراعَهُ وأَعتادَهُ في سَبيلِ اللهِ. وأَمَّا العَبَّاسُ؛ فَهِيَ عليَّ ومِثْلُها مَعَها».

ثُمَّ قالَ: «يا عمرُ! أما شَعَرْتَ أَنَّ عَمَّ الرَّجُلِ صِنْوُ أَبيهِ؟».

O DAVANJU ZEKJATA UNAPRIJED I NJEGOVOJ ZABRANI

505. Ebu Hurejre, r.a., rekao je: *Allahov Poslanik, s.a.v.s., je poslao Omera da sakupi zekjat. Rečeno je da zekjat ne žele dati Ibn Džemil, Halid b. Velid i Abbas, amidža Allahovog Poslanika, s.a.v.s.*

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: ***Ibn Džemila je navelo da se naljuti na sakupljača zekjata njegovo negiranje tih blagodati, jer je bio siromašan pa mu je Allah dao bogatstvo.***[1]

Što se tiče Halida, vi mu, uistinu, činite nepravdu prozivajući ga da ne želi dati zekjat.

---

[1] Tj. da se on nije naljutio na onog ko je došao da od njega uzme zekjat, osim zbog nezahvalnosti na blagodati da mu je Allah dao imetak nakon što je bio siromašan, što uopće nije opravdanje da ne daje zekjat.

On je svoj oklop i ratnu opremu uvakufio na Allahovu putu.[1] Što se tiče Abbasa, njegov zekjat prepustite meni, i još toliko.[2] *Zatim je rekao:* ***Omere, zar nisi znao da je amidža kao i otac?!***

باب فيمَنْ لا يُؤَدِّي الزَّكاةَ

٥٠٦ - عنْ أَبي ذَرٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: انْتَهَيْتُ إِلى النبيِّ ﷺ وهُو جالِسٌ في ظِلِّ الكَعْبَةِ، فلَمَّا رَآني؛ قالَ: «الأَخسَرونَ ورَبِّ الكَعْبَةِ». قالَ: فجِئتُ حتَّى جَلَسْتُ، فلمْ أَتقارَّ أَنْ قُمْتُ، فقلتُ: يا رسولَ اللّهِ! فِداكَ أَبي وأُمّي، مَنْ هُمْ؟؟ قال: «همُ الأَكْثرونَ أَموالاً، إِلاَّ مَن قالَ: هٰكَذا وهٰكَذا وهٰكَذا (مِن بَيْنِ يَدَيْهِ ومِن خَلْفِهِ وعنْ يَمينهِ وعنْ شِمالِهِ)، وقليلٌ ما هُم. ما مِن صاحِبِ إِبِلٍ ولا بَقَرٍ ولا غَنَم، لا يُؤَدِّي زَكاتَها؛ إِلاَّ جاءَتْ يَوْمَ القِيامَةِ، أَعْظَمَ ما كانَتْ وأَسْمَنَهُ، تَنْطَحُهُ بِقُرونِها، وتَطَؤُهُ بِأَظْلافِها، كُلَّما نَفِدَتْ أُخراها؛ عادَتْ عليهِ أُولاها، حتَّى يُقْضَى بينَ النَّاسِ».

O ONIMA KOJI NE DAJU ZEKJAT

506. Ebu Zerr, ؓ, rekao je: *Došao sam Poslaniku, ﷺ, dok je sjedio u hladu Kjabe. Kada me ugledao rekao je:* ***Tako mi Gospodara Kjabe, oni su najveći gubitnici.***

Prišao sam i sjeo. Nisam se mogao smiriti, pa sam ustao i upitao: Allahov Poslaniče, otkupio bih te i ocem i majkom, ko su ***oni****?*

Rekao je: ***To su najveći bogataši, osim onih koji rade ovako, ovako i ovako (pa je pokazao ispred sebe, iza sebe i na svoju desnu i lijevu stranu). A malo je takvih. Svakom vlasniku deva, krava i sitne stoke, koji ne bude na njih davao zekjat na Sudnjem danu doći će njegove krave, deve i ovce onakve kakve su bile kad su bile najveće i najdeblje, probadeće ga svojim rogovima i gaziti svojim papcima. Kad god zadnja završi, prva će ponovo početi i to će trajati sve dok se ne presudi ljudima.***

---

[1] Tj. ko dostigne taj stepen pobožnosti pa svoj imetak uvakufi na Allahovom putu, nezamislivo je onda da odbije dati zekjat. Kako da odbije izvršiti farz a izvršava nešto što je dobrovoljno?!

[2] Jer sam ja uzeo njegov zekjat unaprijed za dvije godine.

٥٠٧ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، قالَ: قالَ ﷺ: «ما مِن صاحِبِ ذَهَبٍ ولا فِضَّةٍ، لا يُؤدِّي مِنها حَقَّها، إلاَّ إذا كانَ يَومُ القِيامَةِ، صُفِّحَتْ لهُ صَفائحُ مِن نارٍ. فأُحْمِيَ عليها في نارِ جَهَنَّمَ، فيُكْوَى بِها جَنْبُهُ وجَبِينُهُ وظَهْرُهُ، كُلَّما بَرَدَتْ، أُعِيدَتْ لهُ، في يَومٍ كانَ مِقدارُهُ خَمْسينَ ألْفَ سَنَةٍ، حتَّى يُقضى بينَ العِبادِ، فيُرى سَبيلَهُ: إمَّا إلى الجنَّةِ، وإمَّا إلى النَّارِ».

قيلَ: يا رَسولَ اللّهِ! فالإبلُ؟ قالَ: «ولا صاحِبُ إبِلٍ لا يُؤدِّي مِنْها حَقَّها، ومِن حقِّها حَلْبُها يَومَ وِرْدِها؛ إلاَّ إذا كانَ يَومُ القِيامَةِ؛ بُطِحَ لَها بِقاعٍ قَرْقَرٍ، أَوْفَرَ ما كانَتْ، لا يَفقِدُ مِنْها فَصيلاً واحِداً، تَطَؤُهُ بأَخْفافِها وتَعَضُّهُ بأَفْواهِها، كُلَّما مَرَّ عليهِ أُولاها؛ رُدَّ عليهِ أُخراها، في يَومٍ كانَ مِقدارُهُ خَمْسينَ ألْفَ سَنَةٍ، حتَّى يُقضى بينَ العِبادِ، فيُرى سبيلَهُ: إمَّا إلى الجنَّةِ، وإمَّا إلى النَّارِ».

قيلَ: يا رسولَ اللّهِ! فالبَقَرُ والغَنَمُ؟ قالَ: «ولا صاحِبُ بَقَرٍ ولا غَنَمٍ لا يُؤدِّي مِنها حقَّها؛ إلاَّ إذا كانَ يَومُ القِيامَةِ؛ بُطِحَ بِقاعٍ قَرْقَرٍ، لا يَفقِدُ مِنها شَيئاً، ليسَ فيها عَقْصاءُ ولا جَلْحاءُ ولا عَضْباءُ، تَنطَحُهُ بِقُرونِها وتَطَؤُهُ بأظْلافِها، كُلَّما مَرَّ عليهِ أُولاها؛ رُدَّ عليهِ أُخراها، في يَومٍ كانَ مِقدارُهُ خَمْسينَ ألْفَ سَنَةٍ، حتَّى يُقضى بينَ العِبادِ، فيُرى سَبيلَهُ؛ إمَّا إلى الجنَّةِ، وإمَّا إلى النَّارِ».

قيلَ: يا رسولَ اللّهِ! فالخَيلُ؟ قالَ: «الخَيلُ ثَلاثَةٌ: هِيَ لِرَجُلٍ وِزْرٌ، وهِيَ لِرَجُلٍ سِتْرٌ، وهِيَ لِرَجُلٍ أَجْرٌ: فأمَّا التي هيَ لهُ وِزْرٌ؛ فرَجُلٌ رَبَطَها رِياءً وفَخْراً ونِواءً على أهْلِ الإسْلامِ؛ فهِيَ لهُ وِزْرٌ. وأمَّا التي هِيَ لهُ سِتْرٌ؛ فرَجُلٌ رَبَطَها في سبيلِ اللّهِ، ثُمَّ لَمْ يَنْسَ حقَّ اللّهِ في ظُهورِها ولا رِقابِها؛ فهِيَ لهُ سِتْرٌ. وأمَّا التي هي له أجْرٌ؛ فرَجُلٌ رَبَطَها في سَبيلِ اللّهِ؛ لأهْلِ الإسْلامِ، في مَرْجٍ ورَوْضَةٍ، فما أكَلَتْ مِن ذٰلِكَ المَرْجِ أوِ الرَّوْضَةِ مِن شَيْءٍ؛ إلاَّ كَتَبَ اللّهُ لهُ عَدَدَ ما أكَلَتْ حَسَناتٍ، وكَتَبَ لهُ عَدَدَ أرْواثِها وأبْوالِها حَسَناتٍ، ولا تَقْطَعُ طِوَلَها فاسْتَنَّتْ شَرَفاً أو شَرَفَيْنِ؛ إلاَّ كَتَبَ اللّهُ لهُ عَدَدَ آثارِها وأرْواثِها حَسَناتٍ، ولا مَرَّ بِها صاحِبُها على نَهْرٍ فشَرِبَتْ مِنهُ، ولا يُريدُ أنْ يَسْقِيَها؛ إلاَّ كَتَبَ اللّهُ لهُ عَدَدَ ما شَرِبَتْ حَسَناتٍ».

قيلَ: يا رسولَ اللّهِ! فالحُمُرُ؟ قالَ: «ما أُنْزِلَ عَلَيَّ في الحُمُرِ شيءٌ إلاَّ هٰذِهِ الآيةُ الفاذَّةُ الجامِعَةُ: ﴿فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُۥ ۝٧ وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُۥ ۝٨﴾ [الزلزلة: ٧، ٨]».

507. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: Rekao je Allahov Poslanik, ﷺ: ***Svaki vlasnik zlata i srebra koji ne bude davao zekjat na njih na Sudnjem danu od tog zlata i srebra će se napraviti ploče koje će se potom zagrijati na džehennemskoj vatri pa će se njima pržiti njegovo čelo, strane i leđa.***

Kad god se ohlade, zagrijaće se ponovo i ponovo će se pržiti na njima u danu koji će trajati pedeset hiljada godina. Tako će se ponavljati sve dok se ne presudi svim ljudima i dok svak ne vidi svoj put ka Džennetu ili Džehennemu.

Upitan je: *Allahov Poslaniče, a šta je sa devama?*

Rekao je: ***I svaki vlasnik deva koji ne da pravo na njih[1], a od prava na njih[2] je udjeljivanje od mlijeka na dan pojenja.[3] Kada bude Sudnji dan njihov vlasnik će biti bačen pred njih na lice ili leđa u jednu prostranu, ravnu provaliju, da ne može biti bolja.[4] Sve njegove deve, pa čak i najmanje mladunče, gaziće ga svojim papcima i ujedati svojim zubima. Kada god prođe prva, nastaviće druga, u danu koji će trajati pedeset hiljada godina. Tako će se ponavljati sve dok se ne presudi ljudima i dok svako ne vidi svoj put ka Džennetu ili Džehennemu.***

Upitan je: *Allahov Poslaniče, a šta je sa kravama i sitnom stokom?*

Rekao je: ***I svaki vlasnik krava i sitne stoke koji ne bude davao na njih njihovo pravo[5], kada bude Sudnji dan, biće bačen pred njih u jednu prostranu, ravnu provaliju. Nijedna krava ili nešto od sitne stoke neće izostati. Neće biti stoke savijenih rogova, ili bez rogova, ili slomljenih rogova a da ga neće bosti i gaziti svojim papcima. Kad god to završi prva, nastaviće sljedeća i to u danu koji će trajati pedeset***

---

[1] Obavezni, farz zekjat (op. prev.).

[2] Dobrovoljni, tj. sadaka (op. prev.).

[3] Tj. na dan kada dolaze na vodu, jer deve ne piju vodu svaki dan, nego svakih tri do osam dana. Spomenuo je podjelu mlijeka, na taj dan, zbog toga što nakon pijenja nadođe mlijeko, a i siromašni dođu da bi im se udijelilo od njega. Cilj je: podsticaj na udjeljivanje dijela njihovog mlijeka (op. prev.).

[4] Tj. stoka brojnija, jača i deblja (op. prev.).

[5] Zekjat (op. prev.).

hiljada godina. To će se ponavljati sve dok se ne presudi ljudima i dok mu ne bude pokazan put ka Džennetu ili Džehennemu.

Upitan je: *Allahov Poslaniče, a šta je sa konjima?*

Rekao je: ***Konja ima tri vrste. Konji koji su za čovjeku grijeh, konji koji su za čovjeka zaštita[1], i konji koji su za čovjeka nagrada.***

Za čovjeka su teret i grijeh konji koje on drži iz rijaluka, oholosti i neprijateljstva prema muslimanima. U tom slučaju konji su za čovjeka teret i grijeh.

Zaštita i zaklon za čovjeka su konji koje on drži na Allahovu putu i ne zaboravlja Allahovo pravo na njihovim leđima [2] i uzdržavanju. U tom slučaju konji su čovjeku zaštita.

Nagrada za čovjeka su konji koje on drži na Allahovom putu radi muslimana. On ih napasa i priprema za to na livadama i pašnjacima. Upisaće mu se onoliko sevapa koliko sa tih livada i pašnjaka pojedu njegovi konji; i za svu njihovu fuškiju i mokraću upisaće mu se toliki broj sevapa. Za svaki krug ili dva kruga, koje pređu svezani, upisaće mu Allah za svaki trag i fuškiju toliki broj sevapa. Za svako njihovo pijenje sa rijeke ili pojenje njihovom vlasniku Allah će upisati toliki broj sevapa.

Upitan je: *Allahov Poslaniče, šta je sa magarcima?*

Rekao je: ***O njima mi je Allah objavio samo ovaj jedinstven i univerzalan ajet:***

فَمَن يَعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ خَيۡرٗا يَرَهُۥ ۝٧ وَمَن يَعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٖ شَرّٗا يَرَهُۥ ۝٨

Onaj ko bude uradio koliko trun dobra - vidjeće ga, a onaj ko bude uradio i koliko trun zla - vidjeće ga.[3]

[1] Zaštita od potrebe za ljudima (op. prev.).

[2] Tj. pozajmi ih potrebnim za jahanje ili oplodnju (op. prev.).

[3] *Ez-Zilzal*, 7-8.

بابٌ في الكانِزينَ والتَّغْليظِ عَلَيْهِم

٥٠٨ - عن الأحنفِ بن قيسٍ، قال: كنتُ في نَفَرٍ مِن قريشٍ، فَمَرَّ أبو ذَرٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ وهُو يَقولُ: بَشِّرِ الكانزينَ بِكَيٍّ في ظُهورِهِم يَخْرُجُ مِن جُنُوبِهِم، وبِكَيٍّ مِن قِبَلِ أقْفائِهِم يَخْرُجُ مِن جِباهِهِم. قالَ: ثمّ تَنَحّى، فقَعَدَ. قالَ: قلتُ مَن هٰذا؟ قالوا: هٰذا أبو ذَرٍّ. قالَ: فقُمْتُ إليْهِ، فقُلْتُ: ما شيءٌ سَمِعْتُكَ تقولُ قُبَيْلُ؟ قالَ: ما قُلْتُ إلاّ شيْئاً سَمِعْتُهُ مِنْ نَبِيِّهِمْ ﷺ: قالَ: قلتُ: ما تَقولُ في هٰذا العَطاءِ؟ قالَ: خُذْهُ؛ فإنَّ فيه اليَوْمَ مَعونَةً، فإذا كانَ ثَمَناً لِدِينِكَ؛ فَدَعْهُ.

O ONIMA KOJI GOMILAJU[1] I KAZNI KOJOM IM SE PRIJETI

508. Ahnef b. Kajs rekao je: Bio sam sa jednom grupom Kurejševića pa je pored nas prošao Ebu Zerr, ﷺ, govoreći: *Obraduj one koji gomilaju prženjem njihovih leđa koje će dopirati do njihovih strana i prženjem njihovih zatiljaka koje će dopirati do njihovih čela.*

Zatim se pomjerio ustranu i sjeo.

Upitao sam: *Ko je ovo?*

Rekli su: *To je Ebu Zerr.*

Prišao sam mu i rekao: *Šta je to što sam malo prije čuo da govoriš?*

Odgovorio je: *Ja sam rekao samo ono što sam čuo od Poslanika,* ﷺ.

Upitao sam: *Šta misliš za ove hedije?*

Odogovorio je: *Uzmi ih, jer, uistinu, one su danas pomoć. Međutim, kada budu cijena za tvoju vjeru, onda ih ne uzimaj.*

[1] Ovdje se misli na one koji ne daju zekjat na svoj imetak (op. prev.).

باب الأمر بإرضاء المصدقين

٥٠٩ ـ عن جرير بن عبدالله رضي الله عنهما؛ قال: جاء ناس من الأعراب إلى رسول الله ﷺ، فقالوا: إن ناساً من المصدقين يأتوننا فيظلموننا. قال: فقال رسول الله ﷺ: «أرضوا مصدقيكم».

قال جرير: ما صدر عني مصدق منذ سمعت هذا من رسول الله ﷺ؛ إلا وهو عني راض.

NAREDBA DA SE NAMIRE ONI KOJI UBIRU ZEKJAT[1]

509. Džerir b. Abdullah, ﷺ, rekao je: Neki beduini došli su do Allahovog Poslanika, ﷺ, i rekli: *Neki sakupljači zekjata nanesu nam nepravdu kada dođu.* Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Namirite vaše sakupljače zekjata.***

Džerir je rekao: *Otkako sam ovo čuo od Allahovog Poslanika, ﷺ, nijedan sakupljač zekjata nije od mene otišao nezadovoljan.*

باب الدعاء لمن أتى بصدقته

٥١٠ ـ عن عبدالله بن أبي أوفى رضي الله عنهما؛ قال: كان رسول الله ﷺ إذا أتاه قوم بصدقتهم؛ قال: «اللهم صل عليهم». فأتاه أبي أبو أوفى بصدقته، فقال: «اللهم صل على آل أبي أوفى».

UČENJE DOVE ZA ONOGA KO DONESE SVOJ ZEKJAT

510. Abdullah b. ebi Evfa, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, kada bi mu neko donio svoj zekjat, rekao bi:* **Allahumme salli alejhim. (Allahu moj, blagoslovi ih.)**

Donio mu je moj otac, Ebu Evfa, svoj zekjat pa je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Allahu moj, blagoslovi porodicu Ebu Evfaa.***

---

[1] Da im se da potpun zekjat a ni u kom slučaju ne znači da njima daju nešto od toga (op. prev.).

بابُ إعطاءِ مَن يُخافُ على إيمانِهِ

٥١١ ـ عنْ سعدِ بنِ أبي وقاصٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قَسَمَ رسولُ اللهِ ﷺ قَسْماً، فقلتُ: يا رسولَ اللهِ! أَعْطِ فُلاناً؛ فإنَّهُ مُؤمِنٌ. فقالَ النبيُّ ﷺ: «أَوْ مُسْلِمٌ؟». أقولُها ثلاثاً، ويُرَدِّدُها عليَّ ثلاثاً: «أَوْ مُسْلِمٌ؟». ثمَّ قالَ: «إنِّي لأُعطي الرَّجُلَ، وغيرُهُ أحَبُّ إليَّ منهُ؛ مَخافَةَ أنْ يَكُبَّهُ اللهُ في النَّارِ».

DAVANJA ONOME KOJI NIJE ČVRST U IMANU

511. S'ad b. Ebu Vekkas, ﷺ, rekao je: Allahov Poslanik, ﷺ, je podijelio neku imovinu, pa sam rekao: *Allahov Poslaniče, dadni tome i tome jer je on vjernik.*

Poslanik, ﷺ, je upitao: ***Ili je musliman?*** *To sam tri puta ponavljao i on mi je isto odgovarao:* ***Ili je musliman?***

Zatim je rekao: ***Ja ponekad udijelim nekom čovjeku bojeći se da ga Allah ne baci u Vatru, a drugom, koji mi je draži, ne udijelim.***

بابُ إعْطاءُ المُؤَلَّفَةِ قُلوبُهُم على الإِسْلامِ وتَصَبُّرُ مَن قَوِيَ إيمانُهُ

٥١٢ ـ عنْ أَنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: لَمَّا كانَ يَوْمُ حُنَيْنٍ؛ أَقْبَلَتْ هَوازِنُ وغَطَفَانُ وغَيْرُهُم بِذَرارِيِّهِم ونَعَمِهِم، ومعَ النبيِّ ﷺ يَوْمَئِذٍ عَشَرَةُ آلافٍ، ومعَهُ الطُّلَقاءُ، فأَدْبَروا عنهُ حتَّى بَقِيَ وحدَهُ. قالَ: فنادى يَوْمَئِذٍ نِداءَيْنِ لم يَخْلِطْ بَيْنَهُما شيئاً. قالَ: فالْتَفَتَ عنْ يمينِهِ، فقالَ: «يا مَعْشَرَ الأَنصارِ!». فقالوا: لَبَّيْكَ يا رسولَ اللهِ! أَبْشِرْ نحنُ معَكَ. قالَ: ثُمَّ الْتَفَتَ عنْ يسارِهِ، فقالَ: «يا مَعْشَرَ الأَنصارِ!». قالوا: لَبَّيْكَ يا رسولَ اللهِ! أَبْشِرْ نحنُ معكَ. قالَ: وهُو على بَغْلَةٍ بَيْضاءَ، فنَزَلَ، فقالَ: «أنا عبدُاللهِ ورَسولُهُ»، فانْهَزَمَ المُشْرِكونَ.

وأَصابَ رسولُ اللهِ ﷺ غنائِمَ كثيرةً، فقسَمَ في المُهاجرينَ والطُّلَقاءِ ولم يُعْطِ الأَنصارَ شيْئاً، فقالَتِ الأَنصارُ: إذا كانَتِ الشِّدَّةُ؛ فنَحْنُ نُدْعى، وتُعْطى الغَنائِمُ غَيْرَنا!

فبَلَغَهُ ذٰلكَ، فجَمَعَهُم في قُبَّةٍ، فقالَ: «يا مَعْشَرَ الأَنصارِ! ما حَديثٌ بَلَغَني عنكُم؟!» فسَكَتوا، فقالَ: «يا مَعْشَرَ الأَنصارِ! أَما تَرْضَوْنَ أَنْ يَذْهَبَ النَّاسُ بِالدُّنْيا وتَذْهَبونَ بِمحمدٍ ﷺ تَحوزُنَه إلى بُيوتِكُم». قالوا: بَلى يا رسولَ اللهِ! رَضِينا. قالَ: فقالَ: «لَوْ سَلَكَ النَّاسُ وادِياً، وسَلَكَ الأَنصارُ شِعْباً؛ لأَخَذْتُ شِعْبَ الأَنصارِ».

قالَ هِشامٌ (يَعْني: ابنَ زيدِ بنِ أَنسِ بنِ مالكٍ): فقلتُ: يا أَبا حمزةَ! أَنتَ شاهِدُ ذاكَ؟ قالَ: وأَيْنَ أَغيبُ عنهُ.

DAVANJE ONIMA ČIJA SRCA TREBA PRIDOBITI ZA ISLAM, I STRPLJENJE[1] ONIH ČIJI JE IMAN OJAČAO

512. Enes b. Malik, ﷺ, rekao je: Kada je bila bitka na Hunejnu došli su Havazin, Gatafan i ostali sa svojim porodicama i stokom. Sa Poslanikom, ﷺ, je tada bilo deset hiljada (boraca), kao i oni koji su primili islam na dan osvojenja Mekke, pa su pobjegli tako da je ostao sam. Tada je Poslanik, ﷺ, uputio dva poziva, jedan za drugim.

[1] Zbog toga što nisu dobili ništa od plijena (op. prev.).

Okrenuo se na desnu stranu i rekao: ***O skupino ensarija.***

Rekli su: *Odazivamo ti se, o Allahov Poslaniče. Raduj se, mi smo s tobom.*

Zatim se okrenuo na lijevu stranu i rekao: ***O skupino ensarija.***

Rekli su: *Odazivamo ti se, Allahov Poslaniče. Raduj se, mi smo s tobom.*

On je tada bio na svojoj bijeloj mazgi. Sišao je s nje i rekao: ***Ja sam Allahov rob i Njegov poslanik.***

Tada su mušrici bili poraženi. Allahov Poslanik, ﷺ, je zarobio veliki ratni plijen. Podijelio ga je muhadžirima i onima koji su primili islam na dan osvojenja Mekke. Ensarijama nije dao ništa.

Ensarije su rekle: *U teškoći mi se pozivamo a plijen se dijeli drugim.*

To je doprlo do Poslanika, ﷺ, pa ih je sakupio pod šator i rekao: ***O ensarije, kakav je to vaš govor dopro do mene?*** Šutjeli su. Potom je Poslank, ﷺ, rekao: ***O ensarije! Zar niste zadovoljni da ljudi odu sa svojim dunjalukom a da vi odete sa Muhammedom, da živi među vama?!***

Rekli su: *Zadovoljni smo time, Allahov Poslaniče.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Kada bi ljudi išli dolinom, a ensarije išle klancem, ja bih išao sa ensarijama.***

Hišam je rekao (tj. Ibn Zejd b. Enes b. Malik), upitao sam: *Ebu Hamza,* [1] *jesi li ti tada bio prisutan?*

Odgovorio je: *Pa gdje bih mogao da budem?!*

[1] Ebu Hamza je Enes b. Mailk, ﷺ (op. prev.).

٥١٣ ـ عَنْ رافِعِ بنِ خَدِيجٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أَعْطى رسولُ اللّهِ ﷺ أَبا سُفيان بنَ حربٍ وصفوانَ بنَ أُميةَ وعُيينة بنَ حِصْنٍ والأقْرَعَ بنَ حابِسٍ؛ كُلَّ إِنْسانٍ مِنْهُم مئةً مِن الإِبِلِ، وأَعطى عبّاسَ بنَ مِرْداسٍ دونَ ذٰلكَ، فقالَ عباسُ بْنُ مِرْداسٍ:

أَتَجْعَلُ نَهْبي ونَهْبَ العُبَيْدِ
بَيْنَ عُيَيْنَةَ والأقْرَعِ
فَمَا كانَ بَدْرٌ ولا حابِسٌ
يَفوقانِ مِرْداسَ في المَجْمَعِ
وما كُنْتُ دونَ امْرِئٍ مِنْهُما
ومَنْ تَخْفِضِ اليَوْمَ لا يُرْفَعِ

قالَ: فأَتَمَّ لهُ رسولُ اللّهِ ﷺ مائَةً.

513. Rafi' b. Hadidž, ﵁, rekao je: Allahov Poslanik, ﷺ, je dao Ebu Sufjanu b. Harbu, Safvanu b. Umejji, 'Ujejni b. Hisnu i El-Akre'u b. Habisu, svakom od njih, po sto deva. Abbas b. Merdasu je dao manje pa je Abbas b. Merdas rekao:

Zar ćeš moj plijen i plijen moga konja 'Ubejda dati 'Ujejnu i El-Akre'u?!

Niti Bedr[1] niti Habis nisu u imetku prestizali Mirdasa.

Niti sam ja bio lošiji čovjek od njih.

A ko se danas ponizi, ne može se više uzdići.

Allahov Poslanik, ﷺ, mu je nakon toga namirio na sto deva.

[1] Misli se na Ujejnu b. Hisna b. Huzejfu b. Bedra.

٥١٤ - عنْ أبي سَعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: بَعَثَ عليٌّ بنُ أَبي طالِبٍ رضيَ اللّهُ عنهُ إِلى رسولِ اللّهِ ﷺ مِن اليَمَنِ بِذَهَبَةٍ في أديمٍ مَقْروظٍ، لمْ تُحَصَّلْ مِن تُرابِها. قالَ: فَقَسَمَها بينَ أرْبَعةِ نَفَرٍ: بينَ عُيَيْنَةَ بنِ حِصْنٍ والأقْرَعِ بنِ حابسٍ وزَيْدِ الخَيْلِ، والرّابعُ: إمّا عَلْقَمَةُ بنُ عُلاثَةَ، وإمّا عامرُ بنُ الطُّفَيْلِ. فقالَ رَجُلٌ مِن أصْحابِهِ: كُنّا نحنُ أحَقَّ بهَذا مِن هٰؤلاءِ.

قالَ: فبَلَغَ ذٰلك النبيَّ ﷺ، فقالَ: **«ألا تَأْمَنوني وأنا أمينُ مَن في السَّماءِ، يَأْتِيني خَبَرُ السَّماءِ صَباحاً ومَساءً؟!»**.

قالَ: فقامَ رَجُلٌ غائِرُ العَيْنَيْنِ، مُشْرِفُ الوَجْنَتَيْنِ، ناشِزُ الجَبْهَةِ، كَثُّ اللِّحْيَةِ، مَحلوقُ الرَّأسِ، مُشَمَّرُ الإزارِ، فقالَ: يا رسولَ اللّه! اتَّقِ اللّهَ. فقالَ: **«وَيْلَكَ؛ أَوَلَسْتُ أحَقَّ أهْلِ الأرْضِ أنْ أتَّقِيَ اللّهَ؟!»**.

قالَ: ثمَّ وَلّى الرَّجُلُ، فقالَ خالدُ بنُ الوَليدِ: يا رسولَ اللّهِ! ألا أضْرِبُ عُنُقَهُ؟ فقالَ: **«لا؛ لَعَلَّهُ أنْ يَكونَ يُصَلّي»**. قالَ خالدٌ: وكَمْ مِن مُصَلٍّ يَقولُ بِلسانِهِ ما ليسَ في قَلْبِهِ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«إنّي لمْ أومَرْ أنْ أنْقُبَ عنْ قُلوبِ النّاسِ، ولا أشُقَّ بُطونَهُم»**.

قالَ: ثمَّ نَظَرَ إليهِ وهُو مُقَفٍّ، فقالَ: **«يَخْرُجُ مِن ضِئْضِيءِ هٰذا قَوْمٌ يَتْلونَ كِتابَ اللّهِ رَطْباً، لا يُجاوِزُ حَناجِرَهُم، يَمْرُقونَ مِن الدِّينِ كَما يَمْرُقُ السَّهْمُ مِن الرَّمِيَّةِ»**. قالَ: أظُنُّ قالَ: **«لَئِنْ أدْرَكْتُهُمْ لأقْتُلَنَّهُم قَتْلَ ثَمودَ»**.

514. Ebu Se'id el-Hudri, ﵁, rekao je: *Alija b. ebi Talib, ﵁, je iz Jemena Allahovom Poslaniku, ﷺ, poslao u koži uštavljenoj u mimozinom lišću zlato koje još nije bilo odvojeno od zemlje. Poslanik, ﷺ, ga je podijelio četverici ljudi: 'Ujejni b. Hisnu, El-Akre'u b. Habisu, Zejdu el-Hajlu i četvrti je bio 'Alkame b. 'Ulasete ili Amir b. Tufejl.*

Neki ashab rekao je: Mi smo bili preči tome od njih. Taj govor je dopro do Poslanika, ﷺ, pa je rekao: ***Zar mi ne vjerujete, a ja sam povjerenik na nebesima. Nebeska vijest mi dolazi danonoćno?!***

Tada usta neki čovjek upalih očiju, izraženih očnih jagodica, visokog čela, guste brade, obrijane glave, zavrnute odjeće i reče: *Allahov Poslaniče, boj se Allaha!*

Poslanik, ﷺ, reče: ***Teško tebi?! Zar ja nisam najpreči od svih ljudi da se bojim Allaha?!*** Nakon toga čovjek je otišao.

Halid b. Velid tada reče: *Allahov Poslaniče, zar mu neću odsjeći glavu?*

Rekao je: ***Ne, možda klanja.***

Halid b. Velid reče: *Koliko li klanjača izgovara svojim jezikom ono što nije u njegovu srcu?!*

Allahov Poslanik, ﷺ, reče: ***Meni nije naređeno da pretražujem šta je u srcima ljudi, niti mi je naređeno da otvaram njihovu unutrašnjost.***

Zatim je pogledao u njega, a već je bio otišao i rekao: ***Pojaviće se narod sličan njemu koji će puno učiti Kur'an, ali on neće prelaziti njihova grla. Izlaziće iz vjere kao što strijela prođe kroz lovinu.***

Rekao je: Mislim da je rekao: ***Ako ih doživim, pobiću ih smaknućem semudskim!***

بابٌ لا تَحِلُّ الصَّدَقَةُ لِرَسُولِ اللّهِ ﷺ وأَهْلِ بَيْتِهِ

٥١٥ ـ عَنْ أَبي هُرَيرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: أَخَذَ الحسنُ بنُ عليٍّ رضيَ اللّهُ عنهُما تَمْرَةً مِن تَمْرِ الصَّدَقَةِ، فجَعَلَها في فيهِ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «كِخٍ كِخٍ؛ ارْمِ بها! أَما عَلِمْتَ أَنَّا لا نأكُلُ الصَّدَقَةَ».

SADAKA NIJE DOZVOLJENA NI ALLAHOVOM POSLANIKU, ﷺ, NITI EHLU-L-BEJTU[1]

515. Ebu Hurejre, ؓ, rekao je: *Hasan b. Alijj je uzeo jednu od hurmi koje su namijenjene za sadaku i stavio je u usta.*

Allahov Poslanik, ﷺ, tada reče: ***Ne, ne, baci je! Zar ne znaš da mi ne jedemo sadaku?!***

---

1 Po ispravnom mišljenju ehlu-l-bejt su oni kojima je zabranjen zekjat i sadaka, a oni su: Poslanikove, ﷺ, supruge, porod, i svaki musliman i muslimanka iz loze Abdulmuttaliba, a oni su Benu Hašim b. Abdulmenaf (op. prev.).

بابُ كَراهِيَةِ اسْتِعْمالِ آلِ النبيِّ ﷺ على الصَّدَقَةِ

٥١٦ ـ عن عبدِالمطلبِ بنِ ربيعةَ بنِ الحارثِ؛ قالَ: اجْتَمَعَ ربيعةُ بنُ الحارثِ والعباسُ بن عبدِالمطلبِ، فقالا: واللّهِ! لَوْ بَعَثْنا هٰذَيْنِ الغُلامَيْنِ (قالَ: لي وللفَضْلِ بنِ عباسٍ) إلى رسولِ اللّهِ ﷺ، فَكَلَّماهُ، فأَمَّرَهُما على هٰذه الصَّدَقاتِ، فأَدَّيا ما يُؤَدِّي النّاسُ، وأَصابا مِمَّا يُصيبُ النّاسُ.

قالَ: فبَيْنَما هُما فى ذٰلكَ؛ جاءَ عليُّ بنُ أبي طالبٍ، فوَقَفَ عليهِما، فذَكَرا لهُ ذٰلك فقالَ عليٌّ: لا تَفْعَلا، فواللّهِ ما هُوَ بِفاعِلٍ.

فانْتَحاهُ ربيعةُ بنُ الحارثِ، فقالَ: واللّهِ ما تَصْنَعُ هٰذا إلاَّ نَفاسَةً منك عَلَيْنا، فواللّهِ لقدْ نِلْتَ صِهْرَ رسولِ اللّهِ، فما نَفِسْناهُ عليكَ. قالَ عليٌّ: أَرْسِلوهُما. فانْطَلَقا، واضْطَجَعَ عليٌّ رضيَ اللّهُ عنهُ.

قالَ: فلَمَّا صَلَّى رسولُ اللّهِ ﷺ الظُّهْرَ؛ سَبَقْناهُ إلى الحُجْرَةِ، فقُمْنا عِنْدَها حتَّى جاءَ، فأَخَذَ بِآذانِنا، ثُمَّ قالَ: «أَخْرِجا ما تُصَرِّرانِ». ثُمَّ دَخَلَ ودَخَلْنا عليهِ، وهُوَ يَوْمَئِذٍ عندَ زَيْنَبَ بنتِ جَحْشٍ.

قالَ: فتَواكَلْنا الكَلامَ، ثُمَّ تَكَلَّمَ أَحَدُنا، فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! أَنْتَ أَبَرُّ النّاسِ وأَوْصَلُ النّاسِ، وقدْ بَلَغْنا النِّكاحَ، فجِئْنا لِتُؤَمِّرَنا على بعضِ هٰذهِ الصَّدَقاتِ، فنُؤَدِّيَ إِلَيْكَ كَما يُؤَدِّي النّاسُ، ونُصيبَ كَما يُصيبونَ.

قالَ: فسَكَتَ طَويلاً حتَّى أَرَدْنا أَنْ نُكَلِّمَهُ. قالَ: وجَعَلَتْ زَيْنَبُ تُلْمِعُ إِلَيْنا مِن وَراءِ الحِجابِ؛ أَنْ لا تُكَلِّماهُ.

قالَ: ثُمَّ قالَ: «إِنَّ الصَّدَقَةَ لا تَنْبَغي لآلِ محمدٍ، إِنَّما هيَ أَوْساخُ النّاسِ، ادْعُوا لي مَحْمِيَةَ ـ وكانَ على الخُمُسِ ـ ونَوْفَلَ بنَ الحارثِ بنِ عبدِالمطلبِ». قالَ: فجاءاهُ، فقالَ لِمَحْمِيَةَ: «أَنْكِحْ هٰذا الغُلامَ ابْنَتَكَ»؛ للفضلِ بنِ عباسٍ، فأَنْكَحَهُ، وقالَ لنوفلِ بنِ الحارثِ: «أَنْكِحْ هٰذا الغُلامَ ابنتَكَ»؛ لي، فأَنْكَحَني، وقالَ لِمَحْمِيَةَ: «أَصْدِقْ عنهُما مِنَ الخُمُسِ كَذا وكَذا». قالَ الزُّهْرِيُّ: ولَمْ يُسَمِّهِ لي.

POKUĐENO JE DA EHLU-L-BEJT[1] UBIRE ZEKJAT

516. Abdu-l-Muttalib b. Rebi'a b. Haris je rekao: Sastali su se Rebi'ah b. Haris i Abbas b. Abdu-l-Muttalib i rekli: *Tako nam Allaha, da smo ova dva mladića (pokazao je na mene i na Fadl b. Abbasa) poslali do Allahova Poslanika, ﷺ, da mu se obrate da ih zaduži za sakupljanje zekjata, da rade ono što rade ostali i da zarade koliko zarađuju ostali.*

Dok su oni o tome razgovarali naišao je Alija b. ebi Talib i zastao kod njih. Spomenuli su mu svoj prijedlog.

On je rekao: *Nemojte to raditi. Tako mi Allaha, on to neće uvažiti.* Sa njim se nije složio Rebi'a b Haris pa je rekao: *Tako mi Allaha, ti to govoriš samo zbog toga što nam zavidiš. Ti si ujagmio tazbinstvo Allahovog Poslanika pa ti mi u tome nismo bili zavidni.*

Alija je rekao: *Pošaljite ih!*

Uputili smo se, a Alija je prilegao. Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao podne-namaz mi smo ga pretekli i došli pred njegovu sobu. Stali smo pred sobom i sačekali ga. Kada je došao, uzeo nas je za uši i rekao: ***Recite to što skrivate u vašim prsima!*** Zatim je ušao i mi smo ušli za njim.

Tog dana je bio kod Zejnebe, kćerke Džahšove. Ustručavali smo se da govorimo. Međutim, ipak je jedan od nas progovorio i rekao: *Allahov Poslaniče, ti si najdarežljiviji čovjek. Čovjek koji najviše pazi na rodbinske veze. Mi smo stasali za ženidbu. Zato smo došli da nas zadužiš za neki posao u vezi sa ubiranjem zekjata. Mi bismo radili kao što rade i ostali i zarađivali koliko zarađuju i ostali.*

Poslanik, ﷺ, je nakon toga dugo šutio, toliko da smo htjeli da ponovo govorimo s njim. Zejneba je iza zastora gestikulirajući objašnjavala da mu se ne obraćamo. Potom je rekao: ***Sadaka nije dozvoljena Muhammedovoj porodici. To je ljudska prljavština.***

---

[1] Pogledaj prethodni hadis i fusnotu.

Rekao je: ***Pozovite mi Mahmijjeta (koji je bio odgovoran za petinu[1]) i Nevfela b. Harisa b. Abdu-l-Muttaliba*** - pa su došli.

Poslanik, ﷺ, je rekao Mahmijjetu: ***Udaj svoju kćerku za ovog mladića,*** (pokazujući na Fadla b. Abbasa) - pa je to učinio. Nevfelu b. Harisu rekao je: ***Udaj svoju kćerku za ovog mladića***, (pokazujući na mene) - pa je i mene oženio.

Mahmijjetu je još rekao: ***Daj za njih iz petine toliki i toliki mehr!*** Zuhri je rekao: *Nije ga definisao.*

بابُ إباحةُ ما أُهْدِيَ مِن الصَّدَقةِ لآلِ النَّبيِّ ﷺ

٥١٧ ـ عنْ أَنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أَهْدَتْ بَرِيرَةُ إلى النبيِّ ﷺ لَحْماً تُصُدِّقَ بهِ عَلَيْها، فقالَ: «هُو لها صَدَقَةٌ ولَنا هَدِيَّةٌ».

DOZVOLJENA JE EHLU-L-BEJTU[2] HEDIJA OD SADAKE

517. Enes b. Malik, ﷺ, rekao je: *Berira je poklonila Poslaniku, ﷺ, neko meso koje joj je dato kao sadaka pa je rekao:* ***To je za nju sadaka a nama je hedija.***

٥١٨ ـ عنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: بَعَثَ إليَّ رسولُ اللّهِ ﷺ بِشاةٍ مِن الصَّدَقةِ، فَبَعَثْتُ إلى عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها مِنها بِشَيءٍ، فلمَّا جاءَ رسولُ اللّهِ ﷺ إلى عائشةَ؛ قالَ: «هَلْ عندَكُم شيءٌ؟». قالتْ: لا؛ إلاّ أنَّ نُسَيْبَةَ بَعَثَتْ إلَيْنا مِن الشَّاةِ التي بَعَثْتُم بِها إلَيْها. قالَ: «إنَّها قدْ بَلَغَتْ مَحِلَّها».

518. Ummu 'Atijje, ﷺ, je rekla: *Poslao mi je Allahov Poslanik, ﷺ, ovcu od sadake. Poslala sam Aiši, ﷺ, mesa od nje.*

[1] Moguće je da se ovdje misli na udio koji je namijenjen za ehlu-l-bejt od petine ratnog plijena ili na Poslanikov, ﷺ, udio od ratnog plijena (op. prev.).

[2] Pogledaj hadis pod brojem 515 i fusnotu.

Kada je kod Aiše došao Allahov Poslanik, ﷺ, upitao je: ***Ima li kod vas išta za jelo?***

Rekla je: *Ima samo ono što nam je poslala Nusejbe od ovce koju ste joj vi poslali.*

Rekao je: ***Uistinu je, onda, to dozvoljeno.***[1]

بابُ قَبولُ النبيِّ ﷺ الهَدِيَّةَ ورَدُّ الصَّدَقةِ

٥١٩ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ كانَ إذا أُتيَ بِطَعامٍ؛ سَأَلَ عنهُ، فإنْ قيلَ: هَدِيَّةٌ؛ أَكَلَ مِنها، وإنْ قيلَ: صَدَقَةٌ؛ لمْ يَأْكُلْ مِنها.

POSLANIK, ﷺ, JE PRIMAO HEDIJU A ODBIJAO SADAKU

519. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Kada bi Poslaniku, ﷺ, bila donesena neka hrana, pitao bi o njoj. Ako bi bilo rečeno da je hedija, jeo bi, a ako bi bilo rečeno da je sadaka, ne bi je jeo.*

بابٌ في زَكاةِ الفِطْرِ على المُسْلِمينَ مِن التَّمْرِ والشَّعيرِ

٥٢٠ ـ عنْ عَبْدِاللّهِ بن عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ فَرَضَ زكاةَ الفِطْرِ مِن رمضانَ على النّاسِ: صاعاً مِن تَمْرٍ، أَوْ صاعاً مِن شَعيرٍ؛ على كلِّ حُرٍّ أَوْ عبدٍ، ذَكَرٍ أَو أُنثى، مِن المُسْلِمينَ.

OBAVEZNOST SADAKATU-L-FITRA MUSLIMANIMA U HURMAMA I JEČMU

520. Prenosi se od Abdullaha b. Omera, ﷺ, da je Allahov Poslanik, ﷺ, ramazanom propisao ljudima sadaktu-l-fitr i to jedan sa' hurmi ili jedan sa' ječma[2] na svakog muslimana: slobodnog, roba, muškarca i ženu.

---

[1] Zbog toga što je prestala biti sadaka, a njima je hedija (op. prev.).

[2] Ibn Usejmin kaže da sa' iznosi oko dva kilograma i četrdeset grama (op. prev.).

باب زَكاةِ الفِطرِ مِنَ الطَّعامِ والأقِطِ والزَّبيب

٥٢١ - عَنْ أَبي سعيدٍ الخُدريِّ رضيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: كُنَّا نُخرِجُ إذْ كانَ فِينا رسولُ اللَّهِ ﷺ زكاةَ الفِطرِ عَنْ كُلِّ صَغيرٍ وكَبيرٍ، حُرٍّ أَوْ مَمْلوكٍ: صاعاً مِن طَعامٍ، أَوْ صاعاً مِن أَقِطٍ، أَوْ صاعاً مِن شعيرٍ، أَوْ صاعاً مِن تَمْرٍ، أَوْ صاعاً مِن زَبيبٍ. فلمْ نَزَلْ نُخرِجُهُ حتَّى قَدِمَ عَلَيْنا مُعاوِيَةُ بنُ أَبي سُفيانَ حاجّاً أَوْ مُعْتَمِراً، فكَلَّمَ النَّاسَ على المِنبَرِ، فكانَ فيما كَلَّمَ فيهِ النَّاسَ أَنْ قالَ: إنِّي أرى مُدَّيْنِ مِن سَمْراءِ الشَّامِ تَعْدِلُ صاعاً مِنْ تَمرٍ. فأَخَذَ النَّاسُ بذلكَ.

قالَ أَبو سعيدٍ: فأَمَّا أنا، فَلا أَزالُ أُخرِجُهُ كَما كُنْتُ أُخرِجُهُ أَبَداً ما عِشْتُ.

SADAKATU-L-FITR U HRANI, SUHOM SIRU I GROŽĐICAMA

521. Ebu Se'id el-Hudri, ﷺ, rekao je: Dok je Allahov Poslanik, ﷺ, bio među nama davali smo sadakatu-l-fitr za svakog malog i velikog, slobodnog ili roba po jedan sa' hrane. Sa' suhog sira, ili ječma, ili hurmi, ili grožđica. Tako smo postupali sve dok nije došao Muavija b. ebi Sufjan da obavi hadždž ili umru.

Obratio se ljudima sa minbera. Između ostalog, rekao je: *Ja smatram da dva šamska mudda iz Semraa odgovaraju jednom sa'u hurmi!* - pa su to ljudi i prihvatili.

Ebu Se'id je rekao: *Što se tiče mene, ja ću vitre davati sve dok sam živ kako sam ih i davao.*

بابُ الأمْرِ بإخراجِ زَكاةِ الفِطْرِ قَبْلَ الصَّلاةِ

٥٢٢ - عَنْ عَبْدِاللهِ بنِ عمرَ رضيَ اللهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ أَمَرَ بِإِخْراجِ زَكاةِ الفِطْرِ أَنْ تُؤَدَّى قَبْلَ خُروجِ النَّاسِ إلى الصَّلاةِ.

NAREĐENO JE DA SE SADAKATU-L-FITR DADNE PRIJE BAJRAM-NAMAZA

522. Abdullah b. Omer, رضي الله عنهما, rekao je da je Allahov Poslanik, ﷺ, naredio da se sadakatu-l-fitr dadne prije nego što ljudi krenu na bajram-namaz.

بابُ التَّرْغيبِ في الصَّدَقَةِ

٥٢٣ - عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رضيَ اللهُ عنهُ؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «ما يَسُرُّني أَنَّ لي أُحُداً ذَهَباً، تَأْتي عليَّ ثالِثَةٌ وعِنْدي منهُ دينارٌ؛ إلاَّ دينارٌ أَرْصُدُهُ لِدَيْنٍ عليَّ».

PODSTICANJE NA SADAKU

523. Ebu Hurejre, رضي الله عنه, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ne bi me radovalo da imam zlata koliko je brdo Uhud, a da ga cijelog ne podijelim za tri noći, ne ostavljajući ništa osim jednog dinara koji bih ostavio za svoj dug.***

٥٢٤ ـ عن عَبْدِاللّهِ بنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما، عن
رسولِ اللّهِ ﷺ؛ أنه قالَ: «يا مَعْشَرَ النِّساءِ! تَصَدَّقْنَ وأَكْثِرْنَ
الاسْتِغفارَ؛ فإنِّي رَأَيْتُكُنَّ أكثَرَ أهلِ النّارِ». فقالت امرَأةٌ منهُنَّ جَزْلَةٌ:
وما لَنا يا رسولَ اللهِ أكثَرَ أهلِ النّارِ؟ قالَ: «تُكْثِرْنَ اللَّعْنَ، وتَكْفُرْنَ
العَشيرَ، وما رَأَيْتُ مِن ناقِصاتِ عَقْلٍ ودِينٍ أغْلَبَ لِذي لُبٍّ مِنْكُنَّ».
قالتْ: يا رسولَ اللهِ! وما نُقْصانُ العَقْلِ والدِّينِ؟ قالَ: «أمّا نُقْصانُ
العَقْلِ؛ فشَهادَةُ امرَأتَيْنِ تَعْدِلُ شَهادَةَ رَجُلٍ؛ فهٰذا نُقْصانُ العَقْلِ.
وتَمْكُثُ اللَّيالِيَ لا تُصَلِّي، وتُفْطِرُ في رَمَضانَ، فهٰذا نُقْصانُ الدِّينِ».

524. Ibn Omer, ؓ, prenosi, da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: **O žene, dijelite sadaku i mnogo tražite oprost od Allaha. Ja sam, zaista, vidio da je vas najviše u Vatri.**

Najrazboritija od njih je upitala: *Zbog čega smo mi, Allahov Poslaniče, najbrojnije u Vatri?*

Rekao je: **Zbog čestog proklinjanja i nezahvalnosti muževima. Ja nisam vidio da neko ko nema potpun razum i vjeru toliko trijumfuje nad onim koji to imaju, od vas.**

Upitala je: *Allahov Poslaniče, šta znači nepotpunost razuma i vjere?*

Rekao je: **Nepotpunost razuma se ogleda u tome što svjedočenje dvije žene odgovara svjedočenju jednog muškarca. To je nepotpunost razuma. Žena noćima ne klanja i ne posti ramazan.**[1] **To je nepotpunost vjere.**

[1] Misli se kad ima menstruaciju (op.prev.).

بابٌ في الحثِّ على النَّفقةِ

٥٢٥ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ يَبْلُغُ بِهِ النبيَّ ﷺ؛ قالَ: «قالَ اللّهُ تَبارَكَ وتَعالى: يا ابنَ آدَمَ! أَنْفِقْ أُنْفِقْ عليكَ. وقالَ: يَمينُ اللهِ مَلأى (وقالَ ابنُ نُمَيرٍ: مَلآنُ) سَحّاءُ لا يَغيضُها شيْءٌ، اللَّيلَ والنَّهارَ».

O PODSTICANJU NA UDJELJIVANJE

525. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Uzvišeni Allah,* ﷻ, *rekao je:* ***O sine Ademov, udjeljuj i Ja ću tebi udijeliti.***

Rekao je: ***Allahova desnica je puna.*** *(Ibn Numejr je rekao:* ***Pune.****)* ***Udjeljuje danonoćno i ništa je ne može umanjiti.***

بابُ التَّرغيبِ في الصَّدَقَةِ قبلَ أَنْ لا يوجَدَ مَن يَقْبَلُها

٥٢٦ ـ عنْ حارثةَ بنِ وَهْبٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «تَصَدَّقوا؛ فيوشِكُ الرَّجُلُ يَمْشي بِصَدَقَتِهِ، فيَقولُ الذي أُعْطِيَها: لوْ جِئْتَنا بِها بِالأَمْسِ؛ قَبِلْتُها، فأَمَّا الآنَ؛ فَلا حاجَةَ لي بِها، فلا يَجِدُ مَن يَقْبَلُها».

PODSTICANJE NA DIJELJENJE SADAKE PRIJE NEGO ŠTO DOĐE VRIJEME KADA JE NEĆE IMATI KO PRIMITI

526. Harise b. Vehb, ﷺ, rekao je: *Čuo sam Allahovog Poslanika,* ﷺ, *da je rekao:* ***Dijelite sadaku! Uskoro će doći vrijeme kada će čovjek tražiti kome će dati sadaku. Tada će reći onaj kome je htjedne dati: Da si nam je donio jučer, primili bismo je. Sada mi ona nije potrebna.***

Tako neće moći naći kome će je udijeliti.

٥٢٧ ـ عن أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ:
«تَقِيءُ الأرْضُ أفْلاذَ كَبِدِها أمْثالَ الأُسْطُوانِ مِن الذَّهَبِ والفِضَّةِ،
فيَجيءُ القاتِلُ، فيقولُ في هٰذا قَتَلْتُ، ويَجيءُ القاطِعُ، فيَقولُ: في
هٰذا قَطَعْتُ رَحِمِي، ويَجيءُ السَّارِقُ، فيَقولُ: في هٰذا قُطِعَتْ يَدي،
ثُمَّ يَدَعونَهُ؛ فلا يَأْخُذونَ منهُ شَيْئاً».

527. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Zemlja će izbaciti riznice svoje kao ogromne stubove od zlata i srebra.***

Tada će ubica doći i reći: Zar sam zbog ovoga ubijao?! Doći će onaj koji je prekidao rodbinsku vezu i reći će: Zar sam zbog ovoga prekidao rodbinske veze?!

Doći će kradljivac i reći će: Zar mi je zbog ovoga odsječena ruka.

Na kraju, sve će zlato i srebro ostaviti i ništa od njega neće uzeti.

بابُ الصَّدقة على الزَّوج والوَلَد

٥٢٨ ـ عن زينبَ امْرأةِ عَبْدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالتْ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «تَصدَّقْنَ يا مَعْشَرَ النِّساءِ ولَوْ مِنْ حُلِيِّكُنَّ».

قالتْ: فَرَجَعْتُ إلى عبدِاللّهِ، فقلتُ: إنَّكَ رَجُلٌ خَفيفُ ذاتِ اليَدِ، وإنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قدْ أَمَرَنا بالصَّدَقةِ، فأْتِهِ فاسْأَلْهُ، فإنْ كانَ ذٰلِكَ يَجْزِي عنِّي، وإلاَّ صَرَفْتُها إلى غَيْرِكُم. قالتْ: فقالَ لي عبدُاللّهِ: بلِ ائْتِهِ أَنتِ.

قالتْ: فانْطَلَقْتُ، فإذا امْرأَةٌ مِن الأنْصارِ ببابِ رسولِ اللّهِ ﷺ حاجَتي حاجَتُها. قالتْ: وكانَ رسولُ اللّهِ ﷺ قدْ أُلْقِيَتْ عليهِ المَهابَةُ. قالتْ: فخَرَجَ عَلَيْنا بِلالٌ، فقُلْنا لهُ: ائتِ رسولَ اللّهِ ﷺ فأَخْبِرْهُ أنَّ امْرأَتَيْنِ بالبابِ تَسْأَلانِكَ: أتُجْزِئُ الصَّدَقَةُ عنهُما إلى أَزْواجِهِما وعلى أَيْتامٍ في حُجورِهِما؟ ولا تُخْبِرْهُ مَن نحنُ.

قالتْ: فدَخَلَ بِلالٌ على رسولِ اللّهِ ﷺ، فسأَلَهُ؟ فقالَ لهُ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ هُما؟». فقالَ: امْرأَةٌ مِن الأنْصارِ وزَيْنَبُ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أَيُّ الزَّيانِبِ؟». قالَ: امْرأَةُ عَبْدِاللّهِ بنِ مسعودٍ، فقالَ لهُ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لَهُما أَجْرانِ: أَجْرُ القَرابَةِ، وأَجْرُ الصَّدَقَةِ».

DAVANJE ZEKJATA MUŽU I DJETETU

528. Zejneb, supruga Abdullah b. Mes'uda, ﵂, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***O žene, dijelite sadaku pa čak ako bi to bilo od vašeg nakita.***

Vratila sam se Abdullahu i rekla: *Ti si siromašan čovjek, a Allahov Poslanik, ﷺ, nam je naredio da dijelimo sadaku. Zato, otiđi i upitaj ga da li se sadakom smatra ono što ja dajem tebi, pa ako se ne ubraja da je dadnem nekom drugom.*

Abdullah mi je rekao: *Otiđi mu ti.*

Uputila sam se Allahovom Poslaniku, ﷺ. Na njegovim vratima zatekla sam ženu koja je došla zbog čega sam i ja. Poslanik, ﷺ, je ulijevao strahopoštovanje.

Pred nas je izišao Bilal, pa smo mu rekle: *Otiđi kod Allahova Poslanika, ﷺ, i reci mu da ga dvije žene koje su pred vratima pitaju da li im je dozvoljeno dati sadaku svojim muževima i siročadima koja žive sa njima? Ali mu nemoj govoriti ko smo mi.*

Bilal je ušao kod Allahovog Poslanika, ﷺ, i upitao ga.

Allahov Poslanik, ﷺ, ga je upitao: **Ko su one?**

Rekao je: *Jedna ensarijka i Zejneb.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je upitao: **Koja Zejneb?**

Rekao je: *Žena Abdullaha b. Mesuda.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je tada rekao: **Njima zato pripadaju dvije nagrade: nagrada za rodbinsku vezu i nagrada za sadaku.**

بابُ الصَّدَقَةِ في الأَقْرَبِينَ

٥٢٩ ـ عنْ أنس بنِ مالكٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: كانَ أَبو طَلحةَ أَكْثَرَ أَنصاريٍّ بِالمَدينَةِ مالاً، وكان أَحبَّ أَموالِهِ إِليهِ بَيْرحى، وكانَتْ مُسْتَقْبِلَةَ المَسْجِدِ، وكانَ رسولُ اللَّهِ ﷺ يَدْخُلُها ويَشْرَبُ مِن ماءٍ فيها طَيِّبٍ.

قالَ أَنسٌ: فلَمَّا نزَلَتْ هٰذِهِ الآيةُ: ﴿لَن تَنَالُوا ٱلْبِرَّ حَتَّىٰ تُنفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ [آل عمران: ٩٢]؛ قامَ أَبو طَلْحَةَ إِلى رسولِ اللَّهِ ﷺ، فقالَ: إِنَّ اللَّهَ عزَّ وجلَّ يقولُ في كِتابِهِ: ﴿لَن تَنَالُوا ٱلْبِرَّ حَتَّىٰ تُنفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾، وإِنَّ أَحبَّ أَموالي إِليَّ بَيْرحى، وإِنَّها صَدَقَةٌ للَّهِ عزَّ وجلَّ، أَرْجو بِرَّها وذُخْرَها عندَ اللَّهِ عزَّ وجلَّ؛ فضَعْها يا رسولَ اللَّهِ حيثُ شِئْتَ.

قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: **«بَخٍ، ذٰلِكَ مالٌ رابحٌ، ذٰلِكَ مالٌ رابحٌ، قدْ سَمِعْتُ ما قُلْتَ فيها، وإِنِّي أَرى أَنْ تَجْعَلَها في الأَقْرَبِينَ»**. فقَسَمَها أَبو طَلْحَةَ في أَقارِبِهِ وبَني عَمِّهِ.

DAVANJE SADAKE RODBINI

529. Enes b. Malik, رضي الله عنه, rekao je: *Ebu Talha je bio najbogatiji ensarija. Od njegovog imetka najdraži mu je bio voćnjak po imenu Bejreha. Nalazio se ispred džamije. Allahov Poslanik, ﷺ, bi ulazio u njega i pio njegovu ukusnu i pitku vodu.*

Enes je rekao: *Nakon što je objavljen ovaj ajet:*

لَن تَنَالُوا۟ ٱلْبِرَّ حَتَّىٰ تُنفِقُوا۟ مِمَّا تُحِبُّونَ

Nećete postići dobročinstvo dok ne podijelite od onoga što volite,

Ebu Talha je otišao kod Allahova Poslanika, ﷺ, *i rekao: Uzvišeni Allah je u Svojoj Knjizi rekao:*

لَن تَنَالُوا۟ ٱلْبِرَّ حَتَّىٰ تُنفِقُوا۟ مِمَّا تُحِبُّونَ

Nećete postići dobročinstvo dok ne podijelite od onoga što volite. [1]

Najdraži moj imetak je Bejreha. Ja je dajem kao sadaku u ime Allaha, nadajući se za nju dobročinstvu i Allahovoj nagradi. Zato je, Allahov Poslaniče, odredi za šta hoćeš.

Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Aferim, to je unosan imetak, to je unosan imetak. Čuo sam šta si rekao za njega. Međutim, ja smatram da bi ga trebao podijeliti rodbini.***

Ebu Talha ga je, nakon toga, podijelio svojoj rodbini i amidžićima.

بابُ الصَّدَقةُ على الأخوالِ

٥٣٠ - عنْ ميمونةَ بنتِ الحارثِ رضيَ اللّهُ عنها؛ أنَّها أعتقَتْ وَليدَةً في زَمانِ رسولِ اللّهِ ﷺ، فذَكَرَتْ ذلكَ لرسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَ: «لو أعطَيتِها أخوالَكِ؛ كانَ أعظَمَ لأجرِكِ».

DAVANJE SADAKE DAJDŽAMA

530. Prenosi se od Mejmune kćerke Harisove, ؓ, da je u vrijeme Allahova Poslanika, ﷺ, oslobodila robinju pa je to spomenula

[1] *Ali-Imran, 92.*

Allahovom Poslaniku, ﷺ, na što je on rekao: ***Da si je dala svojim dajdžama, imala bi veću nagradu.***

بابُ صِلَة الأمِّ المُشْرِكَةِ

٥٣١ ـ عَنْ أسماءَ بنتِ أبي بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالتْ: قلتُ: يا رسولَ اللّهِ! إنَّ أُمِّي قَدِمَتْ عليَّ، وهِيَ راغِبَةٌ (أَوْ: راهِبَةٌ)؛ أَفَأَصِلُها؟ قالَ: «نعم».

ODRŽAVANJE RODBINSKIH VEZA SA MAJKOM KOJA JE IDOLOPOKLONIK

531. Esma, kćerka Ebu Bekrova, ﷺ, je rekla: *Upitala sam Allahovog Poslanika, ﷺ: Došla mi je majka koja želi vezu sa mnom, ali ne želi islam, pa da li mi je dozvoljeno da je primim i ugostim?*

Rekao je: ***Da.***

بابُ الصَّدَقَةِ عنِ الأمِّ المَيِّتَةِ

٥٣٢ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أنَّ رَجُلاً أتى النبيَّ ﷺ، فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! إنَّ أُمِّي افتُلِتَتْ نَفْسُها ولَمْ توصِ، وأَظُنُّها لو تَكَلَّمَتْ؛ تَصَدَّقَتْ، أفَلَها أجرٌ إنْ تَصَدَّقْتُ عنها؟ قالَ: «نعمْ».

DAVANJE SADAKE ZA UMRLU MAJKU

532. Prenosi Aiša, ﷺ, da je neki čovjek došao Poslaniku, ﷺ, i rekao: *Allahov Poslaniče, moja majka je iznenada umrla a da nije ništa rekla niti ostavila oporuku. Mislim da je šta rekla da bi oporučila sadaku. Da li će ona imati nagradu ako ja dadnem sadaku za nju?*

Rekao je: ***Hoće.***

باب الحث على الصَّدَقةِ على ذوي الحاجَةِ
وأجْرُ من سَنَّ فيها سُنَّةً حَسَنةً

٥٣٣ - عنْ جَريرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كُنَّا عندَ رسولِ اللّهِ ﷺ في صَدْرِ النَّهارِ. قالَ: فجاءَ قَوْمٌ حُفاةٌ عُراةٌ مُجْتابِي النِّمارِ (أوِ: العَباءِ) مُتَقلِّدي السُّيوفِ، عامَّتُهم مِن مُضَر، بلْ كلُّهم مِن مُضَر، فتَمَعَّرَ وَجْهُ رسولِ اللّهِ ﷺ لِما رَأى بِهِم مِن الفاقَةِ، فدَخَلَ ثمَّ خَرَجَ، فأَمَرَ بِلالاً، فأَذَّنَ وأقامَ، فصَلَّى، ثمَّ خَطَبَ فقالَ: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَٰحِدَةٍ...﴾ إلى آخِرِ الآيَةِ: ﴿إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾، والآيةَ التي في الحَشْرِ: [١٨]: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَلْتَنظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ﴾، «تصَدَّقَ رَجُلٌ مِن دينارِهِ، مِن دِرْهَمِهِ، مِن ثَوْبِهِ، مِن صاعِ بُرِّهِ، مِن صاعِ تَمْرِهِ»، حتَّى قالَ: «ولَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ».

قالَ: فجاءَ رَجُلٌ مِن الأنْصارِ بِصُرَّةٍ كادَتْ كَفُّهُ تَعْجَزُ عَنْها، بلْ قدْ عَجَزَتْ. قالَ: ثمَّ تَتابَعَ النَّاسُ، حتَّى رَأَيْتُ كَوْمَيْنِ مِن طَعامٍ وثِيابٍ، حتَّى رَأَيْتُ وَجْهَ رسولِ اللّهِ ﷺ يَتَهَلَّلُ كأنَّهُ مُذْهَبَةٌ.

فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ سَنَّ في الإِسْلامِ سُنَّةً حَسَنَةً؛ فلهُ أَجْرُها وأَجْرُ مَن عَمِلَ بها بَعْدَهُ، مِن غيرِ أنْ يَنْقُصَ مِن أُجورِهِم شَيْءٌ ومَن سَنَّ في الإِسْلامِ سُنَّةً سَيِّئَةً؛ كانَ عليهِ وِزْرُها ووِزْرُ مَن عَمِلَ بِها مِن بَعْدِهِ، غيرِ أنْ يَنْقُصَ مِن أَوْزارِهِم شيءٌ».

PODSTICANJE NA DAVANJE SADAKE ONIMA KOJIMA JE POTREBNA I NAGRADA ONOME KO U NJOJ UVEDE LIJEP OBIČAJ

533. Džerir b. Abdullah, ﵁, rekao je: *Bili smo jednog jutra kod Allahovog Poslanika,* ﷺ, *kada su došli neki ljudi bosi, goli, koji su na sebi imali poderanu vunenu odjeću ili ogratače koje su na pasu stegli. Bili su opasani sabljama. Većina ih je bila iz plemena Mudar. Naime, svi su bili iz plemena Mudar.*

Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, vidio njihovo stanje, lice mu se promijenilo. Ušao je a zatim izišao. Pozvao je Bilala. Kada je došao, proučio je ezan a potom ikamet. Poslanik, ﷺ, je potom klanjao i obratio se ljudima. Između ostalog, rekao je:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ

O ljudi, bojte se vašeg Gospodara koji vas je stvorio od jednog čovjeka - *proučio je ajet do kraja*[1]

إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَيۡكُمۡ رَقِيبٗا ١

Zaista vas Allah motri.
Proučio je još ajet koji je u suri El-Hašr:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَلۡتَنظُرۡ نَفۡسٞ مَّا قَدَّمَتۡ لِغَدٖ

O ljudi, bojte se Allaha, neka svako pogleda šta je pripremio za sutra.[2]

Ljudi su počeli davati sadaku od svog posljednjeg dinara, dirhema, odjeće, sa'a pšenice i hurmi, pa čak su donosili i po pola hurme.

---

[1] Ajet u potpunosti glasi:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ وَخَلَقَ
مِنۡهَا زَوۡجَهَا وَبَثَّ مِنۡهُمَا رِجَالٗا كَثِيرٗا وَنِسَآءٗۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ ٱلَّذِي
تَسَآءَلُونَ بِهِۦ وَٱلۡأَرۡحَامَۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَيۡكُمۡ رَقِيبٗا ١

"O ljudi, bojte se Gospodara svoga, Koji vas je stvorio od jedne osobe, od koje je njen par stvorio, a od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao! Bojte se Allaha, Čijim imenom jedni druge molite, i čuvajte rodbinske veze! Allah doista nad vama bdije!" En-Nisa, 1.

[2] *El-Hašr, 18.*

Reče: Jedan ensarija je došao sa punim zavežljajem koji nije mogao nositi u rukama, a zatim su ljudi donosili sadaku. Vidio sam dvije gomile hrane i odjeće, nakon čega sam ugledao da se lice Allahovog Poslanika, ﷺ, sjaji kao da je pozlaćeno.

Allahov Poslanik, ﷺ, je tada rekao: ***Ko u islamu uvede lijep običaj, imaće za njega nagradu i nagradu onih koji po tome poslije njega budu radili, a da se njihova nagrada nimalo neće umanjiti.***

A ko u islamu uvede loš običaj, imaće za to grijeh te grijeh onih koji taj običaj budu slijedili poslije njega, a da se njihovi grijesi za to neće nimalo umanjiti.[1]

---

[1] Tj. otvori put muslimanima da uvedu lijep običaj koji ima potporu u vjeri. To je ispravno značenje koje podrazumijeva jezik i kontekst hadisa. Što se tiče tumačenja da se misli na uvođenje lijepe novotarije u islamu, kao što je raširено među posljednjim generacijama, i na osnovu toga opće značenje riječi Poslanikovih, ﷺ, u hadisu koji je naveden pod brojem 410: *I svaka zabluda je u Vatri* – suzili su njegovo značenje, to je jedno od najgorih tumačenja koja su pripisana Poslaniku, ﷺ. Jer, sve što je uradio ensarija (u ovom hadisu) je da je otpočeo sa sadakom, što je propisano i prije toga... Pa gdje je ta ensarijina novotarija za koju bi se moglo reći da je lijepa, pa da se tako protumači hadis?!

باب الصَّدَقَة في المَساكينِ وابنِ السَّبيلِ

٥٣٤ ـ عنْ أبي هريرةَ رضيَ اللّٰهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ، قالَ: «بَيْنا رَجُلٌ بِفَلاةٍ مِنَ الأرْضِ، فَسَمِعَ صَوْتاً في سَحابَةٍ: اسْقِ حَديقَةَ فُلانٍ، فَتَنَحّى ذٰلِكَ السَّحابُ، فأفْرَغَ ماءَهُ في حَرَّةٍ، فإذا شَرْجَةٌ مِن تِلْكَ الشِّراجِ قَدِ اسْتَوْعَبَتْ ذٰلِكَ الماءَ كُلَّهُ، فَتَتَبَّعَ الماءَ؛ فإذا رَجُلٌ قائِمٌ في حَديقَتِهِ، يُحَوِّلُ الماءَ بِمِسْحاتِهِ، فقالَ لهُ: يا عبدَاللّٰهِ! ما اسْمُكَ؟ قالَ: فلانٌ؛ للاسمِ الذي سَمِعَ في السَّحابَةِ. فقالَ لهُ: يا عبدَاللّٰهِ! لِمَ تَسْألُني عنِ اسْمي؟ قالَ: إنّي سَمِعْتُ صَوْتاً في السَّحابِ الذي هٰذا ماؤهُ يقولُ: اسْقِ حَديقَةَ فُلانٍ؛ لاسْمِكَ؛ فما تَصْنَعُ فيها؟ قالَ: أمّا إذْ قُلْتَ هٰذا؛ فإنّي أنْظُرُ إلى ما يَخْرُجُ مِنْها، فأتَصَدَّقُ بِثُلُثِهِ، وآكُلُ أنا وعِيالي ثُلُثاً، وأرُدُّ فيها ثُلُثَهُ». وفي روايةٍ: «وأجْعَلُ ثُلُثَهُ في المَساكينِ والسّائِلينَ وابنِ السَّبيلِ».

DAVANJE SADAKE SIROMASIMA I PUTNICIMA

534. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Dok je neki čovjek bio u pustinji čuo je glas iz oblaka: Zali njivu toga i toga. Taj se oblak pomjerio i izlio vodu u neki kamenjar. Sva kišnica slila se u jednu jarugu. Čovjek je pratio kuda voda teče dok nije, prateći je, došao do jednog čovjeka koji je stajao pored svoje njive i motikom razgrtao vodu.***

Upitao ga je: Allahov robe, kako se zoveš?

Rekao je: Tako i tako, spominjući ime koje je on čuo iz oblaka.

Potom ga je taj čovjek upitao: Allahov robe, zašto me pitaš o mom imenu?

Rekao je: Čuo sam glas iz oblaka, iz kojeg je ova voda, kad kaže: Zali njivu toga i toga, tj. tvoju njivu, pa šta ti radiš od nje?

Rekao je: Pošto si to rekao, reći ću ti šta radim. Prihode koje dobijem iz nje izmjerim, pa trećinu podijelim kao sadaku, drugu trećinu pojedemo ja i moja porodica a treću trećinu utrošim na njivu.

U drugoj predaji stoji: ***Trećinu njenih prihoda podijelim siromasima, prosjacima i putnicima.***

باب اتَّقوا النَّارَ ولَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ

٥٣٥ - عنْ عديِّ بنِ حاتم رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: ذَكَرَ رسولُ اللهِ ﷺ النَّارَ، فأَعْرَضَ وأشاحَ، ثمَّ قالَ: «اتَّقوا النَّارَ». ثمَّ أَعْرَضَ وأَشاحَ، حتَّى ظَنَنَّا أنَّهُ كأنَّما يَنْظُرُ إليها، ثمَّ قالَ: «اتَّقوا النَّارَ ولَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، فمَنْ لم يَجِدْ؛ فبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ».

ZAŠTITITE SE OD VATRE, MAKAR SA POLA HURME

535. 'Adijj b. Hatim, ؓ, rekao je: *Allahov Poslanik*, ﷺ, *je spomenuo Vatru, pa kao da se okrenuo licem od nje, a zatim rekao:* ***Bojte se Vatre.***

Zatim se ponovo okrenuo tako da smo pomislili da gleda u nju a potom rekao: ***Zaštitite se od Vatre pa makar sa pola hurme, pa ko ni to ne nađe onda neka se zaštiti od nje lijepom riječju.***

بابُ التَّرْغيبِ في صَدَقَةِ المَنيحَةِ

٥٣٦ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللهُ عنهُ، يَبْلُغُ به إلى النبيِّ ﷺ: «ألا رَجُلٌ يَمْنَحُ أَهْلَ بَيْتٍ ناقةً؛ تَغْدو بعُسٍّ وتَروحُ بِعُسٍّ، إنَّ أَجْرَهَا لَعَظيمٌ».

PODSTICANJE NA DAVANJE SADAKE U VIDU DAVANJA ŽIVOTINJA NA KORIŠTENJE

536. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Zašto čovjek ne bi dao devu nekoj porodici, da je koristi, koja bi im davala ujutro i uveče po jednu posudu mlijeka?! U tome je, zaista, velika nagrada.***

بابُ فَضْلِ إخْفاءِ الصَّدَقةِ

٥٣٧ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللهُ في ظِلِّهِ يَوْمَ لا ظِلَّ إلاَّ ظِلُّهُ: الإمامُ العَدْلُ، وشابٌ نَشَأَ بِعِبادَةِ اللهِ، ورَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ في المَساجِدِ، ورَجُلانِ تَحابّا في اللهِ؛ اجْتَمَعا عَلَيهِ وتَفَرَّقا عليه، ورَجُلٌ دَعَتْهُ امْرأَةٌ ذاتُ مَنْصِبٍ وجَمالٍ، فقالَ: إنِّي أخافُ اللهَ، ورَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فأخفاها، حتّى لا تَعْلَمَ يَمينُهُ ما تُنْفِقُ شِمالُهُ، ورَجُلٌ ذَكَرَ اللهَ خالياً، ففاضَتْ عَيناه».

VRIJEDNOST TAJNE SADAKE

537. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Sedmericu će Allah uvesti u hlad Arša na dan kada neće biti drugog hlada osim tog. Tih sedam su: pravedan vladar, mladić koji je odrastao u pokornosti Allahu, ﷻ, čovjek čije je srce vezano za džamiju, dvojica koji se budu voljeli u ime Allaha, koji su se sastali i rastali radi te ljubavi, čovjek koga pozove ugledna i lijepa žena pa on kaže: Ja se bojim Allaha, čovjek koji tajno podijeli sadaku tako da njegova desnica ne zna šta je udijelila njegova ljevica[1] i čovjek koji se u samoći sjeti Allaha pa mu suze poteku.***

بابُ فَضْلِ صَدَقَةِ الصَّحيحِ الشَّحيحِ

٥٣٨ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أَتى رسولَ اللّهِ ﷺ رَجُلٌ، فقالَ: يا رسولَ اللهِ! أيُّ الصَّدَقةِ أعْظَمُ؟ فقالَ: «أنْ تَصَدَّقَ وأنتَ صَحيحٌ شَحيحٌ، تَخْشى الفَقْرَ وتأمَلُ الغِنى، ولا تُمْهِلْ حتّى إذا بَلَغَتِ الحُلقومَ؛ قُلْتَ: لِفُلانٍ كَذا، ولِفُلانٍ كَذا، ألا وقدْ كانَ لِفُلانٍ».

VRIJEDNOST SADAKE ONOGA KO JE ZDRAV I ŠKRT

538. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je: Allahovom Poslaniku, ﷺ, je došao neki čovjek i upitao ga: *Allahov Poslaniče, koja je najbolja sadaka?*

---

[1] Ovaj redoslijed su neki prenosioci izmijenili. Pravilno je, kako stoji u *Buhariji* i drugim hadiskim zbirkama: *Tako da ne zna njegova ljevica što je udijelila desnica*. Obrati se, ako hoćeš, na Nevevijev komentar *Muslima* i druge izvore.

Rekao je: ***Da dijeliš sadaku kada si zdrav i škrt. Kada se bojiš siromaštva a nadaš se bogatstvu. Nemoj odgađati dijeljenje sadake do vremena kada ti duša dođe do grla i kada ćeš reći: Tom i tom pripada toliko, tom i tom pripada toliko - a i tako i tako je to njegovo.***

بابٌ قبول الصَّدقةِ مِن الكَسْبِ الطيِّبِ وترْبيَتِها

٥٣٩ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: **«لا يَتَصَدَّقُ أحَدٌ بِتَمْرَةٍ مِن كَسْبٍ طَيِّبٍ؛ إلاّ أخَذَها اللّهُ بِيَمينِهِ، فيُرَبِّيها كَما يُرَبّي أحَدُكُم فَلُوَّهُ أوْ قَلُوصَهُ، حتّى تَكونَ مِثْلَ الجَبَلِ أوْ أعْظَمَ».**

UKABULJENJE SADAKE OD HALAL ZARADE I NJENO UVEĆANJE

539. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Svako od vas ko dadne sadaku od halal zarade koliko jednu hurmu, Allah je uzima Svojom desnicom i uvećava je, kao što neko od vas tovi ždrijebe ili devče, sve dok ne postane koliko brdo ili još veće.***

٥٤٠ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«أيُّها النّاسُ! إنَّ اللّهَ عزَّ وجلَّ طيِّبٌ؛ لا يَقبَلُ إلاّ طيِّباً، وإنَّ اللّهَ أمَرَ المُؤمِنينَ بِما أمَرَ بِهِ المُرسَلينَ، فقالَ:** ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلرُّسُلُ كُلُوا۟ مِنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَٱعْمَلُوا۟ صَٰلِحًا ۖ إِنِّى بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾﴾ [المؤمنون: ٥١]، وقالَ: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُلُوا۟ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقْنَٰكُمْ﴾ [البقرة: ١٧٢]»، ثمَّ ذكَرَ الرَّجُلَ يُطيلُ السَّفَرَ، أشْعَثَ، أغْبَرَ، يَمُدُّ يَدَيْهِ إلى السَّماءِ: يا ربِّ! يا ربِّ! ومَطْعَمُهُ حَرامٌ، ومَشرَبُهُ حَرامٌ، ومَلْبَسُهُ حَرامٌ، وغُذِيَ بِالحَرامِ، فأنّى يُسْتَجابُ لِذلِكَ؟!

540. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ljudi, zaista je Allah savršen i prima samo ono što je halal. Allah je, uistinu, naredio vjernicima ono što je naredio poslanicima i rekao:***

يَٰٓأَيُّهَا ٱلرُّسُلُ كُلُواْ مِنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَٱعۡمَلُواْ صَٰلِحًاۖ إِنِّي بِمَا تَعۡمَلُونَ عَلِيمٞ ٥١

O ljudi, jedite lijepe stvari i radite dobra djela, a Ja zaista znam ono što vi radite. [1]

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقۡنَٰكُمۡ

O vjernici, jedite od lijepih stvari od onog čime vas opskrbljujemo. [2]

Potom je spomenuo nekog čovjeka koji je dugo na putovanju, raščupanog i prašnjavog, koji je ispružio svoje ruke prema nebesima učeći dovu: **Gospodaru moj, Gospodaru moj** - ***a njegova hrana, piće i odjeća su od harama. Othranjen je haramom, pa kako da mu zbog toga dova bude uslišana?!***

بابُ تَرْكِ احْتِقارِ قَليلِ الصَّدَقَةِ

٥٤١ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ كان يقولُ: «يا نِساءَ المُسْلِماتِ! لا تَحْقِرَنَّ جارةٌ لِجارَتِها، ولو فِرْسِنَ شاةٍ».

ZABRANJENO JE POTCJENJIVATI I NAJMANJU SADAKU

541. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***O muslimanke, neka komšinica ne potcjenjuje komšinicu, pa makar udijelila i papak od ovce.***

---

[1] *El-Muminun, 51.*

[2] *El-Bekara, 172.*

باب في قوله تعالى: ﴿ٱلَّذِينَ يَلۡمِزُونَ ٱلۡمُطَّوِّعِينَ﴾

٥٤٢ - عن أبي مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أُمِرْنا بالصَّدَقةِ. قالَ: كُنّا نُحامِلُ. قالَ: فتصَدَّقَ أبو عَقِيلٍ بنِصْفِ صاعٍ. قالَ: وَجاءَ إنسانٌ بشيءٍ أكثَرَ منهُ، فقالَ المُنافِقونَ: إنَّ اللّهَ لغَنيٌّ عنْ صَدَقةِ هٰذا، وما فعَلَ هٰذا الآخَرُ إلاّ رِياءً. فنزَلَتْ: ﴿ٱلَّذِينَ يَلۡمِزُونَ ٱلۡمُطَّوِّعِينَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ فِى ٱلصَّدَقَٰتِ وَٱلَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهۡدَهُمۡ﴾ [التوبة: ٧٩].

O GOVORU UZVIŠENOG:

ٱلَّذِينَ يَلۡمِزُونَ ٱلۡمُطَّوِّعِينَ

ONE KOJI VJERNIKE UZNEMIRAVAJU ZATO ŠTO SADAKU DAJU

542. Ebu Mesud, ﷺ, rekao je: Naređena nam je sadaka. Radili bismo kao nosači i od te zarade dijelili sadaku. Ebu 'Akil je dao sadaku u vrijednosti pola sa'a. Nakon toga je neki čovjek dao više od njega.

Potom su licemjeri rekli: *Allahu nije potrebna takva sadaka. Ovaj drugi je dao sadaku samo da ga ljudi vide* - pa je objavljen ajet:

ٱلَّذِينَ يَلۡمِزُونَ ٱلۡمُطَّوِّعِينَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ فِى ٱلصَّدَقَٰتِ وَٱلَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهۡدَهُمۡ

One koji vjernike uznemiravaju zato što sadaku daju, a rugaju se i onima koji ih s mukom daju.[1]

---

[1] Ajet u potpunosti glasi:

ٱلَّذِينَ يَلۡمِزُونَ ٱلۡمُطَّوِّعِينَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ فِى ٱلصَّدَقَٰتِ وَٱلَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهۡدَهُمۡ فَيَسۡخَرُونَ مِنۡهُمۡ سَخِرَ ٱللَّهُ مِنۡهُمۡ وَلَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

One koji vjernike ogovaraju što zekat daju, a rugaju se i onima koji ga s mukom daju - Allah će poruzi izvrgnuti, i njih čeka patnja nesnosna. Et-Tewba, 79.

بابٌ مَنْ جَمَعَ الصَّدَقَة وأَعْمالَ البِرّ

٥٤٣ ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ؛ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ أَصْبَحَ مِنكُمُ اليَوْمَ صائِماً؟». قالَ أبو بكرٍ رضيَ اللهُ عنهُ: أنا. قالَ: «فَمَنْ تَبِعَ منكُمُ اليَوْمَ جَنازَةً؟». قالَ أبو بكرٍ: أنا. قالَ: «فَمَنْ أَطْعَمَ مِنكُمُ اليَوْمَ مِسْكِيناً؟». قالَ أبو بكرٍ: أنا. قالَ: «فَمَنْ عادَ مِنكُمُ اليَوْمَ مَرِيضاً؟». قالَ أبو بكرٍ الصِّدِّيقُ: أنا. فقالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «ما اجْتَمَعْنَ في امْرِئٍ؛ إِلاَّ دَخَلَ الجَنَّةَ».

KO DADNE SADAKU I URADI JOŠ NEKO DOBRO DJELO

543. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko je od vas danas osvanuo kao postač?***

Ebu Bekr, ﷺ, rekao je: **Ja.**

Poslanik, ﷺ, upitao je: ***Ko je od vas danas klanjao dženazu?***

Ebu Bekr rekao je: **Ja.**

Poslanik, ﷺ, upitao je: ***Ko je od vas danas nahranio siromaha?***

Ebu Bekr je rekao: **Ja.**

Poslanik, ﷺ, ponovo je upitao: ***Ko je od vas danas obišao bolesnika?***

Ebu Bekr je rekao: **Ja.**

Potom je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nikad se ova dobra djela ne sastanu kod nekog čovjeka a da ga ne uvedu u Džennet.***

٥٤٣ب - عَنْ أَبِي هُرَيرَةَ رضيَ اللّٰهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللّٰهِ ﷺ قالَ: «مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ في سبيلِ اللّٰهِ؛ نُودِيَ في الجَنَّةِ: يا عبدَاللّٰهِ! هٰذا خَيْرٌ. فَمَنْ كانَ مِن أَهْلِ الصَّلاةِ؛ دُعِيَ مِن بابِ الصَّلاةِ، ومَن كانَ مِن أَهْلِ الجِهادِ؛ دُعِيَ مِن بابِ الجِهادِ، ومَنْ كانَ مِن أَهْلِ الصَّدَقَةِ؛ دُعِيَ مِن بابِ الصَّدَقَةِ، ومَن كانَ مِن أَهْلِ الصِّيامِ؛ دُعِيَ مِن بابِ الرَّيَّانِ». قالَ أبو بكرٍ الصِّدِّيقُ رضيَ اللّٰهُ عنهُ: ما على أَحَدٍ يُدْعى مِن تِلْكَ الأَبْوابِ مِن ضَرورَةٍ؛ فَهَلْ يُدْعى أَحَدٌ مِن تِلْكَ الأبوابِ كُلِّها؟ قالَ رسولُ اللّٰهِ ﷺ: «نعمْ؛ وأَرْجو أَنْ تكونَ مِنْهُم».

543 b. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko podijeli par*[1] *od svog imetka na Allahovom putu, u Džennetu će biti prozvan: Allahov robe, ovo je hajr. Ko bude od klanjača, biće pozvan sa Vrata namaza. Ko bude mudžahid, biće pozvan sa Vrata džihada. Ko bude od onih koji su dijelili sadaku, biće pozvan sa Vrata sadake. Ko bude postač, biće pozvan sa vrata Rejjan.***

Ebu Bekr, ؓ, rekao je: *Sa kojih god vrata neko bude pozvan neće mu biti loše, ali ima li iko da će biti pozvan sa svih vrata?*

Allahov Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Ima, i ja se nadam da ćeš ti biti od njih.***

بابٌ كُلُّ مَعْروفٍ صَدَقَةٌ

٥٤٤ - عَنْ حذيفةَ رضيَ اللّٰهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «كُلُّ مَعْروفٍ صَدَقَةٌ».

SVAKO DOBRO DJELO JE SADAKA

544. Prenosi Huzejfe, ؓ, da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Svako dobro djelo je sadaka.***

[1] Konj, deva, i sl. (op. prev.).

بابُ التَّسْبيحُ والتَّهْليلُ وأَعْمالُ البِرِّ صَدَقَةٌ

٥٤٥ - عَنْ أَبي ذَرٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ ناساً مِن أَصْحابِ النبيِّ ﷺ قالوا للنبيِّ ﷺ: يا رسولَ اللّهِ! ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثورِ بالأجورِ، يُصَلُّونَ كَما نُصَلِّي، ويَصومونَ كَما نَصومُ، ويَتَصَدَّقونَ بِفُضولِ أَمْوالِهِمْ. قالَ: **«أَوَ لَيْسَ قَدْ جَعَلَ اللّهُ لَكُمْ ما تَصَدَّقونَ؟ إِنَّ بِكُلِّ تَسْبيحَةٍ صَدَقَةً، وكُلِّ تَكْبيرَةٍ صَدَقَةً، وكُلِّ تَحْميدَةٍ صَدَقَةً، وكُلِّ تَهْليلَةٍ صَدَقَةً، وأَمْرٌ بالمَعْروفِ صَدَقَةٌ، ونَهْيٌ عَنْ مُنْكَرٍ صَدَقَةٌ، وفي بُضْعِ أَحَدِكُم صَدَقَةٌ»**. قالوا: يا رسولَ اللّهِ! أَيَأْتي أَحَدُنا شَهْوَتَهُ ويَكونُ لهُ فيها أَجْرٌ؟! قال: **«أَرَأَيْتُم لوْ وَضَعَها في حَرامٍ، أَكانَ عليهِ فيها وِزْرٌ؟ فَكَذٰلِكَ إِذا وَضَعَها في الحَلالِ؛ كانَ لهُ أَجْرٌ»**.

TESPIH[1], TEHLIL[2] I ČINJENJE DOBRIH DJELA JE SADAKA

545. Prenosi Ebu Zerr, ﷺ, da su neki Poslanikovi, ﷺ, ashabi rekli Poslaniku, ﷺ: *Allahov Poslaniče, bogataši su nas pretekli u sevapima. Oni klanjaju kao što i mi klanjamo, poste kao što i mi postimo i daju od viška svog imetka sadaku.*

Poslanik, ﷺ, *je upitao:* ***Zar vam Allah nije dao od čega ćete davati sadaku? Svaki tespih je sadaka. Svaki tekbir[3] je sadaka. Svaki tehmid[4] je sadaka. Svako donošenje tehlila je sadaka. Posticanje na dobro je sadaka. Odvraćanje od zla je sadaka. U spolnom odnosu za nekog od vas je sadaka.***

Upitali su: *Allahov Poslaniče, zar će neko od nas za upražnjavanje svojih strasti imati nagradu?!*

Rekao je: ***Šta mislite, kada bi ih upražnjavao u haramu, da li bi za to imao grijeh? Zato, ako ih bude upražnjavao u halalu, imaće nagradu.***

---

[1] Reći: *Subhanallah.*
[2] Reći: *La ilahe ilallah.*
[3] Reći: *Allahu-Ekber.*
[4] Reći: *Elhamdulillah.*

باب الصَّدَقَةِ ووُجُوبِها على السُّلامَى

٥٤٦ - عن عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنها؛ أَنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قال: «إِنَّهُ خُلِقَ كُلُّ إِنسانٍ مِن بَنِي آدَمَ على سِتينَ وثَلاثِ مِئَةِ مَفْصِلٍ، فَمَنْ كَبَّرَ اللَّهَ، وحَمِدَ اللَّهَ، وهَلَّلَ اللَّهَ، وسَبَّحَ اللَّهَ، واسْتَغْفَرَ اللَّهَ، وعَزَلَ حَجَراً عن طريقِ النَّاسِ، أَوْ شَوْكَةً أَوْ عَظْماً عن طَرِيقِ النَّاسِ، وأَمَرَ بِمَعْروفٍ، أَوْ نَهى عن مُنْكَرٍ؛ عَدَدَ تِلْكَ السِّتينَ والثَّلاثِ مِئَةِ السُّلامَى؛ فإِنَّهُ يَمْشي يَوْمَئِذٍ وقد زَحْزَحَ نَفْسَهُ عن النَّارِ». قالَ أَبو تَوْبَةَ: ورُبَّما قال: «يُمْسِي».

SADAKA I OBAVEZNOST NJENA DAVANJA NA ZGLOBOVE

546. Od Aiše, ﵂, se prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Svaki čovjek je stvoren sa tri stotine i šezdeset zglobova. Pa, ko donose tekbir, tehlil, tespih, istigfar[1]; ukloni kamen, trn ili kost sa puta kojim prolaze ljudi, naredi dobro, zabrani zlo do broja tih tri stotine i šezdeset zglobova, on će tada, hodati, a udaljio se od Vatre.***

Ebu Tevbe je rekao: A možda je rekao: ***On će tada omrknuti, a udaljio se od Vatre.***

[1] Reći: *Estagfirullah.* Pogledaj prethodni hadis i fusnotu.

باب في قبول الصدقة تقع في غير أهلها

٥٤٧ - عن أبي هريرة رضي الله عنه، عن النبي ﷺ، قال: «قال رجل: لأتصدقن الليلة بصدقة. فخرج بصدقته، فوضعها في يد زانية، فأصبحوا يتحدثون: تصدق الليلة على زانية. قال: اللهم لك الحمد؛ على زانية! لأتصدقن بصدقة. فخرج بصدقته، فوضعها في يد غني، فأصبحوا يتحدثون: تصدق على غني. قال: اللهم لك الحمد؛ على غني! لأتصدقن بصدقة. فخرج بصدقته، فوضعها في يد سارق، فأصبحوا يتحدثون: تصدق على سارق. فقال: اللهم لك الحمد؛ على زانية وعلى غني وعلى سارق! فأتي، فقيل له: أما صدقتك؛ فقد قبلت: أما الزانية؛ فلعلها تستعف بها عن زناها، ولعل الغني يعتبر فينفق مما أعطاه الله، ولعل السارق يستعف بها عن سرقته».

O PRIMANJU SADAKE KOJA SE UDIJELI ONOME KOME NE PRIPADA

547. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: *Neki čovjek je odlučio da dadne jedne noći sadaku. Uzeo je sadaku i stavio je u ruku neke bludnice. Kada je osvanulo ljudi su počeli govoriti da je data sadaka bludnici. Čovjek je rekao: Allahu moj, neka je Tebi hvala što sam dao sadaku bludnici. Ponovo ću dati sadaku.*

Ponio je svoju sadaku i stavio je u ruku nekom bogatašu. Kada je osvanulo ljudi su govorili: Data je sadaka bogatašu.

Čovjek je rekao: Allahu moj, neka je Tebi hvala što sam dao sadaku bogatašu. Ponovo ću dati sadaku.

Ponio je sadaku i stavio je u ruku kradljivcu. Kada je osvanulo ljudi su govorili: Data je sadaka kradljivcu.

Čovjek je rekao: Allahu moj, neka je Tebi hvala što sam dao sadaku bludnici, bogatašu i kradljivcu.

Nakon toga, rečeno mu je[1]*: Tvoja sadaka je primljena. Možda će bludnica tim biti zadovoljna i neće činiti blud. Možda će bogataš od*

[1] U snu (op. prev.).

njega uzeti pouku pa će početi dijeliti od onoga što mu je Allah dao. I možda će se kradljivac zadovoljiti njome i neće krasti.

بابٌ في المُتصدِّقِ والبَخيل

٥٤٨ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَثَلُ البَخيلِ والمُتَصدِّقِ مَثَلُ رَجُلَيْنِ عليهِما جُنَّتانِ مِن حَديدٍ: إذا هَمَّ المُتَصدِّقُ بِصَدَقةٍ؛ اتَّسَعَتْ عليهِ حتى تُعَفِّيَ أثَرَهُ وإذا هَمَّ البَخيلُ بِصَدَقةٍ؛ تَقَلَّصَتْ عليهِ وانْضَمَّتْ يَداهُ إلى تَراقِيهِ، وانْقَبَضَتْ كُلُّ حَلْقةٍ إلى صاحِبَتِها». قالَ: فَسَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «فَيَجْهَدُ أنْ يُوَسِّعَها؛ فلا يَسْتَطيعُ».

O ONOME KOJI DAJE SADAKU I ŠKRTICI

548. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Primjer škrtice i onog koji udjeljuje sadaku je kao primjer dva čovjeka na kojima su oklopi od željeza. Kada onaj koji udjeljuje sadaku odluči da udijeli sadaku, oklop se proširi toliko da nestanu svi tragovi koje on ostavlja*[1]*. Međutim, kada škrtica htjedne dati sadaku, oklop se pokupi toliko da mu ruke sakupi do pod vrat i čvrsto se stegne.***

Rekao je: *Čuo sam Allahova Poslanika,* ﷺ, *kad kaže:* ***Pa će on nastojati da ga proširi, ali neće moći.***

[1] *Tj. briše tragove njegova hoda zbog komocije i veličine oklopa.* Kaže hafiz hadisa Ibn Hadžer u djelu *Fethu-l-Bari,* III tom, 306 str.: *To znači da sadaka prekriva njegove grijehe, kao što odjeća koja se vuče po zemlji prekriva ljudske tragove prelazeći preko njih* (op. prev.).

بابٌ في المُنفِقِ والمُمْسِكِ

٥٤٩ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّه عنهُ؛ قال: قال رسولُ اللّهِ ﷺ:
«ما مِن يَومٍ يُصْبِحُ العِبادُ فيهِ؛ إلاَّ مَلَكانِ يَنزِلانِ، فيَقولُ أَحَدُهُما:
اللهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقاً خَلَفاً، ويَقولُ الآخَرُ: اللهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكاً تَلَفاً».

O DAREŽLJIVCU I ŠKRTICI

549. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***U svakom danu u kome ljudi osvanu dva meleka siđu s neba, pa jedan od njih kaže: Allahu, nadoknadi onome koji dijeli, a drugi kaže: Allahu, uništi imetak škrtici.***

بابُ الخازِنُ الأمينُ أَحَدُ المُتَصَدِّقينَ

٥٥٠ - عن أبي موسى الأشعريِّ رضيَ اللّه عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛
قال: «إِنَّ الخازِنَ، المُسْلِمَ، الأمينَ، الذي يُنْفِذُ (وربَّما قال: يُعطي)
ما أُمِرَ بِهِ، فيُعطيهِ كامِلاً مُوَفَّراً، طَيِّبَةً بِهِ نَفْسُهُ، فيَدفَعُهُ إلى الذي أُمِرَ
لَهُ بِهِ: أَحَدُ المُتَصَدِّقينَ».

POVJERLJIV RIZNIČAR JE KAO JEDAN OD ONIH KOJI DAJU SADAKU

550. Ebu Musa el-Eš'ari, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Zaista je povjerljivi rizničar, musliman koji izvršava*** (a možda je rekao: ***daje***) ***ono što mu je naređeno, pa ga u cijelosti dadne i sprovede draga srca, udjeljujući onome kome mu je naređeno da udijeli, on je jedan od onih koji udjeljuju sadaku.***

بابٌ أَنْفِقي ولا تُحصي ولا تُوعي

٥٥١ ـ عنْ أَسماءَ بنْتِ أَبي بكرٍ الصِّدِّيقِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّها جاءَتِ النبيَّ ﷺ، فقالَتْ: يا نبيَّ اللّهِ! ليسَ لي مِن شيءٍ إلاَّ ما أَدْخَلَ عليَّ الزُّبَيْرُ؛ فهلْ عليَّ جُناحٌ أَنْ أَرْضَخَ مِمَّا يُدْخِلُ عليَّ؟ فقالَ: «ارْضَخي ما استَطَعْتِ، ولا تُوعِي؛ فيُوعِيَ اللّهُ عليكِ».

UDJELJUJ I NEMOJ ŠKRTARITI I GOMILATI!

551. Od Esme, Ebu Bekrove kćerke, ﵂, se prenosi da je jedanput došla kod Poslanika, ﷺ, i rekla: *Allahov Poslaniče, ja ne posjedujem ništa osim onoga što mi donese Zubejr. Hoću li biti grešna ako nešto udijelim od onoga što mi donese?*

Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Uzmi i udijeli koliko možeš i nemoj škrtariti pa da Allah tebi uskrati.***

بابٌ إذا أَنفَقَتْ المَرْأَةُ مِن بيتِ زَوْجِها

٥٥٢ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنْها؛ قالتْ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إذا أَنْفَقَتِ المَرْأَةُ مِن طَعامِ بَيْتِها، غيرَ مُفْسِدَةٍ؛ كانَ لَها أَجْرُها بِما أَنْفَقَتْ، ولِزَوْجِها أَجْرُهُ بِما كَسَبَ، ولِلخازِنِ مِثْلُ ذٰلكَ، لا يَنْقُصُ بَعْضُهُم أَجْرَ بَعْضٍ شَيْئاً».

KADA ŽENA UDIJELI NEŠTO IZ KUĆE SVOGA MUŽA

552. Aiša, ﵂, rekla je: *Kada žena udijeli hranu iz svoje kuće, ne pretjerujući u tome, imaće nagradu za njenu podjelu, njen muž će imati nagradu za njenu zaradu, i rizničar će imati takvu nagradu, a da nijedna od njihovih nagrada neće umanjiti nagradu drugog.*

باب ما أنفقَ العَبْدُ مِن مالِ مَوْلاهُ

٥٥٣ - عن عُمَيرٍ مولى آبي اللَّحم رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: أَمَرَني مَوْلايَ أنْ أُقَدِّدَ لهُ لَحماً، فجاءَني مِسْكينٌ، فأَطْعَمْتُه منهُ، فَعَلِمَ بِذٰلكَ مَوْلايَ، فضَرَبَني، فأَتَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ، فذَكَرْتُ ذٰلكَ لهُ فدَعاهُ، فقالَ: «لِمَ ضَرَبْتَهُ؟». فقالَ: يُعْطي طَعامي بِغَيْرِ أنْ آمُرَهُ. فقالَ: «الأجْرُ بَيْنَكُما»

O ONOME ŠTO PODIJELI ROB OD IMETKA SVOG GOSPODARA

553. 'Umejr, oslobođeni rob Ebi el-Lahma, je rekao: *Poslao me moj gospodar da mu osušim meso. Došao je neki siromah pa sam ga nahranio od tog mesa. To je saznao moj gospodar pa me udario.*

Otišao sam kod Allahovog Poslanika, ﷺ, i obavijestio ga o tome. Poslanik, ﷺ, ga je pozvao i upitao: ***Zašto si ga udario?***

Odgovorio je: *Dijeli moju hranu bez moje dozvole*. Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Nagrada za to pripada objici.***

٥٥٤ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا تَصُمِ المَرْأَةُ وبَعْلُها شاهِدٌ إلاّ بإذْنِهِ، ولا تَأْذَنْ في بَيْتِهِ وهُوَ شاهِدٌ إلاّ بإذْنِهِ، وما أَنْفَقَتْ مِنْ كَسْبِهِ مِن غيرِ أمرِهِ؛ فإنَّ نِصْفَ أَجْرِهِ لهُ».

554. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ rekao: ***Žena neka ne posti[1] a muž joj je prisutan, kod kuće, osim sa njegovim odobrenjem, i neka ne dozvoljava ulazak u muževljevu kuću kada joj je muž prisutan[2], osim sa njegovim odobrenjem.***

Ono što podijeli od njegove zarade, bez njegove dozvole, pola nagrade za to pripada njemu.

[1] Dobrovoljni post (op. prev.).
[2] Tj. boravi u mjestu stalnog boravka (op. prev.).

بابُ التَّعَفُّفِ والصَّبْرْ

٥٥٥ - عنْ أبي سعيدٍ الخُدريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ ناساً مِن الأنْصارِ سَألوا رسولَ اللّهِ ﷺ فأعْطاهُم، ثُمَّ سَألوهُ فأعْطاهُمْ، حتَّى إذا نَفِدَ ما عندَهُ؛ قالَ: «ما يَكُنْ عِندي مِن خَيرٍ، فلنْ أدَّخِرَهُ عنكُم، مَنْ يَسْتَعْفِفْ؛ يُعِفَّهُ اللّهُ، ومَنْ يَسْتَغْنِ، يُغْنِهِ اللّهُ، ومَنْ يَصْبِرْ؛ يُصَبِّرْهُ اللّهُ، وما أُعْطِيَ أحَدٌ مِن عَطاءٍ خَيراً وأوْسَعَ مِن الصَّبْرِ».

SUZDRŽLJIVOST I STRPLJENJE

555. Ebu Se'id el-Hudri prenosi da su neke ensarije tražile od Allahovog Poslanika, ﷺ, da im dadne sadaku, pa im je dao. Zatim su ponovo tražili od njega da im dadne, pa im je opet dao, pa kada je nestalo kod njega imetka rekao je: ***Što bude kod mene dobra i vama će biti dostupno. Ko se suzdrži, Allah će ga učiniti suzdržljivim. Ko se mogne odreći toga, Allah će ga učiniti neovisnim. Ko se strpi, Allah će ga učiniti strpljivim.***

A najbolje i najvrednije što se može dati nekome je - strpljenje.

بابٌ في الكَفافِ والقَناعَةِ

٥٥٦ - عنْ عَبدِاللّهِ بنِ عمرو بنِ العاصِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «قدْ أفْلَحَ مَن أسْلَمَ، ورُزِقَ كَفافاً، وقَنَّعَهُ اللّهُ بِما آتاهُ».

O DOVOLJNOJ OPSKRBI I ZADOVOLJSTVU[1]

556. Abdullah b. 'Amr b. el-'As, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Spašen je onaj ko primi islam, bude mu dovoljna opskrba i kome je Allah dao da bude zadovoljan onim što mu je dato.***

[1] Tj. opskrba koja upotpunjava potrebe bez manjka ili viška (op. prev.).

باب التَّعَفُّفِ عن المَسْأَلَةِ

٥٥٧ - عن مُعاويةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: قال رسولُ اللّهِ ﷺ:
«لا تُلْحِفوا في المَسْأَلَةِ، فواللّهِ؛ لا يَسْأَلُني أَحَدٌ مِنكُم شيئاً، فَتُخرِجُ لهُ مَسْأَلَتُهُ مِنّي شيئاً وأنا لهُ كارِهٌ، فيُبارَكُ لهُ فيما أَعْطَيْتُهُ».

SUZDRŽAVANJE OD PROSJAČENJA

557. Muavija, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nemojte biti naporni u traženju. Tako mi Allaha, nikome od vas ko bude od mene nešto tražio, pa na osnovu tog traženja, bez mog zadovoljstva, izmami nešto, neće mu to biti berićetli.***

باب كَراهِيَةِ المَسْأَلَةِ للنّاسِ

٥٥٨ - عن عَبْدِاللّهِ بنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ النبيَّ ﷺ قال:
«لا تَزالُ المَسْأَلَةُ بِأَحَدِكُم حتّى يَلْقى اللّهَ عزَّ وجلَّ وليسَ في وَجْهِهِ مُزْعَةُ لَحْمٍ».

POKUĐENOST PROSJAČENJA

558. Abdullah b. Omer, ﵄, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Prosjačenje nekog od vas će dovesti do toga da na svom licu neće imati ni komadića mesa kada se sretne sa Allahom.***

٥٥٩ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «لأنْ يَغْدُوَ أَحَدُكُم، فيَحْطِبَ على ظَهْرِهِ، فيَتَصَدَّقَ بِهِ، ويَسْتَغْنِيَ بِهِ مِنَ الناسِ: خَيْرٌ لهُ مِن أنْ يَسْأَلَ رَجُلاً؛ أَعْطاهُ أو مَنَعَهُ ذلكَ؛ فإنَّ اليَدَ العُلْيا أَفْضَلُ مِنَ اليَدِ السُّفْلى، وابْدَأْ بِمَن تَعُولُ».

559. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je: *Čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao:* ***Da neko od vas porani i donese drva na svojim leđima, pa***

od tog novca podijeli sadaku i učini se neovisnim od ljudi, bolje mu je nego da traži od nekoga koji će mu, možda, dati ili ne dati.

Uistinu je gornja ruka bolja od donje. Počni sa onim koga uzdržavaš.

بابُ اليَدُ العُلْيا خَيْرٌ مِنَ اليَدِ السُّفْلى

٥٦٠ ـ عنْ عَبْدِاللّهِ بنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ وهُو على المِنْبَرِ، وهُو يَذْكُر الصَّدَقَةَ والتَّعَفُّفَ عنِ المَسْأَلَةِ: «اليَدُ العُلْيا خَيْرٌ مِنَ اليَدِ السُّفْلى، واليَدُ العُلْيا المُنفِقَةُ والسُّفْلى السّائِلَةُ».

GORNJA JE BOLJA OD DONJE RUKE

560. Od Abdullah b. Omera, ﵄, se prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao na minberi, kada je govorio o sadaki i suzdržavanju od prosjačenja: ***Gornja ruka je bolja od donje. Gornja ruka je ona koja dijeli, a donja je ona koja traži.***

٥٦١ ـ عنْ حكيمِ بنِ حِزامٍ رضيَ الله عنهُ؛ قالَ: سَأَلْتُ النبيَّ ﷺ فأَعْطاني، ثمَّ سَأَلْتُهُ فأَعْطاني، ثمَّ سَأَلْتُهُ فأَعْطاني، ثمَّ قالَ: «إنَّ هٰذا المالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ، فَمَنْ أَخَذَهُ بِطيبِ نَفْسٍ؛ بُورِكَ لهُ فيهِ، ومَن أَخَذَهُ بإِشرافِ نَفْسٍ؛ لمْ يُبارَكْ لهُ فيهِ؛ وكانَ كَالذي يَأْكُلُ ولا يَشْبَعُ، واليَدُ العُلْيا خَيْرٌ مِنَ اليَدِ السُّفْلى».

561. Hakim b. Hizam, ﵁, rekao je: *Tražio sam od Allahovog Poslanika, ﷺ, da mi dadne sadaku pa mi je dao. Zatim sam ponovo tražio pa mi je opet dao. Zatim sam je opet tražio pa mi je opet dao i rekao:*

Zaista je ovaj imetak privlačan i sladak, pa ko ga uzme bez traženja i pohlepe, daće mu se bereket u njemu, a ko ga uzme sa traženjem i pohlepom, neće mu se dati bereket u njemu. Takav će biti kao onaj koji jede, ali se ne može zasititi. Gornja ruka je bolja od donje ruke.

باب المِسْكينُ الذي لا يَجِدُ غِنًى ولا يَسْأَلُ النَّاسَ

٥٦٢ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «ليسَ المِسْكينُ بِهٰذا الطَّوَّافِ الذي يَطُوفُ على النَّاسِ، فَتَرُدُّهُ اللُّقْمَةُ واللُّقْمَتانِ، والتَّمْرَةُ والتَّمْرَتانِ». قالوا: فَما المِسْكينُ يا رسولَ اللّهِ؟ قالَ: «الذي لا يَجِدُ غِنًى يُغْنيهِ، ولا يُفْطَنُ لهُ فيُتَصَدَّقَ عليهِ، ولا يَسْأَلُ النَّاسَ شَيْئاً».

SIROMAH JE ONAJ KOJI NEMA DOVOLJNO NITI TRAŽI OD LJUDI

562. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nije siromah onaj koji obilazi ljude i koga zalogaj ili dva ili hurma ili dvije vrate.***

Upitali su: *Ko je onda siromah, Allahov Poslaniče?*

Odgovorio je: ***Onaj koji nema ničim da se opskrbi, niti to ičim pokazuje pa da mu se udijeli sadaka, niti od ljudi šta traži.***

باب لَيسَ الغِنى عَنْ كَثْرَةِ العَرَضِ

٥٦٣ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «ليسَ الغِنى عنْ كَثْرَةِ العَرَضِ، ولٰكنَّ الغِنى غِنى النَّفْسِ».

NIJE BOGATSTVO IMATI MNOŠTVO DUNJALUČKIH STVARI

563. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nije bogatstvo imati mnogo dunjalučkih stvari, nego je stvarno bogatstvo - bogatstvo duše.***

باب كَراهِيَةُ الحِرْصِ على الدُّنيا

٥٦٤ ـ عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «يَهْرَمُ ابنُ آدَمَ وتَشِبُّ منهُ اثْنَتانِ: الحِرْصُ على المالِ، والحِرْصُ على العُمُرِ».

POKUĐENO JE BITI POHLEPAN ZA DUNJALUKOM

564. Enes b. Malik, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Čovjek stari ali dvije stvari kod njega ne zastarjevaju: pohlepa za imetkom i životom.***

بابٌ لوْ كانَ لابنِ آدَمَ واديانِ مِن مالٍ لابْتَغى وادِياً ثالِثاً

٥٦٥ ـ عنْ أبي الأسْوَدِ؛ قالَ: بَعَثَ أبو موسى الأشعريُّ رضيَ اللهُ عنهُ إلى قُرّاءِ أهْلِ البَصْرَةِ، فدَخَلَ عليهِ ثلاثُ مِئَةِ رَجُلٍ قدْ قَرَؤوا القُرْآنَ. فقالَ: أنْتُم خِيارُ أهْلِ البَصْرَةِ وقُرّاؤُهُمْ؛ فاتْلوهُ، ولا يَطولَنَّ عليكُمُ الأمَدُ فتَقْسُوَ قُلوبُكُم كَما قَسَتْ قُلوبُ مَن كانَ قَبْلَكُم، وإنّا كُنّا نَقرَأُ سورةً كُنّا نُشَبِّهُهَا في الطُّولِ والشِّدَّةِ بـ ﴿بَرَاءَةٌ﴾، فأُنْسيتُها؛ غيرَ أنّي قدْ حَفِظْتُ منها: «لوْ كانَ لابْنِ آدَمَ وادِيانِ مِن مالٍ؛ لابْتَغى وادِياً ثالِثاً، ولا يَمْلأُ جَوْفَ ابنِ آدَمَ إلاّ التُّرابُ». وكُنّا نَقرَأُ سُورَةً كُنّا نُشَبِّهُها بإحْدى المُسَبِّحاتِ، فأُنْسيتُها؛ غيرَ أنّي قدْ حَفِظْتُ منها: «يا أيُّها الذينَ آمنوا لِمَ تَقولونَ ما لا تَفعَلونَ، فتُكْتَبُ شَهادَةً في أعْناقِكُم، فتُسْأَلونَ عَنها يَوْمَ القِيامَةِ».

KADA BI ČOVJEK IMAO DVIJE DOLINE IMETKA, POŽELIO BI DA IMA I TREĆU

565. Ebu-l-Esved je rekao: Ebu Musa el-Eš'ari, ﷺ, poslao je da mu pozovu hafize Basre, pa mu je došlo tri stotine hafiza. Rekao je: *Vi ste prvaci Basre i njeni hafizi. Učite Kur'an. Nemojte da vam se vrijeme učini predugo pa da vam srca postanu kruta kao u onih prije vas.*

Mi smo učili jednu suru, koju smo poredili po dužini i žestini sa surom **Beraetun**[1], pa je učinjeno da sam je zaboravio. Ipak sam od nje zapamtio ovo: **Kada bi čovjek imao dvije doline imetka, poželio bi da ima i treću. Čovjekovu utrobu može napuniti samo zemlja.**

Učili smo također suru koju smo poredili sa jednom od sura *Musebbehat*[2], pa sam je zaboravio. Ali sam od nje zapamtio ovo: **O vjernici, zašto govorite ono što ne radite. To će biti upisano kao svjedočenje o vašim vratovima, pa ćete o tome biti pitani na Sudnjem danu.**[3]

بابٌ ما يَخْرُجُ من زَهْرَةِ الدُّنيا

٥٦٦ - عنْ أبي سعيدٍ الخُدريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قامَ رسولُ اللهِ ﷺ، فخطَبَ النّاسَ، فقالَ: «لا واللهِ؛ ما أخشى عَلَيكم أيُّها النّاسُ إلاّ ما يُخرِجُ اللهُ لكُمْ مِن زَهرَةِ الدُّنيا». فقالَ رَجُلٌ: يا رسولَ اللّهِ! أيَأتي الخيْرُ بالشَّرِّ؟ فصَمَتَ رسولُ اللهِ ﷺ ساعةً، ثمّ قالَ: «كيفَ قُلتَ؟». قالَ: قلتُ: يا رسولَ اللهِ! أيَأتي الخَيْرُ بالشَّرِّ؟ فقالَ لهُ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إنَّ الخَيرَ لا يَأْتي إلاّ بِخَيرٍ». ثمَّ قالَ: «أَوَخيرٌ هُو؟ إنَّ كُلَّ ما يُنبِتُ الرَّبيعُ يَقتُلُ حَبطاً أوْ يُلِمُّ، إلاّ آكِلَةَ الخَضِرِ، أكلَتْ حتّى امتلأتْ خاصِرَتاها؛ استقبَلَتِ الشَّمسَ، فَثَلَطَتْ أوْ بالَتْ، ثمَّ اجتَرَّتْ، فعادَتْ فأكلَتْ، فمَنْ يَأْخذْ مالاً بحقِّهِ؛ يُبارَكْ لَهُ فيهِ، ومَنْ يَأْخذْ مالاً بغَيرِ حقِّهِ؛ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الذي يَأْكُلُ ولا يَشْبَعُ».

ŠTA ĆE SE POJAVITI OD DUNJALUČKIH UKRASA

566. Ebu Se'id el-Hudri, ﷺ, rekao je: Allahov Poslanik, ﷺ, jedanput je ustao i obratio se ljudima. Između ostalog je rekao: ***O ljudi, tako mi Allaha, ja se za vas bojim samo dunjalučkih ukrasa koje će vam Allah dati.***

---

[1] Sura *Et-Tewba*.

[2] To su sure koje počinju sa *sebbeha*. Ima ih pet, a to su: *El-Hadid, El-Hašr, Es-Saff, El-Džumua, Et-Tagabun* (op. prev.).

[3] Ovo je jedna od tekstualno derogiranih sura (op. prev.).

Neki čovjek je upitao: *Allahov Poslaniče, zar sa dobrom*[1] *dođe zlo?* Allahov Poslanik, ﷺ, zašutio je za trenutak i upitao:

Kako si ti ono rekao?

Rekao je: Rekao sam: *Allahov Poslaniče, zar sa dobrom dođe zlo?*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Dobro dolazi samo sa dobrim.*** Zatim je rekao: ***Zar je to dobro? Zaista, svaka biljka koja izraste u proljeće ubija ili bolest donosi*** *(ako se životinja prenajede).*

To se neće desiti ako životinja pojede neke biljke u normalnim količinama. Takva životinja će jesti sve dok joj se slabine ne napune, okrenuće se prema Suncu, izvršiće veliku ili malu nuždu a zatim će početi preživati hranu iz buraga pa će je ponovo progutati i početi iznova pasti.

Ko s pravom uzme imetak, dat će mu se bereket u njemu, a ko ga uzme bespravno, on sliči onome koji jede ali se ne može zasititi.

بابُ إباحةِ الأخذِ لِمَنْ أُعْطِيَ مِن غَيرِ مَسْألَةٍ ولا إشرافٍ

٥٦٧ ـ عَنِ ابنِ عُمرَ رضيَ اللّهُ عنهُمَا؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كانَ يُعْطِي عُمَرَ بنَ الخطابِ العَطاءَ، فيقولُ لهُ عُمَرُ رضيَ اللّهُ عنهُ: أَعْطِهِ يا رسولَ اللّهِ أَفْقَرَ إليهِ مِنّي. فقالَ لهُ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«خُذْهُ؛ فتَموَّلْهُ، أوْ تَصدَّقْ بهِ، وما جاءَكَ مِن هٰذا المالِ وأنتَ غيرُ مُشْرِفٍ ولا سائِلٍ؛ فخُذْهُ، وما لا؛ فلا تُتْبِعْهُ نَفْسَكَ».**

قالَ سالِمٌ: فمِنْ أجلِ ذٰلكَ كانَ ابنُ عمرَ لا يَسْألُ أحداً شَيْئاً، ولا يَرُدُّ شَيْئاً أُعْطِيَهُ.

DOZVOLJENO JE UZETI IMETAK ONOME KOME JE DAT BEZ TRAŽENJA ILI POHLEPE

567. Ibn Omer, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, davao Omeru b. Hattabu darove, pa bi mu Omer govorio: *Allahov Poslaniče, dadni to onome ko je potrebniji od mene.*

[1] Pod pojmom *dobro* ovdje se misli na imetak i opskrbu (op. prev.).

Allahov Poslanik, ﷺ, mu je rekao: ***Uzmi to, utroši ga ili ga podijeli kao sadaku. Što ti dođe od imetka bez pohlepe ili traženja, uzmi ga. A što ti ne dođe na takav način, ne uzimaj ga.***

Salim je rekao: *Zbog toga Ibn Omer ne bi ni od koga ništa tražio, a ne bi ni odbijao što bi mu se dalo.*

باب من تحل له المسألة

٥٦٨ - عن قَبيصَةَ بن مُخارِقٍ الهلاليِّ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: تَحَمَّلْتُ حَمَالةً، فأتَيْتُ رسولَ اللهِ ﷺ أسْألُهُ فيها، فقال: «أقِمْ حتَّى تأْتِيَنا الصَّدَقَةُ، فنَأْمُرَ لكَ بِها». ثمَّ قالَ: «يا قَبيصَةُ! إنَّ المَسْألَةَ لا تَحِلُّ إلا لأحدِ ثَلاثَةٍ: رَجُلٌ تَحَمَّلَ حَمالَةً؛ فَحَلَّتْ لهُ المَسْألَةُ حتَّى يُصيبَها، ثمَّ يُمْسِكُ. ورَجُلٌ أصابَتْهُ جائِحَةٌ اجْتاحَتْ مالَهُ؛ فَحَلَّتْ لهُ المَسْألَةُ حتَّى يُصيبَ قِواماً مِن عَيْشٍ (أوْ قالَ: سِداداً مِن عَيْشٍ). ورَجُلٌ أصابَتْهُ فاقَةٌ حتَّى يَقومَ ثَلاثَةٌ مِن ذَوي الحِجا مِن قَومِهِ: لقدْ أصابَتْ فُلاناً فاقَةٌ؛ فَحَلَّتْ لهُ المَسْألَةُ حتَّى يُصيبَ قِواماً مِن عَيْشٍ (أوْ قالَ: سِداداً مِن عَيْشٍ). فما سِواهُنَّ مِن المَسْألَةِ يا قَبيصَةُ سُحْتاً يَأْكُلُها صاحِبُها سُحْتاً».

KOME JE DOZVOLJENO TRAŽITI SADAKU?

568. Kabisa b. Muharik el-Hilali, ؓ, rekao je: *Zadužio sam se zbog plaćanja krvarine, pa sam došao Allahovom Poslaniku, ﷺ, tražeći od njega da mi to refundira.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Ostani, dok nam ne dođe sadaka pa da ti od nje to namirimo.***

Zatim je rekao: ***Kabisa, traženje sadake je dozvoljeno samo trojici: Prvo, čovjeku koji se zadužio radi krvarine. Njemu je dozvoljeno tražiti sadaku sve dok mu se ne refundira plaćeni iznos. Nakon toga mu to nije dozvoljeno.***

Čovjeku koga je zadesila neka nepogoda koja je uništila njegov imetak. Takvom je dozvoljeno tražiti sadaku sve dok ne imadne osnovne životne potrebe ili osnovne potrebe.

I čovjeku koga zadesi siromaštvo, ako to potvrde tri razborita čovjeka iz njegova naroda i kažu: Tog i tog je zadesila bijeda. Takvom je dozvoljeno tražiti sadaku sve dok ne bude imao osnovne životne potrebe ili osnovne potrebe.

Kabisa, sva ostala sadaka koja se uzme mimo ovo troje je haram. Onaj ko je bude jeo biće mu haram.

بابٌ إعطاءُ مَنْ يَسْأَلُ بِغِلْظَةٍ

٥٦٩ ـ عن أنسِ بن مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كنتُ أَمْشي مع رسولِ اللّهِ ﷺ وعليهِ رِداءٌ نَجْرَانِيٌّ غَلِيظُ الحاشِيَةِ، فأَدْرَكَهُ أَعرابِيٌّ، فَجَبَذَهُ بِرِدائِهِ جَبْذَةً شَديدَةً، نَظَرْتُ إلى صَفْحَةِ عُنُقِ رسولِ اللّهِ ﷺ، وقدْ أَثَّرَتْ بِها حاشِيَةُ الرِّداءِ مِنْ شِدَّةِ جَبْذَتِهِ، ثمَّ قالَ: يا محمدُ! مُرْ لي مِن مالِ اللّهِ الذي عِنْدَكَ. فالْتَفَتَ إليهِ رسولُ اللّهِ ﷺ، فَضَحِكَ ثمَّ أَمَرَ لهُ بِعَطاءٍ.

DAVANJE ONOME KO TRAŽI NA GRUB NAČIN

569. Enes b. Malik, ﵁, rekao je: Išao sam sa Allahovim Poslanikom, ﷺ. Na njemu je bio nedžranijski ogrtač, grubih poruba. Stigao ga je neki beduin i jako potegao za ogrtač.

Pogledao sam u vrat Allahovog Poslanika, ﷺ, i vidio da su ivice ogrtača ostavile traga na njemu od jačine povlačenja.

Beduin je potom rekao: *Muhammede, naredi da mi se dadne od Allahova imetka koji je kod tebe!*

Allahov Poslanik, ﷺ, okrenuo se prema njemu, pa se nasmijao a potom naredio da mu se dadne.

٥٧٠ ـ عَنِ المِسْوَرِ بنِ مَخْرَمَةَ رضيَ اللّٰهُ عنهما؛ أنَّه قالَ: قَسَمَ رسولُ اللّٰهِ ﷺ أَقْبِيَةً، ولَمْ يُعْطِ مَخْرَمَةَ شَيْئاً، فقالَ مَخْرَمَةُ: يا بُنَيَّ! انْطَلِقْ بنا إلَى رسولِ اللّٰهِ ﷺ. فانْطَلَقْتُ معهُ. قالَ: ادْخُلْ؛ فادْعُهُ لي. قالَ: فدَعَوْتُهُ لهُ، فخَرَجَ إليهِ وعليهِ قَبَاءٌ مِنْها، فقالَ: «خَبَأْتُ هٰذا لكَ». قالَ: فَنَظَرَ إِليهِ، فقالَ: «رَضيَ مَخْرَمَةُ».

570. Od Misvera b. Mahremea, ﵄, prenosi se da je rekao: Allahov Poslanik, ﷺ, podijelio je kaftane[1] a da Mahremeu nije dao ništa.

Mahreme je rekao: *Sinko, hajdemo kod Allahovog Poslanika,* ﷺ! - pa sam krenuo sa njim.

Rekao je: *Uđi i pozovi mi ga!*

Pozvao sam ga. Izišao je i na njemu je bio kaftan poput onih koje je podijelio.

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Ovo sam ostavio za tebe.***

Mahreme je pogledao u njega i rekao: *Zadovoljan je Mahreme.*

[1] Vrsta ogrtača (op. prev.).

كِتابُ الصِّيامِ

POGLAVLJE O POSTU

باب فضل الصيام

٥٧١ - عن أبي هريرة رضي الله عنه؛ قال: قال رسول الله ﷺ: «قال الله عز وجل: كل عمل ابن آدم له، إلا الصيام؛ فإنه لي وأنا أجزي به، والصيام جنة، فإذا كان يوم صوم أحدكم؛ فلا يرفث يومئذ ولا يسخب؛ فإن سابه أحد أو قاتله؛ فليقل: إني امرؤ صائم، والذي نفس محمد بيده؛ لخلوف فم الصائم أطيب عند الله يوم القيامة من ريح المسك، وللصائم فرحتان يفرحهما: إذا أفطر؛ فرح بفطره، وإذا لقي ربه، فرح بصومه».

VRIJEDNOST POSTA

571. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, kazao: ***Rekao je Allah Uzvišeni: Svaki posao čovjekov pripada njemu, osim posta. On pripada Meni i Ja ću za njega nagraditi. Post je štit.*[1] *Kada neko od vas bude postio, neka ne govori nepristojno i neka ne diže glas.***

Ako ga neko opsuje ili napadne, neka kaže: Ja sam čovjek koji posti. Tako mi Onoga u čijoj ruci je Muhammedov život, zadah iz usta postača je prijatniji na Sudnjem danu kod Allaha od mirisa miska.

Postač ima dvije radosti kojima se raduje: kada se omrsi raduje se mršenju i kada sretne svog Gospodara radovaće se svome postu.

[1] Štit od nepristojna govora, grijeha i Vatre.

بابٌ فَضْلُ شَهْرِ رَمضانَ

٥٧٢ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «إذا جاءَ رَمَضانُ؛ فُتِّحتْ أَبوابُ الجنَّةِ، وغُلِّقتْ أَبوابُ النَّارِ، وصُفِّدَتِ الشَّياطينُ».

VRIJEDNOST MJESECA RAMAZANA

572. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada dođe ramazan otvore se džennetska vrata, zatvore džehennemska i okuju se šejtani.***

بابٌ لا تَقَدَّموا رَمَضانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ ولا يَوْمَيْنِ

٥٧٣ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا تَقَدَّموا رَمَضانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ ولا يَوْمَيْنِ؛ إلاَّ رَجُلٌ كانَ يَصومُ صَوْماً؛ فَلْيَصُمْهُ».

NEMOJTE POSTITI NAFILU DAN ILI DVA PRIJE RAMAZANA

573. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nemojte postiti dan ili dva dana prije početka ramazana, osim ako to nije post koji neko obično posti.***

بابٌ الصَّوْمُ لِرُؤْيَةِ الهِلالِ

٥٧٤ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: ذَكَرَ رسولُ اللّهِ ﷺ الهِلالَ، فقالَ: «إذا رَأَيْتُموهُ؛ فصوموا، وإذا رَأَيْتُموهُ؛ فأَفْطِرُوا، فإنْ أُغْمِيَ عَلَيْكُم؛ فَعُدُّوا ثَلاثينَ».

RAMAZANSKI POST POČINJE KAD SE VIDI MLAĐAK

574. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, spomenuo mlađak i rekao: ***Kada ga vidite, zapostite, pa kada ga***

ponovo vidite mrsite. Ako nebo bude oblačno, onda namirite trideset dana posta.

باب الشَّهْرُ تِسْعٌ وعِشْرون

٥٧٥ ـ عنْ أُمِّ سَلَمَةَ رضيَ اللَّهُ عنها؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ حلَفَ أنْ لا يَدْخُلَ على بَعْضِ أَهْلِهِ شَهْراً، فلَمَّا مَضى تِسْعٌ وعِشْرونَ يَوْماً؛ غدا عَلَيْهِم أَوْ راحَ، فقيلَ لهُ: حَلَفْتَ يا نبيَّ اللَّهِ أن لا تَدْخُلَ عَلَيْنا شَهْراً؟ قال: «إِنَّ الشَّهْرَ يَكونُ تِسْعَةً وعِشْرينَ يَوْماً».

MJESEC JE PONEKAD DVADESET I DEVET DANA

575. Ummu Seleme, ﵂, prenosi da se Allahov Poslanik, ﷺ, zarekao da neće ući kod nekih od svojih žena mjesec dana.

Kada je prošlo dvadest devet dana došao je kod njih ujutro ili naveče. Rečeno mu je: *Allahov Poslaniče, zakleo si se da nećeš ući kod nas za mjesec dana?!*

Rekao je: ***Mjesec, zaista, može imati dvadest i devet dana.***

٥٧٦ ـ عنِ ابنِ عُمَرَ رضيَ اللَّهُ عنهُما، عنِ النبيِّ ﷺ، قالَ: «إِنَّا أُمَّةٌ أُمِّيَّةٌ، لا نَكْتُبُ ولا نَحْسُبُ، الشَّهْرُ هٰكَذا وهٰكَذا وهٰكَذا (وَعَقَدَ الإِبْهامَ في الثَّالِثَةِ)، والشَّهْرُ هٰكَذا وهٰكَذا وهٰكَذا»؛ يَعْني: تمامَ ثَلاثينَ.

576. Ibn Omer, ﵄, prenosi od Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Mi smo nepismen narod, ne pišemo niti računamo. Mjesec je ovako, ovako i ovako. Treći put je savio palac. A mjesec je i ovako, ovako i ovako tj. punih trideset dana.***

بابٌ إنَّ اللهَ مَدَّهُ (أيْ: مَدَّ الهلال لِرُؤيَتِهِ)

٥٧٧ - عنْ أبي البَخْتَرِيِّ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: خَرَجْنا للعُمْرَةِ، فلَمَّا نَزَلْنا بَطْنَ نَخْلَةَ؛ قالَ: تَراءَيْنا الهِلالَ، فقالَ بعضُ القَوْمِ: هوَ ابنُ ثَلاثٍ. وقالَ بعضُ القَوْمِ: هو ابنُ لَيْلَتَيْنِ. قالَ: فلَقِينا ابنَ عباسٍ، فقُلْنا: إنّا رَأيْنا الهِلالَ، فقالَ بعضُ القوْمِ: هُو ابنُ ثَلاثٍ، وقالَ بعضُ القَوْمِ: هُو ابنُ لَيْلَتَيْنِ. فقالَ: أيَّ لَيْلَةٍ رَأَيْتُموهُ؟ قالَ: قُلْنا: لَيْلَةَ كَذا وكَذا. فقالَ ابنُ عباسٍ: إنَّ رسولَ اللهِ ﷺ قالَ: «إنَّ اللهَ مَدَّهُ للرُّؤيَةِ؛ فهُوَ لِلَيْلَةِ رَأَيْتُموهُ».

ZAISTA GA JE ALLAH UVEĆAO (TJ. UVEĆAO JE MLAĐAK DA BI SE VIDIO)

577. Ebu-l-Bahterijj, ﷺ, je rekao: Krenuli smo na umru. Kada smo došli do Palmine doline ugledali smo mlađak. Neki su rekli da mu ima tri noći, dok su drugi rekli dvije. Potom smo sreli Ibn Abbasa i rekli mu: *Vidjeli smo mlađak. Neki od nas su rekli da mu ima tri noći a drugi dvije.*[1]

Upitao je: *Koje noći ste ga vidjeli?*

Rekli smo: *Te i te noći.*

Ibn Abbas je, tada, rekao: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *je kazao:* ***Allah ga je, uistinu, povećao da bi se vidio. On pripada noći u kojoj ste ga vidjeli.***

---

[1] To su rekli zbog toga što im je izgledao velik, pa im je Ibn Abbas, ﷺ, rekao da njegova veličina nije bitna i da pripada noći u kojoj je viđen, što je potkrijepio hadisom.

بابٌ لِكُلِّ بَلَدٍ رُؤْيَتُهُم

٥٧٨ ـ عن كُرَيْبٍ؛ أَنَّ أُمَّ الفَضْلِ بنتَ الحارثِ بَعَثَتْهُ إلى مُعاويةَ رضيَ اللّهُ عنهُ بالشَّام. قال: فَقَدِمْتُ الشَّامَ فقَضَيْتُ حاجَتَها، واسْتُهِلَّ عَلَيَّ رَمَضانُ وأنا بِالشَّامِ، فَرَأَيْتُ الهِلالَ لَيْلَةَ الجُمُعَةِ، ثمَّ قَدِمْتُ المَدينةَ في آخِرِ الشَّهْرِ، فسألَني عبدُاللهِ بنُ عباسٍ، ثمَّ ذَكَرَ الهِلالَ، فقالَ: متى رَأَيْتُمُ الهِلالَ؟ فقُلْتُ: رَأَيْناهُ لَيْلَةَ الجُمُعَةِ. فَقالَ: أنتَ رَأَيْتَهُ؟ فقلتُ: نعمْ، ورَآهُ النَّاسُ، وصاموا، وصامَ مُعاويةُ. فقالَ: لٰكِنا رَأَيْناهُ لَيْلَةَ السَّبْتِ؛ فَلا نَزالُ نَصومُ حتَّى نُكْمِلَ ثَلاثينَ أَوْ نَراهُ. فقلتُ: أَوَلا تَكْتَفي بِرُؤْيَةِ مُعاوِيَةَ وصِيامِهِ؟ فقالَ: لا؛ هٰكَذا أَمَرَنا رسولُ اللهِ ﷺ.

وشَكَّ يَحْيى بنُ يَحْيى في (نكتفي) أَو (تكتفي).

SVAKA POKRAJINA IMA SVOJE VIĐENJE MLAĐAKA

578. Prenosi Kurejb da ga je Ummul-Fadl, Harisova kćerka, poslala Muaviji, ﵁, u Šam. On kaže: *Došao sam u Šam, završio za nju poslove i zatekao me ramazan dok sam bio tamo. Mlađak sam vidio uoči petka.*

Na kraju ramazana došao sam u Medinu. Abdullah b. Abbas ispitao se sa mnom, zatim je spomenuo mlađak i rekao: **Kada ste vidjeli mlađak?**

Rekao sam: **Vidjeli smo ga uoči petka.**

Upitao je: **Jesi li ga ti vidio?**

Rekao sam: **Jesam. I drugi su ga vidjeli i zapostili. I Muavija je zapostio s njima.**

Rekao je: **Međutim, mi smo ga vidjeli uoči subote, i još postimo sve dok ne upotpunimo trideset dana, ili dok ga ne vidimo.**

Upitao sam: **Zar ti nije bilo dovoljno Muavijino viđenje i njegovo zapaštanje?!**

Rekao je: **Ne! Ovako nam je naredio Allahov Poslanik, ﷺ.**

Jahja b. Jahja nije bio siguran da li je rekao: **Zar ti nije bilo dovoljno** ili **Zar nam nije bilo dovoljno.**

بابٌ شَهْرا عيدٍ لا يَنْقُصانِ

٥٧٩ ـ عنْ أَبي بَكْرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «شَهْرا عيدٍ لا يَنْقُصانِ؛ رَمَضانُ وذو الحَجَّةِ».

NAGRADA DVA BAJRAMSKA MJESECA SE NE UMANJUJE

579. Ebu Bekrete, ؓ, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nagrada dva bajramska mjeseca se ne umanjuje. To su ramazan i zu-l-hidždže.***[1]

بابٌ في السَّحورِ في الصَّوْمِ

٥٨٠ ـ عنْ أَنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «تَحسَّروا؛ فإِنَّ في السَّحورِ بَرَكَةً».

O SEHURU U RAMAZANU

580. Enes, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ustajte na sehur, jer je u sehuru bereket.***

بابٌ تَأْخيرُ السَّحورِ

٥٨١ ـ عنْ زيدِ بنِ ثابتٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: تَسَحَّرْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ، ثمَّ قُمْنا إلى الصَّلاةِ. قلتُ: كمْ كانَ قَدْرُ ما بَيْنَهُما؟ قالَ: خَمسينَ آيةً.

ODGAĐANJE SEHURA[2]

581. Zejd b. Sabit, ؓ, rekao je: *Jeli smo na sehuru zajedno sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, a zatim smo ustali na namaz.*

Upitao sam: **Koliko je vremena bilo između sehura i namaza?** *Odgovorio je:* ***Koliko bi se moglo proučiti pedeset ajeta.***

---

1 Pa makar se umanjio njihov broj dana (op. prev.).

2 Kašnjenje sa sehurom do njegovog zadnjeg vremena pred zoru (op. prev.).

باب صفة الفجر الذي يحرم الأكل على الصائم

٥٨٢ ـ عن سمرة بن جندب رضي الله عنه؛ قال: قال رسول الله ﷺ: «لا يغرنكم من سحوركم أذان بلال، ولا بياض الأفق المستطيل هكذا، حتى يستطير هكذا». وحكاه حماد بيديه؛ قال: يعني: معترضاً.

IZGLED ZORE KADA SE ZABRANJUJE JELO POSTAČU

582. Semure b. Džundeb, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nemoj da vas prevari na vašim sehurima Bilalov ezan, niti na obzorju ovako izdužena svjetlost, sve dok se ovako ne raširi. To je Hammad pokazao svojim rukama.***

Rekao je: *Znači poprečena.*

باب في قول الله عز وجل:
﴿حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ ٱلۡخَيۡطُ ٱلۡأَبۡيَضُ مِنَ ٱلۡخَيۡطِ ٱلۡأَسۡوَدِ﴾

٥٨٣ ـ عن سهل بن سعد رضي الله عنهما؛ قال: لما نزلت هذه الآية: ﴿وَكُلُوا وَاشۡرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ ٱلۡخَيۡطُ ٱلۡأَبۡيَضُ مِنَ ٱلۡخَيۡطِ ٱلۡأَسۡوَدِ﴾؛ قال: فكان الرجل إذا أراد الصوم؛ ربط أحدهم في رجليه الخيط الأسود والخيط الأبيض، فلا يزال يأكل ويشرب حتى يتبين له رئيهما، فأنزل الله بعد ذلك: ﴿مِنَ ٱلۡفَجۡرِ﴾، فعلموا أنما يعني بذلك الليل والنهار.

O RIJEČIMA UZVIŠENOG:
حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ ٱلۡخَيۡطُ ٱلۡأَبۡيَضُ مِنَ ٱلۡخَيۡطِ ٱلۡأَسۡوَدِ
SVE DOK NE BUDETE MOGLI RAZLIKOVATI BIJELU OD CRNE NITI

583. Sehl b. S'ad, ﷺ, rekao je: *Kada je objavljen ovaj ajet:*

كُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ

Jedite i pijte sve dok ne budete mogli razlikovati bijelu nit od crne[1] - *čovjek koji bi htio postiti zavezao bi na svoje noge crni i bijeli konac.*

Nakon toga bi jeo i pio sve dok ih pogledom ne bi mogao razlikovati.

Poslije toga Allah je objavio:

مِنَ الْفَجْرِ

od zore.

Tako su saznali da se pod tim misli na noć i dan.

باب إن بلالا يؤذن بليل ؛ فكلوا واشربوا

٥٨٤ ـ عن عبدالله بن عمر رضي الله عنهما ؛ قال : كان لرسول الله ﷺ مؤذنان : بلال ، وابن أم مكتوم الأعمى ، فقال رسول الله ﷺ : **«إن بلالا يؤذن بليل ؛ فكلوا واشربوا حتى يؤذن ابن أم مكتوم»** . قال : ولم يكن بينهما إلا أن ينزل هذا ويرقى هذا .

BILAL, ZAISTA, UČI EZAN DOK JE JOŠ NOĆ, ZATO I DALJE JEDITE I PIJTE

584. Abdullah b. Omer, ﵄, rekao je: Allahov Poslanik, ﷺ, je imao dva mujezzina: Bilala i Ibn Umm Mektuma koji je bio slijep.

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Bilal, zaista, uči ezan dok je još noć. Zato jedite i pijte sve dok ne zauči Ibn Umm Mektum.***

Rekao je: *Razmak između dva ezana je bio toliki koliko bi trebalo prvom da siđe a drugom da se popne.*

---

[1] *El-Bekare, 187.*

باب صَوْمُ مَن أَدْرَكَهُ الفَجْرُ وهو جُنُبٌ

٥٨٥ ـ عنْ عائشةَ وأُمِّ سلمةَ رضيَ اللَّهُ عنهُما زَوْجَي النبيِّ ﷺ؛ أَنَّهما قالَتا: إنْ كانَ رسولُ اللَّهِ ﷺ لَيُصْبِحُ جُنُباً مِن جِماعٍ غَيْرِ احْتِلامٍ في رَمَضانَ، ثمَّ يَصومُ.

POST ONOGA KOGA ZATEKNE ZORA DOK JE DŽUNUP

585. Aiša i Ummu Seleme, dvije Poslanikove, ﷺ, supruge, rekle su: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi osvanjivao u ramazanu džunup od spolnog odnosa a ne od polucije, a zatim bi zapostio.*

٥٨٦ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنها؛ أَنَّ رَجُلاً جاءَ إلى النبيِّ ﷺ يَسْتَفْتيهِ وهِيَ تَسْمَعُ مِن وَراءِ البابِ، فقالَ: يا رسولَ اللَّهِ! تُدْرِكُني الصَّلاةُ وأَنا جُنُبٌ؛ أَفَأَصومُ؟ فقالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: **«وأَنا تُدْرِكُني الصَّلاةُ وأَنا جُنُبٌ فَأَصومُ»**. فقالَ: لَسْتَ مِثْلَنا يا رسولَ اللَّهِ! قدْ غفَرَ اللَّهُ لَكَ ما تقَدَّمَ مِن ذَنْبِكَ وما تَأَخَّرَ. فقالَ: **«واللَّهِ؛ إنِّي لأَرْجو أَنْ أَكونَ أَخْشاكُمْ للَّهِ، وأَعْلَمَكُم بِما أَتَّقي»**.

586. Od Aiše, ؓ, se prenosi da je neki čovjek došao Poslaniku, ﷺ, tražeći od njega decizije, a ona je to slušala skrivena iza vrata.

Čovjek je upitao: *Allahov Poslaniče, namaz me zatekne a ja budem džunup, hoću li tada zapostiti?*

Allahov Poslanik, ﷺ, je odgovorio: ***Mene, također, zateče namaz dok sam džunup, pa zapostim.***

Čovjek je rekao: *Ti nisi kao mi, Allahov Poslaniče. Allah ti je oprostio sve grijehe.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Tako mi Allaha, nadam se da se bojim Allaha više od svih vas i da sam najznaniji o bogobojaznosti.***

بابٌ في الصَّائِمِ يأْكُلُ أَوْ يَشْرَبُ نَاسِياً

٥٨٧ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ:
«مَن نَسِيَ وهُو صائِمٌ، فأكَلَ أوْ شَرِبَ؛ فلْيُتِمَّ صَوْمَهُ؛ فإنَّما أطْعَمَهُ اللّهُ وسَقاهُ».

O POSTAČU KOJI IZ ZABORAVA JEDE I PIJE

587. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko se zaboravi, dok posti, pa pojede nešto ili napije se, neka nastavi post, jer ga je Allah nahranio i napojio.***

بابٌ في الصَّائِمِ يُدْعى لطَعامٍ فلْيَقُلْ: إنِّي صائِمٌ

٥٨٨ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «إذا دُعِيَ أحَدُكُم إلى طَعامٍ وهُو صائِمٌ؛ فلْيَقُلْ: إنِّي صائِمٌ».

KADA POSTAČ BUDE POZVAN NA GOZBU, NEKA REKNE DA POSTI

588. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada neko od vas bude pozvan na gozbu dok posti, neka rekne: Ja postim.***

بابُ كَفَّارَةِ مَنْ وَقَعَ على امْرَأَتِهِ في رَمَضانَ

٥٨٩ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: جاءَ رَجُلٌ إلى النبيِّ ﷺ، فقالَ: هَلَكْتُ يا رسولَ اللهِ! قالَ: «وما أَهْلَكَكَ؟». قالَ: وَقَعْتُ على امْرَأَتي في رَمَضانَ. قالَ: «هَلْ تَجِدُ ما تُعْتِقُ رَقَبَةً؟». قالَ: لا. قالَ: «فهَلْ تَسْتَطيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَتابِعَيْنِ؟». قالَ: لا. قالَ: «فهَلْ تَجِدُ ما تُطْعِمُ سِتِّينَ مِسْكيناً؟». قالَ: لا. قالَ: ثُمَّ جَلَسَ، فأُتِيَ النبيُّ ﷺ بعَرَقٍ فيهِ تَمْرٌ، فقالَ: «تَصَدَّقْ بِهٰذا». قالَ: أَفْقَرَ مِنّا؟ فما بَيْنَ لابَتَيْها أَهْلُ بَيْتٍ أَحْوَجُ إليهِ مِنّا. فضَحِكَ النبيُّ ﷺ حتّى بَدَتْ أَنْيابُهُ، ثمَّ قالَ: «اذْهَبْ؛ فأَطْعِمْهُ أَهْلَكَ».

OTKUP ZA ONOGA KO BUDE IMAO ODNOS SA SVOJOM ŽENOM U RAMAZANU

589. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je: Došao je neki čovjek Poslaniku, ﷺ, i rekao: *Propao sam, Allahov Poslaniče.*

Poslanik, ﷺ, ga je upitao: ***Šta te je upropastilo?***

Rekao je: *Imao sam odnos sa svojom ženom u ramazanu.*

Poslanik, ﷺ, upitao je: ***Imaš li imetka koliko je potrebno za oslobođenje roba?***

Odgovorio je: *Nemam.*

Poslanik, ﷺ, upitao je: ***Možeš li da postiš neprekidno dva mjeseca?***

Odgovorio je: *Ne mogu.*

Poslanik, ﷺ, upitao je: ***Imaš li hrane da nahraniš šezdeset siromaha?***

Odgovorio je: *Nemam.* Zatim je sjeo.

Poslaniku, ﷺ, donesena je korpa hurmi, pa je rekao: **Podijeli ovo kao sadaku.**

Rekao je: *Zar ima siromašnijih od nas? Između dva crna kamenjara nema porodice koja je potrebnija ovim hurmama od nas.*

Poslanik, ﷺ, nasmijao se toliko da su mu se ukazali očnjaci, a zatim rekao: **Idi i njima nahrani svoju porodicu!**

٥٩٠ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أنَّها قالتْ: جاءَ رَجُلٌ إلى رسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَ: احْتَرَقْتُ. قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لِمَ؟». قالَ: وَطِئْتُ امْرَأتي في رَمَضانَ نَهاراً. قالَ: «تَصَدَّقْ، تَصَدَّقْ». قالَ: ما عِنْدي شيءٌ. فأَمَرَهُ أَنْ يَجْلِسَ؛ فجاءَهُ عَرَقانِ فيهِما طَعامٌ؛ فأَمَرَهُ رسولُ اللّهِ ﷺ أنْ يَتَصَدَّقَ بِهِ.

590. Prenosi se od Aiše, ﵂, da je rekla: Neki čovjek je došao kod Allahovog Poslanika, ﷺ, i rekao: *Izgorio sam.*[1]

Allahov Poslanik, ﷺ, je upitao: ***Zašto?***

Rekao je: *Imao sam odnos sa svojom ženom po danu u ramazanu.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Podijeli sadaku, podijeli sadaku.***

Čovjek je rekao: *Ja nemam ništa.*

Naredio mu je da sjedne, a potom su donesene dvije korpe u kojima je bila hrana, pa mu je Allahov Poslanik, ﷺ, naredio da ih podijeli kao sadaku.

بابٌ في القُبْلَةِ للصَّائمِ

٥٩١ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُقَبِّلُ وهوَ صائِمٌ، ويُباشِرُ وهوَ صائِمٌ، ولٰكِنَّهُ أَمْلَكُكُمْ لإِرْبِهِ.

O POSTAČEVOM POLJUPCU

591. Aiša, ﵂, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, ljubio bi i naslađivao se suprugom*[2] *dok bi postio. Međutim, on je od vas najbolje mogao kontrolisati svoj spolni organ.*

---

[1] Tj. nakon što je uradio grijeh, ubijeđen je bio da će gorjeti u Vatri, pa je zbog toga to rekao (op. prev.).

[2] Naslađivanje se ovdje odnosi na ženu u hajzu, kako je spomenuto u hadisu pod brojem 177, što je i tekstualno došlo u predaji iz poglavlja: *Poslanik, ﷺ, bi se naslađivao a bio bi postač. S tim da bi stavio platno kao zaštitu između sebe i nje.* Lanac prenosilaca je dobar. Također je upitana Aiša, ﵂: *Šta je dopušteno postaču od žene.* Rekla je: *Sve osim odnosa.* U drugoj predaji: *Spolnog organa.* Bilježe Abdurrezzak i Tahavija. Za podrobnije infromacije pogledaj *Es-silsile-Sahiha*, br. hadisa, 220-221.

بابٌ إذا أقبَلَ اللَّيلُ وغَرَبَتِ الشَّمْسُ أَفْطَرَ الصَّائِمُ

٥٩٢ ـ عنْ عبدِاللهِ بنِ أبي أَوْفى رضيَ اللهُ عنهُما؛ قالَ: كُنَّا مَعَ رسولِه اللهِ ﷺ في سَفَرٍ في شَهْرِ رَمَضانَ، فلما غابَتِ الشَّمْسُ؛ قالَ: «يا فُلانُ! انزِلْ؛ فاجْدَحْ لَنا». قالَ: يا رسولَ اللهِ! إنَّ عليكَ نَهاراً. قالَ: «انزِلْ؛ فاجْدَحْ لَنا». قالَ: فنَزَلَ، فَجَدَحَ، فأتاهُ بِهِ، فشَرِبَ النبيُّ ﷺ، ثمَّ قالَ بِيَدِهِ: «إذا غابَتِ الشَّمْسُ مِن هاهُنا، وجاءَ اللَّيلُ مِن هاهُنا؛ فقدْ أفطَرَ الصَّائِمُ».

KADA NASTUPI NOĆ I ZAĐE SUNCE TADA SE POSTAČ OMRSI

592. Abdullah b. ebi Evfa, ﵄, rekao je: *Bili smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, na putovanju u ramazanu. Nakon što je zašlo Sunce rekao je:* **O ti, siđi i pripremi nam iftar.**

Čovjek je rekao: **Allahov Poslaniče, još je dan.**

Rekao je: **Siđi i pripremi iftar.**

Čovjek je sišao i pripremio iftar. Kada ga je zgotovio, donio ga je. Potom se Poslanik, ﷺ, omrsio vodom, pokazao rukom i rekao: **Kada tamo zađe Sunce i dođe noć odande, postač se omrsi.**

بابٌ في تَعْجيلِ الفِطْرِ

٥٩٣ ـ عنْ سهلِ بنِ سعدٍ رضيَ اللهُ عنهُما؛ أَنَّ رسولَ اللهِ ﷺ قالَ: «لا يَزالُ النّاسُ بخَيرٍ ما عجَّلُوا الفِطْرَ».

O POŽURIVANJU SA IFTAROM

593. Prenosi Sehl b. S'ad, ﵁, da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Neprestano će ljudi biti u dobru dok budu požurivali sa iftarom.***

٥٩٤ ـ عن أبي عَطيَّةَ؛ قالَ: دَخَلْتُ أنا ومَسروقٌ على عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها، فقالَ لَها مسروقٌ: رَجُلانِ مِن أَصْحابِ محمدٍ ﷺ؛ كِلاهُما لا يَألو عنِ الخَيْرِ: أحَدُهُما يُعَجِّلُ المَغرِبَ والإِفْطارَ، والآخَرُ يُؤَخِّرُ المَغرِبَ والإِفْطارَ؟ فقالتْ: مَن يُعَجِّلُ المَغرِبَ والإِفْطارَ؟ قالَ: قُلْنا: عبدُاللّهِ. فقالتْ: هٰكذا كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَصْنَعُ.

594. Ebu 'Atijje je rekao: Došli smo ja i Mesruk kod Aiše, ﵂. Mesruk joj je rekao: *Dvojica Muhammedovih,* ﷺ*, ashaba, neprestano tragaju za dobrom: jedan od njih požuruje sa akšamom i iftarom, a drugi odgađa akšam i iftar.*

Upitala je: *Koji požuruje sa akšamom i iftarom?*

Rekli smo: *Abdullah.*

Rekla je: *Tako je Allahov Poslanik,* ﷺ*, radio.*

بابُ النَّهْيِ عنِ الوِصالِ في الصَّوْمِ

٥٩٥ ـ عن أبي هُرَيرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: نَهى رسولُ اللّهِ ﷺ عنِ الوِصالِ، فقالَ رَجُلٌ مِن المُسْلِمينَ: فإنَّكَ يا رسولَ اللّهِ تُواصِلُ؟ قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«وأيُّكُم مِثْلي؟! إنِّي أَبيتُ يُطْعِمُني رَبِّي ويَسْقيني»**. فلمَّا أبَوْا أنْ يَنْتَهوا عنِ الوِصالِ؛ واصَلَ بِهِم يَوْماً، ثمَّ يَوْماً، ثمَّ رَأَوُا الهِلالَ، فقالَ: **«لَوْ تَأَخَّرَ الهِلالُ؛ لَزِدْتُكُمْ»**؛ كالمُنَكِّلِ لَهُم حينَ أبَوْا أنْ يَنْتَهوا.

ZABRANJENO JE DANONOĆNO POSTITI

595. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je: Allahov Poslanik, ﷺ, zabranio je da se danonoćno posti bez mršenja. Neko od muslimana je rekao: *Pa ti, Allahov Poslaniče, tako radiš?!*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Ko je od vas kao ja? Ja kad zanoćim, moj Gospodar me hrani i poji.***

Nakon što se nisu htjeli okaniti danonoćnog posta, on je sa njima tako postio jedan dan, zatim još jedan dan, nakon čega su vidjeli mlađak.

Potom je rekao: ***Da je mlađak okasnio ja bih vam još povećao.***[1] To je učinio primjereno ih kažnjavajući zbog toga što nisu htjeli da se okane te vrste posta.

بابُ الصَّوْمُ والفِطْرُ في سَفَرِ

٥٩٦ - عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: سافَرَ رسولُ اللّهِ ﷺ في رَمَضانَ، فصامَ، حتَّى بَلَغَ عُسْفَانَ، ثمَّ دَعا بإناءٍ فيه شَرابٌ، فشَرِبَهُ نَهاراً؛ لِيَراهُ النَّاسُ، ثمَّ أَفْطَرَ حتَّى دَخَلَ مَكَّةَ.

قالَ ابنُ عباسٍ: فصَامَ رسولُ اللّهِ ﷺ وأفْطَرَ: مَنْ شاءَ صامَ، ومَنْ شاءَ أفْطَرَ.

POST I MRŠENJE NA PUTOVANJU

596. Ibn Abbas, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, krenuo je na putovanje u ramazanu. Postio je sve dok nije stigao do 'Usfana*[2].

Zatražio je posudu sa vodom. Napio se u danu ramazana da ga vide ljudi. Nakon toga nije više postio sve dok nije ušao u Mekku.

Ibn Abbas je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, je postio i mrsio, pa ko hoće postiti neka posti a ko hoće mrsiti neka mrsi.*

٥٩٧ - عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ خَرَجَ عامَ الفَتْحِ إلى مَكَّةَ في رَمَضانَ، فصامَ حتَّى بَلَغَ كُراعَ الغَميمِ، فصامَ النَّاسُ، ثمَّ دَعا بِقَدَحٍ مِن ماءٍ، فرَفَعَهُ حتَّى نَظَرَ النَّاسُ إليهِ، ثمَّ شَرِبَ، فقيلَ لهُ بعدَ ذٰلِكَ: إنَّ بَعْضَ النَّاسِ قدْ صامَ. فقالَ: «أُولٰئِكَ العُصاةُ، أُولٰئِكَ العُصاةُ».

597. Od Džabira b. Abdullaha, ﵁, prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, u ramazanu krenuo prema Mekki u godini njena osvojenja. Postio je sve dok nije došao do Kira'a el-Gamima.[3] Ljudi su

---

[1] Tj. još bi postio bez prekida (op. prev.).
[2] Selo udaljeno od Mekke trideset šest milja.
[3] To je dolina ispred 'Usfana, udaljena od tog mjesta osam milja.

postili[1]. Nakon toga je Poslanik, ﷺ, zatražio vrč sa vodom. Podigao ga je, da bi ga ljudi vidjeli, a zatim se napio.

Poslije toga rečeno mu je: *Neki ljudi poste.*

Rekao je: ***Ti su nepokorni, ti su nepokorni.***[2]

بابٌ ليس مِن البرِّ الصِّيامُ في السَّفَرِ

٥٩٨ ـ عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ في سَفَرٍ، فرأى رَجُلاً قدِ اجْتَمَعَ النَّاسُ عليهِ، وقدْ ظُلِّلَ عليهِ. فقالَ: «ما لهُ؟». قالوا: رَجُلٌ صائِمٌ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لَيسَ البِرَّ أَنْ تَصوموا في السَّفَرِ».

NIJE DOBROČINSTVO POSTITI NA PUTOVANJU

598. Džabir b. Abdullah, ﷺ, rekao je: Jedanput dok je Allahov Poslanik, ﷺ, bio na putovanju, vidio je nekog čovjeka oko koga su se okupili ljudi praveći mu hlad.

Poslanik, ﷺ, je upitao: ***Šta mu je?***

Rekli su: *Čovjek posti.*

Tada je je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nije dobročinstvo da postite na putovanju.***

---

[1] U drugoj Muslimovoj predaji se dodaje: Rečeno je Poslaniku, ﷺ: *Ljudima je postao post težak, i gledaju šta ćeš ti učiniti.* Poslanik, ﷺ, tada je zatražio vrč sa vodom i to je bilo poslije ikindije.

[2] Ovo se odnosi na onog kome je post težak i šteti mu. To potvrđuje dodatak koji je naprijed spomenut. Ovaj hadis ima isto značenje kao i hadis koji slijedi.

بابُ تَرْكِ العَيْبِ على الصَّائِمِ والمُفْطِرِ

٥٩٩ ـ عنْ أَبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: غَزَوْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ لِسِتَّ عَشْرَةَ مَضَتْ مِن رَمَضانَ، فمِنَّا مَن صامَ، ومِنَّا مَن أَفْطَرَ، فلمْ يَعِبِ الصَّائِمُ على المُفْطِرِ ولا المُفْطِرِ على الصَّائِمِ.

NE TREBA ZAMJERITI ONOME KO POSTI NITI ONOME KO NE POSTI NA PUTOVANJU

599. Ebu Se'id el-Hudri, ﵁, rekao je: *Bili smo u borbi skupa sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, sedamnaesti dan ramazana. Bilo nas je koji su postili a i onih koji nisu. Postač nije zamjerio nepostaču niti nepostač postaču.*

بابُ أَجْرِ المُفْطِرِ في السَّفرِ إذا تَوَلَّى العَمَلَ

٦٠٠ ـ عنْ أَنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كُنَّا معَ النبيِّ ﷺ في السَّفرِ، فمِنَّا الصَّائِمُ ومِنَّا المُفْطِرُ. قالَ: فنَزَلْنا مَنزِلاً في يَوْمٍ حارٍّ، أَكثَرُنا ظِلاً صاحِبُ الكِساءِ، ومِنَّا مَن يَتَّقي الشَّمسَ بِيَدِهِ. قالَ: فَسَقَطَ الصُّوَّامُ، وقامَ المُفْطِرونَ، فَضَرَبوا الأَبْنِيَةَ، وسَقَوُا الرِّكابَ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «ذَهَبَ المُفْطِرُونَ اليَوْمَ بالأَجْرِ».

NAGRADA NEPOSTAČIMA NA PUTOVANJU KADA PREUZMU POSLOVE

600. Enes, ﵁, rekao je: *Bili smo sa Poslanikom, ﷺ, na putovanju. Neki od nas su postili a neki nisu. Zaustavili smo se na nekom mjestu u toku veoma vrućeg dana. Najviše hlada imao je onaj ko je imao ogrtač, dok su se neki od nas zaklanjali od sunca rukama.*

Postači su od iznemoglosti popadali. Nepostači su ustali i postavili šatore i napojili deve jahalice. Allahov Poslanik, ﷺ, tada je rekao: ***Danas su nepostači uzeli nagrade.***

بابٌ الفِطْرُ لِلْقُوَّةِ لِلِقاءِ العَدُوِّ

٦٠١ ـ عن قَزَعَةَ؛ قالَ: أَتَيْتُ أَبا سعيدٍ الخدريَّ وهُو مَكْثُورٌ عليهِ، فلَمَّا تَفرَّقَ النَّاسُ عنهُ؛ قُلْتُ: إنِّي لا أسْأَلُكَ عَمَّا يَسْأَلُكَ هٰؤلاءِ عنهُ، سأَلْتُهُ عنِ الصَّوْمِ في السَّفَرِ؟ فقالَ: سافَرْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ إلى مَكَّةَ ونحنُ صِيامٌ. قالَ: فنَزَلْنا مَنزِلاً، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«إنكُم قد دنَوْتُم مِن عَدُوِّكُم، والفِطْرُ أقوى لَكُم»**. فكانَتْ رُخْصَةً؛ فمِنَّا مَن صامَ ومِنَّا مَن أَفطَرَ، ثمَّ نَزَلْنا مَنزِلاً آخَرَ، فقالَ: **«إنَّكُم مُصَبِّحو عَدُوِّكُم، والفِطْرُ أَقْوى لَكُم؛ فَأَفْطِرُوا»**. وكانتْ عَزْمَةً؛ فأَفْطَرْنا، ثمَّ قالَ: لقدْ رَأَيْتُنا نَصُومُ معَ رسولِ اللّهِ ﷺ بعدَ ذٰلِكَ في السَّفَرِ.

O TOME DA SE NE POSTI U SLUČAJU SUKOBA SA NEPRIJATELJEM

601. Kaz'ah je rekao: Došao sam kod Ebu Se'ida el-Hudrija. Oko njega je bilo okupljeno mnogo ljudi. Kada su se razišli rekao sam: Ja te neću pitati o onome o čemu su te oni pitali. Pitao sam ga o postu na putovanju.

Rekao je: *Putavali smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, za Mekku. I postili smo. Zaustavili smo se na jednom mjestu. Allahov Poslanik, ﷺ, je tada rekao:* ***Vi ste se, uistinu, približili vašem neprijatelju. Mršenje vam je bolje.*** *To je bila olakšica. Nakon toga neki su od nas nastavili post a neki su se omrsili.*

Ponovo smo se zaustavili na drugom mjestu. Poslanik, ﷺ, je potom rekao: ***Ujutro ćete se sukobiti sa neprijateljem. Mršenje vam je bolje. Zato se omrsite.***

To je bila naredba, pa smo se omrsili.

Ebu Se'id el-Hudri je zatim rekao: *Nakon toga smo postili na putovanju sa Allahovim Poslanikom, ﷺ.*

بابُ التَّخْييرِ في الصَّوْمِ والفِطْرِ في السَّفرِ

٦٠٢ ـ عنْ حمزةَ بن عمرٍو الأَسْلَميِّ رضيَ اللهُ عنهُ؛ أنّه قالَ: يا رسولَ اللهِ! أَجِدُ بي قُوَّةً على الصِّيامِ في السَّفرِ؛ فهلْ عَلَيَّ جُناحٌ؟ فقالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «هِيَ رُخْصَةٌ مِن اللهِ، فَمَنْ أَخَذَ بِها؛ فَحَسَنٌ، ومَن أَحَبَّ أَنْ يَصومَ؛ فلا جُناحَ عليهِ».

NA PUTOVANJU JE DOZVOLJEN IZBOR IZMEĐU POSTA I MRŠENJA

602. Hamza b. 'Amr el-Eslemi, ﵁, rekao je: *Allahov Poslaniče, ja osjećam da mogu postiti na putovanju, pa da li mi je to grijeh?*

Allahov Poslanik, ﷺ, odgovorio je: ***To je olakšica od Allaha. Pa ko je prihvati, lijepo je postupio, a ko želi da posti, nije mu to grijeh.***[1]

٦٠٣ ـ عنْ أبي الدَّرْداءِ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: خَرَجْنا معَ رسولِ اللهِ ﷺ في شَهْرِ رَمَضانَ في حَرٍّ شَديدٍ، حتّى إنْ كانَ أَحَدُنا لَيَضَعُ يَدَهُ على رَأْسِهِ مِن شِدَّةِ الحَرِّ، وما فينا صائِمٌ إلاّ رسولُ اللهِ ﷺ وعبدُاللهِ بنُ رَواحَةَ.

603. Ebu-d-Derda', ﵁, rekao je: *Izišli smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, u mjesecu ramazanu. Bila je velika žega tako da su zbog nje neki od nas stavljali ruke na svoje glave. Među nama su postili samo Allahov Poslanik, ﷺ, i Abdullah b. Revvaha.*

[1] U hadisu nema dokaza da je na putovanju mršenje bolje od posta kako neki tvrde. To sam objasnio u djelu *Silsiletul ehadisi-s-sahiha*, br. 191. Hadis upućuje na izbor između posta i mršenja, kako je i autor ovog djela naslovio, a na to je upozorio i En-Nevevi.

بابُ قَضاءِ رَمَضانَ في شَعْبانَ

٦٠٤ ـ عنْ أَبي سَلَمَةَ؛ قالَ: سَمِعْتُ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها تَقولُ: كانَ يَكونُ عَلَيَّ الصَّوْمُ مِن رَمَضانَ، فما أَسْتَطيعُ أَنْ أَقْضِيَهُ إِلاّ في شَعْبانَ؛ الشُّغْلُ مِن رسولِ اللّهِ ﷺ (أَوْ: بِرسولِ اللّهِ ﷺ).

NAPAŠTANJE RAMAZANA U ŠA'BANU

604. Ebu Seleme je rekao: Čuo sam Aišu, ﵄, kad kaže: *Bila sam dužna napostiti nekoliko dana ramazana. Nisam to mogla učiniti zbog zauzetosti prema Allahovom Poslaniku, ﷺ, ili sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, prije ša'bana.*[1]

بابُ قَضاءِ الصِّيامِ عنِ المَيِّتِ

٦٠٥ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «مَن ماتَ وعليهِ صِيامٌ؛ صامَ عنهُ وَلِيُّهُ».

NAPAŠTANJE POSTA ZA UMRLOG

605. Od Aiše, ﵄, se prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: **Ko umre a ostane dužan da posti, postiće za njega njegov bližnji.**

---

[1] Želi reći da nije mogla napostiti dane ramazana zbog menstruacije, osim u š'abanu, jer bi je mogao Poslanik, ﷺ, željeti, pa je zbog toga odgađala napaštanje do š'abana, zbog toga što je Poslanik, ﷺ, puno postio u tom mjesecu...

٦٠٦ ـ عنْ بُرَيدَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: بَيْنا أنا جالِسٌ عندَ رسولِ اللّهِ ﷺ؛ إذْ أتَتْهُ امْرَأةٌ، فقالَتْ: إنّي تَصَدَّقْتُ على أُمّي بِجاريَةٍ، وإنّها ماتَتْ. قالَ: فقالَ: «وَجَبَ أجْرُكِ، ورَدَّها عليكِ المِيراثُ». قالَتْ: يا رسولَ اللّهِ! إنّه كانَ عَلَيْها صَوْمُ شَهْرٍ، أفَأصومُ عَنْها؟ قالَ: «صُومي عَنْها». قالَتْ: إنّها لمْ تَحُجَّ قَطُّ، أفَأحُجُّ عنْها؟ قالَ: «حُجّي عَنْها».

606. Burejde, ﷺ, rekao je: Dok sam sjedio kod Allahovog Poslanika, ﷺ, došla je neka žena i rekla: *Ja sam majci na ime sadake dala robinju. Majka je sada umrla.*

Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Zaslužila si nagradu, a nasljedstvo će ti vratiti robinju.***

Rekla je: *Allahov Poslaniče, majka mi je bila dužna postiti mjesec dana, pa hoću li ja za nju postiti?*

Rekao je: ***Posti za nju.***

Rekla je: *Ona nikada nije obavila hadždž, hoću li ja za nju obaviti hadždž?*

Rekao je: ***Obavi za nju hadždž.***

بابٌ في قَوْلِهِ تعالى: ﴿وَعَلَى ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدْيَةٌ﴾

٦٠٧ ـ عنْ سَلَمَةَ بنِ الأكْوَعِ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: لَمّا نَزَلَتْ هٰذهِ الآيَةُ: ﴿وَعَلَى ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ﴾ [البقرة: ١٨٤]؛ كانَ مَنْ أرادَ أنْ يُفطِرَ ويَفتَدي، حتّى نَزَلَتِ الآيَةُ التي بَعْدَها فَنَسَخَتْها.

O RIJEČIMA UZVIŠENOG:

وَعَلَى ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدْيَةٌ

NA ONIMA KOJI GA PODNOSE JE OTKUP

607. Seleme b. el-Ekve'a, ﷺ, rekao je: *Kada je objavljen ovaj ajet:*

وَعَلَى ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ

Onima koji ga podnose[1] - otkup je da jednog siromaha nahrane[2] - *ko ne bi želio da posti nahranio bi jednog siromaha.*

Sve je to trajalo dok nije objavljen ajet koji se nalazi poslije ovoga i koji ga je i derogirao.

بابُ الصَّوْمِ والفِطْرِ في الشُّهورِ

٦٠٨ ـ عنْ عبدِاللهِ بنِ شَقيقٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: قُلْتُ لِعائِشَةَ: أكانَ النبيُّ ﷺ يَصومُ شَهراً كُلَّهُ؟ قالتْ: ما عَلِمْتُهُ صامَ شَهْراً كُلَّهُ؛ إلاّ رَمَضانَ، ولا أفطَرَهُ كُلَّهُ حتّى يَصومَ مِنهُ، حتّى مَضى لِسَبيلِه ﷺ.

POST I MRŠENJE U DRUGIM MJESECIMA

608. Abdullah b. Šekik, ﵁, je rekao: Upitao sam Aišu: *Da li je Poslanik, ﷺ, postio cijeli mjesec?*

---

[1] Grupa učenjaka smatra da se ajet odnosi na početak posta kada je bilo propisano da ko hoće da posti može, a ko neće nije bio obavezan, ali je morao da dã otkup, tj. da nahrani za svaki dan jednog siromaha. Zatim je to derogirano ajetom gdje se kaže:

فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ

Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće neka ga u postu provede (El-Bekara, 185.).

Drugo tumačenje ajeta koje se prenosi od Ibn Abbasa, ﵁, glasi da se ajet odnosi na one koji ga jedva podnose i da nije derogiran, a obuhvata: iznemoglog starca i staricu koji ne podnose post, trudnice i dojilje, ako ga ne mogu postiti moraju nahraniti za svaki dan siromaha.

Ajet je derogiran kad su u pitanju oni koji podnose post a propis je ostao važeći za one koji ga ne podnose, kao što je spomenuo Ibn Abbas, ﵁, a Allah najbolje zna (op. prev.).

[2] *El-Bekara*, 184.

Rekla je: *Ne znam da je postio ijedan cijeli mjesec osim ramazana, niti da je cijeli mjesec mrsio a da nije postio koji dan, sve do smrti.*

بابٌ فَضْلُ الصَّوْمِ في سَبيلِ اللّهِ

٦٠٩ ـ عَنْ أبي سعيدٍ الخُدْريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «ما مِن عَبْدٍ يَصومُ يَوْماً في سَبيلِ اللّهِ؛ إلاَّ باعَدَ اللّهُ بِذلكَ اليَوْمِ وَجْهَهُ عنِ النّارِ سَبْعينَ خَريفاً».

VRIJEDNOST POSTA NA ALLAHOVU PUTU

609. Ebu Se'id el-Hudri, ؓ, rekao je: ***Svako ko posti jedan dan na Allahovu putu, Allah će ga zbog tog dana udaljiti sedamdeset godina od Vatre.***

بابٌ فَضْلُ صِيامِ المُحَرَّمِ

٦١٠ ـ عَنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أَفْضَلُ الصِّيامِ بعدَ رَمَضانَ شَهْرُ اللّهِ المُحَرَّمُ، وأَفْضَلُ الصَّلاةِ بَعْدَ الفَرِيضَةِ صَلاةُ اللَّيْلِ».

VRIJEDNOST POSTA U MJESECU MUHARREMU

610. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Najbolji post poslije ramazana je post u Allahovom mjesecu muharremu, a najbolji namaz poslije farz-namaza je noćni namaz.***

بابٌ صِيامُ يَوْمِ عاشوراءَ

٦١١ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أَنَّ قُرَيْشاً كانَتْ تَصومُ عاشوراءَ في الجاهِلِيَّةِ، ثمَّ أَمَرَ رسولُ اللّهِ ﷺ بِصِيامِهِ، حتّى فُرِضَ رَمَضانُ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ شاءَ؛ فَلْيَصُمْهُ، ومَنْ شاءَ؛ فَلْيُفْطِرْهُ».

POST NA DAN AŠURE[1]

611. Prenosi Aiša, ﵂, da su Kurejševići postili Dan ašure u džahilijjetu. Potom je i Allahov Poslanik, ﷺ, naredio da se taj dan posti sve dok nije naređen post ramazana. Allahov Poslanik, ﷺ, je tada rekao: ***Ko hoće neka taj dan posti a ko hoće neka mrsi.***

بابٌ أَيَّ يَوْمٍ يَصومُ في عاشوراءَ

٦١٢ ـ عنِ الحَكَمِ بنِ الأَعْرَجِ؛ قالَ: انْتَهَيْتُ إلى ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما، وهُوَ مُتَوَسِّدٌ رِداءَهُ في زَمْزَمَ، فقُلْتُ لهُ: أَخْبِرْني عنْ صَوْمِ عاشوراءَ؟ فقالَ: إذا رَأَيْتَ هِلالَ المُحَرَّمِ: فاعْدُدْ وأَصْبِحْ يَوْمَ التّاسِعِ صائِماً. قلتُ: هكَذا كانَ محمدٌ ﷺ يَصومُهُ؟ قالَ: نَعَمْ.

KOJI SE DAN POSTI U AŠURI

612. Hakem b. el-E'aredž rekao je: Došao sam Ibn Abbasu, ﵄. Bio je kod Zemzema, pod glavu je bio stavio svoj ogrtač. Rekao sam mu: *Pričaj mi o postu na Dan ašure.*

Rekao je: *Kada vidiš mlađak mjeseca muharrema, broji njegove dana i deveti dan zaposti.*

Upitao sam: *Je li tako postio Muhammed, ﷺ?*

[1] To je deseti dan muharrema (op. prev.).

Rekao je: *Jest.*[1]

بابٌ فَضْلُ صِيام يَوْم عاشوراءَ

٦١٣ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّٰهُ عنهما؛ أنَّ رسولَ اللّٰهِ ﷺ قَدِمَ المَدينةَ، فوَجَدَ اليَهودَ صِياماً يَوْمَ عاشوراءَ، فقالَ لهُم رسولُ اللّٰهِ ﷺ: «ما هٰذا اليَوْمُ الذي تَصومُونَهُ؟». قالوا: هٰذا يَوْمٌ عَظيمٌ، أنْجى اللّٰهُ فيهِ مُوسى وقَوْمَهُ، وغَرَّقَ فِرْعَوْنَ وقَوْمَهُ، فَصامَهُ موسى شُكْراً، فنحنُ نَصومُهُ. فقالَ رسولُ اللّٰهِ ﷺ: «فنَحْنُ أَحَقُّ وأَوْلى بِموسى مِنْكُم». فصامَهُ رسولُ اللّٰهِ ﷺ وأَمَرَ بصِيامِهِ.

VRIJEDNOST POSTA NA DAN AŠURE

613. Ibn Abbas, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, kada je došao u Medinu, zatekao da židovi poste Dan ašure. Allahov Poslanik, ﷺ, ih je upitao: ***Koji je ovo dan pa ga postite?***

---

[1] Na prvi pogled čini se da je Ašura deveti dan muharrema i da je Poslanik, ﷺ, postio taj dan. Međutim, obje te mogućnosti ne mogu se prihvatiti zbog drugih hadisa. Neke od njih prenosi sam Ibn Abbas. U jednom od njih se kaže: Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, postio Dan ašure i naredio da se on posti, rečeno mu je: *Allahov Poslaniče, to je dan koji veličaju židovi i kršćani.* Allahov Poslanik, ﷺ, je na to rekao: ***Kada dođe slijedeća godina, ako Allah da, postićemo deveti dan. Međutim, kada je došla slijedeća godina Allahov Poslanik, ﷺ, je već umro*** (Prenosi Muslim).
Ovaj hadis autor ovog kompendija je izostavio. U hadisu se jasno kaže da Ašura nije deveti dan muharrema i da je Allahov Poslanik, ﷺ, umro prije nego što je postio deveti dan muharrema. Prema tome, neophodno je hadis uskladiti sa ostalim hadisima. Najbolje tumačenje našao sam kod Bejhekija u njegovu *Sunenu*, 4/287, gdje on kaže: *Kao da je Ibn Abbas, ﵄, htio da kaže da se deveti dan posti sa desetim danom muharrema.* A svojim odgovorom: *Da* - htio je da kaže ono što je Poslanik, ﷺ, namjeravao učiniti iduće godine. To potvrđuje hadis koji se prenosi sa vjerodostojnom predajom od Ibn Abbasa, a potom je Bejheki naveo hadis u kojem Poslanik, ﷺ, kaže: ***Postite deveti i deseti dan (muharrema) i razlikujte se od židova!***

Rekli su: *Ovo je veličanstven dan. U njemu je Allah spasio Musaa i njegov narod a potopio faraona i njegov narod, pa ga je Musa postio iz zahvalnosti, zato ga i mi postimo.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je na to rekao: ***Mi imamo veće pravo i preči smo Musau od vas.***

Potom je Allahov Poslanik, ﷺ, postio taj dan i naredio da se posti.

٦١٤ ـ عن عبيدِاللّهِ بن أبي يَزيدَ؛ أنّه سَمِعَ ابنَ عباس رضيَ اللّهُ عنهما، وسُئِلَ عن صِيام يَوْم عاشوراء؟ فقالَ: ما عَلِمْتُ أنّ رسولَ اللّهِ ﷺ صامَ يَوماً يَطْلُبُ فَضْلَهُ على الأيّامِ إلاّ هٰذا اليَوْمَ، ولا شَهراً إلاّ هٰذا الشّهرَ؛ يَعْني: رَمَضان.

614. Ubejdullah b. ebi Jezid prenosi da je čuo Ibn Abbasa, ﷺ, kada je bio upitan o postu Dana ašure da je rekao: *Ne znam da je Allahov Poslanik, ﷺ, postio neki dan smatrajući ga boljim od ostalih dana osim ovoga dana*[1]*, niti neki mjesec osim ovog mjeseca misleći na ramazan.*

[1] Tj. Dana ašure (op. prev.).

بابٌ مَنْ أَكَلَ يَوْمَ عاشوراء فلْيَكُفَّ بَقِيَّةَ يَوْمِهِ

٦١٥ ـ عن الرُّبَيِّعِ بنتِ مُعَوِّذِ بنِ عَفراءَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالت: أَرْسَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ غداةَ عاشوراءَ إلى قُرى الأنصارِ الّتي حَوْلَ المَدينَةِ: «مَن كانَ أَصْبَحَ صائِماً؛ فلْيُتِمَّ صَوْمَه، ومَن كانَ أَصْبَحَ مُفطِراً؛ فلْيُتِمَّ بَقِيَّةَ يَوْمِهِ». فكُنّا بعدَ ذلكَ نَصومُهُ ونُصَوِّمُ صِبْيانَنا الصِّغارَ منهُم إنْ شاءَ اللّهُ تَعالى، ونَذْهَبُ إلى المَسْجِدِ، فنَجْعَلُ لهُمُ اللُّعْبَةَ مِن العِهْنِ، فإذا بَكَى أَحَدُهُم على الطَّعامِ؛ أَعْطَيْناها إيَّاهُ عِنْدَ الإِفْطارِ.

KO BUDE JEO NEŠTO NA DAN AŠURE, NEKA POSTI OSTATAK DANA

615. Rubejje'a, kćerka Mu'avviza b. 'Afraa, ﵂, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je ujutro na dan Ašure poslao slijedeću obavijest ensarijskim selima oko Medine:* ***Ko je osvanuo kao postač, neka nastavi post, a ko nije, neka posti ostatak dana.***

Nakon toga, postili smo taj dan i navikavali, s Allahovom dozvolom, našu malu djecu da ga poste. Odlazili bismo u džamiju i pravili bismo im igračke od vune. Kada bi neko zaplakalo od gladi davali bismo mu te igračke da ga zabavimo i tako bismo postupali sve do iftara.

بابُ صِيامِ شَعْبانَ

٦١٦ ـ عنْ أبي سَلَمَةَ؛ قالَ: سَأَلْتُ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها عنْ صِيامِ رسولِ اللّهِ ﷺ؟ فقالت: كانَ يَصومُ حتَّى نَقولَ: قَدْ صامَ، ويُفْطِرُ حتَّى نَقولَ: قدْ أفْطَرَ، ولمْ أرَهُ صائِماً مِن شَهْرٍ قَطُّ أَكْثَرَ مِن صِيامِهِ مِن شَعْبانَ، كانَ يصومُ شَعْبانَ كُلَّهُ، كانَ يَصومُ شَعْبانَ إلاَّ قَليلاً.

POST MJESECA ŠA'BANA

616. Ebu Seleme je rekao: *Pitao sam Aišu, ﵂, o postu Allahovog Poslanika, ﷺ.*

Rekla je: ***Postio bi toliko da smo govorili da neće nikako mrsiti. Mrsio bi toliko da smo govorili da neće nikako postiti. Nisam vidjela da je ijedan mjesec više postio od ša'bana. Postio bi ga cijelog. Postio bi ga skoro cijelog.***

بابٌ في صَوْمِ سُرَرِ شَعْبانَ

٦١٧ - عنْ عِمرانَ بنِ حصينٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ لهُ أو لآخرَ: «أَصُمْتَ مِن سَرَرِ شَعْبانَ؟». قالَ: لا. قالَ: «فإذا أفطَرْتَ؛ فصُمْ يَوْمَيْنِ».

O POSTU KRAJEM ŠA'BANA

617. 'Imran b. Husajn, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, upitao njega ili nekog drugog: *Jesi li šta postio krajem ša'bana?*

Odgovorio sam: *Nisam.*

Rekao je: ***Kada završiš post ramazana, posti dva dana zato što nisi postio krajem ša'bana.***[1]

بابُ إتباعِ رَمضانَ بصيامِ ستَّةِ أيَّامٍ من شوَّالٍ

٦١٨ - عنْ أبي أيُّوبَ الأنصاريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «مَن صامَ رَمَضانَ، ثمَّ أتبعَهُ سِتّاً من شوَّالٍ؛ كانَ كَصِيامِ الدَّهرِ».

SLIJEĐENJE RAMAZANA POSTOM ŠEST DANA U ŠEVVALU

618. Ebu Ejjub el-Ensari, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko isposti ramazan a zatim ga poprati postom šest dana u ševvalu smatraće se kao da je postio godinu dana.***

[1] Komentatori hadisa kažu da je Poslanik, ﷺ, znao da je ovaj čovjek imao uobičajeni post ili da se zavjetovao da će ga postiti, zbog toga mu je naredio da ih naposti nakon ramazana (op. prev.).

بابُ تَرْكِ صِيامِ عَشْرِ ذي الحَجَّةِ

٦١٩ ـ عـنْ عـائشـةَ رضـيَ الـلّـهُ عـنـهـا؛ قـالـتْ: مـا رَأيْـتُ رسولَ اللّهِ ﷺ صائِماً في العَشْرِ قَطُّ.

OSTAVLJANJE POSTA U DESET DANA ZU-L-HIDŽDŽETA

619. Aiša, ﵂, je rekla: *Nisam nikada vidjela da je Allahov Poslanik, ﷺ, postio u ovim danima.*[1]

بابُ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ

٦٢٠ ـ عنْ أبي قَتادَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ: رَجُلٌ أتى النبيَّ ﷺ، فقالَ: كيفَ تَصومُ؟ فَغَضِبَ رسولُ اللّهِ ﷺ مِن قَوْلِهِ، فلَمّا رأى عُمَرُ غَضَبَهُ؛ قالَ: رَضينا باللّهِ رَبّاً، وبالإسْلامِ دِيناً، وبِمحمدٍ نَبِيّاً، نَعوذُ باللّهِ مِنْ غَضَبِ اللّهِ وغَضَبِ رَسولِهِ. فَجَعَلَ عمرُ يُرَدِّدُ هٰذا الكَلامَ حتّى سَكَنَ غَضَبُهُ، فقالَ عمرُ: يا رسولَ اللّهِ! كيفَ بِمَنْ يَصومُ الدَّهْرَ كُلَّهُ؟ قالَ: «لا صامَ ولا أفْطَرَ (أو قالَ: لَمْ يَصُمْ ولَمْ يُفْطِرْ)». قالَ: كيفَ مَنْ يَصومُ يَوْمَيْنِ ويُفْطِرُ يَوْماً؟ قالَ: «ويُطيقُ ذٰلكَ أحَدٌ؟!».

قالَ: كيفَ مَنْ يَصومُ يَوْماً ويُفْطِرُ يَوْماً؟ قالَ: «ذاكَ صَوْمُ داودَ عليهِ السَّلامُ». قالَ: كيفَ مَنْ يَصومُ يَوْماً ويُفْطِرُ يَوْمَيْنِ؟ قالَ: «وَدِدْتُ أنّي طُوِّقْتُ ذٰلكَ». ثُمَّ قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «ثَلاثٌ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ، ورَمَضانُ إلى رَمَضانَ؛ فَهٰذا صِيامُ الدَّهْرِ كُلِّهِ. وصِيامُ يَوْمِ عَرَفَةَ: أحْتَسِبُ على اللّهِ أنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ التي قَبْلَهُ والسَّنَةَ التي بَعْدَهُ، وصِيامُ يَوْمِ عاشوراءَ: أحْتَسِبُ على اللّهِ أنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ التي قَبْلَهُ».

POST NA DAN AREFATA

620. Ebu Katade, ﵁, prenosi da je neki čovjek došao Poslaniku, ﷺ, i upitao ga: *Allahov Poslaniče, kako ti postiš?*

---

[1] Ovaj hadis oponira mnogim drugim vjerodostojnim hadisima u kojima se podstiče na post u ovim danima i hadisima u kojima se jasno kaže da ih je Poslanik, ﷺ, postio. Prema tome, moguće je ovaj hadis razumjeti tako da ih Poslanik, ﷺ, nije postio kada bi ga nešto spriječilo, ili da ga ona nije vidjela da posti u tim danima, što ne znači da ih nije postio (op.prev.).

Allahovog Poslanika, ﷺ, naljutilo je to pitanje.[1] Nakon što je Omer vidio njegovu srdžbu, rekao je: *Zadovoljni smo Allahom Gospadarem, islamom vjerom i Muhammedom poslanikom. Utječem se Allahu od Njegove srdžbe i srdžbe Njegova Poslanika.*

Omer je to ponavljao sve dok se Poslanik, ﷺ, nije smirio. Omer ga je tada upitao: *Allahov Poslaniče, šta je sa onim ko posti cijelo vrijeme?*

Rekao je: ***Takav niti je postio niti mrsio, ili niti posti niti mrsi.***

Upitao sam: *Šta je sa onim ko posti po dva dana i treći se mrsi?*

Rekao je: ***Zar to iko može?***

Upitao sam: *Šta je sa onim ko dan posti a dan mrsi?*

Rekao je: ***To je post Davuda,*** عليه السلام.

Upitao sam: *Šta je sa onim ko posti dan a mrsi dva dana?*

Rekao je: ***Volio bih da to moj ummet može.***

Potom je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Post tri dana svakog mjeseca i ramazan do ramazana je kao post cijele godine (života).***

Post na Dan Arefata, vjerujem i nadam se da će Allah, za njega oprostiti grijehe za prošlu i iduću godinu. A za post na Dan ašure, Allah je obećao, da će oprostiti grijehe za prošlu godinu.

---

[1] Kaže Nevevi: Učenjaci su rekli da je razlog srdžbe Allahova Poslanika, ﷺ, bila forma pitanja jer je morao da odgovori, a bojao se štetnih posljedica odgovora, poput ubjeđenja obaveznosti tog posta ili da smatra taj post malim, ili da se ograniči samo na njega, dok stanje tog čovjeka zahtjeva da posti više. Sam Poslanik, ﷺ, ograničio se na post koji je praktikovao zbog zauzetosti vođenja muslimana, njihovim pravima te pravima gostiju i delegacija. Isto tako, bojao se da se neko od njih ne ugleda na njega pa da im to naškodi. Obaveza na onom koji je pitao bila je da formuliše pitanje ograničavajući ga na sebe, kako i koliko da posti, da bi dobio odgovarajući odgovor koji dolikuje njegovom stanju jer je Poslanik, ﷺ, imao običaj odgovarati ljudima u skladu sa njihovim stanjem (op. prev.).

بابُ تَرْكِ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ للحاجِّ

٦٢١ - عنْ أُمِّ الفضلِ بنتِ الحارثِ رضيَ اللّهُ عنها؛ أَنَّ ناساً تَمارَوْا عِنْدَها يَوْمَ عَرَفَةَ في صِيامِ رسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَ بَعْضُهُم: هُو صائِمٌ. وقالَ بَعْضُهُم: ليسَ بِصائِمٍ. فأَرْسَلَتْ إليهِ بِقَدَحِ لَبَنٍ، وهُو واقِفٌ على بَعيرِهِ بِعَرَفَةَ، فشَرِبَهُ.

NA DAN AREFATA HADŽIJA NEĆE POSTITI

621. Ummu-l-Fadl, kćerka Harisova, ﵂, prenosi da su se na Dan Arefata kod nje ljudi prepirali o tome da li taj dan Allahov Poslanik, ﷺ, posti ili ne posti.

Neki od njih su rekli: *On posti.*

Drugi su rekli: *On ne posti.*

Poslala sam mu vrč mlijeka dok je bio na Arefatu na svojoj devi, pa ga je popio.

بابُ النَّهْيِ عنْ صِيامِ يَوْمِ الأَضْحى والفِطْرِ

٦٢٢ - عنْ أَبي عُبيدٍ مَوْلَى ابنِ أَزْهَرَ قالَ: شَهِدْتُ العيدَ معَ عمرَ بنِ الخطابِ رضيَ اللّهُ عنهُ، فجاءَ فَصَلَّى، ثُمَّ انْصَرَفَ، فَخَطَبَ النَّاسَ، فقالَ: إِنَّ هٰذَيْنِ يَوْمانِ نَهى رسولُ اللّهِ ﷺ عنْ صِيامِهِما؛ يَوْمُ فِطْرِكُمْ مِن صِيامِكُم، والآخَرُ يَوْمٌ تَأْكُلونَ فيهِ مِن نُسُكِكُمْ.

ZABRANA POSTA PRVOG DANA KURBANSKOG I RAMAZANSKOG BAJRAMA

622. Ebu 'Ubejd, Ezherov oslobođeni rob, rekao je: Prisustvovao sam bajramu sa Omerom b. el-Hattabom, ﵁. Došao je i klanjao bajram, zatim se okrenuo i obratio ljudima. Između ostalog je rekao: *U ova dva dana Allahov Poslanik, ﷺ, je zabranio post. To je dan kada prekidate vaš post i dan u kom jedete meso svojih kurbana.*

بابُ كَراهِيَةِ صِيامِ أيَّامِ التَّشْريقِ

٦٢٣ - عن نُبَيْشَةَ الهُذَليِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: قال رسولُ اللّهِ ﷺ: «أيامُ التَّشريقِ أيَّامُ أكلٍ وشُرْبٍ (وفي رِوايةٍ: وذِكرِ اللّهِ)».

POKUĐENO JE POSTITI U DANIMA TEŠRIKA[1]

623. Nubejše el-Huzeli, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Dani tešrika su dani jela i pića.*** A u drugoj predaji stoji: ***i dani spominjanja Allaha.***

بابُ صِيامِ يَوْمِ الاثْنَيْنِ

٦٢٤ - عنْ أبي قَتادةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ سُئِلَ عنْ صَوْمِ يَوْمِ الاثْنَيْنِ؟ فقال: «فيهِ وُلِدْتُ، وفيهِ أُنزِلَ عَليَّ».

POST PONEDJELJKOM

624. Od Ebu Katade, ﵁, se prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, bio upitan o postu ponedjeljkom, pa je rekao: ***U njemu sam se rodio i u njemu mi se počelo objavljivati.***

بابُ كَراهِيَةِ صِيامِ يَوْمِ الجُمُعَةِ مُفْرَداً

٦٢٥ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا يَصُمْ أَحَدُكُمْ يَوْمَ الجُمُعَةِ إلاَّ أنْ يَصومَ قَبْلَهُ أوْ يَصومَ بَعْدَهُ».

POKUĐENO JE POSTITI SAMO PETAK

625. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Neka niko od vas ne posti samo petak ako neće postiti dan prije njega ili dan poslije njega.***

---

[1] To su: drugi, treći i četvrti dan Kurbanskog bajrama (op. prev.).

٦٢٦ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «لا تَخْتَصُّوا لَيْلَةَ الجُمُعَةِ بِقِيامٍ مِن بينِ اللَّيالي، ولا تَخُصُّوا يَوْمَ الجُمُعَةِ بِصِيامٍ مِن بينِ الأيَّامِ؛ إلاَّ أَنْ يكونَ في صَوْمٍ يَصومُهُ أَحَدُكُم».

626. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nemojte noć uoči petka izdvajati noćnim namazima od ostalih noći, niti petak postom od ostalih dana, osim ako vaš uobičajeni post ne padne petkom.***

بابُ صَوْمِ ثَلاثَةِ أَيَّامٍ مِن كُلِّ شَهْرٍ

٦٢٧ ـ عنْ معاذةَ العَدَوِيةِ: أَنَّها قالتْ: سألتُ عائشةَ زَوْجَ النبيِّ ﷺ: أَكانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَصومُ مِن كُلِّ شَهْرٍ ثَلاثَةَ أَيَّامٍ؟ قالتْ: نعمْ. فقلتُ لَها: من أيِّ أَيّامِ الشَّهْرِ كانَ يَصومُ؟ قالتْ: لَمْ يكُنْ يُبالي مِن أيِّ أَيّامِ الشَّهْرِ يَصومُ.

POST TRI DANA SVAKOG MJESECA

627. Prenosi se od Mu'aze el-Adevije da je rekla: Pitala sam Aišu, Poslanikovu, ﷺ, ženu: *Da li je Allahov Poslanik, ﷺ, svakog mjeseca postio po tri dana?*

Rekla je: *Jest.*

Upitala sam je: *Koje dane u mjesecu je postio?*

Rekla je: *Nije obraćao pažnju koje dane u mjesecu će postiti.*

بابُ كَراهِيَةِ سَرْدِ الصِّيام

٦٢٨ ـ عنْ عبدِاللهِ بنِ عمرو بن العاص رضيَ اللهُ عنهُما؛ قالَ: بَلَغَ النبيَّ ﷺ أنّي أصومُ أَسْرُدُ، وأُصَلِّي اللَّيلَ، فإمَّا أرْسَلَ إليَّ، وإمَّا لَقِيتُهُ، فقالَ: «ألَمْ أُخْبَرْ أنَّكَ تَصومُ ولا تُفْطِرُ وتُصَلِّي اللَّيلَ؟ فَلا تَفْعَلْ؛ فإنَّ لِعَيْنِكَ حَظّاً، ولِنَفْسِكَ حَظّاً، ولأَهْلِكَ حَظّاً. فَصُمْ وأَفْطِرْ، وصَلِّ ونَمْ، وصُمْ مِن كُلِّ عَشَرَةِ أيّامٍ يَوْماً، ولكَ أجْرُ تِسْعَةٍ». قالَ: إنّي أجِدُني أقْوى مِن ذلكَ يا نبيَّ اللهِ. قالَ: «فصُمْ صِيامَ داودَ عليهِ السَّلامُ». قالَ: وكيفَ كانَ داودُ يَصومُ يا نبيَّ اللهِ؟ قالَ: «كانَ يَصومُ يَوماً ويُفْطِرُ يَوماً، ولا يَفِرُّ إذا لاقى». قالَ: مَن لي بِهٰذِه يا نبيَّ اللهِ؟ قالَ عَطاءٌ: فَلا أدْري كَيْفَ ذَكَرَ صِيامَ الأبَدِ، فقالَ النبيُّ ﷺ: «لا صامَ مَنْ صامَ الأبَدَ، لا صامَ مَن صامَ الأبَدَ».

POKUĐENO JE VIŠE DANA UZASTOPNO POSTITI

628. Abdullah b. 'Amr b. el-'As, ﵄, rekao je: Do Poslanika, ﷺ, doprla je vijest da ja neprestano postim i noći provodim klanjajući. Nakon toga, ili me pozvao ili sam ga sreo, pa mi je rekao: ***Obaviješten sam da stalno postiš i da ne mrsiš i da po cijelu noć klanjaš?! Nemoj to raditi. Tvoje oči imaju svoje pravo. Tvoja duša ima svoje pravo. Tvoja supruga ima svoje pravo. Zato, posti a i mrsi se. Klanjaj, ali i spavaj. Posti u svakih deset dana jedan dan i imaćeš nagradu kao da si postio deset dana.***

Rekao sam: *Allahov Poslaniče, ja osjećam da mogu više?*

Rekao je: ***Posti Davudov, ﵇, post.***

Upitao sam: *Kako je postio Davud, ﵇, Allahov Poslaniče?*

Rekao je: ***Postio bi jedan dan a drugi bi jeo. Kada bi se sreo sa neprijateljem ne bi bježao.***

Rekao sam: *Allahov Poslaniče, ko će mi garantovati da ću ja moći kao što je Davud, ﵇, mogao?*

'Ata je rekao: *Ne znam kako je spomenuo neprestani post.*

Ali Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Nema posta ko posti neprestano, nema posta ko posti neprestano.***[1]

باب أفضل الصيام صيام داود صوم يوم وإفطار يوم

٦٢٩ - عن عبدالله بن عمرو رضي الله عنهما؛ قال: قال رسول الله ﷺ: «إن أحب الصيام إلى الله صيام داود، وأحب الصلاة إلى الله صلاة داود عليه السلام: كان ينام نصف الليل، ويقوم ثلثه، وينام سدسه، وكان يصوم يوماً، ويفطر يوماً».

NAJBOLJI POST JE DAVUDOV POST, DAN SE POSTI A DAN MRSI

629. Abdullah b. 'Amr. ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Allahu je najdraži post Davudov post. Najdraži je namaz Allahu Davudov namaz. On bi spavao pola noći, klanjao bi trećinu noći i spavao šestinu. Postio bi dan a jeo dan.***

باب من يصبح صائماً متطوعاً ثم يفطر

٦٣٠ - عن عائشة رضي الله عنها؛ قالت: دخل علي النبي ﷺ ذات يوم، فقال: «هل عندكم شيء؟». فقلنا: لا. قال: «فإني إذا صائم». ثم أتانا يوماً آخر، فقلنا: يا رسول الله! أهدي لنا حيس، فقال: «أرينيه، فلقد أصبحت صائماً». فأكل.

KO ZAPOSTI DOBROVOLJNI POST PA GA PREKINE

630. Aiša, ؓ, rekla je: Jednoga dana Poslanik, ﷺ, došao je i upitao: ***Ima li kod vas išta za jesti?***

Rekle smo: *Nema*. Rekao je: ***Onda ću postiti***. Zatim je došao drugi dan, pa smo mu rekle: *Allahov Poslaniče, poklonjen nam je hejs.*[2]

Rekao je: ***Pokaži mi ga. Već sam zapostio*** - *pa je jeo.*

---

[1] Tj. nema nagrade za to djelo (op. prev.).

[2] To je jelo sa hurmama, maslom i suhim sirom.

كِتابُ الاعْتِكافِ

POGLAVLJE O ITIKJAFU

باب مَتى يَدْخُلُ مَنْ أَرادَ الاعْتِكافَ مُعْتَكَفَهُ

٦٣١ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ إذا أرادَ أنْ يَعْتَكِفَ؛ صَلّى الفَجْرَ، ثمّ دَخَلَ مُعْتَكَفَهُ، وإنّهُ أمَرَ بِخِبائِهِ فَضُرِبَ، أرادَ الاعْتِكافَ في العَشْرِ الأواخِرِ مِن رَمَضانَ، فأَمَرَتْ زَيْنَبُ بِخِبائِها فَضُرِبَ، وأَمَرَ غَيْرُها مِن أَزْواجِ النّبيِّ ﷺ بِخِبائِها فضُرِبَ، فلمّا صَلّى رسولُ اللّهِ ﷺ الفَجْرَ؛ نَظَرَ؛ فإذا الأخْبِيَةُ، فقالَ: «آلبِرَّ يُرِدْنَ؟!». فأَمَرَ بِخِبائِهِ فقُوِّضَ، وتَرَكَ الاعْتِكافَ في شَهْرِ رَمَضانَ، حتّى اعْتَكَفَ في العَشْرِ الأوَّلِ مِن شَوّالٍ.

KADA ULAZI U ITIKJAF ONAJ KO TO ŽELI

631. Aiša, ﵄, rekla je: Allahov Poslanik, ﷺ, kada bi htio u itikjaf klanjao bi sabah-namaz a zatim bi ušao u mjesto gdje bi bio u itikjafu. Naredio bi da mu se postavi šator u džamiji, što je i učinjeno. Želio je da provede zadnjih deset dana ramazana u itikjafu.

Nakon toga je i Zejneb naredila da se i njoj za itikjaf postavi šator u džamiji, pa je postavljen. Potom su naredile i druge Poslanikove, ﷺ, žene da se i njima pripreme šatori za itikjaf, što je i urađeno.

Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao sabah, pogledao je i vidio šatore. Upitao je: ***Želite da činite ibadet?!***

Zatim je naredio da uklone njegov šator i tog ramazana nije bio u itikjafu, nego je to učinio u prvih deset dana ševvala.

باب اعتكاف العشر الأول والعشر الأوسط

٦٣٢ - عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه؛ قال: إن رسول الله ﷺ اعتكف العشر الأول من رمضان، ثم اعتكف العشر الأوسط في قبة تركية على سدتها حصير. قال: فأخذ الحصير بيده، فنحاها في ناحية القبة، ثم أطلع رأسه، فكلم الناس، فدنوا منه، فقال: **«إني اعتكفت العشر الأول ألتمس هذه الليلة، ثم اعتكفت العشر الأوسط، ثم أتيت فقيل لي: إنها في العشر الأواخر، فمن أحب منكم أن يعتكف؛ فليعتكف»**. فاعتكف الناس معه. قال: **«وإني أريتها ليلة وتر، وأني أسجد صبيحتها في طين وماء»**.

فأصبح من ليلة إحدى وعشرين، وقد قام إلى الصبح، فمطرت السماء، فوكف المسجد، فأبصرت الطين والماء، فخرج حين فرغ من صلاة الصبح، وجبينه وروثة أنفه فيهما الطين والماء، وإذا هي ليلة إحدى وعشرين من العشر الأواخر.

ITIKJAF U PRVIH I SREDNJIH DESET DANA RAMAZANA

632. Ebu Se'id el-Hudri, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, proveo je prvih deset dana ramazana u itikjafu. Zatim je proveo srednjih deset dana u malom turskom šatoru na čijim vratima je bila hasura. Potom je svojom rukom uzeo hasuru, primakao je do pokrovca šatora, proturio glavu i obratio se ljudima. Oni su mu prišli.*

Rekao je: ***Proveo sam u itikjafu prvih deset dana ramazana, tražeći ovu noć[1]. Zatim sam proveo i srednjih deset dana u itikjafu. Potom mi je rečeno da je ona u deset zadnjih dana. Pa, ko od vas želi da bude u itkjafu, neka to učini.*** *Nakon toga ljudi su s njim ostali u itikjafu.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***U snu mi je pokazana u neparnoj noći. U njenom jutru sam činio sedždu u blatu i vodi.***

Osvanula je dvadeset i prva noć. Poslanik, ﷺ, je krenuo da klanja sabah-namaz. Pala je kiša. Džamijski krov je prokisnuo. Vidio sam u

[1] Tj. Noć kadra (op. prev.).

džamiji blato i vodu. Kada je klanjao sabah na njegovom čelu i vrhu nosa bilo je blata i vode. Kada sam izračunao, vidio sam da je to bila dvadeset i prva noć, od posljednjih deset dana ramazana.

بابُ اعْتِكافُ العَشْرِ الأواخِرِ مِن رَمَضانَ

٦٣٣ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ كانَ يَعْتَكِفُ العَشْرَ الأواخِرَ مِن رَمَضانَ حتَّى تَوَفَّاهُ اللّهُ عزَّ وجلَّ، ثمَّ اعْتَكَفَ أزْواجُهُ مِنْ بَعْدِهِ.

ITIKJAF ZADNJIH DESET DANA RAMAZANA

633. Od Aiše, ﵂, prenosi se da je Poslanik, ﷺ, provodio u itikjafu zadnjih deset dana ramazana sve do svoje smrti. Nakon njega su to nastavile njegove žene.

بابُ الاجْتِهادُ في العَشْرِ الأواخِرِ

٦٣٤ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنْها؛ قالتْ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ إذا دَخَلَ العَشْرُ؛ أَحيا اللَّيْلَ وأَيْقَظَ أهْلَهُ، وجَدَّ، وشَدَّ المِئْزَرَ.

INTENZIVIRANJE IBADETA U ZADNJIH DESET DANA RAMAZANA

634. Aiša, ﵂, rekla je: *Kada bi nastupilo zadnjih deset dana ramazana, Poslanik, ﷺ, bi noć provodio u ibadetu,*[1] *budio bi svoju porodicu, intenzivirao ibadete i ne bi se približavao suprugama.*

[1] Tj. većinu noći. To kažemo zbog hadisa koji je prenesen od Aiše, ﵂, pod brojem 390: *Ne znam da je Poslanik, ﷺ, ikada proveo cijelu noć, do sabaha, u ibadetu.*

بابٌ في لَيْلَةِ القَدْرِ وتَحرِّيها في العَشْرِ الأواخِرِ مِن رَمَضانَ

٦٣٥ ـ عن ابن عمر رضيَ اللّهُ عنهما؛ قال: قال رسولُ اللهِ ﷺ: «التَمِسُوها في العَشْرِ الأواخِرِ (يَعْني: لَيْلَةَ القَدْرِ)؛ فإنْ ضَعُفَ أَحَدُكُم أوْ عَجَزَ؛ فَلا يُغْلَبَنَّ على السَّبْعِ البَواقي».

O NOĆI KADRA I NJENOM TRAŽENJU U ZADNJIH DESET DANA RAMAZANA

635. Ibn Omer, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Tražite je u zadnjih deset noći, tj. Noć kadra. Pa ako neko od vas oslabi ili iznemogne, neka je ne propušta tražiti u zadnjih sedam noći.*

بابٌ لَيْلَةُ القَدْرِ لَيْلَةُ إِحْدى وعِشْرِين

قد تَقَدَّم حديثُ أبي سعيد الخدريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ في ذٰلكَ. رقم (٦٣٢)

NOĆ KADRA JE DVADESET I PRVA NOĆ RAMAZANA

O tome je već spomenut hadis koji prenosi Ebu Se'id el-Hudri, ﵁ (br. 632).

بابٌ لَيْلَةُ القَدْرِ لَيْلَةُ ثَلاثٍ وعِشْرين

٦٣٦ ـ عنْ عبدِاللهِ بن أُنَيْسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ قالَ: «أُريتُ لَيلَةَ القَدْرِ، ثمّ أُنسِيتُها، وأُراني صُبيحَتَها أَسْجُدُ في ماءٍ وطينٍ». قالَ: فَمُطِرْنا لَيْلَةَ ثَلاثٍ وعِشْرينَ، فصَلّى بِنا رسولُ اللهِ ﷺ، فانْصَرَفَ وإنَّ أَثَرَ الماءِ والطِّينِ على جَبْهَتِهِ وأَنْفِهِ.

قالَ: وكانَ عبدُاللهِ بنُ أُنَيْسٍ يَقولُ: ثَلاثٍ وعِشْرينَ.

NOĆ KADRA JE DVADESET I TREĆA NOĆ RAMAZANA

636. Abdullah b. Unejs, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***U snu mi je pokazana Noć kadra pa sam je zaboravio.***

Vidio sam da u njenom jutru činim sedždu u blatu i vodi.

Kiša je pala dvadeset i treću noć. Allahov Poslanik, ﷺ, je klanjao sabah. Kada je završio namaz, tragovi vode i blata su bili na njegovom čelu i nosu.

Abdullah b. Unejs bi govorio: *Bilo je to dvadeset i treće noći.*

بابُ الْتَمِسُوها في التَّاسِعَةِ والسَّابِعَةِ والخامِسَةِ

٦٣٧ - عن أبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رضي اللهُ عنهُ؛ قالَ: اعْتَكَفَ رسولُ اللهِ ﷺ العَشْرَ الأَوْسَطَ مِن رَمَضانَ، يَلْتَمِسُ لَيْلَةَ القَدْرِ قَبْلَ أَنْ تُبانَ لهُ.

قالَ: فلَمَّا انقَضَيْنَ؛ أَمَرَ بالبناءِ فقُوِّضَ، ثمَّ أُبِينَتْ لهُ أَنَّها في العَشْرِ الأَواخِرِ، فأَمَرَ بالبناءِ، فأُعيدَ، ثمَّ خرَجَ على النَّاسِ، فقالَ: **«يا أَيُّها النَّاسُ! إِنَّها كانَتْ أُبِينَتْ لي لَيلَةُ القدرِ، وإِنِّي خرَجْتُ لأُخبِرَكُمْ بِها، فجاءَ رَجُلانِ يَحْتَقَّانِ مَعَهُما الشَّيطانُ، فَنَسِّيتُها، فالْتَمِسوها في العَشْرِ الأَواخِرِ مِن رَمَضانَ، الْتَمِسوها في التَّاسِعَةِ والسَّابِعَةِ والخامِسَةِ».**

قالَ: قلتُ: يا أَبا سعيدٍ! إِنَّكُم أَعْلَمُ بالعَدَدِ مِنَّا. قالَ: أَجَلْ؛ نحنُ أَحَقُّ بذٰلكَ منكُم. قالَ: قلتُ: ما التَّاسِعَةُ والسَّابِعَةُ والخامِسَةُ؟ قالَ: إِذا مَضَتْ واحِدَةٌ وعِشرونَ، فالَّتي تَليها ثِنْتانِ وعِشرونَ؛ فهِيَ التَّاسِعَةُ، فإِذا مَضَتْ ثلاثٌ وعِشرونَ، فالتي تَليها السَّابِعَةُ، فإِذا مَضى خَمْسٌ وعِشرونَ؛ فالَّتي تَليها الخامِسَةُ».

TRAŽITE JE U DEVETOJ, SEDMOJ I PETOJ NOĆI RAMAZANA

637. Ebu Se'id el-Hudri, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, proveo je u itikjafu srednjih deset dana ramazana tražeći Noć kadra, prije nego što mu je objelodanjena. Nakon što je ta desetina prošla, naredio je da mu se postavi šator, pa je uklonjen. Nakon toga objelodanjeno mu je da je ona u zadnjih deset dana ramazana. Potom je naredio da mu se postavi šator, pa je postavljen. Nakon toga je izišao među ljude i rekao:* ***O ljudi, objelodanjena mi je Noć kadra. Ja sam izišao da vas obavijestim o njoj, pa su došla dva čovjeka i počeli se prepirati, sa njima je bio šejtan, pa sam je***

zaboravio. Tražite je u zadnjih deset dana ramazana. Tražite je u devetoj, sedmoj i petoj noći ramazana.

Rekao sam: *Ebu Se'ide, vi ste znaniji od nas u računanju.*

Rekao je: *Da, mi smo u tome znaniji od vas.*

Upitao sam: *Koja je to noć deveta, sedma ili peta?*

Rekao je: *Kada prođe dvadeset prva, ona koja je slijedi biće dvadeset druga, i to je deveta noć*[1]*. Kada prođe dvadeset i treća ona koja je slijedi je sedma*[1] *a kada prođe dvadeset i peta ona koja je slijedi biće peta*[1].

باب لَيْلَةُ القَدْرِ لَيْلَةُ سَبْعٍ وعِشْرِينَ

٦٣٨ - عَنْ زِرِّ بنِ حُبَيْشٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَأَلْتُ أُبَيَّ بنَ كَعْبٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، فقلتُ: إنَّ أخاكَ ابنَ مسعودٍ يقولُ: مَن يَقُمِ الحَوْلَ؛ يُصِبْ لَيْلَةَ القَدْرِ؟ فقالَ: رحِمَهُ اللّهُ؛ أرادَ أنْ لا يَتَّكِلَ النَّاسُ، أما إنَّهُ قدْ عَلِمَ أنَّها في رَمَضانَ، وأنَّها في العَشْرِ الأواخِرِ، وأنَّها لَيْلَةُ سَبْعٍ وعِشْرينَ. ثمَّ حَلَفَ لا يَسْتَثْني أنَّها لَيْلَةُ سَبْعٍ وعِشْرينَ. فقُلْتُ: بأيِّ شيءٍ تَقولُ ذلكَ يا أبا المُنْذِرِ؟ قالَ: بِالعَلامَةِ (أوْ: بِالآيَةِ) الَّتي أَخْبَرَنا رسولُ اللّهِ ﷺ أنَّها تَطْلُعُ يومَئِذٍ لا شُعاعَ لَها.

NOĆ KADRA JE DVADESET I SEDMA NOĆ RAMAZANA

638. Zirr b. Hubejš, ﵁, rekao je: Pitao sam Ubejj b. K'aba, ﵁, i rekao: Tvoj brat Ibn Mes'ud rekao je: *Ko bude provodio svaku noć u ibadetu potrefit će Noć kadra.*

Rekao je: *Allah mu se smilovao. Želi time da se ljudi ne oslone samo na jednu noć. On zna da je ona u ramazanu, u zadnjih deset dana i da je dvadeset i sedme noći.*

Zatim se zakleo, ne dvoumeći, se da je ona u dvadeset i sedmoj noći ramazana. Upitao sam: *Ebu Munzire, na osnovu čega to tvrdiš?*

Rekao je: *Na osnovu znaka ili dokaza o kome nas je obavijestio Allahov Poslanik, ﷺ, da Sunce tog dana izlazi bez zraka.*

---

[1] Od kraja mjeseca (op. prev.).

كِتَابُ الحَجِّ

POGLAVLJE O HADŽDŽU

بابٌ فَرْضِ الحَجِّ مَرَّةً في العُمرِ

٦٣٩ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: خَطَبَنا رسولُ اللَّهِ ﷺ، فقالَ: «أيُّها النَّاسُ! قَدْ فَرَضَ اللَّهُ عليكُمُ الحَجَّ؛ فَحُجُّوا». فقالَ رَجُلٌ: أكُلَّ عامٍ يا رسولَ اللَّهِ؟ فسَكَتَ، حتَّى قالَها ثَلاثاً، فقالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «لَوْ قُلْتُ: نعمْ؛ لَوَجَبَتْ، ولَما اسْتَطَعْتُم». ثُمَّ قالَ: «ذَرُوني ما تَرَكْتُكُمْ؛ فإنَّما هَلَكَ مَنْ كانَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سُؤالِهِمْ، واخْتِلافِهِم على أنْبِيائِهِم؛ فإذا أمَرْتُكُمْ بشيءٍ فأْتُوا منهُ ما اسْتَطَعْتُم، وإذا نَهَيْتُكُمْ عن شيءٍ؛ فَدَعُوهُ».

HADŽDŽ JE OBAVEZAN JEDNOM U ŽIVOTU

639. Ebu Hurejre, ﷺ, kaže: *Allahov Poslanik, ﷺ, nam je održao hutbu i rekao:* ***O ljudi, Allah vam je propisao hadždž, pa ga obavljajte.***

Neki čovjek je upitao: Je li svake godine, Allahov Poslaniče? Poslanik, ﷺ, je šutio. Čovjek je pitanje ponovio tri puta. Zatim je Allahov Poslanik, ﷺ rekao: ***Da sam rekao da jest, bio bi vam obavezan svake godine, a vi to ne biste mogli ispuniti.*** *Potom je rekao:* ***Ostavite me dok vas ostavljam.***[1] ***Oni koji su bili prije vas propali su zbog brojnih pitanja i neslaganja sa svojim poslanicima. Kada vam nešto naredim, uradite koliko možete, a kada vam nešto zabranim, to ostavite!***

بابٌ ثَوابُ الحَجِّ والعُمْرَةِ

٦٤٠ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قالَ: «العُمْرَةُ إلى العُمْرَةِ كفَّارةٌ لِما بَيْنَهُما، والحَجُّ المَبْرورُ ليسَ لهُ جَزاءٌ إلَّا الجَنَّةُ».

NAGRADA ZA OBAVLJENI HADŽDŽ I UMRU

640. Prenosi se od Ebu Hurejre, ﷺ, da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Umra do umre je otkup za grijehe koji budu učinjeni između njih.***

[1] Tj. ne pitajte me o onom što vam ne spominjem (op. prev.).

A za primljen hadždž nema druge nagrade do Džennet.[1]

٦٤١ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّه عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ:
«مَنْ أتى هٰذا البَيْتَ، فلمْ يَرْفُثْ ولمْ يَفْسُقْ؛ رَجَعَ كَما وَلَدَتْهُ أُمُّهُ».

641. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko dođe ovoj Kući i ne bude spolno općio niti činio grijehe, vratit će se čist od grijeha kao kad ga je majka rodila.***

بابٌ في يَوْمِ الحَجِّ الأكْبَرِ

٦٤٢ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّه عنهُ؛ قالَ: بَعَثَني أبو بكرٍ الصِّدِّيقُ رضيَ اللّه عنهُ في الحَجَّةِ التي أمَّرَهُ عليْها رسولُ اللّهِ ﷺ قَبْلَ حَجَّةِ الوَداعِ في رَهْطٍ يُؤَذِّنونَ في النّاسِ يَوْمَ النَّحْرِ: لا يَحُجُّ بعدَ العامِ مُشْرِكٌ، ولا يَطوفُ بِالبَيْتِ عُرْيانٌ.

قالَ ابنُ شِهابٍ: فكانَ حميدُ بنُ عبدِالرحمٰنِ يَقولُ: يَوْمُ النَّحْرِ يَوْمُ الحَجِّ الأكْبَرِ؛ مِن أجْلِ حَديثِ أبي هُريرةَ.

O DANU VELIKOG HADŽDŽA[2]

642. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Poslao me je Ebu Bekr es-Sidik, ﷺ, u toku hadždža u kojem ga je Allahov Poslanik, ﷺ, odredio za vođu a koji je bio prije Oprosnog hadždža, da s jednom grupom obznanim ljudima, na dan Kurban-bajrama, da poslije ove godine idolopoklonik neće moći obaviti hadždž niti go oko Kjabe tavafiti.*

Ibn Šihab kaže da bi Humejd b. Abdurrahman govorio: *Kurban-bajram je dan velikog hadždža zbog ovog Ebu Hurejrinog hadisa.*

---

[1] Ispravno je da se to odnosi na hadždž koji je obavljen bez grijeha.

[2] Veliki hadždž je naziv za Kurbanski bajram, a ni u kom slučaju ne znači da ima mali i veliki hadždž (op. prev.).

باب فَضْلُ يَوْمِ عَرَفَةَ

٦٤٣ ـ عن عائشة رضي اللهُ عنها؛ أنّ رسول الله ﷺ قال: «ما من يوم أكثر من أن يُعتِقَ اللهُ فيه عبداً من النّارِ من يوم عرفة، وإنّه لَيدنو، ثمّ يُباهي بِهِمُ الملائكة، فيقولُ: ما أرادَ هؤلاءِ».

VRIJEDNOST DANA AREFATA

643. Od Aiše, ﵂, prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Nema nijednog dana u kojem Allah oslobodi više ljudi od Vatre kao što je to na Dan Arefata. On se približi*[1] *i pred melekima se ponosi hadžijama koji su na Arefatu, pitajući:* Šta oni žele?

باب ما يقول إذا ركب إلى سفر الحج وغيره

٦٤٤ ـ عن عليّ الأزديّ رضي اللهُ عنه؛ أنّ ابن عمر رضي اللهُ عنهما علّمهم: أنّ رسول اللهِ ﷺ كان إذا استوى على بعيره خارجاً إلى سفرٍ؛ كبّر ثلاثاً، ثمّ قال: ﴿سُبْحَٰنَ ٱلَّذِى سَخَّرَ لَنَا هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُۥ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنقَلِبُونَ ﴿١٤﴾﴾ [الزخرف: ١٣، ١٤] اللهمّ إنّا نسألك في سفرنا هذا البرّ والتّقوى، ومن العمل ما ترضى. اللهمّ هوّن علينا سفرنا هذا، واطوِ عنّا بعده. اللهمّ أنت الصّاحبُ في السّفر، والخليفةُ في الأهلِ. اللهمّ إنّي أعوذُ بك من وعثاءِ السّفرِ، وكآبةِ المنظرِ، وسوءِ المنقلبِ في المالِ والأهلِ».

وإذا رجع؛ قالهنّ، وزاد فيهنّ: «آيبون، تائبون، عابدون، لربّنا حامدون».

ŠTA SE KAŽE KADA SE KRENE NA HADŽDŽ ILI NEKI DRUGI PUT

644. Prenosi 'Alijj el-Ezdi, ﵁, da ih je Ibn Omer, ﵄, podučio sljedeće: *Kada bi Allahov Poslanik, ﷺ, uzjahao na svoju devu i krenuo na*

[1] O Allahovom približavanju kažemo isto što kažemo za Njegovo spuštanje i druga svojstva; obaveza je vjerovati u to bez poređenja, negiranja ili iskrivljavanja značenja, kao što su u to vjerovali ispravni prethodnici, Allah s njima bio zadovoljan.

put, tri puta bi rekao ***Allahu Ekber****, a zatim:* ***Subhanellezi sehhare lena haza ve ma kunna lehu mukrinin, ve inna ila Rabbina lemunkalibun. Allahumme inna nes'eluke fi seferina haza el-birre ve-t-takva, ve mine-l-'ameli ma terda, Allahumme hevvin 'alejna seferena haza vetvi 'anna b'udehu, Allahumme Ente-s-sahibu fi-s-seferi, ve-l-halifetu fil ehli, Allahumme inni e'uzu bike min vu'asai-s-seferi, ve keabeti-l-menzari ve sui-l-munkalebi fi-l-mali ve-l-ehl.***

(Hvaljen neka je Onaj koji je dao da nam one služe, mi to sami ne bismo mogli postići i mi ćemo se sigurno Gospodaru svome vratiti.

Allahu, tražimo od Tebe na ovom putovanju dobročinstvo, bogobojaznost i djela kojima Si zadovoljan. Allahu, olakšaj nam ovaj put i učini ga kratkim. Allahu, Ti si saputnik na putovanju i zamjenik u porodici. Allahu, utječemo Ti se od teškoća putovanja, ružnog prizora i lošeg ishoda u imetku i porodici.)

Kada bi se Poslanik, ﷺ, vratio sa putovanja ponovio bi tu dovu, s tim što bi dodao: ***Ajibune taibune 'abidune li Rabbina hamidun.***

Vraćamo se kajući se i pokoravajući, i našem Gospodaru zahvaljujući.

بابُ سفَرِ المرْأةِ إلى الحَجِّ مع ذي مَحْرَمٍ

٦٤٥ ـ عنْ أبي سعيدٍ الخُدْريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا يَحِلُّ لامرأةٍ تؤمِنُ باللّه واليومِ الآخرِ أنْ تُسافِرَ سَفَراً يكونُ ثلاثةَ أيّامٍ فصاعِداً؛ إلاّ ومَعَها أبوها، أوِ ابنُها، أوْ زَوْجُها، أوْ أخوها، أوْ ذو مَحْرَمٍ مِنها».

PUTOVANJE ŽENE NA HADŽDŽ SA MAHREMOM

645. Ebu Se'id el-Hudri, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nije dozvoljeno ženi koja vjeruje u Allaha i Sudnji dan da ide na putovanje koje traje tri i više dana bez svog oca, sina, muža, brata ili nekog drugog mahrema.***

٦٤٦ ـ عن أبي هريرة رضيَ اللّهُ عنهُ، عن النبي ﷺ: قالَ: «لا يَحِلُّ لامْرَأةٍ تُؤمِنُ باللهِ واليَوْمِ الآخِرِ تُسافِرُ مَسيرَةَ يَوْمٍ إلاّ مَعَ ذي مَحْرَمٍ».

646. Prenosi Ebu Hurejre, ﷺ, da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nije dozvoljeno ženi koja vjeruje u Allaha i Sudnji dan da krene na putovanje dugo jedan dan bez mahrema.***

٦٤٧ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: سَمِعْتُ النبيَّ ﷺ يَخْطُبُ يَقولُ: «لا يَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بامْرَأةٍ إلاّ ومَعَها ذو مَحْرَمٍ، ولا تُسافِرُ المَرْأةُ إلاّ مَعَ ذي مَحْرَمٍ». فقامَ رَجُلٌ، فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! إنَّ امْرَأتي خَرَجَتْ حاجَّةً، وإنّي اكْتُتِبْتُ في غَزْوَةِ كذا وكذا. قالَ: «انْطَلِقْ فَحُجَّ مع امْرَأتِكَ».

647. Ibn Abbas, ﷺ, rekao je: *Čuo sam Poslanika, ﷺ, kada je na hutbi rekao:* **Neka se nikako ne osamljuje muškarac sa tuđom ženom bez njena mahrema. Neka ne putuje žena bez mahrema.**

Tada je ustao neki čovjek i rekao: **Allahov Poslaniče, moja žena je otišla na hadždž, a ja sam se prijavio za tu i tu borbu.**

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Idi i obavi hadždž sa svojom ženom.***

باب حَجِّ الصَّبِيِّ وأجْرِ مَنْ حَجَّ به

٦٤٨ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما، عنِ النبيِّ ﷺ: لَقِيَ رَكْباً بالرَّوْحاءِ، فقالَ: «مَنِ القَوْمُ؟». قالوا: المُسْلِمونَ. فقالوا: مَنْ أنتَ؟ قالَ: «رسولُ اللهِ ﷺ». فرَفَعَتْ إليهِ امْرَأةٌ صَبيّاً، فقالتْ: ألِهذا حَجٌّ؟ قالَ: «نَعَمْ؛ ولكِ أجْرٌ».

DJEČIJI HADŽDŽ I NAGRADA ONOME KO GA S DJETETOM OBAVI

648. Ibn Abbas, ﷺ, prenosi da je Poslanik, ﷺ, sreo neke putnike kod Revhe[1] i upitao: ***Ko su putnici?***

[1] Mjesto udaljeno od Medine trideset šest milja.

Rekli su: *Muslimani.* Upitali su: *A ko si ti?*

Rekao je: **Allahov Poslanik.**

Tada je neka žena podigla dijete i rekla: *Da li se za njega broji hadždž?*

Rekao je: **Da, a tebi pripada nagrada.**

بابُ الحَجِّ عَمَّنْ لا يَسْتَطيعُ الرُّكوبَ

٦٤٩ - عَنْ عبدِاللّهِ بنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنّه قالَ: كانَ الفَضْلُ بنُ عباسٍ رَديفَ رسولِ اللّهِ ﷺ، فجاءَتْهُ امْرَأةٌ مِن خَثْعَمَ تَسْتَفْتيهِ، فجَعَلَ الفَضْلُ يَنظُرُ إليْها وتَنْظُرُ إلَيْهِ، فجَعَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَصْرِفُ وَجْهَ الفَضْلِ إلى الشِّقِّ الآخَرِ. قالتْ: يا رسولَ اللّهِ! إنَّ فَريضَةَ اللّهِ على عِبادِهِ في الحَجِّ أدْرَكَتْ أبي شَيْخاً كَبيراً، لا يَسْتَطيعُ أنْ يَثْبُتَ على الرَّاحِلَةِ؛ أفَأَحُجُّ عنهُ؟ قالَ: «نعمْ». وذلكَ في حَجَّةِ الوَداعِ.

OBAVLJANJE HADŽDŽA ZA ONOGA KO SE NE MOŽE DRŽATI NA JAHALICI

649. Abdullah b. 'Abbas, ﵄, rekao je: Fadl b. 'Abbas jahao je iza Allahovog Poslanika, ﷺ. Allahovom Poslaniku, ﷺ, je prišla neka žena iz Has'ama da ga pita. Fadl je počeo gledati u nju i ona u njega. Allahov Poslanik, ﷺ, je okretao Fadlovo lice na drugu stranu.

Žena je upitala: *Allahov Poslaniče, Allahova naredba hadždža kojom je zadužio Svoje robove mog oca je zatekla kada je bio oronuli starac i ne može se držati na jahalici. Da li ću ja obaviti hadždž za njega?*

Rekao je: **Da.** To je bilo na Oprosnom hadždžu.

بابٌ في الحائِضِ والنُّفساءِ إذا أرادَتا الإحْرام

٦٥٠ ـ عنْ عائشَةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: نُفِسَتْ أسْماءُ بنتُ عُمَيْسٍ بمحمدِ بن أبي بَكْرٍ بالشَّجَرَةِ؛ فأمَرَ رسولُ اللّهِ ﷺ أبا بكرٍ يَأمُرُها تَغْتَسِلَ وتُهِلَّ.

O OBLAČENJU IHRAMA U SLUČAJU ŽENE KOJA JE U HAJZU ILI NIFASU

650. Aiša, ﵂, rekla je: *Esma, 'Umejsova kćerka, rodila je Muhammeda sina Ebu Bekra. Allahov Poslanik, ﷺ, naredio je Ebu Bekru da joj kaže da se okupa i obuče ihrame.*

بابٌ في المَواقيتِ في الحَجِّ والعُمْرَةِ

٦٥١ ـ عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: وقَّتَ رسولُ اللّهِ ﷺ لأهْلِ المَدينَةِ ذا الحُلَيْفَةِ، ولأهْلِ الشّام: الجُحْفَةَ، ولأهلِ نَجْدٍ: قَرْنَ المَنازِلُ، ولأهْلِ اليَمَنِ: يَلَمْلَمَ؛ قالَ: «فهُنَّ لَهُنَّ ولِمَنْ أتى عليهِنَّ مِن غيرِ أهْلِهِنَّ مِمَّنْ أرادَ الحَجَّ والعُمْرَةَ، فمَنْ كانَ دونَهُنَّ؛ فمِنْ أهْلِهِ، وكَذا فكذلِكَ، حتّى أهْلُ مَكَّةَ يُهِلّونَ مِنْها».

HADŽDŽSKI I UMRANSKI MIKATI[1]

651. Ibn Abbas, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, odredio je Medinelijama za mikat Zu-l-Hulejfu,[2] Šamlijama Džuhfu, Neždelijama Karne-l-Menazil, Jemenlijama Jelemlem a potom je rekao:* ***Oni su za njih i za one koji prođu preko njih mikati a koji nisu iz tih mjesta ako žele obaviti hadždž i umru. Ko bude unutar ovih mikata njegov mikat je***

[1] Mjesta na kojima se moraju obući ihrami za hadždž i umru (op. prev.).

[2] Poznato mjesto na jugu Medine; to je najudaljeniji mikat od Mekke. Udaljen je 188 milja od Mekke. El-Džuhfe je mikat za stanovnike Šama i Egipta. Udaljen je 82 milje od Mekke. Karnul-Menazil najbliži je mikat Mekki. Jelemlem je brdo u području Tihame, udaljen od Mekke 30 milja.

njegova kuća kao i onima koji su još bliže, a Mekkelijama je mikat sama Mekka.[1]

٦٥٢ - عن أبي الزبير؛ أنه سمع جابر بن عبدالله رضي الله عنهما يسأل عن المهل؟ فقال: سمعت (أحسبه رفع إلى النبي ﷺ)، فقال: «مهل أهل المدينة من ذي الحليفة، والطريق الآخر الجحفة، ومهل أهل العراق من ذات عرق، ومهل أهل نجد من قرن، ومهل أهل اليمن من يلملم».

652. Ebu Zubejr prenosi da je čuo Džabira b. 'Abdullaha, ﷺ, da je bio upitan o mikatima pa je rekao: *Čuo sam* (mislim da je to pripisao Poslaniku, ﷺ) *da je rekao*: ***Mikat Medinelijama je Zu-l-Hulejfa, a drugim putem je Džuhfa. Mikat Iračanima je Zati 'Irk. Mikat Nedždijama je Karn. A mikat Jemenlijama je od Jelemlema.***

باب الطيب للمحرم قبل أن يحرم

٦٥٣ - عن عائشة رضي الله عنها زوج النبي ﷺ؛ قالت: طيبت رسول الله ﷺ بيدي لحرمه حين أحرم، ولحله حين حل، قبل أن يطوف بالبيت.

O NAMIRISAVANJU PRIJE OBLAČENJE IHRAMA

653. Aiša, ﷺ, Poslanikova, ﷺ, supruga, rekla je: *Namirisavala sam Allahovog Poslanika, ﷺ, svojim rukama kada je htio da obuče ihrame i kada su mu postale dozvoljene neke stvari u ihramima prije nego što je učinio tavaf ifadu.*[2]

---

[1] Ovo je jasan dokaz da je umranski mikat Mekkelijama sama Mekka a ne Ten'im. Ten'im je bio mikat samo za Aišu, ﷺ.

[2] Tj. poslije bacanja kamenčića, klanja kurbana i šišanja. Tada su hadžiji dozvoljene sve ihramske zabrane osim općenja sa ženama (op. prev.).

٦٥٤ ـ عن عائشة رضيَ اللّٰه عنها؛ قالت: كأنّي أنظُرُ إلى وَبيصِ المِسْكِ في مَفْرِقِ رسولِ اللّٰهِ ﷺ وهُو مُحْرِمٌ.

654. Aiša, ﵂, rekla je: *Kao da sada gledam u blistave tragove miska na razdjeljku Allahovog Poslanika, ﷺ, kada je bio u ihramima.*

باب المِسْكُ أطْيَبُ الطِّيب

٦٥٥ ـ عن أبي سعيدٍ الخُدريِّ رضيَ اللّٰه عنهُ؛ أنّ رسولَ اللّٰهِ ﷺ ذَكَرَ امْرَأَةً مِن بَني إسْرائيلَ حَشَتْ خاتِمَها مِسْكاً، والمِسْكُ أطْيَبُ الطِّيبِ.

MISK JE NAJPRIJATNIJI MIRIS

655. Ebu Se'id el-Hudri, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, spomenuo neku Benu Israelćanku koja je napunila svoj prsten miskom, a misk je najugodniji miris.

باب الألُوَّة والكافور

٦٥٦ ـ عن نافع؛ قال: كانَ ابنُ عمرَ رضيَ اللّٰهُ عنهما إذا اسْتَجْمَرَ؛ اسْتَجْمَرَ بالألُوَّةِ غيرَ مُطَرَّاةٍ، وبِكافورٍ يَطْرَحُهُ معَ الألُوَّةِ، ثمّ قالَ: هٰكذا كانَ يَسْتَجْمِرُ رسولُ اللّٰهِ ﷺ.

ALOJINO DRVO I KAMFOR

656. Naf'i je rekao: Ibn Omer, ﵄, kada bi se kadio, kadio bi se mirisom alojina drveta koji nije bio pomiješan sa drugim mirisima i kamforom pomiješanim sa mirisom alojina drveta, a potom bi govorio: *Ovako bi se kadio Allahov Poslanik, ﷺ.*

بابٌ في الرَّيْحانِ

٦٥٧ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ عُرِضَ عليهِ رَيْحانٌ؛ فلا يَرُدَّهُ؛ فإنَّهُ خَفيفُ المَحْمَلِ، طَيِّبُ الرِّيحِ».

O BOSILJKU

657. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kome bude ponuđen bosiljak, neka ga ne odbija, jer je on lahak za nositi a ima ugodan miris.***

بابُ الإحْرامُ مِن عندِ مَسْجِدِ ذي الحُلَيْفَةِ

٦٥٨ - عن سالِمِ بنِ عبدِاللَّهِ؛ أنَّه سَمِعَ أباهُ رضيَ اللَّهُ عنهُ يقولُ: بَيْداؤُكُمْ هٰذهِ الَّتي تَكْذِبونَ على رسولِ اللَّهِ ﷺ فيها، ما أَهَلَّ رسولُ اللَّهِ ﷺ إلا مِن عندِ المَسْجِدِ؛ يَعْني: ذا الحُلَيْفَةِ.

OBLAČENJE IHRAMA KOD DŽAMIJE ZU-L-HULEJFE

658. Prenosi Salim b. Abdullah da je čuo svog oca, ﵁, da je rekao: *Ova je vaša Bejda, radi koje iznosite neistinu na Allahovog Poslanika, ﷺ. Allahov Poslanik, ﷺ, obukao je ihrame kod džamije tj. na Zu-l-Hulejfi.*[1]

[1] Bejda je iza Zulhulejfe u pravcu Mekke.
Iznose neistinu na Poslanika, ﷺ, znači, tvrdili su da je on obukao ihrame na tom mjestu, što nije istina.

بابُ الإهلال حين تَنبَعِثُ الرَّاحِلةُ

٦٥٩ ـ عنْ عُبَيْدِ بنِ جُرَيْجٍ؛ أنّه قالَ لعبدِاللّهِ بنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهما: يا أبا عبدِالرَّحمنِ! رَأيتُك تصنعُ أربعاً لمْ أرَ أحداً مِن أصحابِك يَصْنَعُها. قالَ: ما هُنَّ يا ابنَ جُرَيْجٍ؟ قالَ: رأيتُكَ لا تَمَسُّ مِن الأرْكانِ إلاّ اليَمانِيَيْنِ، ورَأيتُكَ تَلْبَسُ النِّعالَ السِّبْتِيَّةَ، وَرَأيْتُكَ تَصْبُغُ بالصُّفْرَةِ، وَرَأيتُكَ إذا كُنتَ بمَكَّةَ؛ أهَلَّ النَّاسُ إذا رَأوُا الهِلالَ، ولمْ تُهْلِلْ أنتَ حتّى يَكونَ يومُ التَّرْوِيَةِ.

فقالَ عبدُاللّهِ بنُ عمرَ: أمّا الأرْكانُ؛ فإنِّي لمْ أرَ رسولَ اللّهِ ﷺ يَمَسُّ إلاّ اليَمانِيَيْنِ. وأمّا النِّعالُ السِّبْتِيَّةُ؛ فإنِّي رَأيتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يَلْبَسُ النِّعالَ التي لَيسَ فيها شَعْرٌ وَيَتَوَضّأُ فيها؛ فأنا أُحِبُّ أنْ ألْبَسَها. وأمّا الصُّفْرَةُ؛ فإنِّي رَأيتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يَصْبُغُ بها؛ فأنا أُحِبُّ أنْ أصْبُغَ بها. وأمّا الإهْلالُ؛ فإنِّي لمْ أرَ رسولَ اللّهِ ﷺ يُهِلُّ حتّى تَنْبَعِثَ بهِ راحِلَتُهُ.

O ULASKU U OBREDE HADŽDŽA I UMRE - KADA JAHALICA KRENE

659. 'Ubejd b. Džurejdž kaže da je rekao Abdullahu b. Omeru, ﷺ: *Ebu Abdurrahmane, vidio sam te da radiš četvoro, a nijednog tvog prijatelja nisam vidio da to radi?*

Rekao je: *Koje su to stvari, sine Džurejdžov?* Rekao je: *Vidio sam te da potireš samo dva jemenska rukna*[1] *od Kjabe a ne potireš ostale. Vidio sam te oblačiš septijske sandale,*[2] *da odjeću bojiš u žuto i vidio sam, dok si bio u Mekki, da su ljudi obukli ihrame kada su vidjeli mlađak*[3], *a ti si ih obukao na dan tervije*[4].

---

[1] Misli se na jemenski i na rukn na kojem je *Hadžerul-esved,* a nazvao ih je oba jemenskim zbog stila u arapskom jeziku koji to dozvoljava, zbog srodnosti stvari (op. prev.).

[2] Sandale koje su napravljene od kože koja nema dlake.

[3] Zu-l-hidždžeta (op. prev.).

[4] Osmi dan zu-l-hidždžeta (op. prev.).

Abdullah Ibn Omer je rekao: *Što se tiče potiranja dva jemenska rukna to je zbog toga što sam vidio da je samo te ruknove Allahov Poslanik, ﷺ, potirao.*

Što se tiče septijskih sandala, oblačim ih zato što sam vidio da Allahov Poslanik, ﷺ, oblači sandale na kojima nema dlake. Oblačio bi ih poslije abdesta na mokre noge. Zbog toga ja volim da ih oblačim.

Što se tiče bojenja odjeće, to je zbog toga što sam vidio Allahovog Poslanika, ﷺ, da tako čini, pa zbog toga i ja volim da bojim odjeću u žuto.

A što se tiče počinjanja obreda, to je zbog toga što sam vidio Allahovog Poslanika, ﷺ, da nije počinjao obavljati obrede sve dok ne bi krenula njegova jahalica[1].

[1] Osmi dan zu-l-hidždžeta, prema Arefatu (op. prev.).

بابٌ في الإهلالِ بالحجِّ مِن مكَّة

٦٦٠ ـ عن جابرٍ رضيَ اللّه عنهُ؛ أنّه قال: أقبَلْنا مُهلِّين معَ رسولِ اللّهِ ﷺ بِحَجٍّ مُفْرَدٍ، وأقْبَلَتْ عائِشَةُ بِعُمْرَةٍ، حتَّى إذا كُنَّا بِسَرِفَ؛ عَرَكَتْ عائشةُ، حتَّى إذا قَدِمْنا؛ طُفْنا بالكَعْبَةِ والصَّفا والمَرْوَةِ؛ فأمَرنا رسولُ اللّهِ ﷺ أنْ يَحِلَّ مِنَّا مَنْ لمْ يَكُنْ معهُ هَدْيٌ. قال: فقُلْنا: حِلُّ ماذا؟ قال: «الحِلُّ كُلُّهُ». قال: فواقَعْنا النِّساءَ، وتَطَيَّبْنا بالطِّيبِ، ولَبِسْنا ثِيابَنا، ولَيْسَ بَيْنَنا وبَيْنَ عَرَفَةَ إلاَّ أَرْبَعُ لَيالٍ. ثمَّ أهْلَلْنا يَوْمَ التَّرْوِيَةِ، ثمَّ دَخَلَ رسولُ اللّهِ ﷺ على عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها، فوَجَدَها تَبْكي، فقال: «ما شَأْنُكِ؟». قالتْ: شأْني أنّي قدْ حِضْتُ، وقدْ حَلَّ النَّاسُ، ولمْ أُحْلِلْ، ولم أَطُفْ بالبَيْتِ، والنَّاسُ يَذْهَبونَ إلى الحَجِّ الآنَ. فقالَ: «إنَّ هذا أمْرٌ كَتَبَهُ اللّهُ على بَناتِ آدَمَ؛ فاغْتَسِلي، ثمَّ أَهِلِّي بِالحَجِّ». فَفَعَلَتْ، وَوَقَفَتِ المَواقِفَ، حتَّى إذا طَهُرَتْ؛ طافَتْ بِالكَعْبَةِ والصَّفا والمَرْوَةِ، ثمَّ قال: «قدْ حَلَلْتِ مِن حَجِّكِ وعُمْرَتِكِ جميعاً». فقالَتْ: يا رسولَ اللّهِ! إنِّي أَجِدُ في نَفْسي أنّي لَم أَطُفْ بِالبَيْتِ حتَّى حَجَجْتُ. قال: «فاذْهَبْ بِها يا عبدَالرَّحْمٰنِ؛ فأَعْمِرْها مِن التَّنْعيمِ». وذٰلكَ لَيْلَةَ الحَصْبَةِ.

O ULASKU U HADŽDŽSKE OBREDE IZ MEKKE

660. Džabir, ﵁, rekao je: *Krenuli smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, sa nijjetom ifrad hadždža, a Aiša sa nijjetom umre. Kada smo došli do Serefa Aiša je dobila menstruaciju. Po dolasku, učinili smo tavaf oko Kjabe i sa'j između Safe i Merve. Nakon toga nam je Allahov Poslanik, ﷺ, naredio da se oslobode ihrama oni koji sa sobom nisu poveli kurban.*

Upitali smo: *Koje oslobađanje ihrama?*

Rekao je: *Potpuno.*

Nakon toga općili smo sa svojim ženama, upotrebljavali miris i oblačili odjeću. Do Dana Arafata bilo je još samo četiri noći. Na Dan tervije smo započeli hadždžske obrede. Tada je Allahov Poslanik, ﷺ, ušao kod Aiše i zatekao je da plače.

Upitao je: ***Šta ti je?***

Rekla je: *Dobila sam menstruaciju. Ostali su se oslobodili ihrama a ja nisam, niti sam tavafila oko Kjabe. Sada svi odlaze na hadždž.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Ovo je Allah propisao Ademovim kćerima. Okupaj se i zanijjeti hadždž.***

Aiša je tako i postupila i bila na svim mjestima na kojima hadžije treba da budu. Kada se očistila, učinila je tavaf i sa'j.

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Sad si se oslobodila hadždžskih i umranskih ihrama.*** Rekla je: *Allahov Poslaniče, teško mi je što nisam obavila hadžske tavafe.* Poslanik, ﷺ, je rekao: ***Abdurrahmane, otiđi sa njom i neka zanijjeti umru od Ten'ima.*** *To je bilo u noći u kojoj hadžije obitavaju kod mjesta bacanja kamenčića na Mini.*

بابُ التَّلْبِيَةِ

٦٦١ - عنْ عبدِاللهِ بنِ عمرَ رضيَ اللهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ كانَ إذا اسْتَوَتْ بهِ راحِلَتُهُ قائِمَةً عندَ مَسْجِدِ ذي الحُلَيْفَةِ؛ أَهَلَّ، فقالَ: «لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لا شَريكَ لكَ لَبَّيْكَ، إنَّ الحَمْدَ والنِّعْمَةَ لكَ والمُلْكَ، لا شَريكَ لكَ».

قالوا: وكانَ عبدُاللهِ بنُ عمرَ يقولُ: هٰذِهِ تَلْبِيَةُ رسولِ اللهِ ﷺ.

قالَ نافِعٌ: كانَ عبدُاللهِ يَزيدُ معَ هٰذا: لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ وسَعْدَيْكَ، والخَيْرُ بِيَدَيْكَ، لَبَّيْكَ والرَّغْباءُ إلَيْكَ والعَمَلُ.

TELBIJA

661. Abdullah b. Omer, ﵁, prenosi da bi Allahov Poslanik, ﷺ, kada bi se njegova jahalica ispravila kod džamije Zu-l-Hulejfe, ušao bi u hadždžske obrede i rekao: ***Lebbejkellahumme lebbejk, lebbejke la šerike leke lebbejk, inne-l-hamde ve-n-ni'mete leke ve-l-mulk, la šerike lek.***

(Odazivam Ti se, Allahu, odazivam. Ti nemaš sudruga, odazivam Ti se. Zaista samo Tebi pripadaju zahvala, blagodat i vlast i Ti nemaš sudruga.)

Rekli su: Ibn Omer bi govorio: *Ovo je bila telbija Allahovog Poslanika,* ﷺ. Naf'i je rekao: Abdullah bi još dodavao: *Lebbejke, lebbejke, lebbejke ve sa'dejke ve-l-hajru bijedejke. Lebbejke ve-r-ragbau ilejke ve-l- 'amelu.*[1]

(Odazivam Ti se, odazivam i odazivam. Dobro je u Tvojim rukama. Sva moja traženja, moje molbe i djela usmjerena su isključivo Tebi.)

بابٌ في التَّلْبِيَةِ بِالعُمْرَةِ والحَجِّ

٦٦٢ - عنْ أنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ أَهَلَّ بِهِما جَميعاً: «لَبَّيْكَ عُمْرَةً وحَجّاً، لَبَّيْكَ عُمْرَةً وحَجّاً».

O DONOŠENJU TELBIJE ZA UMRU I HADŽDŽ

662. Enes, ﷺ, rekao je: Čuo sam *Allahova Poslanika,* ﷺ, *da je počinjući u obrede umre i hadždža donio telbiju, zajedno za umru i hadždž, i rekao:* **Lebbejke umreten ve hadždžen, lebbejke umreten ve hadždžen.**

(Odazivam Ti se umrom i hadždžom, odazivam Ti se umrom i hadždžom.)

٦٦٣ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «والذي نَفْسي بِيَدِهِ؛ لَيُهِلَّنَّ ابنُ مَرْيَمَ بِفَجِّ الرَّوْحاءِ، حاجّاً أَوْ مُعْتَمِراً، أَوْ لَيَثْنِيَنَّهُما».

663. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je čuo Allahova Poslanika, ﷺ, da je rekao: ***Tako mi Onoga u čijoj ruci je moj život, sin Merjemin će ući u obrede hadždža ili umre, ili i jedan i drugi sa Fedždža Revhaa.***[2]

---

[1] Tako je u osnovi: *Lebbejke,* a u *Muslimu* je , dva puta rečeno *Lebbejke.*

[2] To je mjesto između Mekke i Medine. Tim krajevima je Poslanik, ﷺ, išao na Bedr i u Mekku kada je krenuo da je osvoji i kada je išao na Oprosni hadždž. Veznik *ili* došao je zbog prenosiočeve sumnje ili potpune nejasnoće u vezi s Poslanikovim, ﷺ, stavom o tome. Međutim, čini sa da je prva mogućnost ispravnija.

بابٌ في إِفْرادِ الحَجِّ

٦٦٤ - عن ابنِ عُمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: أَهْلَلْنا معَ رسولِ اللهِ ﷺ بالحَجِّ مُفْرَداً.

وفي رِوايَةٍ: أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ أَهَلَّ بِالحَجِّ مُفْرَداً.

O IFRAD HADŽDŽU[1]

664. Ibn Omer, ﷺ, rekao je: *Počeli smo obavljati obrede s Poslanikom, ﷺ, a on je zanijjetio ifrad hadždž.*[2]

U drugoj predaji stoji da je Allahov Poslanik, ﷺ, zanijjetio ifrad hadždž.

٦٦٥ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ أَفْرَدَ الحَجَّ.

665. Aiša, ﷺ, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, zanijjetio je ifrad hadždž.*

[1] *Ifrad hadždž* znači da počne obrede s nijjetom hadždža, govoreći *Lebbejkellahumme bi hadždžin.* Odazivam Ti se, Allahu moj, hadždžom (op.prev).

[2] Ovdje se misli da su zanijjetili samo hadždž, bez umre (op.prev.).

باب القِرانُ بَيْنَ الحَجِّ والعُمْرَةِ

٦٦٦ ـ عن بكرِ بنِ عبدِاللّه، عن أَنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، قالَ:
سَمِعْتُ النبيَّ ﷺ يُلَبّي بالحَجِّ والعُمْرَةِ جَميعاً.

وقالَ بكرٌ: فحَدَّثْتُ بذٰلِكَ ابنَ عمرَ، فقالَ: لَبّى بالحَجِّ وَحْدَهُ.

فَلَقيتُ أَنساً، فَحَدَّثْتُهُ بِقَوْلِ ابنِ عمرَ، فقالَ أَنسٌ: ما تَعُدُّونَنا إلاَّ
صِبياناً، سَمِعْتُ رسولَ اللهِ ﷺ يقولُ: «لَبَّيْكَ عُمْرَةً وحَجًّا».

SPAJANJE HADŽDŽA I UMRE – KIRAN HADŽDŽ[1]

666. Bekr b. Abdullah prenosi od Enesa, ﷺ, da je rekao: *Čuo sam Poslanika, ﷺ, da donosi telbiju zajedno za hadždž i umru.*

Bekr je rekao: Spomenuo sam to Ibn Omeru pa je rekao: *Učinio je telbiju samo za hadždž.*

Nakon toga sam sreo Enesa i spomenuo mu govor Ibn Omera. Enes je rekao: *Šta, smatrate nas djecom!? Čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da je rekao:* ***Odazivam Ti se umrom i hadždžom!***

[1] Da počne obavljati obrede hadždža s nijjetom, govoreći: *Lebbejke bi hadždžin ve umra.* Odazivam Ti se hadždžom i umrom (op. prev.)!

بابٌ في مُتعَةِ الحجِّ

٦٦٧ ـ عنْ عِمْرانَ بنِ حُصَيْنٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: تَمَتَّعْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ، ولمْ يَنْزِلْ فيهِ القُرْآنُ، قالَ رَجُلٌ بِرَأْيِهِ ما شاءَ.

O TEMETTU' HADŽDŽU[1]

667. 'Imran b. Husajn, ﷺ, rekao je: *Obavili smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, temettu' hadždž.*[2] *O njemu nije ništa došlo u Kur'anu. Čovjek je rekao, po svom mišljenju, što je htio.*

---

[1] Za ovu vrstu hadždža hadžije učine umru u mjesecima hadždža, zatim i hadždž u istoj godini tako što obuku ihrame na mikatu s nijjetom umre i kažu u telbiji "Lebbejke bi umra"! (Odazivam Ti se umrom!). To podrazumijeva da hadžija ostaje muhrim sve dok ne stigne u Mekku, zatim učini tavaf, saj i obrije ili ošiša kosu. Nakon toga prestaje biti muhrim i biva mu dozvoljeno sve što mu je bilo zabranjeno u ihramima (od odjeće i drugih stvari). A kada dođe Dan tervije ponovo oblači ihrame i nastavlja obrede hadždža (op. prev.).

[2] Temettu` Poslanikov je jezički, a u suštini je kiran, dok je temettu` ashaba u šerijatskom značenju (op. prev.).
Misli se na Omera, ﷺ. Ebu Musa el-Eš'ari, ﷺ, nazvao je Omerovo mišljenje novotarijom. Pogledaj hadis koji on prenosi pod brojem 671. Pod temettu hadždžom u ovom hadisu misli se na spajanje umre sa hadždžom, s tim da se kurban dovede izvan mikata, a pod temettu`om se misli na obavljanje umre do hadždža. U Muslimovom *Sahihu* postoje dva rivajeta koja ukazuju na to. Što se tiče spajanja hadždža i umre (kirana) i ifrada, gdje postoji kurban koji hadžija nije doveo izvan mikata, Poslanik, ﷺ, je to zabranio ashabima na Oprosnom hadždžu i naredio im da promijene nijjet, kao što je poznato i kako je objašnjeno u mom djelu *Hadždžetu-n-nebijji,* ﷺ, i kao što prenosi Džabir. Pogledaj hadise pod brojevima: 669, 670, 671, 674, 675.

٦٦٨ ـ عنْ عِمرانَ بنِ حُصَيْنٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: تَمَتَّعَ نَبِيُّ اللّهِ ﷺ وتَمَتَّعْنا مَعَهُ.

668. 'Imran b. Husajn, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je obavio hadždž temettu', pa smo i mi obavili taj hadždž s njim.*

٦٦٩ ـ عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: قَدِمْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ ونحنُ نَقولُ: لَبَّيْكَ بِالحَجِّ، فأَمَرَنا رسولُ اللّهِ ﷺ أَنْ نَجْعَلَها عُمْرَةً.

669. Džabir b. Abdullah, ﷺ, rekao je: Došli smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, i počeli govoriti: *Lebbejke bi hadždžin!* (*Odazivamo Ti se sa hadždžom!*), pa nam je Allahov Poslanik, ﷺ, naredio da zanijjetimo umru.

باب مَن أحْرَمَ بالحَجِّ ومَعَهُ الهَدْيُ

٦٧٠ ـ عن موسى بنِ نافعٍ؛ قالَ: قَدِمتُ مَكّةَ مُتَمتِّعاً بِعُمرةٍ قبلَ التَّرْوِيَةِ بِأَرْبَعةِ أيَّامٍ، فقالَ النَّاسُ: تَصيرُ حَجَّتُكَ الآنَ مَكِّيَّةً. فدَخلْتُ على عَطاءِ بنِ أبي رَباحٍ، فاسْتَفْتَيْتُهُ؟ فقالَ عطاءٌ: حَدَّثني جابرُ بنُ عبدِاللّهِ الأنصاريُّ؛ أنّه حَجَّ معَ رسولِ اللّهِ ﷺ عامَ ساقَ الهَدْيَ مَعَهُ، وقدْ أهَلُّوا بالحَجِّ مُفْرَداً، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أحِلُّوا مِنْ إحْرامِكُمْ، فَطوفوا بالبَيتِ وبَيْنَ الصَّفا والمَرْوَةِ وقَصِّروا، وأقيموا حَلالاً، حتّى إذا كانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ؛ فأَهِلُّوا بِالحَجِّ، واجْعَلوا التي قَدِمْتُم بِها مُتْعَةً». قالوا: كيفَ نَجْعَلُها مُتْعَةً وقدْ سَمَّيْنا الحَجَّ؟! قالَ: «افْعَلوا ما آمُرُكُمْ بِهِ؛ فإنِّي لَوْلا أنّي سُقْتُ الهَدْيَ؛ لَفَعَلْتُ مِثْلَ الذي أمَرْتُكُمْ بِهِ، ولكِنْ لا يَحِلُّ مِنِّي حَرامٌ حتّى يَبْلُغَ الهَدْيُ مَحِلَّهُ» فَفَعَلوا.

KO UĐE U OBREDE S NIJJETOM HADŽDŽA I POVEDE HEDJ[1]

670. Musa b. Naf'i rekao je: Došao sam u Mekku i obavio umru četiri dana prije tervije[2]. Ljudi su mi rekli: Tvoj hadždž je sada postao mekkanski.[3]

Otišao sam kod 'Ata b. ebi Rebbaha da ga upitam o tome. Rekao mi je: *Pričao nam je Džabir b. Abdullah el-Ensari da je on obavio hadždž sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, iste godine i da je uza se poveo i kurban. Počeli smo obrede ifrad hadždža*[4]. *Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je:* **Oslobodite se svojih ihrama nakon što tavafite oko Kjabe i učinite sa'j *između Safe i Merve, skratite kose i ostanite bez ihrama sve do dana tervije. Kada dođe Dan tervije, nastavite obrede hadždža, a ono što ste učinili prije toga dana neka bude hadždž muta`.*[5]**

Upitali su: *Kako da to učinimo umrom kad smo nanijjetili hadždž?*

---

[1] Hedj je žrtva koja se spremi i pošalje kod Kjabe: deva, krava, brav, radi približavanja Allahu (op. prev.).

[2] Dan tervije je 8. zul-hidždže (op. prev.).

[3] Tj. obući ćeš ihrame prije Arefata, u Mekki

[4] Pogledaj hadis br. 664 i fusnotu (op. prev.).

[5] Pogledaj hadis br. 667 i fusnotu (op. prev.).

Rekao je: ***Radite ono što vam naređujem. Da ja nisam poveo hedj[1], uradio bih što i vama naređujem. Međutim, meni nije dozvoljeno da se oslobodim ihrama sve dok kurban ne dođe do svog mjesta.***

Nakon toga uradili su što im je Poslanik, ﷺ, naredio.

بابُ نَسْخِ التَّحَلُّلِ من الإِحْرامِ والأَمْرِ بالتَّمامِ

٦٧١ - عنْ أبي موسى رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: قَدِمْتُ على رسولِ اللهِ ﷺ وهُوَ مُنيخٌ بالبَطْحاءِ، فقالَ: «بِما أَهْلَلْتَ؟». قالَ: قُلْتُ: أهْلَلْتُ بإهْلالِ النبيِّ ﷺ. قالَ: «هَلْ سُقْتَ مِن هَدْيٍ؟». قلتُ: لا. قالَ: «فَطُفْ بالبَيْتِ وبالصَّفا والمَرْوَةِ، ثمَّ حُلَّ». فطُفْتُ بالبَيْتِ وبالصَّفا والمَرْوَةِ، ثمَّ أتَيْتُ امْرَأَةً مِن قَوْمي فَمَشَّطَتْني وغَسَلَتْ رَأْسي، فكُنْتُ أُفْتي النَّاسَ بذلكَ في إمارَةِ أبي بَكْرٍ وإمارَةِ عُمَرَ رضيَ اللهُ عنهُما، فإنِّي لَقائِمٌ بالمَوْسِمِ؛ إذْ جاءَني رَجُلٌ، فقالَ: إنَّكَ لا تَدْري ما أَحْدَثَ أميرُ المُؤْمِنينَ في شَأْنِ النُّسُكِ. فقلتُ: أيُّها النَّاسُ! مَن كُنَّا أفْتَيْناهُ بشَيْءٍ؛ فلْيَتَّئِدْ؛ فهذا أميرُ المُؤْمِنينَ قادِمٌ علَيْكُم؛ فَبِهِ فَأْتَمُّوا. فلَمَّا قَدِمَ؛ قُلْتُ: يا أميرَ المُؤْمِنينَ! ما هذا الذي أَحْدَثْتَ في شَأْنِ النُّسُكِ؟ قالَ: إنْ نَأْخُذْ بِكِتابِ اللهِ؛ فإنَّ اللهَ عزَّ وجلَّ قالَ: ﴿وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾ [البقرة: ١٩٦]، وإنْ نَأْخُذْ بِسُنَّةِ نَبِيِّنا محمدٍ ﷺ؛ فإنَّ النبيَّ ﷺ لم يَحِلَّ حتَّى نَحَرَ الهَدْيَ.

DEROGACIJA OSLOBAĐANJA OD IHRAMA I NAREDBA DA SE OSTANE U NJIMA

671. Ebu Musa, ﷺ, rekao je: Došao sam Allahovom Poslaniku, ﷺ, dok je tjerao devu da klekne na Bethi. Upitao me: ***Kako si počeo obrede?***

Rekao sam: *Onako kako je počeo Poslanik,* ﷺ.

Upitao je: ***Jesi li poveo hedj***?[2]

[1] Pogledaj hadis br. 670 i fusnotu (op.prev.).

[2] Pogledaj hadis br. 670 i fusnotu (op.prev.).

Odgovorio sam: *Nisam.*

Rekao je: ***Onda učini tavaf oko Kjabe i sa'j između Safe i Merve, a potom se oslobodi ihrama?***

Učinio sam tavaf i sa'j a zatim sam otišao jednoj ženi koja mi je bila rod, pa me je počešljala i oprala mi glavu.

Poslije toga sam ovako davao fetve u vrijeme Ebu Bekra i Omera, ﵄ *Dok sam jednom stajao za vrijeme hadždža, došao je jedan čovjek i rekao: Ti ne znaš koje je novine vođa pravovjernih uveo u obredima hadždža. Rekao sam: Ljudi, kome smo izdali fetvu o nečemu, neka ne žuri s tim. Evo, vođa prvovjernih vam dolazi, pa njega slijedite. Kada je došao, rekao sam: Vođo pravovjernih, šta je to što si uveo u propise hadždža? Rekao je: Ako uzmemo po Kur'anu, zaista je Uzvišeni rekao:*

وَأَتِمُّوا۟ ٱلْحَجَّ وَٱلْعُمْرَةَ لِلَّهِ

Hadždž i umru radi Allaha izvršavajte,[1]

a ako uzmemo po sunnetu našeg Poslanika Muhammeda, ﷺ, *on, uistinu nije skinuo ihrame sve dok nije zaklao kurban.*[2]

---

[1] *El-Bekare, 196.*

[2] Omer dokazuje svoj stav smatrajući da ajet naređuje izvršenja hadždža (bez skidanja ihrama nakon što se zanijjeti hadždž) općenito, bez ikakvih ograničenja, pa tako u naredbu ulazi i zamjena nijjeta hadždža za umru (tj. ni tada nije dozvoljeno skidati ihrame i prekidati hadždž kako je on smatrao). Međutim, odgovor može biti: Naredbu zamjene nijjeta hadždža za umru naredio je Poslanik, ﷺ, prenijela ju je grupa ashaba među kojima je bio i Ebu Musa, ﵁. Također je nepojmljivo da Poslanik, ﷺ, naredi nešto što je oprečno Kur'anu. Prema tome, to ukazuje da ajet ne obuhvata promjenu nijjeta hadždža umrom.

٦٧٢ - عَنْ أَبي ذَرٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كانَتِ المُتْعَةُ في الحَجِّ لأَصْحابِ محمدٍ ﷺ خاصَّةً.

672. Ebu Zerr, ﷺ, rekao je: *Temmetu' hadždž bio je dozvoljen samo Muhammedovim, ﷺ, ashabima.*[1]

بابُ الهَدْيِ في القِرانِ بينَ الحَجِّ والعُمْرَةِ

٦٧٣ - عَنْ نافعٍ؛ أَنَّ عبدَاللّهِ بنَ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما خَرَجَ في الفِتْنَةِ مُعْتَمِراً، وقالَ: إِنْ صُدِدْتُ عنِ البَيْتِ؛ صَنَعْنا كَما صَنَعْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ. فخَرَجَ، فأَهَلَّ بِعُمْرَةٍ، وسارَ، حتَّى إِذا ظَهَرَ على البَيْداءِ؛ التفتَ إِلى أَصْحابِهِ، فقالَ: ما أَمْرُهُما إِلاَّ واحِدٌ، أُشْهِدُكُم أَنّي قدْ أَوْجَبْتُ الحَجَّ معَ العُمْرَةِ. فَخَرَجَ حتَّى جاءَ البَيْتَ؛ طافَ بهِ سَبْعاً، وبَيْنَ الصَّفا والمَرْوَةِ سَبْعاً، لمْ يَزِدْ عليهِ، ورَأى أَنَّهُ مُجْزِىءٌ عنهُ، وأَهْدى.

HEDJ[2] KIRANSKOG HADŽDŽA[3]

673. Prenosi Nafi' da je 'Abdullah b. Omer, ﷺ, krenuo u Godini smutnje[4] da obavi umru.

---

[1] Ovaj hadis je mevkuf tj. pripisuje ga ashab sebi. Oprečni su mu brojni hadisi koji se pripisuju Poslaniku, ﷺ, tj. koji su merfu'. Najjasniji od tih hadisa je Poslanikov, ﷺ, odgovor upućen Suraki koji ga je upitao: *Je li ovo važi samo ove godine, ili zauvijek?* Pa mu je Poslanik, ﷺ, odgovorio (a bio je isprepleo svoje prste): ***Ušla je umra u hadždž do Sudnjeg dana zauvijek, zauvijek, zauvijek.*** To se desilo nakon što im je naredio zamjenu nijjeta hadždža umrom. Pogledaj sljedeći hadis koji prenosi Džabir pod brojem: 707, bend: 32, 33 našeg djela: *Hadždžetu-n-Nebijji,* ﷺ, kao i hadis pod brojem: 744.

[2] Pogledaj hadis br. 670 i fusnotu (op.prev.).

[3] Pogledaj hadis br. 666 i fusnotu (op.prev.).

[4] To je godina u kojoj je došao Hadždžadž es-Sekafi u Mekku da napadne Abdullaha b. Zubejra, kako stoji u drugoj Muslimovoj predaji.

Rekao je: *Ako budem spriječen da dođem do Kjabe, postupićemo onako kako smo postupili kada se to desilo Allahovom Poslaniku, ﷺ.*[1]

Krenuo je i nanijjetio umru. Kada je došao do Bejde, okrenuo se prema svojim saputnicima i rekao: *I za hadždž i za umru važi isti propis. Uzimam vas za svjedoke da sam nanijjetio i hadždž i umru.*

Krenuo je i kada je došao do Kjabe obišao je oko nje sedam krugova i obavio sa'j, idući sedam puta između Safe i Merve, ne dodajući više ništa, smatrajući da je to dovoljno, a potom je zaklao hedj.

[1] Kaže Nevevi: *Ispravno je značenje da ako bude spriječen da dođe do Kjabe skinuće ihrame i prestati biti muhrim, kao što je bio slučaj na Hudejbiji sa Poslanikom, ﷺ.*

بابُ الهَدْيِ في المُتْعَةِ

٦٧٤ - عن سالم بن عبدالله؛ أنّ عبدالله بن عمر رضيَ اللهُ عنهما؛ قال: تمتَّعَ رسولُ اللهِ ﷺ في حَجَّةِ الوَداعِ بِالعُمْرَةِ إلى الحَجِّ، وأَهْدى، فساقَ معَهُ الهَدْيَ مِن ذي الحُلَيْفَةِ، وبدَأَ رسولُ اللهِ ﷺ، فأَهَلَّ بِالعُمْرَةِ، ثمّ أَهَلَّ بِالحَجِّ، وتَمَتَّعَ النّاسُ مع رسولِ اللهِ ﷺ بِالعُمْرَةِ إلى الحَجِّ، فكانَ مِن النّاسِ مَن أَهْدى فساقَ الهَدْيَ، ومِنْهُم مَن لم يُهْدِ.

فلَمّا قدِمَ رسولُ اللهِ ﷺ مكَّةَ؛ قالَ للنّاسِ: «مَن كانَ مِنكُم أَهْدى؛ فإنّه لا يَحِلُّ مِن شيْءٍ حَرُمَ منهُ حتّى يَقْضيَ حَجَّهُ، ومَن لم يَكُن مِنكُم أَهْدى؛ فَلْيَطُفْ بِالبَيتِ وبِالصَّفا والمَرْوَةِ، ولْيُقَصِّرْ، ولْيَحْلِلْ، ثمّ لْيُهِلَّ بِالحَجِّ، ولْيُهْدِ، فمَن لم يَجِدْ هَدْياً؛ فلْيَصُمْ ثلاثةَ أيّامٍ في الحَجِّ وسَبْعَةً إذا رَجَعَ إلى أَهْلِهِ».

وطافَ رسولُ اللهِ ﷺ حينَ قَدِمَ مكَّةَ، فاسْتَلَمَ الرُّكْنَ أوَّلَ شيْءٍ، ثمّ خَبَّ ثلاثةَ أَطْوافٍ مِنَ السَّبْعِ، ومَشى أربعةَ أَطْوافٍ، ثمّ رَكَعَ حينَ قَضى طَوافَهُ بِالبَيْتِ عندَ المَقامِ رَكْعَتَيْنِ، ثمّ سَلَّمَ، فانْصَرَفَ، فأَتى الصَّفا، فطافَ بِالصَّفا والمَرْوَةِ سَبْعَةَ أَطْوافٍ، ثمّ لم يَحْلِلْ مِن شيْءٍ حَرُمَ منهُ حتّى قَضى حَجَّهُ، ونَحَرَ هَدْيَهُ يومَ النَّحْرِ، وأَفاضَ، فطافَ بِالبَيْتِ، ثمّ حَلَّ مِن كُلِّ شيْءٍ حَرُمَ منهُ.

وفَعَلَ مِثْلَ ما فَعَلَ رسولُ اللهِ ﷺ مَن أَهْدى وساقَ الهَدْيَ مِن النّاسِ.

HEDJ TEMETTU` HADŽDŽA

674. Prenosi Salim b. 'Abdullah da je 'Abdullah b. Omer, ﷺ, rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, je na Oprosnom hadždžu učinio hadždž temettu'*[1] *učinivši prvo umru do hadždža, spremio hedj i poveo ga.*

Hedj je poveo sa Zu-l-Hulejfe. Prvo je počeo obrede umre a zatim je počeo obrede hadždža.[2]

---

[1] Ovdje se misli na kiran hadždž (op. prev.).

[2] Učenjaci kažu da se ovo odnosi na telbiju, a Poslanik, ﷺ, je počeo obrede ifrad hadždža, zatim je ušao u kiran hadždž zbog hedja koji je bio s njim, a da nije toga, poništio bi ga i učinio temettu' hadždžom (op. prev.).

Potom su i ljudi sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, počeli obrede umre do hadždža. U grupi je bilo onih koji su spremili hedj i dotjerali ga sa sobom, a bilo je i onih koji ga nisu spremili.

Po dolasku u Mekku Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Ko je od vas poveo hedj on se neće moći osloboditi ničega što mu je zabranjeno sve dok ne završi hadždž. A ko od vas nije poveo hedj neka učini tavaf i sa'j, zatim neka se ošiša i oslobodi ihramskih zabrana a potom neka uđe u obrede hadždža i zakolje hedj.***

Ko sebi ne mogne priuštiti hedj neka posti tri dana za vrijeme hadždža i sedam dana kada se vrati svojoj kući.

Nakon što je Allahov Poslanik, ﷺ, stigao u Mekku prvo je dotaknuo Rukn[1], zatim je prva tri od sedam krugova tavafa obavio lagahnim trkom, a ostala četiri uobičajenim hodom. Nakon tavafa klanjao je dva rekjata kod Mekama,[2] predao selam i krenuo na sa'j.[3] Zatim je učinio sa'j sedam krugova između Safe i Merve i nije se oslobađao ničega od ihramskih zabrana sve dok nije završio hadždž. Na prvi dan Kurban-bajrama zaklao je hedj, učinio tavaf ifadu a zatim se oslobodio svih ihramskih zabrana.

Ovako kako je radio Allahov Poslanik, ﷺ, uradili su i oni koji su bili poveli hedj.

---

1 Tj. Hadžeru-l-esved (op. prev.).

2 Mekamu Ibrahim (op. prev.).

3 Hodanje između Safe i Merve, dva brežuljka u blizini Kjabe (op. prev.).

باب في إرداف الحجّ على العُمْرَة

٦٧٥ - عن عائشة رضي اللّه عنها؛ أنّها قالت: خَرَجْنا مع رسولِ اللهِ ﷺ عامَ حَجَّةِ الوَداعِ، فمِنَّا مَن أَهَلَّ بعُمْرَةٍ، ومِنَّا مَن أَهَلَّ بحَجٍّ، حتَّى قَدِمْنا مَكَّةَ، فقال رسولُ اللهِ ﷺ: «مَنْ أَحْرَمَ بِعُمْرَةٍ ولَمْ يُهْدِ؛ فلْيَحْلِلْ، ومَن أَحْرَمَ بعُمْرَةٍ وأَهْدى؛ فلا يَحِلّ حتَّى يَنْحَرَ هَدْيَهُ، ومَنْ أَهَلَّ بِحَجٍّ، فَلْيُتِمَّ حَجَّهُ».

قالتْ عائشةُ: فَحِضْتُ، فلم أَزَلْ حائِضاً حتَّى كانَ يَوْمُ عَرَفَةَ، ولمْ أُهْلِلْ إلاَّ بِعُمْرَةٍ، فأَمَرَني رسولُ اللهِ ﷺ أَنْ أَنْقُضَ رَأْسي، وأَمْتَشِطَ، وأُهِلَّ بِحَجٍّ، وأَتْرُكَ العُمْرَةَ.

قالتْ: فَفَعَلْتُ ذٰلكَ، حتَّى إذا قَضَيْتُ حَجَّتي؛ بَعَثَ معي رسولُ اللهِ ﷺ عبدالرحمٰنِ بن أبي بَكْرٍ، وأَمَرَني أَنْ أَعْتَمِرَ مِن التَّنْعيمِ مَكانَ عُمْرَتي الَّتي أَدْرَكَني الحَجُّ ولَمْ أَحْلِلْ مِنْها.

O DODAVANJU HADŽDŽA NA UMRU

675. Aiša, ﵂, rekla je: *Krenuli smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, u godini Oprosnog hadždža. Neki od nas su počeli obrede s nijjetom umre a neki hadždža. Kada smo stigli u Mekku Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je:* ***Ko je počeo obrede s nijjetom umre i nije poveo hedj[1], neka se oslobodi ihrama, a ko je počeo obrede s nijjetom umre i poveo hedj, neka se ne oslobađa ihrama sve dok kurban ne zakolje, a ko je nanijjetio hadždž, neka ga upotpuni.***

Aiša je rekla: *Dobila sam menstruaciju koja je trajala sve do dana Arefata, a počela sam obavljati obrede samo sa nijjetom umre. Allahov Poslanik, ﷺ, naredio mi je da raspletem kosu, da se počešljam, počnem obrede sa nijjetom hadždža i zanemarim umru. Tako sam i postupila. Kada sam obavila hadždž, Allahov Poslanik, ﷺ, je sa mnom poslao Abdurrahmana b. ebi Bekra[2] i naredio mi da zanijjetim umru od Ten'ima [3], umjesto umre u kojoj me zatekao hadždž a ja se nisam bila oslobodila umranskih ihrama.*

---

[1] Pogledaj hadis pod br. 670 i fusnotu (op. prev.).
[2] Koji joj je brat (op. prev.).
[3] Mjesto udaljeno od Mekke oko 5 km.

بابُ الاشْتِراط في الحَجّ والعُمْرَة

٦٧٦ - عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ ضُباعَةَ بِنْتَ الزُّبَيْرِ بنِ عبدِ المُطَّلِبِ أَتَتْ رسولَ اللّهِ ﷺ، فقالَتْ: إنّي امْرَأَةٌ ثَقِيلَةٌ، وإنِّي أُريدُ الحَجَّ؛ فما تَأْمُرُني؟ قالَ: «أَهِلّي بِالحَجِّ، واشْتَرِطي أَنَّ مَحِلّي حَيْثُ تَحْبِسُني». قالَ: فأَدْرَكَتْ.

UVJETOVANJE U HADŽDŽU I UMRI

676. Ibn Abbas, ﷺ, prenosi da je Duba'a, kćerka Zubejra b. Abdu-l-Muttaliba, došla Allahovom Poslaniku, ﷺ, i rekla: *Ja sam bolesna žena i želim obaviti hadždž, pa šta mi preporučuješ?*

Rekao je: ***Počni obrede hadždža i uslovi:*** **Moje oslobađanje od ihrama je tamo gdje budem spriječena**[1].

Pa je upotpunila hadždž.

---

[1] Tj. da nastavim hadždž (op. prev.)

باب من أحرم وعليه جبة وأثر الخلوق

٦٧٧ ـ عن يعلى بن منية رضي الله عنه؛ قال: جاء رجل إلى النبي ﷺ وهو بالجعرانة، عليه جبة، وعليها خلوق أو أثر صفرة، فقال: كيف تأمرني أن أصنع في عمرتي؟ قال: وأنزل على النبي ﷺ الوحي، فستر بثوب، وكان يعلى يقول: وددت أني أرى النبي ﷺ وقد أنزل عليه الوحي. قال: فقال: أيسرك أن تنظر إلى النبي ﷺ وقد أنزل عليه الوحي؟ قال: فرفع عمر رضي الله عنه طرف الثوب، فنظرت إليه له غطيط. قال: وأحسبه قال: كغطيط البكر. قال: فلما سري عنه؛ قال: «أين السائل عن العمرة؟ اغسل عنك أثر الصفرة (أو قال: أثر الخلوق)، واخلع عنك جبتك، واصنع في عمرتك ما أنت صانع في حجك».

KO ZANIJJETI IHRAME A NA NJEMU JE DŽUBBA I TRAG MIRISA

677. Je'ala b. Munje, ﷺ, rekao je: Došao je jedan čovjek Poslaniku, ﷺ, dok je bio na Dži'ranu[1], na njemu je bilo džubbe i trag mirisa ili trag žute boje od mirisa i upitao je: *Šta mi naređuješ da uradim u toku svoje umre?*

Poslaniku, ﷺ, tada je sišla objava pa su ga pokrili nekom odjećom.

Ja'la bi govorio: Želio sam da vidim Poslanika, ﷺ, kada mu silazi objava.

Rekao je: Pa je upitao[2]: *Da li bi te radovalo da gledaš u Poslanika, ﷺ, kada mu silazi Objava? Omer je tada podigao kraj odjeće pa sam pogledao u Poslanika, ﷺ. Od njega se čulo krkljanje.*

Mislim da je rekao: *Kao krkljanje devčeta.*

Nakon što se smirio, upitao je: ***Gdje je onaj što je pitao o umri? Operi sa sebe tragove žutila od mirisa, ili rekao je tragove mirisa, skini džubbu i postupi u umri kao što bi postupio u hadždžu.***

[1] Mjesto blizu Mekke.
[2] Tj. rekao je Omer b. Hattab.

باب ما يَجتَنِبُ المُحرِمُ مِن اللِّباس

٦٧٨ - عن ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أنَّ رَجُلاً سألَ رسولَ اللّهِ ﷺ: ما يَلبَسُ المُحرِمُ مِن الثِّيابِ؟ فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا تَلبَسُوا القُمُصَ، ولا العَمائِمَ، ولا السَّراويلاتِ، ولا البَرانِسَ، ولا الخِفافَ، إلاّ أحداً لا يَجِدُ النَّعلَينِ؛ فليَلبَسِ الخُفَّينِ، وليَقطَعهُما أسفَلَ مِن الكَعبَينِ، ولا تَلبَسُوا مِن الثِّيابِ شيئاً مَسَّهُ الزَّعفرانُ ولا الوَرسُ».

KOJU ODJEĆU TREBA IZBJEGAVATI MUHRIM

678. Ibn Omer, r.a., prenosi da je neki čovjek upitao Allahovog Poslanika, ﷺ:[1] *Koju odjeću oblači onaj ko je u ihramima?* Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Neće oblačiti kamise[2], niti turbane, niti šalvare, niti ogrtače sa kapuljačama, niti mestve osim, onaj ko nema papuča. Neka ih, onda, obuče, ali neka ih odreže do ispod članaka. Neka ne oblači nikakvu odjeću koju je dotakao šafran niti kurkum.***

٦٧٩ - عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قال: سَمِعتُ رسولَ اللّهِ ﷺ وهوَ يَخطُبُ يَقولُ: «السَّراويلُ لِمَن لم يَجِدِ الإزارَ، والخُفّانِ لِمَن لم يَجِدِ النَّعلَينِ». يَعني: المُحرِمَ.

679. Ibn Abbas, r.a., rekao je: *Čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, kada je držao hutbu,[3] i tom prilikom, rekao:* ***Šalvare su za onoga ko ne nađe ihrama, a mestve, ko ne nađe papuče.*** Misli se na onog ko je u ihramima.

[1] Pitanje je bilo upućeno u vrijeme hutbe dok je Poslanik, ﷺ, govorio u svom mesdžidu, prije nego je krenuo na hadždž.

[2] Duga košulja, galabija (op. prev.).

[3] U drugom rivajetu (Muslim) stoji: *na Arefatu.* Primjetno je da u ovom hadisu nije spomenuto rezanje ispod članaka, kao u prethodnom, s tim da postupanje treba da bude po njemu, zbog toga što je to zadnja naredba.

بابٌ في الصَّيدِ للمُحْرِمِ

٦٨٠ - عنِ الصَّعْبِ بن جَثَّامَةَ اللَّيْثيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّهُ أَهْدى لِرسولِ اللّهِ ﷺ حِماراً وَحْشِيّاً، وهُوَ بالأَبْواءِ أَوْ بِوَدّانَ، فرَدَّهُ عليهِ رسولُ اللّهِ ﷺ. قالَ: فلَمّا أَنْ رَأى رسولُ اللّهِ ﷺ ما في وَجْهي؛ قالَ: «إِنّا لمْ نَرُدَّهُ عليكَ؛ إلاّ أَنّا حُرُمٌ».

O ULOVU ZA ONOGA KO JE U IHRAMIMA

680. Es-Sa'b b. Džessametu el-Lejsijju, ﷺ, rekao je: *Poklonio sam Allahovom Poslaniku, ﷺ, divljeg magarca kad je bio na Ebvau ili na Veddanu*[1] *pa mi ga je vratio. Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, vidio izraz mog lica rekao je:* ***Mi smo ti ga vratili samo zbog toga što smo muhrimi.***

٦٨١ - عنْ طاوسَ، عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: قَدِمَ زَيْدُ بنُ أَرْقَمَ، فقالَ لهُ عبدُاللّهِ بنُ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما يَسْتَذْكِرُهُ: كيفَ أَخْبَرْتَني عنْ لَحمِ صَيْدٍ أُهْدِيَ إلى رسولِ اللّهِ ﷺ وهُو حَرامٌ؟ قالَ: قالَ: أُهْدِيَ لهُ عُضْوٌ مِن لَحمِ صَيْدٍ، فرَدَّهُ، فقالَ: «إِنّا لا نَأْكُلُهُ، إِنّا حُرُمٌ».

681. Tavus prenosi da je Ibn Abbas, ﷺ, rekao: *Došao je Zejd b. Erkam pa ga je Abdullah ibn Abbas, ﷺ, priupitao: Kako si me ono obavijestio o mesu ulova koje je poklonjeno Allahovom Poslaniku, ﷺ, dok je bio u ihramima?*

Rekao je: *Poklonjen mu je dio ulova pa ga je vratio i rekao:* ***Mi to ne jedemo jer smo muhrimi.***

[1] To su dva mjesta između Mekke i Medine.

باب في لحم الصيد للمحرم يصيده الحلال

٦٨٢ ـ عن أبي قتادة رضي الله عنه؛ قال: خرج رسول الله ﷺ حاجاً، وخرجنا معه. قال: فصرف من أصحابه، فيهم أبو قتادة، فقال: «خذوا ساحل البحر حتى تلقوني». فأخذوا ساحل البحر، فلما انصرفوا قبل رسول الله ﷺ؛ أحرموا كلهم إلا أبا قتادة؛ فإنه لم يحرم، فبينما هم يسيرون؛ إذ رأوا حمر وحش، فحمل عليها أبو قتادة، فعقر منها أتاناً، فنزلوا، فأكلوا من لحمها. قال: فقالوا: أكلنا لحماً ونحن محرمون!

قال: فحملوا ما بقي من لحم الأتان، فلما أتوا رسول الله ﷺ؛ قالوا: يا رسول الله! إنا كنا أحرمنا، وكان أبو قتادة لم يحرم، فرأينا حمر وحش، فحمل عليها أبو قتادة، فعقر منها أتاناً، فنزلنا، فأكلنا من لحمها، فقلنا: نأكل لحم صيد ونحن محرمون؟ فحملنا ما بقي من لحمها، فقال: «هل معكم أحد أمره أو أشار إليه بشيء؟»، قال: قالوا: لا. قال: «فكلوا ما بقي من لحمها».

O MUHRIMOVOM JEDENJU MESA ŽIVOTINJE KOJU JE ULOVIO ONAJ KO NIJE MUHRIM

682. Ebu Katade, ﷺ, rekao je: *Krenuli smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, na hadždž. Neke od svojih ashaba, među kojima je bio i Ebu Katade, poslao je ranije i rekao im:* **Idite morskom obalom sve dok me ne sretnete.**

Krenuli su morskom obalom. Pošto su krenuli prije Allahovog Poslanika, ﷺ, svi su obukli ihrame osim Ebu Katade. On nije obukao ihrame. Dok su išli ugledali su divlje magarce. Ebu Katade je navalio na njih i ubio jednu magaricu. Odsjeli su i jeli njeno meso. Nakon toga su rekli: **Jeli smo meso a mi smo muhrimi?!**

Ponijeli su ostatak mesa i kad su došli Allahovom Poslaniku, ﷺ, rekli su: **Allahov Poslaniče, obukli smo ihrame, a Ebu Katade nije, pa smo vidjeli divlje magarce.**

Ebu Katade ih je napao i ubio jednu magaricu. Zaustavili smo se i jeli njeno meso.

Potom smo rekli: **Jedemo meso ulovljene životinje a mi smo muhrimi. Krenuli smo i ponijeli ostatak mesa.**

Upitao je: ***Da li mu je iko od vas naredio da to uradi ili mu je u tome pomagao?***

Rekli smo: **Nije.**

Rekao je: ***Pojedite to što je ostalo od njena mesa.***[1]

باب ما يَقتلُ المُحْرِمُ مِن الدَّوابِّ

٦٨٣ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها، عنِ النبيِّ ﷺ أنّه قالَ: «خَمْسٌ فَواسِقُ يُقتَلْنَ في الحِلِّ والحَرَمِ: الحَيَّةُ، والغُرابُ الأبْقَعُ، والفأرَةُ، والكَلْبُ العَقُورُ، والحُدَيَّا».

KOJE ŽIVOTINJE JE MUHRIMU DOZVOLJENO UBITI

683. Prenosi Aiša, ﵂, da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Pet životinja može biti ubijeno i izvan harema i u haremu, a to su: zmija, vrana čija su leđa i stomak bijeli, miš, pas koji ujeda i lunja.***[2]

٦٨٤ - عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهما، عنِ النبيِّ ﷺ، قالَ: «خَمْسٌ لا جُناحَ على مَنْ قَتَلَهُنَّ في الحَرَمِ والإحْرامِ: الفَأرَةُ، والعَقْرَبُ، والغُرابُ، والحِدَأةُ، والكَلْبُ العَقورُ».

684. Prenosi Ibn Omer, ﵄, da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Nema grijeha onom ko ubije jednu od pet životinja u haremu ili u ihramima, a to su: miš, škorpion, vrana, lunja i pas koji ujeda.***[3]

---

[1] Ovaj i prethodni hadis na prvi pogled su kontradiktorni ali ih je većina uleme spojila tako što su rekli da je značenje Ebu Katadinog hadisa da je dozvoljeno muhrimu jesti meso koje im je ponudio onaj koji je ulovio tu lovinu zbog sebe, pa dio poklonio muhrimu, a prethodni hadis odnosi se na onoga ko je to ulovio zbog muhrima. (op. prev.)

[2] Vrsta sokola (op. prev.).

[3] U drugom rivajetu još se dodaje da nema grijeha onaj ko ih ubije i u namazu.

بابُ الحِجامَةِ للمُحْرِم

٦٨٥ - عنِ ابنِ بُحَيْنَةَ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ احْتَجَمَ بِطريقِ مَكَّةَ وهُو مُحرِمٌ، وسَطَ رَأْسِهِ.

HIDŽAMA[1] ZA MUHRIMA

685. Ibn Buhajne, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, uradio hidžamu na sredini glave na putu za Mekku, dok je bio u ihramima.

بابٌ مُداواةُ المُحْرِمِ عَيْنَيْهِ

٦٨٦ - عن نُبَيْهِ بن وَهْبٍ؛ قالَ: خَرَجْنا مَعَ أَبانَ ابنِ عُثْمانَ، حتَّى إذا كُنَّا بِمَلَلٍ؛ اشْتَكى عمرُ بنُ عبيدِاللّهِ عَيْنَيْهِ، فلمَّا كُنَّا بالرَّوْحاءِ؛ اشْتَدَّ وَجَعُهُ، فأَرْسَلَ إِلى أَبانَ بنِ عثمانَ يَسْأَلُهُ؟ فأَرْسَلَ إِليهِ أَنِ اضْمِدْهُما بالصَّبْرِ؛ فإِنَّ عُثْمانَ رضيَ اللّهُ عنهُ حَدَّثَ عن رسولِ اللّهِ ﷺ في الرَّجُلِ إذا اشْتَكى عَيْنَيْهِ وهُو مُحْرِمٌ: «ضَمَدَهُما بالصَّبْرِ».

MUHRIM I LIJEČENJE BOLA U OČIMA

686. Nubejh b. Vehb rekao je: *Krenuli smo sa Ebanom b. Osmanom. Kada smo stigli do Melela[2], Omer b. 'Ubejdullah se požalio na bol u očima. Kada smo stigli do Revhae bol je bio još jači. Poslao je nekoga do Ebana b. Osmana da ga upita o toj bolesti. On je poručio da na oči previje aloju, jer je Osman, ﵁, prenio od Allahovog Poslanika, ﷺ, da je Poslanik, ﷺ, nekom čovjeku dok je bio u ihramima, nakon što se požalio na bol u očima, stavio povez sa alojom preko očiju.*

---

[1] Puštanje krvi, koristi se kao lijek (op. prev.).

[2] Odmorište na putu od Mekke do Medine udaljeno od Medine, dvadest i osam milja.

بابٌ غَسْلِ المُحْرِمِ رَأْسَهُ

٦٨٧ ـ عَنْ عبدِاللّهِ بنِ حُنَيْنٍ، عَنْ عبدِاللّهِ بنِ عباسٍ والمِسْوَرِ بنِ مَخْرَمَةَ رضيَ اللّهُ عنهُم؛ أَنَّهما اخْتَلَفا بِالأَبْواءِ، فقالَ عبدُاللّهِ بنُ عباسٍ: يَغْسِلُ المُحْرِمُ رَأْسَهُ. وقالَ المِسْوَرُ: لا يَغْسِلُ المُحْرِمُ رَأْسَهُ. فَأَرْسَلَني ابنُ عباسٍ إلى أبي أيُّوبَ الأنصاريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ أَسْأَلُهُ عنْ ذٰلكَ؟ فوَجَدْتُهُ يَغْتَسِلُ بينَ القَرْنَيْنِ وهُوَ يَسْتَتِرُ بِثَوْبٍ. قالَ: فسَلَّمْتُ عليهِ، فقالَ: مَنْ هٰذا؟ فقُلْتُ: أنا عبدُاللّهِ بنُ حُنَيْنٍ، أَرْسَلَني إليكَ عبدُاللّهِ بنُ عباسٍ أَسْأَلُكَ: كيفَ كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَغْسِلُ رأسَهُ وهُوَ مُحْرِمٌ؟ فوَضَعَ أبو أيُّوبَ يَدَهُ عَلَى الثَّوْبِ، فطَأْطَأَهُ، حتَّى بَدا لي رَأْسُهُ، ثُمَّ قالَ لإِنسانٍ يَصُبُّ: اصْبُبْ. فصَبَّ على رَأْسِهِ، ثُمَّ حَرَّكَ رَأْسَهُ بِيَدَيْهِ، فأَقْبَلَ بِهِما وأَدْبَرَ، ثُمَّ قالَ: هٰكَذا رَأَيْتُهُ ﷺ يَفْعَلُ.

O MUHRIMOVOM PRANJU GLAVE

687. 'Abdullah b. Hunejn prenosi od 'Abdullah b. 'Abbasa i Misvera b. Mahreme, ﷺ, da su oni raspravljali u Ebvau, pa je 'Abdullah b. 'Abbas rekao: *Muhrim može oprati glavu* - dok je Misver tvrdio: *Muhrim ne smije prati glavu.*

Nakon toga me Ibn 'Abbas poslao do Ebu Ejjuba el-Ensarija, ﷺ, da ga upitam o tome. Zatekao sam ga da se kupa ispod krova bunara nečim zastrt. Nazvao sam mu selam.

Upitao je: *Ko je to?*

Rekao sam: *Ja sam Abdullah b. Hunejn. Poslao me 'Abdullah b. 'Abbas da te upitam kako je Allahov Poslanik, ﷺ, prao svoju glavu dok je bio u ihramima?*

Ebu Ejjub je stavio svoju ruku na odjeću, spuštao ju je polahko sve dok mi se nije ukazala njegova glava. Zatim rekao je čovjeku koji mu je polijevao: *Polij!* - pa je čovjek polio vodu po njegovoj glavi. Potom je rukama istrljao glavu, trljajući i naprijed i nazad. Nakon toga rekao je: *Ovako sam vidio Poslanika, ﷺ, da je činio.*[1]

[1] U drugom Muslimovom rivajetu nalazi se dodatak da je Misver rekao Ibn Abbasu: *Nikad više neću raspravljati s tobom.*

باب في الفدية على المحرم

٦٨٨ - عن عبدالله بن مغقل؛ قال: قعدت إلى كعب وهو في المسجد؛ فسألته عن هذه الآية: ﴿فَفِدْيَةٌ مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ﴾ [البقرة: ١٩٦]؟ فقال كعب: نزلت فيّ، كان بي أذى من رأسي، فحملت إلى رسول الله ﷺ والقمل يتناثر على وجهي، فقال: «ما كنت أرى أن الجهد بلغ بك ما أرى، أتجد شاة؟». فقلت: لا. فنزلت هذه الآية: ﴿فَفِدْيَةٌ مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ﴾. قال: «صوم ثلاثة أيام، أو إطعام ستة مساكين، نصف صاع طعاماً لكل مسكين». قال: فنزلت فيّ خاصة، وهي لكم عامة.

O MUHRIMOVOM OTKUPU

688. Abdullah b. Ma'kil rekao je: *Sjeo sam do Ka'ba u džamiji i upitao ga o ovom ajetu:*

فَفِدْيَةٌ مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ

Neka se postom, ili milostinjom ili kurbanom iskupi.[1]

K'ab je rekao: *Taj ajet je objavljen o meni. Imao sam neke neugodnosti na glavi. Odnijeli su me do Allahovog Poslanika, ﷺ, a vaške su lazale po mom licu.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: **Nisam mislio da je neugodnost baš ovolika. *Možeš li naći ovcu?***

Rekao sam: *Ne mogu!* - pa je objavljen ovaj ajet:

فَفِدْيَةٌ مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ

Nek se postom, ili milostinjom ili kurbanom iskupi.

[1] *El-Bekare, 196.*

Rekao je: *To je tri dana posta, ili nahraniti šest siromaha, pola sa'a hrane za svakog siromaha. Ja sam bio povod objavi ovog ajeta, ali je njegovo značenje općenito.*

باب في المُحْرِمِ يموتُ، ما يُفْعَلُ بهِ؟

٦٨٩ - عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما، عن النبيِّ ﷺ؛ قالَ: خَرَّ رَجُلٌ مِنْ بَعيرِهِ فَوُقِصَ، فماتَ، فقالَ: «اغْسِلوهُ بِماءٍ وسِدْرٍ، وكَفِّنوهُ في ثَوْبَيْهِ، ولا تُخَمِّروا رَأْسَهُ؛ فإنَّ اللّهَ يَبْعَثُهُ يَوْمَ القِيامَةِ مُلَبِّياً».

KAKO ĆE SE POSTUPITI KADA MUHRIM UMRE

689. Ibn 'Abbas, ﷺ, prenosi da je Poslanik, ﷺ, nakon što je neki čovjek pao sa deve, bio pregažen i umro, rekao: **Okupajte ga vodom i lotosom, umotajte u njegova dva čaršafa i nemojte mu pokrivati glavu,[1] jer će ga Allah na Sudnjem danu proživjeti dok uči telbiju.**

بابُ المَبيتِ بِذي طَوًى والاغْتِسالُ قَبْلَ دُخولِ مَكَّةَ

٦٩٠ - عنْ نافعٍ؛ أَنَّ ابنَ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما كانَ لا يَقْدَمُ مَكَّةَ إلاَّ باتَ بِذي طُوًى، حتَّى يُصْبِحَ ويَغْتَسِلَ، ثمَّ يَدْخُلُ مَكَّةَ نَهاراً، ويَذْكُرُ عنِ النبيِّ ﷺ أنَّه فَعَلَهُ.

NOĆIVANJE NA ZI TUVAU I KUPANJE PRIJE ULASKA U MEKKU

690. Nafi' prenosi da Ibn Omer, ﷺ, ne bi ulazio u Mekku prije nego što bi zanoćio na Zi Tuvau.[2] Kada bi tu osvanuo, okupao bi se a potom bi danju ušao u Mekku. Tvrdio je da je tako Poslanik, ﷺ, činio.

---

[1] U drugom rivajetu, dodaje: *niti lice.*

[2] Mjesto u blizini Mekke.

باب دخول مكة والمدينة من طريق والخروج من طريق

٦٩١ - عن ابن عمر رضي الله عنهما؛ أن رسول الله ﷺ كان يخرج من طريق الشجرة ويدخل من طريق المعرس، وإذا دخل مكة؛ دخل من الثنية العليا، ويخرج من الثنية السفلى.

ULAZAK U MEKKU I MEDINU JEDNIM A IZLAZAK DRUGIM PUTEM

691. Ibn Omer, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, izlazio putem zvanim Eš-Šedžere a ulazio putem zvanim El-Mu'arres.[1]

Kada bi ulazio u Mekku ulazio bi od Senijjetu-l-'ul'ja[2] a izlazio bi od Senijjetu-s-sufla.[3]

باب في النزول بمكة للحاج

٦٩٢ - عن أسامة بن زيد بن حارثة رضي الله عنهما؛ أنه قال: يا رسول الله! أتنزل في دارك بمكة؟ قال: «وهل ترك لنا عقيل من رباع أو دور؟!». وكان عقيل ورث أبا طالب هو وطالب، ولم يرثه جعفر ولا علي شيئاً؛ لأنهما كانا مسلمين، وكان عقيل وطالب كافرين.

O BORAVKU HADŽIJE U MEKKI

692. Usame b. Zejd b. Harise, ﷺ, upitao je: *Allahov Poslaniče, hoćeš li se smijestiti u svojoj kući u Mekki?*

Rekao je: ***Je li nam 'Akil ostavio ikakva smještaja ili kuće?!***

Akil i Talib su naslijedili Ebu Taliba, jer su bili nevjernici a Dž'afer i Alija, pošto su bili muslimani, nisu ništa naslijedili.

---

[1] Poznato mjesto u blizini Medine, udaljeno od grada 6 milja.

[2] *Sennijje* je svaka prepreka na putu, ili brdo, ovaj prevoj zvao se *El-Hadžun* i bilo je vrlo teško uspeti se na njegov vrh. Danas je to mnogo lakše učiniti.

[3] Ona je kod vrata zvanih *Eššebike,* u blizini *Šuab šamijina*, na strani *Kaj kaan* s donje strane Mekke.

بابُ الرَّمَلُ في الطَّوافِ والسَّعْيِ

٦٩٣ ـ عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كانَ إذا طافَ في الحجِّ والعُمْرَةِ أوّلَ ما يَقْدَمُ؛ فإنَّهُ يَسْعى ثلاثةَ أطْوافٍ بالبَيْتِ، ثمَّ يَمْشي أرْبَعَةً، ثمَّ يُصَلّي سَجْدَتَيْنِ، ثمَّ يطوفُ بينَ الصَّفا والمَرْوَةِ.

O NAČINU OBAVLJANJA TAVAFA

693. Ibn Omer, ﵁, prenosi da bi Allahov Poslanik, ﷺ, prilikom tavafa na hadždžu i umri, odmah po dolasku, protrčao tri kruga oko Kjabe. Ostala četiri išao je normalno. Potom bi klanjao dva rekjata i učinio sa'j između Safe i Merve.

٦٩٤ ـ عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنّه قالَ: رَأيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ رَمَلَ مِنَ الحَجَرِ الأسْوَدِ حتّى انْتَهى إليهِ؛ ثلاثَةَ أطْوافٍ.

694. Džabir b. Abdullah, ﵁, je rekao: *Vidio sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da je od Crnog kamena počeo trčkarati sve dok nije završio tri kruga tavafa.*

٦٩٥ - عن أبي الطُّفَيْلِ؛ قال: قلت لابن عباس رضيَ اللّهُ عنهما: أرَأيتَ هٰذا الرَّمَلَ بالبَيْتِ ثلاثةَ أطْوافٍ ومَشْيَ أربَعةِ أطْوافٍ، أسُنَّةٌ هُو؟ فإنَّ قَوْمَكَ يَزْعُمون أنَّهُ سُنَّةٌ. قالَ: فقالَ: صَدَقُوا وكَذَبوا. قالَ: قُلْتُ: ما قَوْلُكَ: صَدَقُوا وكَذَبُوا؟! قالَ: إنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قَدِمَ مَكَّةَ، فقالَ المُشْرِكونَ: إنَّ محمداً وأصْحابَهُ لا يَسْتَطيعونَ أنْ يَطوفوا بِالبَيْتِ مِن الهُزالِ. وكانوا يَحْسُدونَهُ. قالَ: فأمَرَهُم رسولُ اللّهِ ﷺ أنْ يَرْمُلوا ثَلاثاً ويَمْشوا أربَعاً.

قالَ: قلتُ لهُ: أخْبِرْني عن الطَّوافِ بينَ الصَّفا والمَرْوَةِ راكِباً؛ أسُنَّةٌ هُو؟ فإنَّ قَوْمَكَ يَزْعُمونَ أنه سُنَّةٌ. قالَ: صَدَقُوا وكَذَبُوا. قالَ: قلتُ: وما قَوْلُكَ: صَدَقُوا وكَذَبوا؟ قالَ: إنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كَثُرَ عليهِ النّاسُ؛ يَقولونَ: هٰذا محمدٌ، هٰذا محمدٌ ﷺ، حتَّى خَرَجَ العَواتِقُ مِن البُيوتِ. قالَ: وكانَ رسولُ اللّهِ ﷺ لا يُضْرَبُ النّاسُ بينَ يَدَيْهِ، فلمَّا كَثُرَ عليهِ؛ رَكِبَ، والمَشْيُ والسَّعْيُ أفْضَلُ.

695. Ebu Tufejl rekao je: Upitao sam Ibn Abbasa, ﷺ: *Trčanje tri kruga i hodanje ostala četiri u tavafu, da li je to sunnet? Tvoj narod misli da je to sunnet.*

Rekao je: *Istinu su rekli, a i slagali su.*

Upitao sam: *Šta ti znači* ***istinu su rekli a i slagali su****?*

Rekao je: *Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, došao u Mekku idolopoklonici su rekli: Muhammed i njegovi drugovi ne mogu da tavafe oko Kjabe koliko su mršavi. Zavidjeli su mu. Nakon toga je Allahov Poslanik, ﷺ, naredio da oni koji čine tavaf tri kruga trče a ostala četiri idu normalno.*

Upitao sam: *Reci mi o tavafu koji je obavljen jašući između Safe i Merve, da li je to sunnet, jer tvoj narod tvrdi da je to sunnet?*

Rekao je: *Istinu su rekli a i slagali su.*

Upitao sam: *Šta ti znači da su istinu rekli a i da su slagali?*

Rekao je: *Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, stigao u Mekku, mnogo ljudi se okupilo oko njega. Govorili su: Ovo je Muhammed, ovo je Muhammed. Čak su iz kuća bile izišle i djevojke. Allahov Poslanik, ﷺ, nije imao običaj pomjerati ljude ispred sebe. Zato je, kada se oko njega okupilo mnogo ljudi, uzjahao. Međutim, idenje i trčkaranje je bolje.*

بابُ تَقْبيلُ الحَجَرِ الأَسْوَدِ في الطَّوافِ

٦٩٦ ـ عنْ عبدِاللهِ بنِ سَرْجِسَ؛ قالَ: رَأَيْتُ الأَصْلَعَ (يَعْني: عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُ) يُقَبِّلُ الحَجَرَ الأَسْوَدَ ويَقولُ: واللّهِ؛ إنِّي لأُقَبِّلُكَ، وإنِّي أَعْلَمُ أنَّكَ حَجَرٌ، وأنَّكَ لا تَضُرُّ ولا تَنْفَعُ، ولَوْلا أنِّي رَأَيْتُ رسولَ اللّهِ قَبَّلَكَ؛ ما قَبَّلْتُكَ.

LJUBLJENJE CRNOG KAMENU U TAVAFU

696. Abdullah b. Serdžis rekao je: Vidio sam ćelu[1] kako ljubi Crni kamen govoreći: *Tako mi Allaha, ja te zaista ljubim a znam da si ti samo kamen, da ne možeš naštetiti niti donijeti korist. Da nisam vidio Allahova Poslanika, ﷺ, da te ljubi, ne bih te poljubio.*

بابُ اسْتِلامُ الرُّكْنَيْنِ اليَمانِيَيْنِ في الطَّوافِ

٦٩٧ ـ عنْ عبدِاللهِ بنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالَ: ما تَرَكْتُ اسْتِلامَ هٰذينِ الرُّكْنَيْنِ (اليَمانِيَ والحَجَرَ)، مُذْ رَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يَسْتَلِمُهُما، في شِدَّةٍ ولا رَخاءٍ.

DOTICANJE DVA JEMANSKA RUKNA[2] U TAVAFU

697. Abdullah b. Omer, ﵄, rekao je: *Otkako sam vidio Allahovog Poslanika, ﷺ, da potire ova dva rukna: Jemani i Hadžerski, i u gužvi i van gužve, nisam više propuštao da ih dotaknem.*

٦٩٨ ـ عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالَ: لمْ أَرَ رسولَ اللّهِ ﷺ يَسْتَلِمُ غيرَ الرُّكْنَيْنِ اليَمانِيَيْنِ.

698. Ibn Abbas, ﵄, rekao je: *Nisam vidio da je Allahov Poslanik, ﷺ, doticao druge uglove Kjabe osim ova dva jemanska rukna.*

[1] Tj. Omera, ﵁.
[2] Pogledati hadis i fusnotu pod brojem 659.

باب الطَّوافُ على الرَّاحِلَةِ

٦٩٩ - عن جابرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: طافَ رسولُ اللّهِ ﷺ بالبيتِ في حَجَّةِ الوَداعِ على راحِلَتِهِ، يَسْتَلِمُ الحَجَرَ بِمِحْجَنِهِ؛ لأنْ يَراهُ النَّاسُ، ولِيُشْرِفَ لِيَسْألُوهُ؛ فإنَّ النَّاسَ غَشُوهُ.

TAVAF NA JAHALICI

699. Džabir, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je na Oprosnom hadždžu tavafio oko Kjabe na svojoj jahalici. Crni kamen doticao je svojim štapom. Tavafio je tako da bi ga vidjeli i da bi ga tako mogli i pitati, jer su ga ljudi bili zaklonili.*

باب الطَّوافُ راكِباً لِعُذْرٍ

٧٠٠ - عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللّهُ عنها قالَتْ: شَكَوْتُ إلى النبيِّ ﷺ أنِّي أشْتَكي، فقالَ: «طُوفي مِن وَراءِ النَّاسِ وأنْتِ راكِبَةٌ». قالت: فطُفْتُ ورسولُ اللّهِ ﷺ حينئذٍ يُصَلِّي إلى جَنْبِ البَيْتِ، وهو يَقْرَأُ بِـ﴿وَٱلطُّورِ ۝١ وَكِتَٰبٖ مَّسۡطُورٖ ۝٢﴾.

O TAVAFU NA JAHALICI KADA ZA TO POSTOJI RAZLOG

700. Ummu Seleme, ﷺ, rekla je: *Požalila sam se Poslaniku, ﷺ, na neku bolest pa rekao je:* **Tavafi jašući iza ljudi!**

Tako sam i tavafila. Allahov Poslanik, ﷺ, tada je klanjao prema kraju Kjabe učeći: **Ve-t-turi ve kitabi-l mesturi.**[1]

[1] Sura *Et-Tur.*

بابُ الطَّوافِ بَيْنَ الصَّفا والمَرْوَةِ وقَوْلِهُ تعالى: ﴿إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ﴾

٧٠١ ـ عن عُرْوَةَ؛ قالَ: قلتُ لِعائشةَ رضيَ اللّهُ عنها: ما أرى عَلَيَّ جُناحاً أنْ لا أتَطَوَّفَ بينَ الصَّفا والمَرْوَةِ. قالتْ: لِمَ؟ قلتُ: لأنَّ اللّهَ عزَّ وجلَّ يقولُ: ﴿إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ..﴾ الآيةَ. فقالتْ: لوْ كانَ كما تَقولُ؛ لَكانَ: فلا جُناحَ عليهِ أنْ لا يَطَّوَّفَ بِهِما، إنَّما أُنْزِلَ هٰذا في أُناسٍ مِنَ الأنْصارِ، كانوا إذا أهَلُّوا أهَلُّوا لِمَناةَ في الجاهِلِيَّةِ؛ فلا يَحِلُّ لَهُمْ أنْ يَطَّوَّفوا بَيْنَ الصَّفا والمَرْوَةِ، فلَمَّا قَدِموا معَ النبيِّ ﷺ للحَجِّ؛ ذَكَروا ذٰلكَ لهُ، فأنْزَلَ اللّهُ عزَّ وجلَّ هٰذهِ الآيَةَ؛ فلَعَمْري ما أتَمَّ اللّهُ حَجَّ مَنْ لَمْ يَطُفْ بينَ الصَّفا والمَرْوَةِ.

وفي رِوايةٍ: ما أتَمَّ اللّهُ حَجَّ امْرِئٍ ولا عُمْرَتَه لَمْ يَطُفْ بينَ الصَّفا والمَرْوَةِ.

TAVAF IZMEĐU SAFE I MERVE I GOVOR UZVIŠENOG:

﴿إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ﴾

SAFA I MERVA SU ALLAHOVA ČASNA MJESTA

701. 'Urve rekao je: Rekao sam Aiši, ﵂: Smatram da neću biti grešan ako ne učinim tavaf između Safe i Merve.

Upitala je: *Zašto?* Rekao sam: *Zato što Uzvišeni kaže:*

﴿إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ﴾

Safa i Merva su Allahova časna mjesta - do kraja ajeta[1].

---

[1] Ajet u potpunosti glasi:

﴿إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ فَمَنْ حَجَّ ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ١٥٨﴾

"Safa i Merva su, doista, Allahova časna mjesta . Zato onaj koji Kuću Allahovu hodočasti ili umru obavi, ne čini nikakav prijestup ako obiđe oko njih. A onaj koji drage volje učini kakvo dobro djelo, pa Allah je doista blagodaran i sve zna." El-Bekare, 158.

Rekla je: *Da je tako kako ti kažeš bilo bi:* **Nema grijeha onome ko ne učini tavaf između njih.**

Ovaj ajet je objavljen o nekim ensarijama koje su u džahilijjetu hadždž nijjetili za Menata i ne bi im bilo dozvoljeno da tavafe između Safe i Merve.

Kada su došli sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, *na hadždž spomenuli su mu to, pa je Allah, Uzvišeni, objavio ovaj ajet. Zaista Allah neće primiti hadždž onome ko ne učini tavaf između Safe i Merve.*

U drugoj predaji stoji: *Allah neće primiti nijednom čovjeku hadždž niti umru ako ne učini tavaf između Safe i Merve.*

بابُ الطَّوافِ بالصَّفا والمَرْوَةِ سَبْعاً واحِداً

٧٠٢ - عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: لمْ يَطُفِ النبيُّ ﷺ ولا أصحابُهُ بينَ الصَّفا والمَرْوَةِ إلاَّ طَوافاً واحِداً.

TAVAF IZMEĐU SAFE I MERVE OBAVLJA SE JEDNOM SEDAM KRUGOVA

702. Džabir, رضي الله عنه, rekao je: *Poslanik,* ﷺ, *i njegovi ashabi su tavafili između Safe i Merve samo jedan krug.*[1]

[1] Krugom su smatrali jedan hod od Safe do Merve, a od Merve do Safe drugim (op. prev.).

بابٌ ما يلزمُ مَنْ أَحرَمَ بالحجِّ ثمَّ قدِمَ مكَّةَ مِن الطَّوافِ والسَّعْيِ

٧٠٣ ـ عنْ وَبَرَةَ قالَ: كنتُ جالِساً عندَ ابنِ عمرَ رضيَ اللّٰه عنهما، فجاءَهُ رَجُلٌ، فقالَ: أَيَصْلُحُ لي أَنْ أطوفَ بِالبَيْتِ قَبْلَ أَنْ آتِيَ المَوْقِفَ؟ فقالَ: نَعَمْ. فقالَ: فإنَّ ابنَ عباسٍ يقولُ: لا تَطُفْ بِالبَيْتِ حتَّى تَأْتِيَ المَوْقِفَ. فقالَ ابنُ عمرَ: فقدْ حَجَّ رسولُ اللّٰهِ ﷺ، فطافَ بالبَيْتِ قبلَ أَنْ يأْتِيَ المَوْقِفَ؛ فبِقَوْلِ رسولِ اللّٰهِ ﷺ أَحقُّ أَنْ نأْخُذَ أَوْ بِقَوْلِ ابنِ عباسٍ إنْ كُنْتَ صادِقاً؟!

في روايةٍ قالَ: رَأَيْنا رسولَ اللّٰهِ ﷺ أَحْرَمَ بِالحَجِّ، وطافَ بِالبَيْتِ، وسَعى بَيْنَ الصَّفا والمَرْوَةِ.

O TAVAFU I SA'JU ONOG KO JE UŠAO U OBREDE HADŽDŽA A ZATIM DOĐE U MEKKU

703. Vebere je rekao: Sjedio sam kod Ibn Omera, ﷺ, kada mu je došao neki čovjek i upitao: *Da li mi je dozvoljeno da tavafim oko Kjabe prije nego što dođem do Arefata?*

Rekao je: *Da.*

Čovjek je rekao: Ibn Abbas rekao je: *Nemoj tavafiti oko Kjabe sve dok ne dođeš na Arefat.*

Ibn Omer je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, je učinio hadždž i tavafio je oko Kjabe prije nego što je došao na Arefat. Prema tome, da li ti je preče da slijediš Allahovog Poslanika, ﷺ, ili Ibn Abbasa, ako si istinu rekao?*

U drugoj predaji je rekao: *Vidjeli smo Allahovog Poslanika, ﷺ, da je učinio nijjet za hadždž, tavafio oko Kjabe i učinio sa'j između Safe i Merve.*

٧٠٤ ـ عنْ عمرِو بنِ دينارٍ؛ قالَ: سَألْنا ابنَ عمرَ رضيَ اللَّهُ عنهُما عنْ رَجُلٍ قَدِمَ بِعُمْرَةٍ، فطافَ بِالبَيْتِ ولمْ يَطُفْ بينَ الصَّفا والمَرْوَةِ؛ أيَأْتي امْرَأتَهُ؟ فقالَ: قَدِمَ رسولُ اللّهِ ﷺ، فطافَ بِالبَيْتِ سَبْعاً، وصَلّى خلْفَ المَقامِ رَكْعَتَيْنِ، وبَيْنَ الصَّفا والمَرْوَةِ سَبْعاً؛ وقدْ كانَ لكُم في رَسولِ اللّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ.

704. 'Amr b. Dinar je rekao: *Pitali smo Ibn Omera, ﷺ, o čovjeku koji je došao radi umre, učinio tavaf oko Kjabe ali ne i sa'j između Safe i Merve, da li mu je dozvoljeno imati odnos sa svojom ženom?*

Rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je došao u Mekku, obavio tavaf oko Kjabe sedam krugova, klanjao je dva rekjata iza Mekami Ibrahima a zatim obavio sa'j između Safe i Merve sedam krugova. A vi u Allahovom Poslaniku imate divan primjer.*

بابٌ في دُخولِ الكَعْبَةِ والصَّلاةِ فيها والدُّعاءِ

٧٠٥ ـ عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللَّهُ عنهُما؛ قالَ: قَدِمَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَوْمَ الفَتْحِ، فَنَزَلَ بِفِناءِ الكَعْبَةِ، وأرْسَلَ إلى عُثْمانَ بنِ طَلْحَةَ، فَجاءَهُ بِالمِفْتَحِ، فَفَتَحَ البابَ. قالَ: ثمّ دَخَلَ النبيُّ ﷺ وبِلالٌ وأُسامَةُ بنُ زَيْدٍ وعُثْمانُ ابنُ طَلْحَةَ رضيَ اللَّهُ عنهُم، وأمَرَ بِالبابِ فأُغْلِقَ، فلَبِثوا فيهِ مَلِيّاً، ثم فَتَحَ البابَ. قالَ عبدُاللّهِ: فبادَرْتُ النّاسَ، فَتَلَقَّيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ خارِجاً، وبِلالٌ على إثْرِهِ، فقُلْتُ لِبِلالٍ: هلْ صَلّى فيهِ رسولُ اللّهِ ﷺ؟ قالَ: نعمْ. قلتُ: أينَ؟ قالَ: بَيْنَ العَمودَيْنِ تِلْقاءَ وَجْهِهِ. قالَ: ونَسيتُ أنْ أسْألَهُ كمْ صَلّى.

O ULASKU U KJABU, NAMAZU I DOVI U NJOJ

705. Ibn Omer, ﷺ, rekao je: *Na dan osvojenja Mekke Allahov Poslanik, ﷺ, došao je i odsjeo u dvorištu Kjabe. Poslao je po Osmana b. Talhu. Došao mu je i donio ključ pa su otvorili kjabenska vrata. Zatim su Poslanik, ﷺ, Bilal, Usame b. Zejd i Osman b. Talha ušli u Kjabu. Naredio je da se vrata zatvore pa su zatvorena. Ostali su u Kjabi dugo.*

Abdullah rekao je: Preduhitrio sam druge i presreo Allahovog Poslanika, ﷺ, vani a Bilal ga je pratio.

Upitao sam Bilala: *Je li Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao u njoj?*

Rekao je: *Jest.*

Upitao sam: *Gdje?*

Rekao je: *Između dva stuba koja su bila ispred njega.*

Abdullah je rekao: *Zaboravio sam ga upitati koliko je rekjata klanjao.*

٧٠٦ - عن ابن جُرَيْجٍ؛ قالَ: قلتُ لعطاءٍ: أَسَمِعْتَ ابنَ عباسٍ يَقولُ: إِنَّما أُمِرْتُم بِالطَّوافِ، ولَمْ تُؤْمَروا بِدُخولِهِ؟ قالَ: لَمْ يَكُنْ يَنْهى عَنْ دُخولِهِ، ولٰكِنِّي سَمِعْتُهُ يَقولُ: أَخْبَرَني أُسامَةُ بنُ زيدٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ لمَّا دَخَلَ البَيْتَ؛ دَعا في نَواحيهِ كُلِّها، ولَمْ يُصَلِّ فيهِ حتَّى خَرَجَ، فلمَّا خَرَجَ؛ رَكَعَ في قُبُلِ البَيْتِ رَكْعَتَيْنِ، وقالَ: **«هٰذِهِ القِبْلَةُ»**. قلتُ لهُ: ما نَواحيها؛ أَفي زَواياها؟ قالَ: بلْ في كُلِّ قِبْلَةٍ مِن البَيْتِ.

706. Ibn Džurejdž je rekao: Upitao sam 'Ataa: *Jesi li ti čuo Ibn Abbasa da rekao je: Vama je naređen tavaf a nije vam naređeno da ulazite u Kjabu?*

Rekao je: *Poslanik, ﷺ, nije zabranjivao ulazak u nju, ali sam čuo Ibn 'Abbasa da rekao je: Obavijestio me je Usame b. Zejd, ؓ, da je Poslanik, ﷺ, ušao u Kjabu i učio dovu na svim njenim stranama. Nije klanjao u njoj sve dok nije izišao. Kada je izišao klanjao je dva rekjata ispred nje i rekao:* **Ovo je kibla.**

Upitao sam ga: *Šta su to njene strane ili uglovi?*

Rekao je: *One su u svakom pravcu Kjabe.*[1]

[1] Tj. to su pravci Kjabe na kojima je učio dove (op. prev.).

بابٌ في حَجَّةِ النبيِّ ﷺ

٧٠٧ ـ عنْ جعفرِ بن محمدٍ، عنْ أَبيهِ؛ قالَ: دَخَلْنا على جابرِ بنِ عبداللّهِ رضيَ اللّهُ عنهما، فسَأَلَ عن القَوْمِ حتّى انْتهى إِليَّ، فَقُلْتُ: أنا محمدُ بنُ عليِّ بنِ حُسَيْنٍ؛ فأَهْوى بِيَدِهِ إِلى رَأْسي، فنَزَعَ زِرِّي الأَعْلى، ثُمَّ نَزَعَ زِرِّي الأَسْفَلَ، ثمَّ وَضَعَ كَفَّهُ بينَ ثَدْيَيَّ، وأنا يَوْمَئِذٍ غُلامٌ شابٌّ، فقالَ: مَرْحَباً بكَ يا ابنَ أَخي! سَلْ عَمّا شِئْتَ. فسَأَلْتُهُ وهُو أَعْمى، وحَضَرَ وقتُ الصَّلاةِ، فقامَ في نِساجَةٍ مُلْتَحِفاً بِها، كُلَّما وَضَعَها على مَنْكِبَيْهِ؛ رَجَعَ طَرَفُها إِليهِ مِن صِغَرِها، ورِداؤُهُ إِلى جَنْبِهِ على المِشْجَبِ، فَصَلّى بِنا. فقُلْتُ: أَخْبِرْني عنْ حَجَّةِ رسولِ اللّهِ ﷺ. فقالَ بِيَدِهِ، فعَقَدَ تِسْعاً.

فقالَ: إِنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ مَكَثَ تِسْعَ سِنينَ لمْ يَحُجَّ، ثمَّ أَذَّنَ في النّاسِ في العاشِرَةِ؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ حاجٌّ، فقَدِمَ المَدِينَةَ بَشَرٌ كَثيرٌ، كُلُّهُم يَلْتَمِسُ أَنْ يَأْتَمَّ بِرسولِ اللّهِ ﷺ، ويَعْمَلَ مِثْلَ عَمَلِهِ، فخَرَجْنا معَهُ، حتّى أَتَيْنا ذا الحُلَيْفَةِ، فوَلَدَتْ أَسْماءُ بنتُ عُمَيْسٍ محمدَ بنَ أَبي بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، فأَرْسَلَتْ إِلى رسولِ اللّهِ ﷺ: كيفَ أَصْنَعُ؟ قالَ: **«اغْتَسِلي واسْتَثْفِري بِثَوْبٍ وأَحْرِمي»**.

فصَلّى رسولُ اللّهِ ﷺ رَكْعَتَيْنِ في المَسْجِدِ، ثمَّ رَكِبَ القَصْواءَ، حتّى إِذا اسْتَوَتْ بِهِ ناقَتُهُ على البَيْداءِ؛ نَظَرْتُ إِلى مَدِّ بَصَري بَيْنَ يَدَيْهِ مِنْ راكِبٍ وماشٍ، وعنْ يَمينِهِ مِثْلَ ذٰلِكَ، وعَنْ يَسارِهِ مِثْلَ ذٰلِكَ، ومِنْ خَلْفِهِ مِثْلَ ذٰلِكَ، ورسولُ اللّهِ ﷺ بينَ أَظْهُرِنا، وعليهِ يَنْزِلُ القُرْآنُ، وهُو يَعْرِفُ تأْويلَهُ، وما عَمِلَ بِهِ مِن شيءٍ؛ عَمِلْنا بِهِ.

فأَهَلَّ بالتَّوْحيدِ: **«لَبَّيْكَ اللهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لا شَريكَ لكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الحَمْدَ والنِّعْمَةَ لكَ والمُلْكَ، لا شَريكَ لكَ»**. وأَهَلَّ النّاسُ بِهٰذا الذي يُهِلُّونَ بهِ؛ فلمْ يَرُدَّ رسولُ اللّهِ ﷺ عليهِم شَيْئاً منهُ، ولَزِمَ رسولُ اللّهِ ﷺ تَلْبِيَتَهُ.

قالَ جابرٌ رضيَ اللّهُ عنهُ: لَسْنا نَنْوي إلاّ الحَجَّ، لَسْنا نَعْرِفُ العُمْرَةَ، حتّى إذا أَتَيْنا البَيْتَ مَعَهُ؛ اسْتَلَمَ الرُّكْنَ، فَرَمَلَ ثَلاثاً، ومَشى أَرْبَعاً، ثمّ نَفَذَ إلى مَقامِ إبْراهيمَ عليهِ السَّلامُ، فقرَأَ: ﴿وَٱتَّخِذُوا۟ مِن مَّقَامِ إِبْرَٰهِـۧمَ مُصَلًّى﴾ [البقرة: ١٢٥]، فَجَعَلَ المَقامَ بَيْنَهُ وبينَ البَيْتِ، فكانَ أبي يَقولُ (ولا أَعْلَمُه ذَكَرَهُ إلّا عنِ النبيِّ ﷺ)؛ كانَ يَقْرَأُ في الرَّكْعَتَيْنِ: ﴿قُلْ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ ۝١﴾ و﴿قُلْ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلْكَـٰفِرُونَ ۝١﴾. ثمّ رَجَعَ إلى الرُّكْنِ، فاسْتَلَمَهُ، ثمّ خَرَجَ مِنَ البابِ إلى الصَّفا، فلَمّا دَنا مِنَ الصَّفا؛ قَرَأَ: ﴿إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ﴾ [البقرة: ١٥٨]: **«أَبْدَأُ بِما بَدَأَ اللّهُ بِه»**.

فَبَدَأَ بالصَّفا فَرَقِيَ عليهِ حتّى رَأى البَيْتَ، فاسْتَقْبَلَ القِبْلَةَ، فوَحَّدَ اللّهَ وكَبَّرَهُ، قالَ: **«لا إِلٰهَ إلاّ اللّهُ، وحْدَهُ لا شَريكَ لهُ، لهُ المُلْكُ، ولهُ الحَمْدُ، وهُوَ على كلِّ شَيْءٍ قَديرٌ. لا إِلٰهَ إلاّ اللّهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ، ونَصَرَ عَبْدَهُ، وهَزَمَ الأَحْزابَ وَحْدَه»**. ثمّ دَعا بينَ ذٰلكَ، فقالَ مِثْلَ هٰذا ثَلاثَ مَرّاتٍ، ثمّ نَزَلَ إلى المَرْوَةِ، حتّى إذا انْصَبَّتْ قَدَماهُ في بَطْنِ الوادي؛ سَعى، حتّى إذا صَعِدْنا؛ مَشى، حتّى أَتى المَرْوَةَ، ففَعَلَ على المَرْوَةِ كَما فَعَلَ على الصَّفا، حتّى إذا كانَ آخِرُ طَوافٍ على المَرْوَةِ؛ قالَ: **«لوْ أَنّي اسْتَقْبَلْتُ مِن أَمْري ما اسْتَدْبَرْتُ؛ لَمْ أَسُقِ الهَدْيَ، وجَعَلْتُها عُمْرَةً، فمَن كانَ مِنكُم ليسَ معَهُ هَدْيٌ؛ فَلْيَحِلَّ، ولْيَجْعَلْها عُمْرَةً»**.

فقامَ سُراقَةُ بنُ مالكِ بنِ جُعْشُمٍ، فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! أَلِعامِنا هٰذا أَمْ لأَبَدٍ؟ فشَبَّكَ رسولُ اللّهِ ﷺ أَصابِعَهُ واحِدَةً في الأُخْرى، وقالَ: **«دخَلَتِ العُمْرَةُ في الحَجِّ (مرّتين)، لا بَلْ لأَبَدِ أَبَداً»**.

وقَدِمَ عليٌّ رضيَ اللّهُ عنهُ مِنَ اليَمَنِ بِبُدْنِ النبيِّ ﷺ، فوَجَدَ فاطمةَ رضيَ اللّهُ عنها مِمَّنْ حَلَّ ولَبِسَتْ ثِياباً صَبيغاً واكْتَحَلَتْ، فأَنْكَرَ ذٰلكَ علَيْها! فقالتْ: إنَّ أَبي أَمَرَني بِهٰذا.

قالَ: فكانَ عليٌّ رضيَ اللّهُ عنهُ يقولُ بِالعِراقِ: فذَهَبْتُ إلى رسولِ اللّهِ ﷺ مُحَرِّشاً على فاطمةَ لِلَّذي صَنَعَتْ، مُسْتَفْتِياً لِرسولِ اللّهِ ﷺ فيما ذَكَرَتْ عنهُ، فأَخْبَرْتُهُ أنّي أنْكَرْتُ ذٰلكَ عَلَيْها، فقالَ: «**صَدَقَتْ، صَدَقَتْ، ماذا قلتَ حين فَرَضْتَ الحَجَّ؟**». قالَ: قلتُ: اللهمَّ إنّي أُهِلُّ بما أَهَلَّ بهِ رَسولُكَ. قالَ: «**فإنَّ مَعِي الهَدْيَ؛ فَلا تَحِلَّ**». قالَ: فكانَ جماعَةُ الهَدْيِ الذي قَدِمَ بهِ عَلِيٌّ مِن اليَمَنِ، والذي أتى بهِ النَّبيُّ ﷺ مِئَةً. قالَ: فحَلَّ النَّاسُ كُلُّهُم وقَصَّروا؛ إلاَّ النبيَّ ﷺ ومَن كانَ معَهُ هَدْيٌ.

فلمَّا كانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ؛ تَوَجَّهوا إلى مِنًى، فأَهَلُّوا بِالحَجِّ، ورَكِبَ رسولُ اللّهِ ﷺ، فصَلَّى بِها الظُّهْرَ والعَصْرَ والمَغْرِبَ والعِشاءَ والفَجْرَ، ثمَّ مَكَثَ قَليلاً حتَّى طَلَعَتِ الشَّمْسُ، وأَمَرَ بِقُبَّةٍ مِن شَعَرٍ تُضْرَبُ لهُ بِنَمِرَةَ، فسارَ رسولُ اللّهِ ﷺ، ولا تَشُكُّ قُرَيْشٌ إلاَّ أنَّه واقِفٌ عِنْدَ المَشْعَرِ الحَرامِ؛ كَما كانَتْ قُرَيْشٌ تَصْنَعُ في الجاهِلِيَّةِ، فأَجازَ رسولُ اللّهِ ﷺ، حتَّى أتى عَرَفَةَ، فوَجَدَ القُبَّةَ قدْ ضُرِبَتْ لهُ بِنَمِرَةَ، فنَزَلَ بِها، حتَّى إذا زاغَتِ الشَّمْسُ؛ أَمَرَ بِالقَصْواءِ فَرُحِلَتْ لهُ، فأَتى بَطْنَ الوادي، فخَطَبَ النَّاسَ، وقالَ: «**إنَّ دِماءَكُم وأَموالَكُمْ حَرامٌ عَلَيْكُم كَحُرْمَةِ يَوْمِكُم هٰذا، في شَهرِكُم هٰذا، في بَلَدِكُم هٰذا، ألا كُلُّ شيءٍ مِن أَمْرِ الجاهِلِيَّةِ تَحْتَ قَدَمَيَّ مَوضوعٌ، ودِماءُ الجاهِلِيَّةِ مَوضوعَةٌ، وإنَّ أَوَّلَ دَمٍ أَضَعُ مِن دِمائِنا دَمُ ابنِ رَبِيعَةَ بنِ الحارِثِ (كانَ مُسْتَرْضَعاً في بَني سَعْدٍ، فقَتَلَتْهُ هُذَيْلٌ)، وربا الجاهِلِيَّةِ مَوْضوعٌ، وأَوَّلُ رِباً أَضَعُ رِبانا رِبا عَبَّاسِ بنِ عبدِ المُطَّلِبِ؛ فإنَّهُ مَوْضوعٌ كُلُّه، فاتَّقوا اللّهَ في النِّساءِ؛ فإنَّكُم أَخَذْتُموهُنَّ بِأَمانِ اللّهِ، واسْتَحْلَلْتُمْ فُروجَهُنَّ بِكَلِمَةِ اللّهِ، ولَكُم عَلَيهِنَّ أنْ لا يُوطِئْنَ فُرُشَكُم أَحَداً تَكْرَهونَهُ، فإنْ فَعَلْنَ ذٰلكَ؛ فاضْرِبوهُنَّ ضَرْباً غَيْرَ مُبَرِّحٍ، ولَهُنَّ عليكُمْ رِزْقُهُنَّ وكِسْوَتُهُنَّ بِالمَعْروفِ، وقدْ تَرَكْتُ فيكُم ما لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ إنِ اعْتَصَمْتُم بهِ؛ كِتابَ اللّهِ. وأَنْتُم تُسْأَلونَ عَنِّي؛ فما أَنْتُم قائِلونَ؟**». قالوا: نَشْهَدُ أنَّكَ قدْ بَلَّغْتَ وأَدَّيْتَ ونَصَحْتَ. فقالَ بِأُصْبُعِهِ السَّبَّابَةِ يَرْفَعُها إلى السَّماءِ ويَنْكُتُها إلى النَّاسِ: «**اللهُمَّ اشْهَدْ، اللهُمَّ اشْهَدْ**»؛ ثَلاثَ مَرَّاتٍ.

ثمَّ أَذَّن، ثمَّ أَقامَ، فصلَّى الظُّهرَ، ثمَّ أقامَ فصلَّى العَصْرَ، ولَمْ يُصَلِّ بَيْنَهما شيئاً.

ثمَّ رَكِبَ رسولُ اللهِ ﷺ حتَّى أَتى المَوْقِفَ، فجَعَلَ بَطْنَ ناقتِهِ القَصْواءِ إلى الصَّخَراتِ، وجَعَلَ حَبْلَ المُشاةِ بينَ يَدَيْهِ، واسْتَقْبَلَ القِبْلَةَ، فلمْ يَزَلْ واقِفاً حتَّى غَرَبَتِ الشَّمْسُ، وذَهَبَتْ الصُّفْرَةُ قليلاً، حتَّى غابَ القُرْصُ، وأردفَ أُسامةَ خَلْفَهُ، ودَفَعَ رسولُ اللهِ ﷺ وقدْ شَنَقَ لِلقَصْواءِ الزِّمامَ، حتَّى إنَّ رَأْسَها لَيُصيبُ مَوْرِكَ رَحْلِهِ، ويَقولُ بِيَدِهِ اليُمنى: «أيُّها النَّاسُ! السَّكينةَ، السَّكينةَ». كُلَّما أتى حَبْلاً مِن الحِبالِ؛ أَرْخى لَها قَليلاً، حتَّى تَصْعَدَ.

حتَّى أتى المُزْدَلِفَةَ، فصلَّى بِها المَغْرِبَ والعِشاءَ، بِأَذانٍ واحِدٍ وإِقامَتَيْنِ، ولَمْ يُسَبِّحْ بَيْنَهُما شيئاً، ثمَّ اضْطَجَعَ رسولُ اللهِ ﷺ حتَّى طَلَعَ الفَجْرُ، فصلَّى الفَجْرَ حينَ تَبَيَّنَ لهُ الصُّبْحُ بِأَذانٍ وإِقامَةٍ.

ثمَّ رَكِبَ القَصْواءَ، حتَّى أتى المَشْعَرَ الحَرامَ، فاسْتَقْبَلَ القِبْلَةَ، فدَعاهُ وكَبَّرَهُ وهَلَّلَهُ ووَحَّدَهُ.

فلمْ يَزَلْ واقِفاً حتَّى أَسْفَرَ جِدّاً، فَدَفَعَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ، وأَرْدَفَ الفَضْلَ بنَ عباسٍ، وكانَ رَجُلاً حَسَنَ الشَّعْرِ أَبْيَضَ وَسيماً، فلمَّا دَفَعَ رسولُ اللهِ ﷺ؛ مَرَّتْ بِهِ ظُعُنٌ يَجْرِينَ، فَطَفِقَ الفَضْلُ يَنْظُرُ إِلَيْهِنَّ، فوَضَعَ رسولُ اللهِ ﷺ يَدَهُ على وَجْهِ الفَضْلِ، فحَوَّلَ الفَضْلُ وَجْهَهُ إلى الشِّقِّ الآخَرِ يَنْظُرُ، فحَوَّلَ رسولُ اللهِ ﷺ يَدَهُ مِن الشِّقِّ الآخَرِ على وَجْهِ الفَضْلِ يَصْرِفُ وَجْهَهُ مِن الشِّقِّ الآخَرِ يَنْظُرُ.

حتَّى أتى بَطْنَ مُحَسِّرٍ، فحَرَّكَ قَليلاً، ثمَّ سَلَكَ الطَّريقَ الوُسْطى الَّتي تَخْرُجُ على الجَمْرَةِ الكُبْرى، حتَّى أَتى الجَمْرَةَ الَّتي عندَ الشَّجَرَةِ، فرَماها بِسَبْعِ حَصَياتٍ، يُكَبِّرُ مَعَ كُلِّ حَصاةٍ مِنها؛ مِثْلَ حَصى الخَذْفِ، رَمى مِن بَطْنِ الوادي، ثمَّ انْصَرَفَ إلى المَنْحَرِ، فنَحَرَ ثَلاثاً وسِتِّينَ بِيَدِهِ، ثمَّ أَعْطى عَلِيّاً رضيَ اللهُ عنهُ، فنَحَرَ ما غَبَرَ، وأَشْرَكَهُ في هَدْيِهِ، ثمَّ أَمَرَ مِن كُلِّ بَدَنَةٍ بِبَضْعَةٍ، فجُعِلَتْ في قِدْرٍ، فَطُبِخَتْ، فأَكَلا مِن لَحْمِها، وشَرِبا مِن مَرَقِها.

ثُمَّ رَكِبَ رسولُ اللهِ ﷺ، فأفاضَ إلى البَيْتِ؛ فصَلَّى بِمَكَّةَ الظُّهرَ، فأتى بَنِي عبدِالمُطَّلِبِ يَسْقُونَ على زَمْزَمَ، فقالَ: «انْزِعُوا بَنِي عبدِ المُطَّلِبِ؛ فلَوْلا أنْ يَغْلِبَكُمُ النَّاسُ على سِقايَتِكُم؛ لَنَزَعْتُ مَعَكُم». فناوَلُوهُ دَلْواً، فشَرِبَ مِنهُ.

O POSLANIKOVOM, ﷺ, HADŽDŽU

707. Dž'afer b. Muhammed prenosi od svoga oca da je rekao: Došli smo kod Džabira b. Abdullaha, ﵁. Džabir ga je pitao o ljudima koji su došli. Kada je došao do mene rekao sam: *Ja sam Muhammed b. Alijj b. Husejn.* Pružio je ruku do moje glave i otkinuo mi je najgornje dugme a potom i ono koje ga slijedi. Zatim je stavio svoju šaku između mojih sisa, a ja sam tada bio dječak, i rekao: Dobro došao bratiću, pitaj o čemu hoćeš.

Pitao sam ga a bio je slijep. Došlo je vrijeme namaza pa je ustao i ogrnuo se nekim tkanenim ogrtačem. Kad god bi ga stavio na svoja ramena njegovi krajevi bi se ponovo vraćali, jer je bio toliko kratak. Njegova džubba je bila pored njega na vješalici. Predvodio nas je u namazu.

Nakon namaza sam mu rekao: *Reci mi nešto o hadždžu Allahovog Poslanika,* ﷺ. Pokazao je rukom i savio devet prstiju.

Zatim je rekao: *Allahov Poslanik, ﷺ, ostao je u Medini devet godina a da nije obavio hadždža. Desete godine je oglasio da će te godine obaviti hadždž. U Medinu je došlo mnogo ljudi. Svaki od njih je nastojao da slijedi Allahovog Poslanika, ﷺ, i obavi hadžske obrede onako kako će ih on obaviti.*

Krenuli smo sa Poslanikom, ﷺ. Kada smo došli do Zu-l-Hulejfe, Esma, Umejsova kćerka, rodila je Muhammeda b. Ebu Bekra, ﵄. Obavijestila je Allahovog Poslanika, ﷺ, o tome i upitala kako će dalje postupiti?

Rekao je: **Okupaj se, stavi komad krpe (uložak) na spolni organ i zanijjeti ihrame.**

Poslanik, ﷺ, je klanjao dva rekjata u džamiji zatim je uzjahao svoju devu Kasvu. Kada se njegova deva ispravila na Bejdai, pogledao sam dokle mi pogled dopire i ispred sebe vidio jahače i pješake, sa moje desne i lijeve strane, i iza mene je bilo isto.

Allahov Poslanik, ﷺ, bio je među nama. Objavljivan mu je tada Kur'an. Znao je njegovo značenje. Sve što je radio radili smo i mi.

Počeo je obrede hadždža riječima tevhida: ***Lebbejke Allahumme lebbejk, lebbejke la šerike leke lebbejk, innel hamde ve nn'imete leke vel mulk la šerike lek.***

(Odazivam Ti se, Allahu, odazivam. Ti nemaš sudruga, odazivam Ti se. Zaista samo Tebi pripadaju zahvala, blagodat i vlast i Ti nemaš sudruga.)

I drugi su počeli obavljati hadždžske obrede učeći telbiju koju su i učili[1]. *Poslanik, ﷺ, nije imao nikakve primjedbe na njihovu telbiju, dok se Allahov Poslanik, ﷺ, pridržavao svoje telbije.*

Džabir, ؓ, rekao je: *Zanijjetili smo samo hadždž i nismo znali ništa za umru. Kada smo s njim došli do Kjabe, dotakao je Rukn,*[2] *protrčao prva tri kruga a ostala četiri obišao je normalnim hodom. Zatim je došao do Mekami Ibrahima, ؑ, i proučio:*

وَٱتَّخِذُواْ مِن مَّقَامِ إِبۡرَٰهِـۧمَ مُصَلًّىۖ

Neka vam mjesto na kojem je Ibrahim stajao bude prostor gdje ćete namaz obavljati![3]

Mekam je bio između njega i Kjabe.

Moj otac bi govorio: Mislim da on sve to prenosi od Poslanika, ﷺ.

Na dva rekjata koja je klanjao kod Mekama, učio je: **Kul huvallahu ehad i Kul ja ejjuhe-l-kafirun**[4]. *Nakon što je klanjao dva rekjata vratio se do Rukna, dotakao ga, izišao na vrata i otišao na Safu. Kada se približio Safi učio je:*

إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلۡمَرۡوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِۖ

Safa i Merva su Allahova časna mjesta [5] **-** ***počinjem odakle je Allah počeo.***

---

[1] Kadi Ijjad je rekao: *Ovdje se ukazuje na dodatke u telbiji koje su koristili neki ashabi... Većina učenjaka smatra pohvalnim ograničenje na Poslanikovu, ﷺ, telbiju i to je stav imama Malika i Šafije.*

[2] Hadžeru-l-esved (op. prev.).

[3] *El-Bekare, 125.*

[4] Sure: *El-Ihlas i El-Kafirun.*

[5] *El-Bekare, 158.*

Počeo je sa'j od Safe. Popeo se na nju toliko da je vidio Kjabu, okrenuo se prema kibli, slaveći i veličajući Allaha govoreći: ***Lailahe illellahu vahdehu la šerikeleh, lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu, vehuve 'ala kulli šejin kadir. La ilahe illellahu vahdeh, endžeze va'deh, ve nesare 'abdeh, ve hezeme-l-ahzabe vahdeh.***

(Nema boga sem Allaha Jedinog, Koji nema sudruga, Njemu pripada vlast i hvala i On sve može. Nema boga sem Allaha Jedinog, ispunio je Svoje obećanje, pomogao svoga roba i sam savladao saveznike.)

Nakon toga je dovio i ponovo već proučeno tri puta. Zatim se uputio prema Mervi. Kada je došao do sredine doline potrčao je. Kada smo je i mi prešli krenuo je normalnim hodom, sve dok nije došao do Merve. Na Mervi je uradio ono što je uradio i na Safi. Kada je na Mervi završio posljednji tavaf rekao je: ***Da mi se ponovi ono što je prošlo (da sam znao) ja ne bih (više) poveo sa sobom hedj***[1]***. Ovo bih učinio umrom. Ko od vas nema hedja neka se oslobodi ihrama i neka mu ovo bude umra.***

Tada je ustao Suraka b. Malik b. Džu'šum i upitao: *Allahov Poslaniče, je li to samo ove godine ili stalno?*

Allahov Poslanik, ﷺ, je isprepleo prste i rekao: ***Umra je ušla u hadždž*** - ponovivši to dva puta. ***Ne, nije samo ove godine, nego zauvijek, zauvijek.***[2]

Alija je došao iz Jemena vodeći Poslanikove, ﷺ, deve. Zatekao je Fatimu, ﵂, bez ihrama, u odjeći u boji. Bila je podvukla i surmu. Alija je to osudio. Rekla je: *Otac mi je naredio ovo.*

Alija bi u Iraku govorio: *Otišao sam Allahovom Poslaniku, ﷺ, ljutit na Fatimu zbog onoga što je učinila. Tražio sam odgovor za ono što je spomenula u vezi s njim. Rekao sam mu da sam je osudio za ono što je učinila.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Istinu je rekla, istinu je rekla. Šta si rekao kada si zanijjetio hadždž?***

Rekao sam: *Allahu moj, počinjem obred onako kako je počeo Tvoj Poslanik.*

Rekao je: ***Sa mnom je hedj i zato se nemoj oslobađati ihrama.***

Deva je, zajedno sa onima koje je doveo Alija iz Jemena i sa onima koje su bile uz Poslanika, ﷺ, bilo stotinu. Svi drugi su se

---

[1] Pogledaj hadis 670. i fusnotu.
[2] Misli o hadždžu temettu (op. prev.).

oslobodili ihrama i ošišali osim Poslanika, ﷺ, i onih koji su poveli sa sobom hedj.

Kada je došao Dan tervije krenuli su prema Mini i zanijjetili hadždž. Allahov Poslanik, ﷺ, je uzjahao i došao do Mine. Tamo je klanjao podne, ikindiju, akšam, jaciju i sabah. Ostao je još malo dok Sunce nije izišlo. Naredio je da mu se na brdu Nemiri postavi šator od krzna. Nakon toga je Allahov Poslanik, ﷺ, krenuo, a Kurejševići nisu sumnjali da on boravi na Meš'ari-l-Haramu gdje su i Kurejševići stajali u džahilijjetu. Krenuo je dalje i došao na Arefat. Kada je došao, zatekao je postavljen šator na brdu Nemiri. Sišao je u šator. Kada je Sunce krenulo prema zapadu naredio je da mu dovedu Kasvu.[1] Doveli su je.

Krenuo je i kada je došao do dna doline (Urene), obratio se ljudima i rekao: ***Vaša krv i vaši imeci su, uistinu, sveti kao što je svet ovaj vaš dan u vašem ovom mjesecu u vašem ovom gradu. Sve džahilijetske stvari bačene su ovdje pod moja stopala. Džahilijetska krv je poništena. Prvu krv koju poništavam je naša krv, krv Ibn Rebi'a b. el-Harisa (koji je bio dojen u plemenu Beni S'ad pa ga je ubilo pleme Huzejl).***

Džahilijetska kamata je poništena, a prvu kamatu koju poništvam je naša kamata, kamata 'Abbas b. 'Abdu-l-Muttalibova. Ona je, uistinu, u potpunosti poništena. Bojte se Allaha kada su u pitanju vaše žene. Vi ste se njima oženili uz Allahovu garanciju. Njihovi spolni organi postali su vam dozvoljeni Allahovom riječju.

Vi, kada je o njima riječ imate pravo da u vaše kuće ne ulazi niko s kim niste zadovoljni, pa ako to urade, udarite ih, ali ne žestoko i zločesto.

Njihovo pravo je da ih hranite i oblačite koliko vam mogućnosti dozvoljavaju.

Ostavljam vam nešto, ako ga se budete čvrsto držali, nećete poslije mene nikada zalutati: Allahovu Knjigu. Vi ćete biti pitani o meni, pa šta ćete reći?

Rekli su: *Svjedočimo da si dostavio, izvršio i savjetovao.*

---

[1] Kasva je ime Poslanikove, ﷺ, deve (op. prev.).

Pokazao je svojim kažiprstom podižući ga ka nebesima[1] *i pokazujući prema ljudima govoreći: Allahu, budi svjedok, Allahu, budi svjedok!* - ponavljajući to tri puta.

Zatim je proučen ezan a potom ikamet pa je klanjao podne. Potom je proučen ikamet i klanjao je ikindiju. Između dva namaza nije ništa klanjao.

Potom je Allahov Poslanik, ﷺ, uzjahao i išao sve dok nije došao do Arefata. Okrenuo je stomak svoje deve Kasve prema stijenama,[2] a njihovo mjesto stajanja ispred sebe. Okrenuo se prema kibli i stajao je sve dok Sunce nije zašlo tj. dok se žutilo nije smanjilo i nestalo obrisa Sunca.

Iza sebe, na devu, tada je stavio Usamu a onda krenuo. Kasvi je zategao uzdu toliko da joj je glava došla do uzengija, gestikulirao je rukama i govorio: ***Ljudi, polahko, polahko.***

Kad god bi došao do nekog pješčanog nanosa popustio bi devi malo uzdu da se popne, i sve tako dok nije došao do Muzdelife. Tamo je klanjao akšam i jaciju sa jednim ezanom i dva ikameta. Između njih nije ništa klanjao. Nakon toga Allahov Poslanik, ﷺ, legao je sve do zore. Kada se ukazala zora, klanjao je sabah sa ezanom i ikametom. Potom je uzjahao Kasvu i išao sve dok nije došao do Meš'ari-l-harama. Okrenuo se prema kibli; dovio je, učio tekbir, tehlil...[3] Ostao je tu sve dok nije dobro svanulo. Krenuo je prije nego što je Sunce izišlo. Iza sebe je stavio Fadla b. Abbasa. On je bio čovjek lijepe kose i bijela tena.

Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, krenuo, pored njega su prošle žene žureći na devama. Fadl je počeo gledati u njih. Allahov Poslanik, ﷺ, je stavio ruku na Fadlovo lice. Međutim, Fadl je okrenuo lice na drugu stranu i gledao. Poslanik, ﷺ, je potom premjestio svoju ruku na drugu stranu, okrećući Fadlovo lice u suprotnom pravcu.

---

[1] U ovome je jasan dokaz da je Allah iznad svojih stvorenja i da je dozvoljeno pokazivati prstom prema Njemu i da ništa od toga ne spada u otjelovljenje i određivanje, a kako bi i bilo kada je najznanije stvorenje o svome Gospodaru pokazalo svojim prstom.

[2] Koje se nalaze u podnožju brda Rahme. U ovome je dokaz da nije sunnet penjati se na brdo (op. prev.).

[3] Pogledaj hadis broj 545. i fusnotu.

Kada je došao do Muhassira[1], krenuo je malo a zatim se uputio srednjim putem koji izlazi na Veliko džemre. Kada je došao do džemreta koje je kod drveta bacio je sedam kamenčića izgovarajući tekbir pri bacanju svakog kamenčića. To su bili mali kamenčići. Bacio ih je sa dna doline.

Zatim je otišao na mjesto klanja i zaklao svojom rukom šezdeset i tri deve. Potom je to prepustio Aliji koji je zaklao ostale deve[2]. Aliju je učinio partnerom u svom hedju. Naredio je da se od svake deve uzme dio, stavi u posudu i skuha. Njih dvojica su jeli to meso i pili mesnu čorbu. Potom je Poslanik, ﷺ, uzjahao svoju devu, došao do Kjabe i učinio tavaf ifadu. Klanjao je u Mekki podne i došao do plemena Benu Abdul-Muttalibova koje je napajalo hadžije zemzemom i rekao: ***Izvlačite vodu sinovi Abdul-Muttallibovi! Da se ne bojim da vam to ljudi neće preuzeti, i ja bih sa vama vadio vodu i pojio hadžije.*** Dodali su mu zatim posudu iz koje se napio.

بابُ التَّلْبِيَةِ والتَّكْبِيرُ في الغُدُوِّ من مِنى إلى عَرَفَة

٧٠٨ - عنْ عبدِاللهِ بنِ عُمَرَ رضيَ اللَّهُ عنهُما؛ قالَ: غَدَوْنا معَ رسولِ اللهِ ﷺ من مِنًى إلى عَرَفاتٍ، مِنّا المُلَبِّي، ومِنّا المُكَبِّرُ.

TELBIJA I TEKBIR[3] KOJI SE UČE KREĆUĆI SE OD MINE DO AREFATA

708. Abdullah b. Omer, ﷺ, rekao je: *Krenuli smo rano sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, od Mine prema Arefatu. Neki od nas su učili telbiju a neki tekbir.*

---

[1] To je mjesto između Mine i Muzdelife.

[2] Ukupno ih je bilo stotinu. Znači, Alija je zaklao trideset i sedam deva.

[3] Pogledaj hadis broj 545. i fusnotu.

٧٠٩ ـ عن محمدِ بنِ أبي بكرٍ الثَّقَفِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّه سَأَلَ أنَسَ بنَ مالِكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ وهُما غادِيانِ مِن مِنًى إلى عَرَفَةَ: كَيفَ كُنتُم تَصْنَعونَ في هٰذا اليَوْمِ معَ رسولِ اللّهِ ﷺ؟ فقالَ: كانَ يُهِلُّ المُهِلُّ مِنّا؛ فلا يُنْكَرُ عليهِ، ويُكَبِّرُ المُكَبِّرُ مِنّا؛ فَلا يُنْكَرُ عليهِ.

709. Muhammed b. ebi Bekr es-Sekafi, ﷺ, prenosi da je upitao Enesa b. Malika dok su ujutro išli od Mine prema Arefatu: *Šta ste, skupa sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, radili na ovaj dan?*

Rekao je: *Neki od nas su učili telbiju i niko ih zbog toga nije osuđivao a drugi su učili tekbire i niko ih zbog toga nije osuđivao.*

بابٌ في الوُقوفِ بعَرَفَةَ وقَوْلِهِ تعالى:
﴿ثُمَّ أَفِيضُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ ٱلنَّاسُ﴾

٧١٠ ـ عن عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانَتْ قُرَيْشٌ ومَنْ دانَ دِينَها يَقِفونَ بالمُزْدَلِفَةِ، وكانوا يُسَمَّوْنَ الحُمْسَ، وكانَ سائِرُ العَرَبِ يَقِفونَ بعَرَفَةَ، فلمّا جاءَ الإسْلامُ، أمَرَ اللّهُ عزَّ وجلَّ نَبِيَّهُ ﷺ أنْ يَأتِيَ عَرَفاتٍ، فيَقِفَ بِها، ثُمَّ يُفيضَ مِنْها؛ فذٰلِكَ قَوْلُه عزَّ وجلَّ: ﴿ثُمَّ أَفِيضُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ ٱلنَّاسُ﴾ [البقرة: ١٩٩].

O STAJANJU NA AREFATU I GOVORU UZVIŠENOG:

ثُمَّ أَفِيضُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ ٱلنَّاسُ

ZATIM KRENITE ODAKLE KREĆU I OSTALI LJUDI

710. Aiša, ﵂, rekla je: *Kurejševići i oni koji su slijedili njihovu vjeru stajali su na Muzdelifi, nazvavši se El-Humse. Ostali Arapi su stajali na Arefatu. Kada je došao islam, Uzvišeni Allah naredio je Svome Poslaniku, ﷺ, da dođe na Arefat, stane tu i krene sa Arefata. Na to aludira govor Uzvišenog:*

ثُمَّ أَفِيضُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ ٱلنَّاسُ

Zatim krenite odakle kreću ostali ljudi.[1]

---

[1] *El-Bekare, 199.*

٧١١ ـ عن جُبَيْرِ بنِ مُطْعِمٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أَضْلَلْتُ بَعيراً لي، فذَهَبْتُ أطْلُبُهُ يَومَ عَرَفَةَ؛ فَرَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ واقِفاً معَ النَّاسِ بعَرَفَةَ، فقُلْتُ: واللهِ؛ إنَّ هٰذا لمِنَ الحُمْسِ؛ فَما شأْنُهُ هاهُنا؟! وكانَتْ قُرَيْشٌ تُعَدُّ مِن الحُمْسِ.

711. Džubejr b. Mut'im, ﷺ, rekao je: Izgubio sam devu, pa sam otišao da je tražim na Dan Arefata. Vidio sam Allahovog Poslanika, ﷺ, kako stoji sa ljudima na Arefatu.

Rekao sam: *Tako mi Allaha, on je humuslija,*[1] *pa što će on ovdje? Kurejševići su se smatrali humuslijama.*

بابٌ في الإِفاضَةِ مِن عَرَفَةَ، والصَّلاةِ بالمُزْدَلِفَةِ

٧١٢ ـ عنْ كُرَيْبٍ؛ أنَّه سَأَلَ أُسامةَ بن زَيدٍ رضيَ اللّهُ عنهُما: كيفَ صَنَعْتُم حينَ رَدِفْتَ رسولَ اللّهِ ﷺ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ؟ فقالَ: جِئْنا الشِّعْبَ الذي يُنيخُ النَّاسُ فيه للمَغْرِبِ، فأَناخَ رسولُ اللّهِ ﷺ ناقَتَهُ، وبالَ (وما قالَ: أَهراقَ الماءَ)، ثمَّ دَعا بالوَضوءِ، فتَوَضَّأَ وُضوءاً لَيْسَ بِالبالِغِ، فقُلْتُ: يا رسولَ اللهِ! الصَّلاةَ؟ فقالَ: «الصَّلاةُ أمامَكَ». فَرَكِبَ حتَّى جِئْنا المُزْدَلِفَةَ، فأَقامَ المَغْرِبَ، ثمَّ أَناخَ النَّاسُ في مَنازِلِهِم، ولَمْ يَحُلُّوا حتَّى أَقامَ العِشاءَ الآخِرَةَ، فَصَلَّى، ثمَّ حَلُّوا. قلتُ: فكيفَ فعلْتُم حينَ أَصْبَحْتُم؟ قالَ: رَدِفَهُ الفَضلُ ابنُ عباسٍ، وانْطَلَقْتُ أنا في سُبَّاقِ قُرَيْشٍ على رِجْلَيَّ.

O KRETANJU SA AREFATA I NAMAZU NA MUZDELIFI

712. Kurejb prenosi da je pitao Usamu b. Zejda, ﷺ: *Šta ste radili kada te je Allahov Poslanik, ﷺ, stavio iza sebe naveče na Dan Arefata?*

Rekao je: *Došli smo na mjesto gdje ljudi zaustavljaju deve radi klanjanja akšama. Allahov Poslanik, ﷺ, zaustavio je svoju devu, izvršio*

[1] Humuslije su Kurejšije. Nazvani su humuslijama zbog toga što su se čvrsto pridržavali svoje vjere i pretjerivali u tome. Smatrali su da ne treba da stoje na Arefatu, niti su izlazili iz Harema, govoreći: *Mi smo Allahovi odabranici i mi ne izlazimo iz Harema.* Također nisu u kuće ulazili na vrata (op. prev.).

malu fiziološku potrebu (nirekao je da li je posuo vodu), potom je zatražio posudu sa vodom i abdestio se kraćim abdestom.

Upitao sam: Allahov Poslaniče je li to namaz?

Odgovorio je: **Namaz je pred tobom**[1].

Potom je uzjahao i išao sve dok nismo došli na Muzdelifu. Proučen je ikamet i klanjan akšam. Ljudi su klanjali gdje su se zaustavili i nisu potpuno raspremili deve sve dok nije proučen ikamet za jaciju. Klanjali su i jaciju a potom su raspremili životinje.

Upitao sam: *Šta ste radili kada ste osvanuli?*

Rekao je: *Za njim je jahao Fadl b. 'Abbas a ja sam krenuo sa Kurejševićima koji su išli prvi pješice.*

بابٌ صِفَةُ السَّيْرِ في الدَّفْعِ مِن عَرَفَةَ

٧١٣ ـ عنْ عروةَ؛ قالَ: سُئِلَ أُسامَةُ وأَنا شاهِدٌ (أَوْ قالَ: سَأَلْتُ أُسامةَ بنَ زيدٍ رضيَ اللّهُ عنهُما)، وكانَ رسولُ اللّهِ ﷺ أَرْدَفَهُ مِن عَرَفاتٍ: كيفَ كانَ يَسيرُ رسولُ اللّهِ ﷺ حينَ أَفاضَ مِن عَرَفَةَ؟ قالَ: كانَ يَسيرُ العَنَقَ، فإذا وَجَدَ فَجْوَةً؛ نَصَّ.

NAČIN HODA KADA SE KRENE SA AREFATA

713. 'Urve rekao je: *Usame je bio upitan u mom prisustvu* (ili rekao je: *Pitao sam Usamu b. Zejda,* ﵁), *a njega je Allahov Poslanik,* ﷺ, *stavio iza sebe na jahalici kada je krenuo sa Arefata: Kako je Allahov Poslanik,* ﷺ, *išao kada je krenuo sa Arefata?*

Rekao je: *Išao je brzo i nenaporno. Kada bi našao slobodan prostor, požurio bi.*

[1] Tj. klanjaće kasnije (op. prev.).

بابٌ في صَلاةِ المَغْرِبِ والعِشاءِ بالمُزْدَلِفَةِ

٧١٤ ـ عن ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: جَمَعَ رسولُ اللّهِ ﷺ بينَ المَغْرِبِ والعشاءِ، بِجَمْعٍ، ليسَ بَيْنَهُما سَجْدَةٌ، وصَلَّى المَغْرِبَ ثَلاثَ رَكَعاتٍ، وصَلَّى العشاءَ رَكْعَتَيْنِ.

فكانَ عبدُاللّهِ يُصَلِّي بِجَمْعٍ كَذٰلِكَ حتَّى لَحِقَ بِاللّهِ.

O AKŠAMU I JACIJI NA MUZDELIFI

714. Ibn Omer, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, spojio je akšam i jaciju. Spojio ih je na Muzdelifi i nije između njih klanjao nikakvog namaza. Akšam je klanjao tri rekjata a jaciju dva. Abdullah je tako spajao sve do smrti.*

بابٌ صَلاةِ المَغْرِبِ والعِشاءِ بِالمُزْدَلِفَةِ بِإقامَةٍ واحِدَةٍ

٧١٥ ـ عنْ سعيدِ بنِ جُبَيْرٍ؛ قالَ: أَفَضْنا معَ ابنِ عمرَ حتَّى أَتَيْنا جَمْعاً، فصَلَّى بِنا المَغْرِبَ والعِشاءَ بِإِقامَةٍ واحِدَةٍ، ثمَّ انْصَرَفَ، فقالَ: هٰكَذا صَلَّى بِنا رسولُ اللّهِ ﷺ في هٰذا المَكانِ.

AKŠAM I JACIJA KLANJAJU SE NA MUZDELIFI SA JEDNIM IKAMETOM

715. Se'id b. Džubejr rekao je: *Krenuli smo sa Ibn Omerom sa Arefata dok nismo stigli na Muzdelifu. Klanjao nam je akšam i jaciju sa jednim ikametom,*[1] *zatim se okrenuo i rekao:* **Ovako nam je klanjao Allahov Poslanik, ﷺ, na ovom mjestu.**

---

[1] Kaže Nevevi: *Već je spomenuto u Džabirovom dugom hadisu u kojem opisuje Poslanikov, ﷺ, hadždž da je Poslanik, ﷺ, na Muzdelifi spojio akšam i jaciju sa jednim ezanom i dva ikameta. Džabirovom rivajetu se daje prednost zbog toga što spominje nešto što drugi nisu spomenuli, a dodatak pouzdanog prenosioca se prihvata. Džabir je u potpunosti prenio Poslanikov, ﷺ, hadždž posvećujući mu posebnu pažnju. Zbog svega toga Džabirov hadis je preči da se na njega osloni. I to je ispravan stav u našem mezhebu da je mustehab jedan ezan za dva namaza, a za svaki da se prouči ikamet. Hadisi u kojima se spominje jedan ikamet moraju se protumačiti tako da se misli da svaki namaz ima ikamet (op. prev.).*

بابُ التَّغْلِيسُ بِصَلاةِ الصُّبحِ بِالمُزْدَلِفَةِ

٧١٦ - عنْ عبدِاللّهِ بنِ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: ما رَأَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ صلّى صَلاةً إلاّ لِميقاتِها؛ إلا صَلاتَين: صَلاةَ المَغرِبِ والعِشاءِ بِجَمْعٍ، وصلّى الفَجْرَ يَوْمَئِذٍ قَبْلَ ميقاتِها.

KLANJANJE SABAHA NA MUZDELIFI PO MRAKU

716. Abdullah b. Mes' ud, ﷺ, rekao je: *Nikada nisam vidio Allahovog Poslanika, ﷺ, da nije klanjao namaz u svoje vrijeme osim dva namaza; akšam i jaciju koje je spojio na Muzdelifi i sabah koji je taj dan klanjao prije vremena.*[1]

[1] Misli se prije uobičajenog vremena u kojem ga je klanjao, jer klanjanje sabah-namaza prije vremena nije dozvoljeno konsenzusom. Uobičajeno je da se klanja dok je još mrak, tj. sa malim čekanjem poslije njegovog prvog vremena, nakon što bi mu došao Bilal i obavijestio ga o namazu. Međutim, na taj dan Poslanik, ﷺ, klanjao je sabah odmah po izlasku zore, kako stoji u Ibn Mesudovoj predaji koja se nalazi u Buharijinom *Sahihu*. Znači, taj dan Poslanik, ﷺ, nije nimalo čekao sa sabahom. To upućuje da je on ostalim danima klanjao sabah nakon što bi malo sečakao poslije izlaska zore. To ni u kom slučaju ne znači da bi odgađao sabah dok ne bi svanulo, jer je potvrđeno da bi ga klanjao za mraka, kao što je već navedeno u hadisu pod brojem 207. od Džabira, ﷺ. Na istu temu prenosi se i od Aiše, ﷺ, ali to pisac nije uvrstio. Nakon ovoga biva jasno da nema kontradiktornosti između ovog Ibn Mesudovog hadisa i hadisā koji govore o klanjanju po mraku, a Allah daje uputu.

بابُ الإفاضَةُ مِن جَمْعٍ بِلَيْلٍ لِلْمَرْأَةِ الثَّقيلَةِ

٧١٧ - عنْ عائشة رضيَ اللّهُ عنها؛ أنّها قالَتْ: اسْتَأْذَنَتْ سَوْدَةُ رسولَ اللّهِ ﷺ لَيْلَةَ المُزْدَلِفَةِ تَدْفَعُ قَبْلَهُ وقَبْلَ حَطْمَةِ النّاسِ، وكانَتِ امْرَأَةً ثَبِطَةً (يقولُ القاسِمُ: والثَّبِطَةُ الثَّقيلَةُ). قالتْ: فأَذِنَ لَها، فَخَرَجَتْ قَبْلَ دَفْعِهِ، وحُبِسْنا حتّى أَصْبَحْنا، فدَفَعْنا بِدَفْعِهِ، ولأَنْ أكونَ اسْتَأْذَنْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ كَما اسْتَأْذَنَتْهُ سَوْدَةُ، فأكونَ أَدْفَعُ بِإِذْنِهِ: أَحَبُّ إِلَيَّ مِن مَفْروحٍ بِهِ.

DOZVOLJENO JE ONEMOĆALOJ ŽENI DA NOĆU KRENE PRIJE GRUPE

717. Aiša, ﵂, rekla je: *Sevda je zatražila od Allahovog Poslanika, ﷺ, da krene sa Muzdelife prije njega i prije gužve. Bila je to žena koja se teško kretala.*

Poslanik, ﷺ, joj je to dozvolio. Krenula je prije njega.

Mi smo ostali sve dok nije osvanulo. Krenuli smo kada je i on krenuo. A da sam i ja zatražila od Allahovog Poslanika, ﷺ, kao što je zatražila Sevda, da krenem sa njegovom dozvolom, bilo bih mi draže od bilo čega drugog.

بابٌ تَقديمُ الظُّعُنِ مِن مُزْدَلِفَةَ

٧١٨ - عنْ عبدِاللّهِ مَوْلى أَسْماءَ؛ قالَ: قالَتْ لي أَسْماءُ رضيَ اللّهُ عنْها وهِيَ عندَ دارِ المُزْدَلِفَةِ: هَلْ غابَ القَمَرُ؟ قلتُ: لا. فصَلَّتْ ساعَةً، ثمَّ قالتْ: يا بُنَيَّ! هلْ غابَ القَمَرُ؟ قلتُ: نعمْ. قالتْ: ارْحَلْ بي. فارْتَحَلْنا، حتّى رَمَتِ الجَمْرَةَ، ثمّ صَلَّتْ في مَنْزِلِها، فقلتُ لَها: أَيْ هَنْتاهُ! لقدْ غَلَّسْنا. قالتْ: كلاّ أَيْ بُنَيَّ! إنَّ النبيَّ ﷺ أَذِنَ لِلظُّعُنِ.

PRIJEVREMENO SLANJE ŽENA SA MUZDELIFE

718. Abdullah, Esmin oslobođeni rob, rekao je: Esma ﵂ me upitala, dok je bila kod kuće na Muzdelifi: *Je li zašao mjesec?*

Rekao sam: *Nije.*

Klanjala je jedan sat a zatim upitala: *Sinčiću, je li zašao mjesec?*

Rekao sam: *Jest.*

Rekla je: *Vodi me.* Krenuli smo. Bacila je kamenčiće a zatim je klanjala u svom odmorištu.

Rekao sam joj: *O ti, uradili smo to prije vremena.*

Rekla je: *Nismo, sinčiću, Poslanik, ﷺ, to je dozvolio ženama.*

بابُ تقديمِ الضَّعفةِ مِن مُزدَلفةَ

٧١٩ ـ عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالَ: بَعَثَني رسولُ اللّهِ ﷺ في الثَّقَلِ (أَوْ قالَ: في الضَّعَفَةِ) مِن جَمْعٍ بِلَيْلٍ.

PRIJEVREMENO SLANJE SLABIH I BOLESNIH SA MUZDELIFE

719. Ibn Abbas, ؓ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, poslao me noću sa Muzdelife sa stvarima,* ili rekao je: *sa grupom slabih i bolesnih.*

٧٢٠ ـ عنْ سالمِ بنِ عبدِاللّهِ؛ أنَّ عبدَاللّهِ بنَ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما كانَ يُقدِّمُ ضَعَفَةَ أَهْلِهِ، فيَقِفونَ عندَ المَشْعَرِ الحَرامِ بِالمُزْدَلِفَةِ بِاللَّيْلِ، فيَذْكُرونَ اللّهَ ما بدا لَهُم، ثمَّ يَدْفَعُونَ قَبْلَ أَنْ يَقِفَ الإمامُ وقَبْلَ أَنْ يَدْفَعَ؛ فمِنْهُم مَن يَقْدَمُ مِنًى لِصَلاةِ الفَجْرِ، ومِنْهُم مَن يَقْدَمُ بعدَ ذٰلكَ، فإذا قَدِمُوا؛ رَمَوُا الجَمْرَةَ، وكانَ ابنُ عمرَ يقولُ: أَرْخَصَ في أُولٰئِكَ رسولُ اللّهِ ﷺ.

720. Salim b. Abdullah prenosi da bi Abdullah b. Omer, ؓ, prijevremeno slao sa Muzdelife slabe iz svoje porodice. Zaustavljali bi se noću kod Meš'ari-l-harama na Muzdelifi. Tu bi spominjali Allaha koliko bi htjeli a zatim bi kretali prije nego što bi imam stao i prije nego što bi se krenulo. Neki od nji bi stizali na Minu sa sabahom a neki poslije. Kada bi došli na Minu bacili bi kamenčiće.

Ibn Omer bi govorio: *Allahov Poslanik, ﷺ, njima je to dozvolio.*

باب تلبية الحاج حتى يرمي جمرة العقبة

٧٢١ ـ عن عطاء عن ابن عباس رضي الله عنهما؛ أنّ النبيّ ﷺ أردف الفضل رضي الله عنه من جمع. قال: فأخبرني ابن عباس؛ أنّ الفضل أخبره؛ أنّ النبيّ ﷺ لم يزل يلبّي حتى رمى جمرة العقبة.

TELBIJU HADŽIJA UČI SVE DOK NE BACI KAMENČIĆE NA DŽEMRETU-L-AKABI

721. 'Ata prenosi od Ibn Abbasa, ﷺ, da je Poslanik, ﷺ, stavio Fadla na Muzdelifi iza sebe na jahalicu pa ga je Ibn Abbas obavijestio o tome da ga je Fadl obavijestio da je Poslanik, ﷺ, učio telbiju sve dok nije bacio kamenčiće na Džemretu-l-akabi.

باب رمي جمرة العقبة من بطن الوادي والتكبير مع كل حصاة

٧٢٢ ـ عن الأعمش؛ قال: سمعت الحجّاج بن يوسف يقول وهو يخطب على المنبر: ألّفوا القرآن كما ألّفه جبريل: السورة التي يُذكر فيها البقرة، والسورة التي يُذكر فيها النساء، والسورة التي يُذكر فيها آل عمران.

قال: فلقيت إبراهيم، فأخبرته بقوله، فسبّه، وقال: حدّثني عبدالرحمن بن يزيد؛ أنّه كان مع عبدالله بن مسعود رضي الله عنه، فأتى جمرة العقبة، فاستبطن الوادي، فاستعرضها، فرماها من بطن الوادي بسبع حصيات؛ يكبّر مع كلّ حصاة.

قال: فقلت: يا أبا عبدالرحمن! إنّ الناس يرمونها من فوقها؟ فقال: هذا والذي لا إله غيره مقام الّذي أُنزلت عليه سورة البقرة.

NA DŽEMRETU-L-AKABI SE BACA SA MJESTA U DNU DOLINE I SA SVAKIM BAČENIM KAMENČIĆEM SE UČI TEKBIR

722. E'ameš rekao je: Čuo sam Hadždžadža b. Jusufa dok je bio na minberu da je rekao: *Poredajte Kur'an onako kako ga je Džibril*

objavljivao, suru u kojoj se spominje krava (Bekare), suru u kojoj se spominju žene, suru u kojoj se spominje Imranova porodica.[1]

Nakon toga sreo sam Ibrahima i ispričao mu Hadždžadžov govor. Kritikovao ga je i rekao: *Pričao mi je Abdurrahman b. Jezid da je on bio sa Abdullahom b. Mesudom, ﷺ. Ibn Mesud je došao do Džemretu-l-akabe, sišao u dolinu, okrenuo se prema Džemretu i gađao ga iz dna doline sa sedam kamenčića izgovarajući tekbir sa svakim kamenčićem.*

Rekao sam: *Međutim, ljudi ga gađaju odozgo, Abdurrahmane.*

Rekao je: *Ovo je, tako mi Onoga pored koga drugog Boga nema, mjesto na kojem je objavljena sura* **El-Bekare**.

٧٢٣ - عنْ عبدِالرحمٰنِ بنِ يزيدَ؛ أنَّ عبدَاللّهِ لَبَّى حينَ أفاضَ مِن جَمْعٍ، فقيلَ: أعرابِيٌّ هٰذا؟! فقالَ عبدُاللّهِ: أنَسِيَ النَّاسُ أمْ ضَلُّوا؟ سَمِعْتُ الذي أُنْزِلَتْ عليهِ سورةُ البَقَرَةِ يقولُ في هٰذا المَكانِ: «لَبَّيْكَ اللهُمَّ لَبَّيْكَ».

723. Abdurrahman b. Jezid prenosi da je Abdullah počeo učiti telbiju kada je krenuo sa Muzdelife.

Rečeno je: *Jeli on beduin?*

Abdullah je rekao: *Da li su ljudi zaboravili ili su zalutali? Čuo sam onoga kom je objavljena sura* **El-Bekare** *da govori na ovom mjestu:* ***Lebbejkellahumme lebbejk.***

Odazivam ti se Allahu moj, odazivam.

---

[1] Čini se da je Hadždžadž aludirao na redoslijed ajeta a ne sura. To potvrđuje njegovo spominjanje sure *En-Nisa'* prije sure *Ali-Imran*, jer da je htio naznačiti da se radi o redoslijedu sura spomenuo bi prvo *Ali-Imran*. Redoslijed ajeta u svakoj suri ustanovio je Poslanik, ﷺ. Međutim, redoslijed sura je ustanovljen idžtihadom imama, a ne objavom, prema najprihvatljivijem mišljenju među ulemom.
Spomenuti Ibrahim je Ibrahim en-Nehai. On je kritikovao Hadždžadža zbog nasilja po kojem je bio poznat, kao i zbog toga što njegov govor upućuje da nije dozvoljeno reći sura *El-Bekare* nego sura u kojoj je spomenuta krava, pa mu je Ibrahim odgovorio predajom koja se prenosi od Ibn Mesuda u kojoj je to dozvoljeno.

بابُ رَمْيِ جَمْرَةِ العَقَبَةِ يَوْمَ النَّحْرِ على الرَّاحِلَةِ

٧٢٤ ـ عنْ جابرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: رَأَيتُ النبيَّ ﷺ يَرْمي على راحِلَتِهِ يَوْمَ النَّحْرِ؛ ويَقولُ: **«لِتَأْخُذُوا مَناسِكَكُمْ؛ فإنِّي لا أَدْري لَعَلِّي لا أَحُجُّ بَعْدَ حَجَّتي هٰذِه»**.

BACANJE KAMENČIĆA NA DŽEMRETU-L-'AKABI NA BAJRAM SA JAHALICE

724. Džabir, ﷺ, rekao je: *Vidio sam Poslanika, ﷺ, da na Kurban-bajram baca kamnečiće sa jahalice, govoreći:* ***Uzmite od mene vaše obrede, jer ja zaista ne znam hoću li obaviti hadždž poslije ovog.***

بابٌ قَدْرُ حصى الجمار

٧٢٥ ـ عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: رَأَيتُ النبيَّ ﷺ رَمى الجَمْرَةَ بِمِثْلِ حَصَى الخَذْفِ.

VELIČINA KAMENČIĆA KOJI SE BACAJU NA DŽEMRETIMA

725. Džabir b. Abdullah, ﷺ, rekao je: *Vidio sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da baca kamenčiće veličine šljunka.*

بابٌ وَقْتُ الرَّمْيِ

٧٢٦ ـ عن جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: رَمى رسولُ اللّهِ ﷺ الجَمْرَةَ يَوْمَ النَّحْرِ ضُحًى، وأَمَّا بَعْدَ ذٰلكَ؛ فإذا زالَتِ الشَّمْسُ.

VRIJEME BACANJA KAMENČIĆA

726. Džabir b. Abdullah, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bacio je kamenčiće na Kurban-bajram prije podne, a nakon toga je bacao poslije podne.*

بابُ رَمْيِ الجِمارِ تَوٌّ

٧٢٧ - عَنْ جابِرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «الاسْتِجْمارُ تَوٌّ، ورَمْيُ الجِمارِ تَوٌّ، والسَّعْيُ بَيْنَ الصَّفا والمَرْوَةِ تَوٌّ، والطَّوافُ تَوٌّ، وإذا اسْتَجْمَرَ أَحَدُكُم؛ فلْيَسْتَجْمِرْ بِتَوٍّ».

BACA SE NEPARAN BROJ KAMENČIĆA

727. Džabir, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Čišćenje poslije nužde je nepar,[1] bacanje kamenčića je nepar, sa'j između Safe i Merve je nepar, tavaf oko Kjabe je nepar. Kada se neko od vas bude čistio poslije nužde neka to učini neparan broj puta.***

بابُ حَلْقِ النبيِّ ﷺ في حَجِّهِ

٧٢٨ - عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ حَلَقَ رَأْسَهُ في حَجَّةِ الوَداعِ.

POSLANIKOVO, ﷺ, BRIJANJE NA HADŽDŽU

728. Ibn Omer, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, obrijao glavu na Oprosnom hadždžu.

[1] Spomenuto je čišćenje poslije nužde, na početku i na kraju hadisa. Međutim, to ne znači da se misli onako kako su učenjaci pojasnili. S prvim spominjanjem misli se na samu radnju a s drugim na broj kamenčića. Broj prilikom bacanja kamenčića je po sedam; u tavafu sedam, u saju sedam a u slučaju čišćenja prilikom nužde tri. Ako ne bude dovoljno tri za čišćenje obavezno je povećati broj, a ovaj hadis prenosi Ebu Zubejr od Džabira sa riječima *od!* Zbog ovog hadisa je Ibn el-Kattan kritikovao Abdulhakka jer je prešutio spomenute činjenice.

باب في الحلق والتقصير

٧٢٩ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «اللهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُحَلِّقِينَ». قالوا: يا رسولَ اللّهِ! ولِلْمُقَصِّرِينَ؟ قالَ: «اللهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُحَلِّقِينَ». قالوا: يا رسولَ اللّهِ! ولِلْمُقَصِّرِينَ؟ قالَ: «اللهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُحَلِّقِينَ». قالوا: يا رسولَ اللّهِ! ولِلْمُقَصِّرِينَ؟ قالَ: «ولِلْمُقَصِّرِينَ».

O BRIJANJU I POTKRAĆIVANJU KOSE

729. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Allahu moj, oprosti onima koji su obrijali glave.***

Rekli su: *Allahov Poslaniče, i onima koji su skratili kosu.*

Rekao je: ***Allahu moj, oprosti onima koji su obrijali glave.***

Rekli su: *Allahov Poslaniče, i onima koji su skratili kosu.*

Rekao je: ***Allahu moj, oprosti onima koji su obrijali glave.***

Rekli su: *I onima koji su skratili kosu.*

Rekao je: ***I onima koji su skratili kosu.***

بابُ الرَّمْيِ ثمَّ النَّحْرُ ثمَّ الحَلْقُ والبِدايَةُ بالحلْقِ بالجانِبِ الأيْمنِ

٧٣٠ ـ عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ رَمَى جَمْرَةَ العَقَبَةِ، ثُمَّ انْصَرَفَ إلى البُدْنِ، فَنَحَرَها، والحَجّامُ جالِسٌ، وقالَ بِيَدِهِ عنْ رَأْسِهِ، فَحَلَقَ شِقَّهُ الأيْمَنَ، فقَسَمَهُ فيمَنْ يَلِيهِ، ثُمَّ قالَ: «احْلِقِ الشِّقَّ الآخَرَ». فقالَ: «أيْنَ أبو طَلْحَةَ؟». فأعْطاهُ إيّاهُ.

O BACANJU KAMENČIĆA; KLANJU HEDJA I POČINJANJU BRIJANJA

730. Enes b. Malik, ﷺ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bacio je kamenčiće na Džemretu-l-'Akabi, zatim se uputio prema devama i zaklao ih, a kupičar*[1] *je sjedio. Zatim mu je rukom pokazao na svoju glavu pa mu je*

[1] Kupičar je osoba koja radi hidžamu puštanjem krvi (op. prev.).

on obrijao desnu stranu. Potom je podijelio kosu onima koji su bili uz njega. Potom mu je rekao: **Obrij i drugu.**

Nakon toga je upitao: **Gdje je Ebu Talha?** *Tada mu je dao drugu polovinu kose.*

بابٌ مَن حلَقَ قَبْلَ النَّحرِ أو نَحرَ قَبْلَ الرَّمْيِ

٧٣١ ـ عنْ عبدِاللّهِ بنِ عمرِو بنِ العاصِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: وَقَفَ رسولُ اللّهِ ﷺ على راحِلَتِهِ، فطَفِقَ ناسٌ يَسْأَلونَهُ، فيَقولُ القائِلُ مِنْهُم: يا رسولَ اللّهِ! إنّي لمْ أكُنْ أشْعُرُ أنَّ الرَّمْيَ قَبْلَ النَّحْرِ، فنَحَرْتُ قَبْلَ الرَّمْيِ؟ فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «فارْمِ ولا حَرَجَ». قالَ: وَطَفِقَ آخَرُ يَقولُ: إنّي لَمْ أَشْعُرْ أنَّ النَّحرَ قَبْلَ الحَلْقِ، فحلَقْتُ قَبْلَ أنْ أنحرَ؟ فيَقولُ: «انْحَرْ ولا حَرَجَ». قال: فما سَمِعْتُهُ يُسْأَلُ يَوْمَئِذٍ عنْ أمْرٍ مِمّا يَنْسى المَرْءُ أوْ يَجْهَلُ (مِن تَقديمِ بَعْضِ الأمورِ قَبْلَ بَعْضٍ وأشْباهِها)؛ إلاّ قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «افْعَلوا ذٰلِكَ ولا حَرَجَ».

KO SE OBRIJE PRIJE NEGO ŠTO ZAKOLJE HEDJ, ILI KO ZAKOLJE HEDJ PRIJE NEGO ŠTO BACI KAMENČIĆE

731. Abdullah b. Amr b. el-As, ﷺ, rekao je: Poslanik, ﷺ, sjedio je na svojoj jahalici, pa su ga ljudi počeli pitati. Jedan od njih rekao je: *Allahov Poslaniče, ja nisam znao da kamenčiće treba baciti prije klanja, pa sam zaklao prije bacanja.*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Baci ih, u tome nema nikakve zapreke.***

Drugi je rekao: *Ja nisam znao da je klanje prije brijanja pa sam se obrijao prije nego što sam zaklao.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Zakolji, u tome nema nikakve zapreke.***

Taj dan nisam čuo da je bio upitan o nečemu što neko može zaboraviti, ili uraditi neke stvari prije drugih iz neznanja, ili slično tome a da nije rekao: ***Radite to, jer u tome nema nikakve zapreke.***

٧٣٢ - عنْ عبدِاللّهِ بنِ عَمْرِو بنِ العاصِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ، وأتاهُ رَجُلٌ يَوْمَ النَّحرِ وهُو واقِفٌ عندَ الجَمْرَةِ، فقالَ: يا رسولَ اللّه! إنِّي حَلَقْتُ قَبْلَ أَنْ أرْمِيَ؟ قالَ: «ارْمِ ولا حَرَجَ». وأتاهُ آخَرُ، فقالَ: إنِّي ذَبَحْتُ قبلَ أنْ أرْمِيَ؟ قالَ: «ارْمِ ولا حَرَجَ». وأتاهُ آخَرُ فقالَ: إنِّي أَفَضْتُ إلى البَيْتِ قَبْلَ أنْ أرْمِيَ؟ قالَ: «ارْمِ ولا حَرَجَ». قالَ: فَما رَأَيْتُهُ سُئِلَ يَوْمَئِذٍ عنْ شيءٍ إلاَّ قالَ: «افْعَلوا ولا حَرَجَ».

732. 'Abdullah b. 'Amr b. el-'As, ﵁, rekao je: Čuo sam na Kurban-bajram, dok je Allahov Poslanik, ﷺ, stajao kod Džemreta, da mu je prišao neki čovjek i upitao ga: *Allahov Poslaniče, ja sam se obrijao prije nego što sam bacio kamenčiće.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Baci, u tome nema nikakve prepreke.***

Došao je drugi čovjek i rekao: *Ja sam zaklao prije bacanja kamenčića.*

Reče: ***Baci, u tome nema nikakve prepreke.***

Došao je naredni i rekao: *Ja sam obavio tavaf ifadu prije nego što sam bacio kamenčiće.*

Rekao mu je: ***Baci ih, i tome nema nikakve zapreke.***

Tog dana o čemu god je bio upitan čuo sam ga da je rekao: ***Radite, nema nikakve zapreke.***

٧٣٣ - عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالَ: صَلَّى رسولُ اللّهِ ﷺ الظُّهرَ بِذِي الحُلَيْفَةِ، ثُمَّ دَعا بِناقَتِهِ، فأشْعَرَها في صَفْحَةِ سَنامِها الأيْمَنِ وسَلَتَ الدَّمَ، وقَلَّدَها نَعْلَيْنِ، ثُمَّ رَكِبَ راحِلَتَهُ، فلمَّا اسْتَوَتْ بِهِ على البَيْداءِ؛ أَهَلَّ بِالحَجِّ.

OBILJEŽAVANJE I OZNAČAVANJE HEDJA[1] PRILIKOM POČETKA OBREDA HADŽDŽA

733. Ibn 'Abbas, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, klanjao je podne na Zu-l-Hulejfi. Potom je zatražio da mu dovedu njegovu devu. Kada su je doveli, ranio ju je u desnu stranu grbe. Iz rane je potekla krv. Potom joj je objesio obuću oko vrata.*

[1] Pogledaj hadis pod brojem 670. i fusnotu.

Uzjahao je devu i kada je došla do Bejde počeo je obavljati obrede s nijjetom hadždža.

باب البعث بالهدي وتقليدها وهو حلال

٧٣٤ - عن عمرة بنت عبدالرحمن؛ أن ابن زياد كتب إلى عائشة؛ أن عبدالله بن عباس رضي الله عنهما؛ قال: من أهدى هدياً؛ حرم عليه ما يحرم على الحاج حتى ينحر الهدي، وقد بعثت بهديي، فاكتبي إلي بأمرك. قالت عمرة: قالت عائشة: ليس كما قال ابن عباس، أنا فتلت قلائد هدي رسول الله ﷺ بيدي، ثم قلدها رسول الله ﷺ بيده، ثم بعث بها مع أبي، فلم يحرم على رسول الله ﷺ شيء أحله الله له حتى نحر الهدي!

DOZVOLJENO JE POSLATI I OBILJEŽITI HEDJ ONOME KO NIJE NA HADŽDŽU

734. 'Amra, 'Abdurrahmanova kćerka, prenosi da je Ibn Zijad napisao pismo Aiši u kojem je stajalo da je 'Abdullah b. 'Abbas, ﷺ, rekao: *Ko pošalje hedj, zabranjeno mu je sve što je zabranjeno i hadžiji sve dok hedj ne bude zaklan.*

Poslao sam svoj hedj, pa mi napiši šta ti o tome znaš.

Aiša je rekla: *Nije onako kako Ibn Abbas tvrdi. Ja sam svojim rukama tkala hedjske ogrlice a zatim ih je Allahov Poslanik, ﷺ, vezao svojom rukom. Potom je Poslanik, ﷺ, poslao hedj uz mog oca. Nakon toga, Allahovom Poslaniku, ﷺ, nije bilo ništa zabranjeno što mu je Allah dozvolio dok hedj nije bio zaklan.*[1]

٧٣٥ - عن عائشة رضي الله عنها؛ قالت: أهدى رسول الله ﷺ مرة إلى البيت غنماً، فقلدها.

735. Aiša, ﷺ, rekla je: *Jednom prilikom Allahov Poslanik, ﷺ, poslao je brave, kao kurban u Harem, pa im je svezao ogrlice.*

[1] Tj. nije mu zabranjeno što je zabranjeno muhrimu (op. prev.).

بابٌ رُكوبُ البَدَنةِ

٧٣٦ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ رأى رَجُلاً يَسوقُ بَدَنَةً، فقالَ: «ارْكَبْها». فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! إنَّها بَدَنَةٌ؟ فقالَ: «ارْكَبْها وَيلَكَ!»؛ في الثّانِيَةِ أوْ في الثّالِثَةِ.

DOZVOLJENO JE JAHATI ŽIVOTINJU KOJA JE HEDJ

736. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, vidio nekog čovjeka da vodi devu.

Rekao mu je: ***Uzjaši je!***

Rekao je: *Allahov Poslaniče, ovo je hedj.*

Rekao je: ***Šta ti je, uzjaši je!*** To je rekao drugi ili treći put.

٧٣٧ ـ عنْ أبي الزُّبَيْرِ؛ قالَ: سَمِعْتُ جابرَ بنَ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهما سُئِلَ عنْ رُكوبِ الهَدْيِ؟ فقالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «ارْكَبْها بِالمَعْروفِ إذا أُلْجِئْتَ إلَيها، حتَّى تَجِدَ ظَهراً».

737. Ebu Zubejr rekao je: Čuo sam *Džabira b. Abdullaha,* ؓ, *kada je bio upitan o jahanju hedja, da rekao je:* **Jaši ga kako je uobičajeno, ako budeš prisiljen na to, dok ne nađeš drugu jahalicu.**

باب ما عَطِبَ مِن الهَدْيِ قَبْلَ مَحِلِّهِ

٧٣٨ ـ عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ ذُؤَيْباً أبا قَبِيصةَ حدَّثَهُ؛ أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ كانَ يَبْعَثُ معهُ بِالبُدْنِ، ثمّ يقولُ: «إنْ عَطِبَ مِنها شيْءٌ، فخَشيتَ علَيها مَوْتاً؛ فانْحَرْها، ثمّ اغْمِسْ نَعْلَها في دَمِها، ثمّ اضْرِبْ بِه صَفْحَتَهَا، ولا تَطْعَمْها أنتَ ولا أحَدٌ مِن أهْلِ رُفْقَتِكَ».

AKO SE NEŠTO DESI HEDJU PRIJE NEGO ŠTO STIGNE NA ODREĐENO MJESTO

738. Ibn Abbas, ﷺ, prenosi da mu je Zuejb Ebu Kabisa pričao da je Allahov Poslanik, ﷺ, sa njim poslao devu[1], a zatim rekao: ***Ako joj se nešto desi pa se pobojiš da ne ugine, zakolji je. Zatim njenu ogrlicu potopi u njenu krv i njome udari po jednoj njenoj strani.***[2] ***Njeno meso ti i tvoji saputnici nemojte jesti.***

باب الاشتِراكِ في الهَدْيِ

٧٣٩ ـ عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما قالَ: خَرجْنا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ مُهِلّينَ بِالحَجِّ، فأمَرَنا رسولُ اللّهِ ﷺ أنْ نَشْتَرِكَ في الإبِلِ والبَقَرِ؛ كلُّ سَبْعَةٍ مِنّا في بَدَنَةٍ.

PARTNERSTVO U HEDJU

739. Džabir b. Abdullah, ﷺ, rekao je: *Krenuli smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, u namjeri da obavimo hadždž. Allahov Poslanik, ﷺ, naredio nam je da se udružimo u devama i kravama. Sedam nas u slučaju deve.*

---

[1] Kao hedj (op. prev.).

[2] To se radi da bi prolaznici znali da je to hedj i da njegovo meso može jesti ko je siromah.

باب الهَدْيِ من البَقَرِ

٧٤٠ - عن جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: ذَبَحَ رسولُ اللّهِ ﷺ عنْ عائشةَ بَقَرَةً يَوْمَ النَّحْرِ.

HEDJ MOŽE BITI KRAVA

740. Džabir b. Abdullah, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, je za Aišu na Kurban-bajram zaklao kravu.*

بابٌ نَحْرِ البُدْنِ قِياماً مُقَيَّدَةً

٧٤١ - عنْ زيادِ بنِ جُبَيْرٍ؛ أنَّ ابنَ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما أتى على رَجُلٍ وهُو يَنْحرُ بَدَنَتَهُ بارِكَةً، فقالَ: ابعَثْها قِياماً مُقَيَّدَةً، سُنَّةَ نَبِيِّكُم ﷺ.

DEVE SE KOLJU STOJEĆI I SPUTANE

741. Prenosi Zijad b. Džubejr da je Ibn Omer, ﵁, došao kod nekog čovjeka koji je klao devu koja je bila na koljenima pa mu rekao je: *Dozvoli joj neka ustane i sputaj je jer je to sunnet vašeg Poslanika, ﷺ.*

بابٌ الصَّدَقَةِ بِلُحومِ الهَدْيِ وجِلالِها وجُلودِها

٧٤٢ - عنْ عليٍّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: أمَرَني رسولُ اللّهِ ﷺ أنْ أقومَ على بُدْنِهِ، وأنْ أتَصَدَّقَ بِلُحومِها وجُلودِها وأَجِلَّتِها، وأنْ لا أُعْطِيَ الجَزّارَ مِنْها. قالَ: «نَحْنُ نُعْطِيهِ مِن عِنْدِنا».

PODJELA HEDJOVOG MESA, POKROVCA I KOŽE

742. Alija, ﵁, rekao je: *Naredio mi je Allahov Poslanik, ﷺ, da se pobrinem za njegove deve*[1]*, da podijelim meso, kožu, pokrovce i da ne dam kasapinu ništa od njega.*

Pa je rekao: *Mi ćemo mu dati nešto od sebe.*[2]

---

[1] Koje su određene za hedj (op. prev.).

[2] Nije dozvoljeno dati kasapinu nešto od hedja kao platu za klanje ali mu je dozvoljeno dati neki poklon (op. prev.).

بابُ طَوافِ الإِفاضَةِ يَوْمَ النَّحْرِ

٧٤٣ - عنِ ابنِ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ أفاضَ يومَ النَّحْرِ، ثمَّ رَجَعَ، فَصلَّى الظُّهْرَ بِمِنًى.

قالَ نافِعٌ: فكانَ ابنُ عمرَ يُفيضُ يَوْمَ النَّحْرِ، ثمَّ يَرْجِعُ، فيُصَلِّي الظُّهْرَ بِمِنًى، ويَذْكُرُ أنَّ النبيَّ ﷺ فَعَلَهُ.

OBAVLJANJE TAVAFA IFADE NA KURBAN-BAJRAM

743. Ibn Omer, ﵄, prenosi da je Poslanik, ﷺ, obavio tavaf ifadu prvi dan Kurban-bajrama, zatim se vratio i klanjao na Mini podne-namaz.

Nafi' rekao je: *Ibn Omer bi obavljao tavaf ifadu prvi dan Kurban-bajrama, zatim bi se vraćao na Minu i klanjao podne i govorio da je tako Poslanik, ﷺ, činio.*

بابُ مَن طافَ بالبَيْتِ فقدْ حَلَّ

٧٤٤ - عنِ ابنِ جُرَيْجٍ: أَخْبَرَني عطاءٌ؛ قالَ: كانَ ابنُ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما يقولُ: لا يَطوفُ بِالبَيْتِ حاجٌّ ولا غَيْرُ حاجٍّ إلاَّ حَلَّ. قلتُ لِعطاءٍ: مِنْ أينَ يَقولُ ذٰلكَ؟ قالَ: مِن قَوْلِ اللّهِ تَعالى: ﴿ثُمَّ مَحِلُّهَآ إِلَى ٱلْبَيْتِ ٱلْعَتِيقِ﴾ [الحج: ٣٣]. قالَ: قلتُ: فإنَّ ذٰلكَ بَعْدَ المُعَرَّفِ. فقالَ: كانَ ابنُ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ يقولُ: هُوَ بَعْدَ المُعَرَّفِ وقَبْلَهُ، وكانَ يَأْخُذُ ذٰلكَ مِن أَمْرِ النبيِّ ﷺ حينَ أَمَرَهُم أنْ يَحِلُّوا في حَجَّةِ الوَداعِ.

KO UČINI TAVAF OKO KJABE OSLOBODIO SE IHRAMSKIH ZABRANA

744. Ibn Džurejdž prenosi da je 'Ata rekao: Ibn Abbas, ﵄, kaže: *Svaki hadžija ili neko drugi koji učini tavaf oko Kjabe oslobodio se ihramskih zabrana.*

Upitao sam 'Ataa: *Odakle mu to?*

Rekao je: *Iz govora Uzvišenog:*

ثُمَّ مَحِلُّهَآ إِلَى ٱلْبَيْتِ ٱلْعَتِيقِ ﴿٣٣﴾

A zatim, njihovo mjesto je kraj Drevnog hrama.[1]

Rekao sam: *To je poslije stajanja na Arefatu.*

Rekao je: *Ibn Abbas bi govorio da je to prije i poslije stajanja na Arefatu. On to dokazuje pomoću Poslanikove, ﷺ, naredbe za oslobađanje od ihrama na Oprosnom hadždžu.*[2]

بابٌ يَكْفِي القارِنَ طَوافٌ واحِدٌ للحَجِّ والعُمْرَةِ

٧٤٥ - عن عائشة رضي اللهُ عنها؛ أنها حاضت بِسَرِف، وتَطَهَّرَتْ بِعَرَفَةَ، فقال لها رسول الله ﷺ: «يُجْزِىءُ عَنْكِ طَوافُكِ بِالصَّفا والمَرْوَةِ عن حَجِّكِ وعُمْرَتِكِ». [أخرجه البخاري: ١٧٨٨ ومسلم:

DOVOLJNO JE ONOME KO OBAVLJA KIRAN HADŽDŽ[3] DA OBAVI JEDAN SA'J ZA HADŽDŽ I UMRU

745. Aiša, ﵂, rekla je da je dobila menstruaciju na Serifu a da joj je prestala na Arefatu. Allahov Poslanik, ﷺ, joj rekao je: ***Biće ti dovoljan tvoj sa'j između Safe i Merve za hadždž i umru.***

---

[1] *El-Hadždž*, 33.

[2] Ibn Abbasovo dokazivanje (pomoću ajeta) obaveznosti hadžije da se oslobodi ihrama nakon što obavi tavaf oko Kjabe je diskutabilno. O tome se govori u Nevevijevom komentaru *Muslima*.
Međutim, njegovo dokazivanje Poslanikovom, ﷺ, naredbom ashabima da se oslobode ihrama je na mjestu i nemoguće ga je ne prihvatiti. Nevevi mu nije mogao replicirati, osim što je rekao da je to važilo samo za tu godinu. Međutim, tu njegovu konstataciju pobija Poslanikov, ﷺ, odgovor ashabu koji ga je pitao o poništenju umre, na što je on rekao: *Umra je ušla u haždž do Sudnjeg dana.* Pogledaj hadis br. 671.

[3] Pogledaj hadis broj 666. i fusnotu (op. prev.).

بابٌ متى يَحِلّ مَن أَحرَمَ بِحجٍّ وعُمْرَةٍ

٧٤٦ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنها؛ أنَّها قالتْ: خَرَجْنا معَ رسولِ اللَّهِ ﷺ عامَ حَجَّةِ الوَداعِ، فمِنّا مَنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ، ومِنّا مَن أَهَلَّ بِحَجٍّ وعُمْرَةٍ، ومِنّا مَن أَهَلَّ بِحَجٍّ، وأَهَلَّ رسولُ اللَّهِ ﷺ بالحَجِّ، فأمّا مَن أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ؛ فحَلَّ، وأمّا مَن أَهَلَّ بِحَجٍّ أو جَمَعَ الحَجَّ والعُمْرَةَ؛ فلمْ يَحِلُّوا حتّى كانَ يَوْمُ النَّحْرِ.

KADA ĆE SE OSLOBODITI IHRAMSKIH ZABRANA ONAJ KO JE POČEO OBREDE HADŽDŽA I UMRE

746. Aiša, ﵂, rekla je: *Krenuli smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, u godini kada je obavio Oprosni hadždž. Neko je počeo obrede s nijjetom umre, neko hadždža i umre, a neko hadždža. Allahov Poslanik, ﷺ, je počeo obrede s nijjetom hadždža.*

Onaj ko je počeo obrede s nijjetom umre, oslobodio se ihrama. Međutim, ko je počeo samo obrede hadždža ili je spojio hadždž i umru oslobodio se ihrama tek na prvi dan Kurban-bajrama.

بابٌ نُزولُ المُحَصَّبِ يَوْمَ النَّفْرِ والصَّلاةُ بِهِ

٧٤٧ ـ عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللَّهُ عنهُما؛ أنَّ النبيَّ ﷺ وأبا بكرٍ وعمرَ رضيَ اللَّهُ عنهُما كانوا يَنْزِلونَ الأَبْطَحَ.

ODSJEDANJE I KLANJANJE NA MUHASSABU[1] NA DAN ODLASKA SA MINE

747. Prenosi Ibn Omer, ﵄, da su Poslanik, ﷺ, Ebu Bekr i Omer odsjedali na Ebtahu.

---

[1] Ime jednog prostranog mjesta između dva brda, bliže Minni nego Mekki. Nazvano je tako zbog toga što na njemu ima mnogo pijeska koji su nanijele pustinjske bujice. Poznat je i po imenima: Ebtah, Hajf Beni Kenane, Batha i Hasbe.

٧٤٨ ـ عن عائشة رضيَ اللّهُ عنها؛ قالت: نُزولُ الأَبْطَحِ ليسَ بِسُنَّةٍ، إنَّما نَزَلَهُ رسولُ اللّهِ ﷺ، لأنّه كانَ أَسْمَحَ لِخُروجِهِ إذا خَرَجَ.

748. Aiša, ﵂, rekla je: *Odsjedanje na Ebtahu nije sunnet. Allahov Poslanik, ﷺ, odsjeo je tu zbog toga što (mu) je bilo lakše pri izlasku.*

٧٤٩ ـ عن أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ لَنا رسولُ اللّهِ ﷺ ونحنُ بِمِنًى: «نَحْنُ نازِلونَ غَداً بِخَيْفِ بَني كِنانَةَ حَيْثُ تَقاسَموا على الكُفْرِ». وذلكَ أَنَّ قُرَيْشاً وبَني كِنانَةَ تحالَفَتْ على بَني هاشِمٍ وبَني المُطَّلِبِ: أَنْ لا يُناكِحوهُم ولا يُبايِعوهُم حتَّى يُسْلِموا إِلَيْهِم رسولَ اللّهِ ﷺ؛ يَعْني بذلك: المُحَصَّبَ.

749. Ebu Hurejre, ﵁, kaže: *Rekao nam je Allahov Poslanik, ﷺ, dok smo bili na Mini:* ***Mi ćemo se sutra spustiti na Hajf Beni Kenane gdje su se jedni drugima zakleli na nevjerstvo. Tu su Kurejševići i Benu Kenane stupili u savez protiv Beni Hašima i Beni Abdu-l-Muttaliba da se neće sa njima ženiti niti trgovati sve dok im ne izruče Allahovog Poslanika, ﷺ.***

بابٌ في البَيْتوتَةِ لَيالِي مِنًى بِمَكَّةَ لأَهْلِ السِّقايَةِ

٧٥٠ ـ عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ العبَّاسَ ابنَ عبدِالمُطَّلِبِ رضيَ اللّهُ عنهُ اسْتَأْذَنَ رسولَ اللّهِ ﷺ أَنْ يَبيتَ بِمَكَّةَ لَيالِيَ مِنًى مِن أَجْلِ سِقايَتِهِ، فأَذِنَ لهُ.

O DOZVOLI NOĆIVANJA U MEKKI ONIMA KOJI NAPAJAJU HADŽIJE ZA VRIJEME BORAVKA NA MINI

750. Ibn Omer, ﵄, prenosi da je Abbas b. Abdu-l-Muttalib, ﵁, zatražio dozvolu od Allahovog Poslanika, ﷺ, da noći koje se inače provode na Mini provede u Mekki radi napajanja hadžija, pa mu je dozvolio.

٧٥١ - عَنْ بكرِ بنِ عبدِاللّٰهِ المُزَنيِّ؛ قالَ: كنتُ جالِساً مَعَ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّٰهُ عنهما عندَ الكَعْبَةِ، فأَتاهُ أَعْرابِيٌّ، فقالَ: ما لي أَرى بَني عَمِّكُم يَسْقونَ العَسَلَ واللَّبَنَ وأَنْتُم تَسْقُونَ النَّبيذَ؟! أَمِنْ حاجَةٍ بِكُم؟! أَمْ مِن بُخلٍ؟! فقالَ ابنُ عباسٍ: الحمدُ لله، ما بِنا حاجَةٌ ولا بُخلٌ! قَدِمَ النبيُّ ﷺ على راحِلَتِهِ وخَلْفَهُ أُسامَةُ، فاسْتَسْقى، فأَتَيْناهُ بِإناءٍ مِن نَبيذٍ فشَرِبَ، وسَقى فَضْلَهُ أُسامَةَ، وقالَ: «**أَحْسَنْتُم وأَجْمَلْتُم، كَذا فاصْنَعوا**». فَلا نُريدُ تَغْييرَ ما أَمَرَ بِهِ رسولُ اللّٰهِ ﷺ.

751. Bekr b. Abdullah el-Muzeni rekao je: Sjedio sam sa Ibn Abbasom, ﵄, kod Kjabe. Došao mu je neki beduin i upitao: *Šta mi je pa vidim da vaši amidžići toče med i mlijeko a vi točite mošt?*[1] *Je li to zato što ste siromašni ili zbog škrtosti?*

Ibn Abbas rekao je: *Hvala Allahu, nismo siromašni niti je to zbog škrtosti. Poslanik, ﷺ, je došao na svojoj jahalici a za njim je bio Usame. Zatražio je da ga napojimo pa smo mu dali posudu mošta. Napio se, a ostatak je dao Usami i rekao:* ***Baš ste dobro postupili. Tako i ubuduće radite.***

Zato ne želimo promijeniti ono što je Allahov Poslanik, ﷺ, naredio.

باب إقامَةِ المُهاجِرِ بِمَكَّةَ بعدَ قَضاءِ الحَجِّ والعُمْرَةِ

٧٥٢ - عَنْ عَبدِالرحمٰنِ بنِ حُمَيْدٍ؛ قالَ: سَمِعْتُ عمرَ بنَ عبدِالعزيزِ يَقولُ لِجُلَسائِهِ: ما سَمِعْتُم في سُكْنى مَكَّةَ؟ فقالَ السَّائِبُ بنُ يَزيدَ: سَمِعْتُ العَلاءَ (أَوْ قالَ: العَلاءَ بنَ الحَضرَمِيِّ)؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّٰهِ ﷺ: «**يُقيمُ المُهاجِرُ بِمَكَّةَ بعدَ قَضاءِ نُسُكِهِ ثَلاثاً**».

O BORAVKU U MEKKI, POSLIJE ZAVRŠETKA HADŽDŽA I UMRE, ONOGA KO JE UČINIO HIDŽRU IZ NJE

752. Abdurrahman b. Humejd rekao je: Čuo sam Omer b. Abdu-l-Aziza kada je pitao one koje su sjedili s njim: *Šta ste čuli o stanovanju u Mekki?*

[1] To je piće koje se pravi od hurmi, grožđica, meda, i dr. Ima veoma lijep ukus i ne opija. Međutim, ako stoji dugo i ukiseli se onda ga je haram upotrebljavati.

Saib b. Jezid rekao je: Čuo sam 'Alaa ili rekao je'Alaa b. Hadremija da kaže: *Rekao je Allahov Poslanik,* ﷺ: ***Muhadžir, nakon što obavi svoje obrede, ostaje u Mekki tri dana.***

باب لا يَنفِرُ أحدٌ حتَّى يطوفَ بالبَيتِ للوَداعِ

٧٥٣ ـ عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كانَ الناسُ يَنْصَرِفُونَ في كُلِّ وَجْهٍ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا يَنْفِرَنَّ أَحَدٌ، حتَّى يَكونَ آخِرُ عَهْدِهِ بِالبَيْتِ».

NEKA NIKO NE ODLAZI DOK NE UČINI OPROSNI TAVAF OKO KJABE

753. Ibn Abbas, ؓ, rekao je: *Ljudi su iz Mekke odlazili na sve strane, pa je Allahov Poslanik,* ﷺ, *rekao:* ***Neka niko ne ide dok mu posljednji obred ne bude oko Kjabe.***

بابُ المَرْأَةِ تَحيضُ قبلَ أَنْ تُوَدِّعَ

٧٥٤ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: حاضَتْ صَفِيَّةُ بنتُ حُيَيٍّ رضيَ اللّهُ عنها بَعْدَما أفاضتْ. قالتْ عائشةُ: فَذَكَرْتُ حَيْضَتَها لرسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أحابِسَتُنا هِيَ؟». قالتْ: فقلتُ: يا رسولَ اللّهِ! إنّها قدْ كانَتْ أفاضَتْ وطافَتْ بالبَيتِ، ثمّ حاضتْ بعدَ الإفاضةِ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «فَلْتَنْفِرْ».

KADA ŽENA DOBIJE MENSTRUACIJU PRIJE NEGO ŠTO UČINI OPROSNI TAVAF

754. Aiša, ؓ, rekla je: *Safija, Hujejova kćerka,* ؓ, *dobila je menstruaciju nakon što je obavila tavaf ifadu. To sam spomenula Allahovom Poslaniku,* ﷺ, *pa rekao je:* ***Zar će nas ona zadržati?***

Rekla sam: *Allahov Poslaniče, ona je već obavila ifadu i nakon toga dobila menstruaciju.*

Rekao je: ***Onda neka ide!***[1]

[1] Tj. neka se vrati kući (op. prev.).

٧٥٥ - عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: أُمِرَ النَّاسُ أَنْ يكونَ آخِرُ عَهْدِهِم بالبَيْتِ، إلاَّ أنَّهُ خُفِّفَ عنِ المَرْأةِ الحائِضِ.

755. Ibn Abbas, ﵁, rekao je: *Naređeno je da posljednji obred bude kod Kjabe. Međutim, toga je oslobođena žena koja ima menstruaciju.*

باب في إباحة العُمْرَةِ في شُهورِ الحَجِّ

٧٥٦ - عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كانوا يَرَوْنَ أَنَّ العُمْرَةَ في أَشْهُرِ الحَجِّ مِن أَفْجَرِ الفُجورِ في الأَرْضِ، ويَجْعَلونَ المُحَرَّمَ صَفَراً، ويقولونَ: إذا بَرَأَ الدَّبَرْ، وعَفا الأَثَرْ، وانْسَلَخَ صَفَرْ؛ حَلَّتِ العُمْرَةُ لِمَنِ اعْتَمَرْ. فقَدِمَ النبيُّ ﷺ وأَصْحابُهُ صَبيحَةَ رابِعَةٍ مُهِلِّينَ بالحَجِّ؛ فأَمَرَهُم أَنْ يَجْعَلوها عُمْرَةً، فتَعاظَمَ ذٰلكَ عِنْدَهُم، فقالوا: يا رسولَ اللّهِ! أَيُّ الحِلِّ؟ قالَ: **«الحِلُّ كُلُّهُ»**.

O DOZVOLI OBAVLJANJA UMRE U MJESECIMA HADŽDŽA

756. Ibn Abbas, ﵁, rekao je: *Smatrali su da je obavljanje umre u mjesecima hadždža najveći grijeh na Zemlji. Činili su muharrem saferom*[1] *i govorili: Kada zarastu rane na leđima deva, kada se zamete njihov trag i kada prođe safer dozvoljena je umra onome ko želi da je obavi.*

Međutim, Poslanik, ﷺ, *i njegovi ashabi su došli u Mekku ujutro četvrtog dana zu-l-hidždžeta da obave obrede hadždža i naredio im je da dotadašnje obrede načine umrom. To im se veoma dojmilo pa su upitali: Allahov Poslaniče, kojim oslobođenjem od ihrama?*

Rekao je: **Generalnim oslobođenjem.**

---

[1] Tj. nazivali su muharrem saferom i činili su ga dozvoljenim mjesecom. Odgađali su svetost muharrema poslije safera kako ne bi imali tri sveta mjeseca uzastopno, jer ih je to sputavalo ako bi htjeli nekoga napasti ili uraditi nešto što je zabranjeno u svetim mjesecima (op. prev.).

بابٌ فَضْلُ العُمْرَةِ في رَمَضان

٧٥٧ - عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ لامْرَأةٍ مِن الأنْصارِ يُقالُ لَها: أُمُّ سِنانٍ: «ما مَنَعَكِ أنْ تَكوني حَجَجْتِ مَعَنا؟». قالتْ: ناضِحانِ كانا لأبي فُلانٍ (زَوْجِها)، حَجَّ هُوَ وابْنُهُ على أحَدِهِما، وكانَ الآخَرُ يَسْقي عليهِ غُلامُنا. قالَ: «فَعُمْرَةٌ في رَمَضانَ تَقْضي حَجَّةً، أوْ حَجَّةً مَعي».

VRIJEDNOST UMRE U RAMAZANU

757. Ibn Abbas, ﵄, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao ensarijki koja se zvala Ummu Sinan: ***Šta te je spriječilo da ne obaviš hadždž s nama?***

Odgovorila je: *Dvije deve koje su vlasništvo oca toga i toga* (njena supruga). *On i njegov sin su obavili hadždž na jednoj a sa drugom je naš sluga zalijevao (naš palmovik).* Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Umra u ramazanu je kao hadždž ili kao hadždž sa mnom.***

بابٌ كَمْ حَجَّ النَّبيُّ ﷺ

٧٥٨ - عنْ أبي إسْحاقَ؛ قالَ: سَألْتُ زيدَ بنَ أرقَمَ: كَمْ غَزَوْتَ مَعَ رسولِ اللّهِ ﷺ؟ قالَ: سَبْعَ عَشْرَةَ، قالَ: وحَدَّثَني زيدُ بنُ أرْقَمَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ غَزا تِسْعَ عَشْرَةَ، وأنّه حَجَّ بَعْدَما هاجَرَ حَجَّةً واحِدَةً؛ حَجَّةَ الوَداعِ. قالَ أبو إسْحاقَ: وبِمَكَّةَ أُخْرى.

KOLIKO JE PUTA POSLANIK, ﷺ, OBAVIO HADŽDŽ

758. Ebu Ishak rekao je: Pitao sam Zejda b. Erkama: *U koliko si bitaka učestvovao sa Allahovim Poslanikom, ﷺ?*

Odgovorio je: *U sedamnaest.* Pričao mi je Zejd b. Erkam da je Allahov Poslanik, ﷺ, vodio devetnaest bitaka i da je nakon što je učinio hidžru obavio jedan hadždž, i to Oprosni hadž.

Ebu Ishak[1], je rekao: *A u Mekki, prije Hidžre, bio je na hadždžu još nekoliko puta.*[2]

---

[1] Amr b. Abdullah es-Subej'i.

[2] Prenose drugi prenosioci, osim Muslima, da je Poslanik, ﷺ, prije Hidžre obavio dva hadždža (op. prev.).

باب كم اعتمر النبيُّ ﷺ

٧٥٩ ـ عن أنسٍ رضي اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ اعتمرَ أربعَ عُمَرٍ، كُلُّهُنَّ في ذي القَعْدَةِ، إلاَّ التي مع حَجَّتِهِ: عُمْرَةً مِن الحُدَيْبِيَةِ (أو: زَمَنَ الحُدَيْبِيَةِ) في ذي القَعْدَةِ، وعُمْرَةً مِن العام المُقْبِلِ في ذي القَعْدَةِ، وعُمْرَةً مِن جِعْرانَةَ حيثُ قَسَمَ غنائِمَ حُنَيْنٍ في ذي القَعْدَةِ، وعُمْرَةً مع حَجَّتِهِ.

KOLIKO JE POSLANIK, ﷺ, OBAVIO UMRI

759. Od Enesa, r.a., prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, obavio četiri umre, sve u mjesecu zu-l-ka'detu, osim umre koju je obavio sa hadždžom. Umra sa Hudejbijje, ili za vrijeme Hudejbije, obavljena je u zu-l-ka'detu. Umra koju je obavio slijedeće godine obavljena je u zu-l-ka'detu. Umra koju je obavio sa Dži'rane, gdje je podijelio hunejnski plijen, obavljena je u zu-l-ka'detu a i umra koju je obavio zajedno sa hadždžom.[1]

باب في التَّقصيرِ في العُمْرَةِ

٧٦٠ ـ عن ابنِ عباسٍ؛ أنَّ معاويةَ بنَ أبي سفيانَ رضيَ اللّهُ عنهما أخبرَه؛ قال: قَصَّرْتُ عنْ رسولِ اللّهِ ﷺ بِمِشْقَصٍ وهُو على المَرْوَةِ أو رَأَيْتُهُ يُقَصَّرُ عنهُ بِمِشْقَصٍ وهُو على المَرْوَةِ.

SKRAĆIVANJE KOSE NA UMRI

760. Ibn Abbas prenosi da ga je Muavija b. Sufjan, r.a., obavijestio i rekao: *Skratio sam makazama kosu Allahovom Poslaniku, ﷺ, dok je bio na Mervi*, ili: *vidio sam ga da mu skraćuju kosu makazama dok je bio na Mervi.*

[1] Kaže Nevevi: *Rekli su učenjaci: Poslanik, ﷺ, je učinio ovu umru u mjesecu zul-kadetu zbog vrijednosti ovog mjeseca i postupajući suprotno običajima džahilijjeta. Tada je umra u tom mjesecu smatrana najvećim grijehom. Stoga je Poslanik, ﷺ, činio umru u tim mjesecima da bi što bolje pojasnio tu dozvolu i da bi na što jasniji način poništio običaje džahilijjeta, a Allah najbolje zna* (op. prev.).

بابُ قَضاءِ الحائضِ العُمرةَ

٧٦١ ـ عن أُمِّ المُؤمِنينَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: قلتُ: يا رسولَ اللّهِ! يَصْدُرُ الناسُ بنُسُكَيْنِ، وأَصْدُرُ بنُسُكٍ واحدٍ؟ قالَ: «انتَظِري؛ فإذا طَهُرْتِ؛ فاخْرُجي إلى التَّنْعيمِ، فأَهِلِّي منهُ، ثمَّ القَيْنا عندَ كَذا وكَذا (قالَ: أَظُنُّهُ قالَ: غداً)، ولٰكِنَّها على قَدْرِ نَصَبِكِ (أو قالَ: نَفَقَتِكِ)».

ŽENA KOJA IMA MENSTRUACIJU NAKNADNO ĆE OBAVITI UMRU

761. Od majke pravovjernih,[1] ﵂, prenosi se da je rekla: *Allahov Poslaniče, ljudi će se vratiti sa dva obreda a ja ću se vratiti sa jednim.*

Rekao je: ***Sačekaj, pa kada se očistiš, otiđi na Ten'im i tamo zanijjeti a zatim nas sačekaj tu i tu.***

Rekao je: *Mislim da rekao je:* ***Sutra.***

Međutim, ona će biti nagrađena sukladno tvom naporu ili rekao je: ***trošku.***

بابُ ما يَقولُ إذا قَفَلَ مِن سَفَرِ الحَجِّ وغيرِهِ

٧٦٢ ـ عن عبدِاللّهِ بنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ إذا قَفَلَ مِن الجُيوشِ أوِ السَّرايا أوِ الحَجِّ أوِ العُمْرةِ، إذا أَوْفى على ثَنِيَّةٍ أو فَدْفَدٍ؛ كَبَّرَ ثَلاثاً، ثمَّ قالَ: «لا إلٰهَ إلاَّ اللّهُ وحدَهُ لا شَريكَ لهُ، لهُ المُلْكُ، ولهُ الحَمْدُ، وهوَ على كلِّ شيءٍ قَديرٌ، آيِبونَ تائِبونَ عابِدونَ ساجِدونَ، لِرَبِّنا حامِدونَ، صَدَقَ اللّهُ وَعْدَهُ، ونَصَرَ عَبْدَهُ، وهَزَمَ الأَحْزابَ وَحْدَهُ».

ŠTA SE KAŽE PO POVRATKU S HADŽDŽA ILI DRUGOG PUTOVANJA

762. Abdullah b. Omer, ﵄, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, bi se, kada se vraćao sa vojskom, ili izvidnicom, ili sa hadždža, ili sa umre, ispeo na neki brežuljak ili došao u neku pustinju, donio tekbir tri puta a zatim*

[1] Aiša, ﵂ (op. prev.).

rekao: ***La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve 'ala kulli šej'in kadir. Ajibune, taibune, abidune, sadžidune, li rabbina hamidune. Sadekallahu va'dehu ve nesare 'abdehu ve hezeme-l-ahzabe vahdehu.***

(Nema boga osim Allaha. On je Jedini i nema sudruga. Njemu pripada vlast, zahvala i On je svemoćan. Vraćamo se, tražeći oprosta od Tebe, obožavajući Te, čineći Ti sedždu i hvaleći Te. Allah je ispunio Svoje obećanje, pomogao Svoga roba i sam pobijedio saveznike.)

بابُ التَّعْرِيسُ والصَّلاةُ بِذي الحُلَيْفَةِ
إذا صَدَرَ مِن الحَجِّ والعُمْرَةِ

٧٦٣ - عنْ عبدِاللّهِ بنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ أناخَ بِالبَطْحاءِ التي بِذي الحُلَيْفَةِ، فصلَّى بِها. قالَ: وكانَ ابنُ عُمَرَ يَفْعَلُ ذلكَ.

ZAUSTAVLJANJE I KLANJANJE NA ZU-L-HULEJFI KADA SE VRATI SA HADŽDŽA I UMRE

763. Od Ibn Omera, ﵁, prenosi se da se Allahov Poslanik, ﷺ, zaustavio na Bathi koja se nalazi na Zu-l-Hulejfi i da je tamo klanjao. I Ibn Omer bi tako činio.

٧٦٤ - عنْ نافعٍ؛ أنَّ عبدَاللّهِ بنَ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما كانَ إذا صَدَرَ مِن الحَجِّ أوِ العُمْرَةِ؛ أناخَ بِالبَطْحاءِ التي بِذي الحُلَيْفَةِ، التي كانَ يُنيخُ بِها رسولُ اللّهِ ﷺ.

764. Prenosi Nafi' da bi se Ibn Omer, ﵁, kada se vraćao sa hadždža ili umre, zaustavljao na Bathi koja se nalazi na Zu-l-Hulejfi, na mjestu gdje se zaustavljao i Allahov Poslanik, ﷺ.

٧٦٥ - عَنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ النبيَّ ﷺ أُتِيَ وهُو في مُعَرَّسِهِ مِن ذي الحُلَيْفَةِ في بَطْنِ الوادي، فقيلَ: إنَّكَ بِبَطْحاءَ مُبارَكَةٍ.

قالَ موسى: وقدْ أَناخَ بِنا سالمٌ بِالمُناخِ مِنَ المَسْجِدِ الذي كانَ عبدُاللّهِ يُنيخُ بِهِ، يَتَحرَّى مُعَرَّسَ رسولِ اللّهِ ﷺ، وهُوَ أَسْفَلَ مِنَ المَسْجِدِ الذي بِبَطْنِ الوادي، بَيْنَهُ وبَيْنَ القِبْلَةِ، وَسَطاً مِن ذٰلِكَ.

765. Od Ibn Omera, ﵄, prenosi se da je Poslaniku, ﷺ, neko došao dok je bio u svom svratištu[1] na Zu-l-Hulejfi usred doline, pa mu je rečeno: *Ti si na blagoslovljenoj Bathi.*

Musa je rekao: *Zaustavio nas je Salim kod džamije gdje se Abdullah zaustavljao tražeći odmorište Allahovog Poslanika, ﷺ. Ono je niže od džamije koja se nalazi usred doline. Nalazi se na sredini između doline i kible.*

---

[1] Svratište Poslanikovo, ﷺ, je za onog ko želi putovati iz Medine u Mekku na 6 milja od Medine.

بابٌ في تَحْريمِ مَكَّةَ وصَيْدِها وشَجَرِها ولُقَطَتِها

٧٦٦ - عَنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: لَمَّا فَتَحَ اللّهُ عزَّ وجلَّ على رسولِ اللّهِ ﷺ مَكَّةَ؛ قامَ في النَّاسِ، فَحَمِدَ اللّهَ، وأَثْنى عليهِ، ثُمَّ قالَ: «إِنَّ اللّهَ حَبَسَ عنْ مَكَّةَ الفيلَ، وسَلَّطَ عَلَيْها رسولَهُ ﷺ والمُؤْمِنينَ، وإِنَّها لمْ تَحِلَّ لأَحَدٍ كانَ قَبْلي، وإِنَّها أُحِلَّتْ لي ساعَةً مِن نَهارٍ، وإِنَّها لَنْ تَحِلَّ لأَحَدٍ بَعْدي، فَلا يُنَفَّرُ صَيْدُها، ولا يُخْتَلى شَوْكُها، ولا تَحِلُّ ساقِطَتُها إِلَّا لِمُنْشِدٍ، ومَن قُتِلَ لهُ قَتيلٌ؛ فَهُوَ بِخَيْرِ النَّظَرَيْنِ: إِمَّا أَنْ يُفْدى، وإِمَّا أَنْ يَقْتُلَ». فقالَ العباسُ: إِلَّا الإِذْخِرَ يا رسولَ اللّهِ؛ فإِنَّا نَجْعَلُهُ في قُبورِنا وبُيوتِنا. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إِلَّا الإِذْخِرَ».

فقامَ أَبو شاهٍ (رَجُلٌ مِن أَهْلِ اليَمَنِ)، فقالَ: اكْتُبوا لي يا رسولَ اللّهِ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «اكْتُبوا لأَبي شاهٍ».

قالَ: الوَليدُ: فقلتُ للأَوْزاعيِّ: ما قَوْلُهُ: اكْتُبوا لي يا رسولَ اللّهِ؟ قالَ: هٰذهِ الخُطْبَةَ التي سَمِعَها مِن رسولِ اللّهِ ﷺ.

O ZABRANI MEKKE, LOVA U NJOJ, DRVEĆA I IZGUBLJENIH STVARI

766. Ebu Hurejre, ؓ, rekao je: *Nakon što je Allah dao Svom Poslaniku, ﷺ, da oslobodi Meku, Poslanik, ﷺ, ustao je, zahvalio se Allahu i pohvalio Ga, a potom rekao:* ***Allah je spriječio od Mekke slona i dao vlast nad njom Svom Poslaniku i vjernicima. Ona prije mene nikom nije bila dozvoljena. Meni je dozvoljena jedan trenutak dana i ona poslije mene nikom više neće biti dozvoljena. Zato nije dozvoljeno da se proganjaju (love) njene životinje, niti da se ubire ili čupa njeno bilje. Izgubljena stvar u njoj je zabranjena, osim onome ko je uzme da bi oglasio da je izgubljena.***

Onaj kome neko bude ubijen ima pravo da izabere između dvoje: ili da uzme krvarinu ili da ubije ubicu.[1]

Abbas kaže: *Osim izhira, Allahov Poslaniče, mi ga koristimo za kaburove i kuće.*

[1] Ovdje se misli na odmazdu u slučaju namjernog ubistva (op. prev.).

Pa reče, Poslanik, ﷺ: ***Osim izhira.***

Ustade Ebu Šah, čovjek iz Jemena, i reče: *Napišite mi to, Allahov Poslaniče.*

Allahov Poslanik, ﷺ, reče: ***Napišite Ebi Šahu.***

Reče Velid: *Upitao sam Evzaija: Šta mu znači to: Napišite mi to Allahov Poslaniče?*

Reče: *Da mu napiše tu hutbu koju je čuo od Poslanika, ﷺ.*

٧٦٧ - عن جابرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ النبيَّ ﷺ يقولُ: «لا يَحِلُّ لأحَدِكُم أنْ يَحْمِلَ بِمَكَّةَ السِّلاحَ».

767. Džabir, ؓ, rekao je: *Čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da rekao je:* ***Nikome od vas nije dozvoljeno da u Mekki nosi oružje.***

بابُ دُخولِ النَّبيِّ ﷺ مَكَّةَ غيرَ مُحْرِمٍ يَوْمَ الفَتْحِ

٧٦٨ - عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ الأنصاريِّ رضيَ اللّهُ عنهما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ دَخَلَ مَكَّةَ (وقالَ قتيبةُ: دَخَلَ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ) وعليهِ عِمامَةٌ سَوداءُ بِغَيْرِ إحْرامٍ.

POSLANIK, ﷺ, JE NA DAN OSLOBOĐENJA MEKKE UŠAO U NJU BEZ IHRAMA

768. Od Džabira b. Abdullaha el-Ensarija, ؓ, prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, *ušao u Mekku,* (Kutejbe rekao je: *Ušao je na dan oslobođenja Mekke), a na sebi je imao crni turban i bio je bez ihrama.*

٧٦٩ - عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ النبيَّ ﷺ دَخَلَ مَكَّةَ عامَ الفَتْحِ وعلى رَأْسِهِ مِغْفَرٌ، فلمّا نَزَعَهُ؛ جاءَهُ رَجُلٌ، فقالَ: ابنُ خَطَلٍ مُتَعَلِّقٌ بِأَسْتارِ الكَعْبَةِ، فقالَ: «اقْتُلوهُ».

769. Od Enesa b. Malika, ؓ, prenosi se da je Poslanik, ﷺ, ušao u Mekku na dan njena oslobođenja a na glavi je imao šljem. Kada ga je skinuo došao je neki čovjek i rekao mu: *Ibn Hatal se objesio za prekrivač Kjabe.*

Rekao je: ***Ubijte ga!***[1]

باب في جَدْرِ الكَعْبَةِ وبابها

٧٧٠ ـ عن عائشة رضيَ اللَّهُ عنها؛ قالت: سَأَلْتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ عن الجَدْرِ؛ أَمِنَ البَيْتِ هُو؟ قال: «نَعَمْ». قُلتُ: فلِمَ لمْ يُدْخِلُوهُ البَيْتَ؟ قال: «إنَّ قَوْمَكِ قَصَّرَتْ بِهِمُ النَّفَقَةُ». قلتُ: فما شأنُ بابِهِ شاؤوا، ولَوْلا أنَّ قَوْمَكِ حديثٌ عَهْدُهم في الجاهِلِيَّةِ، فأخاف أنْ تُنكِرَ قلوبُهُم؛ لَنَظَرْتُ أن أُدْخِلَ الجَدْرَ في البَيْتِ، وأنْ أُلْزِقَ بابَهُ بالأرْضِ».

O ZIDOVIMA I VRATIMA KJABE

770. Aiša, ﵂, rekla je: *Upitala sam Allahovog Poslanika, ﷺ, o Ismailovom zidu koji je izvan Kjabe: da li je dio Kjabe?*

Rekao je: ***Jest.***

Upitala sam: *Zašto ga ne ugrade u Kjabu?*

Rekao je: ***Tvom narodu je nestalo finansija.***

Upitala sam: *Zašto su njena vrata uzdignuta?*

Rekao je: ***Tvoj narod ih je sagradio tako da bi dozvolili i zabranili kome hoće ulazak u nju. Da tvoj narod nije blizu džahilijjeta, i da se ne bojim da im to srca neće osuditi, ja bih taj zid ugradio u Kjabu i spustio njena vrata na zemlju.***

---

[1] Kažu učenjaci: Naredio je da ga ubiju jer se odmetnuo od islama; ubio je muslimana koji mu je bio sluga, vrijeđao je i pogrdno govorio o Poslaniku, ﷺ, u svojim kasidama. Imao je dvije robinje, pjevačice, koje su pjevale pogrdne pjesme o Poslaniku, ﷺ. Ako bi neko rekao: u drugom hadisu stoji da ko uđe u područje Kjabe da je siguran. Kako onda da ga ubije, dok je obješen o pokrivač Kjabe!? Odgovor glasi da su: on, Ibn ebi Serh i dvije pjevačice izuzeti iz propisa sigurnosti i Poslanik, ﷺ, naredio je da ga ubiju makar ga našli obješenog o pokrivač Kjabe, kako je jasno došlo u drugim hadisima. Neki su rekli da je razlog za to nepoštivanje uslova i borba nakon toga. Ovo je govor Nevevijev(op. prev.).

بابٌ في نَقْضِ الكَعْبَةِ وبنائِها

٧٧١ ـ عن عطاءٍ؛ قالَ: لمَّا احْتَرَقَ البَيْتُ زَمَنَ يَزيدَ بنِ مُعاوِيَةَ حينَ غَزاهُ أَهلُ الشامِ، فكانَ مِن أَمْرِهِ ما كانَ؛ تَرَكَهُ ابنُ الزُّبَيْرِ، حتَّى قَدِمَ الناسُ المَوْسِمَ، يُريدُ أَنْ يُجَرِّئَهُم (أَوْ: يُحَرِّبَهُم) على أَهْلِ الشَّامِ.

فلمَّا صَدَرَ النَّاسُ؛ قالَ: يا أَيُّها النَّاسُ! أَشيروا عَلَيَّ في الكَعْبَةِ؛ أَنْقُضُها ثمَّ أَبْني بِناءَها، أَوْ أُصْلِحُ ما وَهَىٰ مِنْها؟ قالَ ابنُ عَبَّاسٍ: فإنِّي قدْ فُرِقَ لي رَأْيٌ فيها، أرى أن تُصْلِحَ ما وَهَىٰ مِنْها، وتَدَعَ بَيْتاً أَسْلَمَ النَّاسُ عليه، وأَحْجاراً أَسْلَمَ النَّاسُ عَلَيْها، وبُعِثَ عَلَيْها النبيُّ ﷺ. فقالَ ابنُ الزُّبير: لوْ كانَ أَحَدُكُم احْتَرَقَ بَيْتُه؛ ما رَضِيَ حتَّى يُجِدَّهُ؛ فَكَيْفَ بَيْتُ رَبِّكُم؟! إنِّي مُسْتَخِيرٌ رَبِّي ثلاثاً، ثمَّ عازِمٌ على أَمْري.

فلَمَّا مَضَى الثَّلاثُ؛ أَجْمَعَ رأْيَهُ على أَنْ يَنْقُضَها، فَتَحاماهُ النَّاسُ أَنْ يَنْزِلَ بِأَوَّلِ النَّاسِ يَصْعَدُ فيهِ أَمْرٌ مِنَ السَّماءِ، حتَّى صَعِدَهُ رَجُلٌ، فأَلْقَى مِنْهُ حِجارَةً، فلَمَّا لَمْ يَرَهُ النَّاسُ أَصابَهُ شَيْءٌ؛ تَتابَعوا، فَنَقَضُوهُ حتَّى بَلَغوا بِهِ الأَرْضَ، فجَعَلَ ابنُ الزُّبَيْرِ أَعْمِدَةً، فسَتَرَ علَيْها السُّتورَ، حتَّى ارْتَفَعَ بِناؤُهُ.

وقالَ ابنُ الزُّبَيْرِ: إنِّي سمِعْتُ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ تقولُ: إنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: **«لَوْلا أَنَّ النَّاسَ حديثٌ عَهْدُهُمْ بِكُفْرٍ، وليسَ عِنْدي مِنَ النَّفَقَةِ ما يُقَوِّيني لِيَوْمي على بِنائِه؛ لكُنْتُ أَدْخَلْتُ فيهِ مِنَ الحِجْرِ خَمْسَ أَذْرُعٍ، ولَجَعَلْتُ لَهَا باباً يَدْخُلُ النَّاسُ منهُ، وباباً يَخْرُجونَ منهُ»**. قالَ: فأنا اليَوْمَ أَجِدُ ما أُنْفِقُ، ولَسْتُ أَخافُ النَّاسَ.

قالَ: فزادَ فيه خَمْسَ أَذْرُعٍ مِنَ الحِجْرِ، حتَّى أَبْدى أُسًّا نَظَرَ النَّاسُ إلَيْهِ، فبَنى عليهِ البِناءَ، وكانَ طولُ الكَعْبَةِ ثَمانِيَ عَشْرَةَ ذِراعاً، فلمَّا زادَ فيهِ؛ اسْتَقْصَرَهُ، فزادَ في طُولِهِ عَشْرَ أَذْرُعٍ، وجَعَلَ لهُ بابَيْنِ، أَحَدُهُما يُدْخَلُ منهُ والآخَرُ يُخْرَجُ منهُ.

فلمَّا قُتِلَ ابنُ الزُّبَيْرِ؛ كَتَبَ الحَجَّاجُ إلى عبدِالملكِ بنِ مروانَ يُخْبِرُهُ بذلِكَ، ويُخْبِرُهُ أَنَّ ابنَ الزبيرِ قدْ وَضَعَ البِناءَ على أُسٍّ نَظَرَ إلَيْهِ العُدولُ مِن أَهْلِ مَكَّةَ، فكَتَبَ إلَيهِ عبدُالمَلِكِ: إنَّا لَسْنا مِن تَلْطيخِ ابنِ الزُّبَيْرِ في شَيْءٍ، أَمَّا ما زادَ في طُولِهِ؛ فأَقِرَّهُ، وأَمَّا ما زادَ فيهِ مِنَ الحِجْرِ؛ فَرُدَّهُ إلى بِنائِهِ، وسُدَّ البابَ الذي فَتَحَهُ. فنَقَضَهُ وأَعادَهُ إلى بِنائِهِ.

O RUŠENJU KJABE I NJENOJ GRADNJI

771. 'Ata je rekao: Izgorjela je Kjaba u vrijeme Jezid b. Mauvije, u vrijeme kada ju je napala vojska iz Šama.

Ibn Zubejr ju je ostavio u tom stanju do dolaska hadždžija kako bi ih animirao i digao u rat protiv Šamlija.

Kada su stigli rekao je: *Ljudi, recite mi šta da uradim sa Kjabom; da li da je potpuno srušim i napravim iznova ili da renoviram ono što je oštećeno?*

Ibn Abbas je rekao: *Imao sam neku vrstu nadahnuća kada je Kjaba u pitanju. Smatram da bi trebalo renovirati ono što je oštećeno, ostaviti je onakvu kakvu su je ljudi zapamtili kad su islam primali, ostaviti njeno kamenje koje su ljudi zapamtili i ostaviti je kakva je bila kad je poslan Poslanik,* ﷺ.

Ibn Zubejr je rekao: *Kada bi nekom od vas kuća bila spaljena ne bi se smirio sve dok je ne bi obnovio. Šta reći onda za kuću vašeg Gospodara? Ja ću klanjati istiharu svom Gospodaru tri dana i onda ću odlučiti šta uraditi.*

Nakon što je prošlo tri dana odlučio je da je sruši. Ljudi su se bojali da nebeska kazna ne zadesi čovjeka koji se prvi popne na Kjabu da je ruši.

Ipak, neki čovjek se popeo i srušio sa nje jedan kamen. Kada su ljudi vidjeli da mu se ništa nije desilo počeli su je rušiti, sve dok nisu došli do zemlje.

Ibn Zubejr je postavio stubove, na koje je stavio zastore dok se njeno zdanje nije uzdiglo.[1]

Ibn Zubejr rekao je: *Čuo sam Aišu da kaže da je Poslanik,* ﷺ, *rekao:* **Da ljudi nisu blizu nevjerstva, tj. da nisu odskora u islamu i da imam finansije za to ugradio bih u nju Ismailov zid pet laktova. Načinio bih joj vrata kroz koja bi ljudi ulazili u nju i vrata kroz koja bi izlazili.**

Ja danas imam finansije i ne bojim se ljudi.

Povećao je Ismailov zid za pet lakata tako da je bio vidljiv i ljudi su ga mogli gledati. Na njemu je izgradio Kjabu.

Dužina Kjabe je bila osamnaest lakata. Nakon što je povećao Ismailov zid, njena dužina učinila mu se premalom pa ju je povećao za deset lakata. Načinio joj je dvoja vrata. Kroz jedna se ulazilo a kroz druga izlazilo.

---

[1] Kako bi se ljudi mogli okretati prema kibli dok se ne uzdigne kjabensko zdanje (op. prev.).

Nakon što je Ibn Zubejr ubijen, Hadždžadž b. Jusuf je napisao izvještaj Abdu-l-Meliku b. Mervanu u kojem ga je obavijestio o ovim promjenama na Kjabi i rekao da je Ibn Zubejr postavio građevinu na temeljima koje su odobrili mekkanski prvaci.

Abdu-l-Melik mu je odgovorio: *Mi nemamo ništa sa Ibn Zubejrovim lakrdijama. Što je povećao u dužini, ostavi. Što je, pak, povećao Ismailov zid, vrati u prvobitno stanje i zatvori vrata koja je otvorio.*

Nakon toga Hadždžadž je to izvršio i vratio u prvobitno stanje.[1]

٧٧٢ - عن أبي قَزَعَة ؛ أَنَّ عبدَالمَلِكِ بنَ مَرْوانَ بَيْنَما هُوَ يَطوفُ بالبَيْتِ ؛ إذْ قالَ : قاتَلَ اللّهُ ابنَ الزُّبَيْرِ حيثُ يَكْذِبُ على أُمِّ المُؤْمِنينَ ؛ يقولُ : سَمِعْتُها تقولُ : قال رسولُ اللهِ ﷺ : **«يا عائشةُ! لَوْلا حِدْثانُ قَوْمِكِ بالكُفْرِ ؛ لَنَقَضْتُ البَيْتَ حتّى أَزيدَ فيهِ من الحِجْرِ ؛ فإنَّ قَوْمَكِ قَصَّروا في البِناءِ»**. فقالَ الحارِثُ بنُ عبدِاللّهِ بنِ أبي رَبيعةَ : لا تَقُلْ هٰذا يا أميرَ المُؤْمِنينَ! فأنا سَمِعْتُ أُمَّ المُؤْمِنينَ تُحدِّثُ هٰذا. قالَ : لَوْ كُنْتُ سَمِعْتُهُ قبلَ أَنْ أَهْدِمَهُ ؛ لَتَرَكْتُهُ على ما بَنى ابنُ الزُّبَيْرِ.

772. Prenosi se od Ebu Kaze'a da je Abdu-l-Melik b. Mervan, dok je tavafio oko Kjabe, rekao: *Allah prokleo Ibn Zubejra. Slagao je na majku pravovjernih i rekao: Čuo sam je da je rekla: Rekao je Allahov Poslanik,* ﷺ: ***Aiša, da tvoj narod nije odskoro primio islam srušio bih Kjabu i ugradio u nju Ismailov zid. Tvoj narod je, uistinu, uskratio u njenoj gradnji.***

Haris b. Abdullah b. ebi Rebi'a je rekao: *Nemoj to govoriti, zapovjedniče pravovjernih. Ja sam čuo majku pravovjernih da je to rekla.*

Rekao je: *Da sam to čuo prije nego što sam je srušio, ostavio bih je onakvu kakvu ju je Ibn Zubejr sagradio.*

---

[1] Kamo sreće da to nije uradio. Ubijeđen sam da kajanje zbog rušenja Kjabe (koje je jasno spomenuo u slijedećem hadisu) ne koristi ništa, jer mu je obaveza bila da pita učene prije nego što je to uradio i uznemirio ljude vraćajući Kjabu u stanje u kakvom je bila u džahilijjetu. On je time učinio nešto loše, nešto čiji će grijeh nositi...

بابُ تحريمِ المدينةِ وصيدِها وشجرِها والدُّعاءِ لَها

٧٧٣ ـ عَنْ عبدِاللّهِ بنِ زيدِ بنِ عاصمٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «إنَّ إبراهيمَ حرَّمَ مكَّةَ ودعا لأهلِها، وإنِّي حرَّمْتُ المدينةَ كما حرَّمَ إبراهيمُ مكَّةَ، وإنِّي دعَوْتُ في صاعِها ومُدِّها بِمِثْلَيْ ما دعا بهِ إبراهيمُ لأهلِ مكَّةَ».

ZABRANA SVETOSTI MEDINE, LOVA U NJOJ I DRVEĆA, I DOVE KOJE JE POSLANIK, ﷺ, UČIO ZA NJU

773. Abdullah b. Zejd b. Asim, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ibrahim je učinio svetom Mekku i učio dove za njene stanovnike. Ja sam, uistinu, učinio svetom Medinu kao što je Ibrahim učinio svetom Mekku, i dovio sam za njene saove i muddove[1] duplo više nego što je Ibrahim dovio za stanovnike Mekke.***

٧٧٤ ـ عن سعدِ بنِ أبي وقاصٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إني أُحَرِّمُ ما بَيْنَ لابَتَي المَدينَةِ: أنْ يُقْطَعَ عِضاهُها، أوْ يُقتَلَ صَيْدُها».

وقالَ: «المَدينَةُ خَيْرٌ لهُم لَوْ كانوا يَعْلَمونَ، لا يَدَعُها أحَدٌ رَغْبَةً عَنها؛ إلاّ أبْدَلَ اللّهُ فيها مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنه، ولا يَثْبُتُ أحَدٌ على لأوائِها وجَهْدِها؛ إلاّ كُنْتُ لهُ شَفيعاً (أوْ: شَهيداً) يَوْمَ القِيامَةِ».

774. Sa'd b. ebi Vekkas, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ja, zaista, činim svetim ono što je između dva crna kamenjara. U tom prostoru je zabranjeno sjeći drveće i ubijati životinje.***

Poslanik, ﷺ, također je rekao: ***Medina je bolja za njih kada bi to oni znali. Svako ko je napusti iz prezira, Allah će ga zamijeniti boljim od njega. Svako ko se strpi u njenim poteškoćama, gladi i neugodnostima, ja ću mu biti zagovornik ili svjedok na Sudnjem danu.***

[1] Mjere za količinu (op. prev.).

٧٧٥ ـ عنْ عامِرِ بنِ سعدٍ؛ أنَّ سَعْداً رضيَ اللّهُ عنهُ رَكِبَ إلى قَصْرِهِ بِالعَقِيقِ، فوَجدَ عَبْداً يَقْطَعُ شَجراً أَوْ يَخْبِطُهُ، فسَلَبَهُ، فلَمَّا رَجَعَ سَعْدٌ؛ جاءَهُ أَهْلُ العَبْدِ فكَلَّموهُ أَنْ يَرُدَّ على غُلامِهِم أَوْ عَلَيْهِم ما أَخَذَ مِنْ غُلامِهِم. فقالَ: مَعاذَ اللّهِ أَنْ أَرُدَّ شَيْئاً نَفَّلَنيهِ رسولُ اللّهِ ﷺ! وأَبى أَنْ يَرُدَّ عليْهِم.

775. Amir b. Sa'd prenosi da je Sa'd, ؓ, kada se uputio na jahalici prema svom dvorcu u Akiku, vidjevši nekog roba kako siječe drveće ili ga trese, oduzeo mu odjeću.[1]

Kada se Sa'd vratio, robova porodica je došla tražiti od njega da vrati njihovu robu ili dã njima ono što je oduzeo od njega.

Rekao je: *Ne d'o Allah, da ja vratim ono što mi je Allahov Poslanik, ﷺ, dao kao plijen*. I odbio je da to vrati.

٧٧٦ ـ عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «اللّهمَّ اجْعَلْ بِالمَدينةِ ضِعْفَيْ ما بِمَكَّةَ مِنَ البَرَكَةِ».

776. Enes b. Malik, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Allahu, daj Medini duplo više bereketa nego što si ga dao Mekki.***

[1] Uzeo je sve što je na njemu bilo od odjeće, osim koliko mu treba da pokrije avret, kao kaznu da to više ne radi.

٧٧٧ - عنْ إبراهيمَ التَّيْمِيِّ، عنْ أبيهِ؛ قالَ: خَطَبَنا عليُّ بنُ أبي طالِبٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، فقالَ: مَن زَعَمَ أنَّ عِنْدَنا شَيْئاً نَقْرَؤُهُ إلاَّ كِتابَ اللّهِ وهٰذِهِ الصَّحيفَةَ (قالَ: وصَحيفَةٌ مُعَلَّقَةٌ في قِرابِ سَيْفِهِ)؛ فقدْ كَذَبَ، فيها أَسْنانُ الإبِلِ وأشْياءُ مِنَ الجِراحاتِ، وفيها: قالَ النبيُّ ﷺ: **«المَدينَةُ حَرَمٌ ما بينَ عَيْرٍ إلى ثَوْرٍ، فمَنْ أحْدَثَ فيها حَدَثاً، أو آوى مُحْدِثاً؛ فعليهِ لَعْنَةُ اللّهِ والمَلائِكَةِ والنّاسِ أجْمَعينَ، لا يَقْبَلُ اللّهُ منهُ يَوْمَ القِيامَةِ صَرْفاً ولا عَدْلاً، وذِمَّةُ المُسْلِمينَ واحِدَةٌ، يَسْعى بِها أدْناهُم. ومَنِ ادَّعى إلى غَيْرِ أبيهِ، أوِ انْتَمى إلى غَيْرِ مَواليهِ؛ فعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللّهِ والمَلائِكَةِ والنّاسِ أجْمَعينَ، لا يَقْبَلُ اللّهُ منهُ يَوْمَ القِيامَةِ صَرْفاً ولا عَدْلاً».**

777. Ibrahim et-Tejmi prenosi od svog oca da rekao je: *Ali b. ebi Talib,* ﵁, *nam je održao hutbu i rekao: Ko tvrdi da kod nas ima nešto što mi čitamo mimo Allahove Knjige i ove sahife* (rekao je: *Sahife obješene na koricama sablje) slagao je.*

U toj sahifi se nalaze propisi o godinama deva koje se daju za krvarinu i odmazdama. U njoj ima i da je Poslanik, ﷺ, *rekao:* ***Medina je harem od 'Ajra do Sevra[1]. Ko u njoj uvede novu stvar[2] ili zaštiti novotara, proklet će ga Allah, meleki i svi ljudi. Od njega Allah na Sudnjem danu neće primiti ni farza ni nafilu. Obaveza zaštite nevjernika koju neki musliman dā važeća je za sve muslimane. Čak i u slučaju najslabijeg muslimana.***

Ko bude tvrdio da ne pripada svome ocu ili se bude pripisivao onome ko ga nije oslobodio, neka je na njega Allahovo proklestvo, proklestvo meleka i svih ljudi. Na Sudnjem danu Allah od takvih neće primiti ni farz ni nafilu.

[1] Dva brda na krajevima Medine. 'Ajr je na jugu a Sevr je iza Uhuda sa sjeverne strane. Ovaj i hadis pod brojem 774. objašnjavaju granice medinskog harema, sa sve četiri strane.

[2] Tj. novotariju, konflikte u ummetu, zločine i slično (op. prev.).

٧٧٨ - عن أبي هُريرة رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ كان يُؤتى بِأوّلِ الثَّمَرِ، فَيَقولُ: «اللهُمَّ بارِكْ لنا في مَدينَتِنا وفي ثِمارِنا، وفي مُدِّنا وفي صاعِنا، بَرَكَةً مع بَرَكَةٍ». ثمَّ يُعْطيهِ أصْغَرَ مَن يَحْضُرُهُ مِنَ الوِلْدانِ.

778. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da su Allahovom Poslaniku, ﷺ, davani prvi plodovi i da bi on tada govorio: ***Allahu, daj nam bereket u našoj Medini, u našim plodovima, u našim muddovima i u našim saovima. Daj nam bereket sa bereketom.***

Potom bi ih davao najmlađem djetetu koje bi se tu našlo.

بابُ التَّرْغيبِ في سُكْنى المَدينَةِ والصَّبْرِ على لأوائِها

٧٧٩ - عن أبي سعيدٍ مَولى المَهْرِيِّ؛ أنه جاءَ أبا سعيدٍ الخُدْرِيَّ رضيَ اللّهُ عنهُ ليالِيَ الحَرَّةِ، فاسْتَشارَهُ في الجَلاءِ مِنَ المَدينَةِ، وشَكا إليهِ أسْعارَها وكَثْرَةَ عِيالِهِ، وأخْبَرَهُ أنْ لا صَبْرَ لهُ على جَهْدِ المَدينَةِ ولأوائِها، فقالَ لهُ: وَيْحَكَ! لا آمُرُكَ بذلكَ، إنّي سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «لا يَصْبِرُ أحَدٌ على لأوائِها فيَموتَ؛ إلاّ كُنْتُ لهُ شَفيعاً (أوْ: شَهيداً) يومَ القِيامَةِ إذا كانَ مُسْلِماً».

PODSTICANJE NA STANOVANJE U MEDINI I STRPLJENJE NA NEDAĆAMA KOJE JE ZADESE

779. Ebu Se'id, Mehrin oslobođeni rob, prenosi da je došao Ebu Se'idu el-Hudriju, ﵁, u noćima smutnje[1] i zatražio od njega savjet o iseljenju iz Medine, te se požalio na njene cijene i mnogobrojnost svoje porodice. Rekao mu je da se više ne može strpiti na poteškoćama i nedaćama.

Ebu Se'id mu je rekao: *Teško tebi, ja ti to ne mogu dozvoliti. Zaista sam čuo Allahova Poslanika, ﷺ, da rekao je:* **Svakome ko se strpi u njenim poteškoćama i nedaćama, pa umre kao musliman, ja ću na Sudnjem danu biti zagovornik ili svjedok.**

[1] Misli se na noći u kojima je opljačkana Medina. To se desilo šezdeset i treće godine po Hidžri (op.prev.).

٧٨٠ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: قدِمْنا المَدينَةَ وهِيَ وَبِيئَةٌ، فاشْتَكى أبو بكرٍ واشتَكى بِلالٌ، فلَمَّا رَأى رسولُ اللّهِ ﷺ شَكْوى أصْحابِهِ؛ قالَ: «اللهُمَّ حَبِّبْ إِلَينا المَدينَةَ كَما حَبَّبْتَ مَكَّةَ أوْ أشَدَّ، وصَحِّحْها، وبارِكْ لَنا في صاعِها ومُدِّها، وحَوِّلْ حُمّاها إلى الجُحْفَةِ».

780. Aiša, ﵂, je rekla: *Došli smo u Medinu kada je u njoj bila neka zaraza, na što su se Ebu Bekr i Bilal požalili. Nakon što je Allahov Poslanik,* ﷺ, *zapazio pritužbe svojih ashaba, rekao je:* ***Allahu, omili nam Medinu kao što si nam omilio Mekku, ili čak i više. Učini je zdravom. Daj nam bereket u njenim saovima i mudovima.[1] Preusmjeri njenu groznicu prema Džuhfi.***

بابٌ لا يَدْخُلُ المَدينَةَ الطّاعونُ ولا الدَّجّالُ

٧٨١ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «على أنْقابِ المَدينةِ مَلائِكَةٌ، لا يَدْخُلُها الطّاعونُ، ولا الدَّجّالُ».

U MEDINU NE MOŽE UĆI KUGA NITI DEDŽDŽAL

781. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Na medinskim putevima i uzvišenjima su meleki. U Medinu ne može ući kuga niti Dedždžal.***

[1] Mjere za količinu (op. prev.).

باب المَدينَةُ تَنْفي خَبَثَها

٧٨٢ ـ عن أبي هُرَيْرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قال: «يأتي على النّاسِ زَمانٌ يَدْعو الرَّجُلُ ابنَ عَمِّهِ وقَريبَهُ: هَلُمَّ إلى الرَّخاءِ، هَلُمَّ إلى الرَّخاءِ، والمَدينَةُ خَيْرٌ لهُم لو كانوا يَعْلَمونَ. والذي نَفْسي بِيَدِهِ؛ لا يَخْرُجُ مِنهُم أحَدٌ ـ رَغْبَةً عَنها ـ؛ إلاّ أَخْلَفَ اللّهُ فيها خَيْراً مِنهُ، ألا إنَّ المدينَةَ كالكيرِ، تُخْرِجُ الخَبيثَ، لا تَقومُ السّاعَةُ حتَّى تَنْفِيَ المَدينَةُ شِرارَها كما يَنْفِي الكِيرُ خَبَثَ الحَديدِ».

MEDINA TJERA SVOJE ZLOČINCE

782. Prenosi Ebu Hurejre, ﵁, da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Doći će vrijeme kada će čovjek pozvati svog amidžića i rođaka govoreći: Hajdemo u blagostanje, hajdemo u blagostanje. Međutim, Medina im je bolja, kada bi to oni znali.***

Tako mi onoga u čijoj je ruci moj život, svako ko iziđe iz nje prezirući je, Allah će ga zamijeniti boljim od njega. Medina, je zaista, kao mijeh koji uklanja škart (jalovinu). Neće nastupiti Sudnji dan sve dok Medina ne otjera svoje zločince kao što mijeh uklanja jalovinu sa željeza.

٧٨٣ ـ عن جابرِ بنِ سَمُرَةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قال: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «إنَّ اللّهَ سَمَّى المَدينَةَ طابَةَ».

783. Džabir b. Semure, ﵁, rekao je: *Čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da rekao je:* ***Allah je nazvao Medinu Tabom***[1].

[1] Tj. ugodnicom (op. prev.).

باب مَنْ أَرادَ أَهْلَ المَدينَةِ بِسُوءٍ أَذابَهُ اللّهُ

٧٨٤ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ أَرادَ أَهْلَها بِسُوءٍ (يُريدُ: المَدينَةَ)؛ أَذابَهُ اللّهُ كَما يَذوبُ المِلْحُ في الماءِ».

ALLAH ĆE ISTOPITI ONOG KO NAUMI MEDINELIJAMA NANIJJETI NEKU NEUGODNOST

784. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko naumi nanijjeti njenim stanovnicima neugodnost*** - tj. Medinelijama - ***Allah će ga istopiti kao što se so istopi u vodi.***

بابٌ التَّرْغيبُ في المُقامِ بِالمَدينَةِ عِندَ فَتْحِ الأَمْصارِ

٧٨٥ - عنْ سفيانَ بنِ أبي زهيرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «يُفْتَحُ اليَمَنُ، فَيأْتي قَوْمٌ يَبُسُّونَ، فَيَتَحَمَّلونَ بِأَهْليهِمْ وَمَنْ أَطاعَهُمْ، والمَدينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كانوا يَعْلَمونَ. ثُمَّ يُفْتَحُ الشَّامُ، فَيأْتي قَوْمٌ يَبُسُّونَ، فَيَتَحَمَّلونَ بِأَهْليهِمْ وَمَنْ أَطاعَهُمْ، والمَدينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كانوا يَعْلَمونَ. ثُمَّ يُفْتَحُ العِراقُ، فَيأْتي قَوْمٌ يَبُسُّونَ، فَيَتَحَمَّلونَ بِأَهْليهِمْ وَمَنْ أَطاعَهُمْ، والمَدينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كانوا يَعْلَمونَ».

PODSTICANJE NA STANOVANJE U MEDINI KADA SE OSLOBODE DRUGI KRAJEVI

785. Sufjan b. ebi Zuhejr, ﷺ, rekao je: *Čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da rekao je:* ***Biće oslobođen Jemen, pa će narod pohrliti vodeći svoje porodice i one koji im se pridruže. Međutim, da znaju bolje im je da ostanu u Medini.***

Zatim će biti oslobođen Šam, pa će narod pohrliti vodeći svoje porodice i one koji im se pridruže. Međutim, bolje im je da ostanu u Medini, da znaju.

Potom će biti oslobođen Irak, pa će ljudi pohrliti vodeći svoje porodice i one koji im se pridruže. Međutim, bolje im je da ostanu u Medini, da znaju.

بابٌ في المَدينَةِ حينَ يَترُكُها أَهْلُها

٧٨٦ - عَنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «يَترُكونَ المَدينَةَ على خَيرِ ما كانَتْ، لا يَغْشاها إلاّ العَوافي (يُريدُ: عَوافيَ السِّباعِ والطَّيرِ)، ثُمَّ يَخرُجُ راعِيانِ مِن مُزَيْنَةَ، يُريدانِ المَدينَةَ، يَنْعِقانِ بِغَنَمِهِما، فَيَجِدانِها وَحْشاً، حتّى إذا بَلَغا ثَنِيَّةَ الوَداعِ؛ خَرّا على وُجوهِهِما».

O MEDINI KADA JE NAPUSTE NJENI STANOVNICI

786. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: *Čuo sam Allahovog Poslanika,* ﷺ, *da rekao je:* ***Napustiće Medinu u najboljem stanju. U njoj će ostati samo divlje životinje i ptice. Zatim će dva pastira iz Muzejjene krenuti prema njoj tjerajući svoje stado ovaca. Naći će je pustu. Kada dođu do Senijetu-l-vedaa pasti će na lica.***

بابٌ ما بَيْنَ القَبْرِ والمِنْبَرِ رَوْضَةٌ مِن رِياضِ الجَنَّةِ

٧٨٧ - عَنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «ما بَيْنَ بَيْتي ومِنْبَري رَوْضَةٌ مِن رِياضِ الجَنَّةِ، ومِنْبَري على حَوْضي».

PROSTOR IZMEĐU KABURA I MINBERE JEDNA JE OD DŽENNETSKIH BAŠČI

787. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Prostor između moje kuće i mog minbera jedna je džennetska bašča, a moj minber je na Havdu.***[1]

[1] Pisac je u naslovu naznačio *kabur* jer je Poslanik, ﷺ, ukopan u kući. Ukopan je gdje je i umro, a poslanici bivaju ukopani na mjestu gdje umru (op. prev.).

بابٌ أُحُدٌ جبلٌ يُحِبُّنا ونُحِبُّهُ

٧٨٨ ـ عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: نَظرَ رسولُ اللّهِ ﷺ إلى أُحُدٍ، فقالَ: «إنَّ أُحُداً جَبَلٌ يُحِبُّنا ونُحِبُّهُ».

UHUD JE BRDO KOJE NAS VOLI I KOJE MI VOLIMO

788. Enes b. Malik, ﵁, kaže: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *pogledao je na Uhud i rekao:* ***Uhud je, uistinu, brdo koja nas voli i koje mi volimo.***

بابٌ لا تُشَدُّ الرِّحالُ إلاَّ إلى ثَلاثَةِ مَساجِدَ

٧٨٩ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ يَبْلُغُ بهِ النبيَّ ﷺ؛ قالَ: «لا تُشَدُّ الرِّحالُ إلاَّ إلى ثَلاثَةِ مَساجِدَ: مَسْجِدي هٰذا، ومَسْجِدِ الحَرامِ، ومَسْجِدِ الأقْصى».

JAHALICE SE OPREMAJU SAMO RADI TRI DŽAMIJE

789. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Jahalice se opremaju samo radi posjete tri džamije: ove moje, mekkanskog harema i džamije El-Aksa.***

بابٌ فَضْلُ الصَّلاةِ بِمَسْجِدَيِ الحَرَمَيْنِ الشَّريفَيْنِ

٧٩٠ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «صلاةٌ في مَسْجِدي هٰذا خيرٌ من ألفِ صلاةٍ في غيرِهِ من المَساجِدِ؛ إلاّ المَسْجِدَ الحَرامَ».

VRIJEDNOST NAMAZA U DVA ČASNA HAREMA

790. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Namaz u mojoj džamiji bolji je od hiljadu namaza u drugim džamijama, osim Mesdžidu-l-harama.***

بابُ بيانُ المَسْجِدِ الذي أُسِّسَ على التَّقْوى

٧٩١ ـ عن أبي سَلَمَةَ بنِ عبدِالرحمٰنِ؛ قال: مرَّ بي عبدُالرحمٰنِ بنُ أبي سَعيدٍ الخُدْريِّ. قالَ: قلتُ لهُ: كيفَ سَمِعْتَ أباكَ يَذْكُرُ في المَسْجِدِ الذي أُسِّسَ على التَّقْوى؟ قالَ: قالَ لي أَبي: دَخَلْتُ على رسولِ اللهِ ﷺ في بَيْتِ بَعْضِ نِسائِهِ، فقُلْتُ: يا رسولَ اللهِ! أيُّ المَسْجِدَيْنِ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوى؟ قالَ: فأَخَذَ كَفًّا مِن حَصْباءَ، فضَرَبَ بهِ الأرْضَ، ثمَّ قالَ: «هُوَ مَسْجِدُكُم هٰذا»؛ لِمَسْجِدِ المَدينَةِ. قالَ: فقُلْتُ: أَشْهَدُ أنِّي سَمِعْتُ أباكَ هٰكَذا يَذْكُرُهُ.

DŽAMIJA KOJA JE IZGRAĐENA NA BOGOBOJAZNOSTI

791. Ebu Seleme b. Abdurrahman rekao je: Pored mene je prošao Abdurrahman b. ebi Se'id el-Hudri pa sam ga upitao: *Šta si čuo od svog oca o* ***džamiji koja je izgrađena na bogobojaznosti****?*

Odgovorio je: Otac mi je rekao: Došao sam Allahovom Poslaniku, ﷺ, dok je bio u kući neke od svojih žena i upitao ga: *Allahov Poslaniče, koja je* ***džamija izgrađena na bogobojaznosti****?*

Uzeo je šaku pijeska i udario o zemlju a zatim rekao: ***To je ova vaša džamija,*** tj. Medinska džamija. Rekao sam: *Svjedočim da sam i ja čuo tvog oca da je tako rekao.*[1]

[1] Poznato je u tefsirskim djelima da je džamija *koja je izgrađena na bogobojaznosti* džamija na Kubau. Na to upućuju riječi Uzvišenog: **U njoj su ljudi koji vole da se čiste.** Postavlja se pitanje kako uskladiti između to i ovaj hadis. Odgovor potraži u osvrtu na hadis u drugom tomu u poglavlju: *O odlikama ashaba*, i u poglavlju: *O odlikama Poslanikove,* ﷺ*, porodice*, hadis pod brojem 1656.

باب في مسجد قباء وفضله

٧٩٢ ـ عن ابن عمرَ رضيَ اللهُ عنهما؛ قالَ: كانَ رسولُ اللهِ ﷺ يَأْتِي مَسْجِدَ قُباءٍ، راكِباً وماشِياً، فَيُصلِّي فيهِ رَكْعَتَيْنِ.

O DŽAMIJI NA KUBAU I NJENOJ VRIJEDNOSTI

792. Ibn Omer, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, dolazio bi u džamiju Kuba' jašući i pješice i klanjao bi u njoj dva rekjata.*

٧٩٣ ـ عن ابنِ عمرَ رضيَ اللهُ عنهما: كانَ يأتي قُباءَ كُلَّ سَبْتٍ، وكانَ يَقولُ: رَأيتُ رسولَ اللهِ ﷺ يأْتيهِ كُلَّ سَبْتٍ.

793. Prenosi se da je Ibn Omer, ﵁, dolazio na Kuba' svake subote. Govorio bi: *Vidio sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da dolazi na Kuba' svake subote.*

كِتابُ النِّكاحِ

POGLAVLJE O BRAKU

بابُ التّرغيبُ في النّكاح

٧٩٤ ـ عنْ علقمةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كنتُ أَمْشي معَ عبدِاللّهِ بمِنًى، فَلَقِيَهُ عُثْمانُ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ فقامَ معَهُ يُحَدِّثُهُ، فقالَ لهُ عُثْمانُ: يا أَبا عبدِالرَّحمْنِ! أَلا نُزَوِّجُكَ جارِيَةً شابَّةً؟ لَعَلَّها تُذَكِّرُكَ بَعْضَ ما مَضى مِن زَمانِكَ. قالَ: فقالَ عبدُاللّهِ: لَئِنْ قُلْتَ ذاكَ؛ لقدْ قالَ لنا ﷺ: **«يا مَعْشرَ الشَّبابِ! مَنِ اسْتطاعَ مِنْكُمُ الباءَةَ؛ فلْيَتَزوَّجْ؛ فإِنَّهُ أَغَضُّ للبَصَرِ وأَحْصَنُ للفَرْجِ، ومَنْ لمْ يَسْتَطِعْ؛ فعلَيْهِ بالصَّوْمِ؛ فإِنّه لَهُ وِجاءٌ»**.

PODSTICANJE NA BRAK

794. 'Alkame, ﷺ, rekao je: Išao sam Minom sa Abdullahom kada ga je sreo Osman, ﷺ. Zastao je i počeo razgovarati sa njim. Osman ga je upitao: *O Ebu Abdurrahmane, hoćeš li da te oženimo mladom djevojkom? Možda će te podsjećati na dio života koji te je prošao.*

Abdullah je rekao: *Kad si već to spomenuo, Poslanik, ﷺ, nam je rekao:* ***O skupino mladića, ko od vas bude u mogućnosti da se oženi, neka to uradi, jer tako se lakše čuva pogled i čednost spolnog organa. A ko ne bude u mogućnosti, neka posti, jer njemu je u tome zaštita.***[1]

٧٩٥ ـ عنْ أَنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنّ نَفَراً مِن أَصْحابِ النبيِّ ﷺ سَأَلوا أَزْواجَ النبيِّ ﷺ عنْ عَمَلِهِ في السِّرِّ؟ فقالَ بَعْضُهُم: لا أَتزَوَّجُ النِّساءَ. وقالَ بَعْضُهُمْ: لا آكُلُ اللَّحْمَ. وقالَ بَعْضُهُم: لا أَنامُ على فِراشٍ. فحَمِدَ اللّهَ، وأَثْنى عليهِ، فقالَ: **«ما بالُ أَقْوامٍ قالوا كَذا وكَذا؟ لكِنّي أُصَلّي وأَنامُ، وأَصومُ وأُفْطِرُ، وأَتزَوَّجُ النِّساءَ، فمَنْ رَغِبَ عنْ سُنَّتي؛ فليسَ مِنّي»**.

795. Od Enesa, ﷺ, prenosi se da su Poslanikovi, ﷺ, drugovi pitali njegove supruge o njegovim tajnim djelima. Nakon što su ih obavijestile, jedan od njih rekao je: *Ja se neću ženiti.* Drugi je rekao: *Ja neću više jesti meso.* Treći je rekao: *Ja više neću spavati na postelji.*

[1] Tj. post umanjuje strasti i na taj način omogućuje čovjeku da lakše kontroliše pogled i strasti (op. prev.).

Kada je ta vijest dospjela do Poslanika, ﷺ, ustao je, zahvalio se Allahu a potom rekao: ***Šta je ljudima koji su rekli to i to?! Ja klanjam i spavam, postim i mrsim i ženim se. Onaj ko ne želi moj način života, ni ne pripada meni.***

٧٩٦ ـ عَنْ سعدِ بنِ أبي وَقَّاص رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: رَدَّ رسولُ اللّهِ ﷺ على عُثمانَ بنِ مَظْعونٍ التَّبَتُّلَ، ولوْ أذِنَ لهُ لاخْتَصَيْنا.

796. Sa'd b. ebi Vekkas, ؓ, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, nije prihvatio celibat*[1] *od Osmana b. Mez'una, ؓ. Da mu je to dozvolio, svi bismo se kastrirali.*

بابٌ خَيْرُ مَتاعِ الدُّنْيا المَرْأَةُ الصَّالِحَةُ

٧٩٧ ـ عَنْ عبدِاللّهِ بنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «الدُّنيا مَتاعٌ، وخَيْرُ مَتاعِ الدُّنيا؛ المَرْأَةُ الصَّالِحَةُ».

NAJBOLJA BLAGODAT OVOGA SVIJETA JE HAIRLI ŽENA

797. Abdullah b. Omer, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Dunjaluk je užitak, a najbolji dunjalučki užitak je hairli žena.***

بابٌ في نِكاحِ ذاتِ الدِّينِ

٧٩٨ ـ عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ عنِ النبيِّ ﷺ قالَ: «تُنْكَحُ المَرْأَةُ لأرْبَعٍ: لِمالِها، ولِحَسَبِها، ولِجَمالِها، ولِدِينِها؛ فاظْفَرْ بِذاتِ الدِّينِ تَرِبَتْ يَداكَ».

O ŽENIDBI VJERNICOM

798. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Muškarac se ženi radi četiri stvari: ženina bogatstva, porijekla, ljepote i vjere. Odaberi vjernicu, ruke ti se napunile prašinom***[2].

[1] Neženstvo, da bi se posvetio ibadetu.

[2] Pogledaj hadis pod brojem 154 i fusnotu (op. prev.).

بابٌ في نِكاحِ البِكْرِ

٧٩٩ - عنْ جابرِ بنِ عبدِاللهِ رضيَ اللهُ عنهُما؛ أَنَّ عبدَاللهِ هَلَكَ وتَرَكَ تِسْعَ بَناتٍ (أَوْ قالَ: سَبْعَ بَناتٍ)، فتَزَوَّجْتُ امْرَأَةً ثَيِّباً، فقالَ لي رسولُ اللهِ ﷺ: «يا جابِرُ! تَزَوَّجْتَ؟». قالَ: قلتُ: نعمْ. قالَ: «فبِكْرٌ أَمْ ثَيِّبٌ؟». قالَ: قلتُ: بَلْ ثَيِّبٌ يا رسولَ اللهِ! قالَ: «فَهَلاَّ جارِيَةً تُلاعِبُها وتُلاعِبُكَ (أَوْ قالَ: تُضاحِكُها وتُضاحِكُكَ)». قالَ: قلتُ لهُ: إِنَّ عبدَاللهِ هَلَكَ، وتَرَكَ تِسْعَ بَناتٍ (أَوْ: سَبْعَ بَناتٍ)، وإِنِّي كَرِهْتُ أَنْ آتِيَهُنَّ (أَوْ: أَجيئَهُنَّ) بِمِثْلِهِنَّ، فأَحْبَبْتُ أَنْ أَجيءَ بامْرَأَةٍ تَقومُ عَلَيْهِنَّ وتُصْلِحُهُنَّ. قالَ: «فبارَكَ اللهُ لكَ»، أَوْ قالَ لي خَيْراً.

O ŽENIDBI DJEVICOM

799. Džabir b. Abdullah, ﵁, prenosi da je Abdullah umro i iza sebe ostavio devet kćerki, ili rekao je, sedam. Oženio sam se udavanom ženom pa me Allahov Poslanik, ﷺ, upitao: ***Džabire, jesi li se oženio?***

Rekao sam: *Jesam.*

Upitao je: ***Djevicu ili udavanu?***

Rekao sam: *Udavanu, Allahov Poslaniče.*

Rekao je: ***Zašto nisi oženio djevicu, da te zabavlja i da je zabavljaš?!*** Ili rekao je: ***Da je nasmijavaš i da te nasmijava.***

Rekao sam mu: Abdullah je umro i ostavio je iza sebe devet ili sedam kćeri. Nisam želio da dovedem onu koja je kao i one. Želio sam da im dovedem ženu koja će se brinuti o njima i odgajati ih.

Rekao je: ***Da ti Allah da bereket!*** - ili rekao je: ***Dobro.***

بابٌ لا يَخْطُبُ على خِطْبَةِ أخيهِ

٨٠٠ - عنْ عبدِالرحمٰنِ بنِ شُماسَةَ؛ أنَّه سَمِعَ عُقْبَةَ ابنَ عامِرِ رضيَ اللّهُ عنهُ على المِنْبَرِ يقولُ: إنَّ رسولَ اللهِ ﷺ قالَ: «المُؤْمِنُ أخو المُؤْمِنِ؛ فَلا يَحِلُّ لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَبْتاعَ على بَيْعِ أخيهِ، ولا يَخْطُبَ على خِطْبَةِ أخيهِ، حتَّى يَذَرَ».

NE ZARUČUJE[1] SE DJEVOJKA KOJU JE VEĆ ZARUČIO TVOJ BRAT

800. Od Abdurrahmana b. Šumase prenosi se da je on čuo 'Ukbe b. 'Amira, ﷺ, na minberi kako govori da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Vjernik je brat vjerniku. Zato mu nije dozvoljeno nametati se na kupovinu svoga brata, niti zaručivati osobu koju je zaručio njegov brat, sve dok sam ne odustane.***

بابٌ النَّظَرُ إلى المَرْأةِ لِمَنْ يُريدُ التَّزْويجَ

٨٠١ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: جاءَ رَجُلٌ إلى النبيِّ ﷺ، فقالَ: إنِّي تَزَوَّجْتُ امْرَأَةً مِن الأنْصارِ. فقالَ لهُ النبيُّ ﷺ: «هَلْ نَظَرْتَ إلَيْها؛ فإنَّ في عُيونِ الأنْصارِ شَيْئاً». قالَ: قدْ نَظَرْتُ إلَيْها. قالَ: «على كَمْ تَزَوَّجْتَها؟». قالَ: على أرْبَعِ أواقٍ. فقالَ لهُ النبيُّ ﷺ: «على أرْبَعِ أواقٍ؟! كأنَّما تَنْحِتونَ الفِضَّةَ مِن عُرْضِ هٰذا الجَبَلِ، ما عِنْدَنا ما نُعْطيكَ، ولٰكِنْ عَسى أنْ نَبْعَثَكَ في بَعْثٍ تُصيبُ منهُ». قالَ: فَبَعَثَ بَعْثاً إلى بَني عَبْسٍ، بَعَثَ ذٰلِكَ الرَّجُلَ فيهِم.

O VIĐENJU ONE S KOJOM SE NAMJERAVA STUPITI U BRAK

801. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: Neki čovjek je došao Poslaniku, ﷺ, i rekao: *Ja sam se oženio ensarijkom.*

[1] Šerijatska zaruka je traženje braka posredovanjem porodice djevojke koja je na udaju. Nije dozvoljeno da mladić i djevojka stupe u bilo kakve odnose ili da se osamljuju prije nego sklope brak. Naprotiv, zaručnica je u tom smislu za zaručnika kao i sve druge žene (op. prev.).

Poslanik, ﷺ, ga je upitao: ***Jesi li je vidio, jer u očima ensarija ima nešto?*** Rekao je: *Vidio sam je.*

Upitao je: ***S kolikim mehrom si je oženio?***

Rekao je: *Sa četiri oke.*

Rekao je: ***Sa četiri oke, vi kao da kopate srebro na ovom brdu. Mi nemamo šta da ti damo, ali ćemo te možda poslati sa vojskom pa možda da dobiješ nešto.*** Rekao je: *Poslanik, ﷺ, je poslao vojsku u pleme Beni 'Abs i s njim je poslao spomenutog čovjeka.*

بابُ اسْتِئْمارُ الأيِّم والبِكْرِ في النِّكاحِ

٨٠٢ ـ عن أَبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ تعالى عنهُ؛ أَنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قالَ: «لا تُنكَحُ الأيِّمُ حتَّى تُسْتَأمَرَ، ولا تُنكَحُ البِكْرُ حتَّى تُسْتَأْذَنَ». قالوا: يا رسولَ اللَّهِ! وكيفَ إِذْنُها؟ قالَ: «أَنْ تَسْكُتَ».

KONSULTACIJA I TRAŽENJE DOZVOLE ZA UDAJU OD UDAVANE ŽENE I DJEVICE

802. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Udavana žena se ne udaje dok se ne upita za njeno mišljenje, a djevica dok se od nje ne zatraži dozvola za udaju.***

Upitali su: *Allahov poslaniče, kakva je njena dozvola?*

Rekao je: **Da prešuti.**[1]

---

[1] Ovaj hadis je dokaz da od žene treba tražiti pristanak na brak i da nije dozvoljeno prisiliti je. Udavana žena svoj pristanak mora izraziti riječima, a u slučaju djevice dovoljno je i odobravanje šutnjom. Davanje dozvole ženi da sebi izabere odgovarajućeg muža ne znači da se ona može udati za koga hoće, pa makar to bilo na štetu njene porodice i njenih bližnjih. Ona je vezana za velijja koji će nadgledati njen izbor i davati joj savjete tokom tog procesa. On je odgovoran za njen bračni ugovor i ona sama ne može sklopiti bračni ugovor, a ako ga sklopi, taj ugovor je neispravan. Dokaz za to je hadis koji prenosi Aiša, ؓ, u kojem Poslanik, ﷺ, kaže: ***Ako se bilo koja žena uda sama, bez dozvole svog velijja, njen brak je neispravan, njen brak je neispravan, njen brak je neispravan.*** Ebu Davud, En-Nesai, Tirmizi i Ibn Madže bilježe hadis u kojem Poslanik, ﷺ, kaže: ***Nema braka bez velijja.*** Ova dva hadisa jasno govore da brak nije ispravan bez dokaza velijja (op. prev.).

٨٠٣ ـ عن ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما، أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «الأيِّمُ أحَقُّ بنفسِها مِن وَليِّها، والبِكْرُ تُستأذَنُ في نَفسِها، وإذْنُها صُماتُها».

803. Ibn Abbas, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Udavana žena ima veće pravo prilikom udaje od svog skrbnika, a djevica se pita za dozvolu za svoju udaju. Njen pristanak je njena šutnja.***

بابُ الشُّروطِ في النِّكاح

٨٠٤ ـ عن عُقبةَ بنِ عامرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إنَّ أحَقَّ الشُّروطِ أنْ يُوَفَّى بهِ ما استَحلَلْتُمْ بهِ الفُروجَ».

ŠARTI[1] U BRAKU

804. 'Ukbe b. 'Amir, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Najpreče je ispuniti one uvjete s kojima ste učinili dozvoljenim spolne organe.***

[1] Uvjeti (op. prev.).

بابُ تَزْوِيجِ الصَّغيرَةِ

٨٠٥ - عَنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: تَزَوَّجَني رسولُ اللّهِ ﷺ لِسِتِّ سِنينَ، وبَنى بي وأنا بِنْتُ تِسْعِ سِنينَ.

قالتْ: فَقَدِمْنا المَدينَةَ، فوُعِكْتُ شَهْراً، فوَفَى شَعْري جُمَيْمَةً، فأَتَتْني أُمُّ رُومانَ وأنا على أُرْجوحَةٍ ومَعي صَواحِبي، فَصَرَخَتْ بي، فأَتَيْتُها وما أَدري ما تُريدُ بي، فأَخَذَتْ بِيَدي، فأَوْقَفَتْني على البابِ، فقُلْتُ: هَهْ هَهْ، حتّى ذَهَبَ نَفَسِي، فأَدْخَلَتْني بَيْتاً؛ فإذا نِسْوَةٌ مِنَ الأنصارِ، فقُلْنَ: على الخَيْرِ والبَرَكَةِ، وعلى خَيْرِ طائِرٍ، فأَسْلَمَتْني إِلَيْهِنَّ، فَغَسَلْنَ رَأْسي وأَصْلَحْنَني، فلَمْ يَرُعْني إلاّ ورسولُ اللّهِ ﷺ ضُحًى، فأَسْلَمْنَني إليهِ.

UDAJA MALOLJETNIH

805. Aiša, ﵂, rekla je: Za *Allahovog Poslanika*, ﷺ, *udala sam se kada sam imala šest godina. Prvu bračnu noć sa mnom imao je kad sam bila djevojčica od devet godina*[1].

Došli smo u Medinu i dobila sam vrućicu koja je trajala mjesec dana. Zbog toga mi je opala kosa. Nakon što sam ozdravila, kosa mi je ponovo postala bujna i narasla čak do ramena. Dok sam bila na ljuljački došla je moja majka Umm Ruman. Sa mnom su bile moje prijateljice. Pozvala me. Otrčala sam joj ne znajući šta želi od mene. Uzela me je za ruke i zaustavila na vratima. Rekla sam: Ha, ha.[2] *Kada sam se smirila uvela me je u kuću. Tu su bile enasrijke. Kada su me ugledale rekle su: Neka bude sa hajrom i bereketom. Neka bude sa srećom. Pa me je majka predala njima.*

Oprale su mi glavu i sredile me. Samo me prijepodnevni dolazak Allahovog Poslanika, ﷺ, *iznenadio. Kada je došao, predale su me njemu.*

---

[1] Treba imati u vidu da djevojčice u arapskom podneblju mnogo brže sazrijevaju te da je Aiša, ﵂, bila fizički stasala i razvijena djevojka (op. prev.).

[2] Ove riječi izgovara onaj koji je zadihan kako bi normalizavao disanje.

بابُ عِتقِ الأمَةِ وتَزويجِها

٨٠٦ ـ عنْ أنسٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ غزا خَيْبَرَ. قالَ: فَصَلَّيْنا عِنْدَها صَلاةَ الغَداةِ بِغَلَسٍ، فرَكِبَ نبيُّ اللّهِ ﷺ، ورَكِبَ أبو طَلْحَةَ، وأنا رَديفُ أبي طَلْحَةَ، فأَجْرى نبيُّ اللّهِ ﷺ في زُقاقِ خَيْبَرَ، وإنَّ رُكْبَتَيَّ لَتَمَسُّ فَخِذَ نبيِّ اللّهِ ﷺ، وانْحَسَرَ الإزارُ عنْ فَخِذِ النبيِّ ﷺ؛ فإنِّي لأرى بَياضَ فَخِذِ نبيِّ اللّهِ ﷺ، فلَمَّا دَخَلَ القَرْيَةَ؛ قالَ: «اللّهُ أكْبَرُ، خَرِبَتْ خَيْبَرُ، إنَّا إذا نَزَلْنا بِساحَةِ قَوْمٍ؛ فَساءَ صَباحُ المُنْذَرينَ». قالَها ثلاثَ مَرَّاتٍ. قال: وقَدْ خَرَجَ القَوْمُ إلى أعْمالِهِم، فقالوا: مُحمدٌ واللّهِ! (قالَ عبدُالعَزيزِ: وقالَ بَعْضُ أصْحابِنا: محمدٌ والخَميسُ).

قالَ: وأَصَبْناها عَنْوَةً، وجُمِعَ السَّبْيُ، فجاءَهُ دِحْيَةُ، فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! أعْطِني جارِيَةً مِن السَّبْيِ. فقالَ: «اذْهَبْ؛ فخُذْ جارِيَةً». فأَخَذَ صَفِيَّةَ بنتَ حُيَيٍّ، فجاءَ رَجُلٌ إلى نبيِّ اللّهِ ﷺ، فقالَ: يا نبيَّ اللّهِ! أعْطَيْتَ دِحْيَةَ صَفِيَّةَ بنتَ حُيَيٍّ سَيِّدِ قُرَيْظَةَ والنَّضيرِ، ما تَصْلُحُ إلاَّ لَكَ. قالَ: «ادْعوهُ بِها». قالَ: فجاءَ بِها، فلَمَّا نَظَرَ إلَيْها النبيُّ ﷺ؛ قالَ: «خُذْ جارِيَةً مِن السَّبْيِ غيرَها».

قالَ: وأَعْتَقَها، وتَزَوَّجَها. فقالَ لهُ ثابِتٌ: يا أبا حَمْزَةَ! ما أصْدَقَها؟ قالَ: نَفْسَها؛ أعْتَقَها، وتَزَوَّجَها، حتَّى إذا كانَ بالطَّريقِ؛ جَهَّزَتْها لهُ أُمُّ سُلَيْمٍ، فأَهْدَتْها لهُ مِن اللَّيْلِ.

فأَصْبَحَ رسولُ اللّهِ ﷺ عَروساً، فقالَ: «مَن كانَ عِنْدَهُ شَيْءٌ؛ فلْيَجِئْ بِهِ». قالَ: وبَسَطَ نِطَعاً. قالَ: فجَعَلَ الرَّجُلُ يَجيءُ بالأَقِطِ، وجَعَلَ الرَّجُلُ يَجيءُ بالتَّمْرِ، وجَعَلَ الرَّجُلُ يَجيءُ بالسَّمْنِ، فحاسُوا حَيْساً، فكانَتْ وَليمَةَ رسولِ اللّهِ.

OSLOBAĐANJE ROBINJE I ŽENIDBA S ROBINJOM

806. Prenosi Enes, ﷺ, da je Allahov Poslanik, ﷺ, napao Hajber. U Hajberu smo klanjali sabah a tama se još nije digla. Nakon toga su Allahov Poslanik, ﷺ, i Ebu Talha pojahali svoje jahalice. Ja sam jahao iza Ebu Talhe na istoj jahalici. Allahov Poslanik, ﷺ, je hajberskim sokacima natjerao svoju jahalicu u galop. Moja koljena su doticala

stegno Allahovog Poslanika, ﷺ. Odjeća sa stegna Allahovog Poslanika, ﷺ, se otkrila, tako da sam vidio bjelinu njegova stegna.

Nakon što je ušao u selo rekao je: ***Allahu ekber, Hajber je uništen! Kada mi uđemo u dvorište nekog naroda, loše će biti jutro onima koji su opomenuti.*** To je ponovio tri puta.

Ljudi u Hajberu su već bili izišli za svojim poslovima. Kada su nas ugledali, rekli su: *Muhammed, tako nam Allaha!* (Abdul Aziz rekao je: *Neki od nas prenose da su rekli: Muhammed i vojska.*)

Osvojili smo Hajber borbom (a ne primirjem). Zarobljenici su sakupljeni. Poslaniku, ﷺ, je došao Dihje i rekao: *Allahov Poslaniče, daj mi jednu zarobljenicu od roblja.*

Rekao je: ***Idi i uzmi ropkinju.***

Otišao je uzeo Safiju, Hujejjovu kćerku.

Potom je neki čovjek došao Poslaniku, ﷺ, i rekao: *Allahov Poslaniče, dao si Dihjeu Safiju, kćerku Hujejjovu, poglavara plemena Kurejze i Nedira. Ona samo tebi priliči.*

Reče: ***Pozovite ga s njom.*** Pa je došao s njom.

Rekao mu je, nakon što ju je pogledao: ***Uzmi drugu zarobljenicu od roblja.*** Potom ju je Poslanik, ﷺ, oslobodio i oženio.

Rekao mu je Sabit[1]: *Ebu Hamza, šta joj je dao za mehr?*

Rekao je: *Nju. Oslobodio ju je i oženio. Kada je bio na putu opremila mu ju je Umm Sulejm i poklonila mu je noću. Tako je Allahov Poslanik, ﷺ, osvanuo kao mladoženja.*[2]

Potom rekao je: ***Ko kod sebe ima nešto, neka mi to donese.***

Prostro je kožni prostirač pa je neko donio suhi sir, neko hurme a neko maslo. Od toga su napravili hejs[3] i to je bila svadbena gozba Allahovog Poslanika, ﷺ.

---

[1] To je Sabit el-Bunani. Smatraju ga za jednog od onih koji mnogo prenose od Enesa, ﵁ On je jedan od prenosilaca ovog hadisa, ali ovo nije njegova nego forma Abdul Aziza b. Suhejba. Ebu Hamza je nadimak za Enesa, ﵁.

[2] Tj. nakon što je provela postrazvodno čekanje u kući Umm Sulejme, kako stoji u drugoj Muslimovoj predaji. Jer robinja prije udaje mora sačekati određeno vrijeme da bi se ustanovilo da li je trudna.

[3] Hrana od hurmi, suhog sira i masla (op. prev.).

٨٠٧ ـ عنْ أبي موسى الأشعَرِيِّ رضيَ اللّه عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ في الذي يُعْتِقُ جارِيَتَهُ ثمّ يتزوّجُها: «لهُ أجْرانِ».

807. Ebu Musa el-Eš'ari, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je za onog koji oslobodi svoju robinju a potom je oženi:* ***Takav će imati dvije nagrade.***

باب نِكاحُ الشِّغارِ

٨٠٨ ـ عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللّه عنهُما؛ أنّ رسولَ اللّهِ ﷺ نَهى عنِ الشِّغارِ.

والشِّغارُ: أنْ يُزوِّجَ الرّجُلُ ابنَتَهُ على أنْ يُزوِّجَهُ ابنَتَهُ، وليسَ بينَهُما صَداقٌ.

BRAK ŠIGAR

808. Ibn Omer, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, zabranio brak *šigar*. *Šigar* je da neko uda svoju kćerku za drugog muškarca pod uvjetom da i on uda za njega svoju kćerku, bez davanja mehra.

باب في نِكاحِ المُتْعَةِ

٨٠٩ ـ عنْ قيسٍ؛ قالَ: سَمِعْتُ عبدَاللّهِ بنَ مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: كُنّا نَغزو معَ رسولِ اللّهِ ﷺ، ليسَ لَنا نِساءٌ، فقُلنا: ألا نَستَخصي؟ فنهانا عنْ ذلكَ، ثمّ رَخّصَ لَنا أنْ نَنكِحَ المرأةَ بالثّوبِ إلى أجَلٍ، ثمّ قرأ عبدُاللّه: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تُحَرِّمُواْ طَيِّبَٰتِ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوٓاْ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾﴾ [المائدة: ٨٧].

O MUT'A-BRAKU

809. Kajs je rekao: Čuo sam Ibn Mes'uda, ﵁, da rekao je: Bili smo u jednoj bici sa Allahovim Poslanikom, ﷺ. Sa nama nisu bile i žene.

Upitali smo: *Hoćemo li se kastrirati?*

Poslanik, ﷺ, nam je to zabranio. Potom nam je dozvolio da se ženimo do određenog roka (privremeno), dajući odjeću kao mehr.

Potom je Abdullah proučio ovaj ajet:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تُحَرِّمُوا۟ طَيِّبَـٰتِ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوٓا۟ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾

O vjernici, na uskraćujte sebi lijepe stvari koje vam je Allah dozvolio, samo ne prelazite mjeru, jer Allah ne voli one koji pretjeruju.[1]

٨١٠ - عنْ جابرِ بنِ عبدِاللهِ رضيَ اللهُ عنهُما؛ قالَ: كُنَّا نَستَمْتِعُ بالقَبْضَةِ مِنَ التَّمرِ والدَّقيقِ الأيّامَ، على عَهْدِ رسولِ اللهِ ﷺ وأبي بَكْرٍ رضيَ اللهُ عنهُ، حتّى نَهى عنهُ عُمَرُ رضيَ اللهُعنهُ في شأنِ عَمْرِو بنِ حُرَيْثٍ.

810. Džabir b. Abdullah, ﵁, rekao je: *Ženili bismo se nekoliko dana za šaku hurmi i brašna za vrijeme Allahovog Poslanika, ﷺ, i za vrijeme Ebu Bekra, ﵁, sve dok takav brak Omer, ﵁, nije zabranio u slučaju Amra b. Hurejsa*[2].

بابُ نَسْخِ نِكاحِ المُتْعَةِ وتَحْريمُها

٨١١ - عنْ عليِّ بنِ أبي طالبٍ رضيَ اللهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللهِ نَهى عنْ مُتْعَةِ النِّساءِ يَوْمَ خَيْبَرَ، وعنْ أكْلِ لُحومِ الحُمُرِ الإنْسِيَّةِ.

DEROGIRANJE I ZABRANA MUT'A- BRAKA

811. Alija, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, na dan Hajbera, zabranio mut'a-brak i konzumiranje mesa domaćih magaraca.

---

[1] *El-Maide, 87.*

[2] To su radili oni koji nisu saznali da je to dokinuto i zabranjeno. Kada je Omer, ﵁, saznao za zabranu te vrste braka, dokinuo je tu vrstu braka. Nevevijev komentar, IX tom, 186. str. (op. prev.).

٨١٢ ـ عن الرَّبيعِ بنِ سَبْرَةَ؛ أنَّ أباه غزا مع رسولِ اللّهِ ﷺ فَتْحَ مَكَّةَ. قال: فأقَمْنا بها خَمْسَ عَشْرَةَ (ثلاثين بَيْنَ لَيْلَةٍ ويَوْم)، فأذِنَ لَنا رسولُ اللّهِ ﷺ في مُتْعَةِ النِّساءِ، فَخَرَجْتُ أنا ورَجُلٌ مِن قَوْمي، ولي عَلَيْهِ فَضْلٌ في الجَمالِ، وهُو قَريبٌ مِن الدَّمامَةِ، مع كُلِّ واحِدٍ مِنّا بُرْدٌ، فبُرْدي خَلَقٌ، وأمّا بُرْدُ ابنِ عَمّي، فَبُرْدٌ جَديدٌ غَضٌّ، حتّى إذا كُنّا بِأسْفَلِ مَكَّةَ (أوْ: أعْلاها)، فتَلَقَّتْنا فَتاةٌ مِثْلُ البَكْرَةِ العَنَطْنَطَةِ، فقُلْنا لَها: هَلْ لَكِ أنْ يَسْتَمْتِعَ مِنْكِ أحَدُنا؟ قالت: وماذا تَبْذُلانِ؟ فنَشَرَ كُلُّ واحِدٍ مِنّا بُرْدَهُ، فجَعَلَتْ تَنْظُرُ إلى الرَّجُلَيْنِ، ويَراها صاحِبي تَنْظُرُ إلى عِطْفِها، فقال: إنَّ بُرْدَ هٰذا خَلَقٌ، وبُرْدي جَديدٌ غَضٌّ. فتَقولُ: بُرْدُ هٰذا لا بَأْسَ بِهِ؛ ثلاثَ مِرارٍ أوْ مَرَّتَيْنِ، ثُمَّ اسْتَمْتَعْتُ مِنْها، فلَمْ أخْرُجْ حتّى حَرَّمَها رسولُ اللّهِ ﷺ.

812. Rebi' b. Sebre prenosi da je njegov otac učestvovao sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, u oslobođenju Mekke i da rekao je: *Ostali smo u njoj petnaest (trideset noći i dana), pa nam je Allahov Poslanik, ﷺ, dozvolio mut'a-brak.*

Ja i jedan mladić iz mog naroda smo izišli. Ja sam bio ljepši od njega. On je bio poprilično ružna izgleda.

Moj ogrtač je bio skoro poderan a ogrtač mog amidžića bio je skroz nov. Kada smo bili na dnu ili na vrhu Mekke srela nas je neka djevojka koja je bila veoma zgodna.

Upitali smo je: *Da li bi ti željela da s jednim od nas sklopiš brak mut'u?*

Upitala je: *Šta nudite,* tj. dajete za mehr?

Svaki od nas je raširio svoj ogrtač. Počela je gledati u dva muškarca. Kada bi je moj prijatelj pogledao gledala bi na stranu, tj. nije gledala u njega kao da ga nije željela.

Rekao je: *Ogrtač njegov je star, a moj je skroz nov.*

Rekla je: *Njegov ogrtač nije loš!* Ponovila je to dva ili tri puta.

Oženio sam je privremenim brakom i nisam je napuštao sve dok taj brak Allahov Poslanik, ﷺ, nije zabranio.

٨١٣ - عن سَبْرَةَ الجُهَنِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّه كانَ مع رسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَ: «يا أيُّها النّاسُ! إنِّي قد كُنتُ أَذِنتُ لكُم في الاستِمتاعِ مِن النِّساءِ، وإنَّ اللّهَ قد حَرَّمَ ذلكَ إلى يَومِ القِيامَةِ، فمَن كانَ عِندَهُ مِنهُنَّ شَيءٌ؛ فَلْيُخَلِّ سَبيلَها، ولا تَأْخُذوا مِمّا آتَيتُموهُنَّ شيئاً».

813. Sebre el-Džuheni, ﵁, prenosi da je bio sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, kada je rekao: ***Ljudi, bio sam vam dozvolio privremeni brak. Međutim, taj brak je Allah zabranio do Sudnjeg dana. Kod koga budu žene koje je oženio ovim brakom neka je pusti. Od njih nemojte uzimati ništa od onoga što ste im dali.***

بابُ النَّهيِ عن نِكاحِ المُحْرِمِ وخِطْبَتِه

٨١٤ - عن نُبَيهِ بنِ وَهبٍ؛ أنَّ عمرَ بنَ عُبيدِاللّهِ أرادَ أنْ يُزوِّجَ طَلْحَةَ بنَ عُمرَ بنتَ شَيبَةَ بنِ جُبَيرٍ، فأرسَلَ إلى أبانَ بنِ عُثمانَ يَحضُرُ ذلكَ، وهُو أميرُ الحَجِّ، فقالَ أبانُ: سَمِعتُ عُثمانَ بنَ عفّانَ رضيَ اللّهُ عنهُ يقولُ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا يَنكِحُ المُحْرِمُ ولا يُنكَحُ ولا يَخطُبُ».

ZABRANJEN JE BRAK I ZARUKA ONOME KO JE U IHRAMIMA

814. Nubejh b. Vehb prenosi da je Omer b. Ubejdullah htio da oženi Talhu b. Omera kćerkom Šejbe b. Džubejra. Pozvao je Ebana b. Osmana da prisustvuje tom činu, jer je on bio vođa hadždža.

Eban je rekao: Čuo sam Osmana b. Afana, ﵁, da kaže: *Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je:* ***Onaj ko je u ihramima ne ženi se, niti druge ženi, niti se zaručuje.***

٨١٥ - عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنّه قالَ: تَزَوَّجَ رسولُ اللّهِ ﷺ بِمَيمونَةَ وهُو مُحْرِمٌ.

815. Od Ibn Abbasa, ﷺ, prenosi se da rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, oženio se Mejmunom a bio je muhrim*[1].

٨١٦ - عنْ يزيدَ بنِ الأصَمِّ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: حَدَّثَتْني مَيمونَةُ بنتُ الحارِثِ رضيَ اللّهُ عنها؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ تزَوَّجَها وهُو حَلالٌ، قالَ: وكانَتْ خالَتي وخالَةَ ابنِ عبّاسٍ.

816. Jezid b. el-Esam, ﷺ, rekao je: *Pričala mi je Mejmuna, Harisova kćerka, ﷺ, da se Allahov Poslanik, ﷺ, oženio njom, a da nije bio muhrim.*

Jezid kaže: *To je bila moja i Ibn Abbasova tetka.*

بابُ تَحْريمِ الجَمْعِ بينَ المَرْأةِ وعمَّتِها أوْ خالَتِها

٨١٧ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ نَهى عنْ أرْبَعِ نِسْوَةٍ أنْ يُجْمَعَ بَيْنَهُنَّ: المَرْأةِ وعَمَّتِها، والمَرْأةِ وخالَتِها.

ZABRANJENO JE SASTAVITI U BRAKU, U ISTO VRIJEME, ŽENU I NJENU TETKU PO OCU ILI TETKU PO MAJCI

817. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, zabranio da muškarac oženi četiri žene koje će sastaviti u braku i to: ženu i njenu tetku po ocu i ženu i njenu tetku po majci.

[1] Hadis je slab (šaz), po nekim učenjacima zbog suprotstavljanja hadisu koji dolazi poslije njega. Imam Šafija je u svom djelu *Umm* ukazao na tu slabost.

بابُ صَداقِ النبيِّ ﷺ لأزواجِهِ

٨١٨ ـ عنْ أَبي سَلَمَةَ بنِ عبدِالرحمٰنِ؛ أَنَّه قالَ: سَأَلْتُ عائشةَ رضيَ اللّٰهُ عنْها زَوْجَ النبيِّ ﷺ: كمْ كانَ صَداقُ رسولِ اللّٰهِ ﷺ؟ قالتْ: كانَ صَداقُهُ لأزواجِهِ ثِنْتَي عَشْرَةَ أُوقيَّةً ونَشّاً. قالَتْ: أَتَدْري ما النَّشُّ؟ قالَ: قلتُ: لا. قالَتْ: نِصْفُ أُوقيَّةٍ؛ فتِلْكَ خَمْسُ مِئَةِ دِرْهَم. فهٰذا صَداقُ رسولِ اللّٰهِ ﷺ لأزواجِهِ.

MEHR KOJI JE POSLANIK, ﷺ, DAVAO SVOJIM ŽENAMA

818. Prenosi se da je Ebu Seleme b. Abdurrahman rekao: Pitao sam Aišu, ؓ, Poslanikovu, ﷺ, suprugu: *Koliki je mehr davao Allahov Poslanik, ﷺ?*

Rekla je: *Davao je svojim ženama mehr u iznosu dvanaest oka i nešše.* Upitala je: *Znaš li šta je nešše?*

Rekao sam: *Ne znam.*

Rekla je: *Pola oke. To sve iznosi pet stotina dirhema. To je bio mehr koji je Allahov Poslanik, ﷺ, davao svojim ženama.*

بابُ النِّكاحِ على وَزْنِ نواةٍ مِن ذَهَبٍ

٨١٩ ـ عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّٰهُ عنهُ؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ رأى على عبدِالرحمٰنِ بنِ عَوْفٍ رضيَ اللّٰهُ عنهُ أَثَرَ صُفْرَةٍ، فقالَ: «ما هٰذا؟». قالَ: يا رسولَ اللّٰهِ! إِنّي تَزَوَّجْتُ امْرأةً على وَزْنِ نواةٍ مِن ذَهَبٍ. قالَ: «فبارَكَ اللّٰهُ لَكَ، أَوْلِمْ ولوْ بِشاةٍ».

SKLAPANJE BRAKA UZ MEHR KOLIKA JE KOŠPA ZLATA[1]

819. Enes b. Malik, ؓ, prenosi da je Poslanik, ﷺ, vidio na Abdurrahmanu, ؓ, trag šafrana pa ga je upitao: ***Šta je to?***

Odgovorio je: *Allahov Poslaniče, oženio sam ženu mehrom u vrijednosti težine košpe zlata.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Barekallahu lek. (Da ti Allah dadne bereket.) Za svadbenu gozbu priredi makar jednu ovcu.***

---

[1] Većina uleme je na stanovištu da je to u vrijednosti pet dirhema (op. prev.).

بابُ التَّزويجِ على تعْليمِ القُرْآنِ

٨٢٠ ـ عنْ سهلِ بنِ سعدٍ السَّاعِدِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: جاءَتِ امْرَأَةٌ إلى رسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَتْ: يا رسولَ اللّهِ! جِئْتُ أَهَبُ لكَ نَفْسي. فَنَظَرَ إليْها رسولُ اللّهِ ﷺ، فصَعَّدَ النَّظَرَ فيها وصَوَّبَهُ، ثمَّ طَأْطَأَ رسولُ اللّهِ ﷺ رَأْسَهُ.

فلَمَّا رَأَتِ المَرْأَةُ أنَّه لمْ يَقْضِ فيها شَيْئاً؛ جَلَسَتْ، فقامَ رَجُلٌ مِن أَصْحابِهِ، فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! إنْ لمْ تَكُنْ لكَ بِها حاجَةٌ فَزَوِّجْنيها. فقالَ: **«فَهلْ عِنْدَكَ مِنْ شيءٍ؟»**. فقالَ: لا واللّهِ يا رسولَ اللّهِ! فقالَ: **«اذْهبْ إلى أَهْلِكَ؛ فانْظُرْ هَلْ تَجِدُ شَيْئاً»**. فذَهَبَ ثُمَّ رَجَعَ، فقالَ: لا واللّهِ؛ ما وَجَدْتُ شَيْئاً. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«انْظُرْ ولَوْ خاتِماً مِن حَديدٍ»**. فذَهَبَ ثمَّ رَجَعَ، فقالَ: لا واللّهِ يا رسولَ اللّهِ! ولا خاتِماً مِن حَديدٍ، ولكِنْ هٰذا إزاري (قالَ سَهْلٌ: ما لَه رِداءٌ)؛ فلَها نِصْفُهُ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«ما تَصْنَعُ بإزارِكَ؟! إنْ لَبِسْتَهُ؛ لمْ يَكُنْ علَيْها مِنهُ شيءٌ، وإنْ لَبِسَتْهُ؛ لمْ يَكُنْ عليكَ مِنهُ شَيْءٌ»**.

فجَلَسَ الرَّجُلُ، حتَّى إذا طالَ مَجْلِسُهُ؛ قامَ، فرآهُ رسولُ اللّهِ ﷺ مُوَلِّياً، فأَمَرَ بهِ، فدُعِيَ، لهُ فلَمَّا جاءَ؛ قالَ: **«ماذا مَعَكَ مِنَ القُرْآنِ؟»**. قالَ: مَعي سُورَةُ كَذا وسُورَةُ كَذا؛ عَدَّدَها. فقالَ: **«تَقْرَؤُهُنَّ عنْ ظَهْرِ قَلْبِكَ؟»**. قالَ: نعمْ. قالَ: **«اذْهَبْ؛ فقدْ مَلَّكْتُكَها بِما معكَ مِنَ القُرْآنِ»**.

PODUČAVANJE KUR'ANU KAO MEHR ZA ŽENIDBU

820. Sehl b. S'ad es-Sa'idi, ﵁, rekao je: Neka žena je došla Allahovom Poslaniku, ﷺ, i rekla: *Allahov Poslaniče, došla sam da ti poklonim sebe.*

Allahov Poslanik, ﷺ, pogledao je u nju, pomno je promotrivši, a zatim je spustio glavu. Kada je vidjela da ništa ne govori, sjela je.

Potom je neki ashab ustao i rekao: *Allahov Poslaniče, ako je ti nećeš oženiti, udaj je za mene.*

Poslanik, ﷺ, je upitao: ***Imaš li išta kod sebe?***

Odgovorio je: *Tako mi Allaha, o Allahov Poslaniče, nemam!*

Rekao je: ***Idi svojoj kući pa vidi hoćeš li naći išta.*** Otišao je, pa se vratio i rekao: *Tako mi Allaha, Allahov Poslaniče, nisam ništa našao.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je, tada, rekao: ***Potraži, pa makar željezni prsten.*** Čovjek je otišao, vratio se i rekao: *Tako mi Allaha, Allahov Poslaniče, nisam našao ni željezni prsten. Međutim, imam ovaj svoj izar.* (Sehl je rekao: Nije imao ogrtača na sebi). *Neka njoj pripadne pola.*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Šta će se okoristiti od tvog izara? Ako ga ti obučeš na njoj od njega neće biti ništa. A ako ga ona obuče na tebi od njega neće biti ništa.***

Potom je čovjek sjeo. Nakon dugog sjedenja, ustao je i krenuo. Allahov Poslanik, ﷺ, vidio je kako on odmiče. Naredio je da ga pozovu. Kada je došao, upitao ga je: ***Znaš li išta od Kur'ana?***

Rekao je: *Znam te i te sure* (nabrojao je koje zna).

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Znaš li ih napamet?***

Rekao je: *Znam.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Idi, udao sam je za tebe za to što znaš od Kur'ana napamet.***

بابٌ في قَوْلِهِ تَعالى: ﴿تُرْجِي مَن تَشَآءُ مِنْهُنَّ . . .﴾ الآية

٨٢١ - عن عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنها؛ قالت: كُنتُ أغارُ على اللاتي وَهَبْنَ أنفُسَهُنَّ لِرسولِ اللَّهِ ﷺ، وأقولُ: أَوَتَهَبُ المرأةُ نَفْسَها؟! فلمّا أنزَلَ اللَّهُ عزَّ وجلَّ: ﴿تُرْجِي مَن تَشَآءُ مِنْهُنَّ وَتُـْٔوِىٓ إِلَيْكَ مَن تَشَآءُ وَمَنِ ٱبْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ﴾ [الأحزاب: ٥١]، قالت: قلتُ: واللَّهِ؛ ما أرى رَبَّكَ إلا يُسارِعُ لكَ في هَواكَ.

O RIJEČIMA UZVIŠENOG:

تُرْجِي مَن تَشَآءُ مِنْهُنَّ

MOŽEŠ ZANEMARITI ONE MEĐU NJIMA KOJE HOĆEŠ

821. Aiša, رضي الله عنها, rekla je: Bila sam ljubomorna prema onima koje su sebe darovale Allahovom Poslaniku, ﷺ. Govorila sam: *Zar žena može sebe pokloniti?*

Pošto je objavljen ajet:

تُرْجِي مَن تَشَآءُ مِنْهُنَّ وَتُـْٔوِيٓ إِلَيْكَ مَن تَشَآءُ ۖ وَمَنِ ٱبْتَغَيْتَ
مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ۚ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰٓ أَن تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ
بِمَآ ءَاتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِى قُلُوبِكُمْ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥١﴾

Možeš zanemariti one među njima koje hoćeš i možeš pozvati sebi onu koju hoćeš, a možeš zatražiti onu koju si udaljio[1].

Rekla sam: *Tako mi Allaha, vidim tvoj Gospodar požuruje da ti udovolji.*[2]

بابُ التَّزويجِ في شوّالٍ

٨٢٢ ـ عن عائشة رضي الله عنها، قالت: تَزَوَّجَني رسولُ اللهِ ﷺ في شَوّالٍ، وبَنى بي في شَوّالٍ؛ فأيُّ نِساءِ رسولِ اللهِ ﷺ كانَ أحظى عِندَهُ مِنّي؟!

قالَ: وكانَتْ عائِشَةُ تَسْتَحِبُّ أنْ تُدخِلَ نِساءَها في شَوّالٍ.

ŽENIDBA U ŠEVVALU[3]

822. Aiša, ﵁, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, oženio se mnome u ševvalu. Prvu bračnu noć sa mnom imao je u ševvalu. Pa koja je od žena Allahovog Poslanika, ﷺ, bila privilegovanija kod njega od mene?*

Rekao je: *Aiša je voljela da žene imaju prvu bračnu noć u ševvalu.*

---

[1] *El-Ahzab, 51.*

[2] Tj. da ti olakša, da ti bude što udobnije, zbog toga ti je dao taj izbor.

[3] Bili su sujevjerni prema ženidbi u ševvalu. U to spada i ono što je poznato u našem narodu da se *ne valja ženiti između dva bajrama* (op. prev.).

باب الوَلِيمَةُ في النِّكاحِ

٨٢٣ - عن أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: ما أَوْلَمَ رسولُ اللهِ ﷺ على امْرَأةٍ مِن نِسائِهِ أَكْثَرَ وأَفْضَلَ مِمَّا أَوْلَمَ على زَيْنَبَ. فقالَ ثابتٌ البُنانيُّ: بِما أَوْلَمَ؟ قالَ: أَطْعَمَهُم خُبْزاً ولَحْماً حتَّى تَرَكوهُ.

SVADBENA GOZBA PRILIKOM SKLAPANJA BRAKA

823. Enes b. Malik, ﵁, rekao je: Allahov Poslanik, ﷺ, ni za jednu od svojih žena nije priredio veću i bolju svadbu kao što je uradio kada se oženio Zejnebom.[1]

Sabit el-Bunani je upitao: *Kakvu je gozbu priredio?*

Rekao je: *Nahranio ih je hljebom i mesom dok se nisu zasitili.*

[1] U drugoj predaji dodaje se da je za tu svečanost zaklao jednu ovcu.

٨٢٤ ـ عنْ أنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: تزوَّجَ رسولُ اللّهِ ﷺ، فدخَلَ بأهلِهِ. قالَ: فصنَعَتْ أمِّي أمُّ سُلَيْمٍ حَيْساً، فجعَلَتْهُ في تَوْرٍ، فقالَتْ: يا أنسُ! اذهَبْ بهٰذا إلى رسولِ اللّهِ ﷺ، فقُلْ: بعَثَتْ بهٰذا إليْكَ أمِّي، وهِيَ تُقرِئُكَ السَّلامَ، وتقولُ: إنَّ هٰذا لكَ مِنَّا قليلٌ يا رسولَ اللّهِ! قالَ: فذهَبْتُ بها إلى رسولِ اللّهِ ﷺ، فقُلْتُ: إنَّ أمِّي تُقرِئُكَ السَّلامَ، وتقولُ: إنَّ هٰذا لكَ مِنَّا قليلٌ يا رسولَ اللّهِ. فقالَ: «ضَعْهُ». ثمَّ قالَ: «اذهَبْ فادْعُ لي فُلاناً وفُلاناً وفُلاناً ومَنْ لَقِيتَ». وسَمَّى رِجالاً. قالَ: فدَعَوْتُ مَنْ سَمَّى ومَنْ لَقِيتُ.

قالَ: قلتُ لأنسٍ: عَدَدَ كَمْ كانوا؟ قالَ: زُهاءَ ثلاثِ مِئَةٍ.

وقالَ لي رسولُ اللّهِ ﷺ: «يا أنسُ! هاتِ التَّوْرَ». قالَ: فدَخَلوا حتَّى امْتَلأَتِ الصُّفَّةُ والحُجْرَةُ، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لِيَتَحلَّقْ عَشَرَةٌ عشَرَةٌ، ولْيَأْكُلْ كُلُّ إنسانٍ مِمَّا يَلِيهِ». قالَ: فأكَلوا حتَّى شَبِعوا. قالَ: فخَرَجَتْ طائفَةٌ ودَخَلَتْ طائفَةٌ، حتَّى أكَلوا كُلُّهُم. فقالَ لي: «يا أنسُ! ارْفَعْ». قالَ: فرَفَعْتُ؛ فما أدْري حينَ وَضَعْتُ كانَ أكْثَرَ أمْ حينَ رَفَعْتُ؟

قالَ: وجَلَسَ طَوائِفُ مِنهُم يَتَحدَّثُونَ في بَيْتِ رسولِ اللّهِ ﷺ، ورسولُ اللّهِ ﷺ جالِسٌ، وزَوْجَتُهُ مُوَلِّيَةٌ وَجْهَهَا إلى الحائِطِ. فثَقُلُوا على رسولِ اللّهِ ﷺ، فخَرَجَ رسولُ اللّهِ ﷺ، فسَلَّمَ على نِسائِهِ، ثمَّ رَجَعَ، فلَمَّا رَأَوْا رسولَ اللّهِ ﷺ قدْ رَجَعَ؛ ظَنُّوا أنَّهُم قدْ ثَقُلُوا عليه. قالَ: فابْتَدَروا البابَ، فخَرجوا كُلُّهُم.

وجاءَ رسولُ اللّهِ ﷺ حتَّى أرْخى السِّتْرَ، ودَخَلَ وأنا جالِسٌ في الحُجْرَةِ، فلمْ يَلْبَثْ إلاَّ يَسيراً حتَّى خَرَجَ عليَّ، وأُنْزِلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ، فخَرَجَ رسولُ اللّهِ ﷺ، وقَرَأَهُنَّ على النَّاسِ: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَدْخُلُوا۟ بُيُوتَ ٱلنَّبِىِّ إِلَّآ أَن يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَٰظِرِينَ إِنَىٰهُ وَلَٰكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَٱدْخُلُوا۟ فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَٱنتَشِرُوا۟ وَلَا مُسْتَـْٔنِسِينَ لِحَدِيثٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِى ٱلنَّبِىَّ...﴾ إلى آخِرِ الآيَةِ [الأحزاب: ٥٣].

قالَ الجَعْدُ: قالَ أنسٌ: أنا أحْدَثُ النَّاسِ عَهْداً بهٰذِهِ الآياتِ، وحُجِبْنَ نِساءُ النبيِّ ﷺ.

824. Enes b. Malik, ﵁, rekao je: *Allahov Poslanik, ﷺ, oženio se i imao prvu bračnu noć. Moja majka Umm Sulejm, napravila je hejs.*[1] *Stavila ga je u posebnu posudu i rekla:* **Enese, odnesi ovo Allahovom Poslaniku i reci: Ovo ti je poslala moja majka i selami te.**

Odnio sam to Allahovom Poslaniku, ﷺ, i rekao: Moja majka te poselamila i rekla: Ovo je naša mala pažnja prema tebi, Allahov Poslaniče.

Rekao je: ***Ostavi to i idi pozovi mi tog, tog, tog i koga sretneš.*** *Imenovao je ljude.*

Pozvao sam one koje je imenovao i koga sam sreo. Upitao sam Enesa: Koliko ih je bilo? Rekao je: Oko tri stotine.

Allahov Poslanik, ﷺ, mi rekao je: ***Enese, daj posudu.***

Ušli su i popunili džamijsku soffu i sobu. Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Sjedite u halkama po deseterica. Neka svako jede ispred sebe.***

Jeli su sve dok se nisu zasitili. Jedni su izlazili a drugi ulazili i tako su se smjenjivali dok svi nisu jeli.

Nakon toga Poslanik, ﷺ, mi rekao je: ***Enese, podigni to!*** *Što sam i učinio. Ne znam kada je bilo više hejsa, kada sam ga stavio ili podigao. Jedna grupa ashaba je ostala sjedeći i pričajući u kući Allahovog Poslanika, ﷺ. Allahov Poslanik, ﷺ, sjedio je a njegova žena je bila okrenuta licem zidu.*

Njihovo sjedenje se oduljilo tako da su već prešli u dosadu Allahovom Poslaniku, ﷺ. Zato je Allahov Poslanik, ﷺ, izišao i poselamio svoje žene a potom se vratio. Kada su vidjeli Allahova Poslanika, ﷺ, da se vratio, uvidjeli su da su postali dosadni Allahovom Poslaniku, ﷺ, krenuli su prema vratima i svi su otišli.

Allahov Poslanik, ﷺ, došao je, spustio zastor i ušao a ja sam sjedio u sobi. Malo se zadržao a zatim je došao meni, nakon čega, je objavljen ovaj ajet. Allahov Poslanik, ﷺ, izišao je i proučio ove ajete ljudima:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ إِنَاهُ وَلَٰكِنْ إِذَا
دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ

O vjernici, ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove, osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate dok se ono zgotovi; tek kad budete pozvani, onda uđite, i pošto jedete, raziđite se ne upuštajući se jedni s

[1] Pogledaj hadis broj 806. i fusnotu.

drugima u razgovor. To smeta Vjerovjesniku, a on se stidi da vam to rekne - *do kraja ajeta*[1].

El-Dž'ad[2] kaže da je Enes, ﵁, rekao: *Ja sam najprije čuo ove ajete. Tada su se žene Poslanikove,* ﷺ, *pokrile (stavile hidžab).*

---

[1] Ajet u potpunosti glasi:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَدْخُلُوا۟
بُيُوتَ ٱلنَّبِىِّ إِلَّآ أَن يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَٰظِرِينَ إِنَىٰهُ وَلَٰكِنْ إِذَا
دُعِيتُمْ فَٱدْخُلُوا۟ فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَٱنتَشِرُوا۟ وَلَا مُسْتَـْٔنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ
ذَٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِى ٱلنَّبِىَّ فَيَسْتَحْىِۦ مِنكُمْ وَٱللَّهُ لَا يَسْتَحْىِۦ مِنَ ٱلْحَقِّ وَإِذَا
سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَٰعًا فَسْـَٔلُوهُنَّ مِن وَرَآءِ حِجَابٍ ذَٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ
وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَن تُؤْذُوا۟ رَسُولَ ٱللَّهِ وَلَآ أَن تَنكِحُوٓا۟ أَزْوَٰجَهُۥ
مِنۢ بَعْدِهِۦٓ أَبَدًا إِنَّ ذَٰلِكُمْ كَانَ عِندَ ٱللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾

"O vjernici, ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove, osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate dok se ono zgotovi; tek kad budete pozvani, onda uđite, i pošto jedete, raziđite se ne upuštajući se jedni s drugima u razgovor. To smeta Vjerovjesniku, a on se stidi da vam to rekne, a Allah se ne stidi istine. A ako od njih nešto tražite, tražite to od njih iza zastora. To je čistije i za vaša i za njihova srca. Vama nije dopušteno da Allahova Poslanika uznemirujete niti da se ženama njegovim poslije smrti njegove ikada oženite. To bi, uistinu, kod Allaha, bio veliki grijeh". El-Ahzab, 53.

[2] To je El-Dž'ad ebu Osman prenosilac ovog hadisa od Enesa, ﵁.

بابٌ في إِجابَةِ الدَّعْوَةِ في النِّكاحِ

٨٢٥ ـ عنْ نافعٍ؛ أَنَّ ابنَ عمرَ رضيَ اللَّهُ عنهُما كانَ يقولُ عن النبيِّ ﷺ: «إِذا دَعا أَحدُكُم أَخاهُ؛ فلْيُجِبْ، عُرْساً كانَ أَوْ نَحْوَهُ».

O ODZIVU NA POZIV ZA SVADBU

825. Prenosi Naf'i da je Ibn Omer, ﵄, rekao da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada neko od vas pozove svoga brata, neka mu se odazove, bilo to na svadbu ili nešto drugo.***

٨٢٦ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذا دُعِيَ أَحدُكُم؛ فلْيُجِبْ، فإِنْ كانَ صائِماً؛ فلْيُصَلِّ، وإِنْ كانَ مُفْطِراً؛ فلْيَطْعَمْ».

826. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada neko od vas bude pozvan, neka se odazove. Pa, ako bude postio, neka dovi za hajr i bereket onima koji su ga pozvali, a ako ne bude postio, neka jede.***

٨٢٧ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ أَنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «شَرُّ الطَّعامِ طَعامُ الوَليمَةِ، يُمْنَعُها مَن يَأْتيها، ويُدْعَى إِلَيها مَنْ يَأْباها، ومَن لمْ يُجِبِ الدَّعْوَةَ؛ فقدْ عَصى اللَّهَ ورَسولَهُ».

827. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Najgora hrana je hrana svadbene gozbe koja se zabranjuje onima koji joj dođu i na koju se pozivaju oni koji je odbijaju. Ko se ne odazove pozivu ogriješio se prema Allahu i Njegovom Poslaniku.***

بابٌ ما يَقولُ عِنْدَ الجِماعِ

٨٢٨ ـ عَنِ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لو أنَّ أحدَهُم إذا أرادَ أن يأتيَ أهلَهُ؛ قالَ: بِسْمِ اللهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنا الشَّيطانَ وجَنِّبِ الشَّيطانَ ما رَزَقْتَنا؛ فإنَّه إن يُقَدَّرْ بَيْنَهُما وَلَدٌ في ذٰلِكَ؛ لم يَضُرَّهُ الشَّيطانُ أبداً».

ŠTA SE KAŽE PRIJE SPOLNOG ODNOSA

828. Ibn Abbas, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko od vas rekne kada hoće da ima odnos sa svojom ženom: Bismillahi, Allahumme džennibne-š-šejtane ve džennibi-š-šejtane ma rezaktena! (U ime Allaha, Allahu udalji od nas šejtana i udalji šejtana od onoga čime ćeš nas darovati), pa ako bi bilo određeno da im se iz tog odnosa zametne dijete neće mu šejtan nikada moći nauditi.***

بابٌ في قَوْلِهِ تَعالى: ﴿نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ﴾

٨٢٩ - عنِ ابنِ المُنْكَدِرِ: أنَّهُ سَمِعَ جابراً رضيَ اللهُ عنهُ يقولُ: كانَتِ اليَهودُ تَقولُ: إذا أتى الرَّجُلُ امْرَأتَهُ مِن دُبُرِها في قُبُلِها؛ كانَ الوَلَدُ أحْوَلَ! فنَزَلَتْ: ﴿نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ﴾ [البقرة: ٢٢٣].

O RIJEČIMA UZVIŠENOG:

نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ

ŽENE VAŠE SU NJIVE VAŠE

829. Prenosi se od Ibn Munkedira da je čuo Džabira, ﵁, da je rekao: *Jevreji su govorili: Ako čovjek imadne odnos sa svojom ženom otpozadi - u njenu vaginu - rodiće se dijete škiljavo, nakon čega je objavljen ovaj ajet:*

نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ

Žene vaše su njive vaše, i vi njivama svojim prilazite kako hoćete.[1]

[1] *El-Bekare, 223.*

بابٌ في المَرْأَةِ تَمْتَنِعُ مِن فِراشِ زَوْجِها

٨٣٠ ـ عن أبي هُريرة رضي اللّه عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إذا دعا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إلى فِراشِهِ، فلَمْ تأْتِهِ، فباتَ غَضْبانَ عليها؛ لَعَنَتْها المَلائِكَةُ حتّى تُصْبِحَ».

O ŽENI KOJA ODBIJA DOĆI U POSTELJU SVOG MUŽA

830. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada čovjek pozove svoju ženu u postelju, a ona ne dođe i čovjek zaspi ljut na nju, meleki će je proklinjati sve dok ne osvane.***

بابٌ في نَشْرِ سِرِّ المرأَةِ

٨٣١ ـ عن أبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «إنَّ مِن أشَرِّ النّاسِ عندَ اللّهِ مَنْزِلَةً يومَ القِيامَةِ الرَّجُلَ يُفْضي إلى امْرَأَتِهِ وتُفْضي إلَيْهِ، ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّها».

O ŠIRENJU ŽENINE TAJNE

831. Ebu Se'id el-Hudri, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Najgore mjesto na Sudnjem danu kod Allaha će imati čovjek koji se tjelesno sjedini sa svojom ženom i ona s njim a potom počne širiti njene tajne.***[1]

---

[1] U lancu prenosilaca ovog hadisa nalazi se Omer ibn Hamza el-Amri kojeg su slabim proglasili Ibn Mein i Nesa'i. Za njega imam Ahmed kaže: *Prenosi veoma slabe hadise.* Sve to nalazi se u djelu imama Zehebija *El-Mizan.* U njegovoj biografiji naveo je i ovaj hadis nakon čega je rekao: *Ovaj su hadis ljudi negirali Omeru.* On ga je prenio i drugačijim tekstom u *Muslimu* gdje glasi: **Zaista od najvećeg emaneta kod Allaha na Sudnjem danu bit će čovjek...** Kao da nije bio siguran u njegovom prenošenju, kao što sam to pojasnio u uvodu svoga djela *Adabu ez-Zefaf* štampano u izdavačkoj kući *El-Mektebetu islamijje.* On prenosi i hadis o onome ko pije stojeći a koji dolazi pod brojem 1294.

٨٣٢ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «كُلُّ أُمَّتي مُعافاةٌ إلاَّ المُجاهِرِينَ، وإنَّ مِن الإِجْهارِ أنْ يَعْمَلَ العَبْدُ باللَّيلِ عَمَلاً، ثمَّ يُصْبِحُ قدْ سَتَرَهُ رَبُّهُ عزَّ وجلَّ، فيَقولُ: يا فُلانُ! قدْ عَمِلْتُ البارِحَةَ كَذا وكَذا! وقدْ باتَ يَسْتُرُهُ رَبُّهُ، فَيبيتُ يَسْتُرُهُ رَبُّهُ، ويُصْبِحُ يَكْشِفُ سِتْرَ اللّهِ عنهُ».

ALLAH POKRIJE LOŠE DJELO SVOME ROBU A ON GA OTKRIJE

832. Ebu Hurejre, ﵁, rekao je: *Čuo sam Allahovog Poslanika,* ﷺ, *da rekao je:* ***Cijelom mom ummetu će se oprostiti, osim onih koji javno čine grijehe. Od toga je i da neko učini grijeh noću, zatim osvane, a Uzvišeni Allah mu je to već prekrio, govoreći: O ti i ti, sinoć sam uradio to i to. Zanoćio je i prespavao noć a njegov Gospodar mu je prekrio to. Međutim, kada je osvanuo otkrio je sa sebe Allahov prekrivač.***

بابٌ في العَزْلِ عنِ المَرْأَةِ والأَمَةِ

٨٣٣ ـ عنْ أَبي سعيدٍ الخُدريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: ذُكِرَ العَزْلُ عندَ النبيِّ ﷺ، فقالَ: «وما ذاكُم؟». قالوا: الرَّجُلُ تَكونُ لهُ المَرْأَةُ تُرْضِعُ، فيُصيبُ مِنها، ويكْرَهُ أنْ تَحمِلَ مِنهُ، والرَّجُلُ تَكونُ لهُ الأَمَةُ، فيُصيبُ مِنها، ويكْرَهُ أنْ تَحمِلَ منهُ. قالَ: «فلا عَلَيْكُم أنْ لا تَفْعَلوا ذاكُم؛ فإنَّما هُو القَدَرُ».

قالَ ابنُ عَوْنٍ: فحَدَّثْتُ بهِ الحَسَنَ، فقالَ: واللّهِ؛ لَكَأَنَّ هٰذا زَجْرٌ.

O SPREČAVANJU ZAČEĆA U SLUČAJU SUPRUGE I ROBINJE

833. Ebu Se'id el-Hudri, ﵁, rekao je: *Azl je spomenut pred Poslanikom,* ﷺ, *pa je upitao:* ***Šta vam je to?***

Rekli su: *Čovjek ima ženu koja doji dijete, ima odnos s njom, ali ne želi da zatrudni; ili ima robinju, ima odnos s njom, ali ne želi da zatrudni.*

Rekao je: ***Nema zapreke da vi to radite, jer to je određenje.*** [1] Ibn Avn rekao je: *To sam ispričao Hasanu pa rekao je:* **Tako mi Allaha, kao da je to prijekor.**

٨٣٤ ـ عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: سَأَلَ رَجُلٌ النبيَّ ﷺ، فقالَ: إنَّ عِنْدي جاريَةً لي، وأَنا أَعزِلُ عَنها. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**إنَّ ذٰلِكَ لَنْ يَمْنَعَ شيئاً أرادَهُ اللّهُ**». قالَ: فجاءَ الرَّجُلُ، فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! إنَّ الجاريَةَ التي كُنتُ ذَكَرْتُها لكَ حَمَلَتْ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**أنا عبدُاللّهِ ورسولُهُ**».

834. Džabir b. Abdullah, ﷺ rekao je: Neki čovjek je upitao Poslanika, ﷺ: *Ja imam robinju i koristim azl*[2].

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***To nimalo neće spriječiti ono što Allah hoće.*** Potom je taj čovjek došao i rekao: *Allahov poslaniče, robinja o kojoj sam ti pričao je zatrudnjela.* Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Ja sam Allahov rob i Njegov Poslanik.***

بابٌ في الغِيلَةِ

٨٣٥ ـ عنْ جُدامةَ بنتِ وَهْبٍ الأسَدِيَّةِ أُختِ عُكّاشةَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالتْ: حَضَرْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ في أُناسٍ وهُوَ يقولُ: «**لقَدْ هَمَمْتُ أنْ أَنهى عنِ الغِيلَةِ، فَنَظَرْتُ في الرُّومِ وفارِسَ؛ فإذا هُمْ يُغيلونَ أَوْلادَهُمْ؛ فَلا يَضُرُّ أَوْلادَهُمْ ذٰلِكَ شيئاً**». ثُمَّ سَأَلوهُ عنِ العَزْلِ؟ فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «**ذاكَ الوَأْدُ الخَفِيُّ**».

O SPOLNOM ODNOSU SA DOJILJOM

835. Džudame, kćerka Vehba el-Esedijja, Ukkaševa, ﷺ, sestra, je rekla: *Bila sam prisutna sa nekim ljudima kada je Allahov Poslanik,* ﷺ,

[1] U drugom rivajetu (*Muslim*) preneseno je: ***Zašto da to neko radi?*** – a nije rekao *neka to niko ne radi* – **jer nema niko kome je određeno da bude stvoren a da ga Allah neće stvoriti.** Može se zaključiti, iz oba rivajeta, da je spomenuti čin pokuđen; nije zabranjen niti je potpuno dozvoljen.

[2] *Azl* je prekidanje odnosa i izbacivanje sjemena van materice (op. prev.).

rekao: ***Odlučio sam bio da zabranim gilu***[1] ***pa sam se raspitao o Bizantincima i Perzijancima i saznao da oni to rade i da njihovoj djeci to nimalo ne šteti.***

Zatim su ga pitali o *azlu*, pa rekao je: ***To je tajno zakopavanje djece.***

بابٌ وَطْءُ الحَبالى مِن السَّبْيِ

٨٣٦ - عن أبي الدَّرداءِ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ أنَّه أتى بامْرَأَةٍ مُجِحٍّ على بابِ فُسْطاطٍ، فقالَ: «لَعَلَّهُ يُريدُ أنْ يُلِمَّ بِها؟». فقالوا: نعمْ. فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لقدْ هَمَمْتُ أنْ أَلْعَنَهُ لَعْناً يَدْخُلُ معهُ قَبْرَهُ، كيفَ يُوَرِّثُه وهوَ لا يَحِلُّ لهُ؟ كيفَ يَسْتَخْدِمُهُ وهوَ لا يَحِلُّ لهُ؟».

SPOLNO OPĆENJE SA TRUDNIM ROBINJAMA

836. Ebu Derda', ﵁, prenosi od Poslanika, ﷺ, da je neka žena koja je bila trudna dovedena do ulaza u šator pa je Poslanik, ﷺ, upitao: ***Možda on hoće da opći s njom?*** Rekli su: *Hoće.*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Odlučio sam da ga prokletem tako da će s tim proklestvom otići u grob. Kako da ga učini svojim nasljednikom a on mu nije dozvoljen. Kako da ga koristi a on mu nije dozvoljen.***[2]

---

[1] To je da čovjek spolno opći sa svojom ženom koja još doji dijete. Razlog njegove odluke bio je strah da takvo mlijeko ne bude štetno po dijete, jer je među Arapima bilo rašireno mišljenje da takvo mlijeko šteti novorođenčetu i da je otrov, pa ako ga dijete popije da će oboljeti.

[2] To znači da je moguće da se njen porod otegne šest mjeseci pa tako postane moguće da otac djeteta bude onaj koji ju je zarobio kao što je moguće, u isto vrijeme, da to bude i onaj koji je bio njen muž prije zarobljeništva. Ako se uzme u obzir da dijete pripada onom koji ju je zarobio, on će se smatrati njegovim ocem. Prema tome, njih dvojica će se naslijeđivati i onda mu neće biti dozvoljeno da to svoje dijete izrabljuje i učini robom. Ako se pak ustanovi da dijete pripada onom koji je bio njen muž prije zarobljeništva, onda onom drugom neće biti dozvoljeno da ga učini svojim nasljednikom, jer ono nije njegovo.

٨٣٧ - عنْ أبي سعيدٍ الخُدريِّ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ
يومَ حُنَيْنٍ بَعَثَ جَيْشاً إلى أَوْطاسٍ، فلَقُوا عَدُوّاً، فقاتَلوهُمْ، فظَهَروا
عليْهِمْ، فأصابوا لَهُمْ سَبايا، فكأنَّ ناساً مِن أصحابِ رسولِ اللَّهِ ﷺ
تَحَرَّجوا مِن غِشْيانِهِنَّ، مِن أجْلِ أزْواجِهِم مِن المُشْرِكينَ، فأنْزَلَ اللَّهُ
عزَّ وجلَّ في ذلكَ: ﴿وَٱلْمُحْصَنَٰتُ مِنَ ٱلنِّسَآءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُكُمْ﴾
[النساء: ٢٤]؛ أيْ: فهُنَّ لكُمْ حَلالٌ إذا انْقَضَتْ عِدَّتُهُنَّ.

837. Ebu Se'id el-Hudri, ؓ, rekao je da je Allahov Poslanik, ﷺ, na dan Hunejna poslao vojsku u Evtas. Ta vojska je srela neprijatelja, sukobila se s njim i porazila ga. Zarobili su mnogo zarobljenika. Međutim, činilo se kao da su se ashabi Allahovog Poslanika, ﷺ, ustručavali spolno općiti sa zarobljenicama zbog njihovih muževa idolopoklonika.

Nakon toga je Uzvišeni objavio o tome ovaj ajet:

وَٱلْمُحْصَنَٰتُ مِنَ ٱلنِّسَآءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُكُمْ

I udate žene, osim onih koje zarobite.[1]

To znači da su vam one dozvoljene kada im se završi postrazvodno čekanje.

[1] *En-Nisa, 24.*

بابٌ في القَسْمِ بينَ النِّساءِ

٨٣٨ - عن أنسٍ رضيَ اللّه عنهُ؛ قال: كانَ للنبيِّ ﷺ تِسعُ نِسوَةٍ، فكانَ إذا قَسَمَ بَينَهُنَّ؛ لا يَنتَهي إلى المَرأةِ الأولى إلاَّ في تِسعٍ، فكُنَّ يَجتَمِعنَ في كلِّ لَيلَةٍ في بَيتِ الّتي يَأتيها، فكانَ في بَيتِ عائِشةَ، فجاءَتْ زينبُ، فمَدَّ يَدَهُ إلَيها، فقالَتْ: هٰذه زَينَبُ. فكَفَّ النبيُّ يَدَهُ، فتَقاوَلَتا حتَّى استَخَبَتا، وأُقيمَتِ الصَّلاةُ، فمَرَّ أبو بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ على ذٰلكَ، فسَمِعَ أصواتَهُما، فقالَ: اخرُجْ يا رسولَ اللّهِ إلى الصَّلاةِ واحثُ في أفواهِهِنَّ التُّرابَ. فخَرَجَ النبيُّ ﷺ، فقالتْ عائشةُ: الآنَ يَقضي النبيُّ ﷺ صَلاتَهُ، فيَجيءُ أبو بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ فيَفعَلُ بي ويَفعَلُ. فلمَّا قَضى النَّبيُّ ﷺ صَلاتَهُ؛ أتاها أبو بكرٍ، فقالَ لَها قَولاً شَديداً، وقالَ: أتَصنَعِينَ هٰذا؟.

O RASPODJELI NOĆI MEĐU ŽENAMA

838. Enes, ﷺ, rekao je: Poslanik, ﷺ, imao je devet žena. Kada bi dijelio noći među njima ne bi se vraćao prvoj ženi dok ne bi obišao svih devet. Sve bi se sastajale svake noći u kući one kod koje bi bio te noći.

Jedne noći bio je kod Aiše pa je došla Zejneba. Pružio je ruku prema Zejnebi.[1] Aiša je rekla: To je Zejneba. Poslanik, ﷺ, povukao je ruku. Počele su se prepirati sve glasnije.

Proučen je ikamet za namaz, pa je Ebu Bekr, ﷺ, prošao i čuo njihove glasove. Rekao je: *Iziđi na namaz, Allahov Poslaniče i začepi im usta prašinom.*

Poslanik, ﷺ, izišao je a Aiša je rekla: *Sada će Poslanik, ﷺ, završiti namaz, pa će doći Ebu Bekr i ko zna šta će sa mnom uraditi.*

Kada je Poslanik, ﷺ, završio namaz došao joj je Ebu Bekr i oštro je ukorio. Rekao je: *Kako to postupaš?!*

[1] Misleći da je Aiša, čija je to noć bila, s obzirom da je bila noć a tada u kućama nije bilo svjetla.

باب المُقامِ عِنْدَ البِكْرِ والثَّيِّبِ

٨٣٩ ـ عنْ أُمِّ سلمةَ رضيَ اللّهُ عنْها؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ لمَّا تَزَوَّجَ أُمَّ سَلَمَةَ؛ أَقامَ عِنْدَها ثَلاثاً، وقالَ: «إِنَّه لَيسَ بكِ على أَهْلِكِ هَوانٌ، إنْ شِئْتِ سَبَّعْتُ لكِ، وإِنْ سَبَّعْتُ لكِ؛ سَبَّعْتُ لِنِسائي».

BORAVAK KOD DJEVICE I UDAVANE

839. Ummu Seleme, ﵂, prenosi da je, kada se Allahov Poslanik, ﷺ, oženio Ummu Selemom, kod nje ostao tri noći i rekao: ***Ti nisi bezvrijedna u svojoj porodici. Ako hoćeš, ostaću kod tebe sedam noći. Ali, ako ostanem kod tebe sedam noći, ostaću i kod ostalih svojih žena po sedam noći.***

٨٤٠ ـ عنْ أَنسِ بنِ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: إِذا تَزَوَّجَ البِكْرَ على الثَّيِّبِ؛ أَقامَ عِنْدَها سَبْعاً، وإِذا تَزَوَّجَ الثَّيِّبَ على البِكْرِ؛ أَقامَ عِنْدَها ثَلاثاً.

قالَ خالِدٌ: ولوْ قُلْتُ: إِنَّه رَفَعَهُ؛ لَصَدَقْتُ، ولٰكِنَّهُ قالَ: السُّنَّةُ كَذٰلِكَ.

840. Enes b. Malik, ﵁, rekao je: *Kada bi se Poslanik,* ﷺ, *oženio djevicom na udatu ženu ostao bi kod nje sedam noći. A kada bi se oženio udavanom ženom na djevicu ostao bi kod nje tri noći.*

Halid je rekao: Da sam rekao da ga je pripisao Poslaniku, ﷺ, istinu bih rekao, ali rekao je: *Sunnet je ovako postupiti.*

بابُ هِبَةِ المَرْأَةِ يَوْمَها للأخرى

٨٤١ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنْها؛ قالتْ: ما رَأيتُ امْرَأَةً أَحَبَّ إليَّ أنْ أكونَ في مِسْلاخِها مِن سَوْدَةَ بنتِ زَمْعَةَ، مِن امْرَأةٍ فيها حِدَّةٌ. قالتْ: فلَمَّا كَبِرَتْ؛ جَعَلَتْ يَوْمَها مِن رسولِ اللّهِ ﷺ لِعائِشَةَ. قالتْ: يا رسولَ اللّهِ! قدْ جَعَلْتُ يَوْمي منكَ لِعائِشَةَ. فكانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَقْسِمُ لِعائِشةَ يَوْمَيْنِ؛ يَوْمَها ويَوْمَ سَوْدَةَ.

KADA NEKA OD SUPRUGA USTUPI SVOJ DAN DRUGOJ

841. Aiša, ﵂, rekla je: *Nisam vidjela nijednu ženu da je više voljela da ja budem umjesto nje, od Sevde, Zem'atove kćerke. Bila je stroga.*

Kada je ostarjela, svoju redu kod Allahova Poslanika, ﷺ, ustupila je Aiši. Rekla je: *Allahov Poslaniče, svoju redu kod tebe sam ustupila Aiši.*

Nakon toga Allahov Poslanik, ﷺ, je određivao Aiši dva dana; njen dan i Sevdin dan.

بابٌ في تَرْكِ القَسْمِ لِبَعْضِ النِّساءِ

٨٤٢ ـ عنْ عطاءٍ؛ قالَ: حَضَرْنا معَ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما جَنازَةَ مَيْمونَةَ زَوْجِ النبيِّ ﷺ بِسَرِفَ، فقالَ ابنُ عباسٍ: هٰذهِ زَوْجُ النبيِّ ﷺ، فإذا رَفَعْتُمْ نَعْشَها؛ فَلا تُزَعْزِعوا ولا تُزَلْزِلُوا وارْفُقوا؛ فإنَّه كانَ عِنْدَ رسولِ اللّهِ ﷺ تِسْعٌ، فكانَ يَقْسِمُ لِثَمانٍ ولا يَقْسِمُ لِواحِدَةٍ.

قالَ عطاءٌ: الَّتي لا يَقْسِمُ لَها صَفِيَّةُ بنتُ حُيَيِّ بنِ أَخْطَبَ.

NEODREĐIVANJE NEKIM ŽENAMA DANA KOJI IM PRIPADA

842. 'Ata rekao je: *Prisustvovali smo sa Ibn Abbasom,* ﵄, *dženazi Mejmune,* ﵂, *supruge Allahova Poslanika,* ﷺ, *na Serifu.*

Ibn Abbas je rekao: *Ovo je supruga Poslanikova,* ﷺ. *Kada podignete njen tabut nemojte ga tresti niti drmati, polahko s njim. Allahov Poslanik,* ﷺ, *imao je devet žena. Određivao je redu za osam a jednoj nije.*

'Ata je rekao: Nije određivao Safijji, kćerci Hujjej b. Ahtabovoj.[1]

بابٌ مَن رأى امْرَأَةً فَلْيَأْتِ أَهْلَهُ يَرُدُّ ما في نَفْسِهِ

٨٤٣ ـ عن جابرِ بنِ عبدِاللهِ رضيَ اللهُ عنهما؛ أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ رأى امْرَأَةً، فأتى امْرأَتَهُ زَيْنَبَ وهِيَ تَمْعَسُ مَنِيئَةً لَها، فقَضى حاجَتَهُ، ثُمَّ خَرَجَ إلى أَصحابِهِ، فقالَ: إنَّ المَرْأَةَ تُقْبِلُ في صُورةِ شَيْطانٍ، وتُدْبِرُ في صُورَةِ شَيْطانٍ، فإذا أَبْصَرَ أَحَدُكُمُ امْرَأَةً؛ فَلْيَأْتِ أَهْلَهُ؛ فإنَّ ذٰلِكَ يَرُدُّ ما في نَفْسِهِ».

KO VIDI NEKU ŽENU NEKA SE VRATI SVOJOJ, DA ODAGNA ONO ŠTO MU JE U DUŠI

843. Džabir b. Abdullah, ﷺ, rekao je da je Allahov Poslanik, ﷺ, vidio neku ženu pa je došao kod Zejnebe dok je pripremala kožu za štavljenje. Zadovoljio je svoju potrebu a potom je došao među ashabe i rekao: ***Zaista žena dolazi i odlazi u liku šejtana. Kada neko od vas vidi neku ženu, neka dođe svojoj, jer time će odagnati ono što mu je u duši.***

بابٌ في مُداراةِ النِّساءِ والوَصيَّةِ بهنَّ

٨٤٤ ـ عن أَبي هُريرةَ رضيَ اللهُ عنهُ؛ عن النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «مَنْ كانَ يُؤمِنُ باللهِ واليَوْمِ الآخِرِ، فإذا شَهِدَ أَمراً؛ فَلْيَتَكَلَّمْ بِخَيْرٍ أَوْ لِيَسْكُتْ، واسْتَوْصوا بالنِّساءِ؛ فإنَّ المَرْأَةَ خُلِقَتْ مِن ضِلَعٍ، وإنَّ أَعْوَجَ شَيْءٍ في الضِّلَعِ أَعْلاهُ، إنْ ذَهَبْتَ تُقيمُهُ؛ كَسَرْتَهُ، وإنْ تَرَكْتَهُ؛ لَمْ يَزَلْ أَعْوَجَ، اسْتَوْصُوا بالنِّساءِ خَيْراً».

O LIJEPOM POSTUPANJU SA ŽENAMA I PREPORUKAMA PREMA NJIMA

844. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi od Vjerovjesnika, ﷺ, da rekao je: ***Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, kada bude negdje prisutan, neka***

---

[1] Učenjaci su rekli: Ovo je greška. Ispravno je da je to bila Sevda, kako stoji i u prethodnom hadisu. Safijja je zanemarila svoju redu samo jedanput, kako je to objasnio Ibnul Kajjim na početku svog djela – *Zadu-l-Mead.*

govori dobro ili neka šuti. Ja vam preporučujem da se prema ženama lijepo odnosite. Žena je, uistinu, stvorena od rebra. Njegov vrh je najkrivlji. Ako htjedneš da ga ispraviš slomićeš ga[1], a ako ga ostaviš ostaće krivo. Lijepo se odnosite prema ženama.

بابٌ لا يَفرَكْ مُؤمِنٌ مُؤمِنةً

٨٤٥ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «لا يَفرَكْ مُؤمِنٌ مُؤمِنةً، إنْ كَرِهَ مِنها خُلُقاً؛ رَضِيَ مِنها آخرَ». أوْ قالَ: «غَيرَهُ».

VJERNIK NE MRZI VJERNICU

845. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: **Vjernik ne mrzi vjernicu[2]. Ako mu se neki njen postupak ne sviđa, zadovoljan je drugim.**

بابٌ لَوْلا حَوَّاءُ؛ لَمْ تَخُنْ أُنثَى زَوْجَها

٨٤٦ - عنْ أبي هُريرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «لَوْلا بنو إسرائيلَ؛ لَمْ يَخْبُثِ الطَّعامُ، ولَمْ يَخْنَزِ اللَّحْمُ، ولَوْلا حَوَّاءُ؛ لَمْ تَخُنْ أُنثَى زَوْجَها الدَّهرَ».

DA NIJE BILO HAVE, ŽENA NE BI IZNEVJERILA SVOG MUŽA

846. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Da nije bilo Israilćana, ne bi se ni hrana niti meso kvarili.[3] Da nije bilo Havve, ne bi nikada žena muža iznevjerila.[4]***

---

[1] Znači da će doći do razvoda braka (op. prev.).

[2] Tj. ne mrzi je toliko da bi to moglo dovesti do razvoda s njom.

[3] Učenjaci su rekli: To znači da kada je Allah spustio Israilovim sinovima manu i prepelice, zabranio im je da ih skladište. Međutim, oni su to prekršili pa se to pokvarilo i istruhlo. Odatle datira kvarljivost i gnjilost hrane i mesa.

[4] Da Havva nije iznevjerila Adema svojim navođenjem i podsticanjem da prekrši zabranu i pojede voćku i tako uvela taj običaj, ne bi ni jedna žena to činila sa svojim mužem. Taj postupak smatra se njenom pronevjerom, što su naslijedile Havvine kćeri. Ovdje se pod pronevjerom ne misli na blud.

باب مَنْ قَدِمَ مِن سَفَرٍ؛ فلا يَعْجَلْ بِالدُّخولِ إلى أَهْلِهِ كَيْ تَمْتَشِطَ الشَّعِثَةُ

٨٤٧ ـ عنْ جابرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كُنَّا معَ رسولِ اللّهِ ﷺ في غَزاةٍ، فلَمَّا أَقْبَلْنا؛ تَعَجَّلْتُ على بَعيرٍ لي قَطُوفٍ، فلَحِقَني راكِبٌ خَلْفي، فَنَخَسَ بَعيري بِعَنَزَةٍ كانَتْ مَعَهُ، فانْطَلَقَ بَعيري كَأَجْوَدِ ما أَنْتَ راءٍ مِنَ الإِبِلِ، فالتَفَتُّ؛ فإذا أنا بِرسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَ: **«ما يُعْجِلُكَ يا جابِرُ؟»**. قلتُ: يا رسولَ اللّهِ! إنِّي حَديثُ عَهْدٍ بِعُرْسٍ، فقالَ: **«أَبِكْراً تَزَوَّجْتَها أَمْ ثَيِّباً؟»**. قالَ: قُلْتُ: بَلْ ثَيِّباً. قالَ: **«فَهَلاَّ جارِيَةً تُلاعِبُها وتُلاعِبُكَ»**. قالَ: فلَمَّا قَدِمْنا المَدينَةَ؛ ذَهَبْنا لِنَدْخُلَ، فقالَ: **«أَمْهِلُوا حتّى نَدخُلَ لَيلاً؛ كَيْ تَمْتَشِطَ الشَّعِثَةُ، وتَسْتَحِدَّ المُغيبَةُ»**. قالَ: وقالَ: **«فَإذا قَدِمْتَ؛ فالكَيْسَ الكَيْسَ»**.

KO SE VRATI S PUTOVANJA NEKA NE ŽURI DA DOĐE DO SVOJE ŽENE KAKO BI ONA IMALA VREMENA DA SE DOTJERA

847. Džabir b. Abdullah, ﷺ, rekao je: *Bili smo sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, u borbi. Kada smo se vratili požurio sam na svojoj devi koja je bila spora. Stigao me jahač koji je išao za mnom pa je podbo moju devu štapom koji je imao uza se. Moja je deva odjednom krenula poput najbolje deve koju možeš vidjeti. Okrenuo sam se i vidio Allahovog Poslanika, ﷺ*

Upitao me: ***Šta te požuruje Džabire?***

Rekao sam: *Allahov Poslaniče, ja sam se nedavno oženio.*

Upitao je: ***Sa djevicom si se oženio ili sa udavanom?***

Rekao sam: *Ne, nego sa udavanom.*

Rekao je: ***Zašto nisi sa djevicom, da je zabavljaš i da te zabavlja?***

Kada smo stigli do Medine i htjeli da uđemo rekao je: ***Sačekajte da uđemo noću kako bi se žene počešljale i uklonile dlake sa spolnih organa.*** Potom rekao je: ***Kada dođeš budi priseban i razborit.***[1]

[1] Tj. upotrijebi razum kako ne bi počinio nešto što je zabranjeno, kao što je odnos sa ženom koja ima menstruaciju (zbog duže odsutnosti od žene).

كِتابُ الطَّلاقِ

POGLAVLJE O RAZVODU

بابٌ في الرَّجُلِ يُطَلِّقُ امْرَأَتَهُ وهِيَ حائِضٌ

٨٤٨ ـ عنْ نافعٍ؛ أنَّ ابنَ عمرَ رضيَ اللهُ عنهما طَلَّقَ امْرَأَتَهُ وهِيَ حائِضٌ، فسَأَلَ عمرُ النبيَّ ﷺ، فأَمَرَهُ أنْ يرجِعَها، ثمَّ يُمْهِلَها حتَّى تَحيضَ حَيْضَةً أُخرى، ثمَّ يُمْهِلَها حتَّى تَطْهُرَ، ثمَّ يُطَلِّقَها؛ قَبْلَ أنْ يَمَسَّها؛ فتِلْكَ العِدَّةُ الَّتي أمَرَ اللهُ عزَّ وجلَّ أنْ يُطَلَّقَ لَها النِّساءُ.

قالَ: فكانَ ابنُ عُمَرَ إذا سُئِلَ عنِ الرَّجُلِ يُطَلِّقُ امْرَأَتَهُ وهِيَ حائِضٌ يَقولُ: أمَّا أنْتَ طَلَّقْتَها واحِدَةً أوِ اثْنَتَيْنِ؛ إنَّ رسولَ اللهِ ﷺ أمَرَهُ أنْ يُراجِعَها، ثمَّ يُمْهِلَها حتَّى تَحيضَ حَيْضَةً أُخْرى، ثمَّ يُمْهِلَها حتَّى تَطْهُرَ، ثمَّ يُطَلِّقَها؛ قَبْلَ أنْ يَمَسَّها. وأمَّا أنْتَ طَلَّقْتَها ثَلاثاً؛ فقدْ عَصَيْتَ رَبَّكَ فيما أمَرَكَ بهِ مِن طَلاقِ امْرَأَتِكَ، وبانَتْ منكَ.

O ČOVJEKU KOJI PUSTI SVOJU ŽENU KOJA IMA MENSTRUACIJU

848. Naf'i prenosi da je Ibn Omer, ﷺ, pustio svoju ženu dok je imala menstruaciju. Omer je o tome upitao Vjerovjesnika, ﷺ, pa mu je naredio da je vrati i da sačeka dok ne dobije drugu menstruaciju, a zatim da sačeka da joj ta menstruacija prestane i da je onda pusti prije nego što sa njom bude imao spolni odnos. To je period u kojem je Uzvišeni Allah naredio da se puštaju žene.

Nakon toga bi Ibn Omer, kada bi bio upitan o čovjeku koji pusti svoju ženu za vrijeme menstruacije, govorio: *Jesi li ti svoju ženu pustio jednom ili dva puta? Allahov Poslanik, ﷺ, mi je naredio da vratim svoju ženu kada sam je pustio za vrijeme menstruacije, a zatim da sačekam dok ne dobije drugu menstruaciju a potom da sačekam dok ona ne prestane i nakon toga da je pustim prije nego što budem s njom imao odnos. Pošto si svoju ženu pustio već tri puta, i tako prekršio naredbu tvog Gospodara koja se odnosi na razvod, tvoja žena ti je postala zabranjenom.*

٨٤٩ - عنِ ابنِ سيرينَ؛ قالَ: مَكَثْتُ عِشرينَ سَنَةً يُحَدِّثُني مَن لا أَتَّهِمُ: أَنَّ ابنَ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهُما طَلَّقَ امْرَأَتَهُ ثَلاثاً وهِيَ حائِضٌ، فأُمِرَ أَنْ يُراجِعَها، فَجَعَلْتُ لا أَتَّهِمُهُم ولا أَعْرِفُ الحَديثَ، حتَّى لَقِيتُ أَبا غَلاَّبٍ يونُسَ بنَ جُبَيْرٍ الباهليَّ، وكانَ ذا ثَبَتٍ، فَحَدَّثَني أَنَّهُ سَأَلَ ابنَ عمرَ؟ فحَدَّثَهُ: أَنَّه طَلَّقَ امْرَأَتَهُ تَطْليقَةً وهِيَ حائِضٌ، فأُمِرَ أَنْ يُراجِعَها. قالَ: قلتُ: أَفحُسِبَتْ عليهِ؟ قالَ: فَمَهْ، إِنْ أَوَ عَجَزَ واسْتَحْمَقَ؟!

849. Ibn Sirin rekao je: *Dvadeset godina mi je pričao onaj kome vjerujem da je Ibn Omer, ﷺ, pustio svoju ženu treći puta i da mu je naređeno da je vrati. Nisam sumnjao u njihovu istinitost, ali nisam znao taj hadis sve dok nisam sreo Ebu Gullaba, Junusa b. Džubejra el-Bahilija, a bio je pouzdan, pa mi je ispričao da je on pitao Ibn Omera o tome i da mu rekao je da je pustio jedanput ženu dok je imala menstruaciju pa mu je naređeno da je vrati.*

Upitao sam: *Je li mu to ubrojano u razvode?*

Rekao je: *Jest, jer ga ne sprečava slabost niti glupost.*[1]

بابُ الطَّلاقِ الثَّلاثِ في عَهْدِ رسولِ اللّهِ ﷺ

٨٥٠ - عنِ ابنِ عبَّاسٍ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: كانَ الطَّلاقُ على عَهْدِ رسولِ اللّهِ ﷺ وأَبي بكرٍ وسَنَتَيْنِ مِن خِلافَةِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما طلاقُ الثَّلاثِ واحِدَةً، فقالَ عمرُ بنُ الخَطَّابِ: إِنَّ النَّاسَ قَدِ اسْتَعْجَلوا في أَمْرٍ قدْ كانَتْ لهُم فيهِ أَناةٌ، فلوْ أَمْضَيْناهُ عَلَيْهِم؟ فأَمْضاهُ عليهِم.

RAZVOD BRAKA ZBOG RIJEČI IZGOVORENIH TRIPUT ZAREDOM U VRIJEME ALLAHOVOG POSLANIKA, ﷺ

850. Ibn Abbas, ﷺ, rekao je: *Razvod braka izgovorom njegove forme tri puta zaredom u vrijeme Allahovog Poslanika, ﷺ, Ebu Bekra i dvije godine za vrijeme Omera, ﷺ, smatran je jednim razvodom.*

---

[1] Tj. zašto da mu se ne ubraja razvod zbog slabosti i gluposti? Drugim riječima, broji mu se razvod a njegova slabost i glupost nisu prepreka za to. To su riječi Ibn Omera, ﷺ, kome se to i desilo.

Omer b. el-Hattab rekao je: *Ljudi su požurili u onome u čemu su imali vremena. Ja ću im to i realizovati!* - pa je to i primijenio na njima.[1]

باب في الرّجل يُطلّق امرأته، فتتزوّج غيره
ولا يَدْخل بها؛ فليسَ لها أنْ ترْجعَ إلى الأوّل

٨٥١ - عنْ عائشة رضيَ اللّه عنها؛ أنَّ رِفاعَةَ القُرَظيَّ طَلّقَ امْرَأتَهُ، فَبَتَّ طَلاقَها، فتزَوَّجَتْ بعدَهُ عبدَالرحمٰنِ بنَ الزَّبيرِ، فجاءَتِ النبيَّ ﷺ، فقالتْ: يا رسولَ اللّهِ! إنّها كانَتْ تحْتَ رِفاعَةَ، فطلّقها آخِرَ ثلاثِ تَطْليقاتٍ، فتزَوّجْتُ بَعْدَهُ عبدالرحمٰنِ بنَ الزُّبيرِ، وإنّه واللّهِ ما مَعَهُ إلاّ مِثْلُ الهُدْبَةِ (وأخذَتْ بِهُدْبَةٍ مِن جِلْبابِها). قالَ: فتبَسَّمَ رسولُ اللّهِ ﷺ ضاحِكاً، فقالَ: «لَعَلّكِ تريدينَ أنْ ترْجعي إلى رِفاعَةَ؟ لا؛ حتّى يَذوقَ عُسَيلَتَكِ، وتذُوقي عُسَيلَتَهُ». وأبو بَكْرٍ الصِّدّيقُ رضيَ اللّهُ عنهُ جالِسٌ عندَ رسولِ اللّهِ ﷺ، وخالِدُ بنُ سَعيدِ بنِ العاصِ جالِسٌ بِبابِ الحُجْرَةِ، لمْ يُؤذَنْ لهُ. قالَ: فطفِقَ خالِدٌ يُنادي: أبا بكرٍ! ألا تَزْجُرُ هٰذهِ عَمّا تَجْهَرُ به عندَ رسولِ اللّهِ ﷺ؟!

ŽENA KOJU JE MUŽ PUSTIO PA SE ONA UDALA ZA DRUGOG, S KOJIM NIJE IMALA ODNOS, NE MOŽE SE VRATITI PRVOM MUŽU

851. Od Aiše, ﵂, prenosi se da se Refa'a el-Kurezi razveo od svoje supruge. Nakon njega ona se udala za Abdurrahmana b. ez-Zubejra.

Došla je Vjerovjesniku, ﷺ, i rekla: *Allahov Poslaniče, ja sam bila udata za Refa'u, pustio me je definitvno pa sam se udala za Abdurrahmana b. ez-Zubejra. Tako mi Allaha, ono što je sa njim je kao resica na kraju platna!* - pa je uzela resicu svog mantila.

[1] Tj. Omer bi definitivno razveo supruga koji bi triput zaredom rekao svojoj supruzi da je pušta, dok se to prije njega smatralo jednim razvodom. Taj njegov postupak se smatra šerijatskopravnom politikom (op. prev.).

Allahov Poslanik, ﷺ, se nasmijao i rekao: ***Čini se da ti želiš da se vratiš Refa'u? To ne možeš učiniti sve dok on ne osjeti tvoj medić i dok ti ne osjetiš njegov.***[1]

Ebu Bekr je sjedio kod Allahova Poslanika, ﷺ, a Halid b. Se'id b. el-'As je sjedio na vratima sobe, jer još mu nije bilo dozvoljeno da uđe.

Halid je počeo vikati: *Ebu Bekre, zašto je ne spriječiš da to javno govori pred Allahovim Poslanikom, ﷺ?*

بابٌ في الحرام، وقوْلِهِ عزّ وجلّ: ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكَ﴾ [التحريم: ١]، والاختِلافِ فيه

٨٥٢ - عنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللّهُ عنهما؛ قالَ: إذا حَرَّمَ الرَّجُلُ عليهِ امْرَأَتَهُ؛ فهُوَ يمينٌ يُكفِّرُها، ولقدْ كانَ لكُمْ في رسولِ اللّهِ ﷺ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ.

O ZABRANI I RIJEČIMA UZVIŠENOG:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكَ

O VJEROVJESNIČE, ZAŠTO SEBI USKRAĆUJEŠ ONO ŠTO TI JE ALLAH DOZVOLIO[2] - I DILEMAMA U VEZI S TIM

852. Ibn Abbas, ؓ, rekao je: *Kada čovjek zabrani sebi svoju ženu to je zakletva za koju treba da se otkupi. Vi jedino u Allahovom Poslaniku, ﷺ, imate divan uzor.*

[1] Tj. dok ne budeš imala odnos s njim.
[2] *Et-Tahrim, 1.*

٨٥٣ - عن عائشة رضيَ اللهُ عنها؛ أنَّ النبيَّ ﷺ كانَ يَمكُثُ عند زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ، فيَشرَبُ عِندَها عَسَلاً. قالَتْ: فتَواطَيْتُ أنا وحَفْصَةُ: أنَّ أيَّتنا ما دَخلَ عَلَيْها النبيُّ ﷺ؛ فلْتَقُلْ: إنِّي أجِدُ منكَ ريحَ مغافيرَ، أكَلْتَ مغافيرَ؟ فدَخَلَ على إحداهما، فقالتْ ذٰلكَ لهُ. فقالَ: «بَلْ شَرِبتُ عَسَلاً عندَ زَينَبَ بنتِ جَحْشٍ، ولَنْ أعودَ لهُ». فنَزَلَ: ﴿لِمَ تُحَرِّمُ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكَ...﴾ إلى قَولِهِ تَعالى: ﴿إِن تَتُوبَآ﴾ لِعائِشَةَ وحَفْصَةَ، ﴿وَإِذْ أَسَرَّ ٱلنَّبِىُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَٰجِهِۦ حَدِيثًا﴾ [التحريم: ١ - ٣]: لِقَوْلِهِ: «بَلْ شَرِبتُ عَسَلاً».

853. Aiša, ﵂, prenosi da je Vjerovjesnik, ﷺ, kod Zejnebe, Džahšove kćerke dolazio i uzimao med.

Ja i Hafsa smo se dogovorile da kod koje god dođe Vjerovjesnik, ﷺ, kaže: *Osjećam kod tebe miris megafira, da ga nisi jeo?*[1]

Došao je kod jedne od njih pa mu je to rekla.

Rekao je: ***Uzeo sam meda kod Zejnebe, Džahšove kćerke, i to neću više raditi.***

Potom je objavljeno:

لِمَ تُحَرِّمُ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكَ

Zašto sebi uskraćuješ ono što ti je Allah dozvolio – sve do riječi Uzvišenog:

إِن تَتُوبَآ

Ako se pokajete - misleći na Aišu i Hafsu.

---

[1] To je neka vrsta slatkiša koji ima neugodan miris. Poslanik, ﷺ, nije volio neugodne mirise i ta njihova zamjerka mu je veoma teško pala tako da je odlučio da to više ne čini.

وَإِذْ أَسَرَّ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا

Kad je Vjerovjesnik jednoj od svojih žena tajnu povjerio. [1]

To se odnosi na riječi Poslanikove, ﷺ: *Uzeo sam meda.*

---

[1] Ajet u potpunosti glasi:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ
وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ وَإِذْ أَسَرَّ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا
فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَّفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ
فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَٰذَا قَالَ نَبَّأَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٣﴾
إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ
هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَٰلِكَ ظَهِيرٌ
﴿٤﴾

"O Vjerovjesniče, zašto sebi zabranjuješ ono što ti je Allah dozvolio - želeći zadovoljstvo svojih žena? A Allah mnogo prašta i milostiv je."/1/"Allah vam je propisao kako da svoje zakletve iskupite; Allah je vaš Gospodar; On sve zna i mudar je."/2/" A kad Poslanik jednoj ženi svojoj tajno govor povjeri, pa ona obavijesti o njemu, a Allah mu to obznani, a on je bio dio tajne kazao, a od dijela odustao. Pa kad je on o tome obavijesti, ona reče: 'Ko tebe o tome izvijesti?' On reče: 'Izvijestio me je Sveznajući, Koji sve poznaje ."'/3/ "Ako vas dvije učinite pokajanje Allahu, pa, vi ste bile učinile ono zbog čega je trebalo da se pokajete. A ako se protiv njega udružite, pa, Allah je zaštitnik njegov, i Džibril, i čestiti vjernici; najposlije, i svi meleki će mu na pomoći biti." Et-Tahrim, 1-4.

٨٥٤ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: كانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يُحِبُّ الحلْواءَ والعَسَلَ، فكانَ إذا صَلّى العَصْرَ؛ دارَ على نِسائِهِ، فيَدْنو مِنْهُنَّ، فدخَلَ على حَفْصَةَ، فاحْتَبَسَ عِنْدَها أكْثَرَ مِمّا كانَ يَحْتَبِسُ، فسَألْتُ عنْ ذٰلكَ؟ فقيلَ لي: أهْدَتْ لَها امْرَأَةٌ مِن قَوْمِها عُكَّةً مِن عَسَلٍ، فسَقَتْ رسولَ اللّهِ ﷺ منهُ شَرْبَةً، فقلتُ: أما واللّهِ لنَحْتالَنَّ لهُ.

فذَكَرْتُ ذٰلكَ لِسَوْدَةَ، وقُلْتُ: إذا دَخَلَ عَلَيْكِ؛ فإنَّه سَيَدْنو منكِ؛ فقُولي لهُ: يا رسولَ اللّهِ! أكَلْتَ مَغافيرَ؟ فَإنَّه سَيَقولُ لكِ: لا. فقُولي لهُ: ما هٰذهِ الرِّيحُ؟ وكانَ رسولُ اللّهِ ﷺ يَشْتَدُّ عليهِ أنْ تُوجَدَ منهُ الرِّيحُ؛ فإنَّه سَيَقولُ لكِ: سَقَتْني حَفْصَةُ شَرْبَةَ عَسَلٍ. فقولي لهُ: جَرَسَتْ نَحْلُهُ العُرْفُطَ. وسَأقولُ ذٰلكَ لهُ، وقوليهِ أنتِ يا صَفِيَّةُ!

فلَمّا دَخَلَ على سَوْدَةَ ـ قالَتْ: تَقولُ سَوْدَةُ: والّذي لا إلٰهَ إلاّ هُوَ؛ لقدْ كِدْتُ أنْ أُبادِيَهُ بِالذي قُلْتِ لي وإنَّه لَعَلى البابِ؛ فَرَقاً منكِ ـ، فلمّا دَنا رسولُ اللّهِ ﷺ؛ قالتْ: يا رسولَ اللّهِ! أكَلْتَ مَغافيرَ؟ قالَ: «لا». قالَتْ: فَما هٰذهِ الرِّيحُ؟ قالَ: «سَقَتْني حَفْصَةُ شَرْبَةَ عَسَلٍ». قالتْ: جَرَسَتْ نَحْلُهُ العُرْفُطَ. فلَمّا دَخَلَ عليَّ؛ قلتُ لهُ مِثْلَ ذٰلكَ، ثُمَّ دَخَلَ على صَفِيَّةَ، فقالَتْ بِمِثْلِ ذٰلكَ، فلَمّا دَخَلَ على حَفْصَةَ؛ قالَتْ: يا رسولَ اللّهِ! ألا أسْقيكَ منهُ؟ قالَ: «لا حاجَةَ لي بِهِ».

قالتْ: تَقولُ سَوْدَةُ: سبحانَ اللّهِ! واللّهِ؛ لقدْ حَرَمْناهُ. قالتْ: قُلْتُ لَها: اسْكُتي.

854. Aiša, ﵂, rekla je: *Allahov Poslanik,* ﷺ, *volio je slatko i med. Kada bi klanjao ikindiju krenuo bi u posjetu svojim ženama i prilazio bi im. Ušao je kod Hafse i zadržao se više nego uobičajeno. Pitala sam za razlog pa mi je rečeno da joj je neka žena iz njenog naroda poklonila tepsiju meda i da je njime počastila Allahova Poslanika,* ﷺ.

Rekla sam: Tako mi Allaha, napravićemo mu smicalicu. To sam spomenula Sevdi i rekla: Kada uđe kod tebe, prići će ti, a ti mu reci: *Allahov Poslaniče, da nisi jeo megafir?*

Reći će ti: *Nisam*.

Tada mu reci: *Kakav je ovo miris?*

Allahovom Poslaniku, ﷺ, teško bi padalo da se od njega širi neugodan miris. Reći će ti: *Dala mi je Hafsa gutljaj meda.* Reci mu: *Mora da su ga pčele spravile od drveta 'urfuta.*

Ja ću to isto reći kad dođe kod mene, a to reci i ti Safijja.

Kada je ušao kod Sevde, ona mi je poslije rekla: *Tako mi Onoga pored koga nema drugog Boga, iz straha od tvog ukora odlučila sam da mu prvo reknem ono što si mi rekla. Kada mi je Vjerovjesnik, ﷺ, prišao rekla sam: Allahov poslaniče, jesi li jeo megafir?*[1]

Rekao je: **Nisam.**

Rekla sam: *Kakav je to miris?*

Rekao je: **Dala mi je Hafsa gutljaj meda.**

Rekla sam: *Mora da su ga pčele spravile od 'urfuta.*[2]

Kada je ušao kod mene rekla sam isto. Kada je ušao kod Safijje rekla je isto.

Nakon što je ušao kod Hafse, upitala je: *Allahov Poslaniče, hoćeš li da ti dam još meda?* Rekao je: **Nemam potrebe za njim.**

Sevda je rekla: *Subhanellah, tako mi Allaha, uskratile smo mu ga!* (med). Rekla sam: *Šuti!*

---

[1] Slatko koje ima ružan miris, a Allahov Poslanik, ﷺ, nije volio ružne mirise i zbog toga mu je to teško palo i odlučio je da ga više nikad ne koristi.

[2] Poznato drvo iz kojeg izlazi megafir, tj. zbog toga što su pčele jele sa tog drveta med ima takav miris.

بابُ تخييرُ الرَّجل امْرأتَه

٨٥٥ ـ عن جابرِ بنِ عبدِاللّه رضيَ اللّهُ عنهُما؛ قالَ: دَخلَ أبو بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ يَسْتأذِنُ على رسولِ اللّهِ ﷺ، فوجدَ النَّاسَ جُلوساً بِبابِه، لَمْ يُؤذَنْ لأحدٍ مِنهُمْ. قالَ: فأُذِنَ لأبي بكرٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، فدَخَلَ، ثمَّ أقْبَلَ عمرُ رضيَ اللّهُ عنهُ، فاسْتأذَنَ، فأُذِنَ لهُ، فوجَدَ النبيَّ ﷺ جالساً، حَوْلَه نِساؤُهُ، واجِماً ساكِتاً. قالَ: فقالَ: لأقولَنَّ شيْئاً أُضحِكُ النبيَّ ﷺ. فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! لوْ رَأيْتَ بِنْتَ خارجَة سألَتْني النفقَةَ، فقمْتُ إليْها، فوجَأْتُ عُنُقَها. فضَحِكَ رسولُ اللّهِ ﷺ، وقالَ: «هُنَّ حَوْلي كما ترى، يَسْألْنَني النَّفَقَةَ».

فقامَ أبو بكرٍ إلى عائِشَةَ يَجأُ عُنُقَها، وقامَ عمرُ إلى حَفْصَةَ يَجأُ عُنُقَها؛ كِلاهُما يَقولُ: تَسْألْنَ رسولَ اللّهِ ﷺ ما ليسَ عِندَهُ؟ قُلْنَ: واللّهِ لا نَسْألُ رسولَ اللّهِ ﷺ شَيْئاً أبداً لَيْسَ عِنْدَه.

ثمَّ اعْتَزَلَهُنَّ شَهْراً أوْ تِسْعاً وعِشرينَ، ثمَّ نزلَتْ عليهِ هٰذهِ الآيَةُ: ﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَٰجِكَ...﴾ حـتـى بـلـغ ﴿لِلْمُحْسِنَـٰتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ [الأحزاب: ٢٨ ـ ٢٩].

قالَ: فَبَدَأ بِعائِشَةَ، فقالَ: «يا عائِشَةُ! إنِّي أُريدُ أنْ أعرِضَ عَليْكِ أمْراً، أُحِبُّ أنْ لا تَعجَلي فيهِ حتَّى تَسْتَشيري أبَويْكِ». قالَتْ: وما هُوَ يا رسولَ اللّهِ؟ فتَلا علَيْها الآيَةَ. قالَتْ: أفيكَ يا رسولَ اللّهِ أَسْتَشيرُ أبَوَيَّ؟! بلْ أختارُ اللّهَ ورَسولَهُ والدَّارَ الآخِرَةَ، وأَسْألُكَ أنْ لا تُخْبِرَ امْرَأةً مِن نِسائِكَ بِالذي قُلْتُ. قالَ: «لا تَسْألُني امْرأةٌ مِنهُنَّ إلاَّ أخْبَرْتُها، إنَّ اللّهَ تعالى لمْ يَبْعَثْني مُعنِّتاً ولا مُتَعَنِّتاً، ولكِنْ بَعَثَني مُعلِّماً مُيَسِّراً».

DAVANJE ŽENI IZBORA OD STRANE MUŽA

855. Džabir b. Abdullah, ﵄, rekao je: Pošao je Ebu Bekr, ﵁, da traži dozvolu od Allahovog Poslanika, ﷺ, da uđe kod njega. Pred njegovim vratima je zatekao neke ljude koji su sjedili. Nikom od njih nije bio dozvoljen ulazak. Međutim, dozvolio je Ebu Bekru da uđe. Ušao je.

Zatim je došao Omer, ﵁, i zatražio dozvolu, pa mu je dozvolio.

Zatekao je Vjerovjesnika, ﷺ, da sjedi, tužan i zabrinut, a oko njega su bile njegove žene. Omer je rekao: *Reći ću nešto da nasmijem Vjerovjesnika,* ﷺ*.* Rekao je: *Allahov Poslaniče, da si vidio Haridžovu kćerku kako od mene traži povećanu opskrbu pa sam ustao i zavrnuo joj šiju. Allahov Poslanik,* ﷺ*, nasmijao se i rekao:* ***Ove oko mene, kao što vidiš, traže od mene povećanu opskrbu.***

Ustao je Ebu Bekr prema Aiši i zavrnuo joj šiju. Ustao je Omer prema Hafsi i zavrnuo joj šiju. Obojica su govorili: *Tražite od Allahova Poslanika,* ﷺ*, ono što nema?!*

Rekle su: *Tako nam Allaha, mi ne tražimo od njega ono što nema.*

Nakon toga ih je napustio jedan mjesec ili dvadest i devet dana. Zatim je objavljen ovaj ajet:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَٰجِكَ

O vjerovjesniče, reci svojim ženama - sve do:

لِلْمُحْسِنَٰتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

a Allah je, doista, onima među vama koje čine dobra djela pripremio nagradu veliku.[1]

Poslanik, ﷺ, je počeo od Aiše i rekao: ***Aiša, ja želim da ti izložim jednu stvar, ali ne bih želio da odluku o njoj doneseš brzo, prije nego se posavjetuješ sa svojim roditeljima.***

---

[1] Ajet u potpunosti glasi:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَٰجِكَ إِن كُنتُنَّ تُرِدْنَ ٱلْحَيَوٰةَ
ٱلدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾ وَإِن
كُنتُنَّ تُرِدْنَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَٱلدَّارَ ٱلْءَاخِرَةَ فَإِنَّ ٱللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَٰتِ
مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

"O Vjerovjesniče, reci ženama svojim: 'Ako želite život na ovom svijetu i njegov sjaj, onda se odlučite, dat ću vam pristojnu otpremu i lijepo ću vas otpustiti. /28/ A ako želite Allaha i Poslanika Njegova i onaj svijet, pa, Allah je, doista, onima među vama koje čine dobra djela pripremio nagradu veliku." El-Ahzab, 28-29.

Upitala je: *Šta je to, Allahov Poslaniče?*

On joj je proučio spomenuti ajet.

Rekla je: *Zar za tebe da tražim savjet od svojih roditelja, Allahov Poslaniče? Ne, odabraću Allaha, Njegovog Poslanika i onaj svijet. I molim te da ne govoriš nijednoj svojoj ženi o ovome što sam ti rekla.*

Rekao je: ***Koja god od njih me upita, reći ću joj da me Allah nije poslao da budem grub i neprijatan, nego me je poslao kao tolerantnog učitelja.***

٨٥٦ ـ عن مَسْروقٍ؛ قالَ: ما أُبالي خَيَّرْتُ امْرَأَتي واحِدَةً أَوْ مِئَةً أَوْ أَلْفاً بعدَ أَنْ تَخْتارَني، ولَقَدْ سَأَلْتُ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؟ فقالتْ: قدْ خَيَّرَنا رسولُ اللّهِ ﷺ، أَفَكانَ طَلاقاً؟!

856. Mesruk je rekao: Ne zanima me da li sam stavio ženu pred izbor jednom, stotinu ili hiljadu puta nakon što se odluči za mene. Pitao sam Aišu, ﵂, pa je rekla: *Allahov Poslanik, ﷺ, nam je dao da izaberemo: pa je li to bio razvod?!*

بابٌ في قَوْلِهِ تعالى: ﴿وَإِن تَظَٰهَرَا عَلَيْهِ﴾

٨٥٧ ـ عن عبدِاللهِ بن عباسٍ رضيَ اللهُ عنهما؛ قالَ: مَكَثْتُ سَنَةً وَأنا أُريدُ أنْ أَسْأَلَ عمرَ بنَ الخطابِ رضيَ اللهُ عنهُ عن آيةٍ، فما أَستطيعُ أنْ أسْأَلَهُ؛ هَيْبَةً له، حتى خرجَ حاجاً، فخرَجْتُ معهُ، فلمَّا رَجَعَ، فكُنَّا ببَعْضِ الطَّريقِ؛ عَدَلَ إلى الأراكِ لحاجَةٍ لهُ، فوقَفْتُ لهُ حتَّى فَرَغَ، ثمَّ سِرْتُ معَهُ، فقُلْتُ: يا أميرَ المُؤْمِنينَ! مَنِ اللَّتانِ تَظاهَرَتا على رسولِ اللهِ ﷺ مِنْ أزْواجِهِ؟ فقالَ: تِلْكَ حَفْصَةُ وعائشةُ. قالَ: فقُلْتُ لهُ: واللهِ؛ إنْ كُنْتُ لأُريدُ أنْ أسْألَكَ عن هٰذِهِ منذُ سنةٍ؛ فما أستطيعُ هَيْبَةً لكَ. قالَ: فَلا تَفْعَلْ، ما ظَنَنْتَ أنَّ عِنْدي مِن عِلْمٍ؛ فَسَلْني عنهُ؛ فإنْ كُنْتُ أعْلَمُهُ؛ أخْبَرْتُكَ.

قالَ: وقالَ عمرُ: واللهِ؛ إنْ كُنَّا في الجاهليَّةِ ما نَعُدُّ للنِّساءِ أمْراً، حتَّى أنْزَلَ اللهُ تَعالى فيهِنَّ ما أنْزَلَ، وقَسَمَ لهُنَّ ما قَسَمَ.

قالَ: فبَيْنما أنا في أمْرٍ أأْتَمِرُهُ؛ إذْ قالَتْ لي امْرَأتي: لوْ صَنَعْتَ كَذا وكَذا. فقُلْتُ لَها: وما لَكِ أنتِ ولِما هاهُنا؟! وما تَكَلُّفُكِ في أمْرٍ أُريدُهُ؟! فقالَتْ لي: عَجَباً لكَ يا ابْنَ الخَطَّابِ! ما تُريدُ أنْ تُراجَعَ أنْتَ، وإنَّ ابْنَتَكَ لَتُراجِعُ رسولَ اللهِ ﷺ، حتَّى يَظَلَّ يَوْمَهُ غَضْبانَ!

قالَ عُمَرُ: فآخُذُ رِدائي، ثمَّ أخْرُجُ مَكاني حتَّى أدْخُلَ على حَفْصَةَ، فقُلْتُ لَها: يا بنيةُ! إنَّكِ لَتُراجِعينَ رسولَ اللهِ ﷺ حتَّى يَظَلَّ يَوْمَهُ غَضْبانَ؟ فقالَتْ حَفْصَةُ: واللهِ؛ إنَّا لَنُراجِعُهُ. فقُلْتُ: تَعْلَمينَ أنِّي أُحَذِّرُكِ عُقوبَةَ اللهِ عزَّ وجلَّ وغَضَبَ رَسولِهِ ﷺ، يا بُنَيَّةُ! لا تَغُرَّنَّكِ هٰذِهِ الَّتي قدْ أعْجَبَها حُسْنُها، وحُبُّ رسولِ اللهِ ﷺ إيَّاها.

ثمَّ خَرَجْتُ حتَّى أدْخُلَ على أُمِّ سَلَمَةَ لِقَرابَتي مِنْها، فكَلَّمْتُها، فقالَتْ لي أُمُّ سَلَمَةَ: عَجَباً لكَ يا ابنَ الخَطَّابِ! قدْ دَخَلْتَ في كُلِّ شَيْءٍ، حتَّى تَبْتَغِي أنْ تَدْخُلَ بينَ رسولِ اللهِ وبَيْنَ أزْواجِهِ؟ قالَ: فأَخَذَتْني أخْذاً كَسَرَتْني عن بَعْضِ ما كُنْتُ أجِدُ، فَخَرَجْتُ مِن عِنْدِها.

وكانَ لي صاحِبٌ مِن الأنصارِ: إذا غِبْتُ؛ أتاني بِالخَبرِ، وإذا غابَ: كُنْتُ آتِيهِ بالخبرِ، ونَحنُ حينئذٍ نَتَخوَّفُ مَلِكا مِن مُلوكِ غَسَّانَ، ذُكِرَ لَنا أَنَّه يُرِيدُ أَنْ يَسِيرَ إِلَيْنا، فَقَدِ امْتَلأَتْ صُدورُنا منهُ.

فأتى صاحِبِي الأنصارِيُّ يَدُقُّ البابَ، وقال: افتحْ افتحْ. فقُلْتُ: جاءَ الغَسَّانيُّ؟ فقال: أشَدُّ مِن ذلكَ؛ اعتَزَلَ رسولُ اللهِ ﷺ أَزْواجَهُ. فقُلْتُ: رَغِمَ أَنْفُ حَفْصَةَ وعائِشَةَ.

ثُمَّ آخُذُ ثَوْبي فأَخْرُجُ، حتّى جِئْتُ؛ فإذا رسولُ اللهِ ﷺ في مَشْرُبَةٍ لَهُ يُرْتَقى إِلَيْها بِعَجَلَةٍ، وغُلامٌ لِرسولِ اللهِ ﷺ أَسْوَدُ على رَأْسِ الدَّرَجَةِ، فقُلْتُ: هٰذا عُمَرُ، فأَذِنَ لي.

قالَ عمرُ: فقَصَصْتُ على رسولِ اللهِ ﷺ هٰذا الحَديثَ، فلَمَّا بَلَغْتُ حَديثَ أُمِّ سَلَمَةَ؛ تَبَسَّمَ رسولُ اللهِ ﷺ، وإنَّه لَعَلى حَصيرٍ، ما بَيْنَه وبَيْنَه شيءٌ، وتَحْتَ رَأْسِهِ وِسادَةٌ مِن أَدَمٍ، حَشْوُها لِيفٌ، وإنَّ عِندَ رِجْلَيْهِ قَرَظًا مَضْبورًا، وعندَ رَأْسِهِ أُهُبًا مُعَلَّقَةً، فرَأَيْتُ أثَرَ الحَصيرِ في جَنْبِ رسولِ اللهِ ﷺ، فبَكَيْتُ، فقالَ: «ما يُبْكيكَ يا عُمَرُ؟». فقُلْتُ: يا رسولَ اللهِ! إنَّ كِسْرى وقَيْصَرَ فيما هُما فيهِ، وأنْتَ رسولُ اللهِ! فقالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «أَما تَرْضى أَنْ تَكونَ لَهُما الدُّنيا ولَكَ الآخِرَةُ».

O RIJEČIMA UZVIŠENOG:

وَإِن تَظَٰهَرَا عَلَيۡهِ

A AKO SE PROTIV NJEGA *UDRUŽITE*[1]

857. Abdullah b. Abbas, ﷺ, rekao je: Godinu dana sam htio pitati Omera o jednom ajetu, ali to nisam mogao zbog strahopoštovanja.

Kada je krenuo na hadždž, krenuo sam sa njim. Kada smo se vraćali i prešli dio puta, svratio je u šikaru da obavi nuždu. Sačekao sam ga dok završi, zatim sam krenuo sa njim i upitao ga: *Zapovjedniče pravovjernih, koje su to Poslanikove žene koje su se udružile protiv njega?*

Rekao je: *To su bile Hafsa i Aiša.*

[1] *Et-Tahrim, 4.*

Rekao sam: *Tako mi Allaha, htio sam te o tome pitati prije godinu dana, ali nisam mogao zbog strahopoštovanja koje gajim prema tebi!*

Rekao je: *Nemoj tako činiti, već slobodno pitaj o onome što znam. Ako budem znao, obavijestiću te. Tako mi Allaha, mi u džahilijjetu ženama nismo pridavali nikakvu važnost sve dok Allah nije objavio o njima ono što je objavljeno i dodijelio im ono što im je dodijeljeno.*

Jednom dok sam razmišljao o nekoj stvari, najedanput moja žena reče: *Da si uradio ovako i ovako.*

Rekao sam joj: *Šta imaš ti s tim? Šta se ti opterećuješ stvarima koje se mene tiču?*

Rekla mi je: *Čudan li si, sine Hattabov. Ne želiš da se konsultuješ, a tvoja kćerka raspravlja se sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, i to toliko da cijeli dan bude ljut.*

Uzeo sam svoj ogrtač, izišao iz kuće i došao do Hafse. Upitao sam je: *Kćerkice, je li istina da se ti raspravljaš sa Allahovim Poslanikom toliko da ga ponekad i naljutiš?*

Hafsa je rekla: *Tako mi Allaha, mi se, uistinu, raspravljamo s njim.*

Omer je rekao: *Znaj kćerkice, da te ja upozoravam na Allahovu kaznu i srdžbu Njegovog Poslanika. Nemoj da te zavede ova koju je njena ljepota opčinila i ljubav njegova prema njoj.*

Zatim sam izišao da bih ušao kod Ummu Seleme jer sam joj rodbina. Ispričao sam joj šta se desilo. Ummu Seleme mi je rekla: *Čudim ti se, sine Hattabov. U sve si se umiješao pa čak nastojiš da se umiješaš u vezu između Allahovog Poslanika, ﷺ, i njegovih žena.*

To me je pogodilo i odagnalo nešto što sam osjećao u srcu. Izišao sam od nje. Imao sam prijatelja enasariju koji bi mi kada ja ne bih bio kod Poslanika, ﷺ, donio neku vijest, a i ja njemu kada on ne bi bio prisutan.

Mi smo se u to vrijeme pribojavali nekog gasanidskog kralja. Obaviješteni smo da on želi krenuti prema nama. To je bilo preokupiralo naša srca.

Moj prijatelj enasrija je došao i pokucao na vrata. Rekao je: *Otvori, otvori!* Upitao sam: *Došao je Gasanija?* Rekao je: *Gore od toga. Poslanik, ﷺ, napustio je svoje žene.*

Rekao sam: *Nek budu ponižene Hafsa i Aiša.* Potom sam uzeo svoju odjeću izišao i došao do Vjerovjesnika, ﷺ. Našao sam ga u njegovoj sobi na čardaku do kojeg se penje ljestvama od palme. Crni sluga Allahovog Poslanika, ﷺ, bio je na vrhu stepenica.

Rekao sam: *Ovo je Omer* - pa mi je dozvolio da uđem. Ispričao sam Allahovom Poslaniku, ﷺ, ovu priču. Kada sam došao do Ummu Seleme, Allahov Poslanik, ﷺ, nasmijao se. Bio je na goloj hasuri. Ispod glave je imao kožni jastuk natrpan palminim vlaknima. Uz noge je imao gomilu mimozina lišća a uz glavu neuštavljenu obješenu kožu.

Na licu Allahovog Poslanika, ﷺ, vidio sam tragove hasure, pa sam zaplakao. Upitao je: ***Šta te je rasplakalo?***

Rekao sam: *Allahov Poslaniče, bizantijski i perzijski kraljevi su u onome u čemu su,*[1] *a ti si Allahov Poslanik?!*

Rekao je: ***Zar ne želiš da njima bude dunjaluk a tebi ahiret?***

[1] Tj. od ukrasa i bogatstava i pored kufra (op. prev.).

كِتابُ العِدَّةِ

POGLAVLJE O IDDETU[1]

[1] Iddet je period čekanja nakon smrti muža ili razvoda (op. prev.).

بابٌ في الحامِلِ تَضَعُ بَعْدَ وَفاةِ زَوْجِها

٨٥٨ ـ عن عبيدِاللّهِ بنِ عبدِاللّهِ بنِ عُتْبَةَ؛ أَنَّ أباهُ كَتَبَ إلى عُمَرَ بنِ عبدِاللّهِ بنِ الأرْقَمِ الزُّهريِّ، يَأْمُرُهُ أَنْ يَدْخُلَ على سُبَيْعَةَ بنتِ الحارِثِ الأَسْلَمِيَّةِ، فيسألُها عن حديثِها وعمَّا قالَ لها رسولُ اللّهِ ﷺ حينَ اسْتَفْتَتْهُ.

فكَتَبَ عمرُ بنُ عبدِاللّهِ إلى عبدِاللّهِ بنِ عُتْبَةَ يُخْبِرُهُ؛ أَنَّ سُبَيْعَةَ أَخْبَرَتْهُ؛ أنها كانَتْ تحتَ سعدِ بنِ خَوْلَةَ، وهو في بَني عامرِ بنِ لُؤَيٍّ، وكانَ مِمَّنْ شَهِدَ بَدراً، فتُوُفِّيَ عنها في حَجَّةِ الوَداعِ وهيَ حامِلٌ، فلمْ تَنْشَبْ أَنْ وَضَعَتْ حَمْلَها بعدَ وَفاتِهِ، فلمَّا تَعَلَّتْ مِن نِفاسِها؛ تَجَمَّلَتْ للخُطَّابِ، فدَخَلَ عليها أبو السَّنابِلِ بنُ بَعْكَكٍ (رَجُلٌ مِن بني عبدِالدَّارِ)، فقالَ لَها: ما لي أراكِ مُتَجَمِّلَةً؟! لعلَّكِ تَرْجِينَ النِّكاحَ؟! إنَّكِ واللّهِ ما أنْتِ بناكِحٍ حتَّى يَمُرَّ عليكِ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ وعَشْرٌ.

قالتْ سُبَيْعَةُ: فلَمَّا قالَ لي ذٰلكَ؛ جَمَعْتُ عليَّ ثِيابي حينَ أَمْسَيْتُ، فأَتَيْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ، فسَأَلْتُهُ عن ذٰلِكَ؟ فأَفْتاني بِأَنّي قدْ حَلَلْتُ حينَ وَضَعْتُ حَمْلي، وأَمَرَني بِالتَّزَوُّجِ إنْ بدا لي.

قالَ ابنُ شِهابٍ: فَلا أرى بَأْساً أَنْ تَتَزَوَّجَ حينَ وَضَعَتْ، وإنْ كانَتْ في دَمِها؛ غيرَ أَنَّهُ لا يَقْرَبُها زَوْجُها حتَّى تَطْهُرَ.

O TRUDNICI KOJA SE PORODI NAKON SMRTI SVOG MUŽA

858. Prenosi Ubejdullah b. Abdullah b. 'Utbe da je njegov otac pisao Omeru b. Abdullahu b. el-Erkamu ez-Zuhriju, tražeći od njega da ode kod Subej'e el-Eslemijje, kćerke El-Harisove, i da je upita o njenom hadisu i onome što joj je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao kada ga je pitala.

Omer b. Abdullah je napisao Abdullahu b. 'Utbeu da ga je Subej'a obavijestila da je bila udata za Sa'da b. Havlea, koji je bio iz plemena 'Amir b. Luejja i jedan od onih koji su učestvovali u bici na Bedru. Umro je na Oprosnom hadždžu. Ona je ostala trudna i ubrzo poslije njegove smrti se porodila. Nakon što je ozdravila, nakon porođajnog ciklusa, dotjerala se za prosce.

Došao je Ebu-s-Senabil b. Ba'kek, čovjek iz plemena Beni Abduddar, i rekao joj: *Šta je razlog pa te vidim sređenu, možda se nadaš udaji? Tako mi Allaha, ti se ne smiješ udati prije nego što prođu četiri mjeseca i deset dana!*

Subej'a je rekla: Kada mi je to rekao, obukla sam se i kada se smrklo došla sam Allahovom Poslaniku, ﷺ, i upitala ga o tome. Odgovorio mi je da sam postala slobodna žena kada sam se porodila i naredio mi da se udam ako hoću.

Ibn Šihab rekao je: Smatram da nema ništa loše da se uda kada se porodi, i pored toga što nije dozvoljeno njenom novom mužu da joj se približi dok traje postporođajni ciklus, sve dok se ne očisti.

بابٌ في المطلَّقةِ تَخْرُجُ لِجدادِ نَخْلِها

٨٥٩ - عن جابرِ بنِ عبدِاللهِ رضيَ اللهُ عنهما؛ قال: طُلِّقَتْ خالَتي، فأرادَتْ أنْ تَجُدَّ نَخْلَها، فزَجَرَها رَجلٌ أنْ تَخْرُجَ، فأتَتِ النبيَّ ﷺ، فقالَ: «بَلى؛ فَجُدِّي نَخْلَكِ؛ فإنَّكِ عَسى أنْ تَصَدَّقي أوْ تَفْعَلي مَعْروفاً».

O IZLASKU RASPUŠTENICE RADI BRANJA PLODOVA SA SVOJIH PALMI

859. Džabir b. Abdullah, ؓ, rekao je: *Moja tetka bila je razvedena. Željela je izaći da obere svoje palme pa ju je spriječio neki čovjek.*

Došla je Vjerovjesniku, ﷺ, pa rekao je: ***Naprotiv, oberi svoje palme, jer ćeš ih možda dati u sadaku ili ćeš s njima uraditi neko dobro.***

بابٌ في خُروجِ المُطلَّقةِ مِن بَيتِها إذا خافَت على نَفسِها

٨٦٠ ـ عنْ فاطمةَ بنتِ قيسٍ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: قلتُ: يا رسولَ اللهِ! زَوْجي طَلَّقَني ثَلاثاً، وأخافُ أنْ يُقتَحَمَ عَلَيَّ. قالَ: فَأَمَرَها فتحَوَّلتْ.

O IZLASKU RASPUŠTENICE IZ SVOJE KUĆE KADA SE BOJI ZA SEBE

860. Fatima, Kajsova kćerka, ﵂, rekla je: *Allahov Poslaniče, moj muž pustio me je tri puta i bojim se da neće ući kod mene!* - pa joj je Poslanik, ﷺ, naredio da se iseli iz njegove kuće.

٨٦١ ـ عنْ أبي سَلَمَةَ بنِ عبدِالرحمٰنِ بنِ عَوْفٍ؛ أنَّ فاطمةَ بنتَ قيسٍ أخْبَرَتْهُ؛ أنَّها كانتْ تحتَ أبي عَمْرو بنِ حَفْصِ بنِ المُغيرَةِ، فطلَّقَها آخِرَ ثلاثِ تَطليقاتٍ، فزَعَمَتْ أنَّها جاءَتْ رسولَ اللهِ ﷺ تَستَفْتيهِ في خُروجِها مِن بَيْتِها، فأَمَرَها أنْ تَنتَقِلَ إلى ابنِ أُمِّ مَكتومٍ الأعمى.

فأبى مَرْوانُ أنْ يُصَدِّقَهُ في خُروجِ المُطلَّقةِ مِن بَيْتِها، وقالَ عُرْوَةُ: إنَّ عائشةَ أنكَرَتْ ذلكَ على فاطمةَ بنتِ قيسٍ.

861. Prenosi Ebu Seleme b. Abdurrahman b. Avf da ga je Fatima, Kajsova kćerka, obavijestila da je bila udata za Ebu Amra b. Hafsa b. el-Mugirea i da ju je pustio tri puta. Nakon toga tvrdi da je otišla kod Allahovog Poslanika, ﷺ, pitajući ga da li joj je dozvoljeno da izađe iz svoje kuće. Poslanik, ﷺ, naredio joj je da se preseli kod slijepca Ibn Umm Mektuma. Međutim, Mervan je odbio da povjeruje da je dozvoljeno raspuštenici da izađe iz svoje kuće.[1]

'Urve je rekao: *Aiša je to negirala Fatimi, Kajsovoj kćerci.*

---

[1] Pogledaj hadis broj 890. i fusnotu.

باب في تزويج المطلقة بعد عدتها

٨٦٢ - عن فاطمة بنت قيس رضي الله عنها؛ أن زوجها طلقها ثلاثا، فلم يجعل لها رسول الله ﷺ سكنى ولا نفقة. قالت: قال لي رسول الله ﷺ: «إذا حللت؛ فآذنيني». فآذنته، فخطبها معاوية وأبو جهم وأسامة بن زيد رضي الله عنهم، فقال رسول الله ﷺ: «أما معاوية؛ فرجل ترب، وأما أبوجهم؛ فرجل ضراب للنساء، ولكن أسامة بن زيد». فقالت بيدها هكذا: أسامة! أسامة! فقال لها رسول الله ﷺ: «طاعة الله وطاعة رسوله خير لك». قالت: فتزوجته فاغتبطت.

O UDAJI RASPUŠTENICE NAKON ISTEKA IDDETA

862. Fatima, Kajsova kćerka, ﵂, prenosi da ju je muž pustio tri puta. Nakon toga Allahov Poslanik, ﷺ, nije joj odredio alimentaciju za stan niti izdržavanje.

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao mi je: ***Kada izideš iz iddeta, obavijesti me!*** Obavijestila sam ga.

Zaruku su joj ponudili: Muavija, Ebu Džehm i Usame b. Zejd.

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Što se tiče Muavije, siromašan je čovjek. Ebu Džehm tuče žene, ali Usame b. Zejd...*** - pa je pokazala rukom: Usame, Usame.[1]

Allahov Poslanik, ﷺ, joj je rekao: ***Međutim, pokornost Allahu i Njegovu Poslaniku bolji su za tebe.***

Udala sam se za njega i bila sam sretna.

[1] Tako je postupila iz prezira prema njemu, jer je smatrala da je nije bio dostojan. Ona je bila Kurejševićka a on oslobođeni rob, a nakon toga je vidjela hajr.

بابٌ في الإِحْداد في العِدَّة على المَيِّتِ وتَرْكِ الكُحْلِ

٨٦٣ - عنْ حميدِ بنِ نافعٍ، عنْ زينبَ بنتِ أَبي سَلَمَةَ؛ أَنّها أَخْبَرَتْهُ هذهِ الأحاديثَ الثَّلاثَةَ:

قال: قالَتْ زَيْنَبُ: دَخَلْتُ على أُمِّ حَبيبَةَ زَوْجِ النّبيِّ ﷺ حينَ تُوُفِّيَ أَبوها أَبو سُفْيانَ، فدَعَتْ أُمُّ حَبيبةَ بِطيبٍ فيهِ صُفْرَةٌ؛ خَلوقٌ أَوْ غَيْرُهُ، فدَهَنَتْ منهُ جارِيَةً، ثمَّ مَسَّتْ بعارِضَيْها، ثمَّ قالَتْ: واللّهِ؛ ما لي بالطِّيبِ مِنْ حاجَةٍ؛ غيرَ أَنّي سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ على المِنْبَرِ: **«لا يَحِلُّ لامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ باللهِ واليَوْمِ الآخِرِ تُحِدُّ على مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاثٍ؛ إِلاَّ على زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وعَشْراً».**

قالَتْ زَيْنَبُ: ثمَّ دَخَلْتُ على زَيْنَبَ بنتِ جَحْشٍ حينَ تُوُفِّيَ أَخوها، فَدَعَتْ بِطيبٍ، فَمَسَّتْ منهُ، ثمَّ قالَتْ: واللّهِ؛ ما لي بِالطِّيبِ مِنْ حاجَةٍ؛ غيرَ أَنّي سَمِعْتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يَقولُ على المِنْبَرِ: **«لا يَحِلُّ لامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ باللهِ واليَوْمِ الآخِرِ تُحِدُّ على مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاثٍ؛ إِلاَّ على زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وعَشْراً».**

قالَتْ زينبُ: سَمِعْتُ أُمّي أُمَّ سَلَمَةَ تَقولُ: جاءَتِ امْرَأَةٌ إِلى رسولِ اللّهِ ﷺ، فقالَتْ: يا رسولَ اللّهِ! إِنَّ ابْنَتي تُوُفِّيَ عنها زَوْجُها وقدِ اشْتَكَتْ عَيْناها، أَفَنَكْحُلُها؟ فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«لا»**؛ مرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاثاً؛ كلُّ ذلكَ يَقولُ: **«لا»**. ثمَّ قالَ: **«إِنَّما هيَ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ وعَشْرٌ، وقدْ كانَتْ إِحْداكُنَّ في الجاهِلِيَّةِ تَرْمي بالبَعَرَةِ على رَأْسِ الحَوْلِ»**.

قالَ حُمَيْدٌ: فقلتُ لِزَيْنَبَ: وما تَرْمي بالبَعَرَةِ على رَأْسِ الحَوْلِ؟ فقالَتْ زينب: كانَتِ المَرْأَةُ إِذا تُوُفِّيَ عنها زَوْجُها؛ دَخَلَتْ حِفْشاً، ولَبِسَتْ شَرَّ ثِيابِها، ولَمْ تَمَسَّ طِيباً ولا شَيْئاً، حتّى تَمُرَّ بِها سَنَةٌ، ثمَّ تُؤْتى بِدابَّةٍ - حِمارٍ أَوْ شاةٍ أَوْ طَيْرٍ -، فَتَفْتَضُّ بِهِ، فقَلَّما تَفْتَضُّ بشيءٍ إِلاّ ماتَ، ثمَّ تَخْرُجُ، فتُعْطى بَعَرَةً، فتَرْمي بها، ثمَّ تُراجِعُ بعدُ ما شاءَتْ مِن طيبٍ أَوْ غَيْرِهِ.

O ŽALOSTI U IDDETU ZA UMRLIM I OSTAVLJANJU SURME

863. Humejd b. Nafi' prenosi od Zejnebe, Ebu Selemove kćerke, da ga je obavijstila o ova tri hadisa.

Rekao je da je rekla: Ušla sam kod Ummu Habibe, Poslanikove, ﷺ, supruge, kada joj je umro otac Ebu Sufjan. Zatražila je miris u kome je bio pomiješan šafran ili nešto drugo. Njime je namirisala svoju služavku a zatim ga je nanijela na svoje obraze i rekla: *Tako mi Allaha ja nemam potrebe za mirisom, ali sam čula Allahovog Poslanika,* ﷺ, *kada je rekao na minberi:* ***Nije dozvoljeno ženi koja vjeruje u Allaha i Sudnji dan da žali za umrlim više od tri dana, osim za mužem, i to četiri mjeseca i deset dana.***

Zejneba je rekla: Potom sam ušla kod Zejnebe, Džahšove kćerke kada joj je umro brat. Zatražila je miris i upotrijebila ga.

Rekla je: *Ja nemam potrebe za mirisom, ali sam čula Allahovog Poslanika,* ﷺ, *kada rekao je na minberi:* ***Nije dozvoljeno ženi koja vjeruje u Allaha i Sudnji dan da žali za umrlim više od tri dana, osim za mužem, i to četiri mjeseca i deset dana.***

Zejneba je rekla: Čula sam svoju majku, Ummu Seleme, da je rekla: Neka žena je došla Allahovom Poslaniku, ﷺ, i upitala: *Allahov Poslaniče, mojoj kćerki je umro muž. Zaboljelo ju je oko, pa može li staviti na njega surmu?*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: **Ne može!** (ponovivši to dva ili tri puta). Zatim rekao je: ***To je samo četiri mjeseca i deset dana. Neke od vas su u džahilijjetu čekale godinu dana, i bacale balegu.***

Humejd rekao je: *Upitao sam Zejnebu kako baca balegu.*

Zejneb je rekla: *Kada bi nekoj od žena u džahilijjetu umro muž, ušla bi u malu i mizernu kućicu i obukla bi najružniju odjeću. Ne bi upotrebljavala miris niti išta od higijene cijelu godinu. Nakon godinu dana bila bi joj dovedena neka životinja: magarac, ovca ili ptica. Potrljala bi je po koži ili leđima i onda bi se okupala. Rijetko bi se događalo da sve što potrlja ne ugine. Zatim bi izlazila iz te kućice. Davala bi joj se balega pa bi je bacila. Nakon toga bi upotrebljavala, po želji, mirise i ostalu kozmetiku.*

باب تَرْكُ الطِّيبِ والصِّباغِ للمَرْأَةِ الحادِّ

٨٦٤ - عن أُمِّ عَطِيَّةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ أَنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قال: «لا تُحِدُّ امْرَأَةٌ على مَيِّتٍ فوقَ ثَلاثٍ؛ إلاَّ على زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وعَشْراً، ولا تَلْبَسُ ثَوْباً مَصْبوغاً؛ إلاَّ ثَوْبَ عَصْبٍ، ولا تَكْتَحِلُ، ولا تَمَسُّ طِيباً؛ إلاَّ إذا طَهُرَتْ نُبْذَةً مِنْ قُسْطٍ أوأَظْفارٍ».

O ZABRANI UPOTREBE MIRISA I ODJEĆE U BOJI ŽENI KOJA JE U ŽALOSTI

864. Ummu 'Atijje, ﵂, kaže da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *Neka žena za umrlim ne žali više od tri dana, osim za mužem, i to četiri mjeseca i deset dana. Za to vrijeme nije joj dozvoljeno da oblači odjeću u boji osim jemenskog ogrtača, da stavlja surmu i upotrebljava miris, osim malo kusta ili azfera*[1] *radi uklanjanje neugodnog mirisa menstrualne krvi.*[2]

[1] Vrste mirisa.

[2] To je dopušteno ženi prilikom kupanja nakon menstruacije, zbog otklanjanja neugodnog mirisa, a ne zbog namirisavanja.

كِتابُ اللِّعانِ

POGLAVLJE O LI'ANU[1]

[1] Međusobno zaklinjanje i proklinjanje supružnika (o njihovoj) nevinosti od potvore za blud (op. prev.).

بابٌ في الَّذي يَجِدُ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلاً

٨٦٥ ـ عَنْ سهلِ بنِ سعدٍ السَّاعِدِيِّ؛ أَنَّ عُوَيْمِراً العَجْلانِيَّ جاءَ إلى عاصِمِ بنِ عديٍّ الأنْصارِيِّ رضيَ اللَّهُ عنهُما، فقالَ لهُ: أَرَأَيْتَ يا عاصِمُ لوْ أَنَّ رَجُلاً وَجَدَ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلاً؛ أَيَقْتُلُهُ فَتَقْتُلُونَهُ، أَمْ كَيْفَ يَفْعَلُ؟! فَسَلْ لي عن ذٰلِكَ يا عاصِمُ رسولَ اللهِ ﷺ.

فَسَأَلَ عاصِمٌ رسولَ اللّهِ ﷺ، فَكَرِهَ رسولُ اللّهِ ﷺ المَسائِلَ وعابَها، حتَّى كَبُرَ على عاصِمٍ ما سَمِعَ مِن رسولِ اللّهِ ﷺ.

فلمَّا رَجَعَ عاصِمٌ إلى أَهْلِهِ؛ جاءَهُ عُوَيْمِرٌ فقالَ: يا عاصِمُ! ماذا قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ؟ قالَ عاصِمٌ لِعُوَيْمِرٍ: لَمْ تَأْتِني بِخَيْرٍ، قدْ كَرِهَ رسولُ اللّهِ ﷺ المَسْأَلَةَ الَّتي سَأَلْتُهُ عَنْها. قالَ: عُوَيْمِرٌ: واللّهِ؛ لا أَنْتَهي حتَّى أَسْأَلَهُ عنها.

فَأَقْبَلَ عُوَيْمِرٌ حتَّى أَتى رسولَ اللّهِ ﷺ وَسْطَ النَّاسِ، فقالَ: يا رسولَ اللهِ! أَرَأَيْتَ رَجُلاً وَجَدَ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلاً؛ أَيَقْتُلُهُ فَتَقْتُلُونَهُ؟ أَمْ كَيْفَ يَفْعَلُ؟! فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «قدْ نَزَلَ فيكَ وفي صاحِبَتِكَ؛ فاذْهَبْ فَأْتِ بِها».

قالَ سَهْلٌ: فَتَلاعَنا، وأَنا مَعَ النَّاسِ عِندَ رسولِ اللّهِ ﷺ، فلَمَّا فَرَغا؛ قالَ عُوَيْمِرٌ: كَذَبْتُ عَلَيْها يا رسولَ اللّهِ إنْ أَمْسَكْتُها. فطَلَّقَها ثَلاثاً قبلَ أنْ يَأْمُرَهُ رسولُ اللّهِ ﷺ.

قالَ ابنُ شِهابٍ: فكانَتْ سُنَّةَ المُتَلاعِنَيْنِ.

O ONOME KO NAĐE SA SVOJOM SUPRUGOM DRUGOG MUŠKARCA

865. Prenosi Sehl b. Sa'd es-Sa'idi, ﷺ, da je 'Uvejmir el-'Adžlani došao 'Asimu b. 'Adiju el-Ensarijji i upitao ga: *Asime, šta misliš kada bi neko našao sa svojom ženom drugog muškarca, da li će ga ubiti pa da i vi njega ubijete*[1], *ili će drugačije postupiti? Asime, upitaj mi o tome Allahovog Poslanika,* ﷺ*!*

Asim je o tome upitao Allahovog Poslanika, ﷺ.

[1] Tj. izvršenjem odmazde (op. prev.).

Međutim, Allahov Poslanik, ﷺ, je prezirao takva pitanja i osuđivao ih.[1] Asimu je palo teško ono što je čuo od Allahova Poslanika, ﷺ.

Kada se Asim vratio kući došao je 'Uvejmir i upitao: *Asime, šta je rekao Allahov Poslanik, ﷺ?* Asim mu je odgovorio: *Nisi me nagovorio na dobro. Allahov Poslanik, ﷺ, nije bio zadovoljan pitanjem koje sam mu postavio.*

'Uvejmir rekao je: *Tako mi Allaha, neću se okaniti dok ga ne upitam o tome!* Otišao je Allahovom Poslaniku, ﷺ, koji je bio s ljudima. Upitao ga je: *Allahov Poslaniče, šta misliš ako neko sa svojom ženom nađe drugog muškarca, hoće li ga ubiti pa da i vi njega ubijete, ili će drugačije postupiti?*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: **O tebi i tvojoj supruzi je objavljeno. Idi i dovedi je!**

Sehl je rekao: *Međusobno su se zaklinjali i proklinjali a ja sam bio sa ljudima kod Allahovog Poslanika, ﷺ.*

Kada su završili, 'Uvejmir rekao je: *Slagao sam na nju Allahov Poslaniče ako bih je zadržao!* - pa ju je pustio sa tri razvoda prije nego što mu je to Allahov Poslanik, ﷺ, naredio.

Ibn Šihab rekao je: *Ovo je bio sunnet koji je primjenjivan u slučaju supružnika koji se međusobno optuže za blud.*

٨٦٦ ـ عَنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ قالَ: قالَ سعدُ بنُ عبادةَ رضيَ اللّهُ عنهُ: يا رسولَ اللّهِ! لوْ وَجدْتُ معَ أَهْلي رَجُلاً لمْ أَمَسَّهُ حتَّى آتِيَ بأَرْبَعَةِ شُهداءَ؟! قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «نعمْ». قالَ: كَلاَّ والذي بَعَثَكَ بالحَقِّ؛ إنْ كُنْتُ لأُعاجِلُهُ بالسَّيْفِ قَبْلَ ذٰلكَ. قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: **«اسْمَعُوا إلى ما يقولُ سَيِّدُكُم؛ إنَّه لَغَيورٌ، وأنا أغْيَرُ منهُ، واللّهُ أَغْيَرُ مِنِّي»**.

866. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: Sa'd b. 'Ubade, ﷺ, upitao je: *Allahov Poslaniče, ako sa svojom ženom nađem drugog muškarca neću ga dirati sve dok ne dovedem četiri svjedoka?!*

[1] Poslanik, ﷺ, mrzio je pitanja u kojima ima vid otežavanja ummetu, a šerijat nije došao sa njihovom zabranom niti obaveznošću jer bi onda te stvari, o kojima pitaju, mogle biti zabranjene ili naređene, kao što je bio slučaj sa Israelćanima koji su otežavali sebi pa im je Allah otežao (op. prev.).

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Da.***

Sa'd rekao je: *Ne, tako mi Onoga koji te poslao sa istinom. Ja bih ga posjekao sabljom prije toga.*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Poslušajte šta kaže vaš prvak. Uistinu je ljubomoran. Ja sam ljubomorniji od njega, a Allah je ljubomorniji od mene.***

٨٦٧ ـ عنْ سعيدِ بنِ جُبَيْرٍ؛ قالَ: سُئِلْتُ عنِ المُتَلاعِنَيْنِ في إِمْرَةِ مُصْعَبٍ: أَيُفَرَّقُ بيْنَهُما؟ قالَ: فما دَرَيْتُ ما أقولُ، فَمَضَيْتُ إلى مَنْزِلِ ابنِ عُمَرَ رضيَ اللهُ عنهُما بِمَكَّةَ، فقُلْتُ للغُلامِ: اسْتَأْذِنْ لي. قالَ: إنَّهُ قائِلٌ. فَسَمِعَ صَوْتي، فقالَ: ابنُ جُبَيْرٍ؟ قُلْتُ: نعمْ. قالَ: ادخُلْ؛ فَوَاللهِ؛ ما جاءَ بكَ هٰذهِ السَّاعَةَ إلاَّ حاجَةٌ.

فَدَخَلْتُ؛ فإذا هُوَ مُفْتَرِشٌ بَرْذَعَةً، مُتَوَسِّدٌ وِسادَةً حَشْوُها لِيفٌ. قلتُ: أبا عبدِالرحمٰنِ! المُتَلاعِنانِ أَيُفَرَّقُ بينَهُما؟ قالَ: سُبْحانَ اللهِ! نَعمْ؛ إنَّ أولَ مَن سَأَلَ عنْ ذٰلكَ فلانُ بنُ فلانٍ؛ قالَ: يا رسولَ اللهِ! أَرَأَيْتَ أنْ لَوْ وَجَدَ أَحَدُنا امْرَأَتَهُ على فاحِشَةٍ؛ كيفَ يَصْنَعُ؟ إنْ تَكَلَّمَ؛ تَكَلَّمَ بِأَمْرٍ عَظيمٍ، وإن سَكَتَ؛ سَكَتَ على مِثْلِ ذٰلِكَ. قالَ: فَسَكَتَ النبيُّ ﷺ فلمْ يُجِبْهُ.

فلمَّا كانَ بعدَ ذٰلكَ؛ أتاهُ، فقالَ: إنَّ الذي سَأَلْتُكَ عنهُ قدِ ابْتُلِيتُ بهِ. فأنْزَلَ اللهُ عزَّ وجلَّ هٰؤلاءِ الآياتِ في سورةِ النُّورِ: ﴿وَٱلَّذِينَ يَرۡمُونَ أَزۡوَٰجَهُمۡ﴾، فتلاهُنَّ عليهِ، ووعظَهُ وذكَّرَهُ، وأَخْبَرَهُ أنَّ عَذابَ الدُّنيا أَهْوَنُ مِن عَذابِ الآخِرَةِ. قالَ: لا والَّذي بَعَثَكَ

بِالحَقِّ، ما كَذَبْتُ عَلَيْها. ثمَّ دَعاها، فَوَعَظَها وذَكَّرَها. وأَخْبَرَها أنَّ عَذابَ الدُّنيا أَهْوَنُ مِن عَذابِ الآخِرَةِ. قالتْ: لا والَّذي بَعَثَكَ بِالحَقِّ، إنَّهُ لَكاذِبٌ،

فبَدَأَ بِالرَّجُلِ، فشَهِدَ أَرْبَعَ شَهاداتٍ بِاللهِ إنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقينَ، والخامِسَةُ أَنَّ لَعْنَةَ اللهِ عليهِ إنْ كانَ مِنَ الكاذِبينَ، ثمَّ ثَنَّى بِالمَرْأَةِ، فَشَهِدَتْ أَرْبَعَ شَهاداتٍ بِاللهِ إنَّهُ لَمِنَ الكاذِبينَ، والخامِسَةُ أنَّ غَضَبَ اللهِ عَلَيْها إنْ كانَ مِنَ الصَّادِقينَ، ثمَّ فَرَّقَ بَيْنَهُما.

867. Se'id b. Džubejr je rekao: Upitan sam za vrijeme Mus'above vladavine o supružnicima koji se optužuju za blud: da li ih treba razvjenčati?

Odgovorio sam: *Nisam znao šta da kažem.*

Onda sam otišao do kuće Ibn Omera, ﷺ, u Mekki. Rekao sam njegovom slugi: *Zatraži za mene dozvolu za ulazak.* Reče: *Spava* - i on ču moj glas. Upitao je: *Sin Džubejrov?*Rekao sam: *Da.*

Rekao je: *Uđi! Tako mi Allaha, u ovo vrijeme te je dovela samo neka potreba.* Ušao sam. Ležao je na podsedlici a pod glavom je imao jastuk natrpan palminim vlaknima.

Upitao sam: *Da li treba razvjenčati supružnike koji se međusobno optužuju za blud?* Rekao je: *Subhanellah, treba! Prvi ko je o tome pitao je taj i taj. Upitao je: Allahov Poslaniče, šta misliš ako bi neko od nas zatekao svoju ženu u bludu, kako bi postupio? Ako bi govorio o tome, govorio bi o nečemu strašnom, a ako bi prešutio, prešutio bi tako nešto.*

Vjerovjesnik, ﷺ, šutio je i ništa mu nije odgovorio.

Taj čovjek je ponovo došao i rekao: Ono o čemu sam te pitao iskušan sam tim, pa je Allah objavio ove ajete iz sure En-Nur:

وَٱلَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَٰجَهُمْ

A oni koji okrive svoje žene.[1]

[1] Ajeti sure *En-Nur*:

وَٱلَّذِينَ يَرْمُونَ ٱلْمُحْصَنَٰتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا۟ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ فَٱجْلِدُوهُمْ ثَمَٰنِينَ
جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا۟ لَهُمْ شَهَٰدَةً أَبَدًا وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْفَٰسِقُونَ ﴿٤﴾ إِلَّا
ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾ وَٱلَّذِينَ
يَرْمُونَ أَزْوَٰجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَآءُ إِلَّآ أَنفُسُهُمْ فَشَهَٰدَةُ أَحَدِهِمْ
أَرْبَعُ شَهَٰدَٰتٍۭ بِٱللَّهِ إِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٦﴾ وَٱلْخَٰمِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ ٱللَّهِ
عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٧﴾ وَيَدْرَؤُا۟ عَنْهَا ٱلْعَذَابَ أَن تَشْهَدَ
أَرْبَعَ شَهَٰدَٰتٍۭ بِٱللَّهِ إِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٨﴾ وَٱلْخَٰمِسَةَ أَنَّ غَضَبَ
ٱللَّهِ عَلَيْهَآ إِن كَانَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٩﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ
وَأَنَّ ٱللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

One koji okrive poštene žene, a ne dokažu to s četiri svjedoka, sa osamdeset udara biča izbičujte i nikada više svjedočenje njihovo ne primajte; to su nečasni ljudi, /4/ osim onih koji se poslije toga pokaju i poprave, jer i Allah prašta i Milostiv je! /5/ A oni koji okrive svoje žene, a ne budu imali drugih svjedoka, nego su samo oni svjedoci, potvrdit će svoje svjedočenje zakletvom Allahom, i to četiri puta da, zaista, govore Istinu, /6/ a peti put da ga pogodi Allahovo prokletstvo, ako laže! /7/ A ona će kazne biti pošteđena ako se četiri puta Allahom zakune da on, doista, laže, /8/ a peti put da je stigne Allahova srdžba, ako on govori Istinu! /9/ A da nije Allahove dobrote prema vama i milosti Njegove i da Allah ne prima pokajanje i da Mudar nije. 4-10 En-Nur (op. prev.).

Proučio mu je te ajete, posavjetovao ga, opomenuo i obavijestio da je dunjalučka kazna blaža od onosvjetske.

Čovjek je rekao: Ne, tako mi Onoga koji te je poslao sa istinom, nisam slagao na nju.

Zatim je pozvao ženu, posavjetovao je, opomenuo je i rekao joj da je ovosvjetska kazna blaža od onosvjetske.

Rekla je: *Ne, tako mi Onoga koji te je poslao sa istinom, on je lažac.*

Nakon toga je Allahov Poslanik, ﷺ, počeo sa čovjekom i naredio mu da se zakune četiri puta Allahom da istinu govori, a da peti put donese na sebe Allahovo proklestvo ako ne govori istinu.

Zatim rekao je ženi da se četiri puta zakune Allahom da on laže i da peti put prizove na sebe Allahovu srdžbu ako istinu govori.

Nakon toga ih je Allahov Poslanik, ﷺ, rastavio.

٨٦٨ ـ عَنِ ابنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّهُ عَنهُما؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ للمُتَلاعِنَيْنِ: «**حِسابُكُما على اللّهِ، أَحَدُكُما كاذِبٌ، لا سَبيلَ لكَ عَلَيها**». قالَ: يا رسولَ اللّهِ! ما لي؟ قالَ: «**لا مالَ لكَ: إِنْ كُنتَ صَدَقْتَ عَلَيها؛ فَهُوَ بِما استَحْلَلْتَ مِن فَرْجِها، وإِنْ كُنتَ كَذَبْتَ عَلَيها؛ فذاكَ أَبْعَدُ لكَ مِنها**».

868. Ibn Omer, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao supružnicima koji se međusobno optužuju za blud: ***Allah će vam presuditi. Neko od vas je lažac. Ti sa njom nemaš ništa više.***

Upitao je: *Allahov Poslaniče, a šta je sa mojim imetkom?*

Rekao je: ***Ti nemaš imetka. Ako si joj dao mehr, to je zbog toga što ti je postala dozvoljenom. A ako si slagao na nju, onda te to još više udaljava od nje.***

٨٦٩ ـ عَنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أَنَّ رَجُلاً لاعَنَ امْرَأَتَهُ على عَهْدِ رسولِ اللّهِ ﷺ، فَفَرَّقَ رسولُ اللّهِ ﷺ بَيْنَهُما، وأَلْحَقَ الوَلَدَ بِأُمِّهِ.

869. Ibn Omer, ﵄, prenosi da je neki čovjek činio li'an sa svojom ženom za vrijeme Allahovog Poslanika, ﷺ. Allahov Poslanik, ﷺ, ih je razvjenčao i pripisao dijete majci.

٨٧٠ ـ عنْ محمدٍ (هو ابنُ سِيرينَ)؛ قالَ: سَأَلْتُ أنسَ بنَ مالكٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، وأَنا أَرى أنَّ عندَهُ منهُ عِلْماً، فقالَ: إنَّ هِلالَ بنَ أُمَيَّةَ قَذَفَ امْرَأَتَهُ بِشَريكِ بنِ سَحْماءَ، وكان أخا البراءِ بنِ مالكٍ لأمِّهِ، وكانَ أوَّلَ رَجُلٍ لاعَنَ في الإِسْلامِ. قالَ: فَلاعَنَها، فقالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أَبْصِرُوها: فإنْ جاءَتْ بهِ أَبْيَضَ سَبْطاً قَضيءَ العَيْنَيْنِ؛ فهُوَ لِهلالِ بنِ أُمَيَّةَ، وإنْ جاءَتْ بهِ أَكْحَلَ جَعْداً حَمْشَ السَّاقَيْنِ؛ فهُوَ لِشَريكِ بنِ سَحْماءَ». قالَ: فأُنْبِئْتُ أنَّها جاءَتْ بهِ أَكْحَلَ، جَعْداً، حَمْشَ السَّاقَيْنِ.

870. Muhammed ibn Sirin je rekao: Pitao sam Enesa b. Malika, ﵁, jer sam vjerovao da on to zna, i rekao mu: *Hilal b. Umejje je potvorio svoju žena sa Šerikom b. Sahmaom. Hilal je bio brat po majci El-Berau b. Maliku i bio je prvi koji je primijenio li'an u islamu.*

Hilal je prema svojoj ženi izvršio li'an.

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Pratite je. Pa, ako rodi dijete bijele i prave kose i neispravnih očiju ono pripada Hilalu b. Umejjeu.***

A ako rodi dijete surmelijastih[1] očiju, kovrdžave kose i tankih potkoljenica, ono pripada Šeriku b. Sahmau.

Rekao je: *Obaviješten sam da je rodila dijete surmelijastih očiju, kovrdžave kose i tankih potkoljenica.*

[1] Surmelijaste oči – oči boje srebrnaste surme (op. prev.).

باب في إنكار الولد ونزع العرق

٨٧١ ـ عن أبي هريرة رضي الله عنه؛ أن أعرابيا أتى رسول الله ﷺ، فقال: يا رسول الله! إن امرأتي ولدت غلاما أسود، وإني أنكرته. فقال له النبي ﷺ: «هل لك من إبل؟». قال: نعم. قال: «ما ألوانها؟». قال: حمر. قال: «فهل فيها من أورق؟». قال: نعم؛ قال رسول الله ﷺ: «فأنى هو؟». قال: لعله يا رسول الله أن يكون نزعه عرق له. فقال له النبي ﷺ: «وهذا لعله أن يكون نزعه عرق له».

O PORICANJU DJETETA I NASLJEDNIM OSOBINAMA (GENIMA)

871. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je neki beduin došao Alahovom Poslaniku, ﷺ, i rekao: *Allahov Poslaniče, moja žena rodila je crnog dječaka. Nikako ga ne mogu prihvatiti.*

Vjerovjesnik, ﷺ, ga je upitao: ***Imaš li deva?***

Odgovorio je: *Imam.*

Upitao je: ***Koje su boje?***

Odgovorio je: *Crvene.*

Rekao je: ***Ima li među njima sivih?***

Odgovorio je: *Ima.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je upitao: ***Kako to?***

Rekao je: *Allahov Poslaniče, možda su neke nasljedne osobine.*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao mu je: ***I ovdje je također moguće da budu nasljedne osobine.***

باب الوَلَدُ للفِراشِ

٨٧٢ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنْها؛ أنّها قالَتِ: اخْتَصَمَ سعدُ بنُ أبي وقّاصٍ وعبدُ بنُ زَمْعَةَ في غُلامٍ، فقالَ سَعْدٌ: هٰذا يا رسولَ اللّهِ ابنُ أخي عُتْبَةَ بنِ أبي وَقّاصٍ، عَهِدَ إلَيَّ أنّهُ ابْنُهُ، انْظُرْ إلى شَبَهِهِ. وقالَ عبدُ ابنُ زَمْعَةَ: هٰذا أخي يا رسولَ اللّهِ وُلِدَ على فِراشِ أبي مِن وَليدَتِهِ. فَنَظَرَ رسولُ اللّهِ ﷺ إلى شَبَهِهِ، فرَأى شَبَهاً بَيِّناً بِعُتْبَةَ. فقالَ: «هُوَ لَكَ يا عَبْدُ! الوَلَدُ للفِراشِ، ولِلْعاهِرِ الحَجَرُ، واحْتَجِبي منهُ يا سَوْدَةُ بنتَ زَمْعَةَ». قالتْ: فلمْ يرَ سَوْدَةَ قطُّ.

DIJETE PRIPADA POSTELJI NA KOJOJ SE RODI

872. Aiša, ﵂, rekla je: Sa'd b. ebi Vekkas i 'Abd b. Zem'a su se prepirali o nekom djetetu.

Sa'd rekao je: *Ovo je, Allahov Poslaniče, sin mog brata 'Utbe b. ebi Vekkasa. Rekao mi je da mu je ovo sin. Pogledaj kako mu sliči.*

Abd b. Zem'a rekao je: *Ovo je, Allahov Poslaniče, moj brat. Rodio se na postelji mog oca od njegove robinje.*

Allahov Poslanik, ﷺ, je pogledao i vidio očitu sličnost sa 'Utbeom.

Rekao je: ***Ono pripada tebi 'Abde, jer dijete pripada postelji na kojoj se rodi, a razvratniku pripada razočarenje, a ti Sevdo, kćeri Zem'atova, sklanjaj se od njega!***[1]

Aiša kaže: *Nakon toga je nikada nije vidio.*

---

[1] Ovdje se radi o mogućnosti da joj je on brat, jer se vezuje za Sevdinog oca. Međutim, budući da je velika sličnost sa 'Utbeom, postoji bojazan da on njoj nije stranac, pa zato, za svaki slučaj, Poslanik, ﷺ, traži da se Sevda sklanja od njega.

باب قبول قول القافة في الولد

٨٧٣ - عن عائشة رضي الله عنها؛ قالت: دخل علي رسول الله ﷺ ذات يوم مسروراً، فقال: «يا عائشة! ألم تري أن مجززاً المدلجي دخل علي، فرأى أسامة وزيداً وعليهما قطيفة، قد غطيا رؤوسهما، وبدت أقدامهما، فقال: إن هذه الأقدام بعضها من بعض».

PRIHVATANJE MIŠLJENJA FIZIOGNOMISTE[1] PRI DODJELJIVANJU DJETETA

873. Aiša, ﵂, rekla je: *Jednog dana mi je Allahov Poslanik, ﷺ, ušao radostan.*

Rekao je: ***Zar nisi vidjela da je Mudžezziz el-Mudledži ušao kod mene i vidio Usamu i Zejda. Kadifa im je bila prekrila glave, ali su im stopala virila.***

Rekao je: ***Ova stopala su jedna od drugih.***[2]

---

[1] To je onaj koji po fizionomiji – izgledu riješava nejasnoće u vezi s očinstvom (porijeklom) (op. prev.).

[2] U džahilijetu su negirali Usamino porijeklo zbog njegove jako crne boje kože, dok mu je otac bio bijele boje. Nakon što je fiziognomista rekao da su oni jedan od drugog, uprkos različitoj boji kože, Poslanika, ﷺ, to je obradovalo, jer su u džahilijjetu prihvatali riječi fiziognomista i one su bile dovoljne da ih spriječe da negiraju njegovo porijeklo. Usamina majka bila je Ummu Ejmen, zvala se Bereke. Bila je Abesinka, crna.

كِتابُ الرَّضاعِ

POGLAVLJE O DOJENJU

بابٌ يَحْرُمُ مِنَ الرَّضاعَةِ ما يَحْرُمُ مِنَ الوِلادَةِ

٨٧٤ - عنْ عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنْها؛ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ كانَ عِنْدَها، وأنَّها سَمِعَتْ صَوْتَ رَجُلٍ يَسْتَأْذِنُ في بَيْتِ حَفْصَةَ. قالتْ عائشةُ: يا رسولَ اللَّهِ! هٰذا رَجُلٌ يَسْتَأْذِنُ في بَيْتِكَ. فقالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: **«أُراهُ فُلاناً»**؛ لِعَمِّ حَفْصَةَ مِنَ الرَّضاعَةِ. قالتْ عائِشَةُ: قلتُ: يا رسولَ اللهِ! لوْ كانَ فُلانٌ حَيّاً (لِعَمِّها مِنَ الرَّضاعَةِ)؛ دَخَلَ عَلَيَّ؟ قالَ رسولُ اللهِ ﷺ: **«نَعَمْ؛ إنَّ الرَّضاعَةَ تُحَرِّمُ ما تُحَرِّمُ الوِلادَةُ»**.

DOJENJE ZABRANJUJE ONO ŠTO ZABRANJUJE I KRVNA VEZA

874. Aiša, ﵂, prenosi da je jednom prilikom Allahov Poslanik, ﷺ, bio kod nje i da je čula nekog čovjeka da kuca na vrata Hafsine sobe.

Rekla sam: *Allahov Poslaniče, ovaj čovjek kuca na vrata tvoje kuće.*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Mislim da je to Hafsin amidža po mlijeku.***

Aiša je upitala: *Allahov Poslaniče, da je živ taj i taj, tj. njen amidža po mlijeku, ušao bi kod mene?*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Da, jer dojenje zabranjuje ono što zabranjuje i krvna veza.***

باب تحريم الرَّضاعة من ماء الفحل

٨٧٥ - عن عائشة رضي الله عنها؛ قالت: جاء عمّي من الرّضاعة يستأذن عليّ، فأبيت أن آذن له حتّى أستأمر رسول الله ﷺ، فلمّا جاء رسول الله ﷺ؛ قلت: إنّ عمّي من الرّضاعة استأذن عليّ، فأبيت أن آذن له. فقال رسول الله ﷺ: **«فليلج عليك عمّك»**. قلت: إنّما أرضعتني المرأة ولم يرضعني الرّجل؟ قال: **«إنّه عمّك؛ فليلج عليك»**.

DOJENJE UZROKUJE ZABRANU I PO MUŠKOJ LOZI[1]

875. Aiša, ﵂, rekla je: Došao mi je amidža po mlijeku. Zatražio je dozvolu da uđe kod mene. Odbila sam to dok ne upitam Allahovog Poslanika, ﷺ.

Kada je došao, rekla sam mu: ***Moj amidža po mlijeku tražio je dozvolu da uđe kod mene, pa mu nisam dozvolila.***

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Neka kod tebe uđe tvoj amidža.***

Rekla sam: *Dojila me je žena a ne muškarac!?*

Rekao je: ***On je, uistinu, tvoj amidža, pa neka uđe kod tebe.***

باب تحريم ابنة الأخ من الرَّضاعة

٨٧٦ - عن عليّ رضي الله عنه؛ قال: قلت: يا رسول الله! ما لك تنوّق في قريش وتدعنا؟ فقال: **«وعندكم شيء؟»**. قلت: نعم؛ بنت حمزة. فقال رسول الله ﷺ: **«إنّها لا تحلّ لي، إنّها ابنة أخي من الرّضاعة»**.

KĆERKA BRATA PO MLIJEKU JE ZABRANJENA

876. Alija, ﵁, rekao je: Upitao sam: *Allahov Poslaniče, zašto ti odabireš žene od drugih Kurejševića a nas zanemaruješ ?*

Upitao je: ***Ima li koja kod vas?***

Rekao sam: *Ima, Hamzina kćerka.*

---

[1] Zbog toga što je žena dobila mlijeko posredovanjem sperme muškarca, stoga spadaju pod isti propis (op. prev.).

Rekao je: ***Nije mi dozvoljena. Ona je kćerka moga brata po mlijeku.***

باب تحريم الربيبة وأخت المرأة

٨٧٧ - عن أم حبيبة بنت أبي سفيان رضي الله عنهما؛ قالت: دخل عليَّ رسول الله، فقلت له: هل لك في أختي بنت أبي سفيان؟ فقال: «أفعل ماذا؟!». قلت: تنكحها. قال: «أوتحبين ذلك؟!». قلت: لست لك بمخلية، وأحب من شركني في الخير أختي. قال: «فإنها لا تحل لي». قلت: فإني أخبرت أنك تخطب درة بنت أبي سلمة. قال: «بنت أم سلمة؟!». قلت: نعم. قال: «لو أنها لم تكن ربيبتي في حجري ما حلت لي، إنها ابنة أخي من الرضاعة، أرضعتني وأباها ثويبة؛ فلا تعرضن عليَّ بناتكن ولا أخواتكن».

ZABRANA PASTORKE I ŽENINE SESTRE

877. Ummu Habiba, Ebu Sufjanova kćerka, ﵄, rekla je: Ušla sam kod Allahovog Poslanika, ﷺ, i upitala ga: *Da li imaš potrebu za mojom sestrom, Ebu Sufjanovom kćerkom?*

Rekao je: ***Šta da radim?***

Rekla sam: *Da je oženiš.*

Upitao je: ***Zar bi ti to željela?***

Rekla sam: *Nisam jedina kod tebe, zato bih voljela da mi u dobru bude saučesnik moja sestra.*

Rekao je: ***Ona mi nije dozvoljena.***

Rekla sam: *Obaviještena sam da ćeš zaručiti Durru, Ebu Selemovu kćerku?*

Upitao je: ***Ummu Seleminu kćerku?***

Rekla sam: *Da.*

Rekao je: ***Kad ona i ne bi bila moja pastorka, u mojoj kući, opet mi ne bi bila dozvoljena, jer je ona kćerka moga brata po mlijeku. Mene i nju je dojila Suvejba. Zato mi nemojte nuditi svoje kćerke niti sestre.***

بابٌ في المَصَّةِ والمصَّتَيْنِ

٨٧٨ ـ عنْ أُمِّ الفَضْلِ رضيَ اللَّهُ عنها؛ قالتْ: دَخَلَ أعْرابيٌّ على رسولِ اللّهِ ﷺ وهُو في بَيْتِي، فقالَ: يا نبيَّ اللّهِ! إِنِّي كانَتْ لِيَ امْرَأَةٌ، فتَزَوَّجْتُ علَيْها أُخرى، فزَعَمَتِ امْرَأتِي الأولى أنَّها أَرْضَعَتِ امْرَأتِي الحُدْثى رَضعَةً أوْ رَضْعَتَيْنِ. فقالَ نبيُّ اللّهِ ﷺ: «لا تُحَرِّمُ الإِمْلاجَةُ ولا الإِمْلاجَتانِ».

O JEDNOM I DVA DOJENJA

878. Ummu Fadl, ﵂, rekla je: Neki beduin je ušao kod Allahovog Poslanika, ﷺ, dok je bio u mojoj kući.

Rekao je: *Allahov Poslaniče, imao sam jednu ženu pa sam se na nju oženio drugom. Moja prva žena tvrdi da je zadojila moju drugu ženu jednom ili dva puta.*

Allahov Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Ne zabranjuje brak jedno niti dva dojenja.***

بابٌ في خَمْسِ رضَعاتٍ

٨٧٩ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنها؛ قالَتْ: كانَ فيما أُنْزِلَ مِن القرآنِ: (عَشْرُ رَضَعاتٍ مَعْلوماتٍ يُحَرِّمْنَ)، ثمَّ نُسِخْنَ بخَمْسٍ مَعْلوماتٍ، فتُوُفِّيَ رسولُ اللّهِ ﷺ وهِيَ فيما يُقْرَأُ مِن القُرْآنِ.

O PET DOJENJA

879. Aiša, ﵂, rekla je: *Od Kur'ana je objavljeno i ovo: Deset uobičajenih dojenja zabranjuje brak.*

Potom je to derogirano sa pet uobičajenih dojenja. Allahov Poslanik, ﷺ, je i umro a ona[1] *su učena i smatrana kur'anskim.*

---

[1] U drugom Muslimovom rivajetu se kaže: *A one,* - tj. pet dojenja. Želi se ovdje reći đa je derogacija jako zakasnila, tako da je Poslanik, ﷺ, umro a neki ljudi su ove riječi još uvijek učili kao Kur'an zato što do njih nije doprla derogacija. Nakon što je do njih doprla derogacija, napustili su to i svi su se složili da se to više ne uči. Ovako spominje En-Nevevi.

باب في رضاعة الكبير

٨٨٠ ـ عن عائشة رضي الله عنها؛ أن سالماً مولى أبي حذيفة كان مع أبي حذيفة وأهله في بيتهم، فأتت (تعني: سهلة بنت سهيل) النبي ﷺ، فقالت: إن سالماً قد بلغ ما يبلغ الرجال، وعقل ما عقلوا، وإنه يدخل علينا، وإني أظن أن في نفس أبي حذيفة من ذلك شيئاً. فقال لها النبي ﷺ: «أرضعيه؛ تحرمي عليه، ويذهب الذي في نفس أبي حذيفة». فرجعت إليه فقالت: إني قد أرضعته، فذهب الذي في نفس أبي حذيفة.

O DOJENJU ODRASLOG

880. Aiša, ﵂, prenosi da je Salim, Huzejfin oslobođeni rob, živio sa Ebu Huzejfom i njegovom ženom u njihovoj kući.

Sehle, Suhejlova kćerka, došla je Poslaniku, ﷺ, i rekla: *Salim je dostigao punoljetnost kao odrasli muškarci i primjećuje neke stvari kao što ih i ostali muškarci zapažaju. On ulazi kod nas i mislim da u Ebu Huzejfinoj duši zbog toga nešto ima. Poslanik, ﷺ, joj je rekao:* ***Zadoji ga, postaćeš mu zabranjena i otići će ono što je u srcu Ebu Huzejfe.***

Vratila se nakon toga Poslaniku, ﷺ, i rekla: *Zadojila sam ga i otišlo je ono što je bilo u Ebu Huzejfinoj duši.*[1]

---

[1] Rekao je šejh Ibn Bazz: *Od uslova da bi dojenje zabranjivalo što zabranjuje i krv je da bude u prve dvije godine i da bude pet ili više dojenja, po ispravnom mišljenju. Zbog riječi Poslanikovih, ﷺ:* ***Nema dojenja osim u prve dvije godine.*** *Bilježe ga Darekutni i Ibn Adijj sa vjerodostojnim lancem prenosilaca, i zbog hadisa koji prenosi Ummu Seleme od Poslanika, ﷺ:* ***Ne zabranjuje od dojenja osim što raširi crijeva (prva hrana) i bude prije odbijanja.*** *Bilježe ga Et-Tirmizi i El-Hakim i kažu da je vjerodostojan, i zbog hadisa koji prenosi Aiša, ﵂, pripisujući ga Poslaniku, ﷺ, u dva sahiha:* ***Dojenje biva samo ako utoli glad.*** *A utoljavanje gladi mlijekom biva u prve dvije godine. A što se tiče hadisa o Salimu, oslobođenom robu Ebu Huzejfinom, on je ili derogiran ili je isključivo važio za njega, po ispravnom mišljenju učenjaka.*
Kadi Ijjad kaže: *Moguće da mu je iscijedila mlijeko iz dojke u posudu iz koje je on popio to mlijeko ne dodirujući njezinu dojku i da im se kože ne dodiruju* (op. prev.).

٨٨١ - عن زَيْنَبَ بنتِ أُمِّ سَلَمَةَ؛ أَنَّ أُمَّها أُمَّ سَلَمَةَ زَوْجَ النبيِّ ﷺ كانَتْ تقولُ: أَبى سائِرُ أَزْواجِ النبيِّ ﷺ أَنْ يُدْخِلْنَ عَلَيْهِنَّ أَحَداً بِتِلْكَ الرَّضاعَةِ، وقُلْنَ لِعائِشَةَ: واللّٰهِ؛ ما نَرَى هٰذا إِلاَّ رُخْصَةً رَخَّصَها رسولُ اللّٰهِ ﷺ لِسالِمٍ خاصَّةً؛ فَما هُوَ بِداخِلٍ عَلَيْنا أَحَدٌ بِهٰذِهِ الرَّضاعَةِ ولا رائِينا.

881. Prenosi Zejneba, Ummu Selemina kćerka, da bi njena majka Ummu Seleme, Poslanikova, ﷺ, žena govorila: Poslanikove, ﷺ, žene su odbile da to, u njihovom slučaju, bude bilo kome dozvoljeno, pa su rekle Aiši: *Tako nam Allaha, ovo vidimo samo kao olakšicu koju je Allahov Poslanik, ﷺ, posebno dozvolio samo Salimu. Kod nas neće niko ući radi toga niti će nas vidjeti.*

بابٌ إِنَّما الرَّضاعَةُ مِنَ المَجاعَةِ

٨٨٢ - عن عائشةَ رضيَ اللّٰهُ عنها؛ قالتْ: دَخَلَ عليَّ رسولُ اللّٰهِ ﷺ وعندي رَجُلٌ قاعِدٌ، فاشْتَدَّ ذٰلكَ عليه، ورأَيْتُ الغَضَبَ في وَجهِهِ. قالتْ: فقلتُ: يا رسولَ اللّٰهِ! إِنَّه أَخي مِنَ الرَّضاعَةِ. قالتْ: فقال: «انْظُرْنَ إِخْوَتَكُنَّ مِنَ الرَّضاعَةِ؛ فإِنَّما الرَّضاعَةُ مِنَ المَجاعَةِ».

LEGALNIM DOJENJEM SMATRA SE SAMO ONO KOJE JE MOTIVISANO GLAĐU

882. Aiša, ﵂, rekla je: *Allahov Poslanik, ﷺ, ušao je kod mene a kod mene je sjedio jedan čovjek. Vidjela sam na njegovu licu srdžbu.*

Rekla sam: *Allahov Poslaniče, ovo je moj brat po mlijeku.*

Rekao je: ***Provjerite svoju braću po mlijeku, jer se legalnim dojenjem smatra samo ono koje motiviše glad.***

كِتابُ النَّفَقات

POGLAVLJE O IZDRŽAVANJU

باب في الابتداء بالنفس والأهل وذوي القرابة

٨٨٣ - عن جابر رضي الله عنه؛ قال: أعتق رجل (زاد في رواية: من الأنصار يقال له أبو مذكور) من بني عذرة عبداً له عن دبر (في الرواية الأخرى: يقال له يعقوب) فبلغ ذلك رسول الله ﷺ فقال: «ألك مال غيره؟». فقال: لا. فقال: «من يشتريه مني؟». فاشتراه نعيم بن عبدالله العدوي بثمان مئة درهم، فجاء بها رسول الله ﷺ، فدفعها إليه، ثم قال: «ابدأ بنفسك فتصدق عليها، فإن فضل شيء؛ فلأهلك، فإن فضل عن أهلك شيء؛ فلذي قرابتك، فإن فضل عن ذي قرابتك شيء؛ فهكذا وهكذا». يقول: فبين يديك، وعن يمينك، وعن شمالك.

PRIORITET JE IZDRŽAVATI PRVO SEBE, ZATIM PORODICU PA, ONDA, RODBINU

883. Džabir, ﵁, rekao je: *Neki čovjek iz plemena Benu 'Uzre je oslobodio* (u drugoj predaji se dodaje još: *Od enasrija koji se zvao Ebu Mezkur*) *svoga roba poslije svoje smrti* (u drugoj predaji se kaže da se zvao Jakub). O tome je obavijestio Allahovog Poslanika, ﷺ, a on ga je upitao: ***Imaš li ti nekog drugog imetka?***

Rekao je: *Nemam.*

Upitao je: ***Ko će ga kupiti od mene?***

Roba je kupio Nu'ajm b. Abdullah el-'Adevi za osam stotina dirhema. Prihvatio ih je Allahov Poslanik, ﷺ, dao mu ih i rekao: ***Počni od sebe, podijeli sadaku na sebe, pa što ti preostane, na svoju porodicu. Ako ti nakon toga šta preostane, utroši na svoju rodbinu. Ako ti šta i nakon toga preostane, onda ovako i ovako. Podijeli ispred sebe i sa svoje desne i lijeve strane.***

بابٌ في نَفَقَةِ المَماليكِ وإِثْمِ مَنْ حَبَسَ عنهُم قُوتَهُم

٨٨٤ ـ عنْ خيثمةَ؛ قالَ: كُنَّا جُلوساً معَ عبدِاللّهِ بنِ عمرٍو رضيَ اللّهُ عنهُما؛ إذْ جاءَهُ قَهْرمانٌ لهُ، فدَخَلَ، فقالَ: أَعْطَيْتَ الرَّقيقَ قُوتَهُم؟ قالَ: لا. قالَ: فانْطَلِقْ؛ فأَعْطِهِمْ، قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «كفى بالمَرْءِ إثماً أنْ يَحْبِسَ عنْ منْ يَملِكُ قُوتَهُ».

O IZDRŽAVANJU ROBOVA I GRIJEHU ONOGA KO IM NE DADNE HRANU

884. Hajseme je rekao: Sjedili smo sa Abdullahom b. Amrom, ﵄, kada mu je došao rizničar.

Ušao je a Ibn Amr ga je upitao: *Jesi li dao robovima njihovo sljedovanje?*

Odgovorio je: *Nisam.*

Rekao je: *Idi i dadni im.*

Rekao je: Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: ***Dovoljno je čovjeku grijeha da zabrani hranu onima koji su u njegovu vlasništvu.***

بابٌ فَضْلُ النَّفَقةِ على العِيالِ والأهْلِ

٨٨٥ ـ عنْ ثَوْبانَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «أفضَلُ دِينارٍ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ دينارٌ يُنْفِقُهُ على عِيالِهِ، ودِينارٌ يُنفِقُهُ الرَّجُلُ على دابَّتِهِ في سَبيلِ اللّهِ، ودِينارٌ يُنْفِقُهُ على أَصْحابِهِ في سَبيلِ اللّهِ».

قالَ أبو قِلابَةَ: وبَدَأَ بالعِيالِ.

ثمّ قالَ أبو قِلابَةَ: وأيُّ رَجُلٍ أعظَمُ أجراً مِن رَجُلٍ يُنْفِقُ على عِيالٍ صِغارٍ يُعِفُّهُم، أو يَنْفَعُهُمُ اللّهُ بِهِ ويُغْنِيهِم؟!

VRIJEDNOST TROŠENJA NA DJECU I ŽENU

885. Sevban, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Najvredniji dinar koji čovjek potroši je dinar koji potroši na svoju porodicu, jahalicu koju koristi na Allahovom putu i na svoje prijatelje s kojima se druži u ime Allaha.***

Ebu Kilabe rekao je: *Počeo je sa porodicom.* Zatim je Ebu Kilabe rekao: *Koji čovjek ima veću nagradu od onog koji troši na maloljetnu djecu da bi ih zbrinuo, ili da Allah dā pa da se njime okoriste i da ih učini neovisnim od ljudi.*

٨٨٦ ـ عَنْ أبي مَسعودٍ البدريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ، عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «إِنَّ المُسلِمَ إذا أنفقَ على أهلِهِ نفقةً وهو يَحتَسِبُها كانَتْ له صَدَقَةً».

886. Ebu Mesud el-Bedri, ﵁, prenosi da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kada čovjek potroši nešto na svoju porodicu, nadajući se Allahovoj nagradi, to će mu se upisati u sadaku.***

باب للمَرْأَةِ أَنْ تُنْفِقَ مِن مالِ زَوْجِها بِالمَعْروفِ على عِيالِه

٨٨٧ ـ عن عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: جاءَتْ هندٌ إلى النبيِّ ﷺ، فقالتْ: يا رسولَ اللّهِ! واللّهِ؛ ما كانَ على ظَهْرِ الأرضِ أَهْلُ خِباءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِن أنْ يُذِلَّهُمُ اللّهُ عزَّ وجلَّ مِن أَهْلِ خِبائِكَ، وما على ظَهْرِ الأرضِ أهلُ خِباءٍ أَحَبَّ إليَّ مِن أنْ يُعِزَّهُمُ اللّهُ مِن أهلِ خِبائِكَ. فقالَ النبيُّ ﷺ: «وأيضاً، والَّذي نَفسي بيدِهِ». ثمَّ قالَتْ: يا رسولَ اللّهِ! إِنَّ أبا سُفيانَ رَجُلٌ مُمْسِكٌ؛ فَهَلْ عليَّ حَرَجٌ أَنْ أُنْفِقَ على عِيالِهِ مِن مالِهِ بِغَيْرِ إِذْنِهِ؟ فقالَ النبيُّ ﷺ: «لا حَرَجَ عَلَيْكِ أَنْ تُنْفِقي عليهِمْ بِالمَعْروفِ».

ŽENA IMA PRAVO DA UMJERENO TROŠI MUŽEV IMETAK RADI IZDRŽAVANJA NJEGOVE DJECE

887. Aiša, ﵂, rekla je: Hind je došla kod Poslanika, ﷺ, i rekla: *Allahov Poslaniče, najviše na Zemlji sam voljela da Allah ponizi tvoju kuću i tvoju kućnu čeljad, a sad mi nema na Zemlji draže kuće koju bi voljela da Allah uzdigne od tvoje kuće i tvoje kućne čeljadi.*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Desiće se još više od toga[1], tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život.***

Nakon toga je rekla: *Allahov Poslaniče, Ebu Sufjan je poškrt čovjek. Da li je meni zabranjeno da trošim na njegovu djecu imetak bez njegove dozvole?*

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Nije ti zabranjeno da trošiš na njih, ali umjereno.***

بابٌ في المُطَلَّقَةِ ثَلاثاً لا نَفَقَةَ لَها

٨٨٨ ـ عنْ فاطمةَ بنتِ قَيْسٍ رضيَ اللّهُ عنها، عنِ النبيِّ في المُطَلَّقَةِ ثَلاثاً. قالَ: «ليسَ لَها سُكْنى، ولا نَفَقَةٌ».

NEMA IZDRŽAVANJA ZA ONU KOJU JE MUŽ TRI PUTA RAZVEO

888. Fatima, Kajsova kćerka, ﵂, prenosi da je Poslanik, ﷺ, za onu koja je tri puta razvedena rekao: ***Ona nema pravo na alimentaciju za stan niti izdržavanje.***

٨٨٩ ـ عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنها؛ قالتْ: ما لِفاطِمَةَ خَيْرٌ أنْ تَذْكُرَ هٰذا؛ تَعْني: قَوْلَها: لا سُكْنى ولا نَفَقَةَ.

889. Aiša, ﵂ rekla je: *Kakvu korist Fatima ima od toga što ovo spominje, misleći na njene riječi:* Ona nema alimentaciju ni za stan niti *izdržavanje.*

[1] Tvoj iman će još više ojačati pa ćeš više voljeti Allahovog Poslanika, ﷺ, i još više ćeš se udaljavati od mržnje prema njemu.

٨٩٠ - عنْ أَبي إِسْحاقَ؛ قالَ: كنتُ معَ الأسودِ بنِ يَزيدَ جالِساً في المَسْجِدِ الأَعْظَمِ ومَعَنا الشَّعْبِيُّ، فَحَدَّثَ الشَّعْبِيُّ بِحديثِ فاطِمَةَ بنتِ قيسٍ؛ أَنَّ رسولَ اللهِ ﷺ لَمْ يَجْعَلْ لَها سُكْنى ولا نَفَقَةً. ثمَّ أَخَذَ الأَسْوَدُ كَفّاً مِن حَصى، فَحَصَبَهُ بِهِ، فقالَ: وَيْلَكَ؛ تُحَدِّثُ بِمِثْلِ هٰذا؟! قالَ عمرُ رضيَ اللهُ عنهُ: لا نَتْرُكُ كِتابَ اللهِ وسُنَّةَ نَبِيِّنا ﷺ لِقَوْلِ امْرَأَةٍ، لا نَدْري لَعَلَّها حَفِظَتْ أَو نَسِيَتْ، لها السُّكْنى والنَّفَقَةُ، قالَ اللهُ عزَّ وجلَّ: ﴿لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنۢ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّآ أَن يَأْتِينَ بِفَٰحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ﴾ [الطلاق: ١].

890. Ebu Ishak rekao je: Sjedio sam sa Esvedom b. Jezidom u Velikoj džamiji. Sa nama je bio i Eš-Ša'bi. On je prenio hadis Fatime, Kajsove kćerke u kojem se kaže da joj Allahov Poslanik, ﷺ, nije dodijelio alimentaciju za stan i izdržavanje.

Potom je Esved uzeo šaku kamenčića, bacio ih na njega i rekao: *Šta ti je!? Pričaš to a Omer,* ؓ*, je rekao: Nećemo zanemariti Allahovu knjigu i sunnet Njegovog Poslanika*[1], ﷺ, *zbog govora neke žene koja je to možda zapamtila ili možda zaboravila. Raspuštenici pripada alimentacija za stan i izdržavanje. Uzvišeni Allah rekao je:*

---

[1] Darekutni je rekao: Ono što je u knjizi našeg Gospodara je - alimentacija za stan. Njegova tvrdnja - *I sunnetu našeg Poslanika* - je višak koji nije zapamćen i ne spominju ga neki autoritativni stručnjaci. Može se onda reći da je sunnet, bez sumnje, na strani Fatime. Rekao sam: Spomenuti hadis bi onda imao sljedeće značenje: Raspuštenica nema pravo na alimentaciju za stan i izdržavanje i to se ne suprotstavlja ajetu koji kao dokaz koristi Omer, ؓ. Međutim, to pravo se odnosi na onu koja nije puštena definitivno, a ne na onu koja to jest. Kada je doprlo do Fatime Kajsove kćerke da Mervan neće prihvatiti njen hadis, kako stoji u prethodnom hadisu (broj 861.), rekla je: *Između mene i vas je Kur'an* - a potom je citirala isti ajet i rekla: *Ovo se odnosi na razvod s pravom povratka. Međutim, šta se može desiti nakon trećeg razvoda!?* To je znak da je ona dobro poznavala fikh.

لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّآ أَن يَأْتِينَ بِفَٰحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ

Ne tjerajte ih iz stanova njihovih - a ni one neka ne izlaze - osim ako očito sramno djelo učine.[1]

[1] *Et-Talaq, 1.*

كِتابُ العِتْقِ

POGLAVLJE O OSLOBAĐANJU ROBOVA

بابٌ فضل من أعتق رقبة مؤمنة

٨٩١ - عن أبي هريرة رضي الله عنه؛ قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول: «مَن أعتق رقبة مؤمنة؛ أعتق الله بكل عضوٍ منه عضواً من النار، حتى يُعتِق فرجه بفرجه».

O VRIJEDNOSTI ONOG KO OSLOBODI ROBA VJERNIKA

891. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi: *Čuo sam Allahovog Poslanika, ﷺ, da rekao je:* ***Ko oslobodi roba vjernika, Allah će sa svakim njegovim organom osloboditi organe onoga koji ga je oslobodio od Vatre, tako da će, čak za spolni ud roba, Allah osloboditi spolni ud onoga ko je njega oslobodio.***

بابٌ في عِتقِ الوَلَدِ الوالِدَ

٨٩٢ - عن أبي هريرة رضي الله عنه؛ قال: قال رسول الله ﷺ: «لا يَجزي ولَدٌ والِداً، إلاّ أن يَجِدَهُ مَملوكاً، فيشتريَه، فيُعتِقَه».

O DJETETOVOM OSLOBAĐANJU OCA

892. Ebu Hurejre, ﵁, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Dijete se ne može odužiti ocu, osim da ga nađe kao roba, pa ga kupi i oslobodi.***

بابٌ مَنْ أعتقَ شِرْكاً لهُ في عَبْدٍ

٨٩٣ - عن ابنِ عمرَ رضيَ اللهُ عنهما؛ قال: قال رسولُ اللهِ ﷺ: «مَن أعتقَ شِركاً له في عَبْدٍ، فكانَ لهُ مالٌ يَبلُغُ ثمنَ العَبْدِ، قُوِّمَ عليهِ قيمةَ العَدْلِ، فأعطى شُركاءَهُ حِصَصَهُم، وعَتَقَ عليهِ العَبْدُ؛ وإلاّ؛ فقد عَتَقَ منهُ ما عَتَقَ».

KO OSLOBODI SVOJ DIO ROBA

893. Ibn Omer, ﵄, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko oslobodi dio roba i imadne imetka koliko iznosi cijena roba, odrediće se***

vrijednost roba i daće se ostalim njegovim vlasnicima njihov udio a rob će biti slobodan na njegov račun.

A ako ne bude imao toliko imetka, bit će slobodan dio roba koji je posjedovao.

باب منه، وذكر السِّعاية

٨٩٤ - عن أبي هُريرة رضي اللَّه عنه، عن النبيِّ ﷺ قال: «مَنْ أَعْتَقَ شِقْصاً لهُ في عَبْدٍ؛ فخَلاصُهُ في مالِهِ إنْ كانَ له مالٌ، فإنْ لم يَكُنْ لهُ مالٌ؛ اسْتُسْعِيَ العَبْدُ غيرَ مَشْقُوقٍ عليه».

O DAVANJU PRILIKE ROBU DA SE OSLOBODI

894. Prenosi Ebu Hurejre, ﷺ, da ja Poslanik, ﷺ, rekao: *Ko oslobodi dio roba koji posjeduje, njegovo oslobađanje je u njegovom imetku, ako ga posjeduje.*

A ako ne posjeduje imetak, daće priliku robu da se oslobodi, ne zadužujući ga teškim obavezama i onim što nije u mogućnosti.

باب القُرْعة في العِتْق

٨٩٥ - عن عِمرانَ بن حُصَيْنٍ رضيَ اللَّه عنهما؛ أنَّ رَجُلاً (زاد في روايةٍ: مِنَ الأنْصارِ) أعْتَقَ سِتَّةَ مَمْلوكينَ له عِنْدَ مَوْتِهِ، لم يَكُنْ لهُ مالٌ غيرُهم، فدَعا بِهِمْ رسولُ اللَّهِ ﷺ، فَجَزَّأَهُمْ أثْلاثاً، ثمَّ أقْرَعَ بَيْنَهُمْ، فأعْتَقَ اثْنَيْنِ، وأرَقَّ أرْبَعَةً، وقالَ لهُ قَوْلاً شَديداً.

IZVLAČENJE PRILIKOM OSLOBAĐANJA ROBOVA

895. 'Imran b. Husajn, ﷺ, prenosi da je neki čovjek (u drugoj predaji se dodaje ensarija) oslobodio na samrti šest svojih robova. Drugog imetka nije imao.

Allahov Poslanik, ﷺ, pozvao je robove, podijelio ih u tri skupine i pripremio izvlačenje. Oslobodio je dvojicu, ostavio u ropstvu četvericu, a tog čovjeka je žestoko iskritikovao zbog njegovog postupka.

بابُ الوَلاءُ لِمَنْ أعْتَقَ

٨٩٦ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنْها؛ قالتْ: دَخلَتْ عليَّ بَريرَةُ، فقالَتْ: إنَّ أَهْلي كاتَبوني على تِسْعِ أواقٍ في تِسْعِ سِنينَ، في كُلِّ سَنَةٍ أوقِيَّةٌ؛ فأعينيني. فقُلْتُ لَها: إنْ شاءَ أَهْلُكِ أَنْ أعُدَّها لَهُمْ عَدَّةً واحِدَةً، وأُعْتِقَكِ، ويكونَ الوَلاءُ لي؛ فعَلْتُ.

فذَكَرتْ ذٰلكَ لأهْلِها، فأَبَوْا إلاّ أَنْ يَكونَ الوَلاءُ لهُم، فأتَتْني، فَذَكَرَتْ ذٰلكَ. قالَتْ: فانْتَهَرْتُها، فقالَتْ: لا ها اللّهِ إذاً. قالتْ: فَسَمِعَ رسولُ اللّهِ ﷺ، فسَألَني، فأَخْبَرْتُهُ، فقالَ: «اشْتريها وأَعْتِقيها، واشْتَرِطي لَهُمُ الوَلاءَ؛ فإنَّ الوَلاءَ لِمَنْ أعْتَقَ». فَفَعَلْتُ.

قالتْ: ثمَّ خَطَبَ رسولُ اللّهِ ﷺ عَشِيَّةً، فَحَمِدَ اللّهَ، وأثْنى عليهِ بِما هُو أَهْلُهُ، ثمَّ قالَ: «أمّا بَعْدُ؛ فَما بالُ أقْوامٍ يَشْتَرِطونَ شُروطاً لَيسَتْ في كِتابِ اللّهِ عزَّ وجلَّ؟! ما كانَ مِن شَرْطٍ لَيسَ في كِتابِ اللّهِ عزَّ وجلَّ؛ فَهُو باطلٌ، وإنْ كانَ مِئَةَ شَرْطٍ، كِتابُ اللّهِ أحَقُّ، وشَرْطُ اللّهِ أَوْثَقُ، ما بالُ رِجالٍ مِنكُم يَقولُ أَحَدُهُم: أَعْتِقْ فُلاناً والوَلاءُ لي؟! إنَّما الوَلاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ».

ROBA NASLJEĐUJE ONAJ KO GA OSLOBODI

896. Aiša, ﵂, rekla je: Ušla je kod mene Berira i rekla: *Moji vlasnici su me oslobodili za devet oka koje trebam isplatiti za devet godina, svake godine po oku. Možeš li mi pomoći da to otplatim?*

Rekla sam: *Ako tvoji vlasnici hoće, ja ću im to isplatiti odjednom i osloboditi te, ali da te ja naslijedim.*[1]

Otišla je i obavijestila svoje vlasnike o tome. Međutim, oni se nisu složili nego su bili uporni da njeno nasljedstvo pripadne njima.

Došla mi je, óbavijestila me o tome. Nisam to prihvatila. Rekla sam: *Ne, to je moja zakletva.*

O tome je čuo Allahov Poslanik, ﷺ, pa me je upitao o čemu se radi. Rekla sam šta se desilo.

Rekao je: ***Kupi je, oslobodi i uslovi da je naslijediš, jer naljedstvo pripada onom ko oslobodi.***

---

[1] Ovdje se želi reći da je to nasljeđivanje zbog oslobađanja, tj. na njegov miraz ima pravo onaj koji ga je oslobodio ropstva.

Učinila sam to. Nakon toga je Allahov Poslanik, ﷺ, to veče održao govor, zahvalio Allahu kako to i priliči, a zatim rekao: ***Šta je narodu koji postavlja uvjete kojih nema u Allahovoj knjizi. Svaki šart koji se ne nalazi u Allahovoj knjizi je ništavan, pa čak kada bi takvih šartova bilo na stotinu. Allahova knjiga je najistinitija i Allahov šart je najpreči.***

Šta je vašim ljudima koji kažu: Oslobodi tog i tog a ja ću ga naslijediti. Nasljedstvo pripada onome ko oslobodi roba.

بابٌ منهُ، وتَخْييرُ المُعْتَقَةِ في زَوْجِها

٨٩٧ - عنْ عائشةَ رضيَ اللّهُ عنْها زَوْجِ النبيِّ ﷺ؛ أَنَّها قالَتْ: كانَ في بَريرَةَ ثلاثُ سُنَنٍ: خُيِّرَتْ على زَوْجِها حينَ عَتَقَتْ. وأُهْدِيَ لَها لَحْمٌ، فدَخَلَ عَلَيَّ رسولُ اللّهِ ﷺ والبُرْمَةُ على النَّارِ، فدَعا بِطَعامٍ، فأُتِيَ بِخُبْزٍ وأُدُمٍ مِن أُدُمِ البَيْتِ، فقالَ: **«أَلَمْ أَرَ بُرْمَةً على النَّارِ فيها لَحْمٌ؟»**. فقالوا: بَلى يا رسولَ اللّهِ! ذٰلكَ لَحْمٌ تُصُدِّقَ بهِ على بَريرَةَ، فكَرِهْنا أَنْ نُطْعِمَكَ مِنهُ. فقالَ: **«هُو عَلَيْها صَدَقَةٌ، وهُو مِنْها لنَا هَدِيَّةٌ»**. وقالَ النبيُّ ﷺ فيها: **«إِنَّما الوَلاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ»**.

OSLOBOĐENOJ ROBINJI DAJE SE PRAVO IZBORA U SLUČAJU MUŽA

897. Prenosi se od Aiše, رضي الله عنها, Poslanikove, ﷺ, supruge, da je rekla: U Beririnom slučaju bila su tri sunneta. Kada je oslobođena, dato joj je pravo izbora: da li će ostati sa svojim mužem ili će se rastaviti.[1]

Poklonjeno joj je neko meso. Kod mene je došao Allahov Poslanik, ﷺ, a lonac je bio na vatri. Zatražio je da jede. Donesen mu je hljeb i umak.[2]

Upitao je: ***Zar na vatri nisam vidio lonac sa mesom?***

Odgovorili su: *Allahov Poslaniče, to je meso koje je dato kao sadaka Beriri. Nismo željeli da ti damo da to jedeš.*

Rekao je: ***To je njoj sadaka a od nje za nas je poklon.***

Rekao je za njen slučaj: **Nasljedstvo pripada onome ko oslobodi.**

---

[1] Muslim u drugoj predaji, od Aiše, dodaje da je njen muž bio rob, a u trećoj predaji stoji da je bio slobodan. Međutim, treća predaja je neuobičajena i isprekidana.

[2] Ili neka druga hrana koju su jêli sa hljebom (op. prev.).

بابُ النَّهيِ عنْ بَيعِ الوَلاءِ وعنْ هِبَتِهِ

٨٩٨ - عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ نَهى عنْ بَيعِ الوَلاءِ وعَنْ هِبَتِهِ.

ZABRANJENO JE STEČENO PRAVO NASLJEĐIVANJA OSLOBOĐENOG ROBA PRODATI ILI POKLONITI

898. Prenosi Ibn Omer, ﷺ, da je Allahov Poslanik, ﷺ, zabranio da se pravo nasljeđivanja oslobođenog roba proda ili pokloni.

بابُ مَنْ تَوَلَّى قَوماً غَيرَ مَواليه

٨٩٩ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ عنِ النبيِّ ﷺ؛ قالَ: «مَن تَوَلَّى قَوماً بِغَيرِ إِذْنِ مَواليهِ؛ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللّهِ والمَلائِكَةِ والنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لا يُقْبَلُ منهُ يَوْمَ القِيامَةِ صَرْفٌ ولا عَدْلٌ».

KO SE POZIVA DA PRAVO NALJEDSTVA IMA DRUGI A NE ONAJ KO JE OSLOBODIO ROBA, BEZ NJEGOVE DOZVOLE

899. Prenosi Ebu Hurejre, ﷺ, da je Poslanik, ﷺ, rekao: ***Ko se poziva da pravo naljedstva ima drugi a ne onaj ko je oslobodio roba, bez njegove dozvole, nad njim će biti Allahovo prokletstvo, prokletstvo meleka i svih ljudi. Allah od njega neće primiti ni farzove niti nafile.***[1]

[1] Riječi: ***Bez njegove dozvole*** – ne znače da može s dozvolom, ali je tako rečeno zbog toga što se to većinom dešava bez traženja dozvole. Kao što se nije dozvoljeno pripisivati drugom ocu, pa makar i s njegovom dozvolom (op. prev.).

باب إذا ضرب مملوكه؛ أعتقه

٩٠٠ ـ عن أبي مسعودٍ الأنصاريِّ رضيَ اللّهُ عنه؛ قالَ: كُنتُ أضربُ غُلاماً لي، (زاد في روايةٍ: فجعل يقول: أعوذُ باللّهِ، قالَ: فجعلَ يضربُهُ، فقالَ: أعوذُ برسول اللهِ فتركَهُ) فسمعتُ مِن خلفي صوتاً: «اعلَمْ أبا مسعودٍ! للّهُ أقدرُ عليكَ منكَ عليه». فالتفتُّ؛ فإذا هو رسولُ اللّهِ ﷺ، فقلتُ: يا رسولَ اللّهِ! هو حُرٌّ لِوَجهِ اللّهِ. فقالَ: «أما لو لم تفعلْ؛ للَفحتكَ النّارُ (أو: لمسَّتكَ النّارُ)».

KADA NEKO UDARI SVOG ROBA, TREBA GA OSLOBODITI

900. Ebu Mes'ud el-Ensari, ﷺ, rekao je: *Udarao sam svog roba.* (U drugoj predaji stoji: Počeo je govoriti: *Utječem se Allahu* - ali ga je i dalje udarao. Rob je potom rekao: *Tražiću zaštitu Poslanika* - pa ga je ostavio.)

Čuo sam neki glas iza sebe koji mi je govorio: ***Oče Mes'udov, znaj da je Allah nad tobom, moćniji nego ti spram roba.***

Okrenuo sam se i vidio Allahovog Poslanika, ﷺ.

Rekao sam: Allahov Poslaniče, on je slobodan, u ime Allaha.

Rekao je: ***Da nisi to uradio spržila bi te Vatra, ili sigurno bi te dotakla Vatra.***

٩٠١ ـ عن زاذانَ؛ أنَّ ابنَ عمرَ رضيَ اللّهُ عنهما دعَا بِغلامٍ لهُ، فرأى بِظهرِهِ أثراً، فقالَ: أوجعتُكَ؟ فقالَ: لا. قالَ: فأنتَ عتيقٌ. قالَ: ثمَّ أخذَ شيئاً مِن الأرضِ، فقالَ: ما لي فيهِ مِن الأجرِ ما يزِنُ هذا؛ إنّي سمعتُ رسولَ اللّهِ ﷺ يقولُ: «مَن ضربَ غلاماً لهُ حدّاً لم يأتِهِ، أو لطمَهُ؛ فإنَّ كفّارتَهُ أن يُعتِقَهُ».

901. Zazan prenosi da je Ibn Omer, ﷺ, pozvao svog roba i na njegovim leđima vidio tragove udaraca. Upitao je: *Jel' te boli?*

Odgovorio je: *Ne.*

Rekao je: *Ti si slobodan.*

Potom je uzeo nešto zemlje i rekao: *Ja za njega neću imati nagrade ni koliko je težina ove zemlje. Čuo sam, uistinu, Allahovog Poslanika, ﷺ, da*

rekao je: ***Ko udari svog roba zbog nečega što nije uradio, ili ga ošamari, otkup za to je da ga oslobodi.***

٩٠٢ ـ عنْ سُوَيدِ بنِ مُقَرِّنٍ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ أَنَّ جارِيَةً لهُ لَطَمَها إِنسانٌ، فقالَ لهُ سُوَيْدٌ: أما عَلِمْتَ أَنَّ الصُّورَةَ مُحَرَّمَةٌ؟! فقالَ: لقدْ رَأَيْتَني وإِنِّي لَسابعُ إِخْوَةٍ لي معَ رسولِ اللّهِ ﷺ، وما لَنا خادِمٌ غَيْرُ واحِدٍ فَعَمَدَ أَحَدُنا فلَطَمَهُ، فأَمَرَنا رسولُ اللّهِ ﷺ أَنْ نُعْتِقَهُ.

902. Prenosi Suvejd b. Mukarrin, ﷺ, da je neki čovjek ošamario svoju ropkinju. Suvejd mu rekao je: *Zar ne znaš da je udaranje po licu zabranjeno?!*

Rekao je: *Vidio si me. Bilo nas je sedam braće za vrijeme Allahovog Poslanika,* ﷺ*. Imali smo samo jednog slugu. Jedan od nas ga je ošamario pa je Allahov Poslanik,* ﷺ*, naredio da ga oslobodimo.*

بابُ التَّغليظِ على مَنْ قَذَفَ مَمْلوكاً بِالزِّنى

٩٠٣ ـ عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ أَبو القاسِمِ ﷺ: **«مَنْ قَذَفَ مَمْلوكَهُ بالزِّنى؛ يُقامُ عليهِ الحَدُّ يَوْمَ القِيامَةِ، إِلاَّ أَنْ يَكونَ كَما قالَ».**

VELIKA PRIJETNJA ZA ONOGA KO POTVORI ROBA ZA BLUD

903. Ebu Hurejre, ﷺ, rekao je: Ebul Kasim, ﷺ, rekao je: ***Ko potvori svog roba za blud, na Sudnjem danu će se nad njim izvršiti kazna, osim ako bude kako rekao je.***

بابُ الإحسانِ إلى المَمْلوكينَ في الطعامِ
واللِّباسِ وَلا يُكلَّفوا ما لا يُطيقونَ

٩٠٤ ـ عنِ المَعْرُورِ بنِ سُوَيْدٍ؛ قالَ: مَرَرْنا بِأبي ذَرٍّ بالرَّبَذَةِ، وعليهِ بُرْدٌ، وعلى غُلامِهِ مِثْلُهُ، فقُلْنا: يا أبا ذَرٍّ! لوْ جَمَعْتَ بَيْنَهُما كانَتْ حُلَّةً. فقالَ: إنَّهُ كانَ بَيْني وبَيْنَ رَجُلٍ مِن إخْواني كَلامٌ، وكانَتْ أُمُّهُ أَعْجَمِيَّةً، فَعَيَّرْتُهُ بِأُمِّهِ، فشَكاني إلى النبيِّ ﷺ، فَلَقِيتُ النبيَّ ﷺ، فقالَ: «يا أبا ذَرٍّ! إنَّكَ امْرُؤٌ فيكَ جاهِلِيَّةٌ». قلتُ: يا رسولَ اللهِ! مَنْ سَبَّ الرِّجالَ سَبُّوا أباهُ وأُمَّهُ. قالَ: «يا أبا ذَرٍّ! إنَّكَ امْرُؤٌ فيكَ جاهِلِيَّةٌ، هُمْ إخوانُكُم، جَعَلَهُمُ اللهُ تَحْتَ أيْدِيكُمْ؛ فأَطْعِموهُم مِمَّا تَأْكُلُونَ، وأَلْبِسوهُمْ مِمَّا تَلْبَسونَ، ولا تُكَلِّفوهُم ما يَغْلِبُهُمْ، فإنْ كَلَّفْتُموهُم؛ فأَعِينُوهُمْ».

DOBROČINSTVO PREMA ROBOVIMA U HRANI I ODJEĆI I NEZADUŽIVANJE PREKO MOGUĆNOSTI

904. Ma'rur b. Suvejd rekao je: Prošli smo pored Ebu Zerra dok je bio u Rebezu. Na njemu i njegovom robu je bio isti ogrtač. Rekli smo: *Da si ih spojio dobio bi odijelo.*

Rekao je: *Između mene i mog brata izbila je prepirka. Njegova majka je bila strankinja (robinja), pa sam ga tako potcjenjivao. Tužio me je Poslaniku, ﷺ. Sreo sam Poslanika, ﷺ, pa mi rekao je:* ***Ebu Zerre, ti si čovjek u kome ima džahilijjeta.*** Rekao sam: *Allahov Poslaniče, ko vrijeđa ljude, oni mu vrijeđaju oca i majku.*[1]

Poslanik, ﷺ, rekao je: ***Ebu Zerre, ti si čovjek u kome ima džahilijjeta. Oni su vaša braća. Allah ih je učinio u vašoj vlasti. Zato ih hranite od onoga što vi jedete. Oblačite ih od onog što vi oblačite. Nemojte ih zaduživati preko njihovih mogućnosti. Kada ih nečim zadužite, pomozite im.***

---

[1] Ovo Ebu Zerrovo opravdanje zbog vri jeđanje majke tog čovjeka, tj. kao da kaže on je mene vrijeđao, a ko vrijeđa nekoga izlaže svoje roditelje vrijeđanju, što je negirao Allahov Poslanik, ﷺ, i rekao da je to od džahilijjetskih postupaka. Ono što je dozvoljeno onome ko je izvrijeđan je da uzvrati onome ko ga je uvrijedio lično, bez spominjanja njegovog oca i majke.

٩٠٥ - عن أبي هُريرةَ رضيَ اللهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «إذا صَنَعَ لأحَدِكُمْ خادِمُهُ طَعامَهُ، ثُمَّ جاءَ بِهِ، وقدْ وَلِيَ حَرَّه ودُخانَهُ؛ فلْيُقْعِدْهُ مَعَهُ فَلْيأكُلْ، فإنْ كانَ الطَّعامُ مَشفوهاً قَليلاً؛ فلْيَضَعْ في يَدِهِ منهُ أُكْلَةً أوْ أُكْلَتَينِ». قالَ داودُ (وهُوَ ابنُ قيسٍ): يَعْني لُقمةً أوْ لُقْمَتَيْنِ.

905. Ebu Hurejre, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Kad nekom od vas njegov sluga spremi hranu i donese je, pa kada je servira, neka ga pozove da jede sa njim kad se mučio prilikom pripreme. Ako te hrane bude malo, onda neka mu u ruku stavi zalogaj ili dva.***

Kaže Ebu Davud: *On je Ibn Kajs;* ***tj. griz ili dva.***

بابُ ثوابِ العَبْدِ وأَجْرُهُ إذا نَصَحَ لِسَيِّدِهِ وأَحْسَنَ عِبادَةَ اللهِ

٩٠٦ - عنِ ابنِ عمرَ رضيَ اللهُ عنهُما؛ أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ قالَ: «إنَّ العَبْدَ إذا نَصَحَ لِسَيِّدِهِ، وأَحْسَنَ عِبادَةَ رَبِّهِ؛ فلَهُ أجْرُهُ مَرَّتَيْنِ».

SEVAP I NAGRADA ZA POKORNA I POBOŽNA ROBA

906. Ibn Omer, ﷺ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Rob koji bude poslušan svom vlasniku i bude propisno izvršavao ibadete prema svom Gospodaru imaće dvostruku nagradu.***

٩٠٧ - عنْ أَبي هُريرةَ رضيَ اللّهُ عنهُ؛ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ:
«لِلْعَبْدِ المَمْلوكِ المُصْلِحِ أَجْرانِ».

والَّذي نَفْسُ أَبي هُريرةَ بِيَدِهِ، لَوْلا الجِهادُ في سَبيلِ اللّهِ والحَجُّ وبِرُّ أُمّي؛ لأَحْبَبْتُ أَنْ أَموتَ وأَنا مَمْلوكٌ.

قالَ: وبَلَغَنا أَنَّ أَبا هُرَيْرَةَ لَمْ يَكُنْ يَحُجُّ حَتَّى ماتَتْ أُمُّه؛ لِصُحْبَتِها.

907. Ebu Hurejre, ؓ, prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: ***Pokoran rob će imati dvije nagrade.***

Ebu Hurejre veli: *Tako mi Onoga u čijoj ruci je Ebu Hurejrin život, da nije džihada na Allahovu putu, hadždža i dobročinstva prema mojoj majci, poželio bih da umrem kao rob.*

Rekao je: *Do mene je doprlo da Ebu Hurejre nije obavio hadždž*[1] *sve dok mu nije umrla majka, jer je bio stalno uz nju.*

بابٌ في بَيْعِ المُدبَّرِ إِذا لَمْ يَكُنْ لهُ مالٌ غَيْرُهُ

فيهِ حَديثُ جابِرِ بنِ عبدِاللّهِ رضيَ اللّهُ عنهُما، وقدْ تَقَدَّمَ في أَوَّلِ كِتابِ النَّفَقاتِ.

O PRODAJI ROBA KOJEM JE OBEĆANA SLOBODA POSLIJE SMRTI VLASNIKA, AKO VLASNIK NE BUDE IMAO DRUGE IMOVINE

O tome hadis prenosi Džabir b. Abdullah, ؓ. Prethodno je spomenut na početku poglavlja o izdržavanju, broj hadisa je 883.

---

[1] Misli se na dobrovoljni hadždž, jer je on obavio obavezni hadždž za vrijeme Poslanika, ﷺ.

SADRŽAJ

MUSLIMOVA ZBIRKA HADISA 1

(izbor)